

הַמִּשְׁכָּן הַזֶּה

အမှတ်.....

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန

ရန်ကုန်မြို့၊ ၁၃၁၂-ခုနှစ်၊ တန်ခူးလဆန်း ၄-ရက်။
(၁၉၅၁-ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၄-ရက်။)

အရှင်ဇနကာဘိဝံသ၏ (အနာဂတ်သာသနာရေး)ကျမ်းသည် တကယ့် တိုးပြေပြည်ပို့ ကျမ်းအဆူ ဖြစ်လေသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာကို သက်ဝင် ယုံကြည်သူတို့သာ မဟုတ်၊ အခြားဘာသာဝင်များသည်လည်း ထိုကျမ်းကို ဘတ်ရှုရလျှင် အလွန် အကျိုးများနိုင်ပေသည်။

ထိုကျမ်းတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အခြေခံများဖြစ်သော ဗုဒ္ဓရတနာ အခဏ်း၊ ဓမ္မရတနာ အခဏ်း၊ သံဃရတနာ အခဏ်း များကို ရှင်းလင်း ပြတ်သားစွာ ရေးသားထား၍ မြန်မာပြည် သာသနာ ခဏ်းတွင် ပစ္စက္ခနှင့် အနာဂတ်ကာလ တို့ကို ပိုင်းခြား ဝေဖန် ထားလေသည်။ ရေးသော ပုံမှာ ခေတ်နှင့် လျော်ညီ၍ အလွန်ခက်ခဲ သိမ်မွေ့လှသော တရားများကို လူငြိမ်း နားလည် လွယ်အောင် အရှင်းဆုံးသော စကားများဖြင့် ပြုစုထားသော ကျမ်းဖြစ်၏။

အနာဂတ် ဗုဒ္ဓသာသနာရေးကို စိတ်ဝင်စားသူတိုင်းပင် ဤ ကျမ်းကို လက်မလွှတ်တမ်း ဘတ်ရှုသင့်ပေသည်။

(ပုံ) မောင်သန်း၊

အတိုင်းဝန်။

ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန။

၁၃၁၂-ခု တန်ခူးလဆန်း(၄) ရက်။

“အရှင် ဇနကာဘိဝံသ၏ ကျမ်းစာများ”

- ၁။ ရတနာ့ဂုဏ်ရည်
၂။ အခြေပြုသင်္ဂြိုဟ်
၃။ အခြေပြုသဒ္ဒါ
၄။ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာသို့ကာ
၅။ ဝိသိနှင့် ၃ ချက်စု ဘာသာသို့ကာ
၆။ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ
၇။ ပါတိမောက်ဘာသာသို့ကာ
၈။ ရူပသိဒ္ဓိဘာသာသို့ကာ.... (ပ, ဒု)
၉။ ကစ္ဆည်းဘာသာသို့ကာ.... (ပ, ဒု)
၁၀။ အနာဂတ်သာသနာရေး
၁၁။ ရုပ်ပုံရှင်ကျင့်ဝတ်
၁၂။ အခြေပြုမင်္ဂလသုတ်
၁၃။ ဗြဟ္မဇာလသုတ် မြန်မာပြန်
၁၄။ သာမညဖလသုတ် မြန်မာ-ပြန်
၁၅။ ဗုဒ္ဓဝင် အမေးအဖြေ
၁၆။ ဘုရားဥပဒေတော်ကြီး
၁၇။ ကင်္ခါဘာသာသို့ကာ.... (ပ, ဒု)

၁၆၁ က.၎. ၄၂

အကျဉ်းချုပ်ခေါင်းစဉ်

(၈)

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပစ္စက္ခသဘာဝသနာ အခြေအနေ

ကျောင်း, ဘုရား,	၃၆၀
စာပြန်ပွဲများ	၃၆၁
စရဏ မရောက်သမျှ အကျိုးမရ	၃၆၂
စာသင်တိုက် နှင့် စရဏ	၃၆၅
စာတတ်ပြီးမှ လူထွက်ကြရပုံ	၃၆၈
အထင်သေးခံနေရပုံ....		၃၆၉

ကဿပရှင်တော်၏ နောက်ပိုင်းသဘာဝသနာ

တောင်ထိပ်တက်၍ တရားဖြည့်ပုံ	၃၇၅
သကြားသာသနာပြုပုံ	၃၇၃
ဂိဇ္ဈကုဋ် ပြိတ္တာများ	၃၇၅

၅။ အနာဂတ်သဘာဝသနာခဏ်း

ကာလသမသုတ်တော် [မစ္စလမ်းရာဆယ်ဌာန။]	၃၇၉
အနာဂတ်ကျောင်းတိုက်များ	၃၈၃
ကျေးရွာတို့၌ စာသင်တိုက်မရှိပြီ	၃၉၀
ကျေးရွာတို့၌ စာသင်တိုက်ရှိကျိုး	၃၉၂
စာသင် စည်းကမ်း	၄၀၀
အတန်းနှင့် ကျမ်းစာ ပြဋ္ဌာန်းရေး	၄၀၁
တက္ကသိုလ် ပညာ	၄၀၂
စာမေးပွဲများ	၄၀၆

(ဃ)

အကျဉ်းချုပ်စာစဉ်

သိမ်သိမ့်တံ ရဟန်းခံ ၄၀၇
ကထိန်ခင်း ၄၀၉
သားရှင်ပြု ၄၁၇
ဘုန်းကြီးပြန် ၄၂၃
အရိုးဒိုးစေတီ ၄၂၄
ဘုန်းကြီးပြန် ကြာရှည်ထားပြန် ၄၂၇
လူအသုဘ ၄၃၅
ဘုရားတည်မှု ၄၃၅
ဆွမ်းတော်ကြီးတင် ၄၃၇
ဆွမ်းကြီးလေ့စဉ် ၄၃၉
သီတင်းကျွတ်ပွဲများအပြစ် ၄၄၂
ဥပုသ်စောင့် ၄၄၄
လက်ထပ်ခင်လာ ၄၄၆
ကျေးရွာပြုပြင်ရေး ၄၄၈
တောရော မြို့ပါ ပြုပြင်ရေး ၄၅၂

အကျဉ်းချုပ်ခေါင်းစဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၁။ ဗုဒ္ဓရတနာအခန်း

ဗုဒ္ဓကိုယုံကြည်၊ အခံရုံစု၍ ကြည်နူးရပုံ....	၁၁, ၁၂
ဘိက္ခုနီကလေးနှင့် အသန္တိမိတ္တာ....	၁၃
ပဏ္ဍိတ်နေရူးနှင့် ဗုဒ္ဓပုံတော်....	၁၄
ကောသလမင်းနှင့် တိတ္ထိဆရာကြီးများ	၁၆
ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် ကောသလမင်း....	၂၀
ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်း.....	၃၀
ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် မြဟ္မာယုပဒါမောက္ခ....	၃၃
ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် ဥပါလိသုကြွယ်....	၅၀
ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် ဝစ္ဆဂေါတ္တပုဏ္ဏား ...	၆၄
ဗုဒ္ဓနှင့် သရဏပရမိုဇ်.....	၆၆
ဓာတ်တော်အပ်နှင်းပွဲ၌ ချီကြူးကြပုံ....	၇၄
ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကို ကြည်ညိုပုံအစဉ်....	၇၉
ဗုဒ္ဓတ္တိစရိယာ အခန်း.....	၉၅
တရားမဟောတော့ ဘုမိတ်နတ်ညွတ်ပုံ	၁၁၄

၂။ ဓမ္မရတနာ အခန်း

ငါတို့ဗုဒ္ဓကို ဓမ္မဖြင့် အကဲဖြတ်လော့ ...	၁၂၆
ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်တော်မူပုံ....	၁၃၄
ဓမ္မစကြာတရားတော်....	၁၄၄

(ခ)

အကျဉ်းချုပ်ခေါင်းစဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အနတ္တ သက္ခဏသုတ်တော်....	၁၈၆
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်....	၂၀၁
အနာဂတဘယသုတ်တော်....	၂၄၁
သာသနာ့ကွယ်ကြောင်း တရားတော်	၂၄၆
ကိုယ်ကျင့်တရားမှ အဘိုးကိုးရ....	၂၅၂

၃။ သံဃရတနာ အ က်း

သံဃာ ၂ မျိုး....	၂၆၃
အရှင်ယသအကြောင်း....	၂၆၆
အဂ္ဂသာဓက ၂ ပါးအကြောင်း....	၂၇၃
အရှင်မဟာကဿပ အကြောင်း....	၂၇၉
ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းများအကြောင်း....	၂၈၈
အရှင်မဟာကဿပ ဝန်ဆောင်ပုံ....	၂၉၄
ဒုတိယသံဂါယနာ တင်ခန်း....	၃၀၃
တတိယသံဂါယနာ တင်ခန်း....	၃၁၄
အဓိဿာကမင်း သာသနာ့ပြုခန်း....	၃၂၁
ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်းအကြောင်း....	၃၂၈
နပထက်အက္ခရာတင်ခန်း....	၃၃၂

၄။ မြန်မာပြည် သာသနာ့ခန်း

သထုံနှင့် ပျံ....	၃၃၉
အင်းဝခေတ်သာသနာ....	၃၄၃
မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးသာသနာ့ပြု အမိန့်တော်....	၃၅၄

အချီ နိဒါန်း

သာဂါရာ အနဂါရာစ၊ ဥဘော အညောည နိဿိတာ၊
အာရာမယန္တ သရဋ္ဌံ၊ ဘုဇိဿံ ဥဿိတဒ္ဓဇံ။

သာဂါရာစ - အိမ်ရာ တည်ထောင်၊ လူတို့ဘောင်၌၊ ခေါင်းဆောင် ရွှေသွား၊ လူကြီးအများတို့ သည်၎င်း၊ အနဂါရာစ - အိမ်ရာမထောင်၊ သာသနာ့ဘောင်၌၊ ခေါင်းဆောင် ရွှေသွား၊ ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်၎င်း၊ ဥဘော - မြန်မာဒကာ၊ မြန်မာဆရာ ဟု၊ ကမ္ဘာကို ရှုနိုင်သည့်၊ လူထုထိပ်ခေါင်၊ ထို ခေါင်းဆောင် ၂ မျိုးတို့သည်၊ အညောည နိဿိတာ - ကိုင်းကို ကျွန်းမှီ၊ ကျွန်းကိုင်းမှီသို့၊ ပမည် မယွင်း၊ အချင်းချင်း အားထားကြကုန်လျက်၊ ဘုဇိဿံ - ၆၂ နှစ်မျှ၊ ကျွန်ဘဝမှ၊ လုံးဝ မတ်မတ်၊ လွတ်လပ်ခဲ့ပြီးသော၊ သရဋ္ဌံ - မိမိတို့နှင့်၊ ချက်မြဲ ဖြစ်၍၊ အသစ်တည်ဖန်၊ ကိုယ့်နိုင်ငံကို၊ ဥဿိတဒ္ဓဇံ - ဒို့ပြေ ဒို့မြေ၊ ဒို့အမွေ ဟု၊ အခြေသိုက်မြိုက်၊ စိုက် တလူလူ၊ အောင်လံ ထူမြဲသာလျှင်၊ အာရာမယန္တ - ခြေပြင် ရှေ့ပြင်၊ ဝေဟင် မလပ်၊ တပ်ပေါင်းကွပ်လျက်၊ အမြတ်ရတနာ၊ သာသနာလည်း၊ ရောင်ဝီ ထိန်ညီး၊ လုံးစုံပြီးအောင်၊ ချီးမြှောက်နိုင်ကြပုံစေသတည်း။

ဤကျမ်းစာမျိုး
ရှိသဖြင့်
ဘုန်းကြီးတို့သည် သီတင်းသုံးဘော် အချင်းချင်း
မြန်မာနိုင်ငံ သာသနာတော် အရေးနှင့် စပ်၍
ပြုပြင်သင့် ဖြည့်စွက်သင့် နတ်ပယ် သင့်သော
အချက်များကို ကြောခဏဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ဘုန်းကြီး ကိုယ်တိုင်
မှာမူ အနာဂတ်သာသနာရေး ကျမ်းစာ တစောင်ကို ရေးသား

လိုစိတ် များစွာဖြစ်နေ၏။ သို့သော် မိမိ ညွှန်ပြ ထားသော အစီအစဉ်ကို လက်ခံနိုင်လောက်အောင် ဧည့်စားပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ရဟန်း ရှင်လူများစွာဝယ် အနည်းငယ်သာ ရှိပြီးမည် ဖြစ်သောကြောင့် မိမိကျမ်းစာ အတွက် တိုင်းပြည်မှာ အကျိုးမရဘဲ အပြစ်ရဘို့သာ မြော်မြင်မိရကား ဤကျမ်းစာကို မေးသားသေးဘဲ အခါအခွင့် သင့် သည်တိုင်အောင် ဆင်းငံ့ ထားခဲ့ရာ , ယခု အခါသော် အောက်ပါ အကြောင်းများကြောင့် ဤကျမ်းစာမျိုး ရှိသင့်ပြီ ဟု ထင်မြင်လာပေသည်။

ခေတ်မြင်သော အရှင်များ ရဟန်းတော်များသည် (နိုင်ငံရေး လိုက်စားသူ အချို့ လူတို့ ထင်မြင်နေသလို) ရိုးရိုးနှင့် ဧဇနေကြပြီးလျှင် ကမ္ဘာ့အခြေအနေကို မမြော်မြင်နိုင်ကြသော လမ်းဟောင်းလိုက် ပုဂ္ဂိုလ်များချည်း မဟုတ်ကြ။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးမဖြစ်မှီ အတော်ကြာကပင် တိုင်းသူပြည်သားနှင့် သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းတော်များ၏ အခြေအနေကို နိုင်ငံခြား အခြေအနေနှင့် နှိုင်းစာ ကြည့်ရှုနိုင်လောက်အောင် ခေတ်မှီဉာဏ်စက္ခုကို ပိဋကစာပေများမှ ရရှိကြပြီးဖြစ်၏။ ယခု စစ်ကြီးပြီးချိန်၌ ကား သာသနာတော် အရေးကို ပြုပြင်ဘို့ရန် စိတ်အားထက်သန်ကြသော အရှင်မြတ်တို့တွင် အချို့ အရှင်များသည် ဘုန်းကြီး၏ ဝါဒကို စုံစမ်းလာကြ၏။ အချို့ အရှင်များကား(မည်ကဲ့သို့ ပြုပြင်လိုစိတ် ရှိသည် ဟု မသိသေးဘဲနှင့်) ဘုန်းကြီးကို ပုံငြီးယုံကြည်နေကြဟန် တူ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအရှင်မြတ်တို့အား မိမိဝါဒကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းဖွင့်ပြဘို့ရာ ဤကျမ်းစာကို ရေးသားသင့်ပြီ ဟု ထင်မြင် လာပေသည်။

နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များ များစွာသော နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များ
 သည် ဘုရားဒကာ ကျောင်းဒကာ ရဟန်း
 ဒကာ စသည်ဖြင့် သာသနာ့ ဒါယကာများ၏
 သား မြေး အဆက်အနွယ်များနှင့် ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းများ၌
 မုံဒွရှင်တော်မြတ်၏ လေးနက်လှသော တရားအာသာကို ထိုက်တန်
 သမျှ ခံစားဘူးသော ဗုဒ္ဓ ဥပသကာ တွေသာ များပေသည်။ ထိုသူ
 တို့၏ နိုင်ငံရေးတရား ဟောပြောရေးသားကြရာ၌ ဗုဒ္ဓ တရားတော်
 များကို သွင်းကာ သွင်းကာ တရံတခါ ဟောပြော ရေးသားခြင်း
 “ကျွန်တော့် သဘောက ရဟန်းတော်များဟာ ပရိယတ် ပဋိပတ်
 ကိုသာ ကြိုးစားစေချင်တယ်” စသည်ဖြင့် ရေးသားခြင်းတို့ကား
 ထို ခေါင်းဆောင် များ၏ ဥပါသကာ ပြုသကြောင်း အသေခံလုံး
 ထဲ၌ စွဲနေလောက်အောင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ယုံကြည် နေကြောင်း
 ပြသောသဘောများ ဖြစ်ပေသည်။ လွန်ခဲ့သော တနှစ်လောက်ကမူ
 ယခု နိုင်ငံရေး၌ တာဝန်ဆောင် ဒကာကလေး တယောက်သည်
 အောက်နိုင်ငံမှ တစ်လခွဲလောက် ဘာသာရေး၌ အခြေကျကျ
 ကျမ်းစာများကို ရေးသား ပေးပါရန် လျှောက်လှမ်းပြန်၏။ ထို့ကြောင့်
 ထို နိုင်ငံ ခေါင်းဆောင်များ၏ နိုင်ငံကို ပြုပြင်ရာဝယ် ဘုရား ဒ၊ လို
 တော် ကျနိုင်သမျှ သာသနာရေးကိုလည်း ထည့်သွင်း ခြင်းစားကြ
 ဘို့ရာ ဤ ကျမ်းစာမျိုး ရှိသင့်ပြီ ဟု ထင်မြင်လာပေသည်။

စာရေး ဆရာများ အချို့ စာရေးဆရာ များနှင့် သတင်းစာ ဆရာများ
 လည်း ယခု လက်ရှိ သာသနာ့ရေးနှင့် စပ်သော
 အကြောင်း အရာကို ဉာဏ်မှီ၍ ပြုပြင် ကြ၏။
 သို့သော် သာသနာ့ တာဝန်ဆောင် ဟုတ်ကြံသာ ထို လူဝတ်

ကြောင်များ၏ ရေးသားမှုကို တိုင်းပြည်က လေးလေးနက်နက် မစဉ်းစားကြသဖြင့် တချို့အရေးအသားအတွက် ပြုပြင်ရာမရေဘဲ ဆွပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသောကြောင့် သာသနာ့ အရေးအရာနှင့် စပ်လာလျှင် မိမိတို့ စိတ်ရှိသလို မရေးဝံ့ကြတော့ဘဲ တိုင်းပြည် သဘောကျသော ရေးကြရတော့၏။ ထို့ကြောင့် လက်ရှိသာသနာ ရေးကို သာသနာ့ဝန်ဆောင်များကိုယ်တိုင် စိစစ်ထိုက်ရကား ယခု အခါဝယ် ဤကျမ်းစာမျိုး ရှိသင့်ပြီ ဟု ထင်မြင်လာပေသည်။

ခေတ်ပညာတတ်
လူငယ်အချို့

ခေတ်ပညာတတ် လူငယ် တချို့လည်း သူတို့ သင်ထားကြသော ဆင်ခြင်တုန် ပညာများ အရ မြန်မာပြည်၏ အခြေအနေကို စဉ်းစား ရာဝယ် မြန်မာလူမျိုးတို့ ကိုးကွယ်နေသော ဘုန်းကြီးများ၏ အကြောင်း အရာကိုလည်း ထည့်သွင်း စဉ်းစားကြ ပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ စဉ်းစား သည့် အခါ ပတ်ဝန်းကျင်၌ တွေ့မြင်နေကျ ရဟန်း ငယ်များနှင့် ရှေးရိုး ဘုန်းတော်ကြီးများ ကိုသာ အများအပြား တွေ့မြင်ရ၍ လူမျိုးရေး သာသနာရေးကို လေးလေးနက်နက် စဉ်း စားပြီးသော အရှင်များကို မတွေ့မြင် ကြရသောကြောင့် မိမိတို့ ကိုးကွယ်ထားသော ရဟန်းတော်များအပေါ် အားမလို အားမရ ဖြစ်ရှာကြပေလိမ့်မည်။ (သူတို့၏ အားမလို အားမရ ဖြစ်ခြင်းကား စော်ကားလိုစိတ် နှိပ်ချလိုစိတ် မဟုတ်ဘဲ အလိုကျသော မိဘကို အလိုကျစေလိုစိတ် မြှင့်တင်လိုစိတ်မျိုးသာလျှင် များပေလိမ့်မည်။) ထို့ကြောင့် ထိုလူငယ်များနှင့်တကွ တိုင်းသူ ပြည်သားတို့ ကျေနပ် လောက်သော သာသနာရေး အစီအစဉ်ကို ညွှန်ပြဘို့ရာ ဤကျမ်း စာမျိုး ရှိသင့်ပြီ ဟု ထင်မြင်လာပေသည်။

ကျေးရွာ
မြို့မြို့ ဇေးဇေး

ဘုန်းကြီးကား မြို့၌ အနေများသော်လည်း ကျေး
တောသား ဇာတိဖြစ်၍ မိမိ၏ အမျိုးသား အစစ်
ဖြစ်ကြပေသော ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသား တို့၏
အဆင့် အတန်းကို မြို့သူ မြို့သားတို့နှင့် (အလုပ်အကိုင်မှ တပါး)
တန်းတူ ဖြစ်အောင် မြှင့်တင်လို၏။ အမှန်အားဖြင့် ကျေးရွာသား
တို့၏ ပစ္စည်းတန်ဖိုး အခြေ အနေသည် များစွာသော မြို့သူ မြို့သား
တို့အဖို့ မယုတ်လျော့ကြချေ။ သို့ရာတွင် အနေအထိုင်မှာ ကွာခြား
လှတော့၏။ ခေတ်ပညာတတ် နည်းပညာရှိ စိတ်နေ စိတ်ထားလည်း
မြို့သူ မြို့သားတွေကို အထင်ကြီးနေသလို ရှိတတ်၏။ အစိုးရ အမှု
ထမ်းဟု သိမျှကိုမူ “မင်း” ဟူ၍ အထင်ရောက်ကာ ကြောက်ရွံ
ချည်း မှတ်နေလေတော့၏။ ထိုသို့ ကြောက်နေရာမှ တခါတရံ ထ၍
ရမ်းလိုက်ကြသည်မှာမူ နိုင်ငံပင် ဆူပူစေနိုင်ပြန်၏။ နိုင်ငံရေးများ၌
လူပါးဝကြသော မြို့သားတို့၏ လက်ကိုင်ဒုတိယ ပြုလုပ်ခြင်းကို ခံရှာ
ကြရ၍ ခံစရာရှိလျှင် ထိုကျေးရွာသား အများပင် ခံရှာကြရသော်
လည်း စံစရာရှိမှုကား ထိုသူများ မခံရှာကြရချေ။ နိုင်ငံသူနိုင်ငံသား
တို့တွင် ရ ခိုင်းနှုန်း ၉၀ ခန့်သည် ကျေးရွာတို့၌ နေထိုင်သူများ
ဖြစ်ကြသည် ဟု ဆို၏။ သို့ဖြစ်လျှင် ထိုသူတို့ကို မြှင့်မတင်ဘဲ ရ ခိုင်းနှုန်း
၁၀ မျှလောက်သော မြို့သားတို့ မြင့်နေရုံမျှဖြင့် ဤနိုင်ငံကို မြင့်သော
နိုင်ငံ ဟု ဆိုနိုင်ကြ မည်လော။ ကျေးရွာ များကို မြှင့်တင်ရာ၌
အကြောင်း များစွာတို့တွင် ကျောင်းထိုင် ဘုန်းတော်ကြီးများသည်
အချုပ်အခြာ ဖြစ်၏။ ဘာကြောင့်နည်း၊..... ထို ကျေးရွာသား
တို့သည် ဘုန်းတော်ကြီးများကိုလုံးဝပုံ၍ ယုံကြည်အားကိုးကြသော
ကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဘုန်းတော်ကြီးများ အရည် အချင်း

မမြင့်လျှင် ကျေးရွာအဆင့် အတန်းလည်း ပြုပြင်သလောက် ခရီး
မရောက်နိုင် ရကား ဘုန်းတော်ကြီးများ အရည်အချင်း မြင့်ဘို့ရာ
လည်း ဤကျမ်းစာမျိုး ရှိသင့်ပြီ ဟု ထင်မြင်လာပေသည်။

သာသနာကြောင့် မြန်မာမြင့်ပုံ အနော်ရထာမင်း လက်ထက်မှ စ၍ မြန်မာ
တိုင်းရင်းသားဘို့ ယဉ်ကျေးမှု တိုးတက်လာကြ

ရသည်မှာ သာသနာတော် ကြောင့်သာ ဟု
(သဘောရိုးအတိုင်း) ထင်မြင်၏။ အင်္ဂလိပ်နှင့် စစ်ဖြစ်စ အချိန်မှ
စ၍ ဘုရင်မင်း တို့သည် လက်နက် အင်အားကို အပြင်း အထန်
ဖြည့်တင်းထိုက်ပါလျက် သာသနာဝင် အရှင်မြတ်တို့ ဩဇာ၊ ငြင်း
နေမှုကြောင့် လက်နက် မစုန့်ကြသည် မဟုတ်လော ဟု စောဒက
ဝင်ဘွယ်၏။ သာသနာဝင် အရှင်များသည် လောကီ ရေးရာဝယ်
ဤမျှအထိ ဝင်စွက်ဘို့တာဝန်မရှိပါ။ ငင်စွက်ခဲ့ကြမည်လည်း မဟုတ်
ပ။ သာသနာဝင်နှင့် ရ.ဇဝင် ရွှေ့ခိုင်းကို ကြည့်လျှင် စစ်မှုရေးရာ
၌ပင် အပြစ်ကင်းသောကိစ္စ၌ ပါဝင်ရှက်ဆောင်ခဲ့ကြပါသေးသည်။
ထို စစ်ဖြစ်စ အချိန်က လက်နက် မစုန့်ကြခြင်းမှာ ထိုခေတ် လူတို့
ဒေသန္တရ ဗဟုသုတ မရှိကြသေးဘဲ ကံဆိုးမိုးမှောင် ဆိုသလို
ကြိုကြိုက်ခဲ့ ကြရခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ယခုအချိန်သော်
ထိုခေတ်က ဘိုးဘေးတို့၏ ကြွေးကို အရေးတကြီး ပြန်ဆပ်နေကြ
ရသော အချိန် ဖြစ်၏။ ဤ အချိန်မျိုးဝယ် ငါတို့ သာသနာဝင်
အရှင်မြတ် တို့သည် ကိုယ်စီ ကိုယ်ငှါ ဆုန္တရနှင့် ထထ ကြွကြွ
ရှိလိုက်ကြမည် ဆိုလျှင် လွတ်လပ်ပြီး နောက် ဆယ်နှစ်လောက်
အကြာဝယ် ကမ္ဘာက လေးစားရသော တိုင်းပြည်က လေးစားပြည်
မဖြစ်နိုင်ဘူး ဟု မည်သူ ကန့်ကွက်ရဲ အံ့နည်း။ ထိုကဲ့သို့ အကျိုးကို

မြော်မြင်ကာ ယခုအချိန်မှာ ဤကျမ်းစာမျိုး ရှိသင့်ပြီ ဟု ထင်မြင် လာပေသည်။

သောသနာ ဆုတ်ယုတ်နေပြီတဲ့ စစ်မဖြစ်မှီက ရဟန်းသာမဏေ အရေအတွက် ရှစ်သောင်းကျော် တသိန်း နီးပါးရှိ၏။ လူတို့က လည်း အရောင်း အဝယ် ဖွင့်ဖြိုးသလောက် စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ ဒါနမှုကို ပြုကြသည်မှာ နိုင်ငံတွင်းသား အချို့လူများ ကို မဆိုထားဘိ၊ နိုင်ငံခြားသား ကုန်သည်များပင် (သူတို့ ရောင်းရ လွန်းလို့) ငမ်းသာစရာကြီး ဖြစ်၏။ ထိုအချိန် အခါဝယ် များစွာ သော ဗုဒ္ဓပုဂ္ဂိုလ်သကာ (ဗုဒ္ဓသာဝက) အခေါ်ခံသူတို့က သောသနာ တော်ကြီး တိုးတက်စည်ကား ပါပေသည် ဟု မြီးကြူးကြလေသည်။ ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်များ၏ ထိပ်ခေါင်းတင် ရှေးဆရာတော်ကြီး ကမူ “သောသနာတော် စည်ကားနေတာ မဟုတ်ဘူးဟဲ့၊ သောသနာ ဝမ်းလျောတော့မှာမို့ ဝမ်းယောင် နေတာ” ဟု အမိန့်တော် ရှိခဲ့ဘူး သတဲ့။ လွန်ခဲ့သော ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး အတွင်း၌ကား ရဟန်း တော်တွေ အတော်များများ လူ့ဘောင်သို့ ပြောင်းသွားကြသဖြင့် ရဟန်းတော်များ နည်းပါး၍ ကြံတောက်တောက် ချောက်ကပ်ကပ် မြင်ကြရသော မြန်မာလူမျိုးအချို့၏ နှုတ်ဖျား၌ “သောသနာတော် ဆုတ်ယုတ်နေတယ်” ဟု ပြီးတွားကြလေသည်။ သူတို့ကား “ဘုန်းကြီး များမှ သောသနာ စည်ပင်သည်” ဟု ဆိုလိုကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ ရှေးကလို သောသနာ စည်ပင်အောင် ထူထောင် ကြရာ၌ သဒ္ဓါ တရားဖြင့် ကြည့်ကြည့် ပညာဖြင့် ကြည့်ကြည့် ၊ မျိုးလုံး ကြည့်၍ လှသော ထူထောင်နည်းကို ညွှန်ပြဘို့ရာ ဤကျမ်းစာမျိုး ရှိသင့်ပြီဟု ထင်မြင် လာပေသည်။

အချီ နိဒါန်း

သာသနာ့ရောင်
လွှမ်းနေသောပြည် ဤ မြန်မာနိုင်ငံကို ပန်းချီ ပညာရှင်တို့ မျက်စိ
ဖြင့် ပုံဆွဲကြည့်မည်ဆိုလျှင် ကျွန်းသစ်များစွာနှင့်
လယ်ယာ မြေကွက်တွေကို အောက်ခံ လုပ်၍
သာသနာ့ရောင်စုံကို ခြယ်လှယ်ကြရလေမိမ့်မည်။ နိုင်ငံခြားသားတို့
မျက်စိ၌လည်း ဤအတိုင်းပင် မြင်ကြ၏။ သို့ဖြစ်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံ
တော် ကားပုံ၏ အမွှန်းတင် အခြယ်အလှယ်ဖြစ်နေသော သာသနာ
ရောင်ကို မည်သို့ ဖြစ်အောင် စီမံကြ မည်နည်း၊ မွေးမှိန်အောင်
လုပ်မည်လော၊လုံးဝ ပျောက်ကွယ် သွားအောင် ဖယ်ရှား
ပစ်မည်လော၊ မသိမသာ မွေးမှိန်အောင် လုပ်လျှင် မြန်မာနိုင်ငံ
သည် ယခုအခြေအနေထက် အောက်တန်းကျူးမည်သာ၊ ဖယ်ရှား
ပစ်ဘို့ရာမှ တိုင်းသူပြည်သား အများက အသက်နှင့်လဲ၍ ခုခံကြမည်
သာတည်း၊ ထို့ကြောင့် မြန်မာပြည်၏ မည်သည့် ခေါင်းဆောင်
မဆို သာသနာ့ရောင်ကို စနစ်ကျကျနှင့် ထွန်းပြောင်ဘို့သာ ဂရုစိုက်
သင့်ကြသည်။ ဤသို့ ကျွန်းသစ်နှင့် လယ်ယာ မြေကွက်တွေ အဆီ
ဩဇာ ပြည့်ဝလျက် သာသနာ့ အရောင် ထွန်းပြောင်ဘို့ နည်းလမ်း
ကို ညွှန်ပြဘို့ရာလည်း ယခုအခါ ဤကျမ်းစာမျိုး ရှိသင့်ပြီဟု ထင်မြင်
လာပေသည်။

ရဟန်းငယ်
ရှင် ငယ် များ အနာဂတ် ကာလ၌ နိုင်ငံနှင့် သာသနာတော်
ကြက်သရေကို ဆောင်ရစ်ကြမည့် သာသနာဝင်
အရှင်ကောင်းတို့မှာ ယခုလက်ရှိ ရှင်ငယ် ရဟန်း
ငယ်များပင် ဖြစ်၏။ ထိုသူတို့ကို ယခုနှယ်က အနေအထိုင် ကိုယ်ကျင့်
သိက္ခာနှင့် စာပေပညာ အမျိုးမျိုးကို တတ်သိအောင် ကျိုးစား
ပေးဘို့ တာဝန်ကား ယခုအခါ ဇရိုးဘလာ ပို့ချ သင်ပြနေခြင်း

မျိုးမျှဖြင့် ကျေပွန်ကြမည် မဟုတ်သေးချေ၊ ဘာကြောင့်နည်း၊...
 ယခုသင်နည်းကား ပါဠိကိုသင်နေသည်ဟု ဆိုပါလျက် ထိုပါဠိကို
 မပြောဟတ် မရေးတတ်ဘဲ ဖတ်တတ်ရုံ အဓိပ္ပာယ်သိရုံမျှ ဖြစ်သော
 ကြောင့်တည်း၊ အနာဂတ် ကာလဝယ် တတ်ဘွယ် မှတ်ဘွယ်
 သိဘွယ် သာသနာ ပြုဘွယ်သည့်ကား ဧ။ နိကျယ်ဝန်း လာပေလိမ့်
 မည်၊ ထိုသို့ မချဲ့နိုင်လျှင်လည်း သာသနာဝင် အရှင်များကို ရှေး
 ခေတ်လို လေးစားကြမည် မဟုတ်၊ (လက်ရှိ အခြေ အနေကိုပင်
 လေးနက်စွာ စဉ်းစားကြည့်ပါလေ)၊ ထို့ကြောင့် သာသနာဝင်
 အရှင်များ၏ ပညာသင်ကြားရေးမှစ၍ အဆင့်အတန်းမြှင့်တင်ပေး
 ဘို့ရာလည်း ဤကျမ်းစာမျိုး ရှိသင့်ပြီဟု ထင်မြင်လာပေသည်။

ရှေးသားပုံ အစီအစဉ် အနာဂတ်သာသနာကို မြှင့်တင်လိုရာ၌ ယခု လက်ရှိ
 ပစ္စက္ခ သာသနာရေးကို စဉ်းစားရ ပေလိမ့်မည်၊
 ပစ္စက္ခသာသနာ အခြေ အနေလည်း ရှေးသာသနာ
 ဝင်တို့နှင့် ယှဉ်ကြည့်မှ သာ၍ ထင်ရှားပေမည်၊ တဘန် အတိတ်
 သာသနာဝင်၌ သဘာဝကျ - မကျကို ပြန်၍ စိစစ်တန်လျှင် စိစစ်ရ
 လိမ့်မည် ဖြစ်သောကြောင့် ထို့ထက် ရှေးကျသော အရိယာ
 သံဃာတော် များ၏ အလုပ် အကိုင် အနေ အထိုင်ကို သိဘို့ရန်
 အရေးကြီးပြန်ပေသည်၊ ထို အရိယာ သံဃာတော်များနှင့် ဗုဒ္ဓ၏
 ရည်ရွယ်တော်မူချက် လေးနက်သော ဓမ္မအစုကို သိရသည့် အခါ
 သာသနာတော် အရေး၌ “ဤ အလုပ်သည် သဘာဝကျ၏၊ ဤ
 အလုပ်ကား သဘာဝ မကျ”ဟု သိမြင်လာကြပေလိမ့်မည်၊ ထိုသို့
 သိမြင်လာသည့် အခါ “ပြုပြင်လို မြှင့်တင်လိုသော စိတ်ဆန္ဒလည်း
 ရှိကြပေလိမ့်မည်”ဟု ထင်မြင်သောကြောင့် ၁-ဗုဒ္ဓဒုတိယ၊ ၂-ဓမ္မ

ရတနာ, ၃-သံဃရတနာ, ၄-မြန်မာပြည် သာသနာ, ၅-ကဿပ ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ နောက်ပိုင်းသာသနာ, ဤ အကြောင်းအရာ တို့ကို ညွှန်ပြပြီးမှ အနာဂတ်သာသနာရေးကို ညွှန်ပြထားပါသည်။

မြော်လင့်ချက် ပြုပြင်ကြ ဘို့ရန် ရည်သန်၍ ဤကျမ်းစာကို ရေးသား ရသော်လည်း “ ဂတာနုဂတိကော လောကော-လောကကြီးသည် ရှေးဟောင်းလမ်းကိုသာ လိုက်လေ့ ရှိ၏။ မြဟ္မဏတွေကို ကိုးကွယ်သော ခေတ်ဆီက မြဟ္မဏဆိုလျှင် နွားကို သတ်နေသော်လည်း ကိုးကွယ်တတ်ကြ၏ ” ဟု ဟိတော ပဒေသ မိန့်မှာသည်နှင့်အညီ, ပြုပြင်မှုကိစ္စ အထမြော်ဘို့အရေးမှာ လွယ်ကူသော အရာ မဟုတ်ကြောင်းကို မိမိစိတ်က သတိပေးလျက် ရှိ၏။ ထိုသို့ ပြုပြင်မှု ကိစ္စ အထမြောက်ခဲ့သော် “ . လက်ကလွတ်, ခြေက ခြေ ” သဘောထား၍ စာကြည့်သူများ သဒ္ဓါပညာ တိုးပွား စေရန်လည်း ဗုဒ္ဓ- ဓမ္မ- သံဃာ့ရတနာ အကြောင်းကို ထည့်သွင်း ညွှန်ပြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ဤသို့လျှင် “ သာသနာရေးနှင့်စပ်၍ အများ စိုင်းဝန်းပြုပြင်ကြလျှင် ဤကျမ်းသည် နည်းညွှန်လမ်းပြ ဖြစ်တန်ရာ ၏ ” ဟု၎င်း “ ပြုပြင်မှု မဖြစ်မြောက်လျှင် ကြည့်ရှုသူတို့အား ဘုရား စသည်ကို ခြေခြေမြစ်မြစ်နားလည်စေ၍ သဒ္ဓါပညာ တိုးပွားစေနိုင် လိမ့်မည် ” ဟု၎င်း မြော်လင့်၍ လွတ်လပ်ပြီးခါစမြန်မာပြည်ထောင် စုကို တိုးတက်အောင်ပြုပြင်ရာတွင် အရေးပါ၍ အရာဝင် ကျမ်းစာ တစောင် ဖြစ်ဘို့ရာ အချိန်မှီ စီစဉ်လိုက်ရပါသည်။

ပြာဆိုလ

၁၃၀၉-ခု။

အရှင် ဇနကာဘိဝံသ

အနာဂတ် သာသနာရေး

၁။ ဗုဒ္ဓရတနာ အခဏ်း

ဗုဒ္ဓ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။

ဗုဒ္ဓသာဝက-ဗုဒ္ဓဥပါသကာ အမည်ခံသူတို့သည် ဗုဒ္ဓကို နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ယုံကြည်ညီကြ၏။ ထိုသို့ ယုံကြည်ညီကြရာ၌ ယုံတယ်ဆိုတာ ဘာလဲ...။ နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀ နီးပါး ရာကျော်လောက်က ဣန္ဒြိယမြောက်ပိုင်းက ပိလဝတ္ထုပြည်၌ သာကီယဇာတ် အမျိုး အမြတ်ဆုံး ခတ္တိယမျိုး ဖြစ်သော သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာနှင့် မာယာဒေဝီတို့မှ ဖွားမြင်တော်မူပြီးလျှင် တဆယ့် ခြောက်နှစ် အရွယ်မှ စ၍ ယသော်ဓရာဒေဝီနှင့် အတူ ထီးနန်း စံနေတော်မူစဉ် ၂၉ နှစ် အရွယ်တော် ရောက်သည့် အခါ လူအို လူနာ လူသေနှင့် ရသေ့ရဟန်းကို မြင်ရ၍ သံဝေဂ ဖြစ်တော်မူလေရာ ထိုနေ့ည၌မှာပင် တောထွက်၍ ရဟန်းပြုတော် မူပြီးနောက် ခြောက်နှစ် ပတ်လုံး “အပင်ပန်း အခဲယဉ်းဆုံး” ဟု ဆိုရသော အကျင့်ကို ကျင့်တော်မူလျက် ထိုအကျင့်ဖြင့် ထူးခြားသော တရားကို မရသောကြောင့် ခန္ဓာကိုယ် ပင်ပန်း အားကြီးသော ထို အကျင့်ကို စွန့်လွှတ်၍ (ပင်ပန်းသည်လည်း မဟုတ် ခံစားမှုလည်းမပါ) “မဇ္ဈိမ ပဋိပဒါ” ခေါ် အလယ် အလတ် ကျင့်စဉ်ကို ကျင့်ခါမှ ထူးခြားသော

တရားကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်တပါးသည် ကေန ဖြစ်ထွန်းခဲ့ဘူး၏ - ဟု ယုံခြင်း၊....

“ထို ပုဂ္ဂိုလ်ထူးသည် ထို အချိန်မှာ ကမ္ဘာလောက၌ မပေါ်သေးသော သစ္စာတရား အနတ္တတရား သံသရာ လည်ပုံကို ပြသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရား ဗောဓ်ပက္ခိယ တရား စသည်တို့ကို စထွင်၍ ဟောတော်မူခဲ့သည်” ဟု ယုံခြင်း၊ “ထို ပုဂ္ဂိုလ်ထူးသည် သိဘွယ် ဟူသမျှကို(သတ္တာတို့အား အကျိုးမများရာငယ် အကုန်ထုတ်ဖော် မဟောပြခဲ့သော်လည်း)ကိုယ်တော်မြတ် စိတ်ထဲ၌ နက်နက် နဲနဲ ခွဲခွဲ ခြမ်းခြမ်း အားလုံးစုံအောင် သိတော်မူနိုင်သည်” ဟု ယုံခြင်းများသည် ဗုဒ္ဓအပေါ်၌ ယုံခြင်း ဟု ခေါ်ရသော သဒ္ဓါ တမျိုးတည်း၊ (သိဘွယ် ဟူသမျှကို အားလုံးစုံအောင် သိသူကို ပါဠိလို ဗုဒ္ဓ ဟု ခေါ်သည်။) စာပေလိုက်စားသော နိုင်ငံခြားသား ခေတ်ပညာရှိတို့လည်း ဗုဒ္ဓ၏တရားစာတို့ကို ကြည့်ရှုခြင်း-ကျောက်စာဘက်ဌာနမှ ဗုဒ္ဓ၏ အသုံးအဆောင်နှင့် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ဌာနတို့ကို တွေ့ရှိရခြင်းတို့ကြောင့် ထို အခါက “ဂေါတမဗုဒ္ဓ ဖြစ်ထွန်းခဲ့ဘူးသည်” ဟု ယုံကြပေသည်။

ဗုဒ္ဓကို အစွဲစွဲ၍
ကြည်နူးချပုံ

ကြည်ညိုဆိုတာဘာလဲ၊ ဗုဒ္ဓ၏ အကြောင်းအရာကို တွေး၍ နေရသည်မှာ လွန်စွာ စိတ်ကြည်နူးဘွယ် ကောင်းလှ၏၊ ဗုဒ္ဓ၏ ဝါဝင်းသော အသားအရေတော် အဆက်အလက်ကျနသော ကိုယ်တော်မေတ္တာသံ ကရုဏာသံ ပညာသံ ဆင်ခြင်တုန်သံ အရှည် မြှော်သံတို့ကို အရင်းခံ၍ ထွက်လာသော သာယာနာပျော်ဘွယ် အသံတော်

ကို ထိုအချိန်က တိုက်ရိုက် ဖူးမျှော်လိုက်ကြားနာလိုက်သူတို့ကို မဆိုထားဘိ၊ ယခုအခါတဆင့်ကြီး ဖြင့် မှန်းဆ၍ ဖူးမျှော်ရသူတို့ပင် မကောင်းစွာ ဖြစ်ပြုစိတ် ကိလေသာ ရှက်စိတ်တွေ ကင်း၍ သန့်ရှင်းကြည်လင်သော စိတ် အစဉ်များ ဖြစ်လာရပေသည်။ ဤသို့ ဘုရားကို အာရုံစူး၍ ကြည်နူးနေရခြင်းကို ကြည်ညိုသော သဒ္ဓါတမျိုး ဟု ဆိုရပေသည်။

ဘိက္ခုနီကလေးနှင့် အသန္တိမိတ္တာ အခါတပါး၌ ဗုဒ္ဓရှင်တော် တရားဟောတော် မူစဉ် ဘိက္ခုနီကလေး တယောက်သည် ဗုဒ္ဓ၏ သပ္ပာယ်သော ရုပ် အဆင်းတော်ကို ဖူးမျှော်

ကြည်နူးနေရာမှ စိတ်အစဉ် တမျိုးဖေါက်၍ “ငါသည် ဘဝများစွာ ကျင်လည်ရာ၌ ဤ ယောက်ျားမြတ်၏ အလုပ်အကျွေး ဖြစ်ခဲ့ရဘူး ပါလေရဲ့လား” ဟု စဉ်းစားစိတ် ပေါ်ပေါက် လာလေသည်။ ထို ဘိက္ခုနီသည် ဆဒ္ဓန္တဇာတ်၌ စူဠသုဘဒ္ဓါ ဖြစ်ခဲ့ဘူးသူ ပင်တည်း။ အသောကမဟာရာဇာ၏မိဖုရား အသန္တိမိတ္တာ သည်ကား ဘုရား၏ အသံတော် သာယာကြောင်းကိုကြားနာရုံမျှမောင်းမများနှင့်အတူ ထိုအသံနှင့် ဆင်တူရိုးမှား မောင်းသော ကရဝိက်ငှက် အသံကို နာခံကြည့်ရာ လွန်စွာချိုမြသော ကရဝိက်ငှက် အသံမှ တဆင့် ဗုဒ္ဓ အသံတော်ကို မှန်းမြှောက်၍ အာရုံပြုနေရင်းပင် စိတ်အစဉ် လွန်စွာ ကြည်နူး ကြရကား ထိုကြည်နူးသော စိတ်အစဉ်ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု ဆင်ခြင်ခိုက်မှာ ကိုယ်လုပ်တော်များနှင့်အတူ သောတာပန် ဖြစ်ကြလေသည်။ ဤ ဝတ္ထုများဖြင့် ဗုဒ္ဓအဆင်းတော်နှင့် အသံတော်၏ လွန်စွာကြည်နူးဘွယ် ကောင်းကြောင်း သိရပေသည်။

ပဏ္ဍိတ်နေရူးနှင့်
ဗုဒ္ဓပုံတော်

ဗုဒ္ဓအဆင်းတော်၏ ကြည့်ရှု မှ မျှော်သူတို့ စိတ်
 အစဉ်ကို ကြည်လင်ရှင်ပျစေနိုင်ပုံမှာ ပြောမယုံ-
 ကြံဘူးသူတို့မှသိနိုင်ပေမည်။ ဗုဒ္ဓသည် ရှုချင့်စဖွယ်
 သပ္ပာယ်ရုံမျှ မဟုတ်၊ ထို သပ္ပာယ်သောရုပ်ပုံတော်အတွင်းမှ သတ္တ
 • တို့၏အကျိုးကို နှစ်နှစ်ကာကာ လိုလားတော်မူသော မေတ္တာတော်
 နှင့် ကရုဏာ ပညာတော် တို့ကြောင့် မျက်နှာတော်သည် စန္ဒာ
 လမင်းကဲ့သို့ ပဝင်းရှင်ပျ မြေတော်မူပေသည်။ ယခုအခါ ဣန္ဒြိယ
 တတိုင်းလုံး အလေးပြုအခံရဆုံး ခေါင်းဆောင်တယောက်ဖြစ်သော
 ပဏ္ဍိတ်နေရူးသည် ခပ်ရှယ်ရှယ်တုန်းက ကျမ္မာရေး အတွက် အနား
 ယူရင်းသီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သူ့ ဇနီးနှင့်အတူသွား၍ ရှေးဟောင်းအဆေခံ
 အဥျးများကို လှည့်လည် ကြည့်ရှုလေသော် တနေရာ၌ ဗုဒ္ဓပုံတော်
 ကို အထူး စိတ်ဝင်စားစွာ ကြည့်ရှု၍ မိမိ တည်းခိုရာသို့ ရောက်သော်
 လည်း ထို ဗုဒ္ဓပုံတော်သည် မျက်စေ့ထဲမှ မပျော်နိုင်အောင် အာရုံ
 စွဲနေသတဲ့။ ထိုသို့ စွဲနေကြောင်းကိုလည်း သီဟိုဠ် မိတ်ဆွေတို့အား
 ပြောပြခဲ့လေသည်။ ဣန္ဒြိယသို့ ပြန်ရောက်ပြီးနောက် နိုင်ငံဦးနှင့်
 စပ်၍ ထောင်ထည်းသို့ ရောက်နေသည့် အခါ မိမိ လုပ်လိုရာကို
 မလုပ်ရသဖြင့် စိတ်ညစ်ညစ် ရှိနေခိုက်မှာ (အဘိဓမ္မာသဘော
 အားဖြင့် ဒေါမနဿ ဖြစ်နေခိုက်မှာ) သီဟိုဠ်ကျွန်း မိတ်ဆွေထံမှ
 ယခင်က ကြည်နူးစွာ ဖူးတွေ့ခဲ့ရသော ဗုဒ္ဓပုံတော်ကို ဓာတ်ရိုက်၍
 ပို့လိုက်သောကြောင့် ထို ပုံတော်ကိုပင် စားပွဲပေါ်တင်၍ ဖူးမြင်
 နေရခြင်းဖြင့် ညစ်ညူးနေသော စိတ်ကို ကြည်နူးစေခဲ့သည် ဟု
 သူ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိ၌ ထည့်သွင်းပြထားသတတ်။ သို့၍လျှင် သက်တော်
 ထင်ရှား ဗုဒ္ဓကို မဆိုထားဘိ ဗုဒ္ဓပုံတော် အတူသည်ပင် ပညာရှင်

တို့၏ ဂိတ်ကို ဤမျှလောက်ပင် ကြည်လင်လာစေနိုင်ပေ သေး၏။
 သက်တော်ထင်ရှား ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရား သည်ကား မည်မျှအထိ
 ကြည်လင်နိုင်လိမ့်မည် ဟု မှန်းဆသင့်တော့သည်။ ထိုသို့ ကြည်လင်
 လာသည့် အခါ အနယ်တွေ အောက်ထိုင်နေသော ရေသည်
 ကြည်လင် နေသကဲ့သို့ တဏှာ ရာဂ မာဒ ဒေါသ ဒေါမနဿ
 စသော စိတ်ညစ်မှုတွေကင်း၍ စိတ်အစဉ်လည်းသန့်ရှင်း ကြည်လင်
 နေတော့၏။ ထိုသို့ ကြည်လင်နေမှုကြည်နေမှုကို “ကြည်” သဒ္ဒါဟု
 ဆိုလိုပေသည်။

ဗုဒ္ဓကောလာဟလ ဖြစ်ချိန် ဗုဒ္ဓ၏ ပေါ်ထွန်းတော် မူချိန် အခါ၌ ကိုယ်
 ကိုယ်ကို “ဗုဒ္ဓ” ဟု ဝန်ခံကာ (သာဝတ္ထိ
 ရာဇဂြိုဟ်ပြည် နယ်များငယ်) ဆရာကြီး
 ခြောက်ယောက်တို့ နောက်လိုက် အတော် များစွာဖြင့် ထွန်းကား
 နှင့်ပြီး ဖြစ်ကြ၏။ ချဲ့ဥးအံ့-တစုံတခု ထူးခြားသော အရာ ဖြစ်ပေါ်
 တော့မည့် အချိန်အခါဝယ် ရှေးဦးစွာ တင်ကြို၍ (သူနှုတ် ငါနှုတ်
 မှာ ကောလာဟလစကား ဖြစ်ပွားတတ်၏။ ယခုအခါ မြန်မာပြည်
 လွတ်လပ်တော့မည်- ဣန္ဒိယ လွတ်လပ်တော့မည် စသော စကား
 များ တင်ကြို ဖြစ်ပေါ်နေသကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓအစစ်
 ပေါ်ထွန်းခ နီး အချိန်ဝယ် “ဗုဒ္ဓပေါ်လာလိမ့်မည်၊ ဗုဒ္ဓပေါ်လာ
 လိမ့်မည်” ဟူသောကောလာဟလစကားသည်နှစ်ပေါင်းအတော်
 ကြာကပင် ကြိုတင် ဖြစ်ပေါ်နေ၏။ ထိုခေတ်၌ ပိဋကတော်ကဲ့သို့
 လေးစားရသောဝေဒကျမ်းစာ၌ ကျမ်းကျင်သော ဒိသာပပါမောက္ခ
 ဆရာကြီး တို့လည်း ထိုအချိန်မှာ သူတို့၏ ဝေဒကျမ်းလာ ဘုရား
 လက္ခဏာတို့ကို တွေ့ရှိကြရသဖြင့် ထိုလက္ခဏာတော်ကို ဝရုစိုက်၍

လေ့လာထားကြ၏။ ထိုအခါဝယ် အချို့ ခေတ်မှီဆရာကြီးတို့သည် မန္တာန် ဝိဇ္ဇာတို့ကို သင်ယူကာ အတော်အတန်လည်း သူများစိတ် အကြံကို သိမြင်နိုင်ကြဟန် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓကိုမြှော်နေခိုက်မှာ ထိုဆရာကြီးတို့နှင့် တွေ့ရသော တချို့ လူရိုးကြီးများသည် ထို ဆရာကြီးများကိုပင် ဘုရား ဟု ထင်နေကြ၏။ ထို ဆရာကြီးတို့ ကလည်း နောက်လိုက်တွေအတော်များသဖြင့် သူတို့ကိုသူတို့ ဗုဒ္ဓဟု ဝန်ခံကာ ဝါဒဖြန့်နေကြလေသည်။

ထို ဗုဒ္ဓအမည်ခံ ဆရာကြီးတို့သည် “ပုရာဏ ကဿပ , မာက္ခာလိဂေါသာလ , နိဂဏ္ဌ နာဓပုတ္တ, (သိဇ္ဇည်းဆရာကြီး ဟု ထင်ရှားသော) သဗ္ဗယဗေလဋ္ဌပုတ္တ , ပကုဏေစ္စာယန , အဇိတကေသကမ္မလ ” ဟု ဖွဲ့ ယောက်ရှိ၏။ တရားလိုက်စားသော လူအများပင် ထိုဆရာကြီးများကို တွေ့ဘူးကြ၏။ အချို့လည်း ထိုဆရာကြီးများထံ တပည့်ခံကြ၏။ အရှင်သာရိပုတြာနှင့် , အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်တို့၏ အလောင်းများပင် သိဇ္ဇည်းဆရာကြီးထံ တပည့်ခံဘူးကြသည်။ ထို ဆရာကြီးတို့၏ တပည့်များတွင် ပါဝင်ကြသော အမတ် အချို့တို့သည် မိမိတို့ ဆရာကြီးကို မင်းဆရာ ဖြစ်စေလိုသောကြောင့် ကောသလမဟာရာဇာကို ဆွယ်တရားဟောကြလေရာ ကောသလမဟာရာဇာလည်း အမတ်အားလုံးနှင့် မဆန့်ကျင်လိုသောကြောင့် “အမတ်မင်းတို့၏ ဗုဒ္ဓများကို အခတ်မင်းတို့ကိုယ်တိုင် နန်းတော်သို့ ပင့်ခေါ်တော့” ဟု လွှဲအပ်လေသော်, ထို အမတ်များလည်း မိမိတို့ဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓကို နန်းတော်သို့ မလိုက် - လိုကအောင် အတင်း သွေးဆောင်၍ ပင့်ခေါ်ကြ လေသည်။ ကောသလ မင်းသည် အကောင်း

အဆိုး နေရာအမျိုးမျိုးကို ခင်းထားစေ၍ သူတို့ရောက်လာသည် အခါ “ သင့်ကော်သော နေရာ၌ ထိုင်ကြပါ ” ဟု ပြောလေလျှင် ရှင်ဘုရင့်အသက်က မထိုင်ဝံ့သောကြောင့် အညံ့စားနေရာတို့၌သာ ထိုင်ကြလေသော်၊ ထိုသို့ ထိုင်ကြလျှင်ပင် ရှင်ဘုရင်သည်(တင်းပုတ်ဖြင့် ဘူးခေါင်းကို ရိုက်လိုက်သကဲ့သို့) “ သင်တို့ ဗုဒ္ဓ ဟုတ်သလား မဟုတ်ဘူးလား ” ဟု တိုက်ရိုက် မေးလေတော့၏။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓ ဟုတ်ပါသည် ဟု ဝန်ခံလျှင် ဗုဒ္ဓနှင့် ထိုက်တန်သော ပြဿနာကို မေးချက် မဖြေနိုင်သော် သာဠိခင်ကြံတော့မည် ဖြစ်သောကြောင့် “ဗုဒ္ဓ မဟုတ်ပါဘူး၊ လူတွေက ထင်နေကြတာပါ” ဟု အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံကြသဖြင့် ရှင်ဘုရင့် ထံမှ အပြစ်ကင်းစွာ ထွက်ခွာလာခဲ့ကြပေသည်..... [ကောသလသံယုတ်]။

သောက၌ ကိုယ့်ပခာဏကို ကိုယ်မသိတတ်သူတွေ အပြင်ရောက်မှ အများအပြား ရှိတတ်ပေ၏။ ထိုလူစားဘို့သည် တမျိုးညာပုံ အများက ဝိုင်း၍ မြှောက်သည့် အခါ နတ်ရူး ဗိုနှင့်မြှောက် ခြေထောက်၍ ကကြလေတော့သည်။ ထိုဆရာကြီး ခြောက်ယောက်ကား ကိုယ့်ပခာဏကို ကိုယ်မသိ လောက်အောင် ထုံထိုင်းသူများ မဟုတ်ကြချေ။ ထို့ကြောင့် ရှင်ဘုရင့်ရှေ့မှာ “ ဗုဒ္ဓ မဟုတ်ပါ ” ဟု အဘိအသင်း ဝန်ခံခဲ့ကြ ပေသည်။ သို့သော် မိမိကို အများက ဝိုင်း၍ အထင်ကြီး နေကြသည့်အခါ ထို အထင်ကြီး ခံရသော အရာသာကို အတော် သာသာနေကြ ခြင်းသည် ကမ္ဘာ့ဓမ္မဘာ တခုကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဆရာကြီး တို့သည် ကိုယ့်အချည် အချင်းကို “ ဗုဒ္ဓ အဆင့်အတန်းသို့ မရောက် ” ဟု သိကြသော်လည်း လူအများ၏ အထင်ကြီးမှု မပျက်အောင်ကား

ဟန်ဆောင် လိုကြပေသေးသည်။ ထို့ပြင်- မိမိနှင့် ဆက်ဆံနေသူကို (ဆရာ+တပည့်၊ သား+သမီး၊ သမီး+ခင်ပွန်းချင်း စသူကို) မိမိကိုယ်တိုင် အသင် မကြီးပါသော်လည်း အခြားသူတို့ အထင်သေးမည်ကိုကား စိုးရိမ်ကြသေး၏။ ထို့ကြောင့် ဆရာကြီး ခြောက်ယောက်တို့ ရှင်ဘုရင့်ထံ ဝင်ရောက်နေခိုက်မှာ အပြင်ဘက်၌ ကျန်ရစ်ကြသော ဘုရားဒကာ အခတ်ကြီး တို့လည်း “မည်သူ ဘုရားကို ရာဇဂုရု တံဆိပ်တော် ဆက်ကပ်၍ အသိအမှတ် ပြုလိုက်မည်လဲ” ဟု အသံ တယားယား အသား တဆတ်ဆတ် ရင်ဘတ် တဒိတ်ဒိတ်နှင့် ကြိတ်၍ မြှင့်လင့်နေကြ ဟန်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ထိုအရှင် ဆရာကြီး ခြောက်ယောက်တို့ နန်းတော် အပေါက်မှ ထွက်လာလျှင် လာခြင်း “ကိ” အာစရိ သာ....ရာဇာ တုဓမ္မ ပဉ္စပုစ္ဆိ ဟော သက္ကာရ သမ္မာနံ အကာသိ=ဘယံ နှယ်လဲ ဆရာတော်ဘုရားတို့....မင်းတရားက အရှင် ဘုရား တို့ကို ပြဿနာ မေးမြန်း လျှောက်ထား ပြီးလျှင် လေးစား မြတ်နိုးမှုကို ပြုလိုက်ပါရဲ့လား” ဟု မေးကြလေသည်။ ထိုအခါ ထို ဆရာကြီးတို့ ရှေ့နောက်ညီ အောင် လိမ်လည် ညာဖြန်းကြပုံမှာ....

ရှင်ဘုရင်က ငါတို့ကို ဗုဒ္ဓဟုတ်ကြရဲ့လား ဟု တိုက်ရိုက်မေးတယ်။ ဗုဒ္ဓ အရာကနေပြီး ပြဿနာကို ဖြေဆို ဟောပြုလျှင် ဒီရှင်ဘုရင်မှာ နားလည်နိုင်သော အချည်အချင်း မရှိဘူး၊ ဒီတော့....သူနားမလည်၊ ဒါနဲ့ ငါတို့ကို ပြစ်မှား၍ အကုသိုလ် များရှာလိမ့်မယ်၊ ဒါကြောင့် သူ့ကို သနားသည့်အတွက် “ဗုဒ္ဓဟုတ်ပါ” ဟု ပြောခဲ့ကြတယ်။ “အမှောက် ဗုဒ္ဓဘာဝေါ ပန ဥဒကေန ဧသဝိဘူဝိ ဟရိတုံ နသက္ကာ=ငါ့ဘွဲ့ ဘုရားအစစ် ဖြစ်နေတာကိုတော့ ရေနှင့် ဆေးပြစ် တောင် မပျောက်နိုင်ပါဘူး” ဟု ပြောကြလေသည်။

ဗုဒ္ဓအစစ်ကို
မယုံနိုင်ကြသေးခြင်း

လောက၌ မစစ်မမှန်သော အရာ အတု
အယောင် ဟန်ဆောင်နေသော သတ္တဝါ
တို့ကို တွေ့ကြုံဘူး သူတို့သည် တကယ်

အစစ် အမှန်ကို တွေ့ကြုံရသော်လည်း “ယုန်ထင် ကြောင်ထင်”
ထင်နေတတ်သဖြင့် တောတော် တန်တန်နှင့် မယုံနိုင်ကြသေးပေ။
အစစ်အမှန် ဖြစ်သူတို့မှာလည်း အတုအယောင်လေးနှင့် ရှေးနေကြရ
သဖြင့် “နွားထီး ငါးကျပ် နွားမ ငါးကျပ်” တန်ဖိုးချင်း ၎င်းတို့
ဖြစ်နေရသည့် အတွက် စိတ်ပျက်စရာပေပေ ညည်း၊ ထို့ကြောင့် အစစ်
အမှန်တို့သည် စိစစ်စုံစမ်းတတ်သူများနှင့် တွေ့ရမှ တန်ဖိုးမြင့်နိုင်ကြ
သောကြောင့် စိစစ်စုံစမ်းနိုင်မည့် ပညာရှိဘွဲ့နှင့်သာ များစွာတွေ့လို
ကြလေသည်။ ဤပြခဲ့သော အကြောင်းကြောင့် ဟန်ဆောင် ဗုဒ္ဓတွေ
ထွန်းကားနေသော ထိုအချိန်မှာ ထွန်းပေါ်တော် မူလာရသော
ငါတို့ ဗုဒ္ဓကို သတင်းကြားရရုံနှင့် ရုတ်တရက် မယုံနိုင်ကြသေးချေ။
သတင်းကြားလျှင် စုံစမ်းချင်သော ဝါသနာရှင်တို့ ဗုဒ္ဓအထံ လာ၍
စုံစမ်းကြ၏။ ငါတို့ ဗုဒ္ဓရှင်မြတ်သည်လည်း ထိုသို့ စုံစုံစမ်းစမ်းနှင့်
ကျေချမ်းမှ ယုံကြည်သူကိုသာ ချီးမွမ်းတော် မူလေ့ရှိသည်။ သူများ
ယောင်လို့ ယောင်၊ အမယ် တောင်မှန်း မြောက်မှန်း မသိသူကို
ချီးမွမ်းတော် မမူ။ [ဤနေရာ၌ တိကအင်္ဂုတ္တိုရ်လောကလောမ
သုတ်တော်ကို ထုတ်ဖော်သင့်၏။ သို့သော် အလွန် မှတ်ဘွယ်
ကောင်းလှ၍ အနာဂတ်သာသနာ အခဏ်းကျမှ ထုတ်ပြပါမည်။]

မှတ်ချက်။ ။ ငါတို့၏ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ကိုယ်တိုင် အစဉ်းစားဥပဇ္ဈာန်ရှိသူ
နည်းပါးသောကြောင့် ထိုထို ကိစ္စဝယ် အတုအယောင် ဟန်ဆောင်သူတွေ
စားလမ်းသောကလမ်းဖြောင့်တန်း၍ စနစ်ပွင့်နေကြရလေသည်။ ထိုသူတွေ

စန်းပွင့်နေသလောက်လည်း အစစ်အမှန် ဖြစ်သူများမှာ အောက်ကျ
 နောက်ကျဖြစ်နေကြရတော့၏။ ထိုကဲ့သို့ အထက်ရောက်သင့်သူ အောက်ကျ၍
 အောက်ကျသင့်သူ အထက်ရောက်လျက် ကမောက်ကမဖြစ်နေသမျှလည်း
 ဤမြန်မာနိုင်ငံသည် လွတ်လင်ရေး ရသည့် တိုင်အောင် များစွာသော
 တိုင်းသူပြည်သားတွေ အမှန်ပင် အတန်းမမြင့်နိုင်-ဟု ဆိုရ၏။ ထို့ကြောင့်
 သူများပြောတိုင်း မယုံတတ်ဘဲ ကိုယ်ပိုင်ဥာဏ် စဉ်းစားဥာဏ် ရှိသူများ
 ဖြစ်အောင် လူရောရှင်ပါ တောရွာမြို့နယ် ဒီစကြိုက်နယ်မကျန် အသိဥာဏ်
 မြင့်တင်နိုင်မည့် ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ လူကျောင်းများ စနစ် ကျကျ တည်
 ထောင်ပေး၍ မမေ့သင့်ကြတော့ပြီ။

x x x x x x

ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် ကောသလမင်း

အရှင်မင်းနော်
 မယုံနိုင်ပုံ

ငါတို့ ဗုဒ္ဓရှင်တော် ထွန်းပေါ်တော် မမူမှီကပင်
 (ပြခဲ့သည့် အတိုင်း) အတု အယောင် ဟန်ဆောင်
 ဗုဒ္ဓတို့ ပေါ်ပေါက်နေရကား ကောသလ မဟာ
 ရာဇာလည်း ဗုဒ္ဓကို မယုံကြည်သူ အများတွင် တယောက် အပါ
 အဝင် ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ဗုဒ္ဓ ဖြစ်တော်မူပြီးနောက်
 ဒုတိယဝါဒ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ဝေဠုဝန် တိုက်တော်မှာ ဝါကပ်တော်
 မူပါသော်လည်း ထိုဝါတွင်း မတိုင်မှီ အနာထပိဏ် သေဌေး၏
 ပင့်လျှောက်ချက် အရ သာဝတ္ထိမြို့သို့ ကြွတော်မူရာ ထိုအခါ
 သက်တော် ၃၇ နှစ်မျှ ရှိတော်မူ ပေဥူးမည်။ ထို သာဝတ္ထိမြို့သို့
 ရောက်တော်မူစဉ် ကောသလ မဟာရာဇလည်း ဗုဒ္ဓထံတော်သို့
 ရောက်လာ၍ ဝမ်းမြောက်ဘွယ် စကားများကို ပြောပြီးလျှင်....

မဟာရာဇာ။ ။အရှင်ဂေါတမလဲ ဗုဒ္ဓ ဟု ဝန်ခံပါသလား။[ရှေးတုန်းက မိမိစုံစမ်းခဲ့ဘူးကော ဆရာကြီးရောက်ယောက်ကို သတိရ၍ အရှင် ဂေါတမလဲ ဟု သုံးစွဲလေသည်။]

ဗုဒ္ဓရှင်တော်။ ။“ မဟာရာဇာ...ဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓ ဟု ပြောလျှင် ငါ့ကိုပြောမှသာ အမှန်ဖြစ်မည်၊ ငါသည် အလွန်ကောင်းမြတ်သော ဥဏ်ဒိ ရဟန်း။

မဟာရာဇာ။ ။အရှင်ဂေါတမ.....နောက်လိုက် နောက်ပါ တပည့် များစွာဖြင့် ဂိုဏ်းဆရာကြီး ဖြစ်ကြသော ပုရာဏ ကဿပ စသော ဆရာကြီးတို့သည်မှ “ဗုဒ္ဓ ဘုတ်ကြွားရဲလား” ဟု မေးသည့်အခါ ဗုဒ္ဓ ဖြစ်ကြောင်းကို ဝန်ခံကြကုန်၊ ရှင်ဂေါတမမှာ အသက်လဲငယ်- ရဟန်းပြုထားကလဲ မကြာသေး၊ သောကြာနှင့် ဗုဒ္ဓ ဟု ဝန်ခံသင့် သေးပါ။ [ရှင်ဘုရင် ဖြစ်သည်အားလျော်စွာ အထက်ကနေ၍ စီးစီး နင်းနင်း ပြောဆိုလေသည်။]

ဗုဒ္ဓရှင်တော် ။ ။ မဟာရာဇာ လေးမျိုးသော အရာတို့ကို သေးငယ် သည် ဟု အထင် မသေးထိုက်ကုန်၊ လေးမျိုးတို့ကား...မင်းမျိုး မင်းနွယ် ဖြစ်သော ကလေး၊ မြွေဆိုး၊ မီး၊ ရသေ့တို့တည်း၊ မဟာရာဇာ....မင်းမျိုး မင်းနွယ် ဖြစ်သော သူငယ်ကို “အငယ်ကလေးဘဲ” ဟု မလေးမစား ပြုလျှင် ရှင်ဘုရင် ဖြစ်သည့်အခါ ထို ငယ်စဉ်က မလေးစားခံရမှုကို သတိရ၍ ထို မလေးမစား ပြုခဲ့သူကို ကြီးလေးစွာ အပြစ်ပေးတတ်သည်၊ အဆိပ် ထန် သော မြွေကို “ အငယ်ကလေးဘဲ” ဟု အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ မလေးမစား ဂရု မစိုက်ပြုလျှင် ထို မြွေကလေး ကိုက်၍လည်း သေနိုင်သည်၊ မီးကို “အနည်း ငယ် ကလေးဘဲ” ဟု မလေးမစားပြုလျှင် မီးကလေးသည် အမှိုက်သော လောင်စာနှင့် တွေ့သည့်အခါ ကြီးကျယ်စွာလောင်တတ်သည်၊ [အမှိုက်က စ၍ နန်းတော်ပြာသာဒ်ကိုပင် မီးခနိုင်သည် - ဟူလို၊] ထို့အတူ သီလ

သိက္ခာ ရှိသော သူတော်ကောင်း ရသေ့ ရဟန်းကို “ အငယ်ကလေးဘဲ (ကိုရင်ကလေးဘဲ) ” စသည်ဖြင့် မလေးမစားပြုပြန်လျှင် သူ၏ သီလ တန်ခိုးကြောင့် အကျိုးမဲ့ ဖြစ်ရတတ်သည်။

မှတ်ချက် ။ ။ ကောသလ မဟာရာဇာသည် ဥဇာဏညာ နည်းပါး ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည် သူနှင့်တန်ခုံသာ တရားဟောတော် မူ၏။ ထို မဟာရာဇာလည်း ထိုမျှလောက် တရားစကားကိုပင် များစွာ သဘောကျ၍ ရတနာ ၃ ပါးကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်သူ ဥပါသကာ ဟူ၍ မှတ်တော်မူပါမည့် အကြောင်းကို လျှောက်ထားလေသည်။ ဤသုတ္တန်၌ “အသက်ကြီးသူနှင့် ရဟန်းပြု၍ ကြာမြင့်သူတွေသာ ဗုဒ္ဓဖြစ်မည်ဆိုလျှင် ဖြစ်တန်ရာ၏။ အသက်ငယ်ငယ်နှင့် ရဟန်းပြုခါး ဖြစ်သူတို့ကား အသိ ဥဇာဏ နည်းပါးဥးမည်သာ” ဟု မဟာရာဇာ ထင်နေခြင်းသည် “ အသက် ကြီးသော ဘုန်းကြီး ဟူသမျှ စာတတ်ချည်း ” ဟု ငယ်စဉ်က ဘုန်းကြီး ထင်ခဲ့ခြင်းနှင့် တူလှ၏။ ယခုကာလ၌လည်း အသက်သိက္ခာ ကြီးသူတို့၏ စကားကိုသာ အမှန် ဟု ယူဆချင်ကြ၏။ ရှိသေ ကိုင်းရှိင်းရမည့် ကိစ္စ၌ ကြီးသူကို ဂရုဂါရဝ ပြုသင့်၍ ပညာရေးဆိုင်ရာ (အသိဥဇာဏဆိုင်ရာ) မှာမူ နဂိုရဲဥာဏ် အရည်အချင်းနှင့် အသင် အကြား (မဟုသုတ) များခြင်း လုပ်ရည်ကိုင်ရည် ဝနေခြင်းတို့သာ ပဓာန ဖြစ်ကြောင်း- အသက် အကြီး အငယ်မှစ၍ ပဓာန မဟုတ်ကြောင်း သတိပြုသင့်ကြပေသည်။

ဗုဒ္ဓကို
ယုံကြည်လာခြင်း ကောသလ မဟာရာဇာသည် ပင်ကိုယ်ဉာဏ် ထက်သန်လှသူ မဟုတ် သောကြောင့် မဂ်ဖိုလ် တရားကို မရထိုက်သော်လည်း ဗုဒ္ဓ ရှင်တော် မြတ်သည် ဝါတော် ၂၀ ရပြီးသည်မှ နောက်၌ သာဝတ္ထိမြို့တော် မှာချည်း ၂၅ ဝါ ပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူသောကြောင့် ဗုဒ္ဓကို

မကြာခဏ ဖူး တွင်း ရသင့် တရား အမျိုးမျိုးကို နာရသည့် အတွက် ခြေပြေ မြစ်မြစ် နှစ်နှစ် ကာကာ ယုံကြည်သော မဟာ ရာဇာကြီးတ ယာက်ကား ဖြစ်ရပေသည်။ ဗုဒ္ဓအပေါ်၌ ကာသလ မဟာရာဇာ နှစ်နှစ် ကာကာ ယုံကြည် ကြိုင်းမှလည်း သု၏ နောက်ဆုံး အကြိမ်(နတ်ရွာခံခါနီး၌)လျှောက်ထားသော စကား များဖြင့် ထင်ရှား၏။ ထိုစကားများသည် မဇ္ဈိမ ဣန္ဒာဝပါဠိတော် ဝယ် ဓမ္မစေတီယ သုတ္တန် ဟူသော နာမည်ဖြင့် လင်၏။ ထိုသုတ္တန် စကားများကို ဤနေရာ၌ ထုတ်ပြပါမည်။

မဟာရာဇာကြီး
ဗုဒ္ဓကို သတိရပုံ
ကောသလ မဟာ ရာဇာသည် ကိစ္စ တစုံ တရာ ကြောင့် သာကီဝင် မင်းဘုရား နယ်ပယ်တွင် ပါဝင်သော “နဂရက” နိဂုံးသို့ ရောက်နေ၏။ သူသည် နောက်လိုက် နောက်ပါ အခြွေအရံဖြင့် ဥယျာဉ်တခုသို့ သွား၍ ရှုကားသည့်အခါ တိတ်တိတ် ဆိတ်ဆိတ် ကြည်ညိုဖွယ် ကောင်းသော သစ်ပင်များကို မြင်ရလေသော် ထိုကဲ့သို့ နေရာမျိုး ဝယ် ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် မကြာခဏတွေ့ဆုံခဲ့ရဘူးသဖြင့် ဗုဒ္ဓကို အမှတ် ရလေသည်။ ထိုအခါ “ ကာရာယန ” စစ်သူကြီးလည်း အနီးမှာ ရှိသောကြောင့် ထို စစ်သူကြီးကို ပြောသည်မှာ - အချင်း ကာရာ ယန....ဤသစ်ပင်များ၏ အောံမှာ အလွန်ကြည်နူးစရာ ကောင်းပါ ပေသည်။ လူသံ သူသံလည်း မကြားရ၊ သူတပါး မကြားစေလိုသော စကားကို တိုးတိုး တိတ်တိတ် တိုင်ပင် လိုသူတို့လည်း အသုံးပြု၍ ကောင်းလှ၏ ရဟန်းတော် အရှင်မြတ်တို့လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝ နာ စီးဖြိုးကာဖြင့် တပါးထည်း ကိန်းအောင်းနေဘို့ရာ ကောင်းလှ ပေ၏။ ဤကဲ့သို့ နေရာမျိုးဝယ် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကို ဆည်းကပ်ခဲ့ရ

ဘူးဘယ်၊ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓ ရှင်တော် မြတ်သည် ဘယ်အရပ်မှာ သီတင်းသုံးတော် မူပါသလဲ ” ဤသို့ ပြောဆို မေးမြန်းလေလျှင် စစ်သူကြီးက ထိုနေ့၌ပင် အရောက် သွားနိုင် လောက်သော “မေဒါဠ ၁၀ ” နိဂုံးမှာ သီတင်းသုံးတော်မူကြောင်း သံတော်ဥပ တင်သဖြင့် ချက်ခြင်းပင် ဗုဒ္ဓထံတော်သို့သွား၍ ရေခံလျှင် ရေခံခြင်း ခြေတော်တို့၌ ဥပတိုက်၍ ခြေတော်ကို ပါးစပ်ဖြင့်စုပ် - လက်ဖြင့် လည်း အားရပါးရ ဆုပ်ကိုင်လေသည်။

ဗုဒ္ဓကိုမြတ်နိုးခြင်း၏ အကြောင်း ထိုသို့ ခြေတော်ကို လွန်စွာ အလေးပြုပြီး သော မဟာရာဇာကြီးကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်က “ဘယ်အကျိုးထူးကို မြင်သောကြောင့် ဤ ခန္ဓာကိုယ်အပေ္တီမှာ ဤမျှလေခံ လွန်လွန်မင်းမင်း ရှိသေမြတ်နိုး ခြင်းကို ပြုရသနည်း” ဟု မေးတော်မူလေရာ ရှင်တော်မြတ်အပေ္တီ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဖြစ်ကြောင်း ဓမ္မလည်း ကောင်းစွာ ဟောထားတော် မူကြောင်း တပည့်သာဝက အပေ္တင်းလည်း ကောင်းစွာ ကျင့်ကြံ ကြောင်းကို (ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ကြီး မဟုတ်စေကာမူ) မှန်းဆ၍ သိနိုင် လေခံသော အသိဉာဏ်မျိုးကို ဒကာတော်မှာ ရနေပါသည်။ ထိုသို့ ရခြင်းကြောင့် ရှင်တော်မြတ်အပေ္တီ၌ ဤမျှလေခံရှိသေလေးစားမှု ပြုပါသည် ဟု လျှောက်ထားပြီးနောက် အသိဉာဏ် ဖြစ်ပေ္တီလာရ ခြင်း၏ အကြောင်းများကို ဆက်လက်လျှောက်ထားသည်မှာ....

သာသနာ အတွင်းအပ သမဏ ၂ မျိုး ဗုဒ္ဓ အဆုံးအမ(ဗုဒ္ဓသာသနာ)၏ ပြင်ပ၌ သမဏ အမည်ခံသော ရသေ့များရှိကြ လေရာ , သူတို့သည် ၁၀ နှစ်မှ အနစ် ၄၀ အထိ မေထုန်ရှောင်ကြဉ်မှု စသော အကျင့်ကို ကျင့်ကြ၍

နောင်ခါ လူထွက်ကြပြီးလျှင် ကမ္မစဉ်းမိကို ခံစားကြ၏။ ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမဖြစ်သော သာသနာ တစ်ဌာနကား အသက်ပင် သေရ စေကာမူ မြတ်သော အကျင့်ကို မစွန့်လွှတ်ဘဲ အသက် ဆုံးအောင် ကျင့်သွားကြသော သမဏတို့ကို တွေ့ရသဖြင့် “အင်း-ဗုဒ္ဓက အစစ် အမှန် ဖြစ်လို့သာ၊ ဗုဒ္ဓ၏ ဩဝါဒများက မှန်ကန် ကောင်းမြတ် လို့သာ၊ တပည့်သံဃာများ၏ ကောင်းသော အကျင့်ရှိကြလို့သာ ဤအရှင်တို့သည် ဤမျှလောက် စောင့်စဉ်းကြပေသည်” ဟု စိတ်ထဲ၌ မှန်းဆနိုင်သော အသိဉာဏ်ကို ရခဲ့ပါသည်။ ။ ဤစကား နှင့် စပ်၍ ယခုခေတ် ရဟန်းတော်များ လူထွက်ခြင်း၌ စောဒက တက်ဘွယ် ရှိနေ၏။ ထိုအဖြေမှာ ပစ္စက္ခ သာသနာ အခန်း၌ ထင်ရှားပါလိမ့်မည်။]

ရဟန်းတော်များ ညီညွတ်ပုံ အရှင်ဘုရား...အကြောင်း တမျိုးမှာ — ယခု ကာလ၌ မင်းပုန့်ဏား သေဌေး သူကြွယ် စသူတို့သည် အချင်းချင်း မညီမညွတ်ရှိကြပါ။ သားအိမ် သားအဘ မောင်နှမချင်းသော်မှ ငြင်းကြ ခုန်ကြနှင့် မညီ မညွတ်နိုင်ကြပါ။ ဗုဒ္ဓ၏ သာသက ဖြစ်ကြသော အရှင်တို့မှာ တပါးနှင့် တပါး (နို့ရည်နှင့်ရေ ရောထားသကဲ့သို့) လိုက်လိုက် ရောရော ရှိကြပုံ ခင်မင်သော မျက်လုံးဖြင့် အချင်းချင်း ကြည့်ရှုကြပုံ ကို တွေ့ရပါသည်။ ဤဗုဒ္ဓ၏ ပရိသတ်လောက် ညီညွတ်သော ပရိသတ်ကို အခြား နေရာ၌ မတွေ့နိုင်ပါ။ ထိုသို့ ညီညွတ်ပုံကို မြင်ရခြင်းကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓခမ္မနှင့် သံဃာတော်များ၏ အမှန် ကောင်းမြတ်ကြောင်းကို မှန်းဆ၍ သိနိုင်သောဉာဏ် ရရှိပါသည်။ [ဤနှင့်စပ်၍ ယခုခေတ် အချို့ ရဟန်းတော်များ၏ ရုံးပြင်ကနား

သွားရလေသံအောင် ကွဲပြားကြမှုကိုလည်း ပစ္စက္ခ သာသနာတော် ခဏ်း၌ ထင်ရှားစေပါမည်။]

ရဟန်းတို့ကိုမြင်ရ၍ မြတ်စွာဘုရား... အကြောင်းတမျိုး ရှိပါသေး၏။ ဒကာတော်သည် ပိန်ချုံးနေသော

ရဟန်းတို့ကိုမြင်ရ၍ “ဤကိုယ်တော်များသည် သာသနာတော်၌ မပျော်ပိုက်ဘဲ ကျင့်နေကြဟန် တူ၏၊ သို့မဟုတ် လျှင် သူတို့ပြုမိသော မကောင်းမှုကို တွေး၍ ပူဆွေးနေကြဟန် တူ၏” ဟု ထင်မိသောကြောင့် ထိုရဟန်းတို့ကို မေးမြန်းသည့် အခါ ၊ မျိုးလုံး မဟုတ်ကြဘဲ မျိုးရိုးအလိုက် ပါလာသော ရောဂါရှိနေ သူများ ဖြစ်ကြောင်းကို သိရပါသည်။ ဝဝဖြိုးဖြိုး ရှင်ရှင် ပျပျနှင့် ရဟန်း၏ ကျင့်ဝတ်ကို ကျင့်ကာ လောကီ ရေးရာဝယ် လုလွှ ကြောင့်ကြ ဗျာပါရ မရှိကြတော့ဘဲ မာန်တက်ကြွဟန်လည်း မရှိ သော ရဟန်းတို့ကို မြင်ရသည့်အခါ၌ကား “အင်း... ဗုဒ္ဓလည်း အစစ်အမှန် ဓမ္မလည်း ကောင်းစွာ ဟောပြသားဟန်ရှိ၍ သာဝက သံဃာတော်တွေ ဤမျှလောက် ပျော်ပျော် ရှင်ရှင် ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူကြတာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု မှန်းနိုင် ဆနိုင်သော အသိ ဉာဏ်ကို ရရှိခဲ့ရပါသည်။

ပရိသတ် မြတ်စွာဘုရား... အကြောင်းတမျိုး ရှိပါသေး၏။ ဖြစ်သက်ပုံ ဒကာတော်သည် သတ်နိုင် ဖြတ်နိုင် ဒဏ်တပ်နိုင် သော အာဏာပိုင်တယော ဖြစ်ပါလျက် တရားရုံး၌

ဒကာတော် စကားပြောနေစဉ် တချို့လူတွေ ကြားဝင်၍ ပြောတတ် ပါသည်။ ဒကာတော်က “ငါပြောတုန်း ဝင်မပြောကြနှင့်” ဟု တားပေမဲ့ မရပါ။ ရှင်တော်ဘုရားသည် ရာပေါင်း များစွာသော

ပရိသတ်ဝယ် တရားဟောတော်မူသည့် အခါ ရှင်တော်ဘုရား၏ သာဝက များစွာတွင် တပီးတလေမျှ ချီသံ ချောင်းဟန့်သံ ပြုကြပါ။ တခါတုန်းက ရှင်တော်ဘုရား တရားဟော နတ်တော်တို့ စဉ် သာဝက တပီးက ချောင်းဟန့် လသော် အခြားကိုယ်တော်က အသာက လး လက်ဘို့ပြီး “ တိတ်တိတ် နေပါ၊ အသံ မပြုပါနှင့်၊ ရှင်တော်ဘုရား တရားဟော နေသည့်” ဟု တံ နှစ်သည့်ကို ထွေးရ ဘူးပါ၏။ ထိုအခါ ဒကာတော့စတမှာ “ အော်..... ဒုတ် ဒီး လက်နက်-ဒဏ်ပေးချက်ပေါ်ဘဲ ယဉ်ကျေးအောင် ပရိသတ် ကိုဆုံးမ တော်မူနိုင်ပါပေရဲ့” ဟု ခြီးကြူး ပါသည်။ ဤမျှလောက် ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့သော ပရိသတ်ကို သာသနာတော် ပြင်၌ မကတ္တရပါ။ ဤယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ပုံ မြင်ရ၍လည်း ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သံဃာ့ အပေါ်ဝယ် အားရကျေနပ်သော (ကြည်ညိုသော သဒ္ဓါနှင့်တကွ) အသိဉာဏ်ကို ရခဲ့ပါသည်။

ပဏ္ဍိတ်တွေ သဘာဝက ဖြစ်ပုံ အရှင်ဘုရား...အကြောင်းတမျိုး ရှိပါသေး၏။ အကောတော်သည် ပဏ္ဍိတ် မင်းတွေ၊ ပဏ္ဍိတ် ပုန်ကားတွေ ပဏ္ဍိတ်သေဋ္ဌေး သူကြွယ်တွေ တွေရဘူးပါ။ သူတို့သည် သူတို့ ပညာစွမ်းဖြင့် တဘက်သား၏ အယူ ဝါဒကို ဖြိုဖျက်နေ သကဲ့သို့ ဖြစ်ကြပါကုန်၏။ သူတို့သည် “မည်သည့် မြို့ရွာနဂုံးသို့ ရှင်တော်ဘုရား ရောက်လာလိမ့်မည်” ဟု ကြားကြလျှင် အပြစ်တင်ကြဘို့ရန် ခက်ဆစ် ခက်ရာ ပြဿနာတွေကို စီစဉ်၍ ထားနှင့်ကြကုန်၏။ သူတို့၏ ပြဿနာတွေကို “ဘယ်လိုပင် ဖြေဖြေ အပြစ်မကင်းနိုင်သော ပြဿနာတွေ” ဟု သူတို့က ယူဆ၍ အားရနေကြ ကုန်၏။ ဗုဒ္ဓရှင်တော် ရောက်လာတော်မူသည့် အခါ

ဗုဒ္ဓရှိရာသို့ သူတို့လာကြလေရာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည် သူတို့အား တရားဟောတော်မူသည့် အခါ သူတို့ လွန်စွာ နှစ်သက်ကြ၍ ပြဿနာကိုလည်း မမေးကြတော့ - အပြစ်လည်း မတင်ကြတော့ဘဲ သူတို့ကိုယ်သူတို့ သာဝက (တပည့်) ဖြစ်ကြောင်းကို ဝန်ခံကြပါသည်။ ဤသို့ ပဏ္ဍိတ်ကြီးတွေ ကိုယ်တိုင်က သာဝကအဖြစ် ဝန်ခံကြပုံကို မြင်ရသည့်အခါ ဗုဒ္ဓ၏ အစစ်အမှန် ဖြစ်ကြောင်း ဓမ္မ၏ ကောင်းသော ဓမ္မဖြစ်ကြောင်း သံဃာတော်၏ အကျင့်ကောင်းကြောင်းကို မှန်းဆ၍ သိနိုင်သောဉာဏ် ရရှိပါသည်။

ရှင်ဘုရင်ထက်
ဗုဒ္ဓကို လေးစားပုံ

မြတ်စွာဘုရား.... အကြောင်းတမျိုး နှိပ်သေး၏။ ဣသိဒတ္တနှင့် ပုရာဏာ မည်သော ဗိသုကာတော်ကြီး ၂ သောက်သည် ဒကာ

တော်၏ အမှုထမ်းများ ဖြစ်၍ သူတို့ အသက်မွေးမှု ရဲကွာစုံကို ဒကာတော်ကပင် ပေးရပါသည်။ သူတို့သွားဘို့ရာ ယာဉ်များလည်း ဒကာတော် ပစ္စည်းပင် ဖြစ်ပါ၏။ သို့ပါလျက် ဗုဒ္ဓအပေါ်မှာ လေးစားသလောက် ဒကာတော်ကို မလေးစားကြပါ။ ရှေးတုန်းက ကိစ္စတခု ကြုံခဲ့ရဘူးသည်မှာ-ဒကာတော်သည် စစ်ထွက်သည့်အခါ သူတို့ကိုလည်း စုံစမ်းရင်း ကျဉ်းမြောင်းသော နေရာတခုဝယ် သူတို့ နှစ်ယောက်နှင့် အတူ နေခဲ့ပါသည်။ သူတို့သည် အတော် ညဉ့်နက်အောင် တရားစကားများကို ဆွေးနွေး ပြောဆိုနေကြစဉ် ဒကာတော် အိပ်ချင်ဟန် ဆောင်နေပါသည်။ သူတို့ အိပ်ခါနီးသော် “ဘယ်အရပ်ဆီမှာ ဗုဒ္ဓသီတင်းသုံးနေသလဲ” ဟု သူတို့ချင်းမေးကြ၍ ဗုဒ္ဓ သီတင်းသုံးရာဘက်နှင့် ဒကာတော် နေရာဘက်မှာ တဘက်စီ ဖြစ်နေကြောင်းကို သိကြသဖြင့် ဒကာတော်ဘက်ကို ခြေပြု၍ ဗုဒ္ဓ

ရှိရာဘက်သို့ ဥးခေါင်းဖြူး အိပ်ကြ ပါသည်။ (အသက်မွေး
ဝမ်းကြောင်း ဘာတခုမျှ မရဘဲနှင့်) ထိုမျှလောက် ရှိသလေးစား
ပုံကို မြင်၍ အံ့သြမိကာ ဗုဒ္ဓ၏ အစစ်အမှန် ဖြစ်ကြောင်း ဓမ္မ၏
ကောင်းသော ဓမ္မဖြစ်ကြောင်း သံဃာ၏ အကျင့်ကောင်းကြောင်း
ကို မှန်းဆနိုင်သော အသိဉာဏ် ရှိပါသည်။

အချင်းချင်းဖြစ်၍
လေးစားပုံ

ရှင်တော်မြတ်ကို အလေးမြတ် ပြုရာ၌
အကြောင်းတမျိုး ရှိပါသေး၏။ အရှင်မြတ်
လည်း ခတ္တိယ (မင်းမျိုး မင်းနွယ်) ဖြစ်၍

ဒကာတော်လည်း ခတ္တိယ ဖြစ်သည်။ အရှင်မြတ်လည်း ကောသလ
တိုင်း၌ နေ၍ ဒကာတော်လည်း ကောသလတိုင်း၌ နေသူဖြစ်ပါ၏။
အရှင်မြတ်လည်း သက်တော် ရှစ်ဆယ်ရှိ၍ ဒကာတော်လည်း
အသက်ရှစ်ဆယ် ရှိပါပြီ။ ဤသို့ ဇာတ်တူ နေရပ်တူ အသက်တူ
ဖြစ်နေသောကြောင့်လည်း ရှင်တော်ဘုရား အပေါ်၌ ဖိတ်ဆွ
အပေါ်မှာ မြတ်နိုးသလို မြတ်နိုးပါသည် - ဟု လျှောက်လေသည်။
ကောသလ မဟာရာဇာသည် ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်နှင့် ဤနေရာ၌
နောက်ဆုံးတွေ့ခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုသို့တွေ့ပြီးနောက် ထိုည၌ မိန်းမလင်း
ခါနီးလောက်မှာပင် မဟာရာဇာကြီး ကံတော် ကုန်လေသည်။
မဟာရာဇာကြီးသည် ရှေးရှေး ဘဝများစွာ၌ ငြည့်ကျင့်ခဲ့သော
ပါရမီ နည်းပါးခဲ့သောကြောင့် ပင်ကိုယ်ဉာဏ် နည်းပါးရှာရကား
ဗုဒ္ဓကို ကြည်ညို လေးမြတ်သည် ဟု ဆိုရပါသော်လည်း ဗုဒ္ဓနှင့်
ပွန်းပွန်းတီးတီး နီးနီးနားနား နေရပါလျက် မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို
မရလိုက်ရှာချေ။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် ဗိမ္ဗိသာရမင်း

အလောင်းတော်ကို
ပဌမတွေ့ခဏ်း

ငါတို့ ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော်သည် ရဟန်း
ပြု၍ မကြာခင် ရာဇဂြိုဟ် မြို့တော်၌ ဆွမ်းခံ
ဝင်တော်မူလေရာ မြို့သူ မြို့ ပား တို့သည် ရုပ်
အဆင်းအားဖြင့်၎င်း၊ ဣန္ဒြေအား၎င်း အခြား ရသေ့များနှင့် မတူ
သော ရသေ့ရဟန်း တဥျားကို မြင်ကြရသည့် အခါ အထူး အဆန်း
တအံ့တဩဖြင့် လှုပ်လှုပ်ရှုရှု ကြည့်ရှုကြစဉ် အချို့လူ တို့က မဟာ
ရာဇာဏံ အမြန်သွား၍ သံတော်ဥျားတင်ကြလေသော် ဗိမ္ဗိသာရ
မဟာရာဇာသည် နန်းတော်ပေါ်မှ ရှုမျှော်ကာ ထူးခြားသော
ပုဂ္ဂိုလ်ဟု အထင်ရှိသောကြောင့် မင်းချင်း ယောက်ျား ၃ ယောက်
ကို နောက်ကလိုက်သွားပြီးလျှင် စုံစမ်း၍ ချက်ခြင်း သံတော်ဥျားတင်
ဘို့ရန် လွှတ်လိုက်လေသည်။ မင်းစေတမန်တို့လည်း နောက်ယောင်
ခံ၍ လိုက်သွားကြလေရာ မြို့တော်ပြင်ဘက် ပဏ္ဍဝ တောင်ခြေဝယ်
ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော် မူနေသည်ကို တွေ့ရ၍ မင်းစေတယောက်က
မဟာရာဇာဏံ သံတော်ဥျားတင်လာလေသော်၊ မဟာရာဇာ လိုက်
လာ၍ အလောင်းတော်နှင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ နှုတ်ဆက်စကား
ပြောဆိုပြီးလျှင်.... အရွယ်ကလည်း ငယ်ငယ် ကိုယ်နေ ကိုယ်ဟန်
ကလည်း တင့်တယ်၍ အသား အရေ အဆင်းမှာလည်း ရွှေကဲ့သို့
ဝင်းနေပါတယ်။ ကျွန်ုပ်ရဲ့ အထင် ပြောလျှင် ဇာတ်မြင့်သော
ခတ္တိယတပီးဟု ထင်ပါတယ်။ ကျွန်ုပ်ရဲ့ စည်းစိမ်ကို ခွဲ၍ပေးပါမည်။
တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်၍ မဟာရာဇာ တပီး လုပ်ပါ ဟု ဖိတ်မံ
လေသည်။

ဗုဒ္ဓဖြစ်လျှင် ကြွလာရန်
ပဋိညာဉ်တောင်းပုံ

ထို အခါ ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော် သည်
ဟိမဝန္တာ၏ နံပါတ် သက္ကတိုင်း ကပိလ
ဝတ္ထုပြည် တပ်ဝယ် အာဒိစ္စ အနွယ်

(နေမျိုး နေနွယ်) သာကီယဇာတ် (သင်္ကမင်းမျိုး) မှ ထွက်၍
ရဟန်း ပြုကြောင်း ထီးနန်းစသော ကာမစည်းစိမ်ကို မတောင့်တ
တော့ကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓဘုရားအားထုတ်လိုသော စိတ်သာလျှင် ဖြစ်နေ
ကြောင်းကို မိန့်တော်မူလေရာ ، မဟာရာဇာလည်း တရားအား
ထုတ်၍ အသိဉာဏ် အထူးကို ရသည့်အခါ (ဗုဒ္ဓ ဖြစ်သည့် အခါ) ဒီမိ
နိင်ငံတော်သို့ ပဌမ(ခတ်စောစော) ကြွလာဘို့ရန် ပဋိညာဉ်တောင်း
သဖြင့် အလောင်းမဟာလည်း ပဋိညာဉ် ပေးပြီးလျှင် တရားထူးကို
ရှာဖွေတော်မူလေသည်။

ဗုဒ္ဓဖြစ်မှ
ပြန်၍ အတ္တဗျူဟ

ရှင်တော်ဘုရားသည် ဗုဒ္ဓ ဖြစ်သည့် အခါ ပဌမ
ဝါဒဗာရာဏသီမြို့ အနီး ဣသိပတန မိဂဒါဝုန်
တောဝယ် ဝါကပ်တော် မူပြီး၍ ဝါကျွတ်သည့်

အခါ ထို ဝါတွင်း၌ ရဟန္တာ ဖြစ်ကြသော ၆ ကျိပ်သော
ရဟန်းတော်တို့ကို ထိုထို ဤဤ ဒေသစာရီ လှည့်လည်၍ တရား
ဟောပြောဘို့ရန် လေွတ်တော် မူပြီးလျှင် ကိုယ်တော်တိုင်လည်း
ဥရုဝေလ တောသို့ ကြွတော်မူကာ ဥရုဝေလ ရသေ့ အမှူးရှိသော
ရသေ့တထောင်ကို တရားဟောတော်မူသည်။ ထိုသို့ တရားဟော
တော်မူ၍ ရဟန္တာ ဖြစ်ကြသော ဘိက္ခုတထောင် ခြံရံတော်
မူလျက် ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အနီး ထန်းတော ဥယျာဉ်ကြီးဝယ် ရောက်
လာတော် မူကြောင်းကို ကြားလျှင် ကြားခြင်း ဗိမ္ဗိသာရမဟာ
ရာဇာသည် တသိန်း ၂ သောင်းလောက်သော ပုန်ကားသူကြွယ်

တို့နှင့် အတူ ထွက်တော်မူကာ ဗုဒ္ဓ၏ ခြေတော်တို့ကို ရှိခိုးဥူးတိုက်
 လာလေသော်.....မိမိတို့ နယ်ပယ်တွင် အကြည်ညို အများဆုံး
 ခံရသော ၃ ရူပေလရသေ့ကြီးကိုယ်တိုင်က ဗုဒ္ဓ၏ တပည့်(သာဝက)
 ဖြစ်နေကြောင်းကို သိကြရသဖြင့် ဗုဒ္ဓအပေါ်၌ သာ၍ ယုံကြည်
 ကြသော ပရိသတ် အပေါင်းအား ဟောနာဒရ ဇာတ်တော်ကို
 ဟောပြု၍ သစ္စာ ၄ ပါးကိုလည်း ပြတော်မူရာ အတူပါလာသော
 တသိန်း နှစ်သောင်းတွင် တသိန်း တသောင်းသော ပရိသတ်နှင့်
 အတူ ဗိမ္ဗိသာရမဟာရာဇာ သောတာပန် ဖြစ်လေသည်။
 [တသောင်းလောက်ကား ရတနာ ၃ ပါးကို ယုံကြည်သော ဥပါ
 သကာမျှလောက်သာ ဖြစ်သည်။]

မဟာရာဇာ ၂ ဥါး
 ဇာတ်ခံ မတူပုံ

ကောသလ မဟာရာဇာသည် ဗုဒ္ဓကို ပဌမ
 အကြိမ် တွေ့စဉ်က မလေးမစားပင် စကား
 ပြောသေး၏။ ဗုဒ္ဓနှင့် စပ်၍ ဇာတ်ခံ နည်း
 ပါးလှ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း နောက်နောင် အခါငယ် ဗုဒ္ဓကို
 ယုံကြည် ပါလျက် မူလဇာတ်ခံ ညံ့ခွဲမှုကြောင့် မည်သည့် တရားထူး
 ကိုမျှ ရသည်ဟု စာဆိုမတွေ့ရချေ။ ဗိမ္ဗိသာရမဟာရာဇာကား ဗုဒ္ဓ
 မဖြစ်မှီကပင် တိုင်းပြည်စည်းစိမ်ကိုပါ လွှဲအပ်နိုင် လောက်အောင်
 ဗုဒ္ဓအလောင်း၏ အသရေတော်ကို ကျေနပ်ခဲ့၏။ ဗုဒ္ဓဖြစ်လာသည့်
 အခါ၌ကား သစ္စာ ၄ ပါး တရားအမှန်ကို ပဌမ ကြားရလျှင်ပင်
 သောတာပန် ဖြစ်သွားလေသည်။ ဗိမ္ဗိ သာရ မဟာရာဇာသည် ဗုဒ္ဓ
 ကို ယုံကြည်မှုနှင့် စပ်၍ မူလဇာတ်ခံ အင်မတန် ကောင်းခဲ့သူ
 ပေတည်း။ ဤသို့ မဟာရာဇာ ၂ ဥါးတို့ မူလဇာတ်ခံချင်း ကွာခြား
 သလောက် တရားထူးရ - မရ ကွာခြားပုံကို သတိပြုကာ မိမိတို့၏

ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအတွက် တရားဘက်ဆိုင်ရာ ဓာတ်ကောင်းသူ ဖြစ်အောင် ယူထောင်သင့်ကြပေသည်။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် မြဟ္မာယု ပါမောက္ခ

ဥတ္တရလုလင် ဣန္ဒိယ၌ ယခုအခါ နေရူးစသော ပဏ္ဍိတ်တို့ကဲ့သို့
 ဓနရှင် ပညာတတ် ဇာတ်မြင့်သော မြဟ္မာဏ
 (မြာဟမင်- ပုန်ဏား) လူမျိုးတို့သည် သူတို့ ကိုယ်
တိုင်က လူအများကို ပညာနှင့် ဩဝါဒပေးနေသော ဆရာကြီးတွေ
ဖြစ်ပေရကား ဗုဒ္ဓ ထွန်းပေါ်တော်မူလာသည့်အခါ ထို မြဟ္မာဏ
တွေသည် ဗုဒ္ဓအပေါ်၌ အထင်မကြီးနိုင်ကြ သေးချေ။ ထိုသို့ ဗုဒ္ဓကို
အထင်မကြီးနိုင် ကြသော်လည်း သူတို့ကိုယ်တိုင် ပညာရှိကြီးများ
ဖြစ်သောကြောင့် ကေန ဗုဒ္ဓအစစ် ဖြစ်ကြောင်းကို သိသည့်အခါ
တပည့်သာဝက ခံဘို့ရန်လည်း ဝန်မလေးကြပေ။ ထို့ကြောင့်
ဗုဒ္ဓ၏ ဂုဏ်သတင်းများ တစတစ ပြန့်နှံ့လာလေရာ ဗိထိလာမြို့နေ
“မြဟ္မာယု” မည်သော ပါမောက္ခ ဆရာကြီးလည်း ကြားရသဖြင့်
သူ့ကိုယ်တိုင် စုံစမ်းချင်စိတ် ဖြစ်သော်လည်း ဗုဒ္ဓ အတုနှင့် တွေ့နေ
လျှင် “မဆင် မခြင် သွားရမလား” ဟု အများကဲ့ရဲ့ဘွယ် ဖြစ်မည်
စိုးသောကြောင့် သူ၏ လက်ထောက် “ဥတ္တရ” မည်သော ဆရာ
ကလေးတယောက်ကို ခေါ်၍.....

“ဥတ္တရ....သင်္ကသဇာတ် ခတ္တိယမျိုးမှ ထွက်၍ ရဟန်း
ပြုသော အရှင်ဂေါတမသည် ငါတို့ ဝိဒေဟတိုင်းမှာ ဘိက္ခု
များစွာ ခြံရံလျက် လှည့်လည်နေတယ်။ ထို အရှင်ဂေါတမ၏

ဂုဏ် သတင်းလဲ အလွန်ကျော်ကြားတယ်၊ ထို အရှင်ဂေါတမ အထံသို့ သွား၍ ကျော်ကြားသလောက် ဟုတ် - မဟုတ်ကို စုံစမ်းပါချေ”ဟု ပြောလေသည်။

ဥတ္တရ။ ။ ကျော်ကြားသလောက် ဟုတ် - မဟုတ် ကို ဘယ်လို နည်းဖြင့် သိရပါမည်လဲ။

ဆရာကြီး။ ။ (ဝေဒကျမ်းဂန်မှာ ဗုဒ္ဓစသောတို့၏ လက္ခဏာတွေကို ပြသော ဂါထာမန္တန်ပေါင်း တသောင်းခြောက်ထောင် ရှိ၏၊ ထိုမန္တန် တို့တွင် ဗုဒ္ဓဆိုင်ရာ ဂါထာတို့ကို ညွှန်ပြပြီးလျှင်) “ဤ ဂါထာမန္တန် တို့၌ ပါသောလက္ခဏာတွေ စစ်ဆေးစုံစမ်းရမည်၊ ထိုလက္ခဏာနှင့် ညီညွတ်သူသည် လူ့ဘောင်မှာ နေလျှင် စကြာမင်း၊ တောထွက် လျှင် ဗုဒ္ဓဖြစ်ရမည်”။

ဗုဒ္ဓလက္ခဏာ
တွေရပုံ
ဥတ္တရလုလင်သည် ဗုဒ္ဓထံမှောက်သို့ ရောက်၍ ဗုဒ္ဓ၏ ရုပ်လက္ခဏာတို့ကို ဒေသမန္တန်နှင့် ညီ-မညီ စုံစမ်း လေရာ (လက္ခဏာဘော် ၁၂ ပါး ရှိသည်နှင့် ၃၀ တို့ကား အပြင်၌တိုက်ရိုက်မြင်နိုင်သောကြောင့် မန္တန်နှင့်ညီညွတ် ကြောင်းကို သိရသော်လည်း) အင်္ဂါဇာတ်တော်နှင့် လျှာတော်မှာ အတွင်းဖြစ်နေသောကြောင့် မမြင်နိုင်ရကား ထိုလက္ခဏာ ၂ ပါး အတွက် ယုံမှား သံသယ ဖြစ်နေသည်ကို သိတော်မူသော ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်သည် လျှာဘော်ကို ထုတ်တော်မူ၍ လက်ဝဲ လက်ယာ နှာခေါင်းနှင့် နားတွင်းတို့ကိုလည်း သုံးသပ်ပြတော်မူ၏၊ နဖူးတော် ကိုလည်း ဖုံးပြတော်မူ၏၊ ထိုသို့ ပြတော်မူသဖြင့် လျှာတော်၏ ရှည်ကြောင်း ပြန့်ကျယ်ကြောင်းကို သိသွားလေသည်၊ အင်္ဂါဇာတ် တော်ကိုကား တိုက်ရိုက်ပြ၍ မမြင်နိုင်သောကြောင့် အဝတ်တွင်း၌

ရှိသော အင်္ဂါဇာတ်၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို (ဓာတ်ပုံ ပြသကဲ့သို့) အရပ်
အရောင်မျှ ပြတော်မူလေသော် အအိမ်နှင့် ဖုံးကာ ပဒုဗ္ဗာကြာတိုက်
နှင့် ပုံသဏ္ဌာန် တူ၍ ရှေ့အဆင်း ရှိသော အင်္ဂါဇာတ်တော်ကို
မြင်ရသည့်အခါ ဗုဒ္ဓလက္ခဏာ အားလုံး ညီညွတ်နေကြောင်းကို
သိရလေသည်။

ဥတ္တရလုလင်သည် ဆရာကြီးက လက္ခဏာကိုသာ
အနေအထိုင်ကို စုံစမ်းဖို့
စုံစမ်းပုံ ဥတ္တရလုလင်သည် ဆရာကြီးက လက္ခဏာကိုသာ
စုံစမ်းဖို့ရန် ခိုင်းလိုက်သော်လည်း “ ဘယ်ပုံ
ဘယ်နည်း နေထိုင်သလဲ ” ဟု မေးလျှင် မဖြေနိုင်
မည် စိုးသောကြောင့် ဗုဒ္ဓ၏ အနေအထိုင်ကိုပါ သိလိုသဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏
နေပုံ ထိုင်ပုံ ဟောပုံ ပြောပုံ ပရိသတ်နှင့် ဆက်ဆံပုံ ဤအလုံးစုံကို
ဆက်လက် စုံစမ်းလေသည်။ ကာလ အတေးကြာလျှင် “ ဗုဒ္ဓဟုတ်-
မဟုတ် စုံစမ်းနေသော လုလင် ” ဟု အသိများလာကောား ဗုဒ္ဓကို
ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန် ပင့်သူတို့သည် ဥတ္တရလုလင်ကိုပါ ဖိတ်မံကြလေ
သည်။ ဥတ္တရလည်း ဗုဒ္ဓနောက်က တကောက်ကောက် လိုက်ကာ
ဆွမ်း အကပ်ခံပုံ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပုံ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးနောက် သပိတ်
ဆေးပုံ ထို့နောက် ဆွမ်းတရားဟောပုံ ထိုမှပြန်လာ၍ ရဟန်းများ
ဆွမ်းစားပြီးချိန်ကို စောင့်ဆိုင်းတော် မူပြီးလျှင် ရဟန်းတော်များ
ရောက်လာသည့်အခါ ဂန္ဓကုဋိ(ဘုရားကျောင်းတော်) ၏ ဆင်ငင်
စမုခ်၌ ရပ်တော်မူ၍....

“ဘိက္ခုတို့....ကုသိုလ်ကိစ္စ၌ မမေ့တတ်သော သတိဖြင့် သီလ
သမာဓိ ပညာကို ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြ၊ ကမ္ဘာလောကဝယ်
ဗုဒ္ဓဖြစ်ချိန်မှာ လွန်စွာ ကြံကြိုက်ခဲလှသည်။ ထိုသို့ ခဲယဉ်းစွာသော
ဗုဒ္ဓဖြစ်ချိန်နှင့် ကြံကြိုက်ပါသော်လည်း မိမိကိုယ်တိုင်က လူ့ဘဝကို

ရနေဘို့ အရေးလည်း မလွယ်ကူသေးချေ။ ဗုဒ္ဓ ဖြစ်ချိန်မှာ မိမိ ကိုယ်တိုင်က လူ့ဘဝကို ရနေစေကာမူ (အထုံအထိုင်း အအနှင့် မိစ္ဆာအယူ ရှိသူမျိုး မဟုတ်ဘဲ) သဒ္ဓါပညာ သမ္မာအယူ စသော သမ္မတ္တိ အမျိုးမျိုးနှင့် ပြည့်စုံစေဘို့ရန် အင်မတန်ခဲယဉ်းပြန်၏။ ထိုသို့ သမ္မတ္တိနှင့် ပြည့်စုံစေကာမူ ဃရာဝါသ ကိစ္စများမြှောင် လူတို့ ဘောင်ကို စွန့်ခွါ၍ လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် တရား အားထုတ်နိုင်ခွင့် ရသော ပဗ္ဗဇိတ ဘဝကို ရဘို့အရေးမှာ သာ၍ ဝေးသေးသည်။ (ပဗ္ဗဇိတ ဟူရာ၌လည်း ရသေ့ဘဝ ဗုဒ္ဓသာဝက ဖြစ်သော ရဟန်း ဘဝ ၊ မျိုးနှင့် ဆက်ဆံနေသောကြောင့်)ထို ပဗ္ဗဇိတဘဝကို ရနေ သော်လည်း ဗုဒ္ဓ၏ သစ္စာလေးပါးနှင့် စပ်ယှဉ်သော တရားကို နာယူဘို့ အရေးလည်း ခဲယဉ်းသေး၏။ သင်တို့မှာကား ဗုဒ္ဓ၏ ဖြစ်ပေါ်ချိန်မှာ လူ့ဘဝကိုရ၍ သဒ္ဓါပညာစသော သမ္မတ္တိအမျိုးမျိုး နှင့်လည်း ပြည့်စုံသော ဗုဒ္ဓသာဝကများ ဖြစ်ကြပြီးလျှင် သစ္စာ လေးပါးနှင့် ယှဉ်သော တရားကို နာယူကာ ခဲယဉ်းဘွယ် ဟူသမျှ တွေကို အပြည့်အစုံ ရနေကြသောကြောင့် အမှတ်တမဲ့ ပေါ့ပေါ့ ဆဆ မနေကြဘဲ သတိကြီးစွာထား၍ သီလ သမာဓိ ပညာ သိက္ခာ ၃ ပါးကို ပြည့်ဝစုံလင်အောင် ကြိုးစားကြရမည်” ဤသို့ ဩဝါဒ ပေးတော်မူပြီးလျှင် ဂန္ဓကုဋ်သို့ ဝင်တော်မူလေသည်။ [ဤ ဩဝါဒ ပေးတော်မူခြင်းကား တရက်မက နေ့စဉ်လောက်ပင် ဖြစ်သည်။]

ဥတ္တရ လုလင်လည်း ဂန္ဓကုဋ်သို့ ဝင်၍ ဗုဒ္ဓနေထိုင်ပုံ၊
 နှုတ်စမ်း၏။ ဗုဒ္ဓသည် တခဏမျှ လှဲလျောင်း၍ နေဘို့
 ပြန်ပုံ ရန် အခြင်းအရာကို ပြသည့်အခါ လုလင်သည် ဂန္ဓ
 ကုဋ်မှ ထွက်နေ၏။ ဗုဒ္ဓ သည် တခဏမျှ လှဲလျောင်း၍ ထတော်မူပြီး

လျှင် ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူ၏။ [ယခုကာလ ကမ္မဋ္ဌာန်း ထိုင်နေသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ငိတ်အစဉ် ဖြစ်နေစေမှုကို ဖလသမာပတ် ဝင်စားသည် ဟု ခေါ်၏။] သမာပတ် ဝင်စားတော် မူပြီးနောက် တရားနာသောရန် ပရိသတ်များ ရောက်လာကြောင်းကို သိတော်မူရ၍ တရားဟောရာ ချောရုံသို့ ကြွတော်မူကာ တရား ဟောတော်မူစဉ် လုလင်လည်း အနီးမှာထိုင်၍ “ဘယ်လို စကားမျိုး ကို ပြောနေသလဲ၊ ပရိသတ်ကို မြှောက်နေသလား၊ သို့မဟုတ် - နှိပ်ချ ပြောနေသလား” စသည်ဖြင့် အကဲခတ်နေ၏။ ဤနည်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓကို စုံစမ်းနေသည်မှာ ၇ လလောက် ကြာသွား လေသည်။ ထိုအခါ စဉ်းစားမိသည်မှာ... ငါသည် ၇ လပတ်လုံး တကောံကောံ လိုက်၍ အပြစ်ရှာသော်လည်း အရှင်ဂေါတမ၏ အပြစ်ကို အနည်း ငယ်မျှ မတွေ့ရ။ နောက်ထပ် ဆက်၍ ၇ နှစ် အနှစ်တရာ အနှစ် တထောင်ကြာအောင် အပြစ်ရှာသော်လည်း တွေ့မည် မဟုတ်။ ငါ၏ ဆရာ ပါမောက္ခကြီးလည်း အသက် ကြီးရှာပြီ။ “ယော ဂက္ခေမ” ခေါ် တရားတော်ကို ဆရာကြီး သိသင့်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဆရာကြီးထံ အမြန်ပြန်ပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓအစစ် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြောပြ တော့မည်။ ဤသို့ ကြံစိကာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ထံ ပြန်ပါဥးမည့် အကြောင်း ခွင့်တောင်း၍ အကျမ်းဝင်နေသော သံဃာများကို လည်း ဝပ်ချကာ ထွက်ခွါသွားလေသည်။

ဆရာကြီးထံ ပြန်ပြောပုံ ဥတ္တရလုလင် ပြန်ရောလျှင်ရောက်ခြင်း ပါမောက္ခ ကြီးက “ဘဲ နှယ်လဲ ဥတ္တရ... ရှင်ဂေါတမရဲ့ ကျော်စောခြင်းသည် အမှန်ကျော်ထိုက်သောဂုဏ် ရှိ၍ ကျော်စောခြင်း ဟုတ်ပါရဲ့လား” ဟု မေးလေရာ ဥတ္တရ

လုလင်သည် သူ့ကိုယ်တိုင် တွေ့ခဲ့ ကြုံခဲ့ စုံစမ်းခဲ့သမျှကို ခရေစွေ
တွင်းကျ ပြန်၍ ပြောပြသည်မှာ.... အရှင်ဆရာကြီး ထို အရှင်
ဂေါတမသည် ယောက်ျားမြတ်၏ လက္ခဏာ ၃၂ ပါးလုံး ပြည့်စုံ
ပါသည်။ ထိုလက္ခဏာတို့တွင်....

၁။ ခြေဘဝါးသည် လူအများကဲ့သို့ အလယ်၌ ချိင့်၍ ခွက်၍
မနေဘဲ “ဖနောင့်-အလယ်သား-ဘဝါးစွန်း” ၃ ဌာနလုံး
ညီနေပါသည်။ [ဤ လက္ခဏာတော်ကြောင့် မြေ၌ နင်းလိုက်
သည့်အခါ တညီ တညွတ်ထည်း ထိရကား ခြေ၏ လက္ခဏာ
(ခြေတော်ရာ) များ အပြည့်အစုံ ထင်နိုင် လေသည်။]

၂။ ခြေဘဝါးအပြင်တို့၌ စက်ဘီးပုံသဏ္ဌာန် (အကန့်ဒေါက်
ဆန် , အကွပ် , ပုံတောင်း) အပြည့် အစုံပါသော စက်
လက္ခဏာလည်း ရှိပါ သည်။

၃။ သူတပါးထက် ရှည်သော ဖနောင့်လည်း ရှိပါသည်။
[ခြေဘဝါးကို အလျားလိုက် တိုင်း၍ ၃ ပုံ - ပုံထားလျှင်
၂ ပုံသည် ခြေဖျားဘက်မှာ ပါ၍ ၁ ပုံအထက်၌ ခြေသလုံး
တည်၏ , နောက်တပုံမှာ ဖနောင့်ပင်တည်း။ ထို ဖနောင့်
တော်ကား ပွတ်၍ထားသကဲ့သို့ လုံးလုံးပိုင်းရိုင်းရှိသည်။]

၄။ အရင်းတုတ်၍ အဖျားသွယ်သော လက်ချောင်း ခြေချောင်း
တော်များလည်း ရှည်ရှည် လျားလျား ညီညွတ်စွာ ဆီနှင့်
နယ်၍လုံးထားသော ဆေးဒါန်းတောင့်များနှင့် တူပါသည်။

၅။ ဖွါးခါစ သတို့သား၏ လက် ခြေများကဲ့သို့ အမြဲ နုနယ်သော
လက်ခြေလည်း ရှိပါသည်။

- ။ လက်ချောင်း ခြချောင်း တို့သည် အတို အရှည် မှီ-
အချင်းချင်း ဆက်သွယ်ကာ ဇာကွက် တပ်ထားသော
လောသပြုတင်းပေါက်နှင့် တူကြပါသည်။
- ၇။ ဖျောက်ဘို့သည် (ယခုလူများ၌ ခြေဖခိုး အထက်နားဝယ်
ခပ်ကပ်ကပ် တည်သကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ) အထက်၌ မြင့်နေကြ
ပါသည်။
- ၈။ ခြေသလုံးတော်သည် (ယခုလူများဝယ် နောက်ဘဘက်
၌သာ အသားဆိုင်ပါသကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ) ရွှေနောက် နံပိုး
တို့၌ အသားဆိုင်ရှိရကား သလေးစပါးလုံးကလေးများနှင့်
တူပါသည်။
- ၉။ ကိုယ်ခန္ဓာ၏ အထက်ပိုင်း အောက်ပိုင်း ညီမျှသောကြောင့်
မကုန်းမကွ မကိုင်းရဘဲနှင့် ဖတ်မတ်ရပ်ကာ ဒူးပဆစ်
တို့ကို လက် ၂ ဘက်ဖြင့် ထိအောင် သုံးသပ်နိုင်ပါသည်။
- ၁၀။ [အင်္ဂါဇာတ်တော်၏ လက္ခဏာကို ရွှေ၌ ပြခဲ့ပြီ။]
- ၁၁။ ခန္ဓာကိုယ်သည် လုံးလုံးကျစ်ကျစ်ရှိ၍ အရေ အဆင်းမှာ
ရွှေအဆင်း ရှိပါသည်။
- ၁၂။ အသား အရေလည်း အလွန်နုနယ်ပါသည်။
- ၁၃။ မွေးညှင်း တတွင်း တတွင်း၌ မွေးညှင်း တချောင်းစီ
တချောင်းစီ ပေါက်ကြပါသည်။
- ၁၄။ ထိုမွေးညှင်းတို့သည် မျက်စဉ်းညိုရောင် အဆင်းရှိကာ
လက်ျာရစ်လည်၍ အထက်သို့ အဖျား လှည့်နေပါသည်။

၁၅။ ဖြောင့်စင်းသော ခန္ဓာကိုယ်လည်း ရှိပါသည်။

၁၆။ လက်ဖမိုး ၂ ဘက် ခြေဖမိုး ၂ ဘက် ပခုံးစွန်း ၂ ဘက် လည်ကုပ် ဟူသော ၇ ဌာနတို့၌ အသား ပြည့်ဖြိုးရကား အကြော အရိုးများ မထင်ရှားပါ။

၁၇။ ခြင်္သေ့၏ ရှေ့ပိုင်း ကိုယ်တဝက်သည် ပြည့်စုံ လုံလောက် သကဲ့သို့ ရှေ့ပိုင်း နောက်ပိုင်း အထက်ပိုင်း အောက်ပိုင်း အားလုံးမှာပင် ပြည့်စုံပါပေသည်။

၁၈။ လက်ပြင်ရိုး ၂ ခုကြား၌ ပြည့်ဖြိုးသော အသားလည်း ရှိပါသည်။

၁၉။ ဝန်းပိုင်းသော ပြည်ညောင်ပင်သည် အမြင့်နှင့်အရိုင်း ညီမျှ သကဲ့သို့ ကိုယ်တော်၏ အရပ်နှင့် အလံပမာဏ (၄ တောင် အတိအကျ) ညီမျှပါသည်။

၂၀။ အညီအမျှ လုံးသော ပခုံး (လည်ပင်း) လည်း ရှိတော်မူပါသည်။

၂၁။ အရသာကို ဆောင်ယူနိုင်သော အကြော ကောင်းများ လည်း ရှိပါသည်။

၂၂။ ခြင်္သေ့၏ အောက်မေးသည် ပြည့်ဖြိုးသကဲ့သို့ ပြည့်ဖြိုးသော အထက်မေး အောက်မေး ၂ မျိုး လုံး ရှိပါသည်။

၂၃။ (ယခု လူများ၌ ၃၂ ချောင်းလောက်သာ သွားရှိသော် လည်း) အရှင် ဂေါတမမှာ သွားပေါင်း ၄၀ ရှိပါသည်။

- ၂၄။ ထို သွားတော်အားလုံး ညီနေပါသည်။
- ၂၅။ သွားတော်အားလုံး ကြီးတို ကြိတ် မရှိကြပါ။
- ၂၆။ သွားတော်အားလုံးဖြူစင် ခည်ထက် စွယ်တော် ၄ ချောင်း မှာ အထင်အရှား ဖြူဆွတ်ပါသည်။
- ၂၇။ လျှာတော်၏ လက္ခဏာကို ပြုပြီ။
- ၂၈။ ကရဝိတ်သံကဲ့သို့ အသံတော် အလွန် ကောင်းပါသည်။
(သလိပ် စသည်တို့ အပြုအတွယ် မရှိခြင်း၊ သာယာခြင်း၊
ကောင်းလုံး ပြီသ ပြတ်သားခြင်း၊ နားထောင် ကောင်းခြင်း၊
ဖရိုဖရဲ မကွဲ မအက်ခြင်း၊ လုံးလုံး စည်းစည်း ရှိခြင်း၊ နက်နဲ
သောချက် အရပ်မှစ၍ ထွက်လာသော အသံဖြစ်ရကား အသံ
မတိမ်ခြင်း၊ ကြောင်ဘက်တက် မဟုတ် ပဲ့တင်ထပ်မျှ ဟိန်း
ခြင်း၊ ဤသို့သော ဂုဏ်အင်္ဂါများနှင့် ပြည့်စုံသည်-ဟူလို။)
- ၂၉။ ညိုသင့်ရာ အရပ်၌ အလွန်ညိုသော မျက်လုံးရှိပါသည်။
- ၃၀။ ဖွားပြီးခါစ နွားနီကလေး၏မျက်လုံးအိမ်နှင့် ထူသော မျက်လုံး
အိမ်လည်း ရှိပါသည်။
- ၃၁။ မျက်ခူနီး ၂ ဘက် အလယ် တည့်တည့်၌ နူးညံ့သော ဝါဂွမ်း
ကဲ့သို့ အလွန်နု၍ ဖြူဆွတ်သော အမွှေးလည်း ပေါက်လျက်
ရှိပါသည်။ [ဥဏ္ဏလုံမွှေးရှင်တော် ခေါ်၏။]
- ၃၂။ လက်ျာနားစွန်းမှ စ၍ လက်ဝဲနားစွန်းတိုင်အောင် အထက်
တက်သော အသားလွှာသည် နဖူးဘပြင်လုံး ဖုံးနေ ရကား
နဖူး ဘပြင်လုံး သင်းကျော် ပြားပြင့် ဖွဲ့ထားသကဲ့သို့ ထင်ရှား
ပါသည်။

ကြွေးတော်
 ၈၆ ပါမောက္ခဆရာကြီးသည် ဝေဒမန္တာန်နှင့် ညီညွတ်
 နေသော ဗုဒ္ဓလက္ခဏာတော်တို့ကို ကြားရလျှင်ပင်
 အလွန် ကျေနပ်ဟန် ရှိ၏။ ဥတ္တရလုလင်ကလည်း
 သူ့ကိုယ်တိုင် စုံစမ်းတွေ့ရှိခဲ့သမျှကို ပြော၍အပြီးတွင် ရပ်တန့် မနေ
 သေးဘဲ သွားပုံလာပုံ စသည်တို့ ဆက်လက်ပြောပြ ပြန်သည်မှာ—
 အရှင်ဂေါတမသည် သွားဘို့ချန် ခြေလှမ်းသည့်အခါ လက်ျာဘက်
 ခြေကိုသာ ပဌမ လှမ်းလေ့ရှိ၍ လှမ်းပြီးသောခြေကို မဝေးလွန်း
 မနီးလွန်း ချလေ့ ရှိပါသည်။ မမြန်လွန်း မနှေးလွန်း ကြွသွား၍
 သွားသည့်အခါ နူးဆစ်ချင်း ခြေမျက်စိချင်းလည်း မထိ မခိုက်ပါ။
 (ရေထဲ၌ သွားနေသူသည် ပေါင်ကို မြှောက်၍ မြှောက်၍ သွားရ
 သကဲ့သို့) ပေါင်ကို မြှောက်၍လည်း သွားလေ့ မရှိပါ။ ပေါင်ကို
 နှော့သို့လည်း မဆုတ်နစ်စေပါ။ ပေါင်ကို တောင့်တောင့်ကြီးလည်း
 မဖြစ်စေပါ။ ဟိုဘက် သည်ဘက်သို့ လှုပ်လှုပ် ရှားရှားလည်း မဖြစ်
 စေပါ။ ခရီးသွားသည့်အခါတိုင်း အော့ပိုင်းကသာလှုပ်၍ အထက်
 ပိုင်းမှာ လှေပေါ်၌ တင်ထားအပ်သော ဆင်းတုရုပ်ကဲ့သို့ မလှုပ်
 မလှက် ငြိမ်သက်နေပါသည်။ လက်မောင်းကို လှုပ်၍ ရမ်း၍
 သွားလေ့မရှိပါ။ နောက်သို့ကြည့်ခွင့်ကြိုလာလျှင် လည်ပင်းနှော့ပြန်
 မကြည့်ဘဲ တကိုယ်လုံး ပြန်လှည့်၍သာ ကြည့်ရှုလေ့ ရှိပါသည်။
 ဧကွတ်ဆရာကြီးများလို အပေါ်ကို ကြည့်၍ မော်၍၎င်း ပျော်သော
 ပိုက်ဆံကို ရှာသူများကဲ့သို့ အောက်သို့ ငုံ့၍၎င်း သွားလေ့မရှိဘဲ
 ၄ ထောင်ထွာလောက် အရပ်ကိုသာ ကြည့်လျက် သွားပါသည်။
 [၄ တောင်ထွာထက် လွန်သော အရပ်ကိုကား ဉာဏ်ဖြင့်သာ
 သိတော်မူသည်။]

လူတို့အိမ်ဝယ် နေထိုင်ပုံ လူများ၏ အိမ်တွင်းသို့ ဝင်သည့် အခါငယ် ကိုယ်ကို မြှင့်၍လည်းမဝင်၊ ကုန်း၍လည်း မဝင်ပါ။ ထိုင်သည့် အခါလည်း နေရာထိုင်နှင့် မနီးမဝေး (အဆင်သင့် ထိုင်၍ဖြစ်လောက်မှ) ကိုယ်ကို လှည့်၍ ထိုင်လေ့ရှိပါသည်။ နေရာထိုင်ကို လက်ထောက်၍၎င်း၊ နေရာထိုင်ပေါ်၌ ကိုယ်ကိုပစ်ချ၍၎င်း မထိုင်ဘဲ ညင်ညင်သာသာထိုင်လေ့ရှိပါသည်။ ထိုအိမ်၏ အတွင်း၌ လက်လှုပ် ခြေလှုပ်မှုကိုလည်း မပြုပါ။ ဒူးဆစ်တခုပေါ် ဒူးဆစ်တခုတင်၍၎င်း ဖမုက်တခုပေါ် ဖမုက်တခု တင်၍၎င်း ထိုင်ပါ။ လက်ဖြင့် မေးကို ထောက်၍လည်း ထိုင်ပါ။ “ တရားစကားတို့ကို အချက်ကျအောင် ပြောမှ ပြောနိုင်ပါ့မလား ” ဟု တွေးတောကြောံ့ရှုံနေသော အမူအရာ ဆုတ်နစ်နေသော အမူအရာ တုန်လှုပ်သော အမူအရာများလည်း မရ၊ ယာဂုဆွမ်း စသည်တို့ကို တင်မက်မောသော အမူအရာလည်း မရှိပါ။ လူထဲသူထဲ၌ မလွဲသွါ၍ နေရပါသော်လည်း ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း၌ အမြဲ စိတ်ညွတ်နေဟန် တူပါသည်။

ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပုံနှင့် ဆေးကြောပုံ

[သပိတ်ဖြင့်သာ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးကြောင်း ဟင်းကိုလည်း သပိတ်၌ ထည့်၍ ဘုဉ်းပေးကြောင်းကို ရှေးဥျးစွာ သတိပြုပါ။] ဆွမ်း

ကပ်ခါနီးသော် လူတို့က သပိတ်ဆေးဘို့ ရေကို ယူလာ၍ သပိတ်၌ လောင်းထည့်သည့် အခါ သပိတ် နုခမ်းကို ဒီဘက်စောင်း ဟိုဘက်စောင်း ဘေးစောင်း မဖြစ်စေဘဲ လက် ၂ ဘက်ဖြင့်ကိုင်၍ အနည်းငယ်စောင်းငဲ့ပြီး ခံယူပါသည်။ ရေကိုလည်း မနဲလွန်း မများလွန်းစေဘဲ သင့်ကော်ရုံကိုသာ ခံယူပါသည်။ သပိတ်ကို ဆေးသည့် အခါ ရေသံ မမြည်စေပါ။ သပိတ် အပြင်ဘက်ကိုလည်း ရှေးဥျးစွာ

မဆေးပါ။ သပိတ်ဆေးပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် လက်ဆေးပြီးလည်း ဖြစ်ပါတော့၏။ ထို သပိတ်ဆေးရေးကို အဝေးလွှမ်း၍ မသွန်၊ အနီး၌ လည်း ကပ်၍ မသွန်ပါ။ (အဆင်သင့်ရုံ မနီးမဝေးမှာ သွန်ပါသည်-ဟုလို၊) ဆွမ်းကို ခံယူသည့် အခါလည်း (ရေခံယူတုန်းက ကဲ့သို့) သပိတ်နမ်းကို တဲ့တဲ့သား၍ အနည်းငယ် စောင်းငဲ့ပြီး၊ မနဲလွန်း မများလွန်း ခံယူပါသည်။ ဟင်းကိုလည်း ဆွမ်းနှင့် မျှတရုံ (ဆွမ်း၏ ၄ ပုံ တပုံမျှသာ) ခံယူပါသည်။ ဆွမ်းဘုဉ်းပေး ပြီးသည့်အခါ ဆွမ်းလည်းမပို ဟင်းလည်းမလိုပါ။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ကျယ်ပြန့်သော လျှာပေါ်ဝယ် သွားဖြင့် ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်မျှ ကြိတ်ချေခြင်း ခံရသော အစာသည် ကျောက်ပြင်၌ ကြိတ်အပ်သော နံ့သာပြောင်းကဲ့သို့ ကြေညက်၍သွားပါတော့၏။ ထို့ကြောင့် ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ်လောက် လျှာပေါ် လှည့်ပတ်ပြီးလျှင် ဆွမ်းလုပ်ကို မျိုချပါသည်။ ထမင်း အဆန်ကလေး တလုံးကလေးမျှ ခံတွင်း၌ မကျန်ရစ်ပါ။ စားသည့် အခါ၌လည်း အရသာကိုခံစားနေပုံ မပါ၊ ဤခန္ဓာကိုယ် တည်တန့် နိုင်ရုံ မျှတနိုင်ရုံ (မစားလျှင် ပင်ပန်းမည် ဖြစ်၍) မပင်ပန်းရုံ သာသနာကို ချီးမြှောက်နိုင်ရုံ ရည်မှန်း၍ ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်ဟန် တူပါသည်။ ထိုသို့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသည့် အခါ ရှေးနည်းအတိုင်း သပိတ်ဆေးရေးကို ခံယူ၍ သပိတ်တော်ကို ဆေးပြီးနောက် သုတ်ပြီး လျှင် မနီးမဝေးမှာချထား၍ တဓဏလောက် တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ် ပေးပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ယခုအခါ သံဃာတော် များ ဆွမ်းကပ်ရာ၌ ဆွမ်းရော ဟင်းပါ များစွာ ပိုလျှံနေအောင် ထည့်လေ့ လိုက်လေ့ ရှိကြ၏။ ဆွမ်းစား၍ ပြီးခနီးနေသော်လည်း ပုဂံထည်း၌ မော့ထံလျှံနေအောင် လိုက်လေ့ရှိ၏။

ထိုသို့ မောက်လျှံနံမှ အကျိုးပေးရာ၌လည်း ပိုပိုလျှံလျှံပေးမည်- ဟု ယူဆကြဟန်တူ၏။ ဘုန်းကြီးကား စားပြီးသည့်နှင့်တပြိုင်နက် ဆွမ်းရောဟင်းပါ (ဗုဒ္ဓရှင်တော် ဘုဉ်းပေးတော်မူသကဲ့သို့ တိကာ တိုင်းကာ) ကုန်မှ ကျေနပ်၏။ ပိုနေသော ဆွမ်းဟင်းများကို နောက်မှ စားသူများအား သန့်သန့်ရှင်းရှင်း စားစေလို၏။ အလှူရှင်မှာလည်း အကုန်မများတန်လျှင် အကုန်မများဘဲ ဒါနအထူးမြှောက်စေလို၏။ မကြာမှီက ဘုန်းကြီးကျောင်းတိုက် သံဃာများကို သူကြီးတယောက် ဆွမ်းကပ်ရောက်လာရာ တထပ်ကပ်ဘို့ မှန်းသော်လည်း မှန်းသလောက် မကုန်သဖြင့် ၂ ထပ် ကပ်သွား၏။ [မိုးမောက်လျှံ၍ ရသောအကျိုးနှင့် တကြိမ်အလှူက ၂ ကြိမ် ဖြစ်ရသော အလှူ၏ အကျိုးကို စဉ်းစာ နှိုင်းယှဉ် ကြပါလေ။]

ဆွမ်းအနုမောဒနာ
ပြုတော်မူပုံ [ဆွမ်းကပ်သူတို့ ဝမ်းမြောက်ဘွယ် တရားစကားပြောခြင်းကို “ အနု မောဒနာ ” ဟု ခေါ်၏။ (အနု=လျော်စွာ၊ ဝါ-အထပ်ထပ်+ မောဒနာ= ဝမ်းမြောက်ကြောင်း စကား။)] ယခုကာလ အချို့

ဆွမ်းတရားဟောရာ၌ ဆာလွန်း၍ ထမင်းစားနေသူ ပိုနေသော ကလေးများကို ထမင်းကျွေးနေသူ သိမ်းဆည်းဘွယ် များကို သိမ်းဆည်း နေသူတို့ မလာကြသေးမှီပင် အဆာတလျှင် (ဆွမ်းစားပြီးလျှင် ငြီးခြင်း) တရားဟောတတ်ကြ၏။ ထိုသို့ လူမစုံခင် ဟောသည့် အခါ တချို့လူများက ကဗျာကယာ လာကြ၍ တချို့လည်း မလာဘဲ နေကြတော့၏။ တချို့ ပုဂ္ဂိုလ်များကား လူအတော် စုံနေသော်လည်း “ မည်သူ လောသးပါ ကလား , ဘယ်သွားနေတုန်း၊ အင်း...မာကြရဲ့နော်, ရောင်းလို့ ဝယ်လို့ ကောင်းကြရဲ့လား ” စသည်ဖြင့် လောကွတ်စကား ပြော၍၎င်း “ မည်သည့် ဟင်းဟာ တယ်ကောင်းတယ် , ဆွမ်းချက်ပုံက ကောင်းတယ် ”

စသည်ဖြင့်မြှော့ပင့်ပြောဆို၍၎င်း အချိန်ဖြုန်းကာတရားမဟောဘဲ
 နေတတ်ကြသေး၏။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကား ပရိသတ် မစုံခင်လည်း
 မဟောသေး၊ စုံလျှင်လည်း အချိန် မဖြုန်းဘဲ ဟောတော်မူ၏။
 တရားဟောရာ၌ ဆွမ်းကိုလည်းမကဲ့ရဲ့၊ နောက်တနေ့ ဆက်လက်
 ပင့်အောင် ဆွယ်တရားလည်း မပါ၊ တရားသဘော သက်သက်ကို
 သာ ဟောပြီးလျှင် ပြန်ကြွတော်မူသည်။

မှတ်ချက်။ အထက်ပါ အပြစ်များသည် ကျမ်းစာ၌ တိုက်ရိုက်ပါ၏။
 သို့ပင်လျက် ယခုကာလ များစွာသောဆွမ်းဒကာ ဒကာမတို့သည် “နေထိုင်
 ကောင်းကြရဲ့လား၊ (သာသွီးစသော အရေးပါသူကို နာမည်တပ်၍)
 မည်သူ ဘယ်သွားသလဲ၊ ချက်ပြုတ်ပုံ တယ်ကောင်းတယ်၊ စာရတာ
 တယ်မြန်တယ် ” စသည်ဖြင့် မြှောက်ပင့် ချော့မော့ ပြောခြင်းကို တရား
 သဘော ပြောခြင်းထက် နှစ်သက်ကြလေသည်။ အများဆွမ်းကျွေးရာ၌
 ထိုသို့ အမြှောက်အပင့် အဆွယ်စကားတွေကို ကြားရသည့်အခါ စဉ်းစား
 သော ဆရာတော်များနှင့် လူကြီး လူကောင်းတို့ကား နားရှက်ကြ၏။
 ထို့ကြောင့် အနာဂတ်ကာလ၌ ဤနည်းများ ကွယ်ပပီစေသတည်း။

<p>ပြန်ကြွပုံနှင့် ကျောင်းတော်၌နေပုံ</p>	<p>နေရာမှထ၍ ပြန်ကြွသည့် အခါ မနွေး မမြန် ကြွတော်မူပါ၏။ ရှင်ဂေါတမ၏ ကိုယ်၌ သင်္ကန်းသည် ဘေးမှ အထက် သို့လည်း မြင့်တက်မနေ၊ ခြေမျက်စိ တိုင်အောင် လျှောကျ၍လည်း မနေ၊ ရင်ဘတ်ပေါ်၌လည်း မနေ၊ လက်ဝဲတဖက်ကို ဖောက် ရှင်တခြမ်း ပေါ်လည်း မနေ။ (ချွေးစိုနေသူကဲ့သို့) သင်္ကန်းသည် ကိုယ်၌ ဝပ်၍ ကြပ်ကြပ်ကလေးလည်း မဖြစ်၊ ကိုယ်၌ကွာ၍ ပွတတ လည်း မဖြစ်ပါ။ ကိုယ်တော်မှ သင်္ကန်းကွာသွားအောင် လေလည်း</p>
---	---

မတိုက် နိုင်ပါ။ ကိုယ်၌ မြူမှုလည်း မလှ။ ကျောင်းရောက်သည့် အခါ ခင်းထားပြီးသော နေရာ၌ ထိုင်၍ ခြေဆေးတော်မူပါသည်။ ခြေဆေးရာ၌ ခြေကို အိုးခြမ်းစသည်ဖြင့် တိုက်၍ လှပအောင် ဆေးသည် မဟုတ်၊ ခြေကို ခြေချင်း ပွတ်၍သာ ဆေးတော်မူ၏။ ခြေတော်ဆေးပြီးနောက် တင်ပလွင် ဖွဲ့ခွေ၍ (ကမ္မဋ္ဌာန်း ထိုင်သလို) ထိုင်နေပါသည်။ အရှင်ဂေါတမသည် မိမိ ဆင်းရဲအောင်လည်း အားမထုတ်၊ သူတပါး ဆင်းရဲအောင်လည်း အားမထုတ်ဘဲ မိမိ၏စီးပွား သူတပါးတို့၏စီးပွား လောက၏စီးပွားများကို စဉ်းစား ကြံစီလျက် နေဟန် တူပါသည်။

ပရိသတ်၌
တရားဟောတော်မူပုံ

ထို့နောက် ရောက်လာသော ပရိသတ် အား တရားဟောပြန်ပါသည်။ ထိုသို့ ဟောရာ၌ ပရိသတ်ကို “မဟာရာဇာကြီး သူကြွယ်ကြီး၊ သေဋ္ဌေးမင်း” စသည်ဖြင့် “ကြီး” ဟူသော စကားလုံး များကို အသုံးပြုကာ မြှောက်လည်း မမြှောက်ပါ။ “ဥပါသကာ... ကျောင်းလာတဲ့လမ်းကို မသိလို့လား၊ ဘာကြောင့် မလာဘဲ အကြာကြီး နေရသလဲ၊ ဥးပဉ္စင်းတွေက လုမှာစိုးလို့လား၊ မကြောံ ပါနဲ့၊ လု မယူပါဘူး” စသည်ဖြင့် ပြောဆိုကာ နှိပ်လည်း မနှိပ်ပါ။ တရားသဘော သက်သက်ဖြင့် အားတက် ရှင်လန်းလာအောင် ဟောပါသည်။ အသံတော်မှာ အလွန် သာယာ၍ ပရိသတ်များ လျှင် များသလောက် ပရိသတ်၏ အသက်မှာ ပျံ့လျက်နေပါသည်။ ပရိသတ်၏ ပြင်ဘက်သို့ ပျံ့နှံ့၍ ထွက် မသွားပါ။ တရားပြီးဆုံး၍ ပြန်ကြသော ပရိသတ်သည် ဥးခေါင်းပေါ်၌ လက်အိုင်တင်ကာ အရှင်ဂေါတမကို ကြည့်၍ နောက်ဆုတ် သွားပြီးလျှင် မမြင်လေဘဲမှ

ဥးချ၍ နာပြီးသော တရားတော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြော၍ သွားကြပါသည်။

ထိုနေရာကနေ၍
ဗုဒ္ဓကို ရှိခိုးပုံ

ဤသို့ ဗုဒ္ဓရ လုလင်သည် တွေ့ကြုံသမျှကို ထုတ်ဖော်ပြောပြီးလျှင် “အရှင် ဆရာကြီး.... ထို အရှင်ဂေါတမသည် ကျွန်တော် ပြောပြခဲ့သော ဂုဏ်များသာ မက၊ ထို့ထက် များပြားသဖြင့် ပြော၍ မကုန်နိုင်လောက်အောင် ဂုဏ်အပေါင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံပါသည်” ဟု နိဂုံး အုပ်လိုက်သည့် အခါ မြဟ္မ ယု ပါမောက္ခကြီးသည် ထိုင်နေရာမှ ထ၍ သူ၏ အပေါ်ခြံကို လက်ကံတော့ တင်ကာ ဗုဒ္ဓရှင်တော် ရှိရာသို့ လက်အုပ်ချီပြီးလျှင် “နမော....တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ ” ဟု ၃ ကြိမ် ဥဒါန်းကြူး၍ “အရှင် ဂေါတမနှင့် ဘယ်တော့တွေ့ဆုံရပါ၊ ဘယ်တော့စကားပြောရပါ” ဟု တတွတ်တွတ် ပြောဆိုကာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် တွေ့ရမည့် အချိန် အခါကိုသာ စောင့်မြော် နေလေတော့သည်။

ဗုဒ္ဓနှင့် တွေ့ပုံ

ထိုသို့ စောင့်မြော်နေစဉ်ပင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် မိထိလာမြို့သို့ ရောက်တော် မူလာကြောင်းကို ကြားချ၍ လုလင်တယောက်ကို ခေါ်ပြီးလျှင် “အမောင်....သွားဝမ်းချေ၊ အရှင်ဂေါတမ ရှိရာသို့ ချဉ်းကပ်၍ ငါ၏ အမေးဖြင့် “ကျန်းမာ ချမ်းသာပါရဲ့လား” ဟု မေးချေ၊ ထို့ပြင်-လျှောက်ထားရဥးမည်မှာ- “အရှင်ဂေါတမ....မြဟ္မဿပုန်ဏားကြီးသည် အသက်တခုနှစ်ဆယ် ကြီးရင့်ပါပြီ၊ ဤ မိထိလာမြို့၌ စည်းစိမ် အားဖြင့်လည်း အကြီးဆုံး ဝေဒမန္တန် အားဖြင့်လည်း အသားဆုံး

ဖြစ်ပါသည်။ ထို မြဟွာယုပါမောက္ခကြီးသည် အရှင် ဂေါတမကို
 တွေ့လိုပါသည် ” ဟု လျှောက်လေ။ ဤသို့ မှာထား စေလွှတ်၍
 တွေ့ခွင့် တောင်းလေရာ၊ ဗုဒ္ဓထံတော်မှ တွေ့ခွင့်ရသဖြင့် ပါမောက္ခ
 ကြီးလည်း နောက်ပါ တပည့်များနှင့် အတူ ရောက်လာလေသည်။
 ပါမောက္ခကြီး ရောက်လာ သည့် အခါ အလျင် ရောက်နှင့်နေသော
 ပရိသတ်ကြီးသည် နေရာမှထ၍ နေရာဖယ်ပေးကြ၏။ ပါမောက္ခ
 ကြီးကား “မဖယ်ကြပါနှင့် မဖယ်ကြပါနှင့်၊ ထိုင်မြဲထိုင်ကြပါ” ဟု
 ပြောပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓအနီးသို့ရောက်၍ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ နှုတ်ဆက်
 စကား ပြောဆိုပြီးကာ ဗုဒ္ဓ လက္ခဏာ တို့ကို ကြည့်ရှုပြန်ရာ လျှာ
 တော်နှင့် အင်္ဂါပတ်တော်မှတစ်ပါး အလုံးစုံ မြင်ရ၍ ထို ၂ ပါးကို
 ဗုဒ္ဓရှင်တော်က (ဣရလလင် ပြဿကဲ့သို့) ပြသဖြင့် ဗုဒ္ဓအစစ်
 ဖြစ်ကြောင်းကို လက္ခဏာ မြင်ရမှဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက် ချပြီး နာဂ
 ခက်ခဲသော ပြဿနာရှစ်ချက်ကို မေးလေသည်။ ထိုပြဿနာတို့ကို
 ဖြေပြီးသည့် အခါ နေရာမှထ၍ ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်ကို ပါးစပ်ဖြင့်ဝှပ်
 လက်ဖြင့်လည်း အားရ ပါးရ ဆုပ်ကပ် “ မြဟွာယုဆိုတာ တပည့်
 တော်ပါဘဲ၊ မြဟွာယုဆိုတာ တပည့်တော်ပါဘဲ ” ဟု လျှောက်သည့်
 အခါ ပရိသတ် အားလုံးသည် “ ဤမျှလောက် ထင်ရှားသော
 ပါမောက္ခကြီးသည်ပင် သို့ကလင် ရှိသေ လေးစားပါသလား ”
 ဟု လှုပ်လှုပ် ရုတ်တရက် တအံ့တဩ ဖြစ်ကြလေသည်။ [ထို့နောက်
 သစ္စာ ၄ ပါးတရားတော်ကို ပြသည့် အခါ အနာဂါမ်
 တိုင် အောင် တည်၍ ရက်လုံးလုံး ဆွမ်း ပြုပြီးလျှင် မကြာခင်
 ဝေတလေသည်။]

ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် ဥပါလိသုကြွယ်

ဒီဃတပဿီနှင့် ဗုဒ္ဓအတ္ထု နာဠန္ဒာမြို့ဝယ် “ဥပါလိသုကြွယ်ဆိုသူကား မူလက နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တ၏ တပည့်ဖြစ်သူ (သူ့ဆရာတော် များ၏ လှည့်စားထားချက် အရ) ဗုဒ္ဓအပေါ်မှာ အထင်သေးနေသော လူကုန်တန် တယောက်ပေတည်း။ ထို နာဠပုတ္တဆရာကြီးမှာ “ ဒီဃတပဿီ ” မည်သော လက်ထောင် ဆရာကြီး တယောက်လည်း ရှိသေး၏။ နာဠန္ဒာမြို့၌ ထို ဆရာတပည့်တို့နေကြရာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်လည်း အထည်ကုန်သည်တဦး၏ သရက်ဥယျာဉ် ၌ သီတင်းသုံးခိုက်နှင့် ကြိုကြိုက်နေလေသည်။ အခါတပါး၌ ဒီဃတပဿီသည် ဆွမ်းခံအပြန်တွင် ဗုဒ္ဓအထံသို့ ဝင်လာ၍ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ နှုတ်ဆက် ပြောဆိုပြီးနောက် စကားပြောကြသည်မှာ...

ဗုဒ္ဓ။ ။ ဒီဃတပဿီ နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တ ဆရာသည် မကောင်းမှုအကုသိုလ် ဖြစ်ဘို့ရာ ကံအမျိုး ဘယ်လောက် ပညတ်ထားသလဲ။

ဒီဃတပဿီ။ ။ အရှင်ဂေါတမ.... နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တ ဆရာကြီးမှာ “ ကံ = ကံ ” လို့ ပညတ်ရိုးထုံးစံမရှိပါ, “ ဒဏ် - ဒဏ် ” လို့ သူ ပညတ် ရိုး ထုံးစံရှိပါတယ်။

ဗုဒ္ဓ။ ။ (သူ့ စကားအတိုင်း လိုက်၍) ဒဏ်အမျိုး ဘယ်လောက် ပညတ် ထားသလဲ။

ဒီဃ။ ။ မကောင်းမှု ဖြစ်ဘို့ရာ ကဿဒဏ် ဝစီဒဏ် မနောဒဏ် လို့ ၃ မျိုး ပညတ်ထားပါတယ်။

ဗုဒ္ဓ။ ။ ဒီ ၃ မျိုးဟာ တမျိုးနှင့် တမျိုး မတူဘူး မဟုတ်လား။

ဒီဃ။ ။ မတူပါဘူး။

- ဗုဒ္ဓ။ ။အဲဒီ ၃ မျိုးတွင် ဘယ်ဒဏ်ကို အပြစ်အကြီးဆုံးဟု ပညတ်သလဲ။
- ဒီဃ။ ။ကဝယဒဏ်ကို အပြစ်အကြီးဆုံး ဟု ပညတ်ပါတယ်။
- ဗုဒ္ဓ။ ။ကဝယဒဏ်ကို အပြစ်အကြီးဆုံး ဟု ဆိုသလား။
- ဒီဃ။ ။ကဝယဒဏ်ကို အပြစ်အကြီးဆုံး ဟု ဆိုပါတယ်။ [၃ ကြိမ်တိုင်
အောင်မေး၊ ၃ ကြိမ်ပင် ပြန်ပြောသည်။]
- ဒီဃ။ ။အရှင်ဂေါတမ....သင်ကတော့ မကောင်းမှုဖြစ်သို့ရာ ဒဏ်ဘယ်
နှစ်မျိုး ပညတ်ပါသလဲ။
- ဗုဒ္ဓ။ ။ဒဏ် = ဒဏ် ဟု ပညတ်ရိုး မရှိဘူး၊ ကံ = ကံ ဟု ပညတ်ရိုးသိ
ရှိတယ်။
- ဒီဃ။ ။ကံ ဘယ်နှစ်မျိုး ပညတ်ပါသလဲ။
- ဗုဒ္ဓ။ ။ကဝယကံ ဝစီက္ခီ မနောကံ(ကိုယ်မှု၊ နှုတ်မှု၊ စိတ်မှု)ဟု ကံ ၃ မျိုး
ပညတ်တယ်။
- ဒီဃ။ ။ဘယ်ကံကို အပြစ်အကြီးဆုံး ဟု ပညတ်သလဲ။
- ဗုဒ္ဓ။ ။မနောကံကို အပြစ်အကြီးဆုံး ဟု ပညတ်တယ်။
- ဒီဃ။ ။မနောကံကို အပြစ်အကြီးဆုံး ဟု ဆိုလိုပါသလား။
- ဗုဒ္ဓ။ ။မနောကံကို အပြစ်အကြီးဆုံး ဟု ဆိုလိုပါတယ်။ [၃ ကြိမ် မေး၍
၃ ကြိမ် ပြန်ပြောသည်။] ဤမျှလောက် စကားကို ပြောပြီး၍ ဒီဃ
တပဿီသည် ပြန်သွားလေတော့သည်။

ဆရာကြီးက
 အတည်ပြုပုံ
 ဒီဃတပဿီ ပြန်လာချိန်ဝယ် နိဂဏ္ဌဆရာကြီး
 လည်းဥပါလိသုက္ကယ်အကြီးအမှူးရှိသော ပရိသတ်
 ကြီး အလယ်မှာ ထိုင်နေခိုက် ဖြစ်၏။ ထိုအခါ ဆရာ
 ကြီးက ဒီဃတပဿီကို “နေ့လည်ကြောင်တောင်အချိန်မှာ ဘယ်က
 လာခဲ့သနည်း” ဟု မေးရာ “ရှင်ဂေါတမဆီက လာခဲ့ကြောင်း”
 ရှင်ဂေါတမနှင့် စကားပြောဆိုရာ “တပည့်တော်က ကာယဒဏ်
 သည်သာ၍ အပြစ်ကြီးကြောင်း ပြောလျှင် ရှင်ဂေါတမက မနော
 ဒဏ်သည် သာ၍အပြစ်ကြီးကြောင်း ပြောပါသည်” ဟု ပြန်၍
 ပြောပါသည်။ ထိုအခါ ဆရာကြီးက “သာဓု သာဓု၊ ဆရာကောင်း
 တပည့် ပီသစွာ ဖြေဆိုခဲ့ပါပေတယ်။ အင်မတန် ထင်ရှားတဲ့ ကာယ
 ဒဏ်နှင့် နှိုင်းစာလျှင် မနောဒဏ်ဟာ ဘာပြောပတော့ မှာလဲ၊
 မကောင်းမှု အကုသိုလ် ဖြစ်၍အရေးမှာ ကာယဒဏ် အပြစ်ကြီး
 သလောက် ဝစီ မနောဒဏ်များ အပြစ်မကြီးနိုင်—ဟု (ထပ်မံ၍
 ဒီဃတပဿီ အဖြေကို အတည်ပြုကြသောအားဖြင့်) ပရိသတ်အား
 ပြောပြလေသည်။ [သူတို့ကား - “ သူ့ အသက်သတ်ခြင်း ဟူသော
 ပါဏာတိပါတသည် စိတ်ဖြင့်ကြံစီရုံ နှုတ်ဖြင့်ပြောနေရုံမျှဖြင့် အပြစ်
 မကြီးသေး၊ ကိုယ်ဖြင့် ထိထိရောက်ရောက်သတ်မှ အပြစ်ကြီးသည်”
 ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို အချက်ကို ဗုဒ္ဓနှင့်ဥပါလိ အတွေ့မှာ ရှင်းလင်းစေ
 လတုံ။]

ဗုဒ္ဓကိုနှိပ်ရန်
 ဥပါလိသုက္ကယ်လာပုံ

ဥပါလိ သုက္ကယ်လည်း ဒီဃတပဿီ၏
 ပြောသော စကားကို အားရ နှစ်သက်စွာ
 သာဓုခေါ်ပြီးလျှင် “ဗုဒ္ဓ၏ အထံသို့ အပြစ်

တင်၍ရန် ယခုပင် သွားမည်၊ အရှင် ဒီဃတပဿီနှင့် အတည်

ပြုခဲ့သည့်အတိုင်း မနောဒဏ်ကို သာ၍ အပြစ်ကြီးသည် ဟု အတည်ပြုပြန်လျှင် သိုးကလေးကို အမွေးကိုင်ပြီး (ဟိုလိုဆွဲ သည်လိုဆွဲ) ဆွဲနေသလို ရှင်ဂေါတမကို မိမိဝါဒဖြင့်ဆွဲဆွဲပြီး မွေ့လိုက်ပါမည်” ဟု ပြောဆိုခွင့်တောင်းရာ နာဇုပုတ္တ ဆရာကြီးက “ သွားပါလေ၊ အပြစ်တင်ချေပါ” ဟု ခွင့်ပြုသော်လည်း ဒီဃတပဿိကမူ စဉ်းစားပြီးလျှင်.... “ ကျုပ်တော့ ဥပါလိသွားမှာကို သဘော မတူဘူး၊ ရဟန်း ဂေါတမဟာ သူတပါးကို လှည့်ပတ်နိုင်တဲ့ မျက်လှည့်အတတ်ကို တတ်ထားတယ်၊ အဲဒီအတတ်ဖြင့် အခြားသူတို့ရဲ့ တပည့်ကို လှည့်ပတ်လေ့ရှိတယ်” ဟု ကန့်ကွက်လေရာ၊ နာဇုပုတ္တ ဆရာကြီးကမူ- “ ဥပါလိ သုကြွယ်က ရှင်ဂေါတမ တပည့်ဖြစ်ဖို့ အကြောင်း မရှိနိုင်ပါ၊ ဖြစ်ခြင်းဖြစ်လျှင် ရှင်ဂေါတမကသာ ဥပါလိ တပည့် ဖြစ်စေရရှိပါတယ်၊ သွားသာသွားပါ ” ဟု ပြောဆိုလေသည်။ ထိုအခါ ဥပါလိသည် ဆရာကြီး၏ စကားကို နားထောင်၍ ဆရာကြီးကို ဥးချပြီးလျှင် မုဒ္ဒရှင်တော် သီတင်းသုံးရာ သရက်ဥယျာဉ်သို့ သွားလေသည်။

ဥပါလိ။ ။ (သင့်တော်သော နေရာ၌ ထိုင်ပြီးလျှင်) ဤ အရပ်သို့ ဒီဃတပဿိနိဂဏ္ဌ ရောက်လာပါရဲ့လား။

မုဒ္ဒ ။ ။ ရောက်လာပါရဲ့။

ဥပါလိ။ ။ စကားစမည် ပြောလိုက်ပါရဲ့လား။

မုဒ္ဒ ။ ။ ပြောလိုက်ပါရဲ့။

ဥပါလိ။ ။ ဘာများ ပြောကြပါသလဲ။

မုဒ္ဒ ။ ။ (ဒီဃတပဿီနှင့် ပြောခဲ့သမျှ စကားတို့ကို ပြန်၍)
 “ ဒီဃတပဿီက ကာယဒဏ်ကို အပြစ်ကြီးသည် ဟု
 ယူ၍ ငါဘုရားက မနောကံကို အပြစ်ကြီးသည် ” ဟု
 ယူကြောင်း မိန့်တော်မူသည်။

ဥပါလိ။ ။ ဒီဃ တပဿီသည် ဆရာကောင်းတပည့် ပီပီ ငြေဆို
 နိုင်ပါပေတယ်၊ ကာယဒဏ်ကို ထောက်လျှင် မနော
 ဒဏ်ဟာ ဘာ ပြောပလောက်တော့ မှာလဲ၊ ကာယ
 ဒဏ်သာ (ကိုယ်ဖြင့် ထိထိ ရောက်ရောက် ပြုခြင်းသာ)
 အပြစ်ကြီးတော့ မပေါ့။

မုဒ္ဒ ။ ။ ဥပါလိ.... မှန်တဲ့ အချက်ပေါ့မှာ အတည်ဖြစ်ဘို့ရာ
 ဆွေးနွေး ပြောဆိုမည်ဟု ကြံလျှင် ဤကာယနှင့်
 မနော ၂ မျိုးသော အရာဝယ် “ ဘယ်ဟာက အပြစ်
 ကြီးသည် ” ဟု စိစစ်နှီးနှော ပြောကြဘို့ဘဲ။ (ဘာဘဲ
 ပြောပြော , ငါတို့ အယူသာ အမှန် ဖြစ်စေရမည်ဟု
 စကားနိုင်လုလိုလျှင် ပြောဆိုဆွေးနွေးဘို့ မလိုတော့-
 ဟုလို။)

ဥပါလိ။ ။ အမှန်ပေါ့မှာ အတည်ဖြစ်ဘို့ ဆွေးနွေးလိုပါတယ်။

မုဒ္ဒ ။ ။ [နိဂဏ္ဌတို့ ဝါဒဇယ ရေး၌ အသက်ရှိသည် ဟု
 ယူဆ၍ ရေးကို သောက်ချိုး သုံးစွဲလေ့ မရှိသည်ကို
 သိထားနှင့်ပါ။] ဥပါလိ.... “ နိဂဏ္ဌ တယောက်မှာ
 သည်းခြေရောဂါ ရောက်နေပြီ ” ဆိုကြစို့။ ရေးကို
 မသောက်ရမချိုးရလျှင် သူ့မှာ ရောဂါတိုးတော့မည်။

စိတ်ကလည်း ရေးကို အလွန် တောင့်တနေ၏။
 သို့သော် “ ရေးကို လိုချင်သည် ” ဟု ပြောလျှင်
 ဝစီဒဏ် သင့်၍ , ရေးကို သောက်ချိုးလျှင် ကာယ
 ဒဏ် သင့်မည် စိုးသောကြောင့် အောင့်အည်း သည်းခံ
 နေရှာလေသည်။ (သူတို့ အလိုအားဖြင့် တောင့်တမှု
 မနောဒဏ်ကား သင့်နေလေပြီ)။ သူသည် ရေးကို
 မရသောကြောင့် ရောဂါတိုး၍ သေရလျှင် “ မည်သည့်
 ဘဝ ရောက်သည် ” ဟု နိဇဏ္ဏ ဆရာတို့ အယူရှိကြ
 သနည်း။

ဥပါလိ။ ။ သူသည် ရေးအပေါ်မှာ စိတ်စွဲလမ်း၍ သေရ
 သောကြောင့် “ မနောသတ္တ ” အမည်ရသော နတ်ဖြစ်
 သည်ဟု ပညတ် ကြပါသည်။ [မနော=စိတ်+သတ္တ=
 ငြိတပ်သူ။]

ဗုဒ္ဓ ။ ။ ဥပါလိ.... သတိထားပြီး ဖြေပါ။ သင့်အဖြေဟာ
 ရွှေနောက် အခြီးအမောက် မတဲ့ဘူး။ [“ မနော
 ဒဏ်ထက် ကာယဒဏ်က သတ္တိထက်သည် ” ဟု ဆိုခဲ့
 ပါလျက် , စောင့်စည်းထားသော ကာယဒဏ်ရဲ့
 အကျိုးကို မခံစားရဘဲ, ပျက်စီးသော မနောဒဏ်ကပင်
 နတ်ဖြစ်အောင် အကျိုးပေးသေးသည် ဟု ဆိုသော
 ကြောင့် “ ရွှေနောက်မညီ ” ဟု မိန့်တော် မူလိုသည်။]

ဥပါလိ။ ။ [ထိုသို့ မိန့်တော်မူလျှင်ပင် နဂိုရ်ပညာခံ မနည်းသော
 ဥပါလိ သုကြွယ်သည် (မိန်းမော တွေဝေ နေသူတို့

ကိုယ်လည်း မလှုပ် နှုတ်လည်း မမြွက်နိုင်ဘဲ စိတ်ရှိနေသေးသည့် အတွက်ကြောင့်သာ အသက် ရှဉ့်နေပုံကို သွား၍ သတိရကာ) မနောသည်သာ ကာယဝစီ တို့ထက် ပို၍ သတ္တိထက်ကြောင်းကို သဘောပေါက်၍ လာတော့သည်။ သို့သော် ဗုဒ္ဓ၏ ဆန်းကျယ်သော ပြဿနာတို့ကို ကြားနာလိုသေးသဖြင့်] အရှင်ဘုရားက ဤသို့ ပြောသော်လဲ ကာယဒဏ်သာ ပို၍ သတ္တိထက်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓ ။ ။ နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တ ဆရာသည် “သွားရင်း လာရင်း နင်းမိသောကြောင့် ပိုးကောင်ကလေးတွေ သေလျှင် နင်းသူမှာ ဘယ်လို အပြစ်ရှိသည်” ဟု ပညတ်သလဲ။

ဥပါလိ။ ။ သေစေလိုသော စေတနာ မပါသောကြောင့် အပြစ်ကြီးသည် ဟု မပညတ်ပါ။

ဗုဒ္ဓ ။ ။ သေစေလိုသော စေတနာ ပါလာလျှင် ဘယ်လို ပညတ်မလဲ။

ဥပါလိ။ ။ စေတနာပါလျှင် အပြစ်ကြီးသည်ဟု ပညတ်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓ ။ ။ စေတနာကို (ကာယ ဝစီ မနော ၃ မျိုး တို့တွင်) ဘယ်ထဲ သွင်းသလဲ။

ဥပါလိ။ ။ မနောထဲ သွင်းပါတယ်။

ဗုဒ္ဓ ။ ။ ဥပါလိ.... သတိထားပြီး ဖြေပါ။ သင့်စကားသည် ရှေ့နောက် မညီဘူး။ [“မနောထက် ကာယက သတ္တိထက်သည်” ဟု ဆိုပါလျက် “မနော မပါသည့်အခါ

ကာယဖြင့် နင်းခို၍ သေသော်လည်း နင်းသူမှာ အပြစ် မရှိ၊ မနောပါမှ အပြစ် ရှိသည်” ဟု ဆိုပြန်သဖြင့် မနောသာလျှင် သတ္တိထက်ကြောင်း၊ ဤ ရုပ်ကာယ ကြီးမှာ သူ့ချည်း သက်သက် သတ္တိမရှိကြောင်းကို ဝန်ခံရာ ရောက်နေသဖြင့် ရှေ့ နောက် မညီ ” ဟု မိန့်တော်မူလိုသည်။]

ဥပါလိ။

“ဥပါလိ သုကြွယ်လည်း ပြောရင်းပင် ငါတို့ဆရာကြီး သည်“စေတနာ မပါသောကံကို အပြစ်မရှိ စေတနာ ပါသောကံကို အပြစ်ကြီး၏” ဟု ပညတ် ပြီးလျှင် စေတနာကို မနော၌ ထည့်သွင်း ထား၏။ “ငါတို့ ဆရာကြီးရဲ့ စကားသည် ရှေ့ နောက် မညီဘဲ ဗုဒ္ဓ၏ စကားသာ ရှေ့နောက် ညီနေပါတကား” ဟု သဘော ပေါက်လာလေသည်။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓ၏ဆန်းကြယ်သော စကားကို နာခံလိုသေးသည် ဖြစ်၍ ကာယဒဏ်သည် သာလျှင် သာ၍အပြစ်ကြီးကြောင်း သတ္တိထက်ကြောင်း ကို လျှောက်ပြန်လေသည်။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် သည် တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ် ရှိသူတို့၏ စိတ်အစွမ်း များကို မိန့်တော်မူလေရာ ဥပါလိလည်း ထို စိတ်အစွမ်းများကို ဝန်ခံပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓ၏ အယူဝါဒကို အားရ နှစ်သက်လှ သဖြင့်....“တပည့်တော်သည် ဘုရား-တရား သံဃာကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ပါ၏။ တပည့်တော်ကို ယနေ့မှအစ ပြု၍ အသက်ကိုအပ်လျက် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သူ ဥပါ သကာဟူ၍ မှတ်တော်မူပါ” ဟု လျှောက်လေသည်။

ဗုဒ္ဓ။

။ဥပါလိ....သင်တို့လို ထင်ရှားသော လူကြီးလူကောင်း ဆိုတာ စိစိ စစ်စစ် နှိုင်းနှိုင်း ချိန်ချိန် ပြသင့်တယ်။ “ဥပါလိဆိုတဲ့ သူကြွယ်ဟာ တွေရာကြံရာ ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်လေ့ရှိတာဘဲ” ဟု ပြောစရာ ဖြစ်တတ်တယ်။

ဥပါလိ။

။ဒီလို သတိပေးတော်မူသည့်အတွက်ကြောင့် ရှင်တော် ဘုရားကိုသာ၍ အားရပါတယ် ဘုရား၊ အခြား ဆရာ ကြီးတွေကား တပည့်တော်လိုဒကာတယောက်ရတယ် ဆိုလျှင် နာဠန္ဒာတမြို့လုံး အလံစိုက်၍ ကြွေးကြော်လေ့ ရှိကြပါတယ်။ ရှင်တော်မြတ် ဘုရားကတော့ စဉ်းစဉ်း စားစားနှင့်ပြုဘို့ရန်ပင် သတိပေးတော်မူပါသေးတယ်။ တပည့်တော်သည် နှစ်ကြိမ်မြောက် ဘုရား တရား သံဃာကို ဆည်းကပ်သူဟူ၍ မှတ်တော်မူပါ။

ဗုဒ္ဓ။

။ဥပါလိ....သင်၏အိမ်သည် နိဂဏ္ဌတို့ အမြဲဝင်ရောက် စားသောက် နိုင်သော ရေတွင်းလို ဖြစ်နေခဲ့တယ်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓဓမ္မ သံဃာကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ် သော်လည်း နိဂဏ္ဌတို့လာလျှင် ပေးလှူထိုက်သည်ဟုလည်း မှတ်ထားသင့်တယ်။

ဥပါလိ။

။ဒီစကားကို ကြားရသဖြင့် သာ၍ အားရပါတယ်။ “ငါ့သာလှူထိုက်တယ်၊ အခြားသူကို မလှူထိုက်၊ ငါ၏ သာဝကတို့ကိုသာ လှူထိုက်တယ်” , အခြား သာဝက တို့ကို မလှူထိုက်၊ ငါနှင့် ငါ၏ သာဝကကိုလှူမှ အကျိုး ကြီးတယ် , အခြားသူများ လှူလို့ အကျိုး မကြီးဘူး” ဟု မြတ်စွာဘုရား ဟောလေ့ရှိကြောင်း ကြားခဲ့ရဘူး

ပါတယ်၊ ယခုတော့ နိဂဏ္ဌတို့ကို လှူဘို့ရန်ပင် အိန္ဒိယရှိနေပြန် ပါသေးတယ်၊ ဤ စကားကို ကြားရသဖြင့် သာ၍ အားရနှစ်သက်ပါသောကြောင့် ၃ ကြိမ်မြောက် ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ပါသည်။

သောတာပန်
ဖြစ်ပုံ

ထို့နောက် ဗုဒ္ဓသည် ဒါန သီလ နတ်ပြည်၏ အကြောင်းတို့ဖြင့် လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ် စည်းစိမ်ချမ်းသာတို့ကို ပြုပြီး၍၊ ထို စည်းစိမ်တို့၏ အပြစ်ကို၎င်း၊ ကာမဂုဏ်မှ ခွါနိုင်လျှင် ရနိုင်သည့် အကျိုးအာနိသင်ကို၎င်း ပြတော်မူရာ၊ ဥပါလိ၏ ဗိတ်သည် ကာမဂုဏ်၌ အပြစ်မြင်ကာ လွန်စွာနူးညံ့နေစဉ် သစ္စာ ၄ ပါး တရားကို ဟောပြတော်မူလေသော် ထိုနေရာ၌ပင် သောတာပန်ဖြစ်ပြီးနောက် ဗုဒ္ဓကို ဝတ်ချ၍ အိမ်သို့ ပြန်ရောက်သည့်အခါ သူ၏ တံခါးမှူးကို အိန္ဒိယပေးသည်မှာ—အချင်းတံခါးမှူး...ယနေ့က စ၍ နိဂဏ္ဌယောက်ျား မိန်းမတို့အတွက် အိမ်တံခါးကိုပိတ်၍ ဗုဒ္ဓနှင့် တပည့် (ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခုနီ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာ)တို့အတွက် တံခါးကိုဖွင့်လိုက်ပြီ၊ အကယ်၍ နိဂဏ္ဌဘယောက်တလေလာလျှင် “ဒိမ္မာရပ်ပါ၊ မဝင်ခဲ့ပါနှင့်၊ ဆွမ်းအလိုရှိလျှင် ဆွမ်းယူခဲ့ပါလိမ့်မည်” ဟု ပြောဘို့ရန် အိန္ဒိယပေးလေသည်။

ဒီဃတပဿီ
လိုက်လာပုံ

ဒီဃတပဿီသည် နိဂဏ္ဌဆရာ၏ လက်ထောက် ဖြစ်သော်လည်း ဆရာကြီးထက် အကင်းပါးသူ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓအထံသို့ဥပါလိသွားမည် ဟု ဆိုကတည်းကပင် သဘောမတူခဲ့၊ သူ၏ တွေးဆချက်မှာ—ရဟန်းဂေါတမသည် ရုပ်ရည် လှပ၍ ကြည့်ရှုဘွယ် ကောင်း၏၊ တရား

စကားလည်း ကောင်း၏။ ဥပါလိသည် မြင်ရုံဖြင့်ပင် ကြည်ညိုပေလိမ့်မည်။ စကားကို ကြားလျှင်လည်း ကြည်ညိုပေလိမ့်မည်။ ရဟန်းဂေါတမကို ဆည်းကပ် ချင်လျှင်လည်း ဆည်းကပ် ပေလိမ့်မည်။ ဤသို့ တွေးဆကာ စိတ်တထွေထွေနှင့် သတင်းကိုသာ နားထောင်နေသောကြောင့် “ဥပါလိသည် ရဟန်းဂေါတမ၏ သာဝက ဖြစ်ပြီတဲ့” ဟူသော စကားကို ပဌမဆုံး ကြားရလေသည်။ ထိုသို့ကြားလျှင် ကြားခြင်း ဆရာကြီးထံ သွား၍ ထို အကြောင်းကို ပြောပြလေရာ၊ ဆရာကြီးက “ဥပါလိသည် ရှင်ဂေါတမ၏ သာဝက ဖြစ်၍ရန် အကြောင်းမရှိပါဘူး။ ဖြစ်ခြင်းဖြစ်လျှင် ရှင်ဂေါတမကသာ ဥပါလိ၏ သာဝကဖြစ်၍ အကြောင်းရှိပါတယ်” ဟု အတင်းငြင်းနေပြန်သဖြင့် “ကိုင်း...ဒါဖြင့် ဟုတ်-မဟုတ် သိရအောင် ယခုဘဲ သွားပါမည်” ဟု ပြောဆိုကာ ဥပါလိအိမ်သို့အလာတွင် တံခါးမှူးကဝင်ခွင့် မပေးသောကြောင့် ထိုနေရာမှ ပြန်လှည့်ကာ ဆရာကြီး အထံသို့ လာ၍ အမှန်ပင် ရဟန်းဂေါတမ၏ တပည့် ဖြစ်သွားကြောင်းနှင့် တကွ “တပည့်တော်.....ဒီလိုဖြစ်လိမ့်မည် ဆိုတာကို ကြိုတင်၍ မြင်သောကြောင့် ရဟန်း ဂေါတမထံ ဥပါလိသွား၍ရန် သဘောမတူခဲ့ပါ။ ယခုတော့ ကိုယ်တော်ရဲ့ ဥပါလိသူကြွယ်ကို ရဟန်းဂေါတမက မျက်လှည့်ဖြင့် လှည့်ပတ်လိုက်ပေါ့ ဘုရား” ဟု ဝမ်းနဲပမ်းနဲ ပြောပြရှာလေသည်။

ဆရာကြီး ကိုယ်တိုင် ဥပါလိသူကြွယ် ဆိုသူကား နိဂဏ္ဌတို့၏ ပဓာန လက်သုံး မျက်နှာဖုံးဘင်းပြ (ဒီလို ပညာရှိ သေဋ္ဌေးကြီးကတောင် ငါတို့ကို ကိုးကွယ်နေတာဘဲ-ဟု ညွှန်ပြရသော) သာဝက ဖြစ်ခဲ့သူတည်း။ ထို့ကြောင့်

ဥပါလိကိစ္စအတွက် ဆရာကြီးကိုယ်တိုင် မယုံတဝက် ယုံတဝက် ဖြစ်ကာ ဥပါလိအိမ်သို့ နိဂဏ္ဌပရိသတ်များစွာ ခြံရံလျက် ကိုယ်တိုင် ထွက်လာလေသော်၊ တံခါးမှူးက တားထားပြန်သဖြင့် “ငါတို့ လာတဲ့အကြောင်းကို ဥပါလိအား ပြောပေးပါ” ဟု တံခါးမှူးကို တောင်းပန်လေသည်။ တံခါးမှူးလည်း ဥပါလိထံသွား၍ ပရိသတ် များစွာနှင့်တကွ နိဂဏ္ဌဆရာကြီး တံခါးပေါက်၌ ရေခံးနကြောင်း ကို ပြောပြလေရာ အလယ် တံခါးမုခ်၌ (တံခါးပေါင်း ၇ ထပ် ရှိသည့်အနက် အလယ်တံခါး၏ ဆင်ဝင်၌) နေရာ ခင်းထားလိုက်ဟု အမိန့်ပေးပြီးလျှင် ဥပါလိလာ၍ အကောင်းဆုံးနေရာဝယ် ထိုင်နေ ပြီးမှ နိဂဏ္ဌတို့ကို ဝင်ခွင့်ရန် အကြောင်းကြား စေလေသည်။ ထို့နောက် နိဂဏ္ဌ ပရိသတ်ကြီးနှင့် အတူ ဆရာကြီး ဝင်လာရာ (ရှေးအခါက ဆိုလျှင် နိဂဏ္ဌဆရာကြီး လာသည့် အခါ မိမိတို့က၌ အကောင်းဆုံး နေရာကို မိမိ၏ အပေါ်ခြံဖြင့် ထပ်၍ ဖုံးခါးလို ခါလိုက်သေး၏၊ ထို့နောက်မှ ဆရာကြီးကို သူ့ကိုယ်တိုင် သူ့ခြံထည် ဖြင့် ပွေ့ဖက် ဖေးမပြီး၍ ထိုင်နေရာ၌ ထိုင်စေလေသည်။ ယခုသော် ကား မိမိကိုယ်တိုင်က နေရာမှမထဘဲ) “အရှင်ဘုရားတို့.....နေရာ တွေ အများကြီး ရှိပါတယ်၊ ထိုင်လိုလျှင် ထိုင်ကြပါ” ဟု ပြောဆို လေသည်။

ဆရာကြီး။ ။ (ထိုစကားကိုကြားလျှင် ဆရာကြီးလည်း ထိုင်မျှ မထိုင်နိုင်တော့ဘဲ) “သူကြွယ်..... သင် ရူးလာသလား၊ ထိုင်းမှိုင်း လာသလား၊ ရဟန်းဂေါတမ အပေါ် အပြစ်တင် လိုက်မည် ဟု ကြီးဝါးသွားပါလျက် ယခုတော့ များစွာသော

ဆန့်ကျင်ဘက် ဝါဒ အပေါင်းကို ဥပေါင်းပေါင်းစပ်၍ စွပ်စွဲပြီး ပြန်
လာခဲ့သလား၊ သင့်ကို မာယာမျက်လှည့်ဖြင့် လှည့်ပတ်လိုက်
ပြီလား။

ဥပါလိ။ ။ (မိမိ ရထားသော သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကို ရည်
ရွယ်၍) အရှင်ဘုရား.....ဗုဒ္ဓရဲ့ မျက်လှည့်မာယာသည် အလွန်
ကောင်းပါပေတယ်။ ဒီမျက်လှည့်မျိုးဖြင့် တပည့်တော်၏ ချစ်သူ
တွေကို လှည့်ပတ်မည်ဆိုလျှင် ထိုချစ်သူများလဲ စီးပွားချမ်းသာ
ကြာမြင့်စွာ ဖြစ်တော့မိတယ်။ မင်းပုန်ကား သေဋ္ဌေး သူကြွယ်
ကုန်သည် ဆင်းရဲသားကို လှည့်ပတ်လျှင်လဲ ထိုသူ အားလုံး
ချမ်းသာတော့မိတယ်။ တပည့်တော် ဥပမာတခု ပြပါရစေ၊ ပညာရှိ
များဟာ ဥပမာဖြင့်လဲ နားလည်နိုင်ကြပါတယ်။ (ဤသို့ ပြော၍
ရတနာဂုဏ်ရည်၌ ရှေးခွဲ ဘုရားသော မျောက်ပင်းမင်းမင်းပုံကို
ဥပမာပြသည်။) ထိုဥပမာပြ၍ မျောက်ကလေးသည် အလှ
ဆေးဆိုးသာ ခံနိုင်၍ ဖွပ်လျှော်တို့ရန် အထူ အရိုက် အနင်း
အနယ်ခံနိုင်သကဲ့သို့ နိဂဏ္ဌတို့၏ ဝါဒသည် အပေါ်ရံဘမ်းပြ
အလှဆေးရောင်တင်တို့ လောက်သာ ကောင်း၍ ဉာဏ်ဖြင့်
စူးစူးစိုက်စိုက် ကြိတ်ကြိတ် နယ်နယ် စဉ်းစားခြင်းကို မခံနိုင်ပါ။
ဗုဒ္ဓ၏ ဝါဒကား ထိုအားလုံးကို ခံနိုင်ပါတယ် - ဟု ပြောပြ
လေသည်။

ဆရာကြီး။ ။ ဥပါလိ....သင့်ကို မင်းနှင့်တကွ ပရိသတ်က နိဂဏ္ဌ
၏ တပည့် ဟု အသိအမှတ် ပြုနေကြတယ်၊ ယခု ဘာသူ တပည့်
ဟု မှတ်ရမှာလဲ။

ဥပုသ်။ ။ နေရာမှ ထပြီးလျှင် မုဒ္ဓဘက်သို့ လက်အုပ်ချီ၍ “ဘဿ၊
တပည့်ဆိုတာ သိချင်လျှင် နားထောင်ပါ” ဟု ပြော၍ ဗုဒ္ဓ၏
ဂုဏ်တော်တို့ကို ဆယ်ဂါထာလောက် ထုတ်ဖော် ရွတ်ပြကာ
ထိုဗုဒ္ဓ၏ တပည့်သာဝက ဖြစ်ပါကြောင်း ပြောပြလေသည်။

ဆရာကြီး။ ။ ယခုမှ တပည့် ဖြစ်လာတယ်။ ရှင်ဂေါတမ၏
ဂုဏ်တွေကို ဘယ်တုန်းက ဂါထာ စီကုံးထားသလဲ။

ဥပုသ်။ ။ အရှင်ဘုရား... ပန်းအမျိုးမျိုးပုံထားတဲ့ ပန်းပုံကြီးကို
တွေ့ရတဲ့အခါ အဆင်သင့် ကောက်ယူကာ ဆန်းကြယ်သော
ပန်းကုံး ဖြစ်အောင် ကုံးလိုက်ရုံသာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဂုဏ်တော်
တွေ တပုံကြီးရှိနေမှတော့ ကောက်ကာ ငင်ကာ ဂါထာစီကုံး
လိုက်ရုံပါဘဲ၊ ရှာဖွေနေဖို့ မလိုပါဘူး။

ဆရာကြီး။ ။ ထိုသို့ ဥပုသ်၏ ဗုဒ္ဓအပေါ်၌ ရိုသေ လေးစား
သွားခြင်းကို မခံချင်လှသော ဒေါသစိတ်၊ ဥပုသ် အိမ်သို့
၅၀-၆၀ အခြံအရံဖြင့် ဝင်ရောက် စားသောက်နေ ကျဖြစ်သော်
လည်း နတ်ဖန်က စ၍ မစားရတော့ဘဲ မိမိ၏ ထမင်းအိုးကြီး
ကွဲရ၍ ဝမ်းနဲလှသော သောက စိတ်တို့ဖြင့် အတွင်း၌ ပူလောင်
ကာ စိတ္တဇ အပူဓာတ်သည် နှလုံးကို ဟပ်တော့သဖြင့် နှလုံး
သွေး ကျေမြှ့်၍ အထက်သို့လေပူ ငွ်ကာ သွေးအနံ့၍ လဲရှာလေ
သည်။ ထို့နောက် အတော်ကြာလျှင် ထိုရောဂါဖြင့် ဆုံးရှာ
လေတော့၏။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် ဝစ္ဆဂေါတ္တပုန်ဏား

ဝစ္ဆဂေါတ္တ၏
ဗုဒ္ဓအပေါ် ထင်မြင်ချက်

ဗုဒ္ဓသည် ကောသလတိုင်း၌ ဒေသစာရိ
လှည့်လည်တော် မူသောအခါ မြဟ္မဏ
ရွာတရွာသို့ ရောက်တော် မူလေရာ
ထိုရွာနှင့် မလှမ်းမကမ်း တောအုပ်တခုမှာ သီတင်းသုံးတော်မူ
သည်။ ထိုအခါ ဗုဒ္ဓ၏ ဂုဏ်သတင်းကို ကြားဘူး၍ ဗုဒ္ဓအထံသို့
ဖူးမျှော်လာကြသော မြဟ္မဏ(ပုန်ဏား)လူမျိုးတို့တွင် ဝစ္ဆဂေါတ္တ
ပုန်ဏားလည်း ပါဝင်၏။ ထိုသူကား ကောင်းမွန် သားနားသော
အိပ်ရာနေရာကို လွန်စွာ နှစ်သက် သူတည်း။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓအထံ
တော်သို့ ရေခံ၍ ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ရုပ်အဆင်းကို ခြေဆုံး ခေါင်းဆုံး
ကြည့်ကာ လွန်စွာ ကြည်လင်သော ဣန္ဒြေများနှင့် အသားအရေ
များကို မြင်ရသဖြင့် “အင်း...သားနားသော အိပ်ရာ နေရာများ၌
အိပ်ရာ နေရလို့ သာ ယခုလောက် ကြည်လင် သန့်ရှင်းတာ ဖြစ်မှာ
ဘဲ” ဟု ထင်မြင်ချက် ပြုကာ “အရှင်ဂေါတမ၏ ဣန္ဒြေများ အလွန်
ကြည်လင်ပါပေတယ်၊ အရေ အဆင်းလဲ ဇမ္ဗူရာဇ် ရွှေအဆင်း
ကဲ့သို့ အလွန် သန့်ရှင်းပါပေတယ်၊ ဥစ္စာသယန မဟာသယန
(မြင့်သော သားနားသော အိပ်ရာနေရာများ)လိုသလောက် အခါ
မရွေး ရနေဟန် တူပါတယ်” ဟု လျှောက်လေသည်။

ဗုဒ္ဓအမြဲရနေသော
အိပ်ရာနေရာ

ထိုအခါ ဗုဒ္ဓသည် ဝစ္ဆဂေါတ္တပြောဆိုလိုသော
သားနားသော အိပ်ရာကို “ရဘို့လည်း မလွယ်
ရပြန်လည်း မသုံးမဆောင်အပ်” ဟု မိန့်တော်
မူပြီးလျှင် ကိုယ်တော်၏ အလိုရှိတိုင်း အလွယ်တကူ ရနိုင်သော

အိပ်ရာ နေရာ ၃ မျိုး ရှိကြောင်းကို မိန့်တော်မူသည်။ ချဲ့ဥးအံ့—
ဗုဒ္ဓသည် ဝန္တကုဋ်တိုက်တော် စသော အမြဲကျောင်းတော် မရှိရာ
မြို့ရွာနိဂုံးသို့ ရောက်တော်မူသည့်အခါ ဆွမ်းခံဝင်တော်မူ၍ ဆွမ်း
ဘုဉ်းပေးပြီးနောက် ဆိတ်ငြိမ်သောတောသို့ ကြွတော်မူလေ့ရှိ၏။
ထို ကောဉ်း သစ်ရွက်များကို စုတော်မူပြီးလျှင် တင်ပလွှင် ဖွဲ့ခွေ
ထိုင်နေတော်မူ၍ ဈာန်ဝင်စားတော်မူလေ့ ရှိ၏။ ထိုသို့ ဈာန်ဝင်
စားလျက် စကြိုန်လည်း ကြွတော်မူ၏၊ ရပ်လည်း ရပ်တော်မူ၏၊
ထိုင်လည်း ထိုင်တော်မူ၏၊ လျောင်းလည်း လျောင်းတော်မူ၏။
ဤကဲ့သို့ ဝင်စားအပ်သော ဈာန်သမာပတ်သည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏
မြင့်မြတ်သော နေရာ(ဥစ္စာသယန မဟာသယန) တမျိုးပေတည်း။
ထို ဥစ္စာသယန မဟာသယနတို့ကား အလိုရှိတိုင်း လွယ်ကူစွာ ရနိုင်
ပါသည်။ [ထို့နောက် ထိုနေရာမျိုး၌ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ
ဥပေက္ခာ ဘာဝနာပွား၍ နေတော်မူခြင်း၊ ဖလသမာပတ်ဝင်စား၍
နေတော်မူခြင်း ဟု ဥစ္စာသယန မဟာသယန ၂ မျိုးကို ပြတော်
မူသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤသုတ္တန်ဖြင့် ပြလိုရင်းကား - ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည်
အမြဲမပြတ် ဝန္တကုဋ်တိုက် ကဲ့သို့သော စံကျောင်းမှာချည်း သီတင်းသုံး
တော်မူလေ့ရှိသည် မဟုတ်။ ရောက်လေရာ အရပ်၌ ဆွမ်းခံတော်မူကာ
(ကျောင်း အဆင်သင့် မရှိရာဝယ်) တောထဲမှာ သီတင်းသုံးတော်
မူကြောင်း၊ ထိုသို့ သီတင်းသုံးတော်မူရာ၌ ခမ်းနားသိုက်မြိုက်စွာ တည်းခို
ကျောင်းကို ဆောက်လုပ်တော်မမူဘဲ မြက်သစ်ရွက်တို့ကို ခင်း၍ နေလေ့
ရှိတော်မူကြောင်း ပြလိုရင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤသို့ သီတင်းသုံးတော်မူ
ခြင်းကား ရက်ရှည်လများ နေရာအရပ်မျိုး ဟုတ်ဟန်မတူ၊ တနေ့ တရက်
ဆိုသလို နေတ္တခဏ အရပ်မျိုး ဖြစ်ဟန်တူသည်။

ဗုဒ္ဓနှင့် သရဘပရိဗ္ဗိဇ်

တိတ္ထိအကြံ ဗုဒ္ဓသည် များသောအားဖြင့် ဧသေကံသာ နားခံသာ အောင် တရားဓမ္မ ဟောလေ့ ရှိသော်လည်း တရံ တခါသော် တိတ္ထိတို့၏ ရောင့်တက်မှုကြောင့် “သီဟနာဒ” ခေါ် ခြင်္သေ့ဟောက်သကဲ့သို့ ရဲရဲတောက် မိန့်တော်မူရသေး၏။ သူပေး လူပေး သူများကြွေးမှ စားသောက်ရသောဘဝ၌ ရောက်ရှိနေသူ တို့သည် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုမှန်းမြှော်၍ အထက်တန်းစိတ် မထားနိုင် သမျှ မိမိဝမ်းရေးကို တွေး၍ ပူပန်တတ်ကြ လေသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော် ထွန်းပေါ်တော်မူလာစဉ်အခါ သူတို့ထက် သာလွန် နေသော ဗုဒ္ဓရှင်တော်က ကြည့်၍ တိတ္ထိတို့တတွေ ဣဿာမန္တရိယ (မနာလိုမှု၊ ငြူစူမှု၊ ဝန်တိုမှု) ဖြစ်နေကြသည်မှာ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်လေ သည်။ အခါတပါး၌ တိတ္ထိအချို့ စုရုံးတိုင်ပင်ကြသည်ကား - အရှင် ဂေါတမ ပေါ်လာသည်က စ၍ ငါတို့မှာ လာဘ်လာဘ လျော့ပါး လာခဲ့ကြသည်။ “ဘုကြောင့် ရှင်ဂေါတမကို ကြည်ညိုတဲ့သူတွေ များသလဲ” ဆိုတာကို စဉ်းစားကြဘို့ လိုတယ်။ ဤသို့ တိုင်ပင်၍ အမျိုးမျိုးစဉ်းစားကြရာဝယ် အများအတည်ပြုလေသော ပရိဗ္ဗိဇ် တယောက်၏ စဉ်းစားချက်မှာ ဤသို့တည်း။—

“တပည့်တော်တွေ တခြားအကြောင်းများကိုမမြင်ဘူး ရဟန်း ဂေါတမ၏ သာဝက ရဟန်းတွေဟာ ဆွဲငါးရက် တကြိမ်ကျ တံခါးပိတ်၍ သာမဏေများသော်မှ ဝင်ခွင့်မပေးဘဲ စည်းဝေး ကြတယ်။ ထို အစည်းအဝေးကို သူတို့ရဲ့အသက်လေခံ အားကိုး ရတဲ့ ဒကာများကိုတောင် မြင်ခွင့်မပေးကြဘူး။ သူတို့သည် ထို

အချိန်မှာ အာဝဇ္ဇနီမာယာ (သူတပါးကို လှည့်စားနိုင်သော ပညာတမျိုး) ကို ဂါထာ မန္တန် မန်းမှုတ်သလိုသွင်း၍ လူတို့ကို လှည့်ပတ်နိုင်သောတန်ခိုး ရကြလိမ့်မယ်။ ထို အတတ်ပညာဖြင့် လှည့်ပတ်၍ အကြည်ညိုများအောင် ဟောပြောနိုင်သောကြောင့် လာဘ်လာဘ ပေါ်ခြင်း ဖြစ်လိမ့်မယ်။ ထို အာဝဇ္ဇနီမာယာကို ငါတို့ရအောင် ယူနိုင်လျှင် ငါတို့လဲ လာဘ်လာဘ ပေါ်မှာဘဲ” ဟု ထင်မြင်ချက်ပေးလေသည်။

သရဘ ပရိဗ္ဗိဇ္ဇာကို ရွေးချယ်ပုံ။ ထို အချက်ကို အားလုံး သဘောတူသဖြင့် “ ထို အတတ်ကို ရအောင် မည်သူ ယူနိုင်မလဲ၊ ယူနိုင် သူကို အားလုံး၏ အကြီးချုပ် ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်စေရ မည် ” ဟု ဆုံးဖြတ်၍ အကြီးဆုံးကစပြီး “ ယူနိုင်မလား၊ ယူနိုင် မလား ” ဟု မေးရာ အားလုံး ငြင်းပယ်ကြ၍ “ သရဘ ပရိဗ္ဗိဇ္ဇာ ” အလှည့်ကျသည့်အခါ “ ကိုယ်တော်တို့ကသာ ကိုယ့်စကားအတိုင်း တပည့်တော်ကို အကြီးအကဲ မြှောက်မယ် ဆိုလျှင် ဒီမာယာကို ယူဆောင်ဘို့ အတွက်တော့ ဝန်မလေးပါဘူး ” ဟု ပြောဆိုလေ သည်။ ထိုအခါ အားလုံး ကပင် “ ယူသာ ယူဆောင်ခဲ့ပါ၊ အကြီး အကဲ အရာကိုတော့ မြှောက်ပြီးသားပါဘဲ ” ဟု ပြောဆိုကြသဖြင့် သူက ထပ်၍ ပြောပြန်သည်မှာ—

“တပည့်တော်က ရှင်ဂေါတမရဲ့ သာဝက ဟန်ဆောင်ပြီး နဂိုရဲ သာဝကကြီးတွေရဲ့ ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုရလိမ့်မယ်။ သူတို့ရဲ့ သပိတ်ထဲက ထမင်းကိုလဲ စားရလိမ့်မယ်။ ဒီလောက်ပြုတာ ကိုတော့ ကိုယ်တော်တို့ ကျေနပ်ကြမလား။”

ထိုအခါ အားလုံးက “ဘာဘဲလုပ်လုပ် ကျေနပ်ကြပါတယ်၊ အရေးကြီးတဲ့ မာယာအတတ်ကို ရခဲ့ဘို့သာ လိုရင်းပါဘဲ” ဟု ပြောကြလေရာ “ကောင်းပြီ-တပည့်တော်ကိုမြင်တဲ့အခါ မသိဟန် ဆောင်နေကြနော်” ဟု သတိပေးပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓသီတင်းသုံးရာ ဂိဇ္ဈကုဋ် တောင်ပေါ်ကျောင်းသို့ သွားလေသည်။

ရဟန်းပြု၍ မာယာရှာပုံ သူသည် ကျောင်းတိုက်၌ တွေ့ရာ မြင်ရာ ရဟန်း တို့ကို ရှိခိုး၏။ အရှင်တို့တော့ နဂိုရ်က စုံစမ်းပြီးမှ သင့်တော်တဲ့ နေရာ ရဟန်းပြုကြတယ်။ တပည့် တော်တို့မှာ မစုံမစမ်းကြဘဲ အရမ်းပြုလို့ ငဉ့်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြှောက် ကြောင်း မဟုတ်တဲ့လမ်း၌ သွားမိလျက်သား ကြိုနေပေ၏။ ” ဟု (ညာပြော) ပြော၏။ ဤသို့လျှင် ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ငြိကာ ရဟန်း များကို ညာနေရင်းပင် မဟာထေရ်တပါးထံတော်၌ ရဟန်းပြုခွင့် ရ၍ ဆွဲငါးရက် တကြိမ်ကျ ဥပုသ်နေ၌ ပြုကြရသော ဥပုသ်ပြုခြင်း ကိစ္စတွင် ပါဝင်လေရာ ရဟန်းတော်များ ပါတိမောက် ရွတ်ပုံ၊ တချို့က လေးလေးစားစား နားထောင်ပုံကို မြင်ရ၍ “ဤ ကိစ္စ သည်ပင် အာဝဇ္ဇနိမာယာကို သွင်းခြင်းဘဲ” ဟု ယူဆလျက် ထို ဥပုသ်ပြုကိစ္စ အပြီးတွင် မိမိဆရာကို ဝပ်ချ၍....

သရဘ။ ။ ဒီတရားကို ဘာတရားလို့ ခေါ်ပါသလဲ။

မဟာထေရ်။ ။ ပါတိမောက်လို့ ခေါ်တယ်။

သရဘ။ ။ အရှင်ဘုရား.... ဒီဘုရားဟာ အကောင်းဆုံး အရေးအကြီးဆုံး တရားဟု ထင်ပါတယ်။

မဟာထေရ်။ ။ မှန်တယ် ငါ့ရှင်.... အလုံးစုံသော သာသနာ
တော်ကို ဆောင်နိုင်တဲ့ သိက္ခာ(ကျင့်ဝတ်)ဖြစ်တယ်။

သရဘ။ ။ အရှင်ဘုရား.... ဒီတရား အမြတ်ဆုံး သိက္ခာဖြစ်ပါ
လျှင် ဒီတရားကိုပင် ပဌမ သင်ပါရစေ။

မဟာထေရ်။ ။ သင်တာပေါ့ ငါ့ရှင် (ဤသို့ မိန့်တော် မူပြီးလျှင်
ယခုအခါ ရဟန်း မဖြစ်မှီ၊ သို့မဟုတ်၊ ရဟန်း ဖြစ်လျှင်
ဖြစ်ခြင်း သင်ရသော ပါတိမောက်ကို ပို့ချပေးလေသည်။)

သရဘ။ ။ (အတော်ဝုရုစိုက်၍ အမြန်ဆုံး ရအောင် သင်ယူပြီး
လျှင်) “ ဒီဟာဘဲလား ဘုရား၊ သည့်ပြင် ရှိပါသေး
သလား။ ”

မဟာထေရ်။ ။ (ပါတိမောက်အတွက် ရည်ရွယ်၍) “ ဒီဟာဘဲ၊
သည့်ပြင် မရှိတော့ဘူး။ ”

သရဘသည် ဤစကားကို ကြားလျှင် အရေးအကြီးဆုံးသော
တရားကို ငါရပေပြီ ဟု ထင်ပြီးကာ ဂိဇ္ဈကုဋ် ကျောင်းတိုက်မှ
ထွက်ခွါ၍ ပရိဗ္ဗိဇ် ကျောင်းတိုက်သို့ သွားလေရာ၊ “ ဘယ်နှယ်လဲ
ဆရာ... အာဝဇ္ဇနိမာယာကို ယူခဲ့ပြီ ထင်တယ် ” ဟု ပြောလာသူ
တို့အား “ ငါ့ရှင်တို့.... မကြောက်ကြန့်တော့၊ အာဝဇ္ဇနိမာယာ
ကို ဆောင်ယူခဲ့ပြီ၊ ဒီနေ့ကစပြီး ငါတို့မှာ လာဘ်ပေါ်တော့မည် ”
ဟု ပြောကာ (အာဝဇ္ဇနိမာယာဟု ထင်နေသော) ပါတိမောက်ကို
ပို့ချပေးလေတော့သည်။

တိတ္ထိဗ္ဗေ
 ကြော်ငြာကျပုံ

ပါတိမောက်ကို သင်ယူကြပြီးသည့် အခါ သရဘ
 ပရိဗ္ဗိဇ်ကို ဆရာတင်၍ ရာဇဂြိုဟ် မြို့တွင်းသို့
 အစောကြီး ဝင်ပြီးလျှင် သူတို့ဆိုင်ရာ ပရိသတ်
 အသယံ၌ သရဘပရိဗ္ဗိဇ်က ပြောပြသည်မှာ— ငါသည် ရဟန်း
 တို့၏ တရားကို အကုန်သိပြီ၊ ရဟန်းဂေါတမရဲ့ တရား၌ အဆီ
 အနှစ် ဘာမျှ မရှိဘူး၊ တကယ်ရှိလျှင် ငါ့ကိုယ်တိုင် သူတို့ အထဲက
 ထွက်ခဲ့မှာ မဟုတ်ဘူး၊ ယခုတော့ အနှစ်သာရ ဘာမျှ မရှိလို့
 ငါထွက်လာခဲ့တယ်၊ ရဟန်းတွေဟာ အာဝဇ္ဇနီမာယာ(မျက်လှည့်
 အတတ်)ကို သွင်းပြီးတော့ လောက၌ ညာစားနေကြတယ်၊ ဤသို့
 စသည်ဖြင့် သာသနာတော်ကို စော်ကား ပုတ်ခတ်နေသံကို ဆွမ်းခံ
 ဝင်သော ရဟန်းအချို့ ကြားခဲ့ကြ၍ ဗုဒ္ဓရှင်တော် မြတ်အား
 လျှောက်ကြပြီးလျှင် “သူပြောသမျှကို ဆိတ်ဆိတ်နေကြလျှင် သာ၍
 ရောင့်တက်ကာ သူ့မှာ အပြစ် များဘွယ် ရှိပါသည် ၊ သရဘကို
 သနားတော်မူသော အားဖြင့် ပရိဗ္ဗိဇ်ကျောင်းသို့ ကြွတော်မူရန်”
 တောင်းပန်ကြလေသည်။

ဗုဒ္ဓ
 ကြွတော်မူခြင်း

ဗုဒ္ဓရှင်တော် မြတ်သည် ရုတ်တရက် ကြွတော်
 မမူသေးဘဲ နေ့လည် အချိန်ဝယ် သမာပတ်
 ဝင်စား၍ ညနေအချိန်ကျမှ ကိုယ်တော်တပါး
 ထည်း ပရိဗ္ဗိဇ် ကျောင်းတိုက်သို့ ကြွသွားတော် မူလေသည်။
 [သံဃာပရိသတ်နှင့် ကြွတော်မူလျှင် ပရိသတ်အားဖြင့် တိတ္ထိဝါဒ
 ကို နှိမ်သည် -ဟု စွပ်စွဲဘွယ် ရှိသောကြောင့် တပါးထည်း ကြွတော်
 မူခြင်းဖြစ်သည်။]ဗုဒ္ဓကြွတော် မမူမှီပင် ပရိဗ္ဗိဇ်တို့လည်း သရဘကို
 မေးမြန်းနေကြသည်မှာ—

ပရိသတ်။ ။ ဆရာရဲ့... ယနေ့ ရဟန်းဂေါတမ၏ အပြစ်တွေ ကိုတော့ တမြို့လုံးလှည့်၍ ပြောခဲ့ကြပြီ၊ ယခုနယ်အခါ အရှင် ဂေါတမ လာလျှင် ဘယ်နှယ်လုပ်မလဲ။

သရဘ။ ။ ရှင်ဂေါတမက တခုလောက်ပြုလျှင် ငါက ၂ ခု လောက်ပြုလိုက်မယ်၊ ရှင်ဂေါတမက ၂ ခု ပြုလျှင် ငါက ၄ ခု၊ ရှင်ဂေါတမက ၄ ခုပြုလျှင် ငါက ရှစ်ခုပြုမယ်၊ သူကတော့ ပြုလျှင် ငါက တထောင် ပြုမည်။ [ထိုကဲ့သို့ ပြောနေတုန်းပင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကို ပရိသတ်မြင်၍ “အဟုတ်ကိုယ် ရဟန်းဂေါတမ လာပြီ” ဟု ပြောလိုက်ရာ သရဘဆရာလည်း အတော်ကလေး ထိတ်သွားသည့်လက္ခဏာဖြင့် ဥျးခေါင်းကြို့သွားလေသည်။]

ဗုဒ္ဓ။ ။ (ခင်းထားသောနေရာ၌ ထိုင်ပြီးလျှင်) “ သရဘ... ရဟန်း၏ တရားကို ငါ အကုန် သိပြီ၊ ထိုသို့ သိပြီးသောကြောင့် ငါသည် သူတို့ သာသနာမှ ထွက်လာခဲ့သည် ” ဟု လှည့်လည် ပြောဆိုနေကြောင်းကို ကြားရတယ် , ဒီအတိုင်း ပြောနေတာ မှန်သလား။

သရဘ။ ။ (ဘာမျှ ပြန်၍ မပြော)။

ဗုဒ္ဓ။ ။ ရှေးနည်းအတိုင်း ထပ်၍မေးတော်မူပြီးလျှင်၊ သရဘ... ပြောပါ , ရဟန်းတို့ တရားကို သင်က ဘယ်လို သိနေသလဲ , သင် သိထားတဲ့ တရားထဲမှာ လိုနေသေးတာ ရှိလျှင် ငါက ဖြည့်စွက် ပေးပါမယ်၊ သင်သိတာက ပြည့်စုံနေလျှင် ငါက ငမ်းမြောက်ပါမယ်။

[သရဘကား ဘာမျှ ပြောတော့ချေ၊ ဗုဒ္ဓလည်း ၃ ကြိမ်
 တိုင်အောင် မေးသေး၏။ ထို အချိန်မှာ ရဟန်းတော်များနှင့်
 မြို့တွင်းက လူပေါင်း အတော်များများပင် ပရိဗ္ဗုဇ်ကျောင်း
 တိုက်သို့ ဗုဒ္ဓ ကြွသွားတော် မူကြောင်းကို ကြား၍ ရောက်လာ
 ကြလေပြီ။ သရဘမှ တပ'း အခြားသော ပရိပုဗ္ဗိဇ်တို့ကလည်း
 ဗုဒ္ဓက သရဘကို ဆန့်ကျင်ဘက် မပြောဘဲ လိုက်လိုက် ရောရော
 မေးနေပုံကိုမြင်ကြ၍ ဗုဒ္ဓဘက်သို့ အတော်ကြီး စိတ်ညွတ်နေကြ
 လေပြီ။]

ပရိဗ္ဗုဇ်များ၊ ငါ့ရှင်သရဘ...သင် တောင်းတနေသောအချက်
 ကိုပင် အရှင်ဂေါတမက မေးနေတယ်၊ “ ရဟန်းတို့ တရားကို
 ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်း သိထားတယ် ”ဆိုတာ ပြောလိုက်ပါတော့
 လား၊ လိုနေလျှင် ဖြည့်လိမ့်မပေါ့၊ ပြည့်စုံလျှင်လဲ ဝမ်းမြောက်
 ပါလိမ့်မယ်။

ရဲရဲတောက်
 မိန့်ခွန်းတော် သရဘသည် ဘာမှ ပြန်မပြောဘဲ ကြက်ဖကြီး
 ရိုက်ထားသကဲ့သို့ ဥးခေါင်း ငိုက်ဆိုက်ချကာ
 မှိုင်၍သာ နေရှာတော့သည်။ ထိုအခါ ဤသို့
 စကားမေးမရလောက်အောင် မှိုင်နေသည့်အခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်
 သည် “ သီဟနာဒ ” ခေါ် ခြင်္သေ့ဟောက်သကဲ့သို့ ရဲရဲတောက်
 မိန့်တော်မူသည်မှာ—

၁။ “ငါသည် အလုံးစုံကို အကုန်သိ၏ ”ဟု ဝန်ခံထားရာ၌ “မည်
 သည့် တရားတွေ မသိဘဲကျန်နေသေးတယ်”လို့ များ ပရိဗ္ဗုဇ်
 တယောံယောက်က ပြောလျှင်၊ ထိုပြောသူကို ပြန်၍ စစ်ဆေး

မေးမြန်းသည့်အခါ သူသည် ရှေ့စကားကို နောက်စကားဖြင့် ဖုံးကွယ်လျှင်လည်း ဖုံးကွယ်လိမ့်မည်။ အပြင်ဘက်က ကောင်း တခုခုကိုလည်း အပိုသွင်းချင် သွင်းလိမ့်မည်။ စိတ် တိုခြင်း ဒေါသထွက်ခြင်း မနှစ်သက်ခြင်းကိုသော်လည်း ထင်ရှားပြ လိမ့်မည်။ ထို ၃ မျိုးတွင် တမျိုးမျိုး ကောက်ဖြစ်ရမည်။ ထိုသို့ မဖြစ်လျှင် ယခု သရဘ မှိုင်နေသလို ကောင်းမေး မရအောင် မှိုင်နေရလိမ့်မည်။

၂။ “ငါ့မှာ ကိလေသာကုန်ခမ်းပြီ” ဟု ဝန်ခံထားရာ၌ “ကိလေ သာ မကုန်သေးဘူး” ဟု ပရိဗ္ဗူဇ် တယောက်ယောက်က ပြောလျှင် ထိုပြောသူကို ပြန်၍ စစ်ဆေး မေးမြန်းသည့်အခါ သူသည် (အထက်ပါ အဖြစ် ၃ မျိုးတွင်) တမျိုးမျိုး ကောက် ဖြစ်ရမည်။ ထိုသို့ မဖြစ်လျှင် သရဘကဲ့သို့ စကားမေး မရ အောင် မှိုင်၍သော်လည်း နေရလိမ့်မည်။

၃။ “ငါပြောသည့်အတိုင်း ကျင့်သူသည် ငါပြောအပ်သောအကျိုး ကို မရနိုင်” [ရာ - ကို ပယ်ခြင်းအကျိုးငှါ အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ကို ဟောတော်မူရာ၌ “အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ် သော်လည်း ရာဂကို မပယ်နိုင်” ဟု၎င်း၊ ဒေါသ အာဃာတ (ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း) ကို ပယ်ဖျောက်ဘို့ရာ မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောတော် မူရာ၌ “မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ထို ဒေါသ အာဃာတကို မပယ်ဖျောက်နိုင်” ဟု၎င်း၊ အကြံအစီများမှ ဝိတက်ကို ပယ်ဘို့ရာ အာနာပါဏကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောတော် မူရာ၌ “ထို အာနာပါဏသည် ဝိတက်ကို မပယ်နိုင်” ဟု၎င်း၊

မဂ်ဖိုလ်ချစ်ရာ သတိပဋ္ဌာန်စသော တရားတို့ကို ဟောတော်
မူရာ၌ “ သတိပဋ္ဌာန် စသော (ဗောဓိပက္ခိယတရား)
၃၇ ပါးသည် မဂ်ဖိုလ်ချစ်ကြောင်း မဟုတ် ” ဟု၎င်း] ပင်ဗွိဇ်
တယောက်ယောက်ပြောလျှင် ထိုပြောသူကို ပြန်၍ စစ်ဆေး
မေးမြန်းသည့်အခါ အထက်ပါ အဖြစ် ၄ မျိုးတွင် တမျိုးမျိုး
သော်လည်း ဖြစ်လိမ့်မည်။ သို့မဟုတ်လျှင် သရဏကဲ့သို့ မှီငြ်၍
နေရလိမ့်မည်။

ဤသို့ ရဲရဲတောက်မိန့်ခွန်း ၃ ချက်ကို မိန့်မြွက်တော် မူပြီးနောက်
ရောက်လာသော ပရိသတ်အား သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို ဟောတော်
မူ၍ တရားရစေတော်မူပြီးလျှင် အဘိညာဉ်ဖြင့် ပြန်ကြွတော် မူသည့်
အခါ အခြားပရိဗ္ဗိဇ်တို့က သရဏကို မှီငြ်၍ “ ငါ့ရှင် သရဏ...
ခြင်္သေ့နှင့် မတွေ့ခင်က ခြင်္သေ့လို ဟောက်လိုက်သည် ဟု ကြီးဝါး၍၊
တွေ့သည့်အခါ မဟောက်ဝံ့သော မြေခွေးလို ဖြစ်နေပါပကော ” ဟု
ပြောဆိုကြလေသည်။

x x x x x x

ဓာတ်တော်အပ်နှင်းပွဲ

[ဤကျမ်းစာကို ပုံနှိပ်နေစဉ် သတင်းစာ၌ တွေ့ရ၍ ထည့်သွင်းချက်။]

“ဗုဒ္ဓသည် လူ၏အစကို မဟောပြနိုင်ခဲ့၊
လောကဓာတ် ဆရာကြီး တို့သာ လူ၏
အစကို ပြနိုင်သည်” ဟု ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့်
မတန် မရာသော စွပ်စွဲသံကို “ဗုဒ္ဓသာသနာ ထွန်းကားပါပေ

ပညာရှိမှ
ပညာရှိကို သိနိုင်ပုံ

သည် ” ဟု ချီးကြူးရသော မြန်မာနိုင်ငံ၌ (အချို့လူများ အထံမှ)
 ကြားနေရစဉ် ဗုဒ္ဓဘာသာ မထွန်းကားသော ဣန္ဒိယ နိုင်ငံဝယ်
 (၁၄, ၁, ၄၉) ပြာသိုလ္လုတ် ၁ ရက်နေ့က အဂ္ဂသာဝက ၂ ပါး၏
 ဓာတ်တော်များကို မဟာဗောဓိ အသင်းသို့ အပ်နှင်းပွဲ အခင်း
 အနား၌ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်များကို ထုတ်ဖော် ချီးကြူးသံကြားရသည့်
 အခါ “ အင်း...ပညာရှိမှ ပညာရှိ အကြောင်းကို ကောင်းကောင်း
 သိနိုင်ပေတာဘဲ ” ဟု (ကျမ်းလာအတိုင်း) စဉ်းစားမိပါသည်။ ထို
 အပ်နှင်းပွဲ၌ ပရိသတ် ၅ သိန်းခန့် တက်ရောက်ကြ၍ နိုင်ငံကျော်
 ပဏ္ဍိတ်ကြီးတွေ အများအပြားပင် ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ကို ထုတ်ဖော်
 ချီးကြူးကြပါသတဲ့။

ပဏ္ဍိတ်နေရူး
 ချီးကြူးပုံ

အိန္ဒိယ နိုင်ငံတော် ဝန်ကြီးချုပ် ပဏ္ဍိတ်နေရူး
 ကိုယ်တိုင် ထို အခင်း အနားကြီးကို ဖွင့်လှစ်၍
 ဓာတ်တော်များ၏ ကိန်းဝပ်ရာ ရွှေကြုတ်ကို
 မဟာဗောဓိအသင်း ဥက္ကဋ္ဌအား အပ်နှင်းစဉ် မိန့်ခွန်း စကား
 ပြောသည်မှာ—ယခု အဂ္ဂသာဝက ရဟန္တာ ၂ ပါး၏ ဓာတ်တော်
 များမှာ လွန်ခဲ့သည် နှစ်ပေါင်း တရာကျော်လောက်ကပင် စံချိမြို့မှ
 လန်ဒန်မြို့ ဒီတိုးရီးယား အလဘတ် မြို့နယ် ပြတိုက်တွင် ထားရှိခဲ့
 ကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ဝါဒမှာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို ညွှန်ပြ
 တော်မူသော ဝါဒတော်ဖြစ်ကြောင်း၊ ခေါင်းဆောင်ကြီး မဟတ္တမ
 ဂန္ဓိသည်လည်း ထိုဗုဒ္ဓ၏ ဝါဒ (မေတ္တာဝါဒ) ကို လက်ကိုင်ပြုကာ
 ညွှန်ကြားလေ့ရှိကြောင်း၊ ယခု ကမ္ဘာ့အခြေအနေအရ ငြိမ်းချမ်း

ရေး ပြန်လည်ရစေနိုင်သော ဝါဒမှာ ထို ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ကြောင်း၊ စသည်ဖြင့် အကျယ်တဝင့် မိန့်မြွက်လေသည်။

ဘုရင်ခံတဉ်း ချီးကြူးပုံ ဗင်္ဂလားအနော်ရင်း ဘုရင်ခံဒေါက်တ . ကက်ဂျူးက ချီးကြူးပြန်သည်မှာ — ဣန္ဒိယသည် လွန်လေပြီးသော ရှေးပဝေဏီ ကာလ၌ တရုပ်ပြည်နှင့်၎င်း၊

အာရှအရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ အခြားတိုင်းပြည်များနှင့်၎င်း၊ ရင်းနှီးစွာ ဆက်ဆံခဲ့ဘူးရာ ၊ ထို ဆက်ဆံခဲ့ရခြင်းသည် အရှင်ဂေါတမကြောင့် ဖြစ်၏။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းတထောင်ခန့် အချိန်၌ ဣန္ဒိယသည် ဂေါတမဗုဒ္ဓ၏ အယူဝါဒကို စွန့်လွှတ်လိုက်သည်မှစ၍ ထိုတိုင်းပြည်များနှင့် ရင်းနှီးခြင်း ကင်းဝေးကာ လွတ်လပ်ရေးလည်း ဆုံးရှုံးခဲ့ရတော့၏။ ဣန္ဒိယတိုင်းသား များသည် လွတ်လပ်ရေး အတွက် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်မှစ၍ ဂေါတမဗုဒ္ဓ၏ အတုမရှိသေ ကိုယ်တော်အဖြစ်နှင့် ပြိုင်ဘက်မရှိအောင် ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော တရားတော်ကို တဖြည်းဖြည်း တိုး၍ အသိအမှတ် ပြုခဲ့ကြသည်မှာ လေးနက်သော အဓိပ္ပာယ်ရှိပါသည်။ ဂေါတမဗုဒ္ဓသည် ဣန္ဒိယပြည်နှင့် တရုပ်ပြည်အာရှ အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ တိုင်းသူပြည်သားတို့ကို တလုံးတစည်း ထည်းဖြစ်အောင် စည်းရုံးနိုင်သောသတ္တိထူးရှိပါသည်။ မိမိတို့သည် ဂေါတမဗုဒ္ဓနှင့် ထို ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်များကို လေးစားရမှန်း နားလည်ကြလေ လွတ်လပ်ရေးကို ပိုမိုခိုင်မြဲအောင် ထိန်းသိမ်းနိုင်လေဖြစ်၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခ ကြုံတွေ့ရ၍ စိတ်နှလုံး တုန်လှုပ် ခြောက်ချားခြင်း ဖြစ်ရတိုင်း ဂေါတမဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်များကို ပိုမို၍ ဆည်းကပ်သင့်ကြပါသည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ချီးကြူးပါသတုံ။

အသင်းဥက္ကဋ္ဌ
ချီးကြူးပုံ

မဟာဗောဓိ အသင်း ဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာမူကာဂျီ
က မိန့်မြွက် ပြန်သည်မှာ - ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်
သည် ကမ္ဘာအနှံ့ ပြန့်လျက်ရှိသော်လည်း ဗုဒ္ဓ၏
ဇာတိချက်ကြွ ဌာန ဖြစ်သော ဣန္ဒိယပြည်၌ ထိတ်တန်း အဖြစ်ဖြင့်
တည်လျက် မရှိသည်မှာ သတ္တာတို့ ကံကြမ္မာ၏ ပြက်ရယ် ပြုခြင်းကို
ခံနေရခိုက် ဖြစ်သည် ဟု ဆိုထိုက်ပါပေသည်။ စင်စစ်မှာ ဣန္ဒိယ
တိုင်းသားထည်းမှ အနည်းငယ်တို့သာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဟု အသိ
အမှတ် ပြုကြ သော်လည်း သတ္တာ အချင်းချင်း မေတ္တာပွားများမှု
ဟူသော တရားတော်ကား ဣန္ဒိယတိုင်းသား တို့၏ သွေးသား
အတွင်းသို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကပင် တဖြည်းဖြည်း စိမ့်ဝင်နေပါ
သည်။ သာ၍ ကြီးကျယ်သော ဣန္ဒိယ ပြည်ကြီး တည်ထောင်၍
ပတ်ဝန်းကျင် တိုင်းပြည်များ၏ လေးစားခြင်းကို ခံယူ ရရှိခဲ့ခြင်းမှာ
အခြား အကြောင်းများထက် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ဖွားတော်မူရာ
ဖြစ်ခြင်းသည် အဓိက အကြောင်းရင်း ဖြစ်ပါကြောင်း၊ ဤသို့
စသည်ဖြင့် မိန့်မြွက်လေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ အထက်ပါပညာရှိများမိန့်ခွန်းကို ကောက်ချက်
ချလိုက်သည့်အခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ဝါဒသည် မေတ္တာ (တယောနှင့်
တယောက် တပြည်နှင့် တပြည် သွေးမခွဲဘဲ ကောင်းကျိုးကို အစစ်
အမှန်လိုလားသော) တရားပင်ဖြစ်၏။ ထိုဝါဒသည် ယနေ့ကမ္ဘာကို
ပြန့်နှံ့နိုင်လျှင် ယနေ့ပင် ငြိမ်းချမ်းရေး ရပြီ- ဟု မုချမှတ်ထိုက်၏။
[စစ်အတွင်းက ဂျပန် နန်းရင်းဝန် တို့ဂျိုးသည် စစ်တရားခံဖြစ်မှ
ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို လေ့လာကြည့်ရာ “ ဤတရားကို စောစောက
လေ့လာရလျှင် သူ့ကိုယ်တိုင် စစ်တိုက်ချင်မည် မဟုတ်ပါ ” ဟု

ပြောဆိုသွားသတဲ့။] ကြီးနိုင် ငယ်ညှဉ်း (မိမိတို့ အင်အားရှိခိုက် အားနည်းသူများကို ညှဉ်း၍) မေတ္တာကင်းမဲ့ ကိုယ်ကျိုး (ကိုယ့် အမျိုးသားအကျိုး) ကိုသာ ဝံ့သော ဝါဒကား “ မှိုကင်း တလွဲ ထင်းတလွဲ ” လွဲကာ သူတပြန် ငါတပြန်နှင့် ကေန မငြိမ်းချမ်းနိုင် သော ဝါဒသာဖြစ်၏။ ကမ္ဘာကို ထားဘိဥ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၌ပင် ဆင်းရဲသားဝါဒ- ဓနရှင်ဝါဒ (လက်ဝဲဝါဒ , လက်ျာဝါဒ) ဟု စကထည်းက မေတ္တာနှင့် ပြောင်းပြန်နေသောဝါဒ ရန်တိုက်သော ဝါဒကို စတည်ကြ၏။ ဤနည်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ငြိမ်းချမ်း သာယာစေရန် ကေန မဖြစ်နိုင် ဟု ဆိုလို၏။ အမှန်မှာ- ဓ, ရှင်တို့ သည် ဆင်းရဲသားတို့အပေါ်၌ သနားညွှာတာမှုကရုဏာ- ထိုသူတို့ ချမ်းသာစေလိုသော မေတ္တာဖြင့် အရာရာ ဆက်ဆံ၍ ဆင်းရဲသား တို့ကလည်း “ ငါတို့အပေါ် ညွှာတာပါပေသည် ” ဟု ပြန်၍ အကျိုး လိုလားသော မေတ္တာဖြင့် ဆက်ဆံကြမှသာ (ထိုသို့ ဆက်ဆံနိုင် အောင် ရဟန်းတော်များ လူကြီးများ၏ မေတ္တာအကျိုးပြု ဓမ္မ စက်နှင့် အစိုးရ၏ ပြေပြေပြစ်ပြစ် စနစ်ကျသော အာဏာစက်ကို သုံးမှသာ) ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် သာယာလေ့မည်။

ထို့ပြင်— “ ဂေါတမ ဗုဒ္ဓသည် ဣန္ဒြိယ တရပ်ပြည် အာရှ အရှေ့တောင်ပိုင်းရှိ တိုင်းသူ ပြည်သားတို့ကို တလုံး တစည်းထည်း ဖြစ်စေနိုင်သော သတ္တိထူး ရှိပါပေသည် ” ဟု ချီးကျူးကြခြင်းသည် စစ်ဖြစ်စက မြန်မာလူမျိုး အများပင် ဂျာနကို အားထားခဲ့ပုံကို သတိရစေတော့၏။ ဘာကြောင့် အားထားခဲ့ကြသနည်း... ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်များ ဟု ဆိုသောကြောင့် တည်း။ ဘုန်းကြီးကျောင်း တိုက်သို့ ဂျပန် ဘုန်းတော်ကြီးခေါ် စစ်သားတချို့ ရောက်လာ

ကြရာ , သူတို့က ဘုန်းကြီးကို(ဘုန်းကြီးဖြစ်၍)အထူး လေးစားပုံ ရ၏။ ဘုန်းကြီးကလည်း အထူးသနားမိတော့၏။ ဘာသာတူမှုသည် တဥျးနှင့် တဥျး ဤမျှလောက် သက်ညှာလေးစား မေတ္တာပွားစေ နိုင်၍ ဘာသာကွဲပြားမှုလည်း ထိုမျှလောက်ပင် စိတ်ဝမ်းကွဲပြား စေနိုင်ရကား ယခုအချိန်မှာ တိုင်းရင်းသား အချင်းချင်း မသင့် မမြတ် ဖြစ်နေရာ၌လည်း ဘာသာ ကွဲပြားမှုသည် အကြောင်းတခု ဖြစ်နိုင်ရကား တိုင်းပြည် ခေါင်းဆောင်တိုင်း ဘာသာရေးကို လစ်လျူမရှုထိုက်ကြောင်း လက်တွေ့ ပြယုဂ်တခု ဟု သတိပြုသင့်ကြ ပေသည်။ ဤအချက်များကို စဉ်းစားလိုက်သည့်အခါ ယခုအချိန်၌ တောင်တန်းသာသနာပြု အရှင်များနှင့် လူကြီးလူကောင်းများကို ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ သွေးစည်းအောင် စီမံရာ၌ ၁ နံပါတ် ကျေးဇူးရှင်များ ဟု မှတ်သားထိုက်ပါပေသည်။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကို ကြည်ညိုပုံအစဉ်

ယောင်ဝါးဝါး
သာဝက ဖြစ်စဉ်

ဘုန်းကြီး၏ ဘိုးဘွား မိဘများသည် ဗုဒ္ဓကို ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်သော ဥပသကာများ ဖြစ်ကြသည်အားလျော်စွာ ထို ဘိုးဘွား မိဘ တို့၏ ဩဝါဒအတိုင်း ငယ်ရွယ်စဉ်က ဘုရားရှိခိုးလျက် ဗုဒ္ဓသာဝက ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ သို့သော် ဘယ်လိုဘုရားကို ရည်စူး၍ ဘယ်လို ကြည်နူး ရမှန်း မသိ , ရွာအရှေ့မှာ တည်ရှိတော်မူနေသော ရုပ်ပွားတော် စေတီတော်များလောက်ကိုသာ မိမိစိတ် ရောက်နေပါသည်။ ထို ငယ်စဉ်က မိမိ၏ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ရခြင်းသည် ယောင်ဝါးဝါး ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တည်း။ ထိုအချိန်မှာ မိမိသည် ဘာသာခြားကျောင်း

များ၌ စာသင်၍ ထို ကျောင်းဆရာတို့က သူတို့ ဘာသာသို့ ဆွဲငင်
ဖြားယောင်းလျှင်၎င်း၊ မိဘတို့ ကလည်း ဗုဒ္ဓဘာသာ သဘော
ကို အထူး မပြောပြလျှင်၎င်း ဆွဲငင်ရာဘက်သို့ ညွတ်လျက် နေမည်
မှာ သေချာပါလိမ့်မည်။

အတ္တစွဲ
တမျိုးဝင်နေပုံ

ယောင်ဝါးဝါးဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်နေရုံသာ မက
ကလေးဘဝက ကိုယ့်ဘာသာ ထင်မြင်နေသော
အစွဲတမျိုးလည်း ရှိပြန်သေး၏။ ထို အစွဲကား
အားလုံးသော လူတွေ တမျိုးပြီးတမျိုး ပြောင်းလွှဲ၍ ဖြစ်ကြရာ၌
အိမ်အရှေ့ဘက်မှာရှိသော မန်ကျည်းပင်လည်း မိမိတို့လို အသက်
ရှိသော သတ္တတမျိုး ဖြစ်သည်သာ မက၊ ထို အပင်၏ အသီး
အရွက် တို့သည် ထို အပင်ကြီးမှ ပေါက်ဖွားသော သားသွီးသတ္တ
ကလေးများပင် ဖြစ်ကြ၏။ မိမိလည်း တနေ့ကျလျှင် ထို အသီး
အရွက်မျိုးဖြစ်ကာ လူအများ၏ စားဖတ်ဝါးဖတ် ဖြစ်ရဉှားမှာဘဲ
ဟု စိတ်ထဲ၌ ကြံစိမိခြင်းပင်တည်း။ [ပိဋကတ်ကို လေ့လာသည့်
အခါကျမှ ထို အစွဲကို အတ္တစွဲတမျိုး ဟု သိရပေသည်။] ထိုသို့
ယောင်ဝါးဝါးဗုဒ္ဓဘာသာဘဝတွင် အတ္တစွဲလည်း ပါဝင်နေသေး
သော မိမိအတွက်မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ အရေးကို လေးလေး နက်နက်
သိနိုင်လောက်သော အထက်တန်း ကျမ်းစာများကို မသင်ရဘဲ
အောက်တန်းစာပေဖြင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းမှ ထွက်ခဲ့ရပါမူ ထိုအတ္တ
အစွဲကို ဖျောက်၍ ဗုဒ္ဓအစစ်အမှန်၌ ထိထိခီမိ စိတ်ရောက်နိုင်မည်
မဟုတ်ချေ။ [ဤအဖြစ်ကိုထေခံ၍ အထက်တန်းစာပေကို မလိုက်စား
မကြားသိရသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဆိုသူတို့မှာ ဘာသာရေး၌
ယောင်ဝါးဝါး ဖြစ်ကြလိမ့်မည် ဟု ကိုယ်ချင်းစာမိပါသည်။]

ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ စာသင်ချိန် ကျေးရွာထုံးစံအတိုင်း ၆ နှစ်သားလေဝံကပင် ဘိုးဘွားတို့ ဆောက်လုပ်ကိုးကွယ်ထားသော ဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းသို့ ရောက်ရှိလေရာ အများ ထုံးစံအတိုင်း ကျမ်းစာကို သင်ကြားစဉ် “ဩကာသ = ဩကာသ ကာယကံ ဝစီကံ မနောကံ” စသော ဘုရားရှိခိုးများကို ကျက်မှတ်ရသော်လည်း ထို ဘုရားရှိခိုးများသည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကို ထင်မြင်လာအောင် မတတ်နိုင်ချေ။ သို့သော် ဘုရားအကြောင်းနှင့် စပ်သော ဇာတ်ဝတ္ထု တရားစာများကို ဘိုးဘွားမိဘတို့ အထံနှင့် ဆရာသွားများ အထံမှ မကြာခဏ ကြားနေရ သဖြင့် “ ဘုရား ဆိုသည်မှာ ငါတို့ကဲ့သို့ လူမျိုးထည်းမှ ထူးခြားသော လူတမျိုးက ရဟန်းပြု၍ ဖြစ်သွားသော ပုဂ္ဂိုလ် တပါး ” ဟု ရိုးတီးရားတား လောက်မျှ နားလည်၍ ရွာရွှေက ရုပ်ပုံတော်များသည် ထိုဘုရား၏ ပုံများဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဆက်သွယ်တတ်လာပေပြီ။ သို့သော် ထို ဘုရား၏ အလောင်းဖြစ်သော သိဒ္ဓတ်မင်းသားနှင့် သုဒ္ဓေါဒနမင်း စသူတို့မှာ မန္တလေးမြို့သား လေလား ရွှေဘိုမြို့သားလေလားဟု ထင်ယောင်ထင်မှားပင် ရှိပါသေးသည်။ [ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓ၏ အခြေအမြစ် ဗုဒ္ဓဝင်ကို ကလေးများအား လေးလေးစားစား ပြောလေ့မရှိခြင်းကြောင့် ပေတည်း။]

ဗုဒ္ဓအကြောင်းကို
ကောင်းကောင်းသိချိန်

ထို့နောက် တစတစဖြင့် တိုးတက်၍
အသက်ကြီးလာသော်လည်း သဒ္ဓါ
သဂြိုဟ် စသော သင်ရိုး စာကလေး

များကို သင်ချိန်ဝယ် ဗုဒ္ဓနှင့်စပ်သော အသိဉာဏ် မကျယ်သေးပါ။
အထက်တန်း ပါဠိ အဋ္ဌကထာများကို သင်ယူရချိန်ကျမှ ဗုဒ္ဓသည်

မြန်မာတိုင်းဘွား မဟုတ်ကြောင်းမှ စ၍ ဗုဒ္ဓ၏ အဖြစ်သနစ်ကို အရင်းအမြစ်အထိ တဖြေးဖြေး သိရှိလေရာ နဂိုရဲနွဲ့လမ်းလာသော အတ္တ အယူလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ကင်းကွာလေပြီ။ [သို့သော် နောက်နောက်ဘဝ၌ ထိုအယူမျိုး ထပ်၍မပေါ်နိုင် ဟု မဆိုလိုပါ။ သောတာပန် မဖြစ်သေးလျှင် ထိုအတ္တအစွဲမှာ ပျံ့ပြဲ ပါနေတတ်ပါ သေးသည်။] ထိုသို့ အတ္တအစွဲပါ ကင်းကွာလောက်အောင် ဗုဒ္ဓ တရားတော်ကို သဘောကျနေရကား ထိုတရားတော်ရှင် ဖြစ်တော် မူသော ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကို အားရ ပါးရကျေနပ်ပါသည်၊ ယုံကြည် ပါသည်၊ အားကိုးပါသည်၊ မြတ်နိုးပါသည်၊ ရှိခိုးပါသည်။

ကျေနပ်ခြင်း၏
အကြောင်းများ

ဗုဒ္ဓအပေါ်၌ ကျေနပ်ခြင်း ယုံကြည်ခြင်း၏ အကြောင်းသည် အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့် ၃ ပါးရှိ၏။ ၁ - ပါရမီ ဖြည့်တော်မူခဲ့ခြင်း၊

၂ - ပါရမီအစွမ်းကြောင့် အလုံးစုံကို သိသော ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူခြင်း၊ ၃ - ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူပြီးနောက် သဘောတို့အကျိုးငှါ မနေမနား တရား ဟောတော်မူခြင်း၊ ဤ အကြောင်း ၃ ပါးကြောင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် အပေါ်၌ ကျေနပ်ခြင်း အားရခြင်း ကြည်ညိုခြင်း ဖြစ်ရပေသည်။ မှန်၏—အကယ်၍ ပါရမီဖြည့်ခဲ့ပုံကို မသိရဘဲ ဗုဒ္ဓ ဖြစ်နေကြောင်း ကိုသာ သိနေလျှင် ထို ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို မိမိယုံချင်မှယုံမည်။ ယခုသော် “ပါရမီ ဖြည့်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဗုဒ္ဓဖြစ်ရသည်” ဟု အကြောင်းအကျိုး ဆက်သွယ်ရသဖြင့် ဗုဒ္ဓ အဖြစ်ကို စင်စစ် ယုံကြည်ပါသည်။ (ယခု ကာလ၌ အထက်တန်းရောက်အောင် ကြိုးစားပြီးနောက် သူတပါးကို အကျိုးရှိအောင် ဝန်မဆောင်ဘဲ စည်းစိမ်ခံ၍ ဧဇ နေကြသူအချို့ ကဲ့သို့) ဗုဒ္ဓဖြစ်ရုံ ကြိုးစား၍ ဗုဒ္ဓဖြစ်ပြီးနောက် အပင်ပန်း မခံဘဲ

ချမ်းချမ်း သာသာ နေမည် ဆိုလျှင်လည်း (ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ယုံကြည် စေကာမူ) အားရပါးရ ကျေကျေနပ်နပ် ရှိလှမည် မဟုတ်သေး၊ ယခုသော် ဗုဒ္ဓဖြစ်ချိန်မှစ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူချိန်အထိ မနေမနား တရားပြတော် မူခဲ့သောကြောင့် “ငါတို့ဗုဒ္ဓမှ ဗုဒ္ဓ” ဟု ရဲရဲကြီးပြဘို့ရာ အလွန်အမင်း အားရခြင်း ဖြစ်ရပါသည်။

ပါရမီမြည့်ခြင်း အကြောင်း ကိုယ် နှုတ် စိတ်ဓာတ် မြင့်မြတ်သော သူတို့၏ အလုပ်ကို “ပါရမီ” ဟု ခေါ်၏။ [ပရမာနံ= မြင့်မြတ်သူတို့၏+ကမ္မံ=အလုပ်တည်း၊ ပါရမီ=

မြင့်မြတ်သူတို့၏ အလုပ်။] ထို ပါရမီသည် ဆုတောင်းနေရုံမျှဖြင့် ပြည့်ဝနိုင်သည်မဟုတ်၊ မိမိရှေးကပါရမီဖြည့်သွားသူတို့ကို အားကျ သောကြောင့်ဖြစ်စေ အောက်ကျ နောက်ကျနှင့် ဒုက္ခ ရေခံနေသော သတ္တာတို့ကို မြင်၍ ကယ်တင်လိုသော စိတ်ကြောင့်ဖြစ်စေ ပါရမီ ဖြည့်ချင် ကယ်တင်နိုင်သူဖြစ်ချင်သော ဆန္ဒသည် ပဌမဖြစ်ပေါ်လာ လိမ့်မည်။ ထိုဆန္ဒ ဖြစ်ပေါ်နေရုံမျှဖြင့်လည်း ပါရမီပြည့်ဝသူ မဖြစ် နိုင်သေး၊ ထိုဆန္ဒနှင့် ထိုက်တန်သော အကြံအစီများကို ကြံစီရမည်။ ထိုအကြံဉာဏ်ကို ရသည့်အခါ လုဠ္လဝီရိယ စိုက်ထုတ်ရမည်။ မိမိ ရည်မှန်းသော လမ်းစဉ်ကို ဖြောင့်တန်းအောင် အမြဲသတိဆောင် ရမည်။ [ကိုယ့်တယေခံကောင်းမဟုတ်ဘဲ အများအတွက် ပါရမီ ဖြည့်သ၍ ရှိထိုက်သော တရားတို့ကား- “ သတ္တာတို့ အပေါ်၌ သနားမှု ကရုဏာ , အကျိုးလိုလားမှု ဧဇ္ဈာ , ကယ်တင်နိုင်သူ ဖြစ်လိုသော ဆန္ဒ , ကြံစီစဉ်းစားမှု ဉာဏ်ပညာ , ကြိုးစားမှု ဝီရိယ , မိမိဆိုင်ရာ ကိစ္စအရပ်ရပ်၌ မလစ်လပ်စေမှု သတိ , စိတ်မပြောင်းမှု

သမာဓိ , ဤသို့ ကြိုးစားလျှင် ရည်ရွယ်ချက် အထမြောက်သည် ဟု ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါ, မိမိစိတ်ဓာတ်ကို လှုံ့ဆော်ပေးသော စေတနာ” ဟု ဤ ၉ ပါးသော တရားများတည်း။]

[ဆောင်] အောက်ကျ နောက်ကျ , ကိုယ့် ဒုက္ခဖြင့် , မုချ နှမ်းညှိုး , သတ္တာမျိုး၌, အကျိုးလိုလား, မေတ္တာထား၍, သနားကရုဏာ, ဖြစ်သောခါတွင်, ကယ်တင် အံ့မြော်, ဆန္ဒပေါ်လိမ့်၊ ထိုသော် အခါ, ဥာဏ်ပညာဖြင့် , ကောင်းစွာစိစစ် , ဝိနိယဖြစ်လျက်, မူလစိသတိ, သမာဓိကို, တိတိမားမား, အမြဲထားမှု, ဘုရား သော်ကွဲ့ , ဖြစ်နိုင်ခဲ့ဟူ , တကယ့်သဒ္ဓါ, စေတနာနှင့်, ရော စိတ်ကြီး , မြဲအောင်တည်းမှ, ခိုင်ဖြိုး ပါရမီ, စုံပြည့်ညီသည်... ဖြည့်မည်သူတို့ မှတ်အွယ်ကို။

ဘဝအနည်းငယ်ဖြင့်
ပါရမီမပြည့် [သတ္တာတို့သည် တဘဝနှင့် တဘဝကံ၏ သတ္တိဖြင့် ဆက်သွယ်လျက် ရှိကြောင်းကို ယုံကြည်နှင့်ပါ။] သတ္တာတို့၏ ယခုဘဝ၌

ဖြစ်သမျှ ထက်မြက်သော ဇောစိတ်၏ ဓာတ်သတ္တိ များသည် နောက်နောက် ဘဝတို့၌လည်း အဆက်မပြတ် လိုက်ပါ၍သွားတတ် ကြ၏။ ဥပမာ-ယခုဘဝ၌ မေတ္တာကရုဏာ လွန်ကဲသူသည် ရှေးရှေး ဘဝတို့မှ မေတ္တာ ကရုဏာ ခံတ်ခံပါလာခဲ့၍ နေခံနေခံ ဘဝများ သို့လည်း ထိုဓာတ်ခံသည် ကေန ပါသွားဥပမာ သာတည်း။ ထို့အတူ သဒ္ဓါလွန်ကဲသူ ပညာလွန်ကဲသူ တို့၌လည်း ထိုဓာတ်ခံမျိုး လိုက်ပါလျက် ရှိသည့်ပြင်, လောဘ ဒေါသဓာတ်ခံ ရှိသူတို့လည်း ရောက်ရာဘဝ၌ လေ ဘကြီးသူ ဒေါသကြီးသူ ဖြစ်တတ်လေသည်။ ထိုသို့ ဓာတ်ခံပါနေတတ်သည်အားလျော်စွာ နိဗ္ဗာန်ကို ရည်စူး၍

ပါရမီဖြည့်နေသူတို့သည် ဘုရားအလောင်းမဟုတ်စေကာမူ ထိုက်
 တန်သမျှ သဒ္ဓါပညာ စသော ဓာတ်ခံကောင်းတွေ ရှိစေရမည်
 သာ၊ ဘုရားအလောင်း အဂ္ဂသာဝက မဟာသင်္ခကအလောင်း
 တို့မှာကား မေတ္တာ ကရုဏာမှစ၍ ထိုဓာတ်ခံကောင်းမျိုးကို ရိုးရိုး
 ပါရမီဖြည့်သူတို့ထက် ၂ ဆ ၃ ဆမျှမက ရာထောင်စသည်သာလွန်
 အောင် ကြိုးစားရလေမည်၊ ထိုသို့ ကြိုးစားသော်လည်း ဘဝ
 အနည်းငယ်ဖြင့် ထိုပါရမီများ လုံလောက် ပြည့်ဝလိမ့် ဥြးမည်
 မဟုတ်သေး။

အဆင့်ဆင့်
 ရင့်အောင်အားထုတ်ရပုံ

လောက၌ ပညာကို လုံးလုံး မလိုက်
 စားဘဲ အောက်ကျ နေံကျ ဖြစ်ချင်
 ဖြစ်ပေစေဟု နေသူ , အနည်းငယ်
 ရှာသူ , အလယ် အလတ် ရှာသူ , အထက်တန်း ရောက်အောင်
 ရှာသူ, အထက်တန်း ရေခံရုံမျှဖြင့်လည်း အားမရသေးဘဲ ထိပ်တန်း
 ရောက်လိုသူ ဟု အမျိုးမျိုး ရှိရာ, ထိုသူတို့သည် မိမိတို့ ဆန္ဒအလိုက်
 အကျိုးရမည် ဖြစ်သော်လည်း ထို အကျိုးရဘို့ရာ လူကျန်းမာရေး
 ငွေကုန်ခံနိုင်ရေး အနှောင်အဖွဲ့ လွတ်လပ်ရေး ဉာဏ်ထက်မြက်ရေး
 လုံးလဝီရိယ (ဇွဲ) ရှိရေးများနှင့် ပြည့်စုံရမည့်ပြင်, သင်ပေးမည့်
 ဆရာလည်း ပြည့်စုံသေး၏၊ ထိုသို့ ပြည့်စုံသူသည် ရည်ရွယ်ချက်
 ဆန္ဒက အထက်တန်းကျလျှင် အချိန်ကြာမြင့်စွာလည်း ကြိုးစားရ
 သကဲ့သို့ ထို့အတူ ပါရမီ ပြည့်ဝအောင် ဖြည့်ဆည်းပူးတော် မူကြ
 သော အလောင်းတော်များလည်း ဆန္ဒတော်အလိုက် ကမ္ဘာပေါင်း
 များစွာ ကာလကြာအောင် ကြိုးစားတော် မူကြရပေသည်၊ ထိုသို့
 ကြိုးစားရာဝယ် ပညာကို အဓိကထားလျှင် ပညာ ဓာတ်သည်

တဘဝထက် တဘဝထက်၍ ထက်၍ လာ၏။ ဝီရိယကို အဓိက ထားလျှင် ဝီရိယဓာတ်သည် တဘဝထက် တဘဝ တက်၍ တက်၍ လာ၏။ ထိုသို့ တိုးတက်နေသော်လည်း ဆန္ဒနှင့်လိုက်အောင် ဒီကရီ မကိုက်သေးသမျှ ထပ်၍ထပ်၍ ဖြည့်ရဉ်းမည်သာ။ ဥပမာ-အထက် တန်း စာမေးပွဲ ကြိုးစားနေသူသည် ဉာဏ်အားကိုးသူ ဝီရိယ အားကိုးသူ ၂ မျိုးရှိရာ ထိုသူ ၂ မျိုးလုံးပင် မူလတန်းမှ စ၍ တဆင့်ထက်တဆင့် အသိဉာဏ်ကား ရင့်ခဲပေ၏။ သို့သော် မိမိ၏ အသိဉာဏ်သည် နောက်ဆုံးထိပ်တန်းနှင့် ဒီကရီ မကိုက်သေးသမျှ ဉာဏ်ကို၎င်း ထပ်၍ ထပ်၍ အသုံးပြုကြရ ကြိုးစားရသေးသကဲ့ သို့တည်း။

ဆက်ပါဉ်းအံ့—ဤကမ္ဘာ၌ ဗုဒ္ဓ ၄ ဆူပွင့်တော်မူပြီး ဖြစ်ရာပဌမ ကကုသန် ရှင်တော်ဘုရားသည် အနှစ် ၄ သောင်း အသက်တန်း အချိန် ပွင့်တော်မူ၏။ ထို့နောက် အသက်တန်း ဆုတ်ယုတ်၍ ၁၀ နှစ်တန်းမှ တက်ပြီးနောက် အသင်္ချေတန်း ရောက်၍ တဘန် ဆုတ်ယုတ်လာသည့်အခါ အနှစ် ၃ သောင်းတန် ၌ကောဏာဂုံ၌ ရှင်တော်ဘုရား ပွင့်တော်မူ၏။ ဤနည်းဖြင့် အထက်တန်း အစွမ်း ကုန်ဆုတ်၍ တိုးတက် ပြီးနောက် ဆုတ်ယုတ် လာပြန်ရာ အနှစ် ၂ သောင်း တန်း၌ ကဿပရှင်တော်ဘုရား ပွင့်တော်မူခဲ့၍ ထို့အတူ ဆုတ်ယုတ်ကာ အနှစ်တသောင်းတန်းမှ ငါတို့ ဗုဒ္ဓ ရှင်တော် ပွင့်သင့်သော်လည်း ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ ရေခံနိုင်လော့အောင် ပါရမီတော် မပြည့်သေးသဖြင့် ထပ်၍ ကြိုးစားတော် မူနေရသော ကြောင့် အနှစ်တရာတန်း ရောက်မှ ဗုဒ္ဓ ဖြစ်လောက်သော ပါရမီ တော်များ ပြည့်ဝတော်မူသည်။ ဤသို့လျှင် “ မြင့်မြတ်သူတို့၏

အလုပ်ကို ပါရမီ” ဟု ဆိုခဲ့ရာ ရည်ရွယ်ချက်ဆန္ဒနှင့် ကိုက်ညီအောင် ထိုပါရမီကို ဖြည့်ရသော အချိန်အခါလည်း ရည်ရွယ်ချက် မြင့်လျှင် မြင့်သလောက် ကြာငြောင်းရသည့်ပြင် ထိုအချိန်ကာလအတွင်းမှာ လည်း စိတ်မပျက်လက်မပျက် ဇွဲကောင်းကောင်းနှင့် ကြိုးစားတော် မူကြရပေသည်။

စရိယာ ၃ ပါး [ဗုဒ္ဓ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားရာ၌ ပါရမီဆယ်ပါးကို အများဖြည့်ရိုး အတိုင်းလည်း ဖြည့်ရ၊ ကိုယ်အင်္ဂါ အပျက်အစီး ခံ၍လည်း ဖြည့်ရ၊ မိမိ၏ အသက်ကိုပင် စွန့်လွှတ်၍ သို့မဟုတ် သူများအသက်ကိုပင် ကယ်ဆယ်နိုင်လေအောင်လည်း ဖြည့်ရကြောင်းကို “ရတနာ့ဂုဏ်ရည်” စသော အခြားကျမ်းစာ တို့၌ တွေ့ဘူးကြ ပါလိမ့်မည်။ ဤကျမ်း၌ကား စရိယာ ၃ ပါး အကြောင်းကို ပြအံ့။] လောကတ္ထစရိယာ၊ ဉာတတ္ထစရိယာ၊ ဗုဒ္ဓတ္ထ စရိယာ ဟု စရိယာ ၃ ပါးရှိ၏။ ထိုတွင် ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား သတ္တဝါအများ အကျိုးငှါ ဖြည့်ကျင့်တော် မူခြင်းသည် လောကတ္ထ စရိယာမည်၏။ [လောက=သတ္တဝါ အများ၏ + အတ္ထ=အကျိုးကို + စရိယာ=ပြုကျင့်မှု၊ အားထုတ်ပြုလုပ်မှု၊ [အမျိုးသားတို့၏ အကျိုးငှါ ပြုလုပ် အားထုတ်ခြင်းသည် ဉာတတ္ထစရိယာမည်၏။ [ဉာတိ=အမျိုး သား၊] ဗုဒ္ဓဖြစ်နိုင်လောက်သည် အထိ ဉာဏ်ပညာကြီးမားအောင် ပြုကျင့် အားထုတ်ခြင်းသည် ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယာ မည်၏။ [ဗုဒ္ဓိ=ဉာဏ် ပညာ၊] ကမ္ဘာပေါင်းများစွာတို့၌ ထို အကျင့် ၃ ပါးတွင် တပါး ပါးကို အဓိကထား၍ ကြိုးစားခဲ့သော ဘဝတွေကား မရေတွက် နိုင်အောင် များလှပေသည်။

လောကအကျိုး
ပြု ကျင့် တော် မူ ပုံ

ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော်သည် ဗာရာဏသီပြည်
ဝယ် ဘုရင့်သားတော်ဖြစ်၍ ၁၆ နှစ်အရွယ်၌
တက္ကသိုလ်ပညာ သင်ပြီးလျှင် အိမ်ရှေ့မင်း
အဖြစ်ဖြင့်နေခိုက် တိုင်းသူပြည်သားများတို့ နတ်ကို အထူးတလည်
ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်၍ ဆိတ် ကြက်ဝက် စသည်ကို သတ်ဖြတ်၍
ယဇ်နတ် ပူဇော်ကြသည်ကို မြင်ရသဖြင့် စဉ်းစားကြံစီသည်မှာ—
“လူအပေါင်းသည် အများအားဖြင့် မတရားမှု၌သက်ဝင်နေကြပြီ၊
နတ်တွေကိုပင် အထင်ကြီးကာ မင်္ဂလာတမျိုး ဟု အားကိုးယုံကြည်
ကြလျက် များစွာသော အသက်တွေကို သေကြေအောင်ပြုနေကြပြီ၊
ခမည်းတော်ကွယ်သွန်၍ ငါ မင်းဖြစ်လျှင် တယောက် တလေကိုမျှ
မထိခိုက်စေဘဲ ဥပါယ်တမည်(နည်းလမ်းတမျိုး)ဖြင့် ဤ သတ်ဖြတ်မှု
တွေကို တားမြစ်အံ့” ဟု စဉ်းစားခံလေသယ်၊ ဤသို့ စဉ်းစားပြီးလျှင်
“နတ်သစ်ပင်” ဟု လူအများကိုးကွယ်၍နေသော ညောင်ပင်ကြီးသို့
သွား၍ သူများလုပ်သလို ပန်းနံ့သာတို့ဖြင့် ပူဇော်ပြီးလျှင် ရေစင်
သွန်းလောင်းကာ လွန်စွာမြတ်နိုး ရှိခိုးလျက် နတ်အားကိုး၍
ဆောင်လေသည်၊ ဤနည်းအတိုင်း မကြာခဏသွားရောက် ပူဇော်
ရင်းပင် ခမည်းတော် ကွယ်လွန်သဖြင့် မင်းဖြစ်သည့်အခါ မိမိကြံစီ
ခဲ့သော အလုပ်ကို စ၍ လုပ်ဘို့ရာ လူကြီးများကို စည်းဝေးစေ၍
ပြောပြသည်မှာ....

ဘုရင်။ ။လူကြီးများ....“ကျွန်ုပ်ဘာကြောင့် ထီးနန်းကိုရတယ်”
ဆိုတာ သိကြပါရဲ့လား။
လူကြီးများ။ ။မသိကြပါ။

ဘုရင်။ ။မကြာခဏ ပြည်ညောင်ပင်ကြီးသို့ သွား၍ ပန်းနံ့သာ
တို့ဖြင့် ပူဇော်ပြီး ရှိခိုးနေတာကိုတော့ မြင်ဘူးကြပါလိမ့်မယ်။
လူကြီးများ။ ။မှန်ပါ၊ မြင်ဘူးကြပါတယ်။

ဘုရင်။ ။ထိုအခါတုန်းက နတ်မင်းကြီးကို ရှိခိုးပြီး “ကျွန်ုပ်အား
မင်းဖြစ်အောင် စောင့်ရှောက်တော်မူပါ၊ ကျွန်ုပ်မင်းဖြစ်လျှင်
အရှင်နတ်မင်းအား ပူဇော် ပ-သ ပါမည်” ဟု ဝန်ခံခဲ့ပါတယ်၊
ထို ဝန်ခံချက်အတိုင်း နတ်မင်းကို ပူဇော်ရမယ်၊ ထိုပူဇော်ပွဲကို
အမြန် စီမံကြပါ။

လူကြီးများ။ ။ပူဇော်ဘို့ရာ ဘာများ အလိုတော်ရှိပါသလဲ။

ဘုရင်။ ။နတ်မင်းထံဝန်ခံခဲ့တုန်းက “သို့ အသက်သတ်မှု သို့ ဥစ္စာ
ခိုးမှု စသော ယုတ်မာမှုတို့ကို ပြုနေသူ လူပေါင်း တထောင်
ရအောင်စု၍ ထိုသူတို့၏ အသားအသွေးများဖြင့် ပူဇော်ပါ
မည်” ဟု ဝန်ခံခဲ့ပါတယ်။ ထို့ကြောင့် ထိုလူမျိုးကို အလိုရှိ
ကြောင်းကို တိုင်းသူပြည်သား လူအများသိအောင် စည်လည်
ရမယ်၊ ထိုသူတွေကိုရမှ နတ်မင်းထံ ဝန်ခံချက်မှ လွတ်မည်-ဟု
ပြောပြလေသည်။

လူကြီးတို့သည် ထိုအတိုင်းကြွေးကြော်၍ ဗာရာဏသီတပြည်လုံး
စည်လည်စေရာ တယောက်တလေမျှ သို့ အသက်သတ်မှု စသည်ကို
မပြုဝံ့ ကြံတော့သဖြင့် တတိုင်းပြည်လုံး ကိုယ်ကျင့် ကောင်းမွန်
သူချည်းဖြစ်လျက် ချမ်းသာယာစွာ နေထိုင်ကြရလေသည်။ ဤသို့
အားဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးလိုလားမှု ကရုဏာ၊ အမြော်အမြင်
ရှိမှု ဉာဏ်ပညာ၊ နှစ်ရှည်လများ ကြိုးစားမှု (ဇွဲ) ဝီရိယ၊ ထိုသို့

ကြိုးစာ လျှင် သတ္တတို့အား အကျိုး များနိုင်သည် ဟု ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါ၊ တည်ကြည်မှု သမာဓိ၊ မမေ့မှုသတိ၊ စိတ်ဓာတ်ကိုလှုံ့ဆော်မှု စေတနာတို့ဖြင့် လူအပေါင်း၏ ကောင်းကျိုးကို ပြုကျင့်တော်မူခဲ့ခြင်းသည် လောကတ္ထစရိယာမည်၏။ ထိုသို့လောကကျိုးကျင့်သော ဘဝပေါင်းလည်း အလွန်များပြားလေရကား မေတ္တာ ဂရုဏာ စသော စိတ်ဓာတ်တို့သည် တဆင့်ထက် တဆင့် ရင့်ကာ ရင့်ကာ ကျင့်အား ရှိလာတော့သည်။ [မဟောသဓာဘဝ၌ မင်းအပေါင်း ချမ်းသာကြောင်း ကိစ္စတို့သည် လောကတ္ထစရိယာ ပေတည်း။]

ဉာတတ္ထစရိယာ ဤဉာတတ္ထစရိယာ အခန်း၌ “ဉာတိ” ဟူရာဝယ် သွေးသား စပ်သောဆွေ ၇ ဆက် မျိုး ၇ ဆက်မျှ ကိုသာ ဆိုလိုသည် မဟုတ်။ မိမိ၏ အမျိုးသာ တစုကို “ဉာတိ” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသား အားလုံး၏ တတ်သိလိမ္မာအောင် ပညာရေးကို အားပေးသင်ပြမှု၊ ချမ်းသာအောင် စီးပွားရေးကို အားပေးလမ်းညွှန်မှု၊ ကျန်းမာရေးကို သင်ပေးထေခံပံ့မှု၊ အားလုံး၏ အခြေခံဖြစ်သော လွတ်လပ်ရေးကို ကြိုးစားမှု စသော တမျိုးသားလုံး ကောင်းစားရေးတွေသည် ဉာတတ္ထစရိယာ၌ ပါဝင်ကြ၏။ [သွေးသားစပ်သော ဆွေမျိုးသားချင်း ကောင်းစားရေးကို ပြုလုပ်မှုကား သူတပါး အပေါ်၌ မထိခိုက်ပါ။ “ဉာတကာနဉ္စ သင်္ဂဟော” ဟူသော မင်္ဂလာ၌ ပါဝင်၏။ သူတပါးကို ထိခိုက်စေမှ ဆွေမျိုးသားချင်း ချမ်းသာရသော အလုပ်ကား မတရား အလုပ်သာ။] ငါတို့ ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဉာတတ္ထစရိယာကို ကျင့်တော်မူရာ၌ ဆွေမျိုးသားချင်းတစု ကောင်းစားမှု မဟုတ်ဘဲ အမျိုးသား အားလုံး ကောင်းစားရေးကို ပြုကျင့်တော် မူသည်။

မဟောသမ ဇာတ်တော်၌ လက်ထပ်နန်းကို စစ်တပ်များ ပိုင်းရံ
 နေစဉ် သေနက စသော အမတ်ကြီးများနှင့် တကွ ဝိဒေဟရာဇ်
 မဟာရာဇာကို ဥမင်လိုဏ်မှ ထုတ်ခဲ့၍ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်း၌ ပဉ္စာလ
 စန္ဒီနှင့် အဘိသိက်သွန်းပြီးလျှင် လှေပေါ်သို့ တင်ပြီးနောက် ကမ်းပေါ်
 ရပ်နေသော အလောင်းတော်ကို မဟာရာဇာက မိမိနှင့် အတူ
 လိုက်ခဲ့ဘို့ရန် တိုက်တွန်းသည့် အခါ အောက်ပါ ကောင်းမျိုးကို
 ပြောသည်မှာလည်း ဉာတတ္ထစရိယာပင်တ။ ။

“ခမည်းတော် မဟာရာဇာ.....စစ်သည် အပေါင်းတို့၏
 ခေါင်းဆောင်ဗိုလ်ချုပ်ဖြစ်သော သားတော်မှာ ဖော်သည်ငယ်သား
 တွေကို ရန်သူတို့အကြား၌ ပစ်ထားခဲ့၍ ကိုယ်လွတ်ရုံးသွားရိုး ထုံးစံ
 မရှိပါ။ စစ်သည်တော် များနှင့် ကောင်းတူ ဆိုးဘက် နေရစ်ပါ
 ဥးမည်။

မဟာကဗိဇာတ်၌ ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော်သည် မျောက်ဘဝ၌
 ဉာတတ္ထစရိယာ တမျိုး ဖြစ်၍ ရှစ်သောင်း မျှသော မျောက်တို့၏
 အကြီးအချုပ် ခေါင်းဆောင် လုပ်လျက်
 ဟိမဝန္တာ၌ နေလေရာ , ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်း၌ အလွန်ကြီးမား၍ အနံ့
 အရသာနှင့် ပြည့်စုံသော သရက်ပင်တပင် ရှိလေသည်။ ထိုသရက်
 ပင်ကို ယခင် မျောက်တစ်ခုတို့ တွေ့ကြ၍ သရက်သီးများကို စားကြစဉ်
 ဂင်္ဂါမြစ်ဘက်သို့ ဖြာထွက်သွားသော အကိုင်းကို ကြည့်ရှုကာ
 ခေါင်းဆောင်မျောက်မင်းကြီး စဉ်းစား သည်မှာ-“တချိန်ချိန်တော့
 ဤအကိုင်းမှ ကြွေကျသော အသီးကို အကြောင်းပြု၍ ငါတို့တစု
 ဒုက္ခဖြစ်တော့မှာဘဲ”....ဤသို့ စဉ်းစား၍ ထိုရေပြင်ပေါ်၌ ရေခံနေ
 သော အကိုင်းမှ အပွင့် အကင်းနှင့် အသီးအနှံ တွေကို အကုန်

ဖျက်ဆီးခိုင်းလေသည်။ သို့သော် ပိုးအိမ် အတွင်း၌ (ခါချဉ်ထုပ် အတွင်း၌) ကြွင်းကျန်နေသော အသီးနှံကိုကား မည်သူမျှ မသိကြချေ။ သို့ဖြစ်၍ ထို အသီးသည် မှည့်ရင့်သည့် အခါ ကြွေကျ၍ ဂင်္ဂါမြစ် တလျှောက် မျောသွားလေရာ ပိုက်ကွန် ကာ၍ ရေကစားနေသော ဘုရင်တပါး၏ပိုက်တွင်းမှာ ပြိတွယ်နေသဖြင့် ဘုရင့်အား ဆက်သလေသော်၊ မိမိ၏ တိုင်းပြည်က သရက်သီးများနှင့် အရသာ ကွာခြားလှသောကြောင့် မုဆိုးများကို လမ်းညွှန် ခိုင်းကာ ဂင်္ဂါမြစ်ညာသို့ ဆန်တက်လာခဲ့ကြလေရာ၊ ထိုသရက်ပင်ကို တွေ့၍ စားကြပြီးလျှင် သရက်ပင် အနီးမှာပင် အားလုံး နေရာပြင်၍ အိပ်စက်ကြလေသည်။

အလောင်းတော်ကြီး
စွန့်စားပုံ

မျောက်အားလုံးတို့သည် ထိုသရက်သီးကို မစားရ မနေနိုင် လေ၍အောင် မက်မောကြ နှင့် လူအားလုံး အိပ်ပျော်ချိန်မှာ တိတ်တိတ် တက်၍ သရက်သီးကို စားနေကြစဉ် ရှင်ဘုရင် နိုးလာသဖြင့် လူတွေကိုလည်း နှိုးကာ သရက်ပင်ကို ပိုင်းထားလေသော် အလောင်းတော် မျောကြီးသည် တုန်လှုပ် ခြေခံချား၍ ကြောံအား ပိုနေသော မျောက်တစ်ကောင်ကို အားပေးကာ မိမိကိုယ်တိုင် ဂင်္ဂါမြစ်၏ ဟိုဘက်ကမ်း ရောက်အောင် ခုန်လွှားပြီးလျှင် နွယ်တွေကို ကိုက် ဖြတ်လျက် ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဒီဘက် သရက်ပင်ကို မှီလောက်ပြီ အသင်နှင့် အစ တခုကို ဟိုဘက်ကမ်းရှိ သစ်ပင်ကို ချည် - အစတခု ကိုဘုရား မိမိ၏ ခါးကို ချည်၍ လွှားကနဲ ခုန်လိုက်ရာ၊ တတောင် လောက် နီးနီး တိုနေသောကြောင့် မိမိကိုယ်တိုင် သရက်ပင်ပေါ်သို့ မရောက်တော့ဘဲ သရက်အကိုင်း ကြီးကို မှီရုံသာ ရှိလေသော်၊

လက် ၂ ဘက်ဖြင့် သရက်ကိုင်းကို မြွေကိုင်၍ “ ကိုင်း...ငါ့ကို ကြောက်ရွံ့ရုံသေ မနေကြနှင့် , ငါ့ကျောကို နင်း၍ နောက်က နွယ်တန်းဖြင့် ဟိုဘက်ကမ်းကို ပြေးကြပေတော့ ” ဟု အချက်ပေး လေတော့သည်။ [ဤ စွန့်စားခြင်းမျိုးကို သာမန် ပါရမီရှင်တို့ ပြုနိုင် ပါမည်လော။]

ဒေဝဒတ် အလောင်း၊
အကြံပက်စက်ပုံ ထိုမျောက် အပေါင်းတွင် ပါဝင်နေသော ရှင်ဒေဝဒတ် အလောင်း မျောက်ကား မလွဲသာ၍ ငယ်သားအဖြစ်မှာ နေရပါ သော်လည်း ခေါင်းဆောင်ကြီးကို မုန်းတီး ရှုံရှာ လျက်ပင်။ ထို့ကြောင့် မျောက်အားလုံး ဟိုဘက်ကမ်း ရေခံသည့်တိုင်အောင် သူ့ကိုယ်တိုင် နောက်ချန်၍ မြင့်ပေ့ဆိုသော သစ်ကိုင်းအပေါ်သို့ တက်နေကာ အားလုံး အပြီးတွင် ထို အမြင့်ဆုံးမှ ခေါင်းဆောင် မျောက်ကြီး၏ ကျောပေါ်သို့ အတင်းခုန်ချ၍ အလွန်ပြင်းပြသော ဝေဒနာဖြင့် သစ်ကိုင်းကို ဆွဲမြဲဆွဲထားရှာသော ခေါင်းဆောင်ကြီး ကိုပင် နင်းဖြတ် ကျော်လွန်ကာ ဟိုဘက်ကမ်းသို့ ရောက်သွားပါ သော်လည်း ခေါင်းဆောင် မျောက်ကြီးကား အသဲနှလုံး ကွဲလျက် ကျန်ရစ်ရှာလေသည်။

ဘုရင်က
ယုယတော်မူပုံ ရှင်ဘုရင်သည် ခေါင်းဆောင် မျောက်ကြီး၏ နွယ်တန်းလုပ်ပုံမှ စ၍ နေခံဆုံး ဝေဒနာရသည့် တိုင်အောင် ငယ်သားများအတွက် အသက်စွန့်၍ ကြိုးစားပုံကို လရောင်ဖြင့် မြင်ရသောကြောင့် လွန်စွာ အားရလေ ရကား၊ ခေါင်းဆောင် မျောက်ကြီးကို သစ်ကိုင်းမှ ညှာညှာတာတာ ချယူပြီးလျှင် ကောင်းမွန်စွာ ပြုစု၍ အတော်ကလေး နေသာသလို

ရှိသည့် အခါ“မိမိကိုယ်ကို တံတားခင်းပြီးလျှင် ထိုမျောက်တွေကို ကယ်ဆယ်ရာ၌ သူ့ဘိုးနှင့် အသင် မျောက်မှာ ဘယ်လိုများတော်စပ် ပါသလဲ”ဟု မေးလေရာ....

“မဟာရာဇာ.... ကျွန်ုပ်မှာ သူတို့၏ ခေါင်းဆောင် ဖြစ်၍ သူတို့ကား ကျွန်ုပ်နှင့် အမျိုးချင်း အရွယ်အရပ်ခြင်း တူပါလျက် “အရေးပေါ်လျှင် ဖေးဘော် မ-ဘော် စောင့်ရှောက်ဖော် ရလိမ့် မည်”ဟု မြော်လင့်ချက်ဖြင့် သူတို့၏ အကြီးအကဲ အဖြစ်၌ ထားကာ အရာရာ အရှိအသေ ပြုလာခဲ့ကြ ပေသည်။ ကျွန်ုပ်ကလည်း “အရေးပေါ်လာလျှင် အရာရာ စောင့်ရှောက်မည်” ဟု ဝန်ခံ မထားသော်လည်း ဝန်ခံသည့် အနေမျိုးဖြင့် သူတို့၏ အထက်က လေးစား ရိုသေမှုကို ခံနေခဲ့၏။ ယခုလို ဘေးရန် ပေါ်ပေါက်သည့် အခါ မစောင့်ရှောက်နိုင်ပါဘဲ ကိုယ်လွတ်ရုံး၍ ပုန်းရှောင်မည် ဆိုလျှင် အဘယ်မှာ တာဝန်ကျပါမည်နည်း၊ ယခုကား သူတို့ကို ကယ်ဆယ်လိုက်ရသဖြင့် ကျွန်တော်ဝန်ကျပါပြီ။ ကျွန်ုပ်မှာ ရောဂါ ရနေသည်ကိုလည်း မပူပါ၊ သေရမည့် အရေးကို တွေး၍လည်း မဆွေးပါ။ ကျွန်ုပ်ကိုဥပမာတင်၍ အရှင်မဟာရာဇာလည်း တိုင်းသူ ပြည် ဟား လူအများတို့ကို ကြိုးစား စောင့်ရှောက် ရစ်ပါတော့ ” ဟု တရားစကား ပြောဆိုကာ ကွယ်လွန်ရှာလေတော့သည်။

ခေတ်တော်နှင့်
ဩဝါဒ

ထို မဟာရာဇာလည်း မျောက်မင်းကြီး၏ ရုပ် အလောင်းကို မင်းခမ်း မင်းနားဖြင့် သင်္ဂြိုဟ် ပြီးလျှင် ဥျံးခေါင်းခွံကို ရွှေချ၍ လှံဖျားပေါ် တင်ကာ ရှေ့မှာထားလျက် တိုင်းပြည်သို့ ပြန်ပြီးနောက် တမြို့လုံး

တန်ဆာဆင်၍ ၇ ရက်တိတိ ဓာတ်တော်ပူဇော်ပွဲ ကျင်းပကာ
 ထိုဥပုသ်ခေါင်းခွံ အရိုးဓာတ်ကို နေတီတည်၍ မျောက်မင်း၏ဩဝါဒ
 အတိုင်းတရားသဖြင့် မင်းပြုလေသည်။ ဤဝတ္ထုဝယ် အလောင်း
 တော်၏ အသက်စွန့်ကာ ငယ်သား မျောက်တို့ကို ကယံဆယ်လိုက်
 ခြင်းသည် အမျိုးသားအားလုံး၏ အကျိုးကို ကျင့်ခြင်း ဟူသော
 ဉာဏတ္ထစရိယာပင်တည်း။ ဤသို့ အမျိုးသား အားလုံး၏ ကောင်း
 စားရေးကို ပြုကျင့်ခဲ့ရာ ဘဝတွေသည် အလောင်းတော်မှာ မရေ
 တွက်နိုင်အောင် များပြား ပါပေသည်။ [ပြခဲ့သော လောကတ္ထ
 စရိယာခဏ်း၌ ခတ္တိယ တမျိုးသာမက , ခတ္တိယ မြဟ္မဏ ငေဿ
 သုဒ္ဓ ဟု အမျိုး ၄ ပါးလုံး ပါဝင်သောကြောင့် ဉာဏတ္ထစရိယာ ဟု
 မခေါ်ရဘဲ လောကတ္ထစရိယာ ဟု ခေါ်ရ၏။ ဤ၌ကား မျှော်အမျိုး
 တမျိုး ဖြစ်သောကြောင့် ဉာဏတ္ထစရိယာ ဟုသာ ခေါ်ရသည်။]

x x x x

ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယာ အခန်း

ဒါနဖြင့် လောဘပယ် သိဘွယ် ဟူသမျှကို အကုန်အစင် သိမြင်နိုင်သော
 ဉာဏ်သည် “ ဗုဒ္ဓိ ” မည်၏။ ထိုဉာဏ်ကို ရအောင်
 ကျင့်တော်မူခြင်းသည် ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယာမည်၏။ သတ္တ
 တို့၏ အသိဉာဏ်သည် လောဘ ဒေါသစသော စိတ်အညစ်အကြေး
 တို့၏ ရစ်မြှေးနေမှုကြောင့် သိသင့်သိထိုက်သမျှကို ပြန်ပြန်ပြုပြီးပြုပြီး
 ထူးထူးခြားခြား မသိနိုင်မမြင်နိုင်ဘဲ စိုးတိုးဝါးတားမျှလောက်သာ
 သိကြမြင်ကြရ၏။ ထို့ကြောင့် တချို့အသိများလည်း အမှန် မဖြစ်

နိုင်တော့ဘဲ အလွဲအမှား မဘာရားသိတွေ ပါပင်နေလေတော့၏။
 လောဘဒေါသစသော စိတ်အညစ်အကြေးမကုန်သေးသမျှ အသိ
 ဉာဏ်လည်း သိဘွယ်အားလုံးကို ကုန်ဆုံးအောင် မလိုက်နိုင်သေး၊
 ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကား မရေမတွက်နိုင်အောင် များမြောက်သောဘဝ
 ဝယ် တချို့ဘဝ၌ ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်သော ပစ္စည်းများကို စွန့်ကြဲပေး
 ကမ်းလှူဒါန်းမှု၊ မျက်စိစသော အင်္ဂါကြီးငယ်များကို လှူမှု၊ အသက်
 ကိုပင် စွန့်လှူမှုတို့ဖြင့် လိုချင်မက်မော လောဘဇောတွေကို နည်း
 သည်ထက် နည်းအောင် ပယ်ရှားတော်မူခဲ့၏။

ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်၌ မရှိဆင်းရဲသူတို့အား စွန့်ကြဲပေးကမ်း
 လှူဒါန်းရာဝယ် ဤဒါနကြောင့် အလုံးစုံသိသော ဉာဏ်ကို ရသည့်
 အရေးသာ မြှော်တွေး တောင့်တတော်မူ၏။ လူချမ်းသာ နတ်ချမ်း
 သာကိုကား တောင့်တတော်မမူ၊ ဆက်ပြီးအံ့-လူ နတ် ချမ်းသာကို
 တောင့်တ၍ ဒါနပြုသူတို့သည် ထိုဒါနကြောင့် လူ နတ် ချမ်းသာကို
 ရသည့်အခါ ထိုချမ်းသာကို ခံစားခြင်းဖြင့် သူတို့၏ ဒါနအဟုန်
 ကုန်လေတော့၏။ ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော်ကား ထိုချမ်းသာကို မမှန်း
 သောကြောင့် ချမ်းသာတွေသော်လည်း စည်းစိမ်ရစ်တော် မမူဘဲ၊
 တိုးတက်၍ ဒါနမှုကိုသာ ပြုတော်မူ၏။ နေရှင်ဖြစ်လေ - ဒါနရှင်
 ဖြစ်လေ ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် အလောင်းတော်၏ ဒါနတို့ကား
 အထွဋ်အထိပ် ဗုဒ္ဓဉာဏ်ရရန် အထောင့်အခံများ ဖြစ်လာလေသည်။
 ဤသို့လျှင် ဒါနဖြင့် လောဘ အညစ်အကြေးကို ဘဝ များစွာ၌
 ပယ်ရှားခဲ့ရကား အလောင်းတော် စိတ်အစဉ်ဝယ် လောဘအညစ်
 အကြေးများ တဖြေးဖြေး နည်းပါးသည်ထက် နည်းပါးလာခဲ့ပေ
 တော့သည်။

သီလ ခန္တိ မေတ္တာဖြင့်
 ကောဓဒေါသပယ်ပုံ

ဘုရား အလောင်းတော်သည် သူ့အသက်
 သတ်ခြင်းစသည်မှ ရှောင်ကြဉ်သော သီလ
 ဖြင့်၎င်း၊ သည်းခံမှု ခန္တိဖြင့်၎င်း၊ ရန်သူ၏
 အကျိုးကိုသော်မှ ဆောင်ရွက်နိုင်သော မေတ္တာဖြင့်၎င်း စိတ်ဆိုး
 တတ်သော ကောဓနှင့် သူတပါးကို ဖျက်ဆီး ညှင်းဆဲလိုသော
 ဒေါသကို ပယ်ရှားခဲ့၏။ ထိုပယ်ရှားမှုလည်း တဘဝတလေသာ
 မက၊ မရေမတွက်နိုင်အောင် ဘဝများစွာတို့၌ ထပ်ကာထပ်ကာ
 ဖြစ်ခဲ့သဖြင့် သီလ ခန္တိ မေတ္တာတို့ အထုံရနေသောကြောင့် “ကောဓ
 ဒေါသများ မရှိတော့” ဟု ဆိုရတော့မတတ် နည်းပါး လာခဲ့လေ
 သည်။ ဤနေရာဝယ် ငေဿန္တရာ ဇာတ်ကိုပင် မှတ်ချက်ပြလိုပါ
 သေး၏။ အလောင်းတော်သည် ဘိသိက်ခံပြီး ဘုရင်ဖြစ်နေသော်
 လည်း ပစ္စယဆင်ဖြူတော် လှူမှုကြောင့် တိုင်းပြည်က မကျေမနပ်
 ဖြစ်သည့်အခါ (မိမိ ကိုယ်တိုင် စစ်တပ်ပိုင်ဖြစ်ပါလျက်) အားလုံး
 အလိုကိုလိုက်၍ တိုင်းပြည်မှ ထွက်ခွါတော်မူသည်မှာ ခန္တိပါရမီပါ
 ပေတည်း။ မဒ္ဒိမိဖုရား၏ ဆွေတော် မျိုးတော်များနေရာ စေတ
 တိုင်းသို့ရောက်သည့်အခါ ထီးနန်းကိုအပ်ကြ၏။ ထိုအခါ တိုင်းပြည်
 တပြည်မှ မကျေနပ်သော မင်းကို အခြားတပြည်က ထီးနန်းတင်
 ထားတယ်ဆိုလျှင် ထိုနှစ်ပြည်ထောင်ချင်း မသင့်မတင့် ဖြစ်မည်
 စိုး၍ ထီးနန်းကိုလက်ခံတော်မမူချေ။ စေတတိုင်းသားတို့က “ခမည်း
 တော် သိဝိမင်းကြီးထံ ကျေရာကျေကြောင်း တောင်းပန် သွားပါ
 ရစေ” ဟု ခွင့်တောင်းပြန်ပါလည်း မိမိကို တိုင်းပြည်မှ ထုတ်ပယ်မှု
 ကိစ္စ၌ ခမည်းတော် မင်းကြီးလည်း မပိုင်ရှာဘူး၊ တိုင်းသူပြည်သား
 တွေလည်း အလွန် မကျေမချမ်း ဖြစ်နေကြတယ်၊ မသွားကြပါ

လေနှင့်-ဟုပင် တားမြစ်တော်မူခြင်းမှာ အားလုံးအပေါ် ညွှာတာသော မေတ္တာတော် မဟုတ်ပါလော့။ ဤသို့ ခန္တီမေတ္တာကို အရင်းခံ၍ တိုင်းပြည်က ပေးလိုက်သော တောနေဒဏ်ကိုသာ ကျေကျ နပ်နပ် ခံနေရှာပါလေသည်။ ထိုသို့ သီလ ခန္တီ မေတ္တာပါရမီတို့ဖြင့် ကောဓ ဒေါသကို ဘဝများစွာ ပယ်ရှားတော့ မူခဲ့လေရာ သူတပါး အပေါ် မနာလို ဝန်တိုတတ်သော ဣဿာမစ္ဆ ရိယတို့လည်း မရှိသလောက်ပင် နည်းပါးကြလေတော့သည်။

ဗညာဖြင့်
မောဟဒိဋ္ဌိပယ်ပုံ မုဒ္ဒ အလောင်းတော်သည် ဘဝပေါင်းများစွာ ဝယ် ငယ်ရွယ်စဉ်က ပညာကိုကြိုးစားခဲ့၍ အရွယ်ရောက်သည့်အခါ၌ တဖြေးဖြေး ပါမောက္ခဆရာကြီးဖြစ်ရ၏။ ထိုသို့ ဆရာကြီး ဖြစ်လာသည့်အခါ မသိမှု မိုက်မဲမှု မောဟတို့သည် အလို့အလျော့ ပပျောက်ကုန်တော့၏။ သူ့ခေတ်သူ့ခါ အလျောက် ရှေးရှေးက အစွဲအလမ်း မှားယွင်းနေသော အဆင်မှား အမြင်မှား မိစ္ဆာ အယူ (ဒိဋ္ဌိ) များလည်း ဘဝတိုင်းမှာ တွေ့ရတတ်သေး၏။ [ယခုအခါ တိုင်းပြည်အရပ်ရပ်၌ အယူဝါဒ အမျိုးမျိုး ရှိနေသကဲ့သို့တည်း။ ထို အယူဝါဒများစွာတွင် တမျိုးနှင့် တမျိုး ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသော အယူဝါဒလည်း အများအပြား ရှိ၏။ ထိုသို့ ဆန့်ကျင်နေရာဝယ် ကေန့်မူချ တခုခုတော့ လွဲရတော့ မည်သာတည်း။ မည်သည့်အယူဝါဒပင် ဖြစ်စေ လွဲမှားနေသော အယူကို “မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ” ဟု ခေါ်ရ၏။] ပညာတတ် ပါမောက္ခအဖြစ်သို့ ရောက်ရဖန်များသော အလောင်းဘုရားသည် မိမိ၏ တတ်သိသော ဉာဏ်ပညာကို အရင်းခံ၍ ဝေဘန်စဉ်းစား ဆင်ခြင်တုန်တေးဖြင့် ထိုမိစ္ဆာအယူဝါဒများကို ပယ်ရှားနိုင်ခဲ့၏။ ဤသို့လျှင် ဘဝပေါင်း

များစွာဝယ် မိစ္ဆာအယူတွေကို ငယ်ခဲ့လှပြီဖြစ်၍ အလောင်းတော် သန္တာန်၌ မသိမလိမ္မာမှု မောဟနှင့် အယူအဆလွဲမှားမှု ဒိဋ္ဌိတရား မရှိသလောက်ပင် နည်းပါးလေတော့သည်။

ဆရာကြီးထံ ဆည်းကပ်၍ မုဒ္ဓ အလောင်းတော်သည် မိမိကိုယ်တိုင်
ဝိစိကိစ္ဆာပယ်ပုံ ပညာရှိ ဖြစ်နေသော်လည်း အလုံးစုံကို
အကုန်သိမြင်နိုင်သော ဉာဏ်ကား (ဗုဒ္ဓ
မဖြစ်သေးသမျှ) မရနိုင်သေးချေ။ ထို့ကြောင့် “ ရှေးရှေးက မိမိ
ဖြစ်ခဲ့ - မဖြစ်ခဲ့ နောက်ဘဝ၌ ဖြစ်မည် - မဖြစ်မည် , ကံ ရှိ - မရှိ ,
ကံ၏အကျိုး ရှိ - မရှိ , သတ္တဘေဒ၏ အစ ရှိ - မရှိ , ငရဲ နတ်ပြည်
ဗြဟ္မာ့ပြည်နှင့် နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ရှိ-မရှိ , ခန္ဓာကိုယ် အတွင်း၌ အတ္တဟု
ခေါ်သော တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြောင်းရွှေ့ လိုက်ပါနိုင်သော
အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် ဆိုတာ ရှိ - မရှိ ” ဤသို့ စသော
ယုံမှားစရာ - တွေးစရာတွေကို ယုံမှားနေသော ဝိစိကိစ္ဆာကား
မကြာခဏ ဖြစ်တတ်သေး၏။ ဗုဒ္ဓအလောင်းတော်သည် ရှေးရှေး
ဗုဒ္ဓရှင်တော်များ၏ အထံ၌ ဆည်းကပ် ရဟန်းပြု၍၎င်း , ပစ္စေက
ဗုဒ္ဓါနှင့် ရဟန်းများအထံ ချဉ်းကပ်၍၎င်း , ထို ယုံမှားဘွယ်ရာ
အချက်များကို မေးမြန်းစုံစမ်း၍ ထို ယုံမှားမှုတွေကို ပယ်ဖျောက်
ခဲ့ရ၏။ ထို့ကြောင့် အလောင်းတော်၏ သန္တာန်ဝယ် ဝိစိကိစ္ဆာဟု
ခေါ်ဆိုရသော ယုံမှားမှုများလည်း မရှိသလောက် နည်းပါးခဲ့ပေ
သည်။ [ဗုဒ္ဓအလောင်းတော်သည် ရှေးရှေး ဗုဒ္ဓတို့၏ အထံတော်၌
ရဟန်းပြု၍ ပိဋကကို သင်ယူပို့ချနေရုံသာမက ဝိပဿနာကိုလည်း
မဂ်ဖိုလ် ဆိုက်လုနီးနီး အားထုတ်တော်မူပေသည်။]

ရိုသေမှုဖြင့်
မာနဥဒ္ဓစ္စပယ်ပုံ

ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော်သည် ဖြစ်လေရာ ဘဝ
တို့ဝယ် ဘိုးဘွားမိဘ ဥျားကြီး ဥျားလေး ဘကြီး
ဘထွေး မိကြီး မိထွေး (အဒေါ် အရီး) အကို
အမ စသူတို့ကို၎င်း၊ ဆွေးမျိုး မဟုတ်သော်လည်း အကျင့်နှင့်
ပြည့်စုံသော ပညာရှိ သူတော်ကောင်းတို့ကို၎င်း ရှိခိုးဝပ်ချ၏။
မြတ်နိုးကော်ရော် ပူဇော်လုပ်ကျွေး၏။ နေရာဖယ်ပေး၏။ လမ်းဆုံ
နေလျှင် ရှောင်ပေး၏။ လာသည်ကို မြင်လျှင် နေရာမှ ထပေး၏။
ခရီးဥျားကြီးပူ၏။ ဤသို့ လူကြီးသူမများကို လေးစား ရိုသေမှုဖြင့်
မိမိမှာ ရှိနေသော မာန်မာန ကိုလည်း ပယ်ရှားခဲ့သည်။ ထိုထိုကိစ္စ
တို့၌ မလေးမစား ပေါ့ဆလုပ်တတ်သော ဥဒ္ဓစ္စခေါ် စိတ်ငြိမ်
သက်မှု မတည်ကြည်မှုကိုလည်း ပယ်ရှားခဲ့၏။ ထိုသို့သော နည်းဖြင့်
ဘဝများစွာ၌ ပယ်ရှားဖန် များသောကြောင့် အလောင်းတော်၏
သန္တာန်၌ မာန ဥဒ္ဓစ္စတို့ နည်းပါးခဲ့ကြလေပြီ။

တောထွက်မှုဖြင့်
ကာမစိတ်ကိုပယ်ပုံ

ဗုဒ္ဓအလောင်းတော်သည် သာမန်လူတန်းစား
ဘဝ ဖြစ်စေ ဘုရင် ဘဝဖြစ်စေ များစွာသော
ဘဝ တို့၌ သားမယားကို၎င်း မိဖုရား ရတနာ
နှင့် တကွ မောင်းမမိသံ အခြွေအရံစုံကို၎င်း စွန့်ခွါ၍ တောထွက်
ပြီးကာ ရသေ့ အဖြစ်ဖြင့် ကျင့်တော်မူ၏။ ထိုသို့ ကျင့်ရာ၌ ပဌမဆုံး
ရသေ့ ဈာန်သည်ပင် ကာမစိတ်ဓာတ်ကို ပယ်ခွါနိုင်၏။ ၎င်း၍
ထပ်၍ ရအပ်သော အထက်ဈာန်တို့ကား ဆိုဘွယ်ရာ မရှိပြီ။ ဤသို့
တောထွက်မှုဖြင့် ကာမစိတ်ဓာတ်ကို ဘဝများစွာဝယ် ပယ်ခွါတော်
မူခဲ့ရကား အလောင်းတော်၏ စိတ်ဓာတ်အစဉ်မှာ မာတုဂါမတို့၌
တွယ်တာ မက်မောလှသည် ဟု မရှိတော့ချေ။ တခုသော ဘဝ၌

ကား သေဋ္ဌေးအဖြစ်မှ ရသေ့ပြုသွားလေရာ သေဋ္ဌေးကတော်
 ကလေးသည် ရသေ့မလုပ်၍ လိုက်လာ၏။ အခါတပါး၌ ရှင်ဘုရင်၏
 ဥယျာဉ်တော်ဝယ် နေကြစဉ် ဘုရင်က ကျယ်ဝန်းသော မုက်လုံးဖြင့်
 ခပ်ပြုံးပြုံးနေလေ့ရှိသော ထို ရသေ့မကလေးကို အလောင်းတော်
 ရသေ့၏ရှေ့မှာပင် အတင်းခေါ်၍ နန်းတော်သို့ ယူဆောင်သွားဘူး
 ။ အလောင်းတော်ရသေ့သည် ဒေါသမထွက်အောင် စိတ်စက်ကို
 ချုပ်တည်းနိုင် လေသည်။ [ရသေ့မကလေးကိုကား ဘုရင့် အလို
 မလိုက်သောကြောင့် ပြန်၍ ပို့ရ၏။] ထို ရသေ့မကလေးသည်ပင်
 ငမ်းသွေး ရောဂါဖြင့် ရသေ့၏ အနားမှပင် ဆုံးရှာ၏။ တွေ့ရ
 သူတိုင်း ဝိုင်း၍ ငိုကြွ၏။ ရသေ့ကား ဆွမ်းစားမြဲ စားနေလေသည်။
 ဤသို့လျှင် ဘဝများစွာ၌ ကာမစိတ်ဓာတ်ကို ချိုးနှိမ်ပြီး ဖြစ်ရကား
 မာတုဂါမတို့နှင့် စပ်၍ တုန်လှုပ်သောစိတ်များ မရှိသလောက်
 နည်းပါးခဲ့လေပြီ။ [ကုသမင်းဘဝ၌မူ မိမိကို မကြည်ဖြူနိုင်ဘူး
 ဆိုသောကြောင့် မရတာကိုမှ ရအောင် ကြံဆောင် ပြခြင်းသာ
 ဖြစ်ရာ၏။ ထိုသို့ ကြံရာမှာပင် ပဘာဝတီတို့ထက် အရာရာသာနေ
 သော စစ်သည်ဗိုလ်ပေါ် အာဏာတွေကို အသုံးမပြုဘဲ(ပဘာဝတီ၏
 စိတ်ကို မထိခိုက်စေရန်)အနုနည်းဖြင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကို အနစ်နာခံ၍
 ကြံတော်မူရှာပေသည်။]

အားလုံးအကျင့်တွေ
 ဗုဒ္ဓတ္ထဝိရိယာချည်း

ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော်သည် ဒါန ပါရမီ
 စသည်ဖြင့် လောဘစသော စိတ်ညစ်
 စိတ်ယုတ်တွေကို ပယ်ရုံသာ မကသေး၊
 သစ္စာ ပါရမီဖြင့် မဟုတ် မတရား မသား ပြောဆိုမှုကို၎င်း၊ ဝီရိယ
 ပါရမီဖြင့် ပျင်းရိ ထိုင်းမှိုင်းမှုကို၎င်း ပယ်ရှားတော် မူသေး၏။

ထို့ကြောင့် အလောင်းတော်မြတ်၏ တကိုယ်လုံးသည် ဖျတ်လတ် သွက်လက် ထက်မြက် လျင်မြန်သော ဝီရိယတုံးကြီးလည်း ဖြစ်တော် မူလေ၏။ မိမိကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သော အရာကိုသာ ပြောဆိုတတ် သဖြင့် အများ၏ ယုံကြည်စရာ သစ္စာတုံးလည်း ဖြစ်နေ၏။ ထိုသို့ လောဘစသော စိတ်လေစိတ်များ စိတ်ညစ်များကို ဒါနပါရမီ စသည်ဖြင့် ပယ်ရှားတော် မူလေ့ရှိရကား စိတ်ဓာတ်တော် အစဉ် လည်း ချသင်းကို ပွတ်ထားသကဲ့သို့ ဖြူစင်လှပေသည်။ [ဤနေရာ ဝယ် ဘုရားမဖြစ်သေးသော အလောင်းတော်မြတ်၏ စိတ်ဓာတ်ကို မှန်း၍ ကြည့်လိုက်ကြပါကုန်၊] ထိုသို့ ပြုကျင့်တော်မူခြင်းသည် တဘဝတခါ ခံစားစံစားဘို့ရာလည်း မဟုတ်-နောက်နောက်ဘဝ၌ လူနတ်စည်းစိမ်ဖြင့် မြန်မြန်ကြီး နေလို၍လည်း မဟုတ် ၊ သတ္တာ တို့အား အမှန်ဆုံး တရားကို ဟောပြောလိုသောကြောင့် ကိုယ်တော် တိုင် အထက်မြက်ဆုံး အသိဉာဏ်ကို ရဘို့ရာ ကြိုစားတော် မူခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ခေတ်ပညာရှိများ
ဆရာနည်းထက်သာပုံ

ယခု ခေတ်သည် လောကီ ပညာကို အထူး လိုက်စားသော ခေတ်ဖြစ်၏။ ထိုသို့ လိုက် စားသည်အားလျော်စွာ တိုင်းပြည် အရပ်

ရပ်၌ လောကဓာတ်ပညာဝယ် သူ့ထက်သူ လူစွမ်းကောင်းတွေ များစွာ ထွန်းကားလျက် ရှိပေသည်။ ထိုသူတို့သည် အခြေခံ ပညာ များကို ထိုထို ဆရာအထံမှာ သင်ယူစဉ်အခါက မူလတန်းမှ စ၍ တတန်းထက် တတန်း တဆင့်ထက် တဆင့် အသိဉာဏ် ရင့်ကာ ဆရာနည်းခံ၍ ရနိုင်သော တပည့်ပညာများ ကုန်ဆုံးပြီးနောက် မိမိကိုယ်တိုင်ထိုးထွင်းဉာဏ်ဖြင့် တိုးတက်ကြံစီကြပြန်ရာ သဘာဝဓမ္မ

ဆိုင်ရာ လောကဓာတ် ဆိုင်ရာဝယ် တပည့်ပညာနှင့် လုံးလုံးတူသော၊ သို့မဟုတ် အဆင့်အတန်း အလွန်ကွာခြားသော အသိအမြင်တို့ကိုရကြ၍ တချို့က လေယျာဉ်ပျံ၊ တချို့က ဝိုင်ယာလက်၊ တချို့က အသံဖမ်းစက်၊ တချို့က အနုမြူမိုး စသည်ဖြင့် မီးခိုးမဆုံး မိုဃ်းမဆုံးအောင် အထူးအဆန်း အံ့ခန်းတွေ ပြုလုပ်ပြနိုင်ကြပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ခေတ်ပညာရှင်များ အသိဉာဏ် ထက်မြက်မှု (အကြံကောင်းမှု) သည် ယခုတဘဝမှ လတ်တလော ကြိုးစား၍ ဖြစ်ခြင်းမဟုတ်၊ ရှေးရှေးဘဝကပင် ဉာဏ်ပညာထက်မြက်အောင် ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုခဲ့ကြသောကြောင့်သာ အမိဝမ်းဝယ် နုနယ်နယ် အရွယ်က စ၍ ဉာဏ်ကြီးစေနိုင်သော မျိုးစေ့ဓာတ်များ စွဲကပ်ပါလာခြင်းဖြစ်သည်။

အလောင်းတော်၏
ဉာဏ်ဓာတ်

ဘုန်းကြီးတို့၏ ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော်လည်း အထွဋ်အထိပ် အသိဉာဏ်ကိုရဘို့ရန် ကမ္ဘာပေါင်း များစွာတို့ဝယ် အသိဉာဏ်ကို မသန့်ရှင်းအောင် မြှေးရှက် ဖုံးကွယ်တတ်သော လောဘ ဒေါသသည် ကို ဒါနပါရမီ စသည်ဖြင့် ပယ်ရှားခဲ့လေရာ တဖြေးဖြေး တကမ္ဘာထက် တကမ္ဘာ တဘဝထက် တဘဝ အသိဉာဏ်သည် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ကာ ရင့်၍ ရင့်၍ လာခဲ့ပေသည်။ ပြုပြင်ခဲ့သမျှ ဒါန သီလ အစရှိသော ကောင်းမှုအထူးတို့လည်း အလွန်အလွန်များလှသဖြင့် တဘဝတခါ အကျိုးပေး၍ မကုန်နိုင်ကြဘဲ နေ့ဆုံးဘဝ သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရချိန်တန်မှ အားလုံးစုံ စုပေါင်း၍ အကောင်းဆုံး အကျိုးပေးဘို့ရာ အားခဲနေကြသကဲ့သို့ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် နောက်ဆုံး

ရှင်းအောင် မြှေးရှက် ဖုံးကွယ်တတ်သော လောဘ ဒေါသသည် ကို ဒါနပါရမီ စသည်ဖြင့် ပယ်ရှားခဲ့လေရာ တဖြေးဖြေး တကမ္ဘာထက် တကမ္ဘာ တဘဝထက် တဘဝ အသိဉာဏ်သည် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ကာ ရင့်၍ ရင့်၍ လာခဲ့ပေသည်။ ပြုပြင်ခဲ့သမျှ ဒါန သီလ အစရှိသော ကောင်းမှုအထူးတို့လည်း အလွန်အလွန်များလှသဖြင့် တဘဝတခါ အကျိုးပေး၍ မကုန်နိုင်ကြဘဲ နေ့ဆုံးဘဝ သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရချိန်တန်မှ အားလုံးစုံ စုပေါင်း၍ အကောင်းဆုံး အကျိုးပေးဘို့ရာ အားခဲနေကြသကဲ့သို့ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် နောက်ဆုံး

သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားကဝ၌ စဉ်းစားဉာဏ် စိတ်ကူးဉာဏ်တို့၏ အခြေခံ ဉာဏ်တော်မျိုးစေ့သည် သူတပါးနှင့် မတူတန်အောင် ထက်သန် ထူးခြားစွာ ပါလာ၏။ “အိုမှု နာမှု သေမှု ဆိုတာမျိုးရှိလျှင် မအိုမှု မနာမှု မသေမှု ဆိုဘာလည်း ရှိရမည်” စသော အထူးအဆန်း စိတ်ကူး ဉာဏ်တွေသည် တွေးရင်း တွေးရင်း ကြံစိစဉ်းစားရင်း ပေါ်ပေါက်လာ၏။ သို့ဖြစ်၍ ထီးနှင့် နန်းနှင့် ယသေ့ရောနှင့် အတူ မနေချင်စိတ်တွေ အလိုအလို ဖြစ်ပေါ်လာရကား မအို မနာ မသေ နည်းကို ရှာလိုသော စိတ်တွေ တရိပ်ရိပ်နှင့် ဒီဂရီ တက်သလို နေလေတော့သည်။

စောထွက်၍
ဗညာဂ္ဂာပုံ

ထိုသို့ တိုးတက်လျက် ရှိရကား သက်တော် ၂၉ နှစ် အရွယ်ရောက်သည့်အခါ ညဉ့် သန်းခေါင် အချိန်မှာ ထီးနန်းကို စွန့်ခွါတော် မူပြီးနောက် အရေးတကြီး အသိဉာဏ် အထူးကို ရချင်လှသောကြောင့် ဆရာကောင်းများကို စုံစမ်း ရှာတွေ့ရာ ထိုခေတ်က လောကီ ဈာန် အဘိညာဉ်မျှဖြင့် တင်းတိမ်နေကြသော ရသေ့တို့တွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော အာဠာရ ရသေ့နှင့်တွေ့၍ ဆရာနည်းခံယူလေသော် ဈာန်သမာပတ် ရှစ်ပါး တွင် သတ္တမ သမာပတ် အထိကိုသာ ထိုဆရာကြီးပြနိုင်၍ ရည်ရွယ် အပ်သော အသိဉာဏ်အထူး ပေါ်လာအောင် မပြနိုင်ချေ။ ဥဒက ရသေ့ ဆရာကြီးထံ နည်းခံရာ၌လည်း အဋ္ဌမမြောက် သမာပတ် တမျိုးကိုသာ အပိုရခဲ့၍ ထို ဆရာကြီးတို့ထံမှ ထွက်ခွါပြီးလျှင် ဗ.ပါး ထည်း ထင်ရာမြင်ရာ ကြိုးစားတော်မူလေရာ ၆ နှစ်လောက် နီးနီး ခရီးမရောက်ခဲ့ပါ။

လမ်းမှားကို လိုက်မိပြီးမှ
လမ်းမှန်တွေ့ပုံ

(ရှေးကျသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များကို
အားမနာတန်း ပြောရလျှင်)ဘုန်းကြီး
တို့၏ အလောင်းတော်မြတ်သည် ထို

၆ နှစ် နီးနီးမှာ လမ်းအမှားကြီး မှားနေခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။
သို့ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဖြစ်ပြီးနောက် မကြာခင်(ပဌမ သတ္တဘဟဉ်ပင်)“ မုတ္တော
ဝတမှိ တာယ အနတ္ထသံဟိတာယ ဒုတ္တရ ကာရိကာယ = ၆ နှစ်
ပတ်လုံး အကျိုးမရှိသော ထိုဒုတ္တရစရိယာ အကျင့်မှ လွတ်ခဲ့ရ
ပေပြီ ” ဟု ထို ၆ နှစ် အတွင်းက မှားယွင်းခဲ့သော အကျင့်များကို
ပြန်၍ တွေးတောမိပါလေသည်။ ထိုသို့ ၆ နှစ်နီးနီး ခရီးမရောက်ဘဲ
ရှိခဲ့ရပြီးမှ လမ်းမှန်ကိုရ၍ တရား အားထုတ်တော်မူလေရာ ကဆံ
လပြည့်နေ့ ရောက်သည့်အခါ နံနက်စောစောကပင် သေနာနိဂုံးသူ
“သုဇာတာ”မည်သော သေဋ္ဌေးကတော်ကလေး၏ ယနာနို့ဆွမ်း
ကို ၄၉ လုပ်မျှ ဘုဉ်းပေးတော်မူ၏။ [ခပ်ပြစ်ပြစ်နို့ဆွမ်းကို“ယနာ
နို့ဆွမ်း ” ဟု ခေါ်၏။ ယန = ပြစ်သည်။] ထို့နောက် နေဉ္ဇေရာ
မြစ်ကမ်းဝယ် ရေသုံးသပ်တော်မူလျက် ထိုမြစ်၏ အနီး ဖြစ်သော
တောဝယ် နေအဘို့၌ သီတင်းသုံး၍ တရားအားထုတ်တော်မူသည်။
ထို့နောက် ညနေအချိန် ရောက်သည့်အခါ ဗောဓိညောင်ပင် ရှိရာသို့
ကြွတော်မူပြီးလျှင် စိမ်းစိုသော မြက်များကိုခင်း၍ ညောင်ပင်ရင်း၌
ထိုင်နေတော်မူကာ ပဉ္စင်ကိုလုလာသော မာရ်နတ်ကို မေတ္တာ
ဓာတ်ဖြင့် နှိပ်နင်း၍ တနေ့လုံး စဉ်းစားတော်မူခဲ့ရင်း တရားကိုသာ
ဆက်လက် စဉ်းစားနေတော် မူလေသည်။ [ညောင်ပင်ရင်း၌
ထိုအချိန် ထိုင်နေတော် မူခြင်းကား“အရိုးနှင့် အရေမျှသာ ကျန်၍
အသား အသွေးတွေ ခြောက်ခမ်းသွားတန်လျှင် သွားပေစေတော့၊

ဗုဒ္ဓအဖြစ် မရောက်သမျှ ဤထိုင်နေခြင်းမှ မထတော့အံ့” ဟု အလွန် ထက်သန်သော ဇွဲဖြင့် အကြိတ်အနယ် ကြိုးစားဖို့ရန် မိဋ္ဌာန်လျက် ထိုင်နေတော် မူခြင်းဖြစ်သည်။]

ရှေးဖြစ်ဟောင်း
အောက်မေ့တော်မူနိုင်ပုံ

ထိုသို့ထိုင်၍ တရားကို ဆက်လက်စဉ်းစား အားထုတ်တော်မူနေစဉ် စိတ်အစဉ်သည် တရားအာရုံတို့၌ စူးစိုက် တည်မြဲလျက် ရှိ၏။ ကိလေသာ အနောက် အကြံ့ဘို့မှ ကင်းဝေးရကား အလွန် စင်ကြယ် သန့်ရှင်းသော စိတ်အစဉ်သာ ဖြစ်နေတော့၏။ ဈာန် သမာပတ်ရိုးရိုးကား စောစောကပင် ရခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ ထို့ထက် တိုး၍ ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို ပြန်ပြောင်း သိမြင်လိုသော ဆန္ဒဖြင့် ရှေးရှေး ဖြစ်ခဲ့သမျှ ဘဝများစွာကို မှန်း၍ မှန်း၍ စဉ်းစားလေရာ ညဉ့် ဆယ်နာရီ အတွင်းလောက်မှာ ရှေးရှေး ကမ္ဘာများစွာတို့၌ ဖြစ်ခဲ့ ပျက်ခဲ့ နေထိုင်တွေ့ကြုံခဲ့ ရသော အကြောင်းအရာကို ကောင်းစွာ သိနိုင် မြင်နိုင်သော အသိဉာဏ်တမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။

[“ပုဗ္ဗေနဝါသာနုဿတိဉာဏ်” ဟု ခေါ်၏။]

ထိုဉာဏ်ဓာတ်၏ အစွမ်းဖြင့် အဖြစ်ဟောင်းတို့ကို
အစွမ်း ပြန်ပြောင်း ကြည့်ရှုသည့်အခါ ဘဝတခု အသစ် ဖြစ်ရာ၌ ကိုယ်ခန္ဓာဟူသော ရုပ်တရားနှင့် စိတ် ဝိညာဉ် ကြီးမှူးနေသော နာမ်တရားစုကိုသာ တွေ့ရ၏။ စုံတေ သေကြေရာ၌လည်း ထိုထို နာမ်တရားစုနှင့် ရုပ်တရားစုတို့ ချုပ်ပျက် ခဲ့သည်ကိုသာ တွေ့ရ၏။ ဤသို့ ရှေးဖြစ်ဟောင်းကို အောက်မေ့ နိုင်သည့်အခါ သတ္တုဖြစ်အောင် တစုံတယောက်မျှ ဖန်ဆင်းနိုင်သူ

မရှိ ဟုလည်း ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိလာတော့၏။ ခန္ဓာကိုယ် အတွင်း၌ အတ္တ(အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင်, လိပ်ပြာကောင် ဟု ကြံကြံ စိစိ ပြောဆိုနေကြသော အကောင်အထည်) လည်း မရှိ ဟု ထိထိ မိမိ သိရှိလာလေတော့၏။ “သတ္တာ ဟူသမျှ တဘဝ အပြီးသတ်လျှင် နောက်ထပ် မဆက်တော့ဘဲ ပြတ်စဲပြီး ဆုံး၏ ” ဟု ယူမှားသော “ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ” ခေါ် အယူမှားနှင့် “သတ္တာတယောက် အဆက် မရှိဘဲ အသစ် ပေါ်လာသည် ” ဟု ယူမှားသော “နဝသတ္တ ပါတု ဘာဝဒိဋ္ဌိ” ခေါ် အယူမှားလည်း ကင်းရှင်းသွားလေသည်။

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်
ရတော်မူပုံ

အလောင်းတော်သည် ကိုယ်တော်မြတ်၏ အဖြစ် ဟောင်းခွဲကို သိမြင်နိုင်ပြီးနောက် ၁ ဇနာရီကျော် လောမ္ဗစ၍ သတ္တာများ၏ အရေးကို ဆက်လက်၍ တွေးတော စဉ်းစားပြန်လေရာ , သန်းခေါင်ကျော် နာရီပြန် ၁ ချက် ၂ ချက် အတွင်းလောက် အချိန်မှာ လူ့ပြည် နတ်ပြည်နှင့် မြဟွာပြည်တို့၌ ချမ်းသာသုခ ရှိနေကြသော သတ္တာ တို့ကို၎င်း, ငရဲ ပြိတ္တာ တိရစ္ဆာန် ဘဝနှင့် လူ့ ဘဝ အောက်တန်း၌ ဆင်းရဲ ဒုက္ခ ခံနေရသော သတ္တာတို့ကို၎င်း မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်ရသကဲ့သို့ မြင်နိုင်သော “ ဒိဗ္ဗစက္ခု ” ခေါ် အသိဉာဏ်ကို ရတော်မူ၏။ ထို့နောက် ဒုက္ခိတသတ္တာတွေကို “ ဘဒ္ဒကြောင့် ဤသို့ ဆင်းရဲစွာ နေကြရပါလိမ့်မည်နည်း, လူ့ အထက်တန်းနှင့် နတ်မြဟွာများ ကား ဘဒ္ဒကြောင့် ချမ်းသာကို ရရှိကြပါလိမ့်မည်နည်း ” ဟု ဆက်လက် စဉ်းစားတော် မူရာ ကိုယ်စီ ကိုယ်၁ သူတို့ ပြုခဲ့ကြသော အကုသိုလ်နှင့် ကုသိုလ်ကံများကို တွေ့မြင်တော် မူလေသည်။ ဤသို့ သိနိုင်သောဉာဏ်ကို “ယထာကဗ္ဗူပဝ ဉာဏ်” ဟု ခေါ်၏။ ဤသို့

မြင်ရလျှင်ပင် အားလုံး သတ္တာတွေကို မကောင်းမှု ဟူသမျှ မပြုကြ
ဘို့ရန်နှင့် ကောင်းမှုဟူသမျှ တို့ကို ပြုကြဘို့ရန် တိုက်တွန်း တောင်း
ပန်၍ ပြောရစေကာမူ အလွန် ဟောပြချင်စိတ်တွေ ယိုဖိတ်မတတ်
ရှိပေလိမ့်မည်။

ထို ဒိဗ္ဗစက္ခု ဥာဏ်နှင့် ယထာ ကမ္မူပဂ
ဉာဏ်တော် ရသည့် အခါ သတ္တာ တွေကို
မည်သူကမျှ ဖန်ဆင်းထားသည် မဟုတ်၊
ကိုယ့်ကံကြောင့် ကိုယ် ဖြစ်ရသည်ဟု ရှင်းလင်းစွာ သိတော်မူရကား
“သတ္တာတယောက် သေလျှင် သူ့အတွက် အဆက်ပြတ်၍(ဖန်ဆင်း
လိုက်မှုကြောင့်)အသစ် သတ္တာ တမျိုးဖြစ်ရသည်”ဟု ယူမှားသော
ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့် နဝသတ္တ ပါတုဘာဝဒိဋ္ဌိလည်း ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်
ရစဉ်က ရှင်းလင်းပြီး အပေ္တိမှာ သာ၍ကင်းရှင်းလာလေတော့၏။
[နဝသတ္တ=အသစ် သတ္တာ၏ + ပါတုဘာဝ = ထင်ရှား ပေ္တိလာ
ခြင်း၊] ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုး(ခံရ-စံမှပုံတွေ)ကို မျက်ဝါးထင်ထင်
မြင်နေရကား သတ္တာတို့ သန္တာန်မှာ မိမိပြုထားသော ကံသာ
သွားလေရာ လိုက်ပါသော ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကြပေသည်ဟု သိမြင်
သော “ကမ္မဿကတာဉာဏ်” ခေါ် အယူမှန် သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် အပြု
အကပ်မရှိ ရှင်းလင်းပေတော့၏။ [ကမ္မ=ကံ + သကတာ=ကိုယ့်ဥစ္စာ
ရှိသူ၏ အဖြစ်ဟု + ဉာဏ=သိခြင်း၊] ထို့ပြင် - တဏှာမကင်းသေး
သမျှ တဘဝ အဆုံးတွင် ထိုထိုဘဝ၌ စိတ်ညွတ်မှု ဖြစ်နေရကား
“ထိုတဏှာ၏ ကိုင်းညွတ်မှုကြောင့် ပြုခဲ့သမျှကံသည် ဘဝအသစ်၌
ရုပ်နာမ်ကို ဖြစ်စေ ပြန်သည် ” ဟုလည်း သိမြင်ရကား “ ဘဝ
အသစ် တခု ဖြစ်ဘို့အရေး၌ တဏှာနှင့် ကံသည် ကြီးသေးသော

တာဝန်ခံများ ဖြစ်၏ ”ဟု သိရှိသည့်ပြင် “ ထို တဏှာမရှိလျှင် ဘဝ အသစ်လည်း မဖြစ်နိုင်တော့ ”ဟု သိမြင်လာပေသည်။

အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု ဆက်လက် ရှုပုံ ထို့နောက် ကိုယ်တော် သန္တာန်၌ ရှိသော ရုပ်နှင့်နာမ် တရားစု၏(အများထင်သလို အကြာကြီး မတည်တန့်ဘဲ) ဖြစ် ပြီးလျှင်

ပြီးခြင်း ပျက်စီးရပုံ အခြင်းအရာ အနိစ္စလက္ခဏာကို ထပ်ကာ ထပ်ကာရှုလျက် “ အားလုံး ရုပ်နာမ်တွေသည် အမြဲမရှိ အမြဲမရှိ အမြဲမရှိ = အနိစ္စ အနိစ္စ အနိစ္စချည်းပါတကား ” ဟု စဉ်းစားနေသော ဝိပဿနာ ဉာဏ်သည်၎င်း , ဤ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာကိုယ်ရှိနေသမျှ အိုရ နာရ သေရခြင်း ဒုက္ခမှစ၍ အမျိုးမျိုးသော စိတ်ဒုက္ခ ကိုယ်ဒုက္ခတွေကို ခံရမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် “ အားလုံးသော ရုပ်နာမ်တွေသည် ဒုက္ခဖြစ်ဘို့အကြောင်း ဒုက္ခအလောင်းချည်းပါ တကား ” ဟု စဉ်းစားနေသော ဝိပဿနာဉာဏ်သည်၎င်း , ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွင်း၌ မိမိအလိုကျ စီမံနိုင်သော အတ္တခေါ် အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် မရှိ ရုပ်နာမ်ကို ဖယ်ထားလိုက်လျှင် “မိမိ= ငါ=သူ”ဟု ခေါ်ရသောအရာ သည်ပင် မရှိ “ အားလုံး ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတွေသည် အတ္တတည်းမဟုတ် အတ္တလည်း မရှိ=အနတ္တ အနတ္တ အနတ္တချည်းပါတကား ” ဟု စဉ်းစားသိမြင်သော ဝိပဿနာဉာဏ် အစဉ်သည် ဆက်၍ ဆက်၍ တမျိုးပြီး တမျိုး ဖြစ်နေလေရာ ခန္ဓာကိုယ်၌ နှစ်သက် တွယ်တာနေကျ ဖြစ်သော တဏှာသည် နဲ့၍ နဲ့၍ လာလေတော့၏။ ဖြစ်မြဲ ဖြစ်နေသော ဉာဏ်အစဉ်လည်း ထို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဖြစ်သော ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ၌ ပြီးငွေ့စရာ ကြောက်စရာနှင့် အပြစ်တွေကိုသာ မြင်နေလေတော့သည်။

ဗုဒ္ဓမြစ်တော်မူပုံ ထိုသို့ မြင်သဖြင့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာမှ လွတ်လပ်
 မြင်းကို လွန်စွာ လိုလားနေရကား ရုပ်နာမ်
 ခန္ဓာကို စိတ်ဖြင့် အာရုံမပြုဘဲ ရုပ်နာမ်နှင့် တဘက်တလမ်းဖြစ်သော
 နိစ္စ သုခ ဓာတ်ကို စမ်းသပ်ရှာတွေ့လေရာ၊ မြင်တော့မလို မြင်တော့
 မလိုနှင့် အတော်ကြာပြီးမှ အမှန် မြင်သောစိတ် အစဉ်တမျိုးသည်
 ထင်ရှား ပေါ်လာ၏။ စိတ်ဓာတ်ကား သွေးသလို ဖြစ်၏။
 သောတာပတ္တိခရီးဉာဏ်ပေါ်လာသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ စိတ်ဓာတ်၌
 ဗြိကပ်ပါနေသော ကိလေသာ ဓာတ်ဆိုး ဓာတ်ငွေ့ များသည်
 ထိုခဏ၌ အတော်ရှင်းသွား၏။ လုံးလုံးကားမကုန်သေး။ ထို့နောက်
 တဆက်ထည်း လောကပင် အလွန်လျင်မြန်စွာ နိစ္စ သုခ ဖြစ်သော
 (နိဗ္ဗာန်) ဓာတ် တမျိုးကို ထပ်၍ထပ်၍ မြင်သော ဉာဏ်များ
 ပေါ်လာ၏။ စိတ်အစဉ်ကား ဧ၍ ဧ၍ သွားတော့၏။ ကိလေသာ
 ဓာတ်ပူ ဓာတ်ခိုး တို့လည်း တိုး၍ တိုး၍ ကုန်ခမ်း သွားလေရာ
 နောက်ဆုံး အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်ပေါ်လာသည့် အခါ ကိလေသာ
 အနာဂတ်အကြံ အပူ အခိုး အငွေ့ဟူသမျှ လုံးဝကင်း၍ စိတ်အစဉ်
 လည်း သန့်ရှင်းမြေစွာ အရာရာဝယ် ဘာမဆို သိနိုင်သော
 “သဗ္ဗညုတ” ခေါ် ထူးခြားသောဉာဏ်တော်ကို ရတော်မူသည်။

သဗ္ဗညုတ
 ဉာဏ်စွမ်း ထို ဉာဏ်တော်ဖြင့် အလုံးစုံကိုလည်း သိတော်မူ၏။
 သိဘိုင်း သိတိုင်းလည်း အမှားမရှိ အမှန်ကိုချည်း
 သိတော်မူ၏။ လောကီ ဈာန်သဘာဝကို ရစဉ်က
 အာဠာရရသေ့နှင့် ဥဒကရသေ့တို့အထံ နည်းခံခဲ့ရသေးသော်လည်း
 ကိလေသာ ဓာတ်တွေကို လုံးဝ ကင်းရှင်းစေ၍ စိတ်အစဉ် အထူး
 သန့်စင်စွာဖြင့် အရာရာ အကုန် သိအောင်ကား ဘဝပေါင်း

များစွာက ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရဘို့ရန် မှန်း၍ ကြိုးစားတော်မူခဲ့သော ပါရမီတော်များ၏ ထေရ်ခံချက်ဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို မရသမျှ ထိုင်နေရာမှ မထတော့အံ့ ဟု ဇွဲသန်သန်အားထုတ်မှုကြောင့် ရတော်မူခြင်းဖြစ်ရကား သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရဘို့အရေး၌ ဆရာမရှိဘဲ ကိုယ်တော်၏ အစွမ်း သက်သက်ဖြင့် ရတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

“ဗုဒ္ဓ = သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ” ဟူသော နာမည်တော်သည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော နာမည်တော်ပေတည်း။ ထိုဗုဒ္ဓဖြစ်ချိန်မှာ ကဆုန်လပြည့်နေ့ ကုန်၍ ညဉ့်သန်းခေါင်ကျော်ပြီးနောက် လပြည့်ကျော် တရက်ဘက်သို့ မရောက်ခင် အာရုံတက်ချိန် ဖြစ်သည်။

အားလုံးကို
ယုံကြည်ထိုက်ပုံ

“ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်သည် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ဆရာမရှိဘဲ ရတော်မူ၏” ဟု ဆိုရာ၌ ဘုန်းကြီးကား အမှန် ယုံကြည်သည့် အတိုင်း ရေးပြခဲ့ပြီ။

ဤစာကိုကြည့်ရှုသူတို့တွင် ပညာဘက်၌ ကိုယ်တိုင် အထူးတလည် လိုက်စားနေသူတို့လည်း မိမိတို့၏ လက်တွေ့အလုပ်များဖြင့် ယုံကြည်ကြပါလိမ့်မည်။ ထင်ရှားစေပါအံ့— စာသင်ကျောင်းများ၌ ပညာသင်ပြနေကြသော ဆရာတို့သည် တပည့်တို့၏ ဉာဏ် အမျိုးမျိုးကို တွေ့ကြရ၏။ မိဘ တဥျးထည်းက ပေါက်ဖွားလာသူချင်းသော်မှ ဉာဏ်ချင်း မတူကြချေ။ ကျောင်းတကျောင်းဝယ် အောက်ဆုံးကျနေသူနှင့် အထက်ဆုံးကျနေသူ ၂ ဥျး၏ ဉာဏ်ကို နှိုင်းချိန်လိုက်သည့်အခါ အေဝံဆုံးသူသည် လူတန်းမှစေ့ပါလေရဲ့လား၊ အထက်ဆုံးလူကလည်း လူရိုးရိုးမှ ဟယ်ပါလေရဲ့လား ဟု ယုံမှားချင်လာအောင် ကွာခြားနေကြပေသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ရာ၌ ရှေးရှေးဘဝက ပညာရေး

လိုက်စားချင်း ကွာခြားခဲ့မှု၊ ပညာကိုအားပေးသော ကောင်းမှုကို ပြုမှု မပြုမှုတို့ကြောင့် ဖြစ်ရသည်မှာ အမှန်ပင်တည်း။ [ဥးနှောက် ကောင်းမှု မကောင်းမှုသည်၎င်း ပညာထက်သော မိဘဝမ်း၌ ဖြစ်ရမှု မဖြစ်ရမှုသည်၎င်း ထိုရှေးဘဝက အကြောင်းကံပင် အမှန် ဖြစ်၏။]

ဥာဏ်တိုးပွားပုံ ထိုအကြောင်းများကို အရင်းခံ၍ ပညာသင်ရာ၌ လည်း တဆင့်ထက် တဆင့် တတန်းထက် တတန်း အသိဥာဏ် ရင့်သန်လာသည်မှာလည်း အထင် အရှားပင်။ ဤသို့ လျှင် သဗ္ဗညုတဘုရားကို ရတို့ရန် အသက်စွန့်တန်လျှင် စွန့်၍ ပါရမီ ဖြည့်တော်မူခဲ့သော ဗုဒ္ဓအလောင်းတော်၏ သန္တာန်၌ ဉာဏ်ပညာ ဓာတ်ခံသည် တဘဝထက် တဘဝရင့်သန် ရင့်သန်၍ လာခဲ့မည်သာ တည်း။ ပြခဲ့သော ပညာသင်သူတို့သည် ကျောင်းသင် ပညာများ ကိုသာဆရာထံ၌ နည်းခံကြရ၏။ ကျောင်းမှထွက်၍ဖြစ်စေ ကျောင်း ဆရာကြီးလုပ်၍ ဖြစ်စေ အထက်သို့တိုးတက်၍ ကြံ့ခိုင်ရာ၌ကား ဆရာ မရှိဘဲပင် (ကျောင်းသားတုန်းကနှင့် အလွန် ကွာခြားသော) နည်း သစ်တွေကို သိမြင်ကြ ကမ္ဘာကို ဖြန့်ချိနိုင်ကြပေသည်။ သို့ဖြစ်လျှင် ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော်သည် ဗောဓိဓညာင်၍ အောက်ဝယ် ကမ္ဘာ လောက၏ အကြောင်းကို စဉ်းစားတော်မူရာ၌ ဆရာမရှိဘဲ အလွန် ထူးခြားသော ဉာဏ်သစ် ဉာဏ်ဆန်းများကို မရနိုင်ဘဲ ရှိချေမည် လော။ လူ ၂ ယောက် ယှဉ်လာလျှင် ဉာဏ် ဝီရိယသာသနာ တယောံ သည် အခြားတယောက်၏ ဆရာဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်နေ၏။ ယောက် ၄ ယောံမှစ၍ တနိုင်ငံလုံးထက် ဉာဏ်ဝီရိယ သာသနာလည်း တနိုင်ငံ လုံး၏ ဆရာဖြစ်ထိုက်၏။ ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား (လူ နတ် မြဟ္မာ)

အားလုံးထက် ထူးခြားသော အသိဉာဏ် ရှိသူလည်း ထိုအားလုံးထက် အသိဉာဏ်သာသူ ထိုအားလုံး၏ ဆရာတင်ထိုက်သူပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ရှင်တော်မြတ်ဘုရားသည် လူများသိသလော့မက၊ ထူးခြား၍ သိတော်မူသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ဗုဒ္ဓ = သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ” အမည်တော်ကို ကေန့် ရတော်မူထိုက်ပေသည် ဟု အမှန်ပင် ယုံကြည်နေပါတော့သည်။

ဝိရိယတော်ကြောင့်လည်း ယခုခေတ်၌ အထက်တန်းရောက်ပြီး ရှင်လူတို့သည် အထက်တန်းသို့ မရောက်မှီက လေးစားရပုံ ဉာဏ် ဝိရိယ စိုက်ထုတ်၍ ကြိုးစားကြ

သော်လည်း ရည်မှန်းထားသော အဆင့်အတန်းသို့ ရောက်သည့်အခါ တချို့က စည်းစိမ်ယစ်၍၎င်း၊ တချို့က ရပ်သူနယ်သား တိုင်းသူပြည်သား ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသား လူအများ၏ ကောင်းစားရေးကို လစ်လျူပစ်ထား၍၎င်း အငြိမ်းစား အေးစား လုပ်နေကြသည်ကိုသာ အများအပြားတွေ့ရ၏။ ရှင်တော်မြတ်ကား အလွန်ချမ်းသာသော မဟာရာဇာဘဝမှ ၂၉ နှစ် အရွယ်၌ တောထွက်တော်မူခဲ့ပြီးလျှင် ၆ နှစ်ပတ်လုံး တရားရှာရင်း ပင်ပန်းကြီးစွာ ဒုက္ခခံတော်မူ၍ ၃၅ နှစ်အရွယ်၌ ဗုဒ္ဓ ဖြစ်တော်မူသည့်အခါ သတ္တမများ၏ အကျိုးငှါ ကိုယ်တော်၏ ပင်ပန်းမှုကို ဂရုမပြုဘဲ လှည့်လည်၍ တရားဟောတော် မူရှာပါသည်။ အကယ်၍ ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည် ဗုဒ္ဓ ဖြစ်ပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဧေးဧေး ဆေးဆေး နေတော်မူပါလျှင် လူနတ် မြဟွာတို့က “ကြီးကျယ်သော ဉာဏ်တော်ရှင် တပါး” ဟု ချီးမွမ်းရုံသာ ချီးမွမ်းနိုင်၍ လေးလေးပေးပေး အားရပါးရ ရှိနိုင်လှမည် မထင်ပါ။ ယခုသော် သတ္တမတို့ အကျိုးများအောင် ဗုဒ္ဓ

ကိုယ်တော်တိုင် အပင်ပန်းခံ၍ ကြိုးစားတော် မူခဲ့ပုံတွေကို (တရား
 တော်များအရ) သိမြင်ကြရသဖြင့် ဗုဒ္ဓကို အလွန်အင်း အားရ
 ပါးရ လေးမြတ်ကြည်ညို ရိုးသကြလေသည်။ ဥပမာ— သေဋ္ဌေး
 ဖြစ်အောင် ကြိုးစား၍ ဆင်းရဲသား ဘဝမှ သေဋ္ဌေး ဖြစ်သွားကြသူ
 ၂ ယောက်တို့တွင် တယောက်သည် သူ့ စည်းစိမ်သူခံစား၍ တယောက်
 ကား စည်းစိမ် မခံစားဘဲ ဆင်းရဲသားတွေ အကျိုးရှိအောင် စီမံ
 ဆောင်ရွက်နေ၏။ ထို ၂ ယောက်တွင် ပဌမ သေဋ္ဌေးကို “တော်ပါ
 ပေသည်-သေဋ္ဌေးဖြစ်အောင် ကြိုးစားနိုင်ပါပေသည်” ဟု ချီးမွမ်း
 ရုံသာ ချီးမွမ်းနိုင်ကြမည်ဖြစ်သော်လည်း သူ့ကို လေးစား ရိုသေ ကြ
 မည် မဟုတ် ၊ ဒုတိယ သေဋ္ဌေးကိုသာ ချီးမွမ်းလည်း ချီးမွမ်းကြ
 ရိုသေလည်း ရိုသေလေးစားကြသကဲ့သို့ တည်း။

တရားမဟောတော့ ဟု စိတ်ညွတ်တော် မူပုံ ဗုဒ္ဓ ဖြစ်တော်မူပြီးနောက် သတ္တာတို့အား
 တရားမဟောတော့ဟု စိတ်ဖြစ်တော်မူရာ
 ၌ တချို့က မကျေမနပ်ဖြစ်ကြ၏။ “သတ္တာ
 တို့အား တရားမှန်ကို ပြမည်ဟု ကြံ၍ ဗုဒ္ဓဖြစ်အောင် ကြိုးစားတော်
 မူခဲ့ပါလျက် ယခုမှ တရားမဟောတော့ = ဟု စိတ်ညွတ်တော်မူခြင်း
 သည် နဂိုရ်ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မညီ ” ဟု လည်း အပြစ် တင်လိုကြ၏။
 သို့သော် ထိုကဲ့သို့ တရားမဟောဘို့ရန် စိတ်ညွတ်ခြင်းသည်လည်း
 သဘာဝ ကျလှပေ၏။ ရှင်းလင်း ပြပါဉျားမည်-ယခုခေတ် တိုင်းကျိုး
 ပြည်ကျိုးကို တကယ့် စေတနာရင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်နေသူ အချို့တို့
 သည် တရံတခါ “မဆောင်ရွက်တော့ ပါဘူး” ဟု အကြံ ဖြစ်တတ်
 ကြ၏။ ဘာကြောင့်နည်း... မိမိ၏ တိုးတက်စေလိုသော စေတနာ
 ထားပုံနှင့် တိုင်းသူ ပြည်သားတို့၏ ထိုင်းမှိုင်း ဖျင်းအပုံမှာ အလွန်

ကွာခြား နေသည်ကို မကြာခဏ တွေ့မြင်ကြရသောကြောင့်တည်း။ ဘုန်းကြီး ကိုယ်တိုင်လည်း သာသနာတော်ကျိုးနှင့် အမျိုးသားတို့ အကျိုးကို စွမ်းနိုင်သမျှ ဆောင်ရွက်နေ၏။ တရားဟောရာ၌ ဒါန ကျိုးကိုချည်း မဟောဘဲ ကိုယ်ကျင့်ကောင်းအောင်လည်း ဟော၏။ စာသင်ပေးရာ၌ ကြိုးကြိုးစားစား သင်ပေး၏။ သို့သော် ဘုန်းကြီး ကြိုးစားသလောက် လူ့ဘက် ရှင်ဘက်မှာ အထမမြောက် သဖြင့် “ငါ့ဘာသာငါ အေးအေး စာကြည့်နေရဒါက ကောင်းပါသေး ရဲ့” ဟု မကြာခဏ စိတ်ဖြစ်၏။ ထိုသို့ စိတ်ဖြစ်သော်လည်း မဟော ဘဲ ပစ်ခတ်ခံရနိုင်၊ ဖြစ်ထိုက်သူတွေ ဖြစ်အောင် ဟု သဘောထား၍ ကြိုးစားလျက်ပင်။

ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်လည်း တရားတော်၏ သိမ်မွေ့ နက်နဲပုံနှင့် တရားတော်အလိုအားဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တတွေချည်း ဖြစ်၍ တလောကလုံး နှစ်သက်စရာ မရှိကြပုံကို၎င်း၊ သတ္တာတို့ စိတ်က လည်း နှစ်သက်တွယ်တာ နေကြပုံကို၎င်း၊ မြင်တော်မူရ၍ ပဒါး တလမ်း သံဘဲလမ်းကဲ့သို့ တရား၏ သဘောက တလမ်း သတ္တာတို့ စိတ်၌ ထင်မြင်နေပုံက တလမ်း ဖြစ်နေရကား အားလုံး ခြုံကြည့် လိုက်သည့်အခါ မြူးကနဲဆိုသလို တရားဟော၍ မဖြစ်နိုင်စရာ တွေကိုသာ မြင်တော်မူရကား တရား မဟောဘို့ရန် စိတ်ညွတ် မိပ်လိမ့်မည်။ သို့သော် ထိုသို့ စိတ်ညွတ်မှုသည် စာထည်း၌ ထုတ်ဖော် ရေးပြရာဝယ် စကားကျယ်ဝန်း နေသလောက် အကြာ ကြီးဖြစ်နေသည် မဟုတ်ပါ။ တရားတော်၏ သိမ်မွေ့ နက်နဲမှု တွေကို ဆင်ခြင်တော်မူရာ၌ တခဏမျှ ဖြစ်ပေါ် ပဲ သွားခြင်းသာ ဖြစ်ပါ လိမ့်မည်။ ထိုသို့ တခဏမျှ ဖြစ်ရခြင်းကား တရားတော်၏ နက်နဲပုံ

သတ္တဝါအများ၏ စိတ်ထားပုံကို နှိုင်းယှဉ်၍ ကြည့်သည့်အခါ အမှန် ဖြစ်ထိုက်၍ သဘာဝ ကျပါပေသည်။ ထို့ကြောင့် ထို တခဏ စိတ် ကလေး ညွတ်မိရုံမျှဖြင့် ဗုဒ္ဓအပေါ် အပြစ်မတင်ထိုက်ပါ။ ထို စိတ် ညွတ်ပြီးလျှင် ပြီးခြင်း တရားဟောဘို့ရန် အကြံတော် ဆက်လက် ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

မြဟ္မာ တောင်းပန်မှု

တရား ဟောဘို့ရန် မြဟ္မာကြီး လာ၍ တောင်းပန် ရခြင်းကား ဗုဒ္ဓ စိတ်ညွတ် ပုံကို အသိမြန်သော မြဟ္မာဖြစ်၍ ချက်ခြင်း တောင်းပန်လာခြင်း ဖြစ်၏။ သူလာ၍ တောင်းပန်ချိန်၌ ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တော်တိုင်လည်း ထိုစိတ်ညွတ်မှု မရှိတော့ပါ။ ကျမ်းစာတို့၌မူ ကမ္ဘာက မြဟ္မာကို ရိုသေနေခိုက် ဖြစ်၍ မြဟ္မာ၏ တောင်းပန်မှုကိုပင် အသားယူလျက် အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ပြနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အမှန်မှာ ယခုကာလ အများအကျိုးကို စေတနာရင်းဖြင့် ဆောင်ရွက် နေသူတို့ သော်မှ ထိုကိစ္စမျိုးကို လက်လွှတ်ကြသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓရှင်တော်လည်း မြဟ္မာ တောင်းပန်သည် ဖြစ်စေ မတောင်းပန်သည် ဖြစ်စေ တရားဟော ဘို့ရန် ကိစ္စကို မူလ ရည်ရွယ်တော်မူချက်အတိုင်း လက်လွှတ်တော် မူမည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် “ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်သည် နဂိုရ်က တရားခဟောဘို့ရန်ကြံ၍ မြဟ္မာတောင်းပန်မှ ဟောတော်မူသည်” ဟူသော စကား၌ အရေးတကြီး ချဲ့ထွင်စဉ်းစားဘွယ် မလိုတော့ပါ။

ဗုဒ္ဓ၏
နေ့စဉ် အလုပ်များ

ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်သည် နံနက် စောစော ထ၍ ယနေ့အဘို့ ကျွတ်ထိုက်သူများကို ဉာဏ်တော်ဖြင့် ဖြန့်၍ ကြည့်ရှုတော်မူ၏။ ဉာဏ်တော် အတွင်း၌ ပါဝင် တွေ့မြင်လာလျှင် သင့်တော်သော

အချိန်၌ ထိုသုဂ္ဂိုဟာကြွ၍ တရားဟောတော်မူ၏။ နံနက် မိုးသောက်
အလင်း ရောက်သည့်အခါ ရောက်လေရာမြို့ရွာတွင်းသို့ ကိုယ်တော်
တပါးထည်း သီးခြား၍ ဖြစ်စေ ရဟန်းတော်များနှင့် အတူဖြစ်စေ
ထိုက်သလို ဆွမ်းခံ ဝင်တော်မူ၏။ ထိုသို့ ဆွမ်းခံတော်မူရင်း ကြော
မကြော တရားဟော၍ အကျွတ်တရား ရစေတော်မူခဲ့၏။ ဆွမ်းခံပြန်၍
ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးနောက် ရဟန်းတော်အားလုံး ဆွမ်းစား
ပြီးသည့် တိုင်အောင် စောင့်ဆိုင်းတော် မူပြီးလျှင် စုံညီသည့်အခါ
“အပ္ပမာဒေန ဘိက္ခဝေ သမ္ပာဒေထ” အစရှိသော ဩဝါဒကို
ပေးတော်မူ၏။ ထိုနေရာ၌ အချို့ ရဟန်းတို့အား ကမ္မဋ္ဌာန်း
ပေးတော်မူ၏။ ထို့နောက် ဂန္ဓကုဋ်သို့ ဝင်တော်မူ၍ တခဏမျှ
ကျိန်းစက်လိုလျှင် ကျိန်းစက်တော်မူ၏။ ထို့နောက် ထတော်မူ၍
ချွတ်ထိုက်သူများကို ကြည့်တော်မူပြီးလျှင် နေလွဲအချိန်၌ တရား
တော်နာလာကြသောပရိသတ်အား တရားဟောတော်မူ၏။ ညနေ
စောင်း၍ ပရိသတ်များ ပြန်သွားသည့်အခါ ရေသုံးသပ်တော်မူ၏။
ထို့နောက် တခဏမျှ တပါးထည်း ကိန်းအောင်းတော်မူသည်။

နေဝင်၍ မကြာခင် ရဟန်းများ ရောက်လာကြ၏။ တချို့က
ပြဿနာမေးကြ၊ တချို့က ကမ္မဋ္ဌာန်းတောင်းကြ၊ တချို့က တရား
ဟောတော်မူရန် တောင်းပန်ကြ၏။ ဗုဒ္ဓရှင်တော် မြတ်လည်း
အားလုံးအလိုကို ဖြည့်ပေးတော် မူ၏။ ထိုရဟန်းများ ပြန်သွား
သည့်အခါ ညဉ့်၉းယာခန့် ကုန်လွန်၍ ၁၀ နာရီကျော် လူခြေ
တိတ်ချိန်လောက် ရောက်နေပြီ။ ထိုအခါ နတ် ဗြဟ္မာ အများပင်
ဘုရားဖူး တရားနာ ပြဿနာမေး လာကြ၏။ ထိုနတ် ဗြဟ္မာ
များလည်း အလိုပြည့်၍ ပြန်သွားကြသည့် အခါ သန်းခေါင်

ကျော်၍ နာရီပြန် ၂ ချက်လောက် ရှိပေမည်။ ထိုအခါမှ စ၍ နောက်ဆုံး မိုဃ်းသောကယာမ်ကို ၃ ပိုင်း- ပိုင်းပြီးလျှင် ပဌမပိုင်း အချိန်ဝယ် တနာရီ ကျော်ကျော် စကြွန်လျှော့တော်မူ၏။ (တနေ့လုံး တညလုံး အထိုင်များနေသောကြောင့် အညောင်းဖြေတော်မူခြင်း ပင် ဖြစ်ဟန် တူပေသည်။) ဒုတိယပိုင်း အချိန်၌ ငန္ဒကုဋ်သို့ ဝင်၍ လျောင်းစက်တော်မူ၏။ တတိယပိုင်း အချိန်၌ ကား အစဉ် ပြခဲ့သည့် အတိုင်း ချွတ်ထိုက်သူများကို ကြည်ရှုတော်မူကာ ထိုနေ့အဘွက် ကိစ္စလုပ်ငန်းများကို စတည်တော် မူပြန်လေသည်။ [ဗုဒ္ဓရှင်တော် မြတ်မှာ အိပ်ချိန် အလွန်နည်း၏။ ဗုဒ္ဓသာ မက၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်သူ တို့လည်း အိပ်ချိန် အနည်းငယ်မျှဖြင့် အိပ်ရေးဝနေ တတ်ကြသည်။]

နောက်ဆုံးအထိ ဗုဒ္ဓသည် သက်တော် ရှစ်ဆယ်ရှိရာ နောက်ဆုံး အချိန်၌ ကုသိနာရုံပြည် မလ္လာမင်းတို့၏ အင်ကြင်းဥယျာဉ် တွင်းဝယ် ညောင်စောင်း (ခုတင်ငယ်) ပေါ်၌ ဝမ်းတော်လားသော ရောဂါဖြင့် အလွန် အားနည်းစွာ လျောင်းနေတော်မူ၏။ “နောက် ၃ လကြာလျှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူမည်” ဟူသော အကြောင်းကိုလည်း ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်၏ မိန့်တော်မူချက်အရ အများပင် သိနှင့်ကြပြီး ဖြစ်ရကား ထိုအရပ်သို့ ရဟန်းတော် အများအပြားနှင့် နတ်ဗြဟ္မာပေါင်း များစွာသာ မက , ကုသိနာရုံမြို့တွင်းမှ မင်းနှင့် မှူးမတ် စသော ပရိသတ်အများလည်း ရောက်လာကြသည်။ ကုသိနာရုံ မင်းမှူးမတ်တို့ ကိုယ့်အစုအဖွဲ့နှင့်ကိုယ် တလှည့်စီရိခိုးနေကြခြင်းဖြင့် ညဉ့်၃းယာမ် (၁၀ နာရီ အတွင်းလောက်) အချိန် ကုန်လွန်သွားလေ၏။ ထို

အချိန်မှာအတော်ထင်ရှားသော မြဟ္မဏမျိုးမှ ရသေ့လုပ်နေသော “သုဘဒ္ဒ” ခေါ် ရသေ့ပရိဗ္ဗိဇ်တယောက်သည် ဗုဒ္ဓရှင်တော် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူတော့မည် ဟု ကြား၍ သူ၏ ယုံမှားသံသယကို လျှောက်ထားလိုသောကြောင့် အရေးကြီး လာရောက်၍ အရှင် အာနန္ဒာအား ဗုဒ္ဓအထံတော် ဝင်လိုပါကြောင်း လျှောက်ထား သည်မှာ—

သုဘဒ္ဒ။ ။ “အရှင် အာနန္ဒာ……ကိလေသာ အာသဝေါ ကင်း ကွာ၍ တရားအားလုံးကို ကိုယ်တိုင်သိနိုင်သော ဗုဒ္ဓအစစ်အမှန် ဆိုတာ တရံတခါမှသာ ပေါ်ပေါက်နိုင်သည်” ဟု ရှေးရှေး သော ဆရာကြီးများထံမှကြားခဲ့ဘူးပါ၏။ အရှင်ဂေါတမလည်း ယနေ့ညပင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံရပါတော့မည်၊ တပည့်တော်မှာလည်း ယုံမှားနေသော အချက်တခုရှိနေပါသည်။ ထိုအချက်ကို အရှင် ဂေါတမ ဖြေရှင်းနိုင်မည် ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ အရှင်ဂေါတမ ကို ထွေခွင့်ရလိုပါသည်။

အရှင်အာနန္ဒာ။ ။ (တိတ္ထိတွေဆိုတာ သူတို့ယူထားသော အယူ ကို တော်တော်နှင့် မစွန့်ချင်ကြ၊ ထိုအယူစွန့်အောင် ဟောပြော နေရပြန်လျှင် ဘုရားရှင် ပင်ပန်းတော် မူတော့မည်၊ နဂိုရိကပင် ပင်ပန်းတော်မူလျက်ရှိ၏—ဟု ကြံ၍) သုဘဒ္ဓ……မတော်ပါဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားကို မညှဉ်းဆဲပါနှင့် ၊ နဂိုရိကပင် ပင်ပန်းတော် မူနေပါတယ်။ [သုဘဒ္ဓသည်] ကြိမ်ထပ်၍ ခွင့်တောင်း၏၊ ခွင့်မရချေ။ ၃ ကြိမ်ထပ်၍ ခွင့်တောင်းပြန်သည်၊ မရပင်။ ထိုသို့ အပြန်အလှန်ပြောသံကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကြားတော်မူရကား—

ဗုဒ္ဓ။ ။ အာနန္ဒာ... သုဘဒ္ဒကို မတားမြစ်ပါနှင့်၊ သူမေးသမျှအမှန် သိလို၍ ဖြစ်လိမ့်မည်။ ငါဘုရားကိုညှဉ်းဆဲလို၍မဟုတ်။ ငါဘုရား ဖြေလိုက်လျှင်လဲ သိလွယ်ပါလိမ့်မည်။

ဤသို့လှမ်း၍ မိန့်တော်မူလိုက်မှ သုဘဒ္ဒ ဝင်ခွင့်ရ၍ ဗုဒ္ဓရှင်တော် ထံ၌ သူ၏ယုံမှားချက်ကို မေးလေသည်။ သူ၏ ယုံမှားချက် ဟူသည် လည်း “ဗုဒ္ဓ ဟု ဝန်ခံနေကြသော တိတ္ထိဆရာကြီးတို့၏တရား မှန်- မမှန်ပင်ဖြစ်၏”။ ဗုဒ္ဓသည် ထိုမှန်-မမှန်ဘုရားစီဝေဘန်ချက်ကို အသာ ဖယ်၍ တရားသဘောကိုသာ ဆက်လက် မိန့်တော်မူသည်မှာ—

သုဘဒ္ဒ... သမ္မာဒိဋ္ဌိစသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် အကြင် သာသနာ၌ မရှိ၊ ထိုသာသနာ၌ ပဌမအဆင့်သောတာပန်၊ ဒုတိယအဆင့် သကဒါဂါမ်၊ တတိယ အဆင့် အနာဂါမ်၊ စတုတ္ထ အဆင့် ရဟန္တာဟူသော သမဏမျိုး မရှိနိုင်၊ ဤသာသနာတော်၌ ထို မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးနှင့် သောတာပန် စသော ရဟန်းများ ရှိနိုင်သည်။ ငါသည် ၂၉ နှစ်အရွယ်မှစ၍ အကောင်းဆုံးကုသိုလ် (သဗ္ဗ ညဘာဉာဏ်) ကို ရှာခဲ့၏။ ရဟန်းပြုခဲ့သည်ကစ၍ အနှစ် ၅၀ ကျော်ပတ်လုံး အရိယမဂ်၏ တစိတ်တပိုင်း ဖြစ်သော ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ဟောပြောခဲ့သည်။ ဤ သာသနာမှ အပြင်ဘက်၌ သောတာပန်စသော သမဏများမရှိကြ၊ ဤသာသနာတော်၌ ဘိက္ခုဟူသမျှသည် ကိုယ်တိုင်လည်းကျင့်ကြ၊ သိရသမျှကို သူတ ပါးအားလည်း ဟောပြောသောအားဖြင့် ကောင်းမွန်စွာ နေကြ မည်ဆိုလျှင် ကမ္ဘာလောကသည် ရဟန္တာတို့မှမဆိတ်မကွယ်ဘဲ (ရဟန္တာရှိလျက်သာ) ဖြစ်ရာ၏... ဤသို့ မိန့်တော်မူချက်အရ

သုဘဒ္ဒသည် သဘောကျ၍ ရဟန်းပြုပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓအထံမှ ကမ္မဋ္ဌာန်း ယူ၍ ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန် မစံခင်ပင် ရဟန္တာဖြစ်လေသည်။

ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည် ပင်ပန်းနွမ်းနယ်တော် မူရာမှ သုဘဒ္ဒပရိဗ္ဗိဇဏ် ကျွတ်တန်းဝင်ဘို့အချက် မြင်တော်မူ၍ သုဘဒ္ဒကို တရားဟောခြင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးခြင်း စသည်ဖြင့် သန်းခေါင်ယာမ် တချိန်လုံး ကိုယ်တော်၏ပင်ပန်းမှုကိုဝရမပြုဘဲ ကြိုးစားတော်မူပြန် ပေသည်။ ထို့နောက် ပစ္ဆိမယာမ် နာရီပြန် ၁ ချက်ကျော်လောက်မှ စ၍ ရဟန်းပရိသတ်အား ဩဝါဒ ပေးတော်မူသည်မှာ—

“အာနန္ဒာ…… ဆုမ္မတော်မူမည့် ဗုဒ္ဓရှင်တော် မရှိတော့ပါ တကား” ဟု မမှတ်မှားကြလင့်၊ ငါသည် ၄၅ ဝါပတ်လုံး သုတ် အဘိဓမ္မာနှင့် ဝိနည်းတရားတော်ကို ဟောထားပြီးပြီ၊ ထိုတရား တွေသည် သင်တို့၏ ဆရာ ဖြစ်ရန်ကြလိမ့်မည်၊ ယခု (ငါဘုရား လက်ထက်)၌ တပါးနှင့် တပါးကို “အာဝုသော” ဟု ခေါ်ကြ= ထူးကြတယ်၊ နောင်(ငါဘုရား ကွယ်လွန်တော်မူတဲ့ အခါ)အကြီးက အငယ်ကို နာမည်ခေါ်၍ ဖြစ်စေ၊ အမျိုးအနွယ် ခေါ်၍ ဖြစ်စေ၊ “အာဝုသော=ငါ့ရှင်”ဟု ခေါ်၍ ဖြစ်စေ ပြောဆိုရန်ကြ၊ အငယ်က အကြီးကို “ဘန္တေ=ဘုန်းကြီး”ဟု ဖြစ်စေ “အာယသ္မာ=အရှင်” ဟု ဖြစ်စေ ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုရန်ကြ၊ သံဃာများက ပယ်နှုတ်ခြင်း ကို အလိုရှိလျှင် ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒက (သေးသေးနုနုဖြစ်၍ လူဒါယကာ တို့လည်း အပြစ်မြင်စရာ မဟုတ်သော ယုတ်မာမှုလည်း မပါသော) သိက္ခာပုဒ် ချားကို ပယ်နှုတ်ရန်နိုင်တယ်၊ [“ ပယ်နှုတ်ရန်ကြ ” ဟု မိန့်တော်မူမူဘဲ “ ပယ်နှုတ်လိုလျှင် ပယ်နှုတ်နိုင်တယ် ” ဟု မိန့်တော် မူသည်။] (ငယ်ကျန်တော်အမတ်ဟောင်း)ဆန္ဒရဟန်းကို မြဟ္မဒဏ်

ပေးရစ်ကြ၊ (သူက ဘုရားနှင့်တရားသာလေးစား၍ သံဃာတော်ကို ဂုဏ်ထူးချီးမြှင့်၍ ဖြစ်သောကြောင့် ဘာလုပ်လုပ် ဘာပြောပြော သံဃာကအဖက်လုပ်ပြီး ဆုမွန်မနေရစ်ကြနှင့်-ဟူလို။) [ထိုသို့ပြုလိုက်လျှင် သူ့ဘာသာ နောင်တရ၍ သံဃာကို လေးစားလာလိမ့်မည်၊ ထိုအခါ သံဝေဂရ၍ တရားအားထုတ်သဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်လိမ့်မည် ဟု မြော်မြင်တော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။] ထို့နောက် ဆက်လက်၍ မိန့်တော်မူပြန်သည်မှာ—

“ရဟန်းအများတွင် တဥးတလေမှာ ဗုဒ္ဓ၊ မဗ္ဗ၊ သံဃာ၊ မဂ်၊ အကျင့်၌ ယုံမှားသံသယ ဖြစ်နေလျှင် မေးလိုက်ကြ၊ နောက်မှ ‘ဘယ်အချက် ကလေးကို မမေးလိုက်မိ’ဟု နောင်တ မရရစ်ကြနှင့်။

ဤသို့ မိန့်တော်မူရာ အားလုံး ဆိတ်ဆိတ်နေကြလေသည်။ ထို့နောက် ၂ ကြိမ် ၃ ကြိမ် တိုက်တွန်းတော် မူသော်လည်း အားလုံးပင် ဆိတ်ဆိတ်နေကြ၏။ “ငါဘုရားကို လေးစားသဖြင့် ကိုယ်တိုင်မမေးလိုကြလျှင် အနားမှာ ရှိသော တပါးပါးကို အမေးခိုင်းကြ” ဟု ထပ်မံခွင့်ပြုတော်မူပြန်လည်း အားလုံး တိတ်တိတ်ပင် နေကြသဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာက “တပါးတလေမျှ ယုံမှားသံသယရှိမည် မဟုတ်ပါ” ဟု လျှောက်လေသည်။ ထို့နောက် အာရုံတက်၍ အချိန်လည်း တော်တော် နီးလာလေပြီ။ ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ် မိန့်တော်မူသည် မှာ....

“ဟန္တ.... ဒါနီ ဘိက္ခုဝေ အာမန္တယာမိ ဝေ၊ ဝယဓမ္မာ သင်္ခါရာ အပ္ပမာဒေန သမ္ပါဒေထ=အင်း.... (အားလုံး စကား တွေ လက်စ သိမ်းလိုက်ကြစို့၊) ဘိက္ခုတို့.... ယခု အချိန်မှာ

သင်တို့ကို သိစေတော်မူခဲ့မည်။ သင်္ခါရ တရားတို့သည် ပျက်စီးခြင်း သဘောရှိကြ၏။ မမေ့တတ်သောသတိဖြင့် အလုပ်ကိစ္စ ဟူသမျှတို့ ပြည့်စုံစေရန်ကြ”

ဤသို့ နောက်ဆုံးစကား မိန့်တော်မူပြီးနောက် ညောင်စောင်းငယ် ပေါ်မှာ လျောင်းမြဲ လျောင်းတော်မူလျက် သာလျှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော် လှုပ်တော်မမူပြီ။ ပဌမဈာန်မှစ၍ အစဉ်အတိုင်း သမာပတ် ဝင်စားတော်မူကာ လွန်စွာ ငြိမ်သက်တော် မူ၏။ ထိုအချိန်မှာ အရှင် အာနန္ဒာ ကိုယ်တိုင်ပင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီ ဟု ထင်၍ အရှင် အနုရုဒ္ဓါကို မေးရလေသည်။ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက ပရိနိဗ္ဗာန် မစံသေးကြောင်း နိရောဓသမာပတ်(စိတ်စေတသိက်ချုပ်၍ ရုပ်တချို့ သာ ရှိနေသော သမာပတ်သို့)ရောက်နေကြောင်းကို မိန့်တော်မူ၏။ ထိုသို့ ဈာန် သမာပတ် များကို ထပ်ပြန် တလဲလဲ ဝင်စားတော်မူသည်မှာ သမာပတ် အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေ ၂၀ နှင့် ၄ သိန်းမျှ အရေအတွက်ရှိလေသည်။ သမာပတ်အားလုံး ပြီးဆုံး၍ အာရုဏ် ရောင်ခြည် ပေါ်လာသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ဝိညာဉ်တော်နှင့် ကံကြောင့် ဖြစ်တည်လျက် ရှိသော ရုပ်ဓာတ်တော်သည် (နောက်ထပ် အဆက်မရှိတော့ဘဲ) ခန္ဓာတော် ဇာတ်သိမ်း၍ ချုပ်ငြိမ်းလေတော့သည်။

လွမ်းဆွတ်ကြည်စွဲ
ဝမ်းနဲကြပုံ

“ဗုဒ္ဓရှင်တော် ချုပ်ငြိမ်းတော်မူပြီ” ဟု သိသည်နှင့် တပြိုင်နက် အနာဂါမ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှ တပါး အခြား ရဟန်းတော်များနှင့် နတ်တို့သည် တချို့က လက်မောင်းကို မြှောက်၍ ငိုကြွ၏။ တချို့က

အရပ်ကြီး ဖြတ်လိုက်သလို တခါထည်းလဲကြသွားတော့၏။ တချို့က လူးကာလှိမ့်ကာ ဝိုဏ်းကြကုန်၏။ နှုတ်ကလည်း.... “ရှင်တော်မြတ် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူတာ သိပ်မြန်တာဘဲ = သိပ်မြန်တာဘဲ၊ က'မ္ဘာ လောကထဲမှာ ပညာဉာဏ် မျက်လုံးတော် ကွယ်ပျောက်ရချေ ပေါ့”....ဟု တတွတ်တွတ် ပြောကာ ပြောကာ ဝိုဏ်းရှာလေ၏။ အနာဂါမ် ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား သတိနှင့် ဉာဏ်ကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ဝမ်းနဲမှု မဖြစ်ပေ။ အရှင်အနုရုဒ္ဓါကမူ ဝိုဏ်းသု တို့ကို.... “ငါ့ရှင်တို့.... ဝမ်းမနဲကြပါနှင့်၊ မဝိုကြပါနှင့်၊ ချစ်ခင် မြတ်နိုး အားကိုးစရာ ဖြစ်သူတို့နှင့် မခွဲချင်ဘဲလည်း ခွဲကြရ၏။ ဖြစ်လာသော အရာဝတ္ထုမှန်သမျှ (ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ခန္ဓာကိုယ်တော် ဖြစ်စေကာမူ) မပျက်ဘဲ အစဉ်တည်မြဲပါစေ ဟု တောင်းတ၍ မရ နိုင်ပါ။ ထိုအကြောင်းကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ရှိတော်မူစဉ် ကပင် မပြတ် မိန့်တော်မူခဲ့သည် မဟုတ်ပါလော့၊ (ဝမ်းမနဲကြ၊ မဝိုကြနှင့်၊ ဝမ်းနဲနေလို့၊ ဝိုနေလို့ အကျိုးမရှိတော့ပါ။ ဗုဒ္ဓကို အောက်မေ့ လွမ်းဆွတ်ကြလျှင် ဗုဒ္ဓအလိုတော် ကျအောင် တရားကိုသာ ကြိုးစား၍ ကျင့်ကြပေတော့) ” ဟု တရားပြတော် မူလေသည်။ ဤသို့လျှင် အရှင်အနုရုဒ္ဓါ အရှင်အာနန္ဒာ တို့၏ အားပေးစကား တရားစကားဖြင့် မလင်းသေးခင် အချိန်ကို ကုန်လွန်စေပြီးနောက် အလင်း ရောက်သည့် အခါ ကုသိနာရုံ မြို့တွင်းမှ မင်းမှူးမတ် ပရိသတ်လည်း ထွက်လာကာ ဝိသုကာဝိ၊ အလောင်းတော်ကို ပူဇော်သူက ပူဇော်နှင့် မြင်မြင်သမျှ ရဟန်းရှင်လူတွင် မက နတ် မြဟွာများပင် လွမ်းဆွတ်ကြည်ကွဲ ဝမ်းနဲကြလေသည်။

နိဂုံးချုပ် ဤနေရာဝယ် ဗုဒ္ဓ အခန်းအတွက် နိဂုံးချုပ်ရပါတော့မည်။ လောက၌ စိတ်ရင်း စေတနာရင်း ကောင်းကောင်းနှင့်(ကိုယ်ကျိုးမငဲ့ဘဲ)ရပ်ကျိုး ရွာကျိုး နယ်ကျိုး တိုင်းပြည်ကျိုးကို ဆောင်ရွက်သူတို့ကား အလွန်ရှားပါ၏။ တယောက်တလေပေါ်လာလျှင် ထိုသူသည် (ဗုဒ္ဓအလောင်းလား၊ အဂ္ဂ သာဝကမဟာ သာဝကနှင့် ပကတိ သာဝက အလောင်းလား၊ ပစ္ဆေကဗုဒ္ဓ၊ အလောင်းတော်လား) တပါးပါး၏ အလောင်း အလျာတော့ကေန် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ဘုန်းကြီးတို့ ဗုဒ္ဓကား အလောင်းတော်ဘဝပေါင်း များစွာတုန်းကလည်း လောကကျိုး အမျိုးသားကျိုးကို (ကိုယ်တိုင် အပင်ပန်း အနစ်နာခံ၍) ဆောင်တော်မူခဲ့ပြီ။ ဗုဒ္ဓဖြစ်သည့်အခါလည်း နောက်ဆုံး အချိန်တိုင်အောင် သတ္တမများ၏ ကောင်းကျိုးကို(အလွန်အားနည်း နေပါလျက်နှင့်)ဆောင်တော်မူသေး၏။ ယခုအထိ ဘုန်းကြီးနှင့်တကွ ဗုဒ္ဓကို ယုံကြည်လေးစားသူတို့ ကိုယ်စီ ကိုယ်င စိတ်နေ စိတ်ထားကို ပြုပြင်၍ ပါရမီဖြည့်ကာ နိဗ္ဗာန်ကို မှန်းလျက် အလုပ် လုပ်နိုင်သည်မှာလည်း ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ဩဝါဒတော်ကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဗုဒ္ဓရှင်တော်ကို ရည်ရော်မှန်းဆ၍ “ တံဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ=ထိုဗုဒ္ဓကို ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ပါ၏ ” ဟုသာ ကိုယ်နှုတ် စိတ်ပါ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်လျက် မိမိတတ်နိုင်သည့် ဘက်က ဗုဒ္ဓ၏ အမွေအနှစ် သာသနာကို ထမ်းဆောင်နိုင်ကြပါစေသော။

ဗုဒ္ဓရတနာအခန်း ပြီးပြီ။

၂။ ဓမ္မရတနာ အခဏ်း

ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။

ဝိနည်း အဘိဓမ္မာ သုတ္တန်

ငါ့တို့ဗုဒ္ဓကို
ဓမ္မဖြင့် အကဲဖြတ်လော

စိတ်ရင်း စေတနာရင်း ဖြူစင်စွာဖြင့်
အများ၏ကောင်းကျိုးကိုသာ လိုလား
နေသော လူကြီး သူမ တယောက်၏

ပြောလေသမျှ စကားတွေနှင့် ပြုလေသမျှ အလုပ်တွေသည် အများ
နှစ်သက်စရာ တွေချည်းသာ ဖြစ်တော့ သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ အုလှိုက်
အသဲလှိုက်ဆိုသလို သတ္တဝါအကျိုးကို လိုလားတော်မူ၍ ထိုလိုလား
တော်မူသည့်အတိုင်း နောက်ဆုံး အချိန်ထိ ဆောင်တော်မူသော
ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်များသည် သတ္တဝါ အများနှစ်သက်စရာ အကျိုး
ရှိစရာတွေချည်း ဖြစ်နေပေတော့၏။ အလုပ်ကောင်း လုပ်နေသူ
လူတယောက်ကို နဂိုရ်က ပေါ့ပေါ့ဆဆ သာမန် ဟု ထင်ခဲ့ကြသော်
လည်း သူ၏ အလုပ်ကြောင့် လူအများ အကျိုးရနေသည်ကို တွေ့ရ
သော အခါ(ကိုယ်တိုင်လည်း အကျိုးရလာသည့်အခါ) ထိုသူ့ကို
မလေးစားဘဲ မနေသာတော့သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော်
အရ နေထိုင်ကြ ကျင့်ကြံ၍ သုခ ရနေသူများကို မြင်ရသည့် အခါ
သို့မဟုတ် ကိုယ်တိုင်ကျင့်၍ ချမ်းသာခံစားရသည့်အခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်
ကို မလေးစားဘဲ မနေနိုင်တော့ပါ။ မြင်ရုံကြားရုံမျှဖြင့် ဗုဒ္ဓကို
ကြည်ညိုမှု (သဒ္ဓါ) က အစတည်ခဲ့သူတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ်မင်သဖြင့် ဗုဒ္ဓ

တရားတော်ကိုလည်း ခင်ကြရသကဲ့သို့၊ တရားတော်ကို မြင်ရကြားသဖြင့် ပညာဉာဏ်တိုးတက်၍ နှစ်သက်အားရသူတို့လည်း တရားမင်သဖြင့် တရားရှင်ဗုဒ္ဓကို ခင်မင်လာကြရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓအပေါ်၌ မယုံကြည်တတ်သေးသူတို့သည် ဗုဒ္ဓစစ် မစစ် မှန် မမှန်ကို အကဲဖြတ်ကြသိုရန် ဗုဒ္ဓ၏ တရားအချို့ကို ဤအခန်း၌ ထုတ်ပြပါမည်။

တရားတော်
သုံးမျိုး ခွဲခြားချက်

လေးဆွဲငါးဝါ ကာလပတ်လုံး မနေမနား
ဟောထားတော် မူခဲ့သော တရားတော်
များသည် အလွန်အလွန် များပြား လှ၏။

ယခုတွေ့နေကြရသော ဝိဇ္ဇကပါဠိတော်များကိုကား ဗုဒ္ဓဟောတော်မူသမျှ အားလုံးပြည့်စုံပြီ ဟု မဆိုနိုင်သေး။ ယခု ပါဠိတော်များဝယ် မပါခဲ့သော “ပကိဏ္ဍက ဒေသနာ” ခေါ် အလွတ်တရားတော်များကို (အဋ္ဌကထာတို့ဝယ် ဟိုနေရာ သည်နေရာ၌) တွေ့ကြရသေး၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာတို့မှာလည်း မပါခဲ့သော ပကိဏ္ဍက ဒေသနာတော်သည် အလွန်များစွာ ကြွင်းကျန် ပေလိမ့်ဥြးမည်။ ယခု တွေ့နေကြရသော တရားတော်များ၏ အမျိုးအစားကို ခွဲခြားလိုက်လျှင် “ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာ၊ သုတ္တန်” ဟု ၃ မျိုးရှိ၏။ ဝိနည်းတရားဟူသည် ရဟန်းများ၏ ကိုယ်မှု နှုတ်မှုကို ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့အောင် ညွှန်ပြသောဥပဒေသတရားတော်ကြီးပေတည်း။ အဘိဓမ္မာတရားတော်ကား အစစ်အမှန် (မလွဲနိုင်သော) သဘာဝ ဓမ္မစုကို ပြသော တရားတော်ပေတည်း။ ထို ၂ မျိုးမှ ကြွင်းကျန်သမျှ တရားတော် အားလုံးကို “သုတ္တန်” ဟု ချည်း ခေါ်ရမည်။

ဝိနည်းတရားကို ဖြန့်လည် ဖူးစေသင့်ပုံ

ဝိနည်းတရားကို ဖြန့်လည် ဖူးစေသင့်ပုံ

ဝိနည်းတရားတော်အတိုင်းသာ ရဟန်း တော်များ နေထိုင်သွားလာ ပြောဆိုကြ ပါလျှင် မြန်မာလူမျိုး၏ လေးစားခြင်း သာမက ကမ္ဘာပေါ်တွင် ယဉ်ကျေးသည် ဟု ခေါ်ရသော လူတိုင်း ကပင် လေးစားခြင်းကို ခံရလောက်ပေ၏။ ရှေးတုန်းက မြဟ္မဏ လူမျိုးတယောသည် ဝိနည်းကျမ်းစာများကို ဖတ်ရုံမျှဖြင့် သာသနာ တော်ကို ကြည်ညိုစိတ် ဖြစ်လာခဲ့ရ၏။ ဓမ္မာသောက မင်းတရား လည်း ဝိနည်းနှင့်အညီ ဣန္ဒြေရရသွားနေသော နိဗ္ဗာန်သောမဏော ငယ်ကို မြင်ရသည်မှ စ၍ သာသနာ့ ဒါယကာ မဟာရာဇာကြီး ဖြစ်လာရပေသည်။ ဤသို့လျှင် “ဝိနယ” ဟု ခေါ်သော ဥပဒေသ တရားတော်ကြီးသည် မြင်သူတိုင်း လေးစားရလောက်အောင်ပင် စည်းကမ်း နည်းလမ်းများကို ညွှန်ပြထားပေရကား အနာဂတ် ကာလ၌ ဗုဒ္ဓသာသနာကို အထက်တန်းရေံအောင် ပြုပြင်လိုသော ရဟန်းလူရှင် သူတော်စင်တို့သည် ထိုဝိနည်း ဥပဒေသတော်ကြီးကို ပြန်၍ ထင်ရှား ထွန်းကားလာအောင် ပဌမဆုံး ကြိုးစားသင့်ကြ ပေသည်။

ဝိနည်းပာဠိတော်အဋ္ဌကထာ ဒီကာများကို ဖြန့်၍ ဖူးစေသင့်နည်း အချက်

ဝိနည်းပာဠိတော်အဋ္ဌကထာ ဒီကာများကို စာချ ဆရာတော်များက အထူး ဂရုစိုက်၍ အမြန်ဆုံး ပေါက်ရောက် လွယ်အောင် ပို့ချ ခြင်း၊ ပို့ချတိုင်း၌ လက်တွေ့အလုပ်လုပ်ပြခြင်း၊ လူအများ ကြည့်ရှု၍ လွယ်ကူအောင် ရာဇသတ် စာအုပ်ကြီးများကဲ့သို့ သူ့အခမ်းများ နှင့်သူ စာအုပ်ကြီးဖြစ်အောင် ပြုစုခြင်း၊ လူများက ဝိနည်းတော်နှင့် ညီစွာနေသော ရဟန်းတော်များကို လေးစား ကိုးကွယ်ခြင်း၊

ဝိနည်းနှင့် မညီညွတ်သူတို့ကို အစိုးရ ကိုယ်တိုင်နှင့် အသင်းအဖွဲ့များက အရေးယူခြင်းတို့ဖြင့် ဝိနည်းသာသနာ ပြန်၍ထွန်းကားလာအောင် ကြိုးစားသင့်ပါသည်။

အဘိဓမ္မာ ယခုခေတ်သည် အစစ်အမှန် သဘာဝကို လိုက်စားနေသော ပညာခေတ်ဖြစ်၏။ ထိုကဲ့သို့အစစ်အမှန် သဘာဝသည် အဘိဓမ္မာတရားတော်၌ အစုံအလင် ပါဝင်၏။ အဘိဓမ္မာ၏ ပြင်ဘက်၌ အစစ်အမှန်ကို မည်မျှလေခံပင် စိစစ်ရှာဖွေကြသော်လည်း သိရှိကြရလိမ့်မည် မဟုတ်။ ထို ကောင်းကို ရှင်းပြဉ်းမည်—
“အဆင်းတခုကို ကြည့်ရှုသည်” ဟု ဆိုရာ၌ မျက်လုံးအိမ် အတွင်းဝယ် စက္ခု အကြည်ဓာတ်ကို ထိုအဆင်း အာရုံက ပဌမဆုံး ဓာတ်ခိုက်၏။ ထိုကဲ့သို့ ဓာတ်ခိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ထိုအာရုံကို ဆင်ခြင်သော “အာဝဇ္ဇန” ခေါ် စိတ်တခု အလွန်လျင်မြန်စွာ ဖြစ်၍ ပျက်သွား၏။ ထို့နောက် တဆက်ထည်းပင် ထိုအာရုံကို မြင်သိသိသော “စက္ခုဝိညာဏ” ခေါ် စိတ်တခု အလွန်လျင်စွာ ဖြစ်၍ ပျက်ပြန်၏။ ထို့နောက် ဆက်ကာ ဆက်ကာ ထိုအာရုံကို ခံယူသော သမ္ပဒိန္နနစိတ်၊ စုံစမ်းသော သန္တိရဏစိတ်၊ ဆုံးဖြတ်သော ဝေါဌပနစိတ်၊ အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားသော (အလွန်လည်း အဟုန်အရှိန်ပြင်းသော) “ဇဝန” ခေါ် စိတ် ၇ ကြိမ်၊ ထို အာရုံကို ဆက်၍ အာရုံပြုသော “တဒါရမဏ” ခေါ် စိတ် ၂ ကြိမ် ဖြစ်၍ ပျက်၏။ ဤမျှသော စိတ်အစဉ် ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် “ငါမြင်၏” ဟု ဆိုရလေခံအောင် စိတ်ခံစားသေး။ ထို့နောက် စိတ်အစဉ် ၃ တန်း ၄ တန်းဖြစ်ရသေး၏၊ စိတ်အစဉ် ဖြစ်ရသော်လည်း အချိန်ကြာသည် ဟု မမှတ်ထိုက်။

လက်ဖျောက်တချက်တီး အချိန်မှာ ကုဋေများစွာ စိတ်တွေဖြစ်၍ ပျက်နိုင်သောကြောင့် ချက်ခြင်း မြင်ရသည် ဟုပင် ဆိုနိုင်သည်။

နာမ်ကလာပ်စည်း စိတ် တခုတခု ဖြစ်ရာ၌ စိတ် သက်သက် ဖြစ်သည် မဟုတ်။ စိတ်နှင့် အတူ ဖြစ်၍ အတူ ပျက်ကြသော စေတသိက်ခေါ် တရားစုလည်း ပါဝင်ကြသေးသည်။ ထိုတရားများကား-အာရုံကို ဓာတ်သဘောအလိုက် ထိခိုက်သော ဖဿ , အာရုံ အရသာကို ခံစားသော ဝေဒနာ, အာရုံကို မှတ်သားသော သညာ , တွဲဘက် တရားများကို ဆိုင်ရာ ကိစ္စ၌ ဆောင်ရွက် ဘို့ရာ လှုံ့ဆော်သော စေတနာ, အာရုံ၌ (တဏှာမျှ ဖြစ်စေ) ငြိမ်သက်စွာ တည်တန့်နေသော ကေဂ္ဂတာ (သမာဓိ), ထို တရားတို့၏ အသက် ဟု ခေါ်ရသော ဇီဝိတိန္ဒြေ, ထို အာရုံကို နှလုံးသွင်းသော “ မနသိကာရ ” ဟု (အနည်းဆုံး အားဖြင့်) ဤတရား ၇ ပါးသည်လည်း အမြဲ ပါနေပေသည်။ ဤသို့ စိတ် စေတသိက်တို့ အစုလိုက် အစုလိုက်ဖြစ်ခြင်းကို “ နာမ်ကလာပ် ” ဟု ခေါ်ကြစို့။ [“နာမ-နာမ်+ကလာပ်-အစု အဝေး(ကလာပ်)။]

ရုပ်ကလာပ်စည်း ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်သည် ရုပ်အကြောင်းကို ဟောပြောတော် မူရာ၌လည်း “ဤဓာတ်သည် ခက်မာခြင်း သဘောရှိ၏, ပထဝီဓာတ်” ဟု ခေါ်၏။ “ဤဓာတ်သည် ဖွဲ့စေးခြင်း သဘော ယိုစီးခြင်း သဘော ရှိ၏ , အာပေါဓာတ် ” ဟု ခေါ်၏။ “ဤဓာတ်သည် အငွေ့ သဘောရှိ၏။ (အပူရုပ်၌ အပူငွေ့-အရေရုပ်၌ အ. ငွေ့ ရှိ၏။) တေဇောဓာတ် ” ဟု ခေါ်၏။ “ ဤဓာတ်သည် ထောက်ကန်ခြင်း တွန်းဖိခြင်း သဘော ရှိ၏, ဝါယောဓာတ် ” ဟု

ခေါ်၏။ “ဤ ဓာတ်သည် အဆင်းအရောင် သဘောရှိ၏၊ ဝဏ္ဏ” ဟု
 ခေါ်၏။ “ဤ ဓာတ်သည် အနံ့သဘော ရှိ၏၊ ဝဇ္ဇဓာတ်” ဟု ခေါ်၏။
 “ဤ ဓာတ်သည် အရသာ သဘောရှိ၏၊ ရသဓာတ် ” ဟု ခေါ်၏။
 “ဤ ဓာတ်သည် အဆီ အနှစ်တည်း၊ ဩဇာဓာတ်” ဟု ခေါ်၏၊ ဤ
 ပြခဲ့သော ရုပ်ရှစ်ခု အပေါင်းသည် အနည်းဆုံး ရုပ်ကလာပ် တခု
 ဖြစ်၏ ၊ သာမန် မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်ဘဲ အလွန် ကောင်းသော
 မှန်ပြောင်းဖြင့်သာ မြင်နိုင်သော အသေးဆုံး ဆိုရသော (အနုမြူ
 ထက်ပင် သေးငယ်၍ “ပရမာနုမြူ” ဟု ခေါ်ရသော) ရုပ်မှုန့်ကလေး
 ၌ ယေဘုယျ ရှစ်ခု ရှစ်ခု ပေါင်းစုနေသော ရုပ်ကလာပ်ကလေးတွေ
 အတော် များများ စုဝေး တည်နေပါသည်။ ရုပ်တုံး ရုပ်ခဲက
 ကြီးကျယ်လေ ထိုရုပ်ကလာပ်မှုန့်တွေ များလေ ဖြစ်၏။

အဘိဓမ္မာ
 အရေးကြီးပုံ

နာမ်အစုံ ရုပ်အစုံကို သူ့ ကလာပ်နှင့်သူ ခွဲစိတ်၍
 ပြထားသည့်ပြင် တစုနှင့် တစုံ ရှေ့နော်ဖြစ်ရာ၌
 အချင်းချင်း ကျေးဇူး ပြုသွားကြပုံကို၎င်း သူတို့
 ဖြစ်ခိုက်၌ အချင်းချင်း ကျေးဇူး ပြုနေကြပုံကို၎င်း အဘိဓမ္မာ၌
 ဖော်ပြထားတော် မူရာ ၊ လက်တွေ့ စဉ်းစားလေ့ ရှိကြသော
 ယခုခေတ်ဝယ် ထို အဘိဓမ္မာ သဘော အတိုင်း မမှန်နိုင် ဟု
 ပယ်လွန်မည့် သူကို တွေ့စမ်းချင်ပါသည်။ ဘုန်းကြီးတို့ အယူအဆ
 ၌ကား ထိုမျှလောက် အသေးစိတ်၍ ခွဲခြားစိတ်ဖြာပြီးလျှင် ဤ
 သဘောသည် ဖဿ၊ ဤသဘောသည် ဝေဒနာ စသည်ဖြင့် သိနိုင်
 သူကို မဆိုထားဘိ ၊ ဗုဒ္ဓ မပေါ်ထွန်းခဲ့ပါလျှင် “ ဖဿ-ဝေဒနာ ”
 စသော နာမည်မျိုးကိုမျှ တပ်ပြနိုင်သူ မရှိ - ဟု ယူဆပါသည်။
 ဘုန်းကြီးတို့သည် ရုပ်ဓာတ်ကို လက်တွေ့ ခွဲကြည့်ဘို့ရာ လက်နက်

ကြိယာ အပြည့်အစုံမရကြသေး၍ မခွဲနိုင်ကြသော်လည်း လူတယော
၏ စိတ်နေ စိတ်ထားတို့ကား စကားပြောပုံ ပြုကျင့်နေထိုင်ပုံကို
ထောက်ထား၍ ထိုအချိန်မှာ မည်သည့် နာမ်ကလာပ် ဖြစ်နေသည်
ကို အဘိဓမ္မာ အလေ့အကျင့် အရ အတော်မှန်အောင် မှန်းနိုင်ကြ
ပါ၏။ တရားအားထုတ်၍ တရားပေါက်နေသူ (ပရစိတ္တညဉ်ဏ် ရနေ
သူတို့ကား) ထိုထက်ပင် သေချာ ကျမှအောင် သိနိုင်ကြပေသည်။
မိမိစိတ်ထားကိုမူ စဉ်းစားသည့် အခါ အလွန် သေချာစွာ သိ၍
မကောင်းသော နာမ်ကလာပ်ကို နောက်ထပ် မဖြစ်အောင်လည်း
ချုပ်တည်းနိုင်၊ ကောင်းသော နာမ်ကလာပ်ကို တိုးတက်အောင်
လည်း ပြုပြင်နိုင်ကြပေသည်။ ယခု အချိန်အခါသည် “ ဖန်ဆင်းသူ
ရှိ၏ ” ဟူသော ရှေးကျသည့် ဝါဒကို မသုံးစွဲကြတော့ဘဲ လက်တွေ့ကို
လိုက်စားချိန် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အလွန် သေချာ ကျနသော
(မလွဲနိုင်သော) အဘိဓမ္မာ၏ သဘာဝများကို အထက်တန်းလောကီ
ကျောင်းများ၌ သင်ပြသင့်ကြပေသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းများ၌
လည်း အရကျက်ရုံမဟုတ်ဘဲ လက်တွေ့ သင်၍ ကမ္ဘာကို ပြဘို့ရန်
ကြိုးစားသင့်ကြ ပါပြီ။ ဤကျမ်း၌ကား အနာဂတ် သာသနာကို
ပြုပြင်ချင်လာအောင် ညွှန်ပြရဉ်းမည်ဖြစ်၍ ထိုသဘာဝကို အကျယ်
ပြနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပါ။

သုတ္တန်တရားတော် သုတ္တန်တရားတော် များကို ဗုဒ္ဓနှင့် ဗုဒ္ဓ
သာဝက တို့၏ ရှေးဖြစ်ဟောင်း (ဇာတ်
ကြောင်း) များလည်း ပါ၏။ မင်္ဂလသုတ် သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်
စသည်ကဲ့သို့ လူအများ၏ ကိုယ်ကျင့်တရားများလည်း ပါ၏။ လူ
နတ် မြဟွာတို့၏ အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းထားသော

တရားများလည်း ပါ၏။ ဒါနအကျိုး သီလအကျိုး စသည်များနှင့် တကွ အကုသိုလ် ဒုစရိုက်များ၏ မကောင်းကျိုးများလည်း ပါ၏။ သစ္စာလေးပါး ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သတိပဋ္ဌာန်စသော အလွန်လေးနက်သော တရားလည်း ပါ၏။ ပညာရှိ လူနတ် ဗြဟ္မာတို့၏ စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သော (သတ္တာတို့ကို အကျွတ်တရား ရစေနိုင်သော) တရားတော်ကား (ဝိနည်းနှင့် အဘိဓမ္မာ မဟုတ်) ဤ သုတ္တန် တရားတော်များ ပင်တည်း။ [သုတ္တန် ဒေသနာတော် များကို ဝေါဟာရဒေသနာဟု ခေါ်၏။ ဝိသေသေန-ဝိနည်းအဘိဓမ္မာတို့မှ နိုင်၏။ အားဖြင့်၊ မနိ - သတ္တာတို့၏ စိတ်ကို၊ ဟရတိ = ဆောင်ယူ ထူးသော၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဝေါဟာရေ-ဝေါဟာရဒေသနာ မည်၏။] မှန်၏-ဓမ္မစကြာ တရားတော်သည် သုတ္တန်ပင်တည်း၊ ထို ဓမ္မစကြာ တရားတော်၏ အဆုံး၌ အရှင် ကောဏ္ဍညနှင့် တကွ ကုဋေများစွာ နတ်ဗြဟ္မာတို့ ကျွတ်တန်း ဝင်ကြလေသည်။

သုတ္တန်ကိုသာ
ပြမည်

သုတ္တန် တရားတော်သည် သတ္တာများ အကျိုးကို ဝိနည်း အဘိဓမ္မာ တို့ထက် ပို၍ ဆောင်နိုင်ပါ သော်လည်း ဟောပြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဒါနနှင့် ဒါန၏ အကျိုးကို အဟော များသောကြောင့်၎င်း ဇာတ် နိပါတ် များကို ဟောပြန်ပါလည်း ထိုဇာတ်တွင် ပါဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ် များ၏ ကိုယ်ကျင့် ကောင်းပုံ ကိုယ်ကျင့် ချို့ယွင်းပုံကို ထင်ရှား အောင်မပြကြဘဲ လွမ်းခဏ်း ဆွေးခဏ်း စသော အခဏ်းတို့ကို သာ တခမ်းတနား ချဲ့ထွင်၍ သဘင်ဆန်ဆန် (ကွက်စိတ် ဆရာ တွေကို အားကျလျက်) ဟောပြောကြောင့်၎င်း၊ ယခုအခါ များစွာ ကုန်သော တရားနာ ပရိသတ်တို့ကလည်း သုတ္တန်ဆိုလျှင် ပျော်ရွှင်

ဘွယ် အပျင်းဖြတ်ရားဟု ထင်မှားနေကြလေသည်။ ဘုန်းကြီးကား သုတ္တန် ဒေသနာတော် များကို လေ့လာခဲ့ရာ၌ ဗုဒ္ဓ မဖြစ်သေးမှီ အလောင်းတော် ၁၀၀၀ ပါရိသေဝ်ပုံကို ပြသော ဇာတ်တော် များကို ကြည့်ရသည့်အခါ ထို အလောင်းတော်များကဲ့သို့ ပါရိသေဝ် ဖြည့်ကျင့်လိုသော စိတ်တွေသာဖြစ်ရ၏။ ဗုဒ္ဓဖြစ်ပြီးမှ ဟောပြောတော် မူအပ်သော အင်္ဂုတ္တိုရ်သံယုတ် ပဏ္ဏာသနှင့် ဓမ္မပဒ စသည်ကို ကြည့်ရှုရသည့် အခါ စိတ်နေ စိတ်ထားတွေ အလိုလို ပြောင်း၍ ပြောင်း၍ သွားကာ သံသရာမှ မြန်စွာ လွတ်မြောက်လိုစိတ် ဖြစ်ရပေ ၏။ ထို့ကြောင့် ဤအခဏ်း ကြည့်ရှုသူတို့အား ဓမ္မ၏ အရသာကို ထိုက်တန်သမျှ ခံစားကြရအောင် သုတ္တန်ဒေသနာတော်မှသာ ဓမ္မ တချို့ကို ထုတ်ဖော် ညွှန်ပြရပါလိမ့်မည်။

x x x x

ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်တော်မူပုံ

ပဉ္စဝဂ္ဂိ ၅ ဇယာန် ငါးယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အစုံ (အဖွဲ့) ကို “ပဉ္စဝဂ္ဂိ” ဟု ခေါ်၏။ ဗုဒ္ဓအလောင်းတော် ဖွားမြင်တော်မူ၍ မကြာမီ သုဒ္ဓေါဒန မဟာရာဇာသည် မြဟ္မဏ ပဏ္ဍိတ် တရားရှစ်ယောက်တို့ကို ဖိတ်မိ၍ ကောင်းမွန်စွာ ကျွေးမွေး ပြီးလျှင် ထို မြဟ္မဏ ဘို့တွင် ပညာအရှိဆုံးရှစ်ယောက်ကို ရွေးချယ်၍ အလောင်းတော် ကလေး၏ ရုပ်လက္ခဏာကို ကြည့်ရှု စေရာ ၊ ၇ ယောက်သော မြဟ္မဏတို့သည် “ရုပ်လက္ခဏာတော် အလိုအားဖြင့် တောထွက်လျှင် ဗုဒ္ဓဖြစ်ရမည်၊ လူ့ဘောင်နေလျှင် စကြာမင်းဖြစ်ရ မည်” ဟုဟောကြ၍ အငယ်ဆုံး ကောဏ္ဍည မြဟ္မဏကား “ ကေန

မုချ ဗုဒ္ဓဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ဟောလေသည်။ ထိုတွင် ကောဏ္ဍည မြဟ္မဏသည် “အိမ်ရာထောင်၍ လူ့ဘောင်နေလျှင် သားသွီးတွေ နှင့်အစွန့်ရခက်လိမ့်မည်” ဟု ယူဆ၍ ထိုမြဟ္မဏတို့၏ သား ၄ ယောက် နှင့် အတူ တောထွက်ပြီးလျှင် ရသေ့လုပ်ကာ အလောင်းတော်၏ တောထွက် လာချိန်ကို စောင့်မြော်နေနှင့် လေ၏။ [မြဟ္မဏ ရှစ်ယောက်တွင် ၃ ယောက်က ဗုဒ္ဓနှင့်ကြွေမင်း ဟု ၂ ခုနီး၊ ၅ ယောက်က ကေနီ ဗုဒ္ဓဖြစ်ရမည် ဟု ဟောပြီးလျှင် ထို ၅ ယောက် သည်ပင် တောထွက်၍ ရသေ့လုပ်နေကြသည်။ ဟု လည်း ပါသော သိ သုတ်၌ တနည်းပြ၏။] ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော် တောထွက်လာသည့် အခါ သူတို့သည် ဗုဒ္ဓဖြစ်အောင် အားထုတ်နေသော အလောင်း တော်ကို ရေပူချမ်း ကမ်းလှမ်းလုပ်ကျွေး နေကြလေသည်။

ဥပမာ ၃ မျိုး
ထင်လာပုံ

အလောင်းတော်သည် တောထွက်တော်မူခဲ့ပြီးနောက် ဆရာကို လိုက်၍ရှာရာ အာဠာရနှင့် ဥဒက ရသေ့ တို့ကို တွေ့ရပါသော်လည်း၊ ထို ရသေ့ဆရာကြီးများ အထံမှ လောကီ ဈာန်ကိုသာ နည်းခံရသဖြင့် အားရကျေနပ်ခြင်း မရှိသေးရကား ထို ဆရာကြီးတို့ အထံမှ ခွဲခွါခဲ့၍ အကောင်းဆုံး ကုသိုလ်ဖြစ်သော သမ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရှာလျက် လှည့်လည် တော်မူစဉ် ဥရုဝေလာတော—သေနာ နိဂုံးသို့ ရောက်တော်မူသည့် အခါ အလွန် သာယာသော တောအုပ်ကို၎င်း စီးတသွင်သွင် ကြည်လင်သန့်ရှင်း မြူမှော်ကင်းသော စန်းရေနှင့် ကမ်းခြေ အနီး အပါးဝယ် ဆွမ်းခံလွယ်မည့် ရွာကို၎င်း မြင်တော်မူရ၍ ထိုတော၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ဘို့ရန် ဆုံးဖြတ်တော် မူလေသည်။ ထို အခါ ဝယ်စိတ်တော်၌ ဥပမာ ၃ မျိုး ထင်လာသည်မှာ

၁— ရေသဖန်သား တချောင်းသည် အစေးနှင့် တကွ စိုစို ဖတ်ဖတ်ရှိ၏၊ ထိုထင်းကိုပင် ရေထည်း၌ ချထားပြန်၏။ မီးကို အလို ရှိသူသည် ထို ထင်းကိုယူ၍ မီးမွှေးလျှင် မီးရနိုင်မလား၊ မရနိုင်။ ဘာကြောင့်နည်း၊ ... နဂိုရက စိုနေသည့်အပြင် ရေထည်း၌ပင် စိမ်ထားပြန်သောကြောင့်တည်း။ ထို့အတူပင် နဂိုရက ကာမစိတ် အစေးခတ် အစိုခတ် မကင်းပြတ်သေး သူတို့သည် ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်အတွင်း၌ (သွီးခင်ပွန်းချင်း အတူ) စိမ်နေပါလျှင် ထို ကိလေသာ အစိုခတ် ခြောက်ကပ်ကုန်ဆုံး သွားအောင် ကြိုးစား စေကာမူ လောကုတ္တရာ တရားထူးဖြစ်သော မီးကို မထွက်စေနိုင်။ [ဤစကားဖြင့် ကိလေသာ ကာမစိတ်လည်း မကင်းဘဲ သားလင် ခင်ပွန်းနှင့် အတူ တရားရအောင် အားထုတ်နေသူကို တရားရနိုင်- မရနိုင်ကို စဉ်းစားစေ၏။ ပါရမီဖြစ်အားထုတ်သူကို အထူးမဆိုလို။]

၂— ရေသဖန်းထင်း တချောင်းကား အစေးမပြတ် စိုဖတ်ဖတ် ပင် ရှိနေသေး၏။ သို့သော် ရေထဲ၌ စိမ်၍ မထားဘဲ ရေနှင့်ဝေးစွာ ကုန်းပေါ်မှာ ချထား၏။ ထိုထင်းဖြင့် မီးတောက်အောင်ကြိုးစားသူ လည်း မီးရနိုင်မည်လော၊ မရနိုင်ပင်။ ဘာကြောင့်နည်း၊ ရေထဲ၌ စိမ်မထားသော်လည်း စိုစို ဖတ်ဖတ် ရှိနေသောကြောင့် တည်း။ ထို့အတူ သွီး ခင်ပွန်းတို့နှင့် အတူ မနေတော့ဘဲ ရသေ့ ရဟန်း သီလရှင် ရသေ့မ လုပ်၍ နေသော်လည်း အတွင်းစိတ်ဓာတ် ၌ ကာမဂုဏ် ခံစားလို၍ စိုနေသေးပါမူ ထိုသူလည်း ကြိုးစား အားထုတ်လျက် တရားထူး မီးထွက်အောင် မတတ်နိုင်သေးချေ။

၃— ထင်းတချောင်းကား ခြောက်လည်း ခြောက်နေပြီ၊ ရေ နှင့်လည်း အလွန်ဝေးသော ကုန်းခေါင်ခေါင်မှာ ပြစ်ထား၏။ ထို

ထင်းဖြင့် မီးမွှေးသူကား ကေနမီးရတော့မည်၊ သိပ်အားမစိုက်ရဘဲ
 လေလာ၍ ထင်းခြောက်ပင်အချင်းချင်းပွတ်မိရုံမျှဖြင့်လည်း မီးထ၍
 တောက်နိုင်၏။ ထို့အတူ ကာမဝတ္ထု (သွီးခင်ပွန်းချင်း) ခွဲခွါ၍
 ရသေ့ ရဟန်း သီလရှင် ရသေ့မ ပြုလုပ်နေသူတို့သည် ကာမဓာတ်
 အလိုကင်း၍ စိုခြင်း မရှိပါ။ အချို့မှာ အပင်ပန်းခံ၍ ကြိုးစားမှ
 တရားထူးမီးကို ရမည် ဖြစ်သော်လည်း အချို့ကား သက်သက်
 သာသာဖြင့်ပင် တရားထူးမီးကို ရနိုင်ရာ၏။ ဤသို့လျှင် အလောင်း
 တော်မြတ်မှာ မထင်စဖူး ထူးကဲသော ဥပမာ ၃ ချက်ထင်လာ
 လေသည်။

အလောင်းတော် ကြိုးစားပုံ [ဒုက္ခရ - ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်သော အကျင့်ကို +
 စရိယာ - ပြုကျင့်ပုံ။] ဤနေရာ၌ ဒုက္ခရစရိယာ
 ကျင့်ပုံကို အကျဉ်းမျှပြအံ့။ — အလောင်းတော်
 သည် ကာမအာရုံ၌ ခံစားလိုစိတ် မရှိသဖြင့် အတွင်းဓာတ်မစိုသော
 ထင်းနှင့်တူ၏။ ယသော်ဓရာ ထိပ်ခေါင်တင်နှင့် တကွ မောင်းမ
 မိသံ အခြွေအရံများကို လွတ်လွတ် လပ်လပ် စွန့်ခွါခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ရေ
 မနီးသော ကုန်းခေါင်ခေါင်ကြီး၌ ပစ်၍ထားအပ်သော ထင်းနှင့်
 တူ၏။ ထို့ကြောင့် အလောင်းတော်သည် ထင်လာသော ဥပမာ
 ၃ ချက်တွင် တတိယဥပမာနှင့် တူနေပေပြီ။ ရှေ့ကို ကြိုးစားလျှင်
 တရားထူးမီး ထွက်ဘို့ရာ အဆင်သင့်ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓ
 အလောင်းတော်သည် (ငါလိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးအား ထူးခြားသော အသိ
 ဉာဏ်မရဘဲ နေနိုင်မလား-ဟု) အံ့ကြိတ်၍ တောက်ခေါက်ပြီးလျှင်
 အကုသိုလ် စိတ်တွေကို ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် (မီးပွတ်သလို) အတင်း
 ဖိနှိပ်ကာ မဆုတ်မနစ် အပူတပြင်း ကြိုးစားတော် မူလေသည်။ ထို

အခါ လက်ကတီးကြား(ဂျိုင်းကြား)တို့မှ ချွေးများ ယိုစီးလာ၏။
 ဝိရိယကား အလွန်ပြင်းထန်၏၊ ဆုတ်နစ်ခြင်း လုံးဝမရှိ၊ သတိလည်း
 အကုသိုလ်စိတ် မဖြစ်ရလေအောင် အလွန်ကောင်းစွာ ထားလျက်
 ရှိသည်။ ထိုသို့ ဆင်းရဲပင်ပန်းခံကာ ကြိုးစားအားထုတ်မှုက နှိပ်စက်
 ထားသဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်သည် အေးမြ ငြိမ်းချမ်းခြင်းမရှိဘဲ ပူလောင်
 နေသကဲ့သို့ ဖြစ်ရပြန်လေသည်။ [ထိုအချိန်မှာ အလောင်းတော်
 သည် အာနာပါဏ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်တော်မူနေသည်။]

ထွက်သက်ဝင်သက်

ချုပ်ပုံ

ထို့နောက် အလောင်းတော်သည် အသက်
 မရှု မရှိုက်ဘဲ ပါးစပ်နှင့် နှာခေါင်း တို့မှ
 လေဝင် လေထွက် မရှိရအောင် ချုပ်တည်း

စမ်းတော်မူ၏။ ထိုအခါ နှာခေါင်းပေါက်တို့မှ လေတွေ ထွက်လာ
 ၏။ ပန်းဘဲဖိုမှ ထွက်သော လေသံကဲ့သို့ ထိုလေသံသည် အလွန်
 ပြင်းထန်၏။ ထိုအခါ နှာခေါင်းပေါက်မှလည်း လေမထွက်အောင်
 ချုပ်တည်းတော် မူပြန်၏။ ထိုအခါ ထွက်ပေါက် မရ၍ မထွက်
 ရသော လေတို့သည် ဥးထိပ်သို့ တက်ကာ(ထက်စွာသော စူးဖြင့်
 မွှေးနံ့သကဲ့သို့) ဥးထိပ်ကို မွှေးနှောက်လေတော့၏။ ထိုနည်း
 အတိုင်းပင် ထွက်သက်ဝင်သက်တို့ကိုချုပ်တည်းထားပြန်ရာ အလွန်
 ပြင်းစွာသော ခေါင်းကိုက်ဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာလေ၏။ အလွန်
 တင်းကြပ်စွာ သားရေပိုင်းဖြင့် ဥးခေါင်းကို စည်းထားသကဲ့သို့
 တင်းကြပ်ကြီး ဖြစ်နေတော့၏။ ထိုမှတဖန်လေတို့သည် ဝမ်းဘက်သို့
 လှည့်ကာ (နွားသတ်သွားက ဒါးထက်ထက်ဖြင့် နွား၏ ခြံကို
 ဖြတ်လိုက် သကဲ့သို့) အလွန် ပြင်းထန်သော ဝမ်းကိုက် လေနာ
 ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထို့နောက် မီးကျိုးတွင်းထဲ ဆွဲချလိုက်သကဲ့သို့

တကိုလုံး ပူလောင်လာလေသော် စကြိုန်သွားရင်း မူးမိုက်၍
လဲရှာလေတော့သည်။ ထိုသို့ လဲ၍ မူးမေ့နေသည့် အခါ တချို့
နတ်များက “သေပြီ” ဟု ထင်၍ နတ်အချို့က “ရဟန္တာ ဖြစ်၍
သမာဓိတ ဝင်စားနေတာ” ဟု ထင်မှားကြလေသတတ်။

အစားလျော့၍
ဒုက္ခဖြစ်ပုံ

ထို့နောက်သတိရလာ၍ ဝီရိယမလျော့သည့်ပြင်
လုံးလုံး အစာမစားဘဲ ကျင့်ရန် ကြံပြန်လေရာ
(အစာ မစားလျှင် နတ်တို့က နတ်ဩဇာကို
သွင်းပေးမည် စိုးသောကြောင့်) တလက်ခုပ်လောက် တလက်ခုပ်
လောက်သော ဝဲပြုတ်ရည်ကိုသာ သောက်၍ ကျင့်ပြန်လေသည်။
ထိုသို့ အစာကို သိပ်လျော့ လိုက်ခြင်းကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်သည်
အလွန်အခင်း ပင်ပန်းတော်မူ၏။ အရိုးအဆစ်တွေ ပေါ်နေ၏။
တင်ပါးသားများပင် မရှိတော့ဘဲ ကုလားအုပ်တို့၏ ခွါကဲ့သို့
ဖြစ်နေလေ၏။ ကြောရိုးများလည်း ကိုးရိုးကားရား ဖြစ်နေတော့၏။
နံရိုးများလည်း မမိုးရသေးသော အိမ်အခြင်များကဲ့သို့ ကြိုးတို
ကြဲကဲ့သို့ ဖြစ်နေတော့၏။ မျက်လုံးများလည်း မျက်လုံးအိမ် အတွင်းသို့
ဝင်ကာ ရေတွင်းထဲက ရေပွက်ကလေး ကဲ့သို့ ထင်ရလေ၏။
ဥျးခေါင်းတော်ကား လေပူ နေပူ လောင်ထား၍ ရှုံ့တွနေသော
မူးခါးသီးကလေးကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ဝမ်းရေလည်း ကြောသို့ ကပ်နေ
ရကား ဝမ်းဗိုက်ကို စမ်းလိုက်လျှင် ကြောရိုးများကို စမ်းသပ်မိ
တော့၏။ အားလုံးသော အသား အရေတွေ ရှုံ့တွ နေရကား
ကျင်ကြိုး ကျင်ငယ်စွန့်လျှင် လွယ်လွယ်နှင့် စွန့်၍ မရဘဲ ထိုင်ရာမှ
မှောက်ရက်များလဲသွားတတ်လေသည်။ အလောင်းတော်၏ နဂိုရ်
အသား အရေမှာ စင်းဝါစိုပြေလှ၏။ ထိုစဉ်ကမူ မဲ့ခြောက်၍

နေရှာလေတော့သည်။ [ဤသို့ ပင်ပန်းခံ၍ ကျင့်ခြင်းကို “အတ္တ
 ကိလမထ အကျင့်” ဟု ခေါ်၏။ (အတ္တ-ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘောကို +
 ကိလမထ-ပင်ပန်းခံကြောင်း အကျင့်၊) ထိုခေတ်က ထိုကဲ့သို့ အပင်
 ပန်းခံသော အကျင့်များကို အသားယူ၍ ဘုရားတဆူ လုပ်နေကြ
 သူတွေ ရှိ၏။ ရေပူရေချမ်း ကမ်းလှမ်း လုပ်ကျွေးနေကြသော ပဉ္စ
 ဝဂ္ဂီတို့လည်း ထိုသို့ ပင်ပန်းစွာ ကျင့်ကြပုံကို မြင်ရသဖြင့် ကေန မုဒ္ဒ
 ဖြစ်တော့မှာဘဲ ဟု အားရ ပါးရ မြော်လင့်နေကြ လေသည်။
 အလောင်းတော်မှာမူ ထိုမျှလောက် အပင်ပန်းခံမှုကြောင့် မုဒ္ဒ
 ဖြစ်ခမ်းနှင့် ဝေးသော လမ်းမှားကို လိုက်သွားမိ လေသည်။]

အစားစား၍
 ကျင့်ပုံ

အလောင်းတော်သည် တမျိုးပြီးတမျိုး ပြောင်း၍
 ပြောင်း၍ ခန္ဓာကိုယ် ပင်ပန်းကြောင်း အကျင့်
 များကို ကျင့်နေမိသည်မှာ ၆ နှစ်နီးနီး ကြာခဲ့
 လေပြီ။ မည်သည့် တရားထူးကိုမျှလည်း မရချေ။ ထို့နောက်
 စဉ်းစားချက်တမျိုး ပေါ်လာသည်မှာ—ယခုခေတ် နောက်ခေတ်
 တို့၌ အပင်ပန်းခံ၍ ကျင့်ပါပေသည် ဟု မှတ်တမ်းတင်ရသူတို့သည်
 လည်း ယခု ငါ့ကျင့်သည်ထက် မလွန်နိုင်ကြချေ။ ဤသို့ အပင်ပန်းခံ၍
 ကျင့်မှ ရတမ်းဆိုလျှင် ငါလည်း တရားထူးရဘို့သင့်ပြီ။ ဤမျှလောက်
 ကျင့်ပါလျက် တရားထူး မရသည်မှာ ဤအကျင့်မျိုးသည် လမ်းမှန်
 မဟုတ်ထိုက်သေး။ ထူးသော အသိဉာဏ်ကို ရဘို့ရန် လမ်းမှန်
 သည်ကား တမျိုးဖြစ်တန်ရာသည်။ ငယ်ရွယ်စဉ်အခါ ခမည်းတော်
 လယ်တွန်မင်္ဂလာ ပြုချိန်ဝယ် ဇမ္ဗူသပြေပင်အောက်မှာ ယောဉ်
 တော်ပေါ်နေစဉ် အထိန်း တော်များ လယ်တွန်မင်္ဂလာ သွား၍
 ကြည့်မှိုက် အာနာပါဏ ပဌမဈာန်ကို ရ၍ ဝင်စားနေခဲ့ဘူး၏။ ထို

အခါအလွန်ချမ်းသာ လှပေ၏။ ထိုဈာန်သည်ပင် ထူးခြားသော ဉာဏ်ကို ရသိုရန် လမ်းမှန်ဖြစ်လေရောသလား-ဟု စဉ်းစားလေရာ၊ “အင်း...ဟုတ်သားဘဲ၊ အဲဒီဈာန်ဟာ လမ်းမှန် ပါဘဲကလား”ဟု အသိဉာဏ်လည်း ပေါ်လာ၏။ ထိုသို့ ပေါ်လာသည့် အခါ ဝတ္ထု အာရုံ ကာမဂုဏ်တို့နှင့်၎င်း အကုသိုလ်စိတ်များနှင့်၎င်း ကင်းကွာ၍ ချမ်းသာခြင်းကြီး ချမ်းသာ လှသော ထို ပဌမဈာန်တရားကို ဘာကြောင့် ငါကြောက်နေရမှာလဲ , ထိုလမ်းကောင်း လမ်းမှန် ဖြစ်သော ပဌမဈာန် ကိုပင် ပြန်၍ရအောင် ကြိုးစားတော့မည်။ သို့သော် ဤမျှလောက် ခန္ဓာကိုယ်ပင်ပန်းနေလျှင် ထို ဈာန်ကို ရသို မလွယ်ချေ။ အစာကို မျှတအောင် စားဥးမှ သင့်မည် ဟု ကြံတော် မူ၍ စားရိုးစားစဉ် ဆွမ်း - မှု့ချားကို ရသိုရန် ဆွမ်းခံတော်မူပြန် သည်။ [ထိုသို့ အစားအသောက်များကို ထုံးစံအတိုင်း ပြန်စားသည့် အခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့လည်း အလောင်းတော် အပေါ်၌ အထင်သေး၍ “ရဟန်း ဂေါတမသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းက (လျှာကျ၍ လာဘ်လာဘ ပေါများအောင် ကျင့်နေပေါ့” ဟု မြော်လင့်ချက် လျော့ကာ စိတ်ပျက်စွာဖြင့် မိမိဒါဝုန်တောသို့ ရွှေ့သွားကြလေသည်။]

x x x x x x

ဗုဒ္ဓရှင်တော်နှင့် ပဉ္စဝဂ္ဂီ

ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့နှင့် ဆွေဖွဲ့ ထိုသို့ ဆွမ်းစသည်ကို ဘုဉ်းပေးတော်မူလျှင် မကြာခင် နဂိုရ် အစားအရေ ဖြစ်၍ လမ်းမှန် ကျကျ တရား အားထုတ်တော် မူလေရာ ပဌမဈာန်မှ စ၍ လောကီ ဈာန်များ ရတော်မူပြီးလျှင် အတော်ကြာသည့်အခါ ဗုဒ္ဓအခန်း၌

ပြခဲ့သည်အတိုင်း ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးနောက် တရားဥပု
 ဟောဘို့ရန် ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့ရှိရာ ဗာရာဏသီမြို့အနီး မိဂဒါဝန်တောသို့
 ကြွတော်မူလေသော် ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့သည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကို “ဗုဒ္ဓ
 မဖြစ်သေး” ဟု အယူရှိသောကြောင့် “အာရုသော ဂေါတမ=
 ငါ့ရှင် ဂေါတမ” ဟု သုံးနှုန်းပြောဆို ကြလေသည်။ ပြောဆိုကြ
 ပုံကား—

ပဉ္စဝဂ္ဂီ။ ။ ငါ့ရှင် ဂေါတမ..... ဥရုဝေလာတော၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း
 အားထုတ်နေစဉ် ကျုပ်တို့က ငါ့ရှင်ရဲ့ သပိတ် သင်္ကန်းကို ယူပြီး
 (ဟိုဟို သည်သည်) လှည့်လည် ခဲ့ကြတယ်နော်၊ မျက်နှာသစ်ရေ
 ဒန်ပူတို့လဲ ပေးခဲ့ကြတယ်၊ ငါ့ရှင် နေတဲ့ ကျောင်းတလင်းကိုလဲ
 တံမြက်လှဲခဲ့ကြတယ်၊ သည့်နောက် ကျုပ်တို့ ဒီရှေ့လာတဲ့အခါ
 ဘယ်သူက ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ပြုပါသလဲ၊ ကျုပ်တို့ ခွဲခွါသွားတဲ့
 အတွက် စိတ်ထဲမှာ ဟိုတွေး သည်တွေးနှင့် မတွေးမိဘူးလား။

ဗုဒ္ဓ။ ။ ဘိက္ခုတို့.... ငါ့ကို (ဂေါတမဟု) နာမည် မခေါ်ကြနှင့်၊
 ငါ့ရှင်လို့လဲ မပြောကြနှင့်၊ ယခုဗုဒ္ဓဖြစ်လာပြီ၊ အမတတရား
 (နိဗ္ဗာန်တရား) ကို ငါ့သိပြီ၊ နားထောင်ကြ၊ တရား ဟောပြ
 မည်၊ ဟောတဲ့အတိုင်းကျင့်ကြလျှင် မကြာခင် မြတ်သော တရား
 ကို ကိုယ်တိုင် သိမြင်ကြရလိမ့်မည်။

ပဉ္စဝဂ္ဂီ။ ။ (ဗုဒ္ဓဖြစ်တယ် ဆိုတာကို မယုံနိုင်ကြသဖြင့်) ငါ့ရှင်
 ဂေါတမ.... ခဲခဲယဉ်းယဉ်းနှင့် အပင်ပန်းခံပြီး (ပဲပြိတ်ရေကလေး
 တလက် ချပ်ခလောက် သောက်လျက်) ကျင့်တုန်းကမှ ဗုဒ္ဓမဖြစ်နိုင်
 ဘဲနှင့် ယခုလို ပစ္စည်းလာဘ် ပေါများအောင် ဟိုလယ် ဒီလယ်

လယ်ပြီးလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းမှ ထွက်ခွါ၍ အစား အသောက်တွေ စားနေကာမှ ဗုဒ္ဓဖြစ်တယ်ဆိုဟာ ဘယ်မှာဟုတ်နိုင်မလဲ။

ဗုဒ္ဓ။ ။ ဘိက္ခုတို့... ငါသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းမှထွက်၍ ပစ္စည်းပေါများ အောင် လှည့်လည်နေသည်မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓဖြစ်ပြီး အမတ(နိဗ္ဗာန်) ကို သိပြီး သင်တို့နားထောင်ကြ၊ တရားဟောမည်။ ဟောတဲ့ အတိုင်းကျင့်လျှင် မကြာခင် တရားထူးကို ကိုယ်တိုင် သိကြရ လိမ့်မည်။ [ဤသို့ ၃ ကြိမ် တိုင်အောင် အပြန်အလှန် ပြောဆို မိန့်တော်မူပြီးနောက်၊] ဘိက္ခုတို့... သင်တို့သည် (ဥရုဝေလာ တောမှာ နေကြစဉ်က) ငါ့အပေါ်၌ ဗုဒ္ဓ ဖြစ်တော့မှာဘဲ ဟု အမြော်ကြီး မြော်လင့်၍ နေကြတယ် မဟုတ်လား၊ ထိုအခါ တုန်းက (ငါ့မှာ တရားထူးရဘို့ရန် အရိပ်နိဗိတ်မျှ မပေါ်လာ သေးသော်လည်း သင်တို့ စိတ်အား ထက်သန် ပါစေတော့ ဟူသော သဘောမျိုးဖြင့်) “ ငါ့မှာ အရောင် အဝါတွေ ပေါ်လာပြီ၊ မကြာမှီ ဗုဒ္ဓဖြစ်တော့မည်၊ သင်တို့သည် မပျင်း မရိကြနှင့်” စသော စကားမျိုးကို ပြောဘူးသလား။

ပဉ္စဝဂ္ဂီ။ ။ (အထက်ပါ စကားကို မိန့်တော်မူလိုက်လျှင်) “ ဟုတ် သားဘဲ၊ ငါတို့ အမြော်ကြီး မြော်နေတုန်းကမှ ဒီစကားကို မပြောခဲ့ဘဲ ယခုမှပြောခြင်းကို ထောက်လျှင် ဧကန် ဗုဒ္ဓဖြစ်ဟန် တူတယ် ” ဟု သဘောပေါက်လာ ကြ၍ “ ရှေးက ဒီစကားမျိုး မပြောဘူးပါဘုရား ” ဟု တပြိုင်နက် လျှောက်ကြလေသည်။

ဗုဒ္ဓ။ ။ ယခု ငါ့ဗုဒ္ဓဖြစ်လာပြီ၊ အမတနိဗ္ဗာန်ကို သိပြီ၊ သင်တို့ နားထောင်ကြ၊ ငါ့သွန်သင် ပြသမည်၊ သွန်သင် ပြသသည့်နည်း

အတိုင်း လိုက်နာကြလျှင် ကြောခင်ပင် တရားထူးကို ကိုယ်တိုင် သိကြရလိမ့်မည်။ [ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ပဉ္စဝဂ္ဂီ တို့လည်း ယုံကြည်ကြပြီဖြစ်၍ “ဓမ္မစက္ကပဝတ္ထန=ဓမ္မစကြာ” ခေါ် တရား ဥပုသ်ကို ဟောတော်မူသည်။]

× × × ×

ဓမ္မစကြာတရားတော်

အမှာစကား ဤတရားတော်ကို နဂိုရ် ဟောတော်မူရင်း အစဉ် အတိုင်း နားလည်လောကအောင် ရေးနေရလျှင် ထို တရားတော်ဖြင့် ဓမ္မအခဏ်း တခဏ်းလုံး ဖုံးသွားဘွယ် ရှိ၏။ ဤ ကျမ်းကား တရားတော်၏ လေးနက်ပုံကို၎င်း၊ ထိုတရားတော်ကို ဟောပြောတော်မူသော ဗုဒ္ဓ၏ ဉာဏ်တော်ကို၎င်း၊ (မယုံကြည်တတ် သေးသူတို့) မှန်းဆကြစေလိုသည့်ပြင်၊ ထို တရားတော် အရ တည်ဆဲသောသော သာသနာ အဆဲအဥးကြီးကို ခိုင်ဖြည်း ခမ်းနားအောင်ပြုပြင်လိုသော ကျမ်းဖြစ်ရကား တရားတော်အစဉ် ကျအောင် လုံးစေ ပါဌ်စေ ရေးခွင့်မရတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ထိုထို သုတ္တန်တော်ကြီးများမှ လိုရင်း အချက်များကိုသာ ဖော်ပြရပါ လိမ့်မည်။

အချုပ်တရားများ ဤ ဓမ္မစက္က ပဝတ္ထန (ဓမ္မစကြာ) သုတ်၌ အချုပ် တရားများကား ပဋိပဒါ (အကျင့်) ၃ ပါး၊ သစ္စာ ၄ ပါး၊ ဉာဏ် ၁၂ ပါးနှင့် ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ဝန်ခံတော်မူခမ်း များတည်း။ [နတ်တို့၏ ကြွေးကြော်သံမှာ ဓမ္မစကြာ တရားရင်း၏ နောက်ဆက်တွဲသာတည်း။] ထိုတွင် အကျင့် ၃ ပါးဟူသည် ကာမ

သုခဇ္ဈိကနာယောဂံ , အတ္တကိလမသနာယောဂံ , မဇ္ဈိမပဋိပဒါ
 တည်း။ သစ္စာ ၄ ပါးဟူသည် ဒုက္ခသစ္စာ, သမုဒယ သစ္စာ, နိရောဓ
 သစ္စာ , မဂ္ဂသစ္စာတည်း။ ဉာဏ်တော် ၁၂ ပါးဟူသည် ဤတရားစု
 တို့သည် ဒုက္ခသစ္စာတည်း ဟု ဒုက္ခသစ္စာ တရားစုကို သိသော သစ္စ
 ဉာဏ်, ဤဒုက္ခသစ္စာသည် (ပယ်ရှား စွန့်ပစ်စေရာ မဟုတ်) ကွဲကွဲ
 ပြားပြား နားလည်စရာဖြစ်သည်ဟု ဒုက္ခသစ္စာ အပေါ်၌ ဖြစ်ထိုက်
 သော ကိစ္စကို သိသော ကိစ္စဉာဏ်, ဤဒုက္ခသစ္စာ၌ ငါဘုရားသည်
 ကွဲကွဲပြားပြား ခွဲခြား၍သိပြီးလေပြီဟု ပြုပြီးကိစ္စကိုသိသော ကတ
 ဉာဏ်, ဤသို့လျှင် ဒုက္ခသစ္စာ၌ သစ္စဉာဏ်, ကိစ္စဉာဏ်, ကတဉာဏ်ဟု
 ဉာဏ် ၃ ပါးဖြစ်သကဲ့သို့ နောက်သစ္စာများ၌လည်း ဉာဏ် ၃ ပါးစီ
 ဖြစ်ရကား ဉာဏ်ပေါင်း ၁၂ ပါးပြားသည်။ ဤသို့ သစ္စာ ၄ ပါး၌
 ဉာဏ် ၁၂ ပါးမဖြစ်မှီက “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ=ဘုရား” ဖြစ်ပြီဟု ဝန်မခံ
 သေးဘဲ ဉာဏ် ၁၂ ပါးဖြင့် သစ္စာ ၄ ပါးကိုသိမှ ဝန်ခံတော်မူသည်။
 ဤစကားအားလုံးကား ဓမ္မစကြာ၌ ဟောတော်မူလိုရင်း အချုပ်
 တရားများတည်း။ ထိုတွင် ဉာဏ် ၁၂ ပါးမှာ အများနှင့် အရေး
 တကြီးမဆိုင်လှသဖြင့် ဖော်ပြတော့မည်မဟုတ်။ ထို့ပြင်-ပါဠိတော်
 ရင်းကိုလည်း ပါဠိကို နားမလည်သူတို့အား ထူးခြားခြင်းမရှိသဖြင့်
 မဖော်ပြတော့ဘဲ အကျဉ်းချုပ်ဘာသာပြန်ကိုသာ ပြထားပါသည်။
 အော်ပါစကားတို့ကား ပါဠိတော်ကို မြန်မာ ပြန်ထားချက်တည်း။

အကျင့် ၃ ပါး ဘိက္ခုတို့...ရသေ့ ရဟန်း ဟူသမျှသည် ကာမ
 စည်းစိမ်ကို ခံစံသော အကျင့်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်
 ပင်ပန်းသော အကျင့် ၂ မျိုးကို မကြိုးစား
 ထိုက်။ ကာမ စည်းစိမ်ကို ခံစားသော အကျင့်သည် ယုတ်မာ

ညစ်ညမ်း အောက်တန်းကျ၏။ မြို့ရွာ နေသူ လူဝတ်ကြောင်များ၏ အကျင့် ဖြစ်၏။ (ရသေ့ ရဟန်းများ၏ အကျင့်မဟုတ်)။ ပုထုဇဉ် လူ့ဗာလဘို့၏ အကျင့်လည်း ဖြစ်၏။ မြင့်မြတ်မြူစင်သော အရိယာတို့၏ အကျင့်မဟုတ်။ ထိုကာမစည်းစိမ် ခံစားသော အကျင့်သည် အကျိုးစီးပွား များအောင် မဆောင်နိုင်သည့်ပြင် အကျိုးမဲ့ကိုသာ ဆောင်နိုင်လေသည်။ ခန္ဓာကိုယ် အပင်ပန်းခံ၍ ကျင့်သောအကျင့် မျိုးလည်း ဒုက္ခရောက်လှ၏။ အရိယာ သူတော်စင်တို့၏ အကျင့်မဟုတ်၊ အကျိုးမဲ့ကိုသာ ဆောင်နိုင်သည်။

ဤ ၂ မျိုးသောကျင့်စဉ် လမ်းမှားကို မလိုက်သွားဘဲ ကာမချမ်းသာကို ခံစားသောလမ်းနှင့် ဒုက္ခခံသော လမ်းနှစ်သွယ်၏ အလယ်ဖြစ်သော ကျင့်စဉ် လမ်းတမျိုးကို ငါဘုရား ထုံးထုံး ထွင်းထွင်း ရှင်းလင်းစွာ သိထားပြီ။ “ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ ” ခေါ်သော ထိုအလယ်လမ်းကား ဉာဏ်စက္ခု အလင်းရအောင် ပြုနိုင်၏။ ကာမဂုဏ် ခံစားလိုသော ကိလေသာမှ စ၍ ဒေါသ မောဟ မာန် မာနစသော ကိလေသာ အပူတွေကို ငြိမ်းစေနိုင်၏။ သစ္စာ ၄ ပါးကို (မျက်မှောက် ပြုသော အားဖြင့်လည်း) ဖိဖိ စီးစီး သိအောင် ပြုနိုင်၏။ ထိုသစ္စာ ၄ ပါးကို (ပိုင်းခြား ဆုံးဖြတ်သော အားဖြင့်လည်း) သိအောင် ပြုနိုင်၏။ နိဗ္ဗာန် ဟု ခေါ်ရသော အဓိဓာတ် အငြိမ်းဓာတ်ကိုလည်း ရအောင် ပြုနိုင်ပေသည်။

ထို မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် အလယ်လမ်း ကျင့်စဉ် ဟူသည်မှာ— အယူအမြင်မှန်ခြင်း၊ အပြစ်မရှိသော အကြံကောင်း ကံကြံခြင်း၊ မမှန်သော ကောင်းကို ရှောင်၍ မှန်သော စကားကို သာပြောခြင်း၊

မမှန်သော အလုပ်ကိုရှောင်၍ မှန်သော အလုပ်ကိုသာ ပြုလုပ်ခြင်း၊ တရားသဖြင့် ရသော ပစ္စည်းဥစ္စာဖြင့်သာ ကောင်းမွန်စွာ အသက်မွေးခြင်း၊ လမ်းမှန် ကိုသာ ကြိုစားခြင်း၊ မှန်ကန်သော သတိ အမြဲရှိခြင်း၊ မှန်ကန်သော အရာ၌ သမာဓိရှိခြင်း၊ ဤရှစ်ပါး ပင်ဖြစ်သည်။ ဤရှစ်ပါးသော ကျင့်စဉ်များကို မိမိ စိတ်အစဉ်မှာ အမြဲ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားကျင့်ပါလျှင် ဉာဏ်စက္ခု အလင်းရ၍ အသိဉာဏ် တိုးပွားကာ ကိလေသာ အပူမီးတွေ ငြိမ်းအေးစေနိုင်၏။ သစ္စာ ၄ ပါးကို ဖိဖိ စီးစီး မှန်မှန် ကန်ကန် သိမြင်နိုင် နိဗ္ဗာန် ကိုလည်း ကိုယ်တိုင် မြင်နိုင်သည်။..... ဤကား ပါဠိတော်ကို မြန်မာပြန်ချက်တည်း။

× × × × × × ×

အဓိပ္ပာယ် ရှင်းပြချက် ဤအခန်းကို ကြည့်ရှုသူတို့အား ဓမ္မစကြာ တရားစ၍ ဟောတော်မူချိန်ကို ခန့်မှန်း စေလိုပါသည်။ ရှင်တော်မြတ်သည် မိစ္ဆာ ဖြစ်ပြီးခါစ သက်တော် ၃၅ နှင့် အရွယ်မျှဝယ် ကမ္ဘာလောက၌ ထူးခြားသောတရားတော်ကို ပဌမဆုံး ဟောတော်မူရမည့် အခါပေတည်း။ လူပုဂ္ဂိုလ် ထည်းက ၅ ဥုးမျှသော ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့သည် တရားဥုးကို နာယူမည် ဟု မြော်လင့် တောင်းတ စောင့်ဆိုင်း ခဲ့ကြသည်မှာ ၃၅ နှစ် လောက်ပင် ကြာပါပေပြီ။ ယခုအချိန်မှာ သူတို့ မြော်လင့်နေသော အလောင်းတော် မင်းသား၏ မုဒ္ဒဖြစ်ကြောင်းကို ယုံကြည်လာကြပြီ ဖြစ်၍ တရားတော်ကို နာလိုသော ဆန္ဒလည်း အလွန် ပြင်းပြလျက် ရှိကြပေလိမ့်မည်။ နေရာဌာန မှာလည်း လူသံကင်းဝေး နေဆေး ငြိမ်သက်လှစွာ မိဂဒေါဝုန် ရပ်မြို့တွင်း ဖြစ်၏။ အချိန်မှာ ဝါဆို

ရှေးတုန်းက မာတုဂါမနှင့်အတူ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ကြင်ကြင်နာနာ နေခဲ့ရဘူးသည်ကို တွေး၍ မျက်စိထဲ၌ တရေးရေး မြင်နေခြင်းလည်း မေထုန်တမျိုး ပင်တည်း။ ၆ - ထိုသို့ မတွေးဘဲ နေနိုင်စေကာမူ လူဝတ်ကြောင်များ၏ ခံစားမှုကို မြင်ရ၍ အားကျနေခြင်းလည်း မေထုန်တမျိုးပင်တည်း။ ၇ - ထိုအားလုံးကို ရှောင်ရှားလျက် သူတော်ကောင်းပီပီ တည်ကြည်ပါသည်ဟု ချီးမွမ်းရမည်ဖြစ်သော် လည်း ယခုဘဝစောင့်စည်းရသော အကျင့်သီလဖြင့် နောက်ဘဝ၌ နတ်မင်း ဖြစ်ရတော့မည် ဟု မြှော်လင့်လျက် နှစ်သက် သာယာနေ ခြင်းလည်း မေထုန်တမျိုးပင်ဖြစ်၏။ ထိုစိတ်မျိုးဖြစ်နေသမျှ အမြဲဟွဲ စရိသ (မေထုန်)မှ ရှောင်ကြဉ်မှု သီလသည် ညှိုးနွမ်းပေါက်ကြား နေသေး၏ ဟု ဟောတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ကာမသုခဋ္ဌိကာ နှုယောဂအကျင့်ကို ရှောင်ကြဉ်၍ သူတော်စင်ပီပီ တည်ကြည်သော ရသေ့ ရဟန်း သီလရှင် ဖြစ်လိုသူများကား ထိုအားလုံးမှ ရှောင်ရှား နိုင်အောင် သတိထားကြရ ပေလိမ့်မည်။

အတ္တကိလမထ [အတ္တ = အတ္တဘော = ခန္ဓာကိုယ် + ကိလမထ
အကျင့် ပင်ပန်းသော အကျင့်။] ဗုဒ္ဓထွန်းပေါ်တော် မမူ
မှီက ရသေ့ ဘို့သည် ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌ ကိလေသာ
ကာမစိတ်တွေ သောင်းကြမ်းနေခြင်း၏ အပြစ်ကို မြင်ကြ၍ ထို
ကာမ စိတ်ဓာတ် နည်းပါးစေနိုင်သော အကျင့်ကို ရှာကြလေရာ
“ခန္ဓာကိုယ် ဝဝဖြိုးဖြိုးနှင့် တိုးတက် စည်ပင်နေလေသမျှ ကာမ
တဏှာ ကိလေသာ အစိုအစေးဓာတ်လည်း မပြတ်စိုနေစရာ ရှိ၏။
ဤခန္ဓာကိုယ် မစိုမလန်း ခြောက်ခန်းနေလျှင် ထန်းနို့ အခြောက်မှ
ထန်းရည်မထွက်နိုင်သကဲ့သို့ ကိလေသာအစိုဓာတ်လည်း ခြောက်ကပ်

ပျောက်ကွယ်သွားဘွယ် ရှိ၏ ” ဟု ကြံဆပြီးလျှင် မိမိ ခန္ဓာကိုယ် ပင်ပန်းနွမ်းနယ်အောင် နှယ်ကြလေတော့၏။ အစာကို ချိုးချန်ကာ ဝဲပြုတ်ရည် ကလေးမျှလောက် ကိုသာ စားသောက်၍ ကျင့်ကြ၏။ (အလောင်းတော်သည်ပင် ထိုအကျင့်ကို ကျင့်ခဲ့သေး၏)။ အချို့ကား နွေခေါင်ခေါင် နေပူကြကြ၍ လေးမျက်နှာက မီးဖိုကြီးလေးဖို-ဖိုငြီးလျှင် ထို အလယ်ဝင်နေ၍ နေပူနှင့် တကွ အပူ ၅ မျိုး ခံကာ “ပဉ္စာတပ= ပဉ္စ+အာတပ” ခေါ် အကျင့်ဖြင့် ကိလေသာ အစိုပျောက်အောင် ခန္ဓာကိုယ်ကို အပူတိုက်ကြလေ တော့သည်။ အချို့ကမူ ခရင်စသည်၌ သံဆူးတွေစိုက်ပြီးမှ အနာခံ၍ အိပ်ကြလေရာ၊ ထိုသို့ နာနေလျှင် ကိလေသာ စိတ်တွေ မဖြစ်နိုင်တော့ ဟု ယူဆကြလေသည်။ တချို့ကား “ချမ်းပါပေ” ဟု ဆိုရသော ဆောင်းကာလငယ် ရေများချိုးကာ ကိလေသာတွေကို ရေမြှောရှာကြ၏။ ဤကဲ့သို့ အကျင့်မျိုးတွေကို အတ္တကိလမထ အကျင့် ဟု ခေါ်၏။ ထို အကျင့်မျိုးလည်း ခန္ဓာကိုယ် ဒုက္ခ ရောဂါမျှသာ ဖြစ်၏။ အပင်ပန်းခံနေခိုက် မှာ ကာမကိလေသာ မဖြစ်ဘဲ ရှိရာသော်လည်း တခါထည်း အမြစ်ပြတ်အောင် ခြောက်ကပ်၍ သွားလိမ့်မည် မဟုတ်။ ထို အကျင့်ဖြင့် သေသွားစေကာမူ နောက်တဘဝ၌ ကိလေသာ အစိုဓာတ်သည် ပါမြဲ ပါနေဥျးမည်သာ။ ထို့ကြောင့် ထိုအကျင့်သည် ဒုက္ခရောက်သလောက် အကျိုးမရသဖြင့် အရိယာသူတော်စင်တို့၏ ကျင့်နည်း မဟုတ်သေးချေ။ သို့ဖြစ်၍ ထို အကျင့်မျိုးကိုလည်း ရသေ့ ရဟန်း သူတော်စင်တို့ မကျင့်ထိုက် ဟု တားမြစ်တော်မူသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ယခုကာလ “ဤနေပါသည်” ဟု ဝန်ခံကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မိမိခန္ဓာကိုယ် အင်အားလိုက်၍ အပင်ပန်း ခံသင့်မှခံရပေ

မည်။ ခန္ဓာကိုယ် အားမရှိဘဲ ရုပ်ကို အတင်းဆောင်ထားရမည် မဟုတ်ပေ။ ကိလေသာ ကာမစိတ် မတိုးပွားစေနိုင်သော ပစ္စည်းများ ကိုလည်း တရားအားထုတ်နိုင်သောသုံးစွဲကောင်းပါသည်။ သို့ရာဝယ် စည်စိမ်ခံစားသော သဒ္ဓတာ သက်ရောက်ဘွယ်ရာ အရောင်အဝါ တောက်လျက် ဝင်းဝင်း စက်စက် အသုံး အဆောင်များ ကိုကား ရှောင်ရှားသင့်ကြပေသည်။ ထို့ပြင်— “ ကိလေသာ ” ဟု ဆိုလျှင် ကာမစိတ်တမျိုးကိုသာ နားလည်နေကြသော်လည်း အမှန်အားဖြင့် စိတ်ဓာတ်တို့ ငြိမ်နွမ်းစေသော ဒေါသ - မောဟ - မာန စသည်တို့ လည်း ကိလေသာပင်ဖြစ်၏။ ထို ကိလေသာတို့ကား ပြခဲ့သော အတ္တ ကိလမူထ အကျင့်က(ခေတ္တခဏမျှ)တားဆီးနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။

မဇ္ဈိမပဒ္ဓိပဒါ [ခဏ္ဍိမ-အလယ် အလတ်+ပဋိပဒါ-အကျင့်(နိဗ္ဗာန် သွားကြောင်း လမ်းစဉ်)] ကာမဂုဏ် လိုက်စား သော ကာမသုခလွှဲက အကျင့်သည် လက်ျာလမ်း ဖြစ်၍ အောံတန်း ကျလှ၏၊ ပြော့ညံ့လှ၏။ လျော့နေသော စောင်းကြိုးသည် အသံ ကောင်းကောင်း မမြည်သကဲ့သို့ ထိုအကျင့်ဖြင့် မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ကို မရနိုင်။ ခန္ဓာကိုယ် ဒုက္ခပေးသော အတ္တကိလမူထ အကျင့်ကား လက်ဝဲလမ်းဖြစ်၍ တင်းလွန်း၏၊ အောံတန်းကျသည် ယုတ်ညံ့သည် ဟု မဆိုရသော်လည်း ထို အလွန်တင်း၍ အပြင်းအထန် ကျင့်မှု လည်း(တင်းလွန်းသော စောင်းကြိုးသည် အသံကောင်း အသံမှန် မမြည်နိုင်သကဲ့သို့)မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရရှိရန် လမ်းမှန်မဟုတ်သေးချေ။ မလျော့မတင်း စောင်းကြိုး ညှဉ်းသကဲ့သို့ လျော့လည်း မလျော့ တင်းလည်း မတင်းဘဲ ဉာဏ်စက္ခုအလင်းရအောင် ပြုနိုင် ထိုးထွင်း ၍လည်း သိအောင် ပြုနိုင် နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း သိမြင်စေနိုင်သော အကျင့်သာလျှင် အလယ်အလတ် အကျင့်ဖြစ်၍ လမ်းမှန်သော

အကျင့် ဖြစ်နိုင်သည်။ ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော်လည်း ထို ကျင့်စဉ် အမှန်ကို တွေ့မှ ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ ရောက်ရပေသည်။ ထို အကျင့်ကား တခြားမဟုတ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ စသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပင်တည်း။

သမ္မာဒိဋ္ဌိ [သမ္မာ=မှန်သော + ဒိဋ္ဌိ=အမြင် (အသိဉာဏ်)]
မှန်သော ဉာဏ်အမြင်ကို သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟု ခေါ်၏။ ထို သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ကမ္မဿကတာဉာဏ် - ဝိပဿနာဉာဏ် ဟု ၂ မျိုး ရှိ၏။ ကောင်းသော အရာ ဖြစ်စေ မကောင်းသော အရာ ဖြစ်စေ သိသိသာသာ စိတ်ပါလက်ပါ ပြုအပ်သော ကိုယ်မှု နှုတ်မှု စိတ်မှု တို့သည် အမှတ်တမဲ့ စိတ်များနှင့် တူဘဲ ဆိုင်ရာ ကိစ္စ၌ ဗျာပါရ ရှိနေကြလေသည်။ စိတ်၏ ဗျာပါရ (စိတ်၏ လှုံ့ဆော်မှု) ကိုပင် အဘိဓမ္မာ သဘောအားဖြင့် “စေတနာ စေတသိက်” ဟု ခေါ်၍ ထို လှုံ့ဆော်မှု စေတနာ ဗျာပါရ ကိုပင် “ကံ=အမှုသယ်=လက်သယ်” ဟု ဆိုရပါသည်။ ပြုလုပ်ပြောဆို ကြံစိ စိတ်ကူးပြီးသည့် အခါ ထို (စေတနာ) ကံသည် ချုပ်ကွယ်သွားသော်လည်း သူ၏ သတ္တိကား မပျောက်ကွယ်ဘဲ ခန္ဓာအစဉ်မှာ တည်ရှိရစ်ပါသည်။ ဥပမာ-ပညာ သင်ကြား၍ တတ်မြောက်သူတို့ သန္တာန်၌ ထို သင်ထားသော ကျက်စာတွေ မေ့ပျောက် သွားသော်လည်း ထိုစာနှင့်ဆိုင်သော အသိ ဉာဏ် ဓာတ်ခံမှာမူ အဖတ်တင်ရစ် သကဲ့သို့တည်း။ ထိုသို့အဖတ် တင်ရစ်သော ကံ၏ သတ္တိသည် ယခုဘဝမှာဖြစ်စေ နောက်နောက် ဘဝမှာဖြစ်စေ အကျိုးပေးခွင့်ကြိုလာလျှင် အကျိုးပေးနိုင်၏။ အလွန် ထက်သန်သော ကံတချို့သည် ယခု ဘဝမှာပင် အကျိုးပေး၏။ အချို့ကံများကား နောက်ဘဝ၌ သူနှင့်ထိုက်တန်သော ဘုံဘဝကို

ရခြင်း၊ သူ့ကို အကုအညီပေးမည့် ဉာဏ် ဝီရိယ စိုက်ထုတ်၍ အလုပ် လုပ်ခြင်း များနှင့် တွေ့ကြုံရသည့်အခါ အကျိုးပေး၏။ ဤသို့လျှင် တစုံတယောက်၏ အလိုကြောင့် ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုးကို ခံစားရသည် ဟု မယူဆဘဲ မိမိပြုသော ကံနှင့် ဉာဏ် ဝီရိယတို့၏ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကြောင့်သာ ကောင်းကျိုး မကောင်းကျိုး ခံစားကြရမည် ဟု သိမြင် နားလည်ခြင်းသည် “ ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ” မည်၏ [ကံသာလျှင် ရောရာဘဝ၌ လိုက်ပါ၍ ကိုယ်ပိုင် ဥစ္စာရှိကြောင်း ပစ္စည်းဥစ္စာ ရတနာတို့ကား နောက်နေ့ဘဝသို့ မပါနိုင်သဖြင့် ကိုယ်ပိုင် ဟု မဆိုနိုင်ကြောင်းကို+သမ္မာဒိဋ္ဌိ= အမှန် အတိုင်း သိမြင်သောဉာဏ်၊] ဝိပဿနာဉာဏ်ဟုခေါ်ရသော သမ္မာ ဒိဋ္ဌိကား ကမ္မဿကတာသမ္မာဒိဋ္ဌိထက် အဆင့်အတန်း ရင့်သန် လာ၏။ ကံနှင့် ကံ၏ ပျက်ကျိုးကို ယုံကြည် သိမြင်ရုံသာ မကဘဲ ခန္ဓာ ကိုယ်ကြီး၏ မမြဲပုံ ဒုက္ခဖြစ်ပုံ အတ္တမရှိပုံတို့ကို အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်နိုင်သည်။

ခန္ဓာကိုယ်
အနိစ္စဖြစ်ပုံ

မိမိကိုယ်ကို လူသူတိတ်ဆိတ်၍ ဆိတ် ငြိမ်သောအရပ် သို့ ရော့နေပါစေ၊ တတ်နိုင်လျှင် တောရိပ် တောင် ရိပ်နားဝယ် စီးသွားသော ရေယဉ်တို့၏ ကမ်းပါး၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းကုန်း အားထုတ်ဘွယ် ကောင်းသော ကျောင်းသင်္ခမ်း ကလေးမျိုးမှာ ရောက်နေပါစေ၊ ထိုနေရာ ကလေးကို ကြည့်၍ နှစ်သက်မှု ပီတိ ဖြစ်ကာ “ ယခု အားထုတ်တော့မည့် ကမ္မဋ္ဌာန်း အသုတ်ဖြင့် အပါယ်လေးပါး ဒုက္ခများနှင့် ဒေါနာ သေရေးတို့မှ ကင်းဝေးရပေတော့မည် ” ဟု ရှင်ကြည် အားတက်သော စိတ်ကို

အခြေတည်ပြီးလျှင် ယောဂီ သူတော်စင်တို့ ထိုင်နည်းကျကျ(တရား
ရပြီးသူတို့ သမာပတ် ဝင်စားနေကြသည့်ပုံ)တခြား အာရုံသို့ စိတ်
မရောက်စေဘဲ မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်၌ပင် စိတ်စွဲ၍ “ ခြံသလား ” ဟု
စဉ်းစားချက် ထုတ်ကြည့်ပါ။ (အသက် ၄၀ ရှိသူ အတွက်) မိမိခန္ဓာ
ကိုယ်သည် အမိဝမ်းမှ ဖွားမြင်ခဲ့ပြီးနောက် အနှစ် ၄၀ ကြာပြီ ဟု
ဆိုကြပါစို့။ ပဌမနှစ် ဖွားခါစ ရုပ်သည် ဒုတိယနှစ် ရုပ်နှင့် မတူ
သကဲ့သို့ ၃၀ အရွယ်တုန်းက ရုပ်လည်း ယခု ၄၀ အရွယ် ရုပ်နှင့်
မတူကြောင်း ထင်ရှားနေပြီ မဟုတ်ပါလော့။

ဆက်ဥပဒေအံ - ခန္ဓာကိုယ်သည် တနှစ်နှင့် တနှစ် မတူအောင်
ပြောင်းလွဲ လာရာ၌ တနှစ်ပြည့်မှ မြိုးကနဲ ပြောင်းလွဲသည်မဟုတ်၊
တနှစ်အတွင်း၊ ၁၂ လ ရှိရာဝယ် လတိုင်း လတိုင်း ပြောင်းလွဲလျက်
ပင်။ တလ အပြည့် အပြည့်ကျမှလည်း မြိုးကနဲ ပြောင်းလွဲသွား
သည် မဟုတ်၊ တလအတွင်း၌ ရက်ပေါင်း ၃၀ ရှိရာဝယ် ရက်တိုင်း
ရက်တိုင်း ပြောင်းနေသည်သာတည်း။ တရက် တရက်ပြည့်မှလည်း
မြိုးကနဲ ပြောင်းလွဲသည် မဟုတ်၊ တရက် အတွင်း၌ ၂၄ နာရီရှိ
ရာဝယ် နာရီတိုင်း နာရီတိုင်း ပြောင်းလွဲလျက်သာတည်း။ တနာရီ
တနာရီ ပြည့်မှလည်း မြိုးကနဲ ပြောင်းလွဲသည် မဟုတ်၊ တနာရီ
အတွင်း မိနစ် ၆၀ ရှိရာဝယ် မိနစ်တိုင်း မိနစ်တိုင်း ပြောင်းလွဲလျက်
သာတည်း။ တမိနစ်၌ စက္ကန့် ၆၀ ရှိရာဝယ်၊ တစက္ကန့်၏ အစိတ်
အပိုင်း အချိန် ကလေးမှာပင် ချပ်တမျိုးပြီး တမျိုး ပြောင်းလွဲလျက်
သာတည်း။ ကျမ်းဂန်တို့၌ကား လက်ဖျောက် တချက်တီး အချိန်
အတွင်း၌ ကုဋေပေါင်းများစွာ ဖြစ်၍ ပျက်နိုင်ကြ၏ ဟု ဆို၏။
ထိုသို့ အလွန် လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေသော်လည်း ရှေ့ရုပ်နှင့်

နောက်ရုပ်မှာ တထပ်တည်းပင် တူနေသောကြောင့် အဟောင်း အဟောင်းရုပ်တွေ ပျက်၍ အသစ်အသစ် ရုပ်တွေ ဖြစ်လျက် ဖြစ်လျက် နေသည်ကို မသိနိုင်ကြဘဲ တနှစ်လောက် ၂ နှစ်လောက် ၅ နှစ်လောက် ၁၀ နှစ်လောက် ကျော်မှ အလျင်ရုပ်များနှင့် မတူကြောင်းကို သိကြရလေသည်။

ဗုဒ္ဓကုံး ဥပမာ တနှစ်လျှင် ရက်ပေါင်း ၃၆၅ ရက်ရှိရာ အသက် ၄၀ ရှိသူ အတွက် ရက်ပေါင်း ၁၄၆၀၀ (တသောင်း လေးထောင် ခြောက်ရာ) ရှိသောကြောင့် တရက်လျှင် ပုလဲတလုံးကျ တလုံးနှင့် တလုံးလည်း မသိမသာ အရွယ်ချင်း ခြားနားစေ၍ ကြီးနေရာမှ တဖြေးဖြေး သေးငယ်လာစေ ပြီးလျှင် ပုလဲအလုံးပေါင်း တသောင်း လေးထောင် ခြောက်ရာ စီကုံး ထားရာဝယ် ရွှေအလုံးနှင့် နေခံ အလုံးကို ယှဉ်ကြည့်လျှင် ထူးခြား သည် ဟု မထင်ရ သော်လည်း အလုံး ၄-၅-၆ ဆယ် ခြားလောက် ယှဉ်ကြည့်လျှင် အတော် ထူးခြားသည်ကို တွေ့ရ၏။ ရွှေဆုံး ပုလဲ လုံးနှင့် နောက်ဆုံး ပုလဲလုံးကား အကြီးအငယ် အသွန် ကွဲပြား ခြားနားနေတော့၏။ ထို့အတူ နေ့ရှိသမျှရုပ်တွေ ပြောင်းလဲဖြစ်နေ ကြရာ၌ ရွှေရုပ်နှင့် နောက်ရုပ် ထူးခြားပုံကို မသိနိုင် သော်လည်း တနှစ်နှင့်တနှစ် ပြောင်းလဲပုံ စသည်တို့မှာ အတော် သိသာလေ သည်။ ဗုဒ္ဓမနှစ်ရုပ်နှင့် ၄၀ ပြည့် နှစ်ရုပ်တို့ ကွဲပြားကြောင်းမှာ ပြောစရာမလိုတော့။ ဤသို့ရှာဘန်များလျှင် ခန္ဓာကိုယ်သည် ဖြစ်သည့် အတိုင်း မတည်ဘဲ ပျက်၍ပျက်၍ နေသောကြောင့် မမြဲသောအနိစ္စ တရားပါတကား ဟု ဉာဏ်၌ ထင်ရှားလာပါလိမ့်မည်။

အနိစ္စမှန်လျှင်
ဒုက္ခချည်း မမြဲသော အရာဟူသမျှသည် ဒုက္ခချည်း ဖြစ်၏။
အလွန်ကြီးကျယ်သော စည်းစိမ်ရှင်တွေကို အများ
က သူခံတုံးကြီး ဟု ထင်မြင်နေကြ၏။ ထို စည်းစိမ်
ရှင်ကြီးတွေ၏ (အများ မသိနိုင်သော) အတွင်းရေ ဒုက္ခတွေကို
ဖယ်ထားလိုက်ပါဉ်းတော့၊ စည်းစိမ်ရှင်ကြီးတွေ မသေသေးခင်
မင်းစိုးစသောဘေး၊ စစ်ဘေး စစ်ဒဏ်ကြောင့် စည်းစိမ် ပျက်၍
ဒုက္ခဖြစ်ပုံကိုလည်း ဖယ်ထားလိုက်ပါဉ်း၊ စည်းစိမ် မပျက်ဘဲနှင့်
တနေ့ကျတော့ ထို စည်းစိမ်ရှင်တွေ သေကြရပါလိမ့်မည်။ မြဟ္မာ
စည်းစိမ်ရှင် နတ်စည်းစိမ်ရှင်တွေလည်း ဤ မရဏဒုက္ခမှ မလွတ်
နိုင်ကြပါ။ ဤ ဒုက္ခသည် ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ် မရှိသေးသော
လူအားလုံးတို့ သိ နားလည်နိုင်သော (မမြဲ၍ ပျက်စီးသည့်အတွက်
ရောဂါသော) ဒုက္ခပေတည်း။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အဖန်ဖန်စဉ်းစား
ကြည့်ရှုနေသော ယောဂီသူတော်စင်တို့ အလိုအား ဖြင့်ကား
ထိုကဲ့သို့ သေဆုံးပျက်စီးကြရသော ဒုက္ခသည် အထူးအဆန်းမဟုတ်
တော့ချေ။ နေ့ရှိသရွေ့ နာရီ မိနစ်မလပ် ပျက်နေသော ရုပ်နာမ်
ခန္ဓာကြီးကိုမြင်နေကြရသဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်တကိုယ်လုံးကို ဒုက္ခတုံးကြီး
(အမြဲပျက်နေသော အပျက်တုံးကြီး) ဟု နားလည် နေကြပါတော့
သည်။ ဤသို့ နားလည်သိရှိနေသူတို့၏ ဉာဏ်သည် ဝိပဿနာ သမ္မာ
ဒိဋ္ဌိ မည်၏။ [ဇာတိဒုက္ခ စသည်ကို ဒုက္ခသစ္စာခေါ်ကြ၊ အနတ္တ
လက္ခဏာသုတ်ကျမှ၊ မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိကို မဂ္ဂသစ္စာခေါ်ကြ၊ ပြမည်။]
ဤသို့လျှင် မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တို့တွင် ပါဝင်သော
သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသည် ပြခဲ့သော ကမ္မဿကတာဉာဏ် ဝိပဿနာ
ဉာဏ်နှင့် ပြအပ်လတုံသော မဂ်ဉာဏ်ပင်တည်း။

သမ္မာ သင်္ကပ္ပ [သမ္မာ=ကောင်းသော အပြစ်ကင်းသော+သင်္ကပ္ပ=
 ကြံစီမှု, စိတ်ကူးမှု, စဉ်းစားမှု၊] လောက၌ “မိစ္ဆာ
 သင်္ကပ္ပ” ဟု ခေါ်ရသော မကောင်းသော အကြံ အစီ စိတ်ကူး
 စဉ်းစားမှုများသည် “ ကာမ သင်္ကပ္ပ , ဗျာပါဒသင်္ကပ္ပ , ဝိဟိံသာ
 သင်္ကပ္ပ ” ဟု ၃ မျိုးရှိ၏။ ချွဲဥးအံ့—လှပသောအဆင်း , သာယာ
 ဘွယ် အသံ , မွှေးကြိုင်သော အနံ့ , ကောင်းသော အရသာ ,
 ကောင်းသော အတွေ့အားဖြင့် ၅ ပါးသော ကာမဆိုင်ရာ အာရုံ
 များကို ခံစားလိုချင်သောစောင့်ဖြင့် တွေးတော ကြံစီ စိတ်ကူး
 နေခြင်း, ခံစားပြီးသည်ကို မှန်းဆ၍ တမ်းတအောက်မေ့နေခြင်း, ထို
 အာရုံများကို ခံစားဘို့ရန် ပစ္စည်းဥစ္စာ နေရာထိုင်ခင်း အိမ်ဝင်း
 ဥယျာဉ် စသည်တို့ကို ရအောင်ရှာဖွေ ကြံစီနေခြင်းတို့သည် ကာမ
 ဆိုင်ရာကို ကြံစီနေသော ကာမသင်္ကပ္ပ မည်၏။ [ပင်ကိုယ်အတိုင်း
 စိတ်ကောင်း မဟုတ်တော့ဘဲ စိတ်ဖောက်ပြန် ပျက်စီးနေသော
 ဒေါသကို “ ဗျာပါဒ ” ဟု ခေါ်၏။] ဒေါသ ဖြစ်လွန်းမက ဖြစ်လှ၍
 မိမိနှင့်မတုံ့သူကို တွေးကာ “ ဒီကောင်ဘယ်တော့များ သေပါ့မလဲ,
 ငါ့ကိုယ်တိုင် သတ်ရ ကောင်းမလား, ဘယ်သူလာပြီး သတ်ပါ့မလဲ ”
 စသည်ဖြင့် ကြံစီစိတ်ကူးမှုသည် ဗျာပါဒသင်္ကပ္ပ မည်၏။ သူတပါးကို
 သေအောင် မဟုတ်ဘဲ စိတ်ဆင်းရဲရုံ ကိုယ်ဆင်းရဲရုံ ကိုယ်တိုင်
 ညှဉ်းဆဲလိုသော , သူတပါးက လာ၍ ညှဉ်းဆဲစေလိုသော ရုံးကန်
 ရောက်၍ ငွေကုန်ကြေးကျ ဖြစ်လိုသော အကြံအစီစိတ်ကူးဉာဏ်မျိုး
 သည် ဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပမည်၏။ မိမိစိတ်၌ ထို ၃ မျိုးလုံး မဖြစ်အောင်
 စောင့်စည်း၍ “ နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပ , အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပ , အဝိဟိံသာ
 သင်္ကပ္ပ ” ဖြစ်နေစေခြင်းသည် သမ္မာသင်္ကပ္ပ မည်၏။

ချဲ့ဥးအံ့—[နေက္ခမ္မ = ကာမမှ ထွက်မြောက်သော + သင်္ကပ္ပ =
 ကြံစိတ်ကူးမှု၊] ကာမအာရုံကို စွန့်ပယ်၍ ရဟန်းကောင်း ရဟန်း
 မြတ် ပြုလုပ်မည် ဟု ကြံစိတ်ကူးခြင်း၊ တောထွက်၍ ကျင့်မည် ဟု
 ကြံစိတ်ကူးခြင်း၊ ဈာန်ရအောင် အားထုတ်မည် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို
 အားထုတ်မည် ဟု ကြံစိတ်ကူးခြင်း၊ ကုသိုလ်တရားတွေ မိမိမှာ
 များများ ဖြစ်စေဘို့ရန် ဒါနပြုမည် ဥပုသ်စောင့်မည် ဟု ကြံစိတ်ခြင်း၊
 ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကာမလိုက်စားမှုမှ တဘက်တလမ်း ကြံစိတ်ကူး
 ခြင်း ဟူသမျှသည် နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပတည်း။ [ဒေါသ၏ တဘက်တလမ်း
 ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောမေတ္တာကို အဗျာပါဒဟု ခေါ်၏။] တယော
 အပေါ်၌ဖြစ်စေ၊ အများအပေါ်၌ ဖြစ်စေ၊ တရားသော နည်းလမ်း
 ဖြင့် အကျိုးလိုလားကာ ချမ်းသာကျန်းမာစေလို - အန္တရာယ်ကင်း
 ရန်ဘေးရှင်း စေလိုသော မေတ္တာ စိတ်ဖြင့် ကြံစိတ်ကူးခြင်း၊
 ဆရာသွားဖြစ်၍ တပည့်များ၏ အကျိုးစီးပွားဖြစ်မည့် အလုပ်တွေကို
 ကြံစိတ်ကူး ညွှန်ပြနေခြင်း၊ မိဘ - ရပ်ရွာ လူကြီး တိုင်းပြည်
 ခေါင်းဆောင် ဖြစ်၍ အိမ်သူ အိမ်သား - ရပ်သူ ရွာသား တိုင်းသူ
 ပြည်သား၏ အကျိုးစီးပွားကို ကြံစိတ်ကူးနေခြင်းသည် အဗျာပါဒ
 သင်္ကပ္ပမည်၏။ (မိမိစပ်ဆိုင်ရာ၏ စီးပွားရေးကို ကြံစိတ်ရာ၌ သူတပါး၏
 တရားသဖြင့် ဖြစ်သော စီးပွားရေးကို ထိခိုက်နေပြန်လျှင် ဝိဟိံသာ
 သင်္ကပ္ပနှင့် ထွေးလားလုံးလား ဖြစ်ဘွယ် ရှိသောကြောင့် သူတပါး
 ၏ တရားသော စီးပွားရေးကိုလည်း မထိခိုက်စေအောင် သတိ
 ဆောင်ရပေဥးမည်။) ညည်းဆဲလိုသော ဒေါသနှင့် တဘက်တလမ်း
 ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကရုဏာသည် အဝိဟိံသာ မည်၏။ ထို
 ကရုဏာဖြင့် ဆင်းရဲသူများကို သနားကျင်နာ၍ ကယ်ဆယ်လိုခြင်း၊

အောက်ကျ နောက်ကျ ဖြစ်နေသော တိုင်းသူပြည်သား၊ ရပ်သူ နယ်သား၊ ကျောင်းသူ ကျောင်းသား၊ တပည့် ဒကာ ဒကာမများကို သနားညှာတာ၍ အထက်တန်းရောဘို့ နည်းလမ်းရှာဖွေ စိတ်ကူး နေခြင်းသည် အဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပမည်၏။ ဤသင်္ကပ္ပ ၃ မျိုးလုံးသည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ၌ ပါဝင်သော သမ္မာသင်္ကပ္ပ မဂ္ဂင်တပါးပေတည်း။

သမ္မာဝါစာ မုသာဝါဒ = မုသားပြောမှု (လိမ် , လှည့်ပတ်မှု၊ ညာဖြန်းမှု)၊ ပိသုဏ္ဍဝါစာ = ရန်တိုက်မှု၊ ဖရသ ဝါစာ - ကြမ်းတမ်းယုတ်မာ ဆဲဆိုမှု၊ သမ္မပ္ပလာပ = အဖျင်း စကား အပျက်စကား (သက်သက် ရယ်မောစရာသာဖြစ်၍ အကျိုးမရှိသော စကား) ပြောမှုများကို “ဝစီဒုစရိတ် = နှုတ်ဖြင့် မကောင်းပြုကျင့်မှု” ဟု ခေါ်၏။ မိစ္ဆာဝါစာ ဟုလည်း ခေါ်၏။ ထိုစကား ၄ မျိုးကို ပြောခွင့် ကြိုလာလျက် မပြောမိအောင် ရှောင်ခြင်းသည် သမ္မာ ဝါစာ မည်၏။ မှန်သော စကားကိုသာ ပြောခြင်း၊ တယောက်နှင့် တယောက် မကွဲပြားအောင် ညီညီ ညွတ်ညွတ် သင့်သင့် မျှမျှ ရှိကြ လေအောင် ပြောပေးခြင်း၊ နားထောင်သူတို့ အကျိုးများသော စကားကို သာယာခြေငုံစွာ ပြေပြေပြစ်ပြစ် ပြောပေးခြင်း၊ ကြားနာ သူတို့၏ ကောင်းကျိုးသက်သက်ကို မြှော်၍ (ဂုဏ်ရတို့ လာဘ်ရတို့ကို မမြှော်ဘဲ) တရားဟောပြခြင်းများလည်း သမ္မာဝါစာပင်တည်း။

သမ္မာကမ္မန္တ ပါဏာတိပါတမှု၊ အဒိန္နာဒါနမှု၊ ကာမေသုမိစ္ဆာ စာရမှု၊ ဤ ၃ ပါးကို “ကာယဒုစရိတ် = ကိုယ်ဖြင့် မကောင်းကျင့်မှု” ဟု ခေါ်၏။ မိစ္ဆာကမ္မန္တ ဟုလည်း ခေါ်၏။ ထို ၃ မျိုးမှရှောင်ကြဉ်ခြင်း (ပြုခွင့်ကြိုလာလျက် မပြုဘဲရှောင်ခြင်းသည်)

သမ္မာကမ္မန္တ မည်၏။ သူတပါး၏ အသက်ရှည်ကြောင်း အနာရောဂါ ကင်းကြောင်း ဆေးဝါး စုဆောင်းမှု၊ ဆေးတိုက် ဆေးရုံ ဖွင့်၍ ကုသိုလ်ပြုမှု၊ သူတပါးပစ္စာ လုံခြုံအောင် စောင့်ရှောက်ပေးမှု၊ ဒါနပြုမှု၊ သူတပါးတို့ စိတ်ကြည်နူးအောင် တံမြက်လှည်းမှု၊ လမ်းပြင်ပေးမှု၊ ဘုရားတံဆောင်း စသည်၌ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင် ပြုမှု၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်ဘို့ရာ နေရာထိုင်ခင်း သန့်ရှင်းမှုစသော ကိုယ်မှု ဟူသမျှသည် သမ္မာကမ္မန္တ ချည်းတည်း။

သမ္မာအာဇီဝ [အာဇီဝ=အသက်မွေးမှု=အသက်မွေးဘို့ ပစ္စည်း

ရှာဖွေမှု။] လှဖြစ်လျှင် မတရားသော နည်းဖြင့် ပစ္စည်းဥစ္စာရအောင် ရှာမှုသည် မိစ္ဆာဇီဝမည်၏။ ရဟန်းဖြစ်လျှင် လူတို့၌ ဖြစ်တတ်သော မိစ္ဆာဇီဝများ အပြင် (ဝိနည်းတော်နှင့် မညီသော) ဒကာ ဒကာမကို လောကွတ်ပျူငှါပြုခြင်း၊ သူတို့လာသည့် အခါ ဖျာသင်ဖြူး ခင်းပေးခြင်း၊ ထမင်း လဘက်ရေ ပေးခြင်း၊ သင့်တော်ရုံထက် ပိုမိုလျက် မျက်နှာလို မျက်နှာရ အရေးပါခြင်း၊ ကလေးပါလာလျှင် ထိုကလေးကို ချောမြူခြင်း၊ မုံ့ပေးခြင်းစသည် ကို မိမိအား လှူချင်လာအောင် ကျေးဇူးတင်အောင် ပြုသည့်အတွက် လူတို့က ပြန်၍လှူသော ပစ္စည်း၊ မိမိအား ကြည်ညိုလာအောင် လူတို့အိမ်၌ ထွက်ဝင်နှုတ်ဆက်၍ ကြည်ညိုသောကြောင့် ရသော ပစ္စည်း၊ သစ်သီး ပန်း ဆေးဝါးတို့ကို ပေးသဖြင့် ပြန်၍လှူသော ပစ္စည်းများသည် မိစ္ဆာဇီဝမည်၏။ အချုပ်မှာ—ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ အလံှူးထား၍ ဖြစ်စေ၊ ဆွယ်မှရသော ဆွမ်း သင်္ကန်း ကျောင်း ဆေးစသော ပစ္စည်းဟူသမျှသည် မိစ္ဆာဇီဝချည်းတည်း။ လူများ၌ မိစ္ဆာဇီဝ ပစ္စည်းကို ရအောင် ရှာတုန်းက အပြစ်ရှိသော်လည်း

သုံးစွဲခိုက်မှာ တရားသဖြင့် သုံးစွဲပါမူ အပြစ်မရှိပေ။ ရဟန်းများ ကား သုံးစွဲနေတုန်းလည်း အပြစ်ရှိ၏။ ထိုပစ္စည်းကို ဥစ္စာရှင်ရဟန်း သာမက၊ အခြား ရဟန်းများလည်း မသုံးစွဲကောင်း။

သမ္မာဝါယာမ အားထုတ်မှု ဝီရိယကို “ ဝါယာမ ” ဟု ခေါ်၏။ မတရားသဖြင့် ပစ္စည်းရှာမှု ပါဏာတိပါတမှု စသည်ကိုပြုရာ၌ လုံးလဝီရိယ ပါကြရသည်။ ထိုဝီရိယမျိုးကို မိစ္ဆာ ဝါယမဟု ခေါ်၏။ ထိုဝီရိယမျိုးမဖြစ်စေဘဲ တရားသောနည်းလမ်း ဖြင့် ကြိုးပမ်း အားထုတ်မှုသည် သမ္မာဝါယာမ ချည်းတည်း။ ထို ဝါယာမကို ကျမ်းဂန်တို့၌ ၄ မျိုး ပြ၏။

၁- သူတပါး၌ ဖြစ်တတ်သော အကုသိုလ်မျိုးသည် ယခုဘဝ၌ မိမိမှာ တခါမျှ မဖြစ်ဘူးသေးလျှင် ထို အကုသိုလ်မျိုး မဖြစ်အောင် ကြိုးစား၍ ရှောင်ရှားခြင်းသည် မဖြစ်သေးသော အကုသိုလ် မဖြစ် အောင် ကြိုးစားသော သမ္မာဝါယာမတည်း။

၂- ထိုအကုသိုလ်မျိုး ဖြစ်မိပြန်လျှင် နောက်ထပ် မဖြစ်အောင် အကုသိုလ် မတိုးပွားအောင် ကြိုးစားခြင်းသည် ဖြစ်ပြီးသော အကုသိုလ်ကို ပယ်ရှားသော သမ္မာဝါယာမ တမျိုးတည်း။

၃- မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်ဘူးသေးသော ကုသိုလ်အထူးကို တမျိုး ပြီး တမျိုးရအောင် ဈာန်အဘိညာဉ် မဂ်အထိ ကြိုးစားခြင်းသည် မဖြစ်သေးသော ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားသော သမ္မာဝါယာမ တမျိုးတည်း။ ထို့ကြောင့် စင်စင်ကြယ်ကြယ် ဒါနမပြုဘူးသေးလျှင် ပြုဖြစ်အောင်၊ မိရိုးဘလာ ဥပုသ်စောင့်ခြင်းမှတစ်ပါး စာလာပေလာ ကျနသော ဥပုသ်ကို မစောင့်ဘူးသေးလျှင် စောင့်နိုင်အောင်၊

ကမ္မဋ္ဌာန်း အားမထုတ်ဘူးလျှင် အားထုတ်နိုင်အောင် ကြိုးစားသင့်ကြပေသည်။

၄ - ဖြစ်လက်စ ကုသိုလ်ကို နောက်ဆုတ်စေဘဲ ရှေ့သို့သာ တိုးအောင် ရဟန္တာ ဖြစ်သည်အထိ ကြိုးစားခြင်းသည် ဖြစ်ပြီး ကုသိုလ်ကို တိုးအောင် အားထုတ်သော သမ္မာဝါယာမ တမျိုးတည်း။ [သေချာသော အဓိပ္ပါယ်ကို အဘိဓမ္မာ ဆိုင်ရာမှာ ရှု။]

[ဆောင်] ၁။ ဤဘဝရှိ၊ မိမိသန္တာန်၊ ခါတရံမျှ၊ မဖြစ်ကြသေး၊
ညစ်ကြေးအကု၊ မဖြစ်အောင်ပြု၊ မှတ်ရှု သမ္မာဝါယာမ။

၂။ မတော်တဆ၊ ဖြစ်မိကလည်း၊ နေ့က်မှတဖန်၊ မဖြစ်
ရန် ဟု၊ ပယ်လွန်ပြု၊ မှတ်ရှု သမ္မာဝါယာမ။

၃။ ကုသိုလ်အထူး၊ မဖြစ်ဘူး၍၊ ကြည်နူးရှင်ပျ၊ ကုသိုလ်
ရရန်၊ ကြိုးစားပြန်၊ သမ္မာဝါယာမ။

၄။ ကုသိုလ်အလုပ်၊ မဆုတ် ယုတ်ဘဲ၊ တိုးမြဲ တိုးရန်၊
ကြိုးစားပြန်၊ သမ္မာဝါယာမ။

သမ္မာ သတိ ကောင်းသော အမှတ်ရခြင်း ကောင်းသော သတိ
ထားခြင်းကို “သမ္မာသတိ” ဟု ခေါ်၏။ ခန္ဓာကိုယ်၌
ဆံပင်အမွှေး စသည်ကို စိတ်ဖြင့်ခွဲခြား၍ ထိုအားလုံးကို အသုဘဟု
(မတင့်တယ် ရှုံစဘွယ် စက်ဆုတ်ဖွယ် ဟု) သတိထားခြင်းသည်
သမ္မာသတိတည်း။ ခံစားမှု စသော ဝေဒနာတို့၌ ကောင်းသော
ဝေဒနာဖြစ်လျှင် ထိုဝေဒနာ ပျက်သွားသည်နှင့် ၀ ပြိုင်နက် ဒုက္ခ
ဖြစ်ရတော့၏။ ကိုယ်ဆင်းရဲမှု စိတ်ဆင်းရဲမှု ဖြစ်ရသော ဒုက္ခ
ဝေဒနာများကား သူ့နဂိုရ်အတိုင်းပင် ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား

၏၊ ဤသို့ ဝေဒနာဖြစ်သမျှ၌ ကောင်းသည်ဖြစ်စေ ဆိုးသည်ဖြစ်စေ ဒုက္ခဟုချည်း သတိထားနေခြင်းသည် သမ္မာသတိ တမျိုးတည်း၊ မိမိ၏ စိတ်အစဉ်ကို သတိထား၍ စဉ်းစားကြည့်သည့်အခါ ရူပါရုံကို ကြည့်နေစဉ်က ကြည့်စိတ်တမျိုး၊ သဒ္ဓါရုံကို ကြားပြန်တော့ ကြားစိတ်တမျိုး စသည်ဖြင့်၎င်း၊ ဘုရား အစရှိသည်ကို အာရုံပြု၍ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်နေရာမှ မကျေနပ်ဘွယ်အကြောင်းတွေ ပေါ်လာ၍ ဒေါသ ဖြစ်ရသည့်အခါ ဒေါသစိတ် တမျိုး၊ ဤသို့ စိတ်အစဉ် ပြောင်းလွှဲပုံကို သတိထား၍ စိတ်မမြဲကြောင်း အနိစ္စဖြစ်ကြောင်း ကို သိမှတ်နေသော သတိသည် သမ္မာသတိ တမျိုးတည်း၊ အဘိဓမ္မာကို လိုက်စား၍ အတော် အသားကျနေသူတို့သည် မည်သည့် ကိစ္စ၌မဆို အတ္တမရှိ၊ ဖဿ ဝေဒနာ သညာစသော တရားတွေသာ ဆိုင်ရာကိစ္စကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နေကြ သည်ဟု သတိထားကြည့်က သိရှိကြလေသည်။ ဤသို့ ဖဿ စသော တရားအစုကို သတိထား၍ အတ္တ မရှိကြောင်း သိမှတ်သော သတိသည် သမ္မာသတိ မည်၏။ အချုပ်မှာ—သတိပဋ္ဌာန်ပါဠိတော်များ၌ ပြတော်မူသည့်အတိုင်း အရာရာ သတိထားနေခြင်းနှင့် ကုသိုလ်နှင့် ဆိုင်ရာကိစ္စ၌ သတိရှိနေခြင်းများသည် သမ္မာသတိပင်တည်း။

သမ္မာ သမာဓိ ကျမ်းဂန်တို့၌ ဈာန်ဝင်စားသော သမာဓိကိုသာ သမ္မာသမာဓိ ဟု ပြထား၏။ သို့သော် ကမ္မဋ္ဌာန်း၌ သမာဓိ ရနေခြင်း၊ ကောင်းသော စာပေကို ကြည့်ရှု ရေးသားနေရာ၌ သမာဓိ ရနေခြင်း၊ ဒါနကိစ္စ သီလကိစ္စ စသော ကုသိုလ်ကိစ္စကို စဉ်းစားစိတ်ကူး နေရာ၌ သမာဓိ ရနေခြင်းများကိုလည်း သမ္မာသမာဓိ=ကောင်းသောတည်ကြည်ခြင်းဟု ဆိုထိုက်ပေသည်။

ဤပြခဲ့သော သမ္မာဒိဋ္ဌိစသောရှစ်ပါးကို “မဇ္ဈိမပဋိပဒါ” ဟုခေါ်၏။ ဤတရားရှစ်ပါးကို မိမိသန္တာန်ဝယ် ဖြစ်အောင်ကြိုးစားရာ၌ တနေ့ တရက် တနံနက် တခဏမျှ ကြိုးစားရမည် မဟုတ်။ အရကျက်သူ တခေါက်ကျက်ရုံမျှဖြင့် မရဘဲ၊ အခေါက်ခေါက် ကျက်ရ၏။ ရပြန် ပါလည်း မကြေမခြင်း၊ ထပ်၍ ထပ်၍ အံ့ရ၏။ ထိုမျှလေခံ ကြိုးစား ထားမှ ထိုစာနှင့် ဆိုင်သော အကျိုးကို ရနိုင်သကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိခဏ်းဝယ် ပြခဲ့သည့်အတိုင်း မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို အာရုံပြု၍ မမြဲပုံ (အနိစ္စ) အခြင်းအရာကိုရှုကာ မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မိမိသန္တာန်၌ ပဌမအကြိမ်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားပါ။ ထို့နောက် ထပ်၍ထပ်၍ဖြစ်အောင် ကြိုးစားပါ။ ထို့နောက် အသား ကျအောင် ကျေနပ်အောင်ကြိုးစားပါ။ သမ္မာဝါယာမ အခဏ်း၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အကုသိုလ်ဟူသမျှ လုံးဝမဖြစ်နိုင်အောင်ကြိုးစား ၍ ဝိပဿနာ ကုသိုလ် ရလက်စကို အထွဋ်အထိပ် ရောက်အောင် ကြိုးစားလျှင် “စက္ခုကရဏီ=ဉာဏ်စက္ခု အလင်းရ၍” တသံသရာ လုံး၌ မမြင်ခဲ့ရသော သစ္စာ ၄ ပါးကို သိမြင်နိုင်ပါသည်။

x x x x

သစ္စာ ၄ ပါး ပါဠိတော် မြန်မာပြန်

ဒုက္ခ သစ္စာ။ ဘိက္ခုတို့....ယခုပြမည့် တရားသည် “ဒုက္ခ” ခေါ်သော အရိယသစ္စာပေတည်း။ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းလည်း ဒုက္ခ၊ အိုရခြင်းလည်းဒုက္ခ၊ နာရခြင်းလည်း ဒုက္ခ၊ သေခြင်းလည်း ဒုက္ခ၊ မိုးသူတို့နှင့် အတူနေရခြင်းလည်း ဒုက္ခ၊ ချစ်သူတို့နှင့် ကွဲရခြင်း လည်း ဒုက္ခ၊ လိုတာကို မရခြင်းလည်း ဒုက္ခ၊ အချုပ်အားဖြင့်ကား

(ဥပပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော) ဤ ခန္ဓာတကိုယ်လုံး ဒုက္ခတုံးကြီး ဖြစ်လေသည်။

သမုဒယ သစ္စာ ဘိက္ခုတို့.....ယခုပြမည့် တရားသည် “ ဒုက္ခ သမုဒယ ” ခေါ်သော အရိယသစ္စာ ပေတည်း။ တဏှာသည် နေဘဝသစ်ကို ပြုလေ့ရှိ၏၊ နှစ်သက်မှု တပ်မက်မှုနှင့် အတူဖြစ်၏။ ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘော ဖြစ်ဖြစ်သမျှ၌ လွန်စွာစုံမက် နှစ်သက်တတ်၏။ ဤတဏှာဟူသည် အဘယ်နည်း— ကာမဂုံဏ် တို့၌ တပ်မက်မှု ကာမတဏှာ , သဿတဒိဋ္ဌိနှင့် အတူ ဖြစ်သော ဘဝတဏှာ , ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့် အတူ ဖြစ်သော ဝိဘဝတဏှာ ဤ သုံးပါးတည်း။

နိရောဓ သစ္စာ ဘိက္ခုတို့.....ယခုပြမည့် တရားသည် “ ဒုက္ခ နိရောဓ ” ခေါ် အရိယသစ္စာပေတည်း။ ထို သမုဒယသစ္စာ ဟူသော တဏှာ ၃ မျိုး၏ပင် အကြွင်းမရှိ တပ်မက်ခြင်း ကင်း၍ ချုပ်ရာလည်း ဖြစ်, စွန့်ရာလည်း ဖြစ်, လွတ်မြောက်ရာလည်း ဖြစ်, မတွယ်တာရာလည်း ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည် “ ဒုက္ခ နိရောဓ ” ခေါ် အရိယ သစ္စာပေတည်း။

မဂ္ဂသစ္စာ ဘိက္ခုတို့.....ယခုပြမည့် တရားသည် “ ဒုက္ခ နိရောဓ ” ခေါ် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း အကျင့်ဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာ ပေတည်း။ ထို သစ္စာဟူသည် ရှေး၌ ပြခဲ့သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပင်။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟူသည် အဘယ်နည်း— သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပ, သမ္မာဝါဒ, သမ္မာကမ္မန္တ, သမ္မာအာဇီဝ, သမ္မာဝါယာမ, သမ္မာ သတိ, သမ္မာသမာဓိတည်း။

[ဒုက္ခ=ဆင်းရဲတာ+သစ္စာ=အမှန်၊] စိတ်မှာဖြစ်စေ၊
 ရှင်းလင်းချက် ဒုက္ခသစ္စာ ကိုယ်မှာဖြစ်စေ ဆင်းရဲနေရတာ မှန်သည်ကို “ဒုက္ခ
 သစ္စာ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသို့ ဒုက္ခ မှန်ကြောင်းကို
 ထိုးထိုး ထွင်းထွင်း ရှင်းလင်းစွာသိသည့်အခါ အရိယာဖြစ်ရသော
 ကြောင့် “ဒုက္ခအရိယသစ္စာ” ဟုလည်း ခေါ်ရသည်။ လောက၌ အဓိ
 ဝမ်းတိုက်ဝယ် ပဋိသန္ဓေ နေရသည်မှစ၍ ဖွားမြင်ရသည်အထိ ဒုက္ခ
 ရောက်ရပုံသည် မှန်းဆ၍ ကြည့်ခြင်းအားဖြင့်၎င်း ဖွားမြင်သည့်
 အခါ မျက်မြင် ကိုယ်တွေ့အားဖြင့်၎င်း ထင်ရှား၏။ ဒို့မင်းမစွမ်း
 ဖြစ်ရသည့်အခါ ဒုက္ခဖြစ်ပုံ သည် ဇရာဒုက္ခတည်း၊ နာကျင်ကိုက်ခဲမှုမှ
 စ၍ ရောဂါ ဖြစ်နေရသည့်အခါ ဒုက္ခဖြစ်ပုံသည် ပျာမိဒုက္ခတည်း၊
 [သေခါနီး၌ ရောဂါ ပြင်းထန်နေ၍ ဒုက္ခရောက်ပုံမှာ ပျာမိ ဒုက္ခ၌
 ပါဝင်ပြီ၊] သေခါနီး၍ ဘဝသစ်ဖြစ်ဘို့ရန် နိမိတ်အမျိုးမျိုး ထင်လာ
 သည့်အခါ ယုတ်ယုတ်မာမာ နေထိုင်ကြသူတို့သည် မကောင်း
 သော နိမိတ်များထင်လာ၍ လွန်စွာ ကြောက်ကြရ ဆင်းရဲကြရ၏။
 တချို့မှာ ညီးညူကြ ဟစ်အော်ယောင်ယမ်းကြ၏။ သူတော်ကောင်း
 ဖြစ်၍ နိမိတ်ကောင်းများထင်လာစေကာမူ လက်ရှိဘဝဟောင်းက
 ဆွေမျိုးဥာတိ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အရာရာနှင့် ခွဲခွါရတော့မည် ဖြစ်၍
 စိတ်ဒုက္ခ ရောက်ကြသေး၏။ ဤဒုက္ခများသည် မရဏ ဒုက္ခများ
 ပေတည်း။

ဤဇာတိဇရာပျာမိမရဏ ဒုက္ခတို့နှင့်ကင်း၍ ကျန်းကျန်းမာမာ
 သန်သန်စွမ်းစွမ်း နေရတုန်းမှာလည်း သားဆိုး သွီးဆိုး ဆွေဆိုး
 မျိုးဆိုး အပေါင်းအသင်း မိတ်ဆွေဆိုး အခိုင်းအစေ အခြွေအရံ
 အစေခံဆိုး ဆင် မြင်း စသော အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်ဆိုး အိမ်ထောင်

ဘက်ဆိုးတို့နှင့် တွေ့ကြုံရသောကြောင့် ဒုက္ခ၊ မိမိကို မုန်းတီး၍ ရန်ရှာနေသော ရန်သူများနှင့် တွေ့ရသောကြောင့် ဒုက္ခ၊ ဤဒုက္ခများသည် အပ္ပိယေဟိသမ္ပယောဂ = မချစ်အပ်သူ မုန်းနေသူတို့နှင့် ပေါင်းနေရသော ဒုက္ခများတည်း။ ချစ်သူတို့နှင့် ကွဲနေရသဖြင့် ဝမ်းနဲ ပူဆွေးရသော ဒုက္ခသည် ပိယေဟိဝိပ္ပယောဂ ဒုက္ခမည်၏။ ထိုဒုက္ခဘို့မှ ကင်းပါသည် ဆိုရသူဘို့မှလည်း လိုတာကို မရ၍ စိတ်တိုင်းမကျနိုင်သော “ယံ ပိစ္ဆံ နလဘတိ တံ ပိ ဒုက္ခ” ကို ခံကြရပေသေးသည်။

အခြေခံ
ဒုက္ခအားလုံး [ခန္ဓာကိုယ်ကို “ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ” လွယ်လွယ် မှတ်ထားပါ။] အားလုံး ဒုက္ခတွေ၏ အခြေခံသည် ဤခန္ဓာကိုယ်ပင်တည်း။ ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို ရရှိနေသောကြောင့်သာ ဤဒုက္ခတွေကို ခံရ၏။ ဤခန္ဓာကိုယ် မရှိလျှင်မည်သည့် ဒုက္ခမျှ ရှိတော့မည် မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် “သံခိတ္တေန ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ = အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့် ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီးတခုလုံး ဒုက္ခတုံး ဒုက္ခခံကြီးသာတည်း” ဟု ဟောတော်မူသည်။ ဤနေရာ၌ မိမိနာမည်ကို တပ်၍ အောက်ပါစကားကို စဉ်းစဉ်းစားစား ဖတ်ရှုတ်ပါလော။

“မောင်ဌေးမည်သော ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ရှိနေလို့သာ မောင်ဌေး ဖြစ် = ဖြစ်ရ၊ မောင်ဌေး အို - အိုရ၊ မောင်ဌေး နာ - နာရ၊ မောင်ဌေး သေ - သေရ၊ မောင်ဌေး ချစ်သူတို့နှင့် ကွဲရ၊ မောင်ဌေး မုန်းသူတို့နှင့် အတူ နေရ၊ မောင်ဌေး လိုတာ မရ၍ ဒုက္ခ ဖြစ်ရသည်”။

“မောင်ဌေး မရှိလျှင် မောင်ဌေး ဖြစ် - မဖြစ်ရ၊ မောင်ဌေးအို
မအိုရ၊ မောင်ဌေး နာ - မနာရ၊ မောင်ဌေး သေ - မသေရ၊
မောင်ဌေးချစ်သူနှင့်မကွဲရ၊ မောင်ဌေးမုန်းသူနှင့် အတူမနေရ၊
မောင်ဌေးလိုတာ မရှိ၍ ဒုက္ခအားလုံး ရှိတော့ပါတကား။”

ဆက်ဥုးအံ - အပြင်း အထန် ပစ်ခတ်နေသော စစ်ပွဲ၌ ငင်နွဲ့
နေသော စစ်သားတယောက်သည် အမျိုးမျိုးသော စစ်ဒဏ်ကို ခံရ
သကဲ့သို့ ဒုက္ခမျိုးစုံ ဝိုင်းအုံနေသော လောကကြီးဝယ် ဤ ခန္ဓာ
ကိုယ်ကို ရရှိနေသူမှန်သမျှ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ပင်သော်လည်း ခါးတော်
နာရ ဝမ်းတော်လားရ စသော ဒုက္ခမှ မလွတ်ရချေ။ ဤပြခဲ့သော
ဒုက္ခအားလုံးသည် ဒုက္ခ မဟုတ်ပါဘူး ဆင်းရဲ မဟုတ်ပါဘူး ဟု
မည်သူမျှ မညှင်းဆန်နိုင်၊ အမှန်ပင် ဒုက္ခဖြစ်၏။ ဤသို့ ဒုက္ခကန
အမှန်ဖြစ်သောကြောင့် ပြအပ်ခဲ့သော ဒုက္ခအားလုံးကို “ ဒုက္ခ
သစ္စာ = ဆင်းရဲတာအမှန် ” ဟု ဟောတော်မူပေသည်။ [ဤ ဒုက္ခ
သစ္စာအရ ဒုက္ခတို့ကို ထုတ်ပြတော်မူရာ၌ လက်တွေ့ ကြုံရတတ်
သော ဒုက္ခ အချို့ကိုသာ ပြတော်မူခြင်း ဖြစ်၏။ ငရဲရောက်ရသည့်
အခါ ပြိတ္တာ ဖြစ်ရသည့် အခါ တိရစ္ဆာန် ဖြစ်နေ၍ လူတို့ အခိုင်း
အစေ အသတ်အဖြတ် ခံရသည့်အခါ မစားရ သောက်ရ ဖြစ်နေ
ရသည့် အခါ ခံကြရသော ဒုက္ခကိုကား ထုတ်ပြတော် မမူချေ။ ထို
ဒုက္ခတွေကိုလည်း ချဲ့ထွင်ကြည့်ကြပါလေ။]

သမုဒယသစ္စာ
ရှင်းလင်းချက်
ပြခဲ့သော ဒုက္ခတွေသည် အကြောင်းမဲ့သက်သက်
သူဖြစ်ချင်လို့ ဖြစ်ကြရသည် မဟုတ်၊ မြဟွာမင်း
ကြီးစသူတို့ဖန်ဆင်း၍ ဖြစ်ကြရခြင်းလည်း မဟုတ်။

“သမုဒယ”ဟု ခေါ်သော တဏှာ လောဘကြောင့်သာ ဖြစ်ကြရ

သည်။ ချဲ့၍အံ့ - သတ္တတို့၌ ကိုယ့်ကိုယ်ကို နှစ်သက် တွယ်တာမှု (တဏှာ) သည် လွန်စွာအားကြီး၏။ “ သူများကို ချစ်ပါသည်” ဟု ဆိုသော်လည်း ထို အချစ်ခံရသူက ကိုယ့်အလိုကို ဖြည့်ပေးခြင်း- ကိုယ့်မှာရှိသော တဏှာ၏ အလိုကျ ဖြစ်နေခြင်းကြောင့်သာ သူ့ကို ချစ်ရခြင်းဖြစ်သည်။ မိဘက သားသမီးကို ချစ်သည်ဟု ဆိုရာ၌ သား သမီးတို့ကို ကြည့်နေရလျှင် ကိုယ့်သန္တာန် တဏှာသည် သာသာ ယာယာရှိ၏။ ထို့ကြောင့် မိဘက သားသမီးကိုချစ်၏။ ထို ချစ်ပါ သည် ဟု ဆိုရသောသားက (သမီးက) ကိုယ့်နာမည် ပျက်အောင် ကိုယ့်စီးပွား ဆုတ်ယုတ်အောင် လုပ်လိုက်လျှင် ထိုသားအပေါ် (သမီးအပေါ်) ၌ အချစ် လျော့သွား၏။ ကြပ်ကြပ် အပြစ်ပြုသည့် အခါ ထိုသားသမီးကိုပင် မုန်းသည် (သားသမီး အပေါ် တဏှာ အချစ်ကင်း၍ ပေးသဖြစ်လာသည်) ဟု ဆိုရသည်။ သမီးခင်ပွန်း တယောက်နှင့် တယောက် ချစ်ကြခြင်း မုန်းကြခြင်းများလည်း ဤ နည်းနှင်နှင်တည်း။ အမှန်မှာ - “အတ္တသမံ ပေမံ နတ္ထိ=ကိုယ့်ကိုယ် ကို ချစ်ခြင်းနှင့် တန်းတူသောချစ်ခြင်း မရှိ” ဟုသာ မှတ်။

<p>ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေသော တဏှာ</p>	<p>ပြခဲ့သော နည်းအရ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုသာ နှစ်နှစ်ကာကာ ချစ်ခြင်းဖြင့် တဘဝလုံး ချစ်လျက် နေခဲ့လေရာ သေခံ နီးလာသော်</p>
<p>လက်ရှိ ချစ်စရာ တဏှာအာရုံ ဟူသမျှ စွန့်လွှတ်ရတော့မည့် အရေး ကို တွေ့ စ ပြုကာ (ဒုက္ခခဏ်း၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း) လွန်စွာ ဒုက္ခ ရောက်ကြ၏၊ ချစ်စရာတွေသာ မက-ချစ်စရာအားလုံး၏ အရင်းဆုံး ဖြစ်သော မိမိခန္ဓာ ကိုယ်သော်မှ စွန့်လွှတ်လိုက်ရတော့မည့် အရေး</p>	

ကို တွေးကြ၏။ ဤသို့တွေး၍ ကြောက်နေရုံနှင့် မပြီးသေး၊ နေခံဆုံး
စုတေချိန်မှာ မလွှတ်ချင့်လွှတ်ချင့်နှင့် ဤခန္ဓာကိုယ်ကို လွှတ်ရ
တော့မည့် အခြေသို့ ရောက်လေသော် ဤခန္ဓာကိုယ်၌ တွယ်တာမှု
တဏှာ ပြတ်၍ အသစ် ထပ်မည့် ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်ဝယ် (သေတော့
မည့် ဆဲဆဲက နေ၍) မှန်းမြော်တွယ်တာ ပါလေတော့သည်။ ဤသို့
လျှင် ဤဘက်သေခါနီးဆဲဆဲက နေ၍လည်း ဘဝသစ် ခန္ဓာကိုယ်
အပေါ်ဝယ် မှန်းမြော် တွယ်တာလျက် ရှိခြင်း၊ ကုသိုလ် ကောင်းမှု
ပြုစဉ်တုန်းကလည်း ဘဝသစ်၌ ကောင်းကောင်း ဖြစ်နိုင်ဖို့ရာ မသိ
မသာ ဖြစ်စေ (လူ့ချမ်းသာ ဖြစ်ရပါလို၏ စသည်ဖြင့် ဆုတောင်းသူ
အတွက် သိသိသာသာ ဖြစ်စေ) တွယ်တာတမ်းတ မှန်းဆလျက်
ရှိနေခြင်းကြောင့် ကံအားလျော်စွာ (ကံအစွမ်းကြောင့်) ဘဝသစ်၌
ဇာတိ အသစ် ဖြစ်ရပါသည်။ အကုသိုလ်ကံ အကျိုးပေးမည့်သူများ
လည်း (ပင်လယ်ထဲ ရေနစ်ရာဝယ် ဖွားကနဲ ပေါ်အလာ ဆွဲခိဆွဲရာ
ဆွဲတတ်၍ မိကျောင်းကြီးပင် ဖြစ်သော်လည်း ပဌမသော် ဖက်ကြ
သကဲ့သို့ ထို့အတူ) သေခါနီး၌ မကောင်းဆိုးဝါး ဖြစ်ရတော့မည့်
အနာဂတ်ခန္ဓာကိုယ်ကိုသော်လည်း လက်ရှိခန္ဓာကိုယ် လွှတ်ခါနီး၌
တဏှာဖြင့် လှမ်းမြော် ဖက်မိပါသေးသည်။ ဤသို့လျှင် ကံကြောင့်
ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ရသည်ဟု ဆိုသော်လည်း တဏှာ၏ တမ်းတမှု
ကြောင့်သာ ဖြစ်ရသည်။ တဏှာ ကုန်ခမ်းသော ရဟန္တာ တို့မှာ
ကံတွေ အပြည့်အသိင် (အကောင်း အဆိုး ရှိသေးသော်လည်း)
ဘဝသစ် မဖြစ်တော့သဖြင့် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သူ လက်သည်
ကို ရှာသည့် အခါ ဤ တဏှာ အပေါ်မှာသာ သတ္တုကျတော့၏။

ထို့ကြောင့် သမုဒယတဏှာကို “ပေါနောဗ္ဘဝိကာ=ဘဝအသစ်ကို ပြုလေ့ရှိသည်” ဟု မိန့်တော်မူရ ပေသည်။

တဏှာ ၃ မျိုး ကာမတဏှာ ဟူသည် ယခု လူတို့၌ ဖြစ်ရိုး ဖြစ်စဉ် ကာမဂုဏ် အာရုံတွေကို(သားသမီးနှင့် ပစ္စည်းဥစ္စာ စသည်ကို)တွယ်တာသော တဏှာတည်း။ ကာမဂုဏ် အာရုံတွေကို မြှီ၏ ဟု ယူဆနေသော ဒိဋ္ဌိသည် သဿတဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထို ဒိဋ္ဌိကိုပင် “ဘဝဒိဋ္ဌိ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုဘဝဒိဋ္ဌိနှင့် အတူဖြစ်သော တဏှာသည် ဘဝတဏှာမည်၏။ ကာမဂုဏ်အာရုံတွေကိုပင် ပြတ်စဲ၏ ဟု ယူဆသော ဒိဋ္ဌိသည် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ မည်၏ ၊ ဝိဘဝဒိဋ္ဌိလည်း ခေါ်၏။ ထို ဝိဘဝဒိဋ္ဌိနှင့်အတူဖြစ်သော တဏှာသည် ဝိဘဝတဏှာမည်၏။ ထို တဏှာလျှင် အရင်းခံ၍ ကောင်းကောင်း ဆိုးဆိုး (ကုသိုလ် အကုသိုလ်)ကံအမျိုးမျိုးကို ပြုကြပြန်လေရာ ထို ကံအစွမ်းကြောင့် ဘဝသစ်မှာ ဇာတိဖြစ် ပြန်၏။ ထို့ကြောင့်ဇာတိဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းသည် ဤတဏှာ ၃ ပါးပင်တည်း ဇာတိရှိခဲ့လျှင် ဇရာ ဗျာဓိ မရဏ ဒုက္ခတို့လည်း ဖြစ်ရသောကြောင့် ဇရာဒုက္ခစသည်၏အကြောင်းရင်းလည်း ဤ တဏှာသမုဒယ ပင်တည်း။ တဏှာကြောင့် ဟိုဟာ သည်ဟာ လိုချင်ရ၊ လိုချင်၍ မရသောကြောင့် ဒုက္ခရောက်ရ၊ တဏှာကြောင့် ဤ ခန္ဓာကိုယ် အသစ်(ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ)ကို ရရှိရ၊ ထို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ရသောကြောင့် ဒုက္ခအမျိုးမျိုးရောက်ရ ၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဒုက္ခအားသုံး၏ အရင်းစစ်လိုက်သော် အမြစ် အခြေမှာ တဏှာသာ ဖြစ်ရကား တဏှာကို “သမုဒယ သစ္စာ=ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်းအမှန်” ဟု ဟောတော် မူပေသည်။

နိရောဓသစ္စာ
ရှင်းလင်းချက်

[နိရောဓ-ချုပ်ရာ , ကုန်ခမ်းရာ။] ပြခဲ့သော
သစ္စာ ၂ ပါးတို့တွင် သမုဒယ တဏှာသည်
ဒုက္ခဖြစ်သည့်ရန် အကြောင်းသစ္စာတည်း။ ဒုက္ခ

ဟူသမျှကား တဏှာအရင်းခံ၍ဖြစ်ရသော အကျိုးသစ္စာပင်တည်း။
အကြောင်း တဏှာ သမုဒယချုပ်ဆုံးလျှင် အကျိုးဒုက္ခ အားလုံး
လည်း ချုပ်ဆုံးရမည်ဖြစ်၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်နေသူတို့သည်
ကမ္မဋ္ဌာန်း လမ်းစဉ်ဖြင့် တက်သွားသည့် အခါ ဤ “ နိရောဓ ”
မည်သော နိဗ္ဗာန်ကို ဉာဏ်ဖြင့် အထင်အရှား မြင်ကြ၏။ ဗုဒ္ဓမ
အကြိမ် မြင်လိုက်လျှင်ပင် (သောတာပန် ဖြစ်၍) သဿတဒိဋ္ဌိ
ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ၂ မျိုးနှင့် တွဲဘက်ဖြစ်သော ဘဝတဏှာ ဝိဘတတဏှာ
၂ မျိုးလုံး ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်မှ ကင်းသွားတော့၏။ ဆက်လက်
အားထုတ်၍ ထို နိဗ္ဗာန်တရားကို ဒုတိယအကြိမ် မြင်လာသည့်အခါ
သကဒါဝါဒဖြစ်၍ ကာမတဏှာသည် အခတင်နံသွား၏။ တတိယ
အကြိမ်မြင်ပြန်သည့် အခါ အနာဝါဒဖြစ်၍ ကာမတဏှာ အားလုံး
ကုန်ဆုံးလေပြီ။ သို့သော် မြဟ္မဒူတဝကို နှစ်သက်၍ နေသော ဘဝ
တဏှာတမျိုးကား ကျန်နေပေသေး၏။ ဧကုဋ္ဌအကြိမ်မြင်ပြန်သည့်
အခါ ဣန္ဒြာ ဖြစ်၍ ထို မြဟ္မဒူတဝကိုပင် မနှစ်သက်တော့ဘဲ
တဏှာအားလုံး ကုန်ဆုံးလေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် “ သော
ကဿာယေဝ တဏှာယ အသေသ ဝိရာဂ နိရောဓော = ထို ပြခဲ့
သော တဏှာ ၃ မျိုး၏ အကြွင်း ကျန် အကပ်အသက် မရှိအောင်
ကုန်ဆုံးရာ နိရောဓသစ္စာ ” ဟု ကောကောတော်မူသည်။

နိဗ္ဗာန်၏ သဘော “နိဗ္ဗာန်သည် သန္တိသဘောရှိ၏” ဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ ဆို၏။ သန္တိဟူသည် ငြိမ်းခြင်းတည်း။ ယခုလက်ရှိ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာကိုယ်နှင့် နိဗ္ဗာန်သည် ဟိုဘက်ကမ်းနှင့် ဤဘက်ကမ်းကဲ့သို့ တဘက်တလမ်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်၏ ငြိမ်းခြင်း သန္တိသုခကို ဤရုပ်နာမ်တို့၏ ပူလောင်ခြင်း ဒုက္ခနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မှ သာ၍ သိသာသည်။ “ဤ ခန္ဓာကိုယ် (ရုပ်နာမ်) အားသုံး မီးလောင်နေသလို ပူလောင် နေသည်” ဟု ပြောလျှင် ရုတ်တရက် သဘောပေါက်လိမ့်မည် မထင်၊ မိမိ ကိုယ်တိုင်ကပင် တရားအားထုတ်နေသူ ဖြစ်မှသာ သဘောပေါက်နိုင်စရာ ရှိသည်။ ဥပမာ—ဧွေအခါ နေပူကြဲတဲ၌ အလုပ်လုပ်နေသူ တယောက်သည် ထိုကဲ့သို့ နေပူကြဲတဲမှာပင် ခရီးသွားစရာရှိပြန်သော်လည်း ထူးခြား၍ ပူသည်ဟု မထင်၊ အရိပ်၌ နေသူကသာ ထိုအပူများ၏ ပူကြောင်းကို သိသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ရုပ်နာမ်တို့တို့ မီးလောင်၍နေသလို ပူပါသည် ဟု ဆိုရာ၌ မိမိ ကိုယ်တိုင်ကပင် ရုပ်နာမ် တိုးပွားအောင် ကြိုးစားနေသော ကာမဂုဏ်သမား ဖြစ်နေခဲ့လျှင် ရုပ် နာမ်တွေ မီးလို ပူနေကြောင်းကို သဘောကျမည် မဟုတ်၊ မိမိကိုယ်တိုင်က အတော်အတန် အအေးခတ် ရအောင် ထရား အားထုတ်နေသူ ဖြစ်မှ ရုပ် နာမ် ပူကြောင်းကို သဘော ပေါက်နိုင်ပေမည်။ ထိုသို့ လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ်နယ်တွင်းမှမခွါနိုင်သေးသူတို့က ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ၏ ပူလောင်နေကြောင်းကို သဘောမပေါက်နိုင်ကြသော်လည်း ရုပ်နာမ်ကား အမှန်ပင် ပူလောင်နေပါသည်။

ရုပ်နှင့် နာမ် ၂ မျိုးလုံး ပေါင်းစပ်နေသော
 အရာကို “သတ္တ” (လူ-စသည်) ဟု ခေါ်ထား
 ရသည်။ (လူ ဟု ခေါ်ရသော မိမိခန္ဓာကိုယ်၌
 စိတ်စိုက် ထားပါ)။ ဤ မိမိ ခန္ဓာကိုယ်သည် အမိဝမ်းခေါင်း
 အောင်းသည်က စ၍ ဖွားမြင်သည့်တိုင်အောင် ဇာတိဒုက္ခ ဖြစ်နေရ
 သဖြင့် ဇာတိမီး အလောင်ခံရ၏။ ဖွားပြီးနောက် နှုတ်သီလ အသား
 တွေကို ဟိုဟာသည်ဟာဖြင့် ထိခိုက်ခံရခြင်း၊ ဆာလောင်မွတ်သိပ်
 ခြင်း၊ အတော်ကြီးပြင်းလာလျှင် လိုတာကို မရခြင်း၊ အခါအခါနှင့်
 ကွဲနေရခြင်း၊ ဝမ်းနဲဘွယ် ဖြစ်နေရခြင်း၊ ငိုရခြင်း၊ ကိုယ်ဒုက္ခ စိတ်
 ဒုက္ခဖြစ်ရခြင်း စသည်ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်မှာ ဒုက္ခမီးပူ အမျိုးမျိုး
 အလောင်ခံနေရ၏။ ထိုအတွင်းမှာပင် မကျန်းမမာ ရောဂါမီးပူ
 အမျိုးမျိုး အလောင်ခံရသေး၏။ အိုမင်းလာလျှင် ဇရာမီး မရုဏ်မီး
 တို့က လောင်ပြန်တော့၏။ ထိုသို့ အထင် အရှား အပူမီးတွေ
 အလောင်ခံနေ ရရုံသာ မက (နှမ်းအိုးခင်းကို မီးကျိုးပေါ်တင်
 လိုက်သည့်အခါ ဖျစ်ဖျစ်-ဖျစ်ဖျစ်မြည်လျက် နှမ်းလုံးတိုင်း ကျက်နေ
 သကဲ့သို့) ဤ ကိုယ်ခန္ဓာဝယ် ရုပ်ဟူသမျှ နေရာမလပ် ပျက်၍ နေရ
 ကား၊ အချိန်ရှိသမျှ ရုပ်ခန္ဓာကို မရုဏ်မီးလောင်နေ၏။ နာမ်ခန္ဓာ
 ကား ရုပ်ထက်ပင် အပျက်မြန်၍ မီးလောင်ခံရမှု များသေးသည်။

ဤနေရာ၌ ဥပမာတခုကို စဉ်းစားကြစို့။
 ရွာအိုကြီး တရွာဝယ် ကူးစက်တတ်သော
 အနာရောဂါ ကျရေခံနေ၏။ လူတွေကား
 တယောပြီး တယောက် သေနေကြသည်။ ထိုအတွင်းမှာ ကိုယ်ဝန်

အရင့်အမာ တွေကလည်း ဖွားမြင်နေကြသေး၏။ မီးဖွားပြီးသည် နှင့် တပြိုင်နက် အချို့မိခင်နှင့် ကလေးများလည်း ထိုကူးစက်သော ရောဂါကြောင့် ပျက်စီးကြ၏။ တချို့လည်း ကိုယ်ဝန်အရင့်အမာနှင့် မီးဖွားချိန် နီးနေပြီ။ ဆွေတွေ မျိုးတွေ အတော်များစွာ သေကြပြီး နောက်ထိုရောဂါကူးစက်လျက်ကျန်နေသော တချို့ဆွေမျိုးများကို မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ရောဂါဖြစ်လျက် မြင်နေရသော လူတယောက် သည် အဘယ်သို့ စိတ်ဖြစ်ရှာမည်နည်း။ ဒုက္ခတွေ ဘလောင်ဆူနေ ကြသော ဤဒွာကြီးကို၎င်း၊ ကျန်နေသေးသော ဆွေမျိုးတွေကို၎င်း၊ မိမိ ကိုယ်ခန္ဓာကို၎င်း မြှော်လင့်ချက် ရှိနိုင်ပါ့ဥးမည်လော၊ ခင်မင် တွယ်ဘာ သာယာနိုင်ပါ့ဥးမည်လော။ (တကယ် အဟုတ်တန်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်လျက် ပေ၊ ကံရောက်ခါနီးဖြစ်နေသူ ပေါက် ရောက်၍ အရိယာဖြစ်နေသူတို့သည် မိမိတို့ ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်မှာ တရံ တခါ ကမ္မဋ္ဌာန်းစိတ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ကြည့်သည့် အခါ) ယခု ပြခဲ့သော ဥပမာသည် အကြမ်းစားသာ ဖြစ်သေး၏။ ဤ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး၌ ဇာတိမီး အစ မရဏမီး အဆုံးရှိသော မီးများအပြင် အချိန်ရှိသမျှ တို့၌ ခဏတိုင်းပျက်နေသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့၏ ပျက်နေပုံကို မြင်နေ ကြသော ကမ္မဋ္ဌာန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား တကိုယ်လုံး ဒုက္ခလောင်မီး ဖိစီး လျက် နေပုံကို မြင်ကြသဖြင့် ရရှိဆဲ ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း မနှစ်သက် မတွယ်တာနိုင်ကြချေ။ နောင်ရဉ္စုးမည့် ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း မမြှ လင့် မတောင့်တကြတော့ပေ။ မလွဲသာ၍ ဖြစ်နေသော ဤ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာကိုယ်ကိုပင် ပြီးငွေ့လှလေပြီ။ သူတို့အလိုဆန္ဒ ဖြစ်နေကြသည် ကား ဤ ရုပ် နာမ် အားလုံးတို့၌ အငြီးသတ် ကုန်ဆုံးစေလိုခြင်း ပင်တည်း။

အသင်္ခတဓာတ် ကမ္မဋ္ဌာန်းပေါက်၍ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်နေသူ၏ သန္တာန်၌ (သမုဒယသစ္စာခဏ်း၌ ပြခဲ့သော) တဏှာသည် လုံးဝမရှိတော့ပြီ။ တဏှာမရှိလျှင် နောက်တဘဝ ခန္ဓာအသစ်ကို မလိုလားတော့ချေ။ ကံကြောင့် ခန္ဓာအသစ် ဖြစ်ရသော်လည်း ထိုကံသည် သူ့ချည်းသက်သက် ခန္ဓာသစ်ဖြစ်အောင် ပြုစီမံခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်၊ တဏှာအဖေ ပါမှသာ စီမံနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ရဟန္တာသန္တာန်၌ ပြုသမျှကောင်းမှုတွေသည် (အသီး မသီးသော လေပွင့်များကဲ့သို့) နောင် သံသရာဝယ် ခန္ဓာအသီးကို မသီးစေနိုင်တော့ရကား ရဟန္တာတို့၏ နေ့ဆုံး ရုပ်နာမ်ချုပ်သည့်နှင့် တပြိုင်နက်(စုတေသည်နှင့် တပြိုင်နက်)ရုပ် နာမ်ခန္ဓာအဆက်ပြတ်လေ တော့၏။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ဆက်၍ နေရာဝယ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မဆက်တော့ဘဲ “အသင်္ခတဓာတ် တမျိုး တည်ရှိရစ်တော့သည်” ဟူလို။ [အသင်္ခတ=ကံလည်း မပြုရ၊ စိတ်ဥတုအာဟာရတို့လည်း မပြုရဘဲ + ဓာတု = မိမိ၏ ငြိမ်းခြင်း သန္တိ သဘောကို ဆောင်နိုင်သောဓာတ်။] မီးလောင်စာ သစ်ပင် ခြောက်တွေ စုနေသော တောဝယ် လေတိုက်၍ သစ်ပင်ချင်းပွတ်မိလေရာ မီးတောက် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ လောင်စာ သစ်ပင်တွေ ကုန်လျှင် ထိုမီးတောက်လည်း ငြိမ်းသွား၏။ ဤ၌ မီးငြိမ်းအောင် တမင်္ဂလာ မပြုလုပ်ရ၊ လောင်စာကုန်လျှင် အလိုလို မီးငြိမ်းသကဲ့သို့၊ ထို့အတူ ဇာတိမီး စသည်တို့၏ လောင်စာဖြစ်သော ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ ကုန်ဆုံးလျှင် ငြိမ်းခြင်း သန္တိသုခဖြစ်အောင် တမင်္ဂလာ ပြုဘွယ် မလို၊ နဂိုရအတိုင်း သန္တိသဘော ထင်ရှားနေတော့၏။ ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ်သည် ကံ စသည်၍ စီမံပြုလုပ်မှ ဖြစ်ရသော သင်္ခတဓာတ်တည်း။

မြေပြိုင်းချင်းခြင်း သဘောကား ကံ စသည်တို့ မပြုလုပ်ရသော အသိတဓာတ် ဖြစ်၏-ဟု မှတ်၊ ထိုအသိတဓာတ်သည် ဇာတိမီး စသော မီးအပေါင်းတို့၏ လောင်ခြင်းကို မခံရသဖြင့် ပင်ကိုယ် သဘောအတိုင်း အေးမြ ပြင်းချမ်းနေ၏၊ ထိုအသိတဓာတ်သည် ပျက်သွားသည် ဟူ၍ မရှိရကား ခြံသော နိစ္စတရား ဖြစ်ပေသည်။

ဣဒါ ၂. မျိုး ခံစားရသော ချမ်းသာကို “ ငေဒယိတသုခ ” ဟု ခေါ်၍၊ မခံစားရဘဲ ပြောင်းချမ်းသာမှုလို “ သန္တိသုခ ” ဟုခေါ်၏။ များစွာသောလူတို့သည် ခံစားဘူးကြ-ခံစားနေရ-ခံစားရ၍ ပြုံးပြနေသူ တို့ကို မြင်ကြရသဖြင့် မခံစားရဘဲ သုခ ဖြစ်သည်ကို မယုံကြည်လိုကြ၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာမရှိ-ခံစားရော မရှိသော နဗ္ဗာန် ဆိုသည်ကိုပင် အဟုတ် မလိုချင်ကြ၊ ထိုသို့ ဖြစ်နေရာဝယ် စဉ်းစားတွယ်ကား- ခွေးဘဝ ရောက်နေလို့သာ မစင်ကို စားချင် သည်၊ ခွေးဘဝမှ လွတ်၍ လူဖြစ်သည့် အခါ စားပါ ဆိုတောင် မစင်ကို မစားနိုင်-စားချင် စိတ်လည်း မရှိ၊ စင်စစ်ကား မြင်ရုံမျှဖြင့် အော့နွလုံးနာကြသည်၊ ထို့အတူပင် ခံစားတတ်သော ဝ. ကျာ မကုန်သေး၍သာ ခံစားချင်နေသည်၊ တကျာကုန်းခမ်း၍ ရဟန္တာ ဖြစ်သည့် အခါ ခံစားပါ ဆိုတောင် မခံစားတော့၊ ခံစားချင်စိတ် လည်း မရှိတော့၊ စင်စစ်သော် ကာမဂုံဏ်တွေကို စက်ဆုပ် ရှုံ့မုန်း၍ မခံစားဘဲ ပြောင်းသောသန္တိသုခကိုသာ နှစ်သက်နေပေတော့သည်။

သန္တိသုခ၏ ခြေပုံ ဤနေရာဝယ် သေဋ္ဌေးဒကာနှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ တော်တို့ ဖြစ်ပုံကို ပြသင့်၏၊ တရားနှင့် နေသော ဆရာတော် တပါးထံသို့ သေဋ္ဌေး အခေါ်ခံ ဒကာ တယောံ ရောက်လာ၏၊ ထိုအချိန်မှာ ဆရာတော်သည် သစ်ပင်

အောက်ရှိ ခုတင်ကြမ်းကလေးပေါ်ဝယ် ရေသနပ်သင်္ကန်းဟောင်း
 ကလေးကို ခင်းကာ သစ်ထုံးငယ် ခေါင်းအုံးကို အနားထား၍
 တပါးထည်း ထိုင်နေ၏။ ရောက်လာသော သေဌေးဒကာသည်
 “အမယ်လေး ကောင်းလိုက်တာဘုရား၊ ချမ်းသာလိုက်တာဘုရား”
 ဟု အားရပါးရ ဥဒါန်းကြူးလေ၏။ “ဘာကို ခံစားရ၍ ချမ်းသာ
 လိုက်တာဘုရား”ဟု ဥဒါန်းကြူးရသလဲ။ ဘာမျှ မခံစားရပါ၊ မြေ
 ငြိမ်းချမ်းပုံကို မြင်ရ၍ အားကျသော သဘောဖြင့် ကြူးရင့်ခြင်း
 ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် မကြာခင် ထို သေဌေးလည်း ထို
 ဆရာတော်ထံ ဒုလ္လဘရဟန်း ပြုလေသည်။ ဤသို့လျှင် ထိုတရား
 တော်၏ လက်တွေ့ သန္တိသုခသည် သေဌေးစည်းစိမ်ထက်ပင် သာ၍
 ကောင်းလှပေသည်။

သန္တိသုခကို
 အတ္တလည်း မခံစား

တချို့ကမူ သန္တိသုခကို မှန်းဆ၍ သဘော
 ပေါက်ကြ၏။ သို့သော်(ရှုပ်လည်း ဟုတ်
 နာမ်လည်း မဟုတ် ရှုပ်နာမ်ချင်၍ အနှစ်

အမတေကဲ့သို့ ကျန်နေသော အတ္တရှိ၏။ ထို အတ္တသည် သန္တိသုခကို
 ခံစား၏- ဟု တွေးဆကြ၏။ တရားတော်အလို အတ္တဆိုသော အရာ
 သည်ပင် မရှိသောကြောင့် ထို အတွေးအဆသည် အတွေးအဆ
 မျှသာဖြစ်၏။ မခံစားရဘဲချမ်းသာပုံကို ဥပမာတမျိုးဖြင့် ပြားအံ့—
 အလွန် စည်းစိမ်ကြီးသော လူချမ်းသာကြီးတယောက်သည် တီးကြ
 မှတ်ကြ ကခုန်ကြနှင့် ယုယ ဖျော်ဖြေသူကလေးများ၏ အလယ်မှာ
 ထယ်ထယ်ဝါဝါ အိပ်ပျော်နေ၏။ ဆင်းရဲသား လယ်သွားကလေး
 တယောက်ကား နေပူကြတောခံသစ်ပင်အောက်မှာ လယ်ကံသင်းရိုး
 ကို ခေါင်းအုံးကာ အိပ်ပျော်နေရှာ၏။ အိပ်ပျော်ချိန်၌ ထို ၂ ယောက်

လုံးပင်ဘာမျှ မခံစားကြရ၊ အိပ်ရာမှ နိုးကြသော် ကိုယ်စီ ကိုယ်ဝ
 “အိပ်ရ-ကောင်းလိုက်တာ” ဟု ကြူးရင့်ကြ၏။ ဘာကောင်းသလဲ၊
 ငြိမ်းချမ်းသာသော အကောင်းမျိုးပင် ဖြစ်သည်။ ထို စည်းစိမ်ရင်
 သည် ထို စည်းစိမ်ထဲ၌ နေဆက်လဆက် တစိမ်ထဲစိမ်၍ မနေနိုင်၊
 အိပ်လို့ ဖြစ်နိုင်ပါလျှင် နှစ်ပေါင်းများစွာအိပ်နေနိုင်၏။ ခံစားမှုနှင့်
 ငြိမ်းမှုကား ဤမျှလောက် ကွာခြားပါသည်။

ရုပ်နာမ် အဖြစ်ဖြစ်မှ အခါတပါး၌ ဘုန်းကြီး၏ ဖြစ်ပုံကို ရေးပြ
 သန္တိ အကျိုးထင် ဥးမည်။ မိဘမျိုးရိုးနှင့် တကွ ပစ္စည်းဥစ္စာ
 ဉာဏ် အရည်အချင်း အထက်တန်းကျသော
 တပည့်ကိုရင်ကလေးတပါးသည် ဆောင်းအခါ၌ ဝမ်းရောဂါလိုလို
 ဖြစ်နေ၏။ ဘုန်းကြီးကား သူ့ဆွေမျိုးဉာတိများနှင့် ဆရာရင်းများ
 အတွက်တွေး၍ (တကယ်လို့ မတော်တဆဖြစ်လျှင်-ဟု စဉ်းစားကာ)
 လွန်စွာ ကြီးသော တပင်တမျိုး ဖြစ်လာ၏။ ဆိုင်ရာ ဆေးဝါး
 များနှင့် အစောင့်အရှောက် ထား၍ အိပ်သော်လည်း တခဏမျှ
 ပျော်ပြီးနော် နိုးလာ၏။ အလွန် ချမ်းသော အခါဝယ် မကြာခဏ
 ထ၍ ကြည့်မိ၏။ အိပ်ရာနားထိုင်၍ စဉ်းစားမိသည်မှာ—ယခုဖြစ်ရ
 သော စိတ်ဒုက္ခ ကိုယ်ဒုက္ခသည် တပည့်ခေါ်သော ရုပ် နာမ်
 ခန္ဓာကိုယ်ကြောင့်သာ ဖြစ်ရ၏။ သူတို့မရှိလျှင် ဤ ဒုက္ခမျိုး မဖြစ်ရ၊
 သူတို့မရှိ၍ ငါချည်း အမြဲဖြစ်နေမလား၊ ဒီလိုလည်း မနေသာ၊
 “အင်း—သူတို့လဲမပါ၊ ငါဆိုတဲ့ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာလည်း မရှိမှသာ
 ဤလို ဒုက္ခမျိုးမှ လုံးဝကင်းပေတော့မည်” ဟု သဘောပေါက်ကာ
 ရုပ် နာမ် လုံးဝမရှိဘဲ ခြေမည့် နိဗ္ဗာန် အရသာကို မှန်းဆနိုင်ခဲ့ပါ
 သည်။ စာရှုသူအားလုံးလည်း ပြခဲ့သော အစဉ်ကိုရှု၍ ဖြစ်စေ-ရုပ်

နာမ် ခန္ဓာ (သံယောဇဉ်)များကြောင့် ဒုက္ခရောဂ်သည် အခါဖြစ်စေ နိဗ္ဗာန်၏ မြေငြိမ်းချမ်းမည့် အရသာကို မှန်းဆနိုင်ကြပါစေ။

“မဇ္ဈိမပဋိပဒါ” ဟူသော နာမည်ဖြင့် ပြခဲ့သော
 ၎င်းလင်းချက် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကိုပင် “မဂ္ဂသစ္စာ” ဟု ခေါ်၏။ [မဂ္ဂ =
 နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းလမ်း + သစ္စာ = အမှန်၊]
 သမ္မာဒိဋ္ဌိ အစရှိသော တရားရှစ်ပါးသည် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်
 လာသည့်အခါ အရိယာ အဆင့်အတန်းသို့ တိုးတက်တော့၏။ ထို
 အရိယာအဆင့်သို့ရောက်လျှင် နိဗ္ဗာန်ကို ထင်ထင်ရှားရှား (မျက်စိ
 ဖြင့် မြင်ရသလို) မြင်နိုင်ပြီ။ ချဲ့ပြောအံ့—သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် ကံနှင့် ကံ၏
 အကျိုး လက်ကိုသာ သိမြင်နိုင်သော ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊
 အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု ရုပ်နာမ်တရားကို ရှုနိုင်သိမြင်နိုင်သော
 ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ အပြင်၊ မဂ္ဂသစ္စာ အဆင့်အတန်းသို့ ရောက်သော
 မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိလည်း ရှိသေး၏။ ထို ၃ မျိုးတွင် ရှေ့ ၂ ပါးကို မဇ္ဈိမ
 ပဋိပဒါအခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု
 ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် ရှုဖန်များလတ်သော် ကိလေသာ အနေခံ
 အကျူတွေစိတ်အစဉ်မှကင်း၍ (ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိအဖြစ်မှ အဆင့်
 အတန်း တိုးတက်ရင့်သန်လာ၍) မဂ္ဂဉာဏ်အဖြစ်သို့ ရောက်သော
 (မဂ္ဂသစ္စာတွင် ပါဝင်သော) မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်လာ၏။ ဤနည်း
 အားဖြင့် အဆင့်အတန်းမြင့်၍ ရင့်သန်လာသော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည်
 နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်း လမ်းမှန် အစစ်ဖြစ်ရကား
 “မဂ္ဂသစ္စာ” ဟု အမည်ရလေသည်။

မဂ်ရအောင်
ဝိပဿနာဖြင့်တက်

အလွန်ချောမွေ့သော အဝတ်ထည်ကို အလွန် သိမ်မွေ့သေးငယ်သော အပ်ဖြင့်သာ ချုပ်ထိုက် ၏။ ထို အပ်ကလေးနဖူးကို ဖေါက်ထွင်းသော (အပ်နဖူးထွင်း) စူးကလေးကား ထိုအပ်ကလေးထက်ပင် သိမ်မွေ့ သေးငယ်သော သံမဏိကလေး ဖြစ်ထိုက်၏။ ထို့အတူ အလွန် သိမ်မွေ့သော နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်နိုင်သော မဂ်ဉာဏ်ဟူသည် အလွန် သိမ်မွေ့ထက်သန်သော ဉာဏ်သာ ဖြစ်ထိုက်၏။ ထိုမဂ်ဉာဏ်မျိုး ရအောင် ကြိုးစားသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အလွန် ထက်သန်သော (လောကီဉာဏ်တို့တွင် အထက်ဆုံးဖြစ်သော) ဝိပဿနာ ဉာဏ်ကို မိဒိသန္တာန်၌ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားထိုက်၏။ ထို ဝိပဿနာဉာဏ် ရအောင် ကြိုးစားသူလည်း ထိုသို့ ဤ၌ အရှုပ် အပွ ကိစ္စကြီးငယ် တွေဖြတ်တေခံခွဲရှင်း၍ ကင်းကင်းကြီးနေနိုင် လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် အားထုတ်နိုင်မှ ဖြစ်မည်။ ထို့ကြောင့် တကယ် မလုပ်နိုင်ကြသေး သော်လည်း စိတ်ကူးအားဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ယောဂီ သူတော်စင် ဖြစ်အောင် ရိုးရိုးကလေး ဆင်ပြင်ကြည့်ကာ သစ်ပင်တောတန်း သစ်ခင်း ရိပ်သာဝယ် ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို တကယ်တန်း အားထုတ်နေပုံကလေးကို တွေးကြည့်ပါလေ။ ဤသို့ နေရခြင်းသည် သမုဒယသစ္စာ တဏှာလောဘစိတ်ဖြင့် ပျင်းစရာထင်ရသော်လည်း တဏှာလောဘကို အတင်း ပယ်၍မည့် ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်ကား ကြည့်ရှုနေပျော်မွေ့စွာ ကောင်းလှပေသည်။

ထိုနေရာ၌ (အလွန်အိပ်ချင်လှမှ အိပ်သော အချိန်ကလေးကိုသာ အနားပေး၍) အချိန်မလပ်အောင် ဝိပဿနာခဏ်း၌ ပြခဲ့သည့် အဘိုင်း အားထုတ်လေရာ , စိတ် အဆင့်အတန်း ဉာဏ် အဆင့်

အတန်းမှာ တဆင့်ထက် တဆင့် ရင့်၍ရင့်၍ လာပါလိမ့်မည်။ ထိုသို့ ရင့်စပြုလာလျှင် တိုး၍သာ ကြိုးစားပေတော့။ ဤသို့ ကြိုးစားခိုက်၌ မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် (ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး) အပြည့်အစုံ မိမိမှာ ဖြစ်နေပေသည်။ ထိုသို့ ဆက်၍ ဆက်၍ ကြိုးစားသည့် အခါ ဤ ဝိပဿနာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် ဧ.ဆင့်အတန်းရင့်ကာ သောတာပတ္တိမဂ် ဟု ခေါ်သော မဂ္ဂသစ္စာအဖြစ်ဖြင့် မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်လာ ပါလိမ့်မည်။ ထိုအခါ၌ကား မိမိသန္တာန်ဖြစ်လေ့ရှိသော ကိလေသာ တချို့သည် ဘယ်လိုအာရုံနှင့် တွေ့လိုမှ မပေါ်နိုင်အောင် အလိုလို ခမ်းခြောက် ပျောက်ကွယ် သွားပါလိမ့်မည်။ ကိလေသာ အနာ အကျနည်းသွားသလောက် မဂ္ဂသစ္စာသည်လည်း သန့်ရှင်းရကား ထို၌ ပါသော သမ္မာဒိဋ္ဌိလည်း တခါတရံမျှ မမြင်ရဘူးသော နိရောဓ နိဗ္ဗာန်ကို အထင်အရှားပင် မြင်လာနိုင် ပါလိမ့်မည်။ ထိုမှ ဆက်၍ တိုးတက် အားထုတ်ပြန်လျှင် အဆင့်ဆင့် အတန်းမြင့်၍ ရင့်သော မဂ္ဂသစ္စာတို့ကို ရကာ ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့် လောက၌ တွေ့ရသော ဒုက္ခသစ္စာ အားလုံးမှ လွတ်မြောက်ကြရ ပါသည်။

သစ္စာ ၄ ပါး
အကြောင်း အကျိုး ဆက်ပုံ

ယခုအချိန် အခါသည် မြန်မာနိုင်ငံကို လက်အောက် ကျန်ဘဝငှလွှတ်အောင် ကြိုးစား၍ လွတ်လုခါနီး ဖြစ်နေသော

အချိန်အခါတည်း။ ဘာကြောင့် ကျန်ဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ရလဲ... ၁၂၄၇ - ခုနှစ် (ထောင့်နှစ်ရာ လေးဆဲ့ ခုနှစ်ခုနှစ်) မရောက်မှီ အတွင်းက မြန်မာပြည်သူ ရှင်လူ ဟူသမျှတို့သည် တိုင်းရေး ပြည်ရာဝယ် အမြင်မကျယ်ခဲ့ကြ (အသိဉာဏ် နည်းခဲ့ကြ၏။) မြန်မာ

ပြည်အောက်ပိုင်းကို ပေးလိုက်ရသည့် တိုင်းအောင်လည်း သတိမရခဲ့ကြ၊ တိုင်းရေးပြည်ရာဝယ် အမြင်မကျယ်ခြင်းသည် အကြောင်း၊ ကျွန်ဘဝ၌ ဒုက္ခဖြစ်ရခြင်းသည် အကျိုး၊ ယခုအခါ လွတ်လပ်အောင် ကြိုးစားကြခြင်းသည် အကြောင်း၊ နောင်လွတ်လပ်ခွင့်ရခြင်းသည် အကျိုး၊ ဤသို့လျှင် လက်နဲ့နိုင်ငံရေး၌ မကောင်းသော အကြောင်းနှင့် အကျိုးသည်၎င်း၊ လွတ်လပ်ရေးနှင့် ဆိုင်သော ကောင်းသောအကြောင်းနှင့် အကျိုးသည်၎င်း ဆက်သွယ်နေသကဲ့သို့၊ ထို့အတူပင် တဏှာလောဘသမုဒယသစ္စာသည် အကြောင်း၊ ဇာတိမီး အစရှိသည်တို့၏ လောင်စာဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာသည် အကျိုးတည်း၊ (ဤကား မကောင်းကြောင်းနှင့် မကောင်းကျိုးတည်း၊) သမုဒယသစ္စာ တဏှာလောဘကြောင့် ကျွန်ဘဝ ရေခံနေသော ဒုက္ခသစ္စာခန္ဓာအနေမှ လွတ်လပ် ထွက်မြော်အောင်ကြိုးစားသော ဝိပဿနာ အခြေခံပါသော မဂ္ဂသစ္စာသည် အကြောင်း၊ ဒုက္ခအားလုံးမှ ကုန်ဆုံးလွတ်လပ်ရာ နိရောဓသစ္စာသည် အကျိုး၊ (ဤကားကောင်းသော အကြောင်းနှင့် အကျိုးတည်း။)

ဤသို့လျှင် မကောင်းကြောင်းနှင့် မကောင်းကျိုး ၂ ပါးကို လောကီ သစ္စာ၊ ကောင်းကြောင်းနှင့် ကောင်းကျိုး ၂ ပါးကို လောကုတ္တရာသစ္စာ(လောကမှ လွတ်မြောက်သော သစ္စာ) ဟု ခွဲခြား၍ လောကီ အကြောင်း ဖြစ်သော တဏှာ သမုဒယ များလေ ဒုက္ခ များလေ၊ တဏှာသမုဒယနဲ့လေ ဒုက္ခနဲ့လေ၊ တဏှာ သမုဒယ လုံးလုံးမရှိလျှင်(ကိုယ့်ကိုယ်ကို သော်မှ မခင်တွယ်တော့လျှင် နောင် ရဘို့ရန်လည်း အမှန်မလိုလားတော့လျှင်) ဒုက္ခသည်လည်း လုံးလုံး

မစွန့်လမ်းကို
လိုက်စမ်းကြည့်ပါ

မရှိတော့ပြီ၊ မဇ္ဈိမပဋိပဒါခေါ် မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ ဝိပဿနာရင့်သန်လေ
 နိရောဓနှင့် နီးလေ၊ ဝိပဿနာ အစွမ်းကုန်ရင့်၍ မဂ္ဂသစ္စာဖြစ်လေ
 နိရောဓသစ္စာကို သိနိုင်လေပင်တည်း။ ဗုဒ္ဓရှင်တော် မြတ်သည်
 နိဗ္ဗာန်တရားကိုသာ ဟော၍ နိဗ္ဗာန်သို့ သွားကြောင်း လမ်းကို
 မပြခဲ့ မဟုတ်၊ ပြခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုကာလ နိဗ္ဗာန်၏
 သဘောကို ကြံဆနေသူတို့သည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး လမ်းကြောင်းကို
 မတိမ်းမစောင်းလိုက်၍ ကြည့်သင့်ကြ၏။ ရန်ကုန် မရောက်ဘူးသေး
 သူသည် “ရန်ကုန်ရောက်စမ်းချင်ပါဘိ၊ ရွှေတိဂုံ ဖူးစမ်းချင်ပါဘိ”
 ဟု မြည်တမ်းနာမူဖြင့် ကိစ္စမပြီး၊ ရန်ကုန်သွားဘို့ရာ ရိက္ခာ
 စုဆောင်း၍ မြန်မြန် သွားနိုင်မှ ရွှေတိဂုံ ဖူးရပေမည်။ ထို့အတူ
 ယခုအခါ “နိဗ္ဗာန်ကို မြန်မြန် ရပေလို၏” ဟု ဆုတောင်းရုံဖြင့်
 တင်းတိမ် ရမည့်အချိန် မဟုတ်။ မိမိအစွမ်းဖြင့် သတ္တဝါအကျိုးများ
 အောင် ဆောင်နေသူမှ တပါး၊ သူတော်ကောင်း မှန်သမျှ နိဗ္ဗာန်
 သွားဘို့ရာ လမ်းကြောင်းဖြစ်သော မဇ္ဈိမပဋိပဒါမဂ္ဂသစ္စာလမ်းကို
 လိုက်ကြမှ အပြောနှင့်အလုပ် ညီမျှ၍ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်နိုင်ကြပေမည်။

သန္တိပုဒ္ဓယ် ထိုလမ်းသို့လိုက်နေသူ (ယောဂီ) ပုဂ္ဂိုလ်မှန်လျှင်
 လောကီဂုဏ် ပကာသနကို (ကိုယ့်ကိုယ်တိုင်က
 မသိနိုင်သော တဏှာဖြင့်) မသိမသာ လိုလား နေတတ်ကြ၏။ ထို
 တဏှာကို ဝိဝိဿသ ဖြတ်နိုင်ပေမည်။ ထို့ပြင်- ခန္ဓာကိုယ် ရုပ်နာမ်
 အနိစ္စ ဒုက္ခ ထင်မြင်ပါသော်လည်း အတ္တ စွဲလမ်းချက် မကင်းဘဲ
 ရှိတတ်သေး၏။ ထိုသို့ အတ္တ စွဲလမ်းနေသည်ကို ကိုယ့်ကိုယ်တိုင်ပင်
 သိနိုင်ခဲ့၏။ အတ္တစွဲ ကျန်နေသေးလျှင် တရားပေါက်ပြီ ဟု ထင်နေ

သော်လည်း မပေါက်သေး၊ သောတာပန် ဖြစ်လာလျှင် သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ ခေါ် အတ္တစွဲမရှိ ၊ ထို့ကြောင့် အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်ကို အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်းချက်များနှင့် တကွ လေးလေးပင်ပင် ဆင်ခြင် ရှုစားကြပါကုန်၊

ဓမ္မစကြာမှတ်တွယ် ပြီး၏။

အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်

အတ္တ၏ ပုံသဏ္ဌာန်နှင့်
တည်ရာဌာန

အနတ္တ လက္ခဏသုတ်ကို သိလိုသူသည်
ရှေးဥျာအတ္တ အယူဝါဒကို နားလည်
သင့်၏။ အတ္တနှင့် စပ်၍ နားလည်တွယ်

ကား အတ္တ၏ ပုံသဏ္ဌာန် , အတ္တ၏ တည်ရာ , အတ္တ၏ နာမည်,
အတ္တ၏သတ္တိ , အတ္တဟု စွဲချက်များတည်း။ အတ္တဟူသည် အစစ်
အမှန် ထင်ရှားရှိသော အရာမဟုတ်, ဗုဒ္ဓ မပွင့်ရာ ခေတ်ကိုပရမတ္ထ
သဘာဝကို ကျနစွာ မသိနိုင်သော ရှေးပညာရှိတို့ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ
တွေးဆကြည့်သည့်အခါ “ ဒီလိုဖြစ်တန်ရာ၏”ဟု ကြံစိမှန်းဆအပ်
သောအရာသာတည်း။ ထို့ကြောင့် အစစ် အမှန် မဟုတ်သော
အတ္တ၏ပုံသဏ္ဌာန်ကို ကြံစိကြရာ၌ ဆရာတဥျားနှင့်တဥျားအယူအဆ
မတူ ကြသည်မှာ ဓမ္မတာပင် ဖြစ်၏။ ဥပမာ - မိန်းမမြုံ့မ၏သား
ကလေးပုံသဏ္ဌာန်ကို ကြံကြံဖန်ဖန် တွေးကြည့်ရာ၌ တယောက်နှင့်
တယောက် တေ့နိုင်သကဲ့သို့တည်း။

ထို့ကြောင့် ဆရာတချို့က “ အတ္တသည် အလွန်အလွန်
သေးငယ်၏, ပရမာဏုမြူခေါ် (လူတို့မျက်စိဖြင့် ကြည့်၍ မမြင်နိုင်

သော) အသေးဆုံး မြို့မုန့်မျှလောက်သာ ရှိ၏ ” ဟု ယူဆကြ၏။ နိဂဏ္ဌနာဓပုတ္တဟု ထင်ရှားသော(ဂျိန်း)ကျမ်းဆရာတို့ကမူ “အတ္တသည် ခန္ဓာကိုယ်တခုလုံး ပြန့်နှံ့နေရကား ခန္ဓာအိမ် ကြီးသလောက် အတ္တလည်း ကြီး၏ ” ဟု ဆိုကြ၏။ ပေဒန္တ ကျမ်းဆရာ တို့ကား “အတ္တ ဟူသည် ကမ္ဘာကို ဖန်ဆင်းသော မြဟ္မာကြီး၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်ရကား မြဟ္မာတန်ခိုး ကြီးသလို အတ္တလည်း တန်ခိုးကြီး၏၊ ကြီးမားသင့်သည့်အခါ ကြီးမားသော ပမာဏရှိ၏။ ခန္ဓာဟောင်းကို စွန့်ရ၍ ခန္ဓာအိမ်သစ်ကို ရှာနေခိုက်မှာ အလွန်သေးငယ်သော ပမာဏရှိ၏” ဟုဆိုကြ၏။ တချို့က “အတ္တသည် မြဟ္မာ၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သည် အားလျော်စွာ တခုထည်းသာ ရှိ၏ ” ဟု ယူ၍ တချို့ကား “ခန္ဓာအိမ်တခုလျှင် အတ္တတခုစီ ရှိ၏” ဟု ယူဆကြလေသည်။ ဤကားအတ္တ၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ကြံစိကြပုံတည်း။

ဂျိန်း ဆရာတို့အလို အတ္တသည် ခန္ဓာကိုယ် တကိုယ်လုံး၌ ပြန့်နှံ့တည်နေ၏ ဟုဆိုလို၏။ မိတက္ခရာကျမ်း၌ကား-နုလုံးသား၏ ဝဲယာ ၂ တက်မှ အတက်သို့တက်၍ နှာခေါင်းပေါက်နှင့် ဆက်စပ်တည်နေသော အကြောကြီး ၂ ခု တည်ရှိကုန်၏။ ထို အကြောတို့သည် ထွက်သက် ဝင်သက်လေ့ရှိ၏ သွားလာရာလမ်း ဖြစ်ကုန်သတည်း။ အခြား အကြောကြီး တခုကား နုလုံးသားမှ အတက်သို့ တက်၍ ဥျားခေါင်း၌ ရှိသော အပေါက်သို့ ဆိုက်ရောက်၏။ (ငယ်ထိပ်သို့ ရောက်သည် ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်)။ ထိုအကြော ၃ ခုတို့၏ အလယ်၌ လာရင်ကဲ့သို့ အရောင်ဝန်း ရှိ၏။ ထိုအရောင်ဝန်း၏ အလယ်၌ အတ္တသည် (လေငြိမ်ရာ၌ ထွန်းအပ်သော ဓာတ်မီးကဲ့သို့) မတုန်

မလှုပ် တည်နေသည်ဟု ဆိုသတတ်၊ ဤကား အတ္တ၏ တည်ရာဌာနကို ကြံဆကြပုံတည်း။

အတ္တ၏ နာမည်နှင့် သတ္တိ ပါဠိဘာသာဖြင့် “အတ္တ” ဟု ထင်ရှားသော ထိုအရာကို မြန်မာတို့က “အသက်ကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်၊ လိပ်ပြာ” ဟု ခေါ်ကြသည်။ ထိုအတ္တ၏ သတ္တိကား (ကာရက) ပြုဘွယ် ကိစ္စ အဝဝတို့ကို ဖြစ်စေနိုင်၏။ (ဝေဒက) ခံစားစရာ ဟူသမျှကို ကောင်းကောင်း ဆိုးဆိုး ခံနိုင်စံနိုင်၏။ (သာမီ) ခန္ဓာအိမ်၏ အရှင်သခင်လည်း ဖြစ်၏။ (နိဝါသီ) ခန္ဓာအိမ်၌ အမြဲနေ၏။ (သယံဝသီ) ခန္ဓာအိမ်နှင့် ဆိုင်သော ကိစ္စဟူသမျှကို သူ့အလိုသို့ လိုက်စေနိုင်၏၊ ဟု ယူဆကြသည်။

ချဲ့ဉာဏ်အံ့—(မိမိကိုယ်ကို စဉ်းစားကြည့်ပါ) အဆင်းကို မြင်ရာ၌ မျက်လုံးအတွင်းရှိ စက္ခုပသာဒခေါ်သော ပသာဒဖြင့် အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင်ဖြစ်သော အတ္တက မြင်၏။ အတ္တသည် မြင်ခြင်းကိစ္စကို ဖြစ်စေ၏။ ထို့အတူ နားဖြင့် ကြားရာ နှာခေါင်းဖြင့် အနံ့ယူရာ လျှာဖြင့် အရသာခံရာတို့၌ အတ္တသည် ကြား၏၊ အတ္တသည် အနံ့ကိုသိ၏၊ အတ္တသည် အရသာ၏ အကောင်း အဆိုးကို ခံစား၏၊ ဒုတ်စသည်ဖြင့်ထိ၍ နာကျင်ရာ၌ အတ္တသည် နာ၏၊ မီးဖြင့် ထိရာ၌ အတ္တသည် ပူ၏၊ ရေဖြင့် ထိရာ၌ အတ္တသည် နေ၏၊ ဖဲမွေ့ရာသော အခင်းအနှီး နနည့်ညံ့ကို တွေ့ထိရာ တယောက်ကိုယ်နှင့် တယောက်ကိုယ်ကို တွေ့ထိရာ တွဲ၌ အတ္တသည် အရသာကိုခံစား၏၊ ဝိတ်တူး၏ တရားကို အာရုံပြု၍ အာရုံကခုခု ထင်လာရာတို့၌ အတ္တသည် ထိုအာရုံကို သိ၏၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ပြုဘွယ် ခံဘွယ် စံဘွယ်

သိက္ခယံကို အတ္တသည်သာ ပြီးစေနိုင် ခံနိုင် သိနိုင်ရကား ခန္ဓာ အိမ်ကို ပိုင်ဆိုင်နေသော အိမ်ပိုင်ရာပိုင် ဖြစ်၏။ စားချင် သွားချင် အိပ်ချင်ခြင်းစသော အလိုဟူသမျှသည် အတ္တ၏ အလိုဆန္ဒချည်းပင် တည်း။ အတ္တသည် (ခန္ဓာကိုယ်ကို မဆွေးမြေ့ မဒိုမင်း အောင် မတတ်နိုင်သော်လည်း) ခန္ဓာကိုယ် အဟောင်းပျက်ချိန် ခန္ဓာသစ်ကို ရှာမှီး၏။ ထိုသို့ ရှာမှီးသည့်အခါ အတ္တ ပြုထားသော ကံအား လျော်စွာ ခန္ဓာသစ်ကို ရပြန်၏။ ထို့ကြောင့် အတ္တသည် ခန္ဓာအိမ် တခုဟောင်းလျှင် တခုပြောင်းရုံဖြစ်ကာ ခန္ဓာအိမ်၌ အမြဲနေသော အနာတ္တဖြစ်၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကံ ဉာဏ် ဝိရိယနှင့် စိတ်၏ အစွမ်းဟူသမျှကို အတ္တ၏ သတ္တိချည်းဟု အထင်မှားလျက် အစစ် အမှန် မရှိသော အတ္တကိုပင် သတိ အမျိုးမျိုးဖြင့် အမှန်းတင်ကာ စိတ်ထည်း၌ ထင်လာ မြင်လာအောင် ကြံစိ စိတ်ကူး ကြလေ တော့သည်။

ရုပ်ကို အတ္တဟု
စွဲချက် အတ္တစွဲလမ်းရာ အချက်မှာ ရုပ် - ဝေဒနာ - သညာ
သင်္ခါရ - ဝိညာဉ် ဟု ၅ ဌာနရှိ၏။ အချုပ်အားဖြင့်
ရုပ်ကို အတ္တဟု စွဲလမ်းခြင်း၊ (ဝေဒနာ စသော
၄ ပါးတွင် တပါးပါးသော) နာမ်တရားကို အတ္တဟု စွဲလမ်းခြင်း ဟု
၂ မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် ရုပ်ခန္ဓာကို အတ္တဟု စွဲလမ်းသူတို့ အလိုအားဖြင့်
ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်၏ အရပ်တိုင်းမှာ အမတေကဲ့သို့ ခိုင်မာ၍ ခန္ဓာအိမ်
တခုလုံးကို အုပ်ချုပ် စီမံနေသော ရုပ်မှုန့်ကလေးတွေ့ရှိ၏။ ဤခန္ဓာ
ကိုယ် ပျက်စီးချိန်ကျသဖြင့် ဆွေးမြေ့ပျက်စီးရသည့် အခါ ထို အတ္တ
ရုပ်မှုန့်ကလေးများသည် (ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူတို့အလို တခါထည်း
ပျက်ပြားရတော့၏ဟု ဆိုလိုသော်လည်း၊ သဿတဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူတို့

အလိုအားဖြင့် မပျက်ပြားဘဲ) မိမိပြုထားသော ကံအားလျော်စွာ
 ဘဝသစ်၌ ရုပ်ခန္ဓာသစ်ဖြစ်၍ ကြီးပွားချပြန်သည် ဟု ယူဆကြသည်။
 နောက်ဆုံး၌ ဘန္တကြီးပျက်စီးချိန်ကြာ၍ ကမ္ဘာဒီးလောင်သည့် အခါ
 ဤ အတ္တရုပ်မှုန့်ကလေးတွေသည် မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်လေဘဲအောင်
 အလွန်ငယ်သော ပရမာဏုမြူ အနေအားဖြင့် ကမ္ဘာလောကဝယ်
 အနှံ့အပြားကျန်ရစ်၏။ ထိုသို့ ကျန်ရစ်သောကြောင့်သာ ကမ္ဘာသစ်
 တည်ပြီးသည့်အခါ ပရမာဏုမြူတခုနှင့်တခု ရောနှောပေါင်းစပ်မိ၍
 ဒွိအဏုက(အဏုမြူ ၂ ခုတွဲ) ဖြစ်၏။ ဒွိအဏုမြူချင်း ပေါင်းမိပြန်ရာ
 စတုအဏုက (အဏုမြူ ၄ ခုတွဲ) ဖြစ်၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် အဏုမြူ
 အတ္တကလေးတွေ ပေါင်းဒီရာမှ စ၍ သတ္တ အမျိုးမျိုး ပေါ်ပေါက်
 လာကာ ကမ္ဘာလောကကြီး၌ လူနတ် မြဟွာထိအောင် သတ္တတွေ
 ပြည့်လာသည်ကိုတွေ့ကြရသည်။ ဤကား အဏုမြူကစ၍ သတ္တတွေ
 ဖြစ်လာသည်ဟု ယူဆသောဝါဒတမျိုးတည်း။ “မြဟွာက လောက
 ကို ဖန်ဆင်းပြီးနောက် သတ္တတွေကို ဖန်ဆင်းသည်” ဟု ယူဆ
 ကြသော ဝါဒ၌လည်း မြဟွာမင်းသည် ထိုအဏုမြူကလေးတွေ
 ကိုပင် ပေါင်းစပ် အသက်သွင်း၍ သတ္တဖြစ်လာအောင် ဖန်ဆင်း
 ဟု သည်ယူဆဟန်တူသည်။ ဤပြခဲ့သော ဝါဒ၌ အတ္တစွဲရာဌာနသည်
 ရုပ်တရားပင်ဖြစ်၏ ဟု ဆိုလိုသည်။

ခံစားတတ်သော ဝေဒနာကို အတ္တဟု၎င်း၊ ဟိုဟာ
 သည်ဟာ မှတ်သားတတ်သော သညာကို အတ္တ
 ဟု၎င်း၊ ထိုထို ကိစ္စ၌ လှုံ့ဆော် ပေးတတ်သော
 စေတနာသင်္ခါရကို အတ္တဟု၎င်း၊ (တွေ့ထိမှု ဖဿစသည်ကို အတ္တ
 ဟု၎င်း)၊ စိတ်ဝိညာဉ်ကို အတ္တဟု၎င်း အတ္တဟုစွဲလမ်းကြ၏။ ထိုတွင်

ဝိညာဉ်ကို
 အတ္တ ဟု စွဲ ပုံ

ဝိညာဉ်ကို အတ္တဟု စွဲလမ်းခြင်းသည် ယခုအခါ ဗုဒ္ဓကျမ်းစာ တို့၌ (အထူးအားဖြင့် အဘိဓမ္မာ သဘော၌) မကျွမ်းကျင်သူ မြန်မာ လူမျိုးတို့ စွဲလမ်းပုံနှင့် ထင်တူကျ၏။ မြန်မာလူမျိုးတို့သည် လူတယောက် သေဆုံးသည့် အခါ အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် ဟု ထင်မှတ်ထားသော အရာသည် ဤခန္ဓာအိမ်မှ ထွက်ခွာသွား၍ ဤအားလျော်စွာ ခန္ဓာအိမ် အသစ်မှာ ပြုတွယ်၏။ ခန္ဓာအိမ်အသစ် တွယ်စရာ မရှိသေးလျှင် ခန္ဓာအိမ် အဟောင်းကိုပင် မလွှတ်သေး။ ခန္ဓာဟောင်း၌ တစွန်းတစတွယ်ကပ်လျက် ခန္ဓာသစ်ကို ထေခံလှမ်း ရှာတွေ့နေ၏။ ခန္ဓာသစ် တွေ့၍ ထိုခန္ဓာသစ်၌ တစွန်း တစ ပြုတွယ် မိမှ ခန္ဓာဟောင်းကို စွန့်လွှတ်သည် ဟု ကြံစီ ယူဆကြလေသည်။ အကယ်၍ ခန္ဓာသစ် မရခင် ခန္ဓာဟောင်းကို မနေသာသဖြင့် စွန့်လွှတ်ရပြန်သော် ခန္ဓာသစ် မရသေးသမျှ အတ္တကလေးသည် မိမိအိမ် အနီးအပါးဝယ် သွားလာလှည့်ပတ်နေ၏။ (တစ္ဆေဖြစ်နေ သည် ဟု ဆိုလိုသည်)။ ကလေး ငယ်ငယ် ရှယ်ရှယ် လန့်သွား၍ မေ့သွား၍ မတုန်မလှုပ်ဖြစ်နေလျှင် ဝိညာဉ်ကောင် လိပ်ပြာစင်ထွက် သွား သည်ဟု ယူဆ၍ လိပ်ပြာ ပြန်ခေါ်နည်းကို(ရှေးလူကြီးသူမတို့) ပြုကြ သာသည်။ တရုတ်လူမျိုးတို့ကား ဝိညာဉ်လိပ်ပြာ၏ နေထိုင်ရာ အိမ်ကိုပင် တခမ်းတနားပြုလုပ် ထားကြသေး၏။ တရံတခါ သေသူ ၏ လိပ်ပြာသည် သားသွီး စသော ကျန်ရစ်သူများ၏ လိပ်ပြာကို မကြာခဏလာခေါ်နေသဖြင့်(ကျန်ရစ်သူကိုပါ သေလိုက်သွားမည် စိုးသောကြောင့်)လိပ်ပြာခွဲနည်း အစီအစဉ်ကိုပင် ပြုလုပ်ကြရသေး ၏။ ဤကား စိတ်ဝိညာဉ်ကို အတ္တ ဟု ယူဆ၍ (အသက်ကောင် ဝိညာဉ်ကောင် ဟု ခေါ်ကြသော မြန်မာလူမျိုးတို့)အတ္တ စွဲလမ်း

ချက်တည်း။ [သေပြီးနောက် အိမ်စသည်ကို တွယ်တာ၍ အနီး အပါးမှာ တစ္ဆေဖြစ်နေသူသည် ဝိညာဉ်ကောင် မဟုတ် , ပြိတ္တာ ဘဝ ရောက်နေသူသာတည်း။]

သင်္ခါရ ရဟန်း၏ အတ္တစွဲ ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်၌ “ သာတိ ” မည်သော ရဟန်းတော်တပဉ္စသည့် ဇာတ်တော်များကို အထူးလိုက်စားသူ ဖြစ်၏။ ဇာတ်ပေါင်းသည့် အခါ “ရှေးတုန်းက ဝေဿန္တရာမင်းသည် မဟာဇနက မင်းသည် တေမိမင်းသည် သုမေဓာရသေ့သည် ယခုအခါ ငါဘုရား ဖြစ်လာ ၏” ဤသို့ စသော စကားအသုံး အနှုန်းကို လေးနက်စွာ စဉ်းစား၍ သုမေဓာ ရသေ့ ဘဝတုန်းက စိတ်ဝိညာဉ်သည် မပျက်မစဲ ခိုင်မြဲ တည်တန့်လျက် တေမိမင်း စသော ဘဝသို့ရောက်လာကာ ဘုရား ဖြစ်သည့်အခါ အလွန်ရင့်မာသော ဝိညာဉ်တော် ဖြစ်လာရသည်။ ကံကောင်း ကံဆိုး အမျိုးမျိုးကို ပြု၍ မဲပြဲသော ကံအကျိုးကို ဤ ဝိညာဉ်သည်ပင် ခံစားရ၏။ ပြုလုပ်သူလည်း ဤ ဝိညာဉ်ကောင်၊ ခံစားသူလည်း ဤဝိညာဉ်ကောင်ပင်တည်း၊ ဟု ယူဆလေသည်။ ဤ သာတိ ရဟန်းကား ယခုခေတ် မြန်မာလူမျိုး တရုတ်လူမျိုး စသူတို့ ကဲ့သို့ ဝိညာဉ်ကိုပင် အတ္တဟု ယူဆသူတည်း။

ဝိညာဉ်ကောင် အတ္တ၏ သံသရာလည်ပုံ ရုပ်ကို အတ္တစွဲ သူတို့က ကမ္ဘာပျက် သော်လည်း အဏုမြူ ရုပ်မှုန့် ကလေး ဘွေ အနွံအပြား တည်ရှိနေစေ၏ ဟု

ယူဆကြသဖြင့် သူတို့အလို သဘောအဆက် မပြတ်နိုင်သလို၊ ဝိညာဉ် ကို အတ္တ ဟု စွဲသူတို့ကလည်း သဘော အဆက်မပြတ်အောင် ကြံစီ စဉ်းစား ထားကြ၏။ ကြံစီ စဉ်းစားပုံကား - စိတ်ဝိညာဉ် ဟူသော

အတ္တသည် ဒါနသီလစံသောကံ သူ့အသက်သတ်မှု အစရှိသော
 ကံများကို ပြုလုပ်ထားသည်အားလျော်စွာ ကောင်းသော ဘဝ၌
 ခန္ဓာအိမ်ကောင်းကို၎င်း၊ မကောင်းသောဘဝ၌ ခန္ဓာအိမ် ညံ့ကို
 ၎င်း ရကြ၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်၍ ယိုဝိညာဉ် စင်ကြယ်သန့်ရှင်း
 လာလျှင်(ဈာန်လျှင်)မြဟ္မာ့ပြည်သို့လည်း ရောက်နိုင်၏။ ဝိပဿနာ
 ကမ္မဋ္ဌာန်းကို(အနတ္တနှင့် ဒုက္ခမျှကို)အားထုတ်၍ တရားပေါ်ကလျှင်
 ဈာန်နှင့် တကွ ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ ရောက်နိုင်၏။ ထို အတ္တသည်
 နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၏။ [သူတို့ဆိုလိုသော နိဗ္ဗာန်ဟူသည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်
 မိန့်တော် မူအပ်သော အားလုံးချုပ်ဆုံးရာ နိရောဓ မဟုတ်၊ အတ္တ
 ဝိညာဉ် အထင်အရှားရှိသော “သောကထုပ်ကာ”ဟု ခေါ်ဝေါ်
 သမုဟအပ်သော ထိမ်းဆုံး မြဟ္မာ့ပြည်ပင်တည်း။ [ထို နိဗ္ဗာန်၌
 ကမ္ဘာများစွာ ချမ်းသာယာလျက် အတ္တဝိညာဉ် တည်နေခြင်း
 နောက် အသက်တမ်းစေ့သည့်အခါ ထိုအတ္တဝိညာဉ်သည် နိဗ္ဗာန်မှ
 တဘန် ပြိုနုလောကာ ကမ္ဘာလောက၌ အမြဲအတ္တတွေ နည်းထူ
 ကျင်လည် ရပြန်လေသည် ဟု ယူဆကြလေသည်။ ဤ နည်းအားဖြင့်
 ဝိညာဉ်ကို အတ္တ ဟု ယူဆသူတို့ အလိုအားဖြင့်လည်း သံသရာစက်
 လည်ကာ သတ္တမ ကုန်နိုင်ဘဲ ရှိလေသည်။

အချုပ်မှတ်ဖွယ် အတ္တ စွဲလမ်းသူတို့သည် တချို့က ရုပ်ကို အတ္တ
 ဟု စွဲလမ်း၍၊ တချို့က ဗတ်ဝိညာဉ်နှင့် ဝေဒနာ
 စသော နာမ်ကို အတ္တ စွဲလမ်းချက် ၂ မျိုးလုံးပင် အတ္တ အဆက်
 မပြတ်ကြ။ ထိုထို အလုပ်ကိစ္စကို မျက်စိ နား နှာ အင်္ဂါခြေလက်
 တို့ဖြင့် ပြုလုပ်နေရာ၌ အတ္တစွမ်းကြောင့်သာ ထိုအလုပ်များ ပြီးစီး
 ရသည်။ လက်မြှောက်ရာ၌ အတ္တသည် မြှောက်လို၏၊ မြှောက်လို၍

အတ္တစီမံသည့်အတိုင်း လက်သည် မြှောက်လျက် ဖြစ်ရ၏။ မြေဖြင့်
 သွားလာရာ တို၌လည်း အတ္တ အလိုအတိုင်း ဖြစ်မြင်းသာတည်း။
 ထိုအတ္တသည် ယခုဘဝလိုက ကံအမျိုးမျိုးကို ပြု၍ နောက်ဘဝ
 များစွာ၌ မိမိပြုသော ကံ၏အကျိုးကို မိမိသည်ပင် ခံစိရလေတော့
 သည်။ ထို့ကြောင့် “အတ္တသည် မပြတ်မစဲ ဖြစ်၏” ဟု သဿတဝါဒီ
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ယူဆကြ၏။ “အတ္တသည် တဘဝ တခါဖြစ်၏၊ တဘဝ
 ဆုံးလျှင် ထို အတ္တလည်း ပြတ်၏” ဟု ယူဆကြသော ဥစ္ဆေဒဝါဒီ
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကမူ အသစ်အသစ် အတ္တကို ပြုတွာမင်းက ဖန်ဆင်းပေး
 သည်။ တနည်း— ပြုတွာမင်း၏ ကုယ် အစတ် အပိုင်းမှ အတ္တသည်
 ပေါက်ပွားလာရကား သေလျှင် အတ္တသည် ပြုတွာကုယ်သို့ ပြန်၍
 ပေါင်းစပ်၏ ဟု ယူဆကြသည်။ ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော် ပွင့်တော်
 မမူမှီကပင် “အတ္တ” အယူဝါဒသည် (“ညောရှိလေ အတ္တစွဲ
 အားကြီးလေ ” ဖြစ်ကာ) ကမ္ဘာ တခုလုံး ပြုတွာကြီးတွေ အထိ
 လွှမ်းမိုး နေရကား ဗုဒ္ဓ ပွင့်တော်မူသည့် အခါ၍ ထို အယူဝါဒကို
 ပဌမဆုံး ဖျက်ဆီးဘို့ရာ ဓမ္မစကြာ တရားတော် ထပ်ကာ ထပ်ကာ
 ဟောတော်မူပြီးနောက် ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၅ ရက် မြောက်မှာ
 အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ဟောတော်မူပါသည်။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် ၁။ ဘိက္ခုတို့.....ရုပ်သည် အတ္တ မဟုတ်-
 (ရုပ်မှာအတ္တမရှိ)၊ ထင်ရှားစေဉ်းမည်-
 မြန်မာမြန် ဘိက္ခုတို့.....ရုပ်ခန္ဓာသည် အကယ်၍
 အတ္တဟုတ်အံ့၊ (အတ္တ ဟုတ်ရိုး၌န်လျှင်) ဤရုပ်သည် နာကျင်ခြင်း
 မဖြစ်ရာ၊ “ ငါ၏ ရုပ်သည် ဤကဲ့သို့ ကျန်းကျန်းမာမာ လှလှပပ
 ဖြစ်ပါစေ , ဤသို့ ကျန်းမာမာ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး မဖြစ်ပါစေနှင့် ” ဟု

ကိုယ့်အလိုကျအောင် တောင့်တ၍ ရကောင်းရာ၏။ ဘိက္ခုတို့.... ရုပ်သည် အတ္တမဟုတ်သောကြောင့်သာ နာကျင်ခြင်းလည်း ဖြစ်၏။ “ငါ၏ရုပ်သည် ဤသို့ ကျန်းမာ လှပစွာ ဖြစ်ပါစေ , မကျန်းမမာဘဲ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး မဖြစ်ပါစေလင့်” ဟု တောင့်တ၍လည်း မရနိုင်။

၂။ ဗုဒ္ဓ။ ။ဘိက္ခုတို့...သင်တို့ ဘယ်လို ထင်မြင်ကြသနည်း—
“ရုပ်သည် မြဲသလား, မမြဲဘူးလား”

ပဉ္စဝဂ္ဂိ။ ။ရုပ်သည် မမြဲပါဘုရား။

ဗုဒ္ဓ။ ။မမြဲသောအရာသည် သုခလား, ဒုက္ခလား။

ပဉ္စဝဂ္ဂိ။ ။မမြဲသော အရာဟူသမျှ ဒုက္ခချည်းပါဘုရား။

ဗုဒ္ဓ။ ။မြဲလည်း မမြဲ , ဆင်းလည်း ဆင်းရဲ , ဖေါက်ပြန်ခြင်း သဘောလည်း ရှိသော အရာကို “ ဤဟာသည် ငါ့ဟာ, ဤဟာသည် ငါတည်း , ဤဟာသည် ငါ၏ အတ္တတည်း” ဟု တဏှာစွဲ မာနစွဲ ဒိဋ္ဌိစွဲတို့ဖြင့် စွဲစွဲလမ်းလမ်း ကြည့်ရှုသော သင့်ပါဥျးမည်လော။

ပဉ္စဝဂ္ဂိ။ ။မသင့်ပါဘုရား။ [ဝေဒနာ စသည်ကိုလည်း ဤနည်း အတိုင်း မေး၍ ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့က ဖြေကြသည်။]

၃။ ဘိက္ခုတို့.....ရုပ်ခန္ဓာကိုယ်သည် ယခု ဖြစ်သည့်အတိုင်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဖြစ်ခြင်းကြောင့် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်၌ ဖြစ်လေ ပစ္စုပ္ပန် ရှိလေ , ကိုယ်တွင်း ကိုယ်ပ ဖြစ်လေသမျှ ရုပ်ဝေ , ရုပ်ကြမ်း, ရုပ်နုတွေ, အောက်ဘန်းစား အထက်ဘန်းစား ရုပ်တွေ, မိမိ၏ အဝေးအနီးမှာရှိသော ရုပ်တွေကို “ ဤရုပ်အားလုံးသည်

ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ငါဆိုတာလည်းမဟုတ်၊ ငါ၏အတ္တလည်းမဟုတ်”
ဟု မှန်ကန်စွာသိသော ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်ရှုကြ မှတ်သား
ကြပေတော့။ [ဝေဒနာ စသည်ကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်း မိန့်တော်
မူသည်။]

၄။ ဘိက္ခုတို့.....ဤသို့ ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ကြည့်ရှုသော စာပေ
ဗဟုသုတ မဂ်ဖိုလ်ဗဟုသုတလည်း ရှိသော အရိယာတပည့်သည်
ရုပ်ခန္ဓာ၌လည်း ငြီးငွေ့၏၊ ဝေဒနာ၌လည်း ငြီးငွေ့၏၊ သညာ၌
လည်း ငြီးငွေ့၏၊ သင်္ခါရတို့၌လည်း ငြီးငွေ့၏၊ ဝိညာဉ်၌လည်း
ငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့ခြင်း ပြင်းပြလာလျှင် ထို ခန္ဓာ ၅ ပါး ရုပ်နာမ်
တစား၌ တပ်မက်တွယ်တာမှု တင်းတော့၏။ တပ်မက်တွယ်တာမှု
တင်းလျှင် ထိုခန္ဓာ ၅ ပါးမှ စိတ်အားဖြင့် လွတ်မြောက်တော့၏။
စိတ်လွတ်မြောက်သောအခါ ငါ့စိတ် ကျွတ်လွတ်ပေပြီ ဟု အသိဉာဏ်
ဖြစ်လာ၏။ “နောင်တ အနိစ္စ ပဋိသန္ဓေ ခန့်ရခြင်း မရှိပြီ၊ မြတ်သော
အကျင့်ကို ကျင့်ပြီးပြီ၊ ဗြဟ္မစရိယကို စွန့်ပယ်ပြီးပြီ၊ နောက်ထပ်
ဤကိစ္စမျိုးမျိုးကို မလိုတော့ပြီ” ဟု ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်ကြီး သိနိုင်လေ
တော့သည်။

x x x x x x x

အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်းချက်

အနတ္တဖြစ်ကြောင်း
လက်တွေ့

၁။ “အညာသည် မိမိကိုယ်နှင့် စပ်ဆိုင်ရာဝယ်
မိမိအလိုကျအောင် စီမံနိုင်၏” ဟု အတ္တ
စွဲလမ်းမှုတို့က ယူဆကြ၏။ သူတို့ယူဆကြ
သည့်အတိုင်း ရုပ်ခန္ဓာသည် အတ္တဖြစ်နေလျှင်(သို့မဟုတ် အတ္တရှိနေ

လျှင်)အတ္တသည် ရုပ်ခန္ဓာ၏ အနာရောဂါ မဖြစ်ခြင်းကို အလိုရှိပေလိမ့်မည်။ သို့သော် ရုပ်ခန္ဓာကား အနာရောဂါ ကင်းကင်းရှင်းရှင်း မဖြစ်ဘဲ မကြာမကြာ ရောဂါရုပ်တွေ ဖြစ်နေ၏။ ထိုသို့ မကြာမကြာ ရောဂါရုပ်တွေ (မဖြစ်ချင်ဘဲ) ဖြစ်ရပုံကိုထောက်လျှင် ဤ ရုပ်ခန္ဓာသည် မိမိအလိုကျ စီမံနိုင်သော အတ္တလည်း မဟုတ် , အတ္တလည်း မရှိ ဟု သိသာလေသည်။ [ထို့အတူ ဝေဒနာသည် အတ္တဖြစ်ရိုးမှန်လျှင် ကောင်းသောဝေဒနာ(သုခဝေဒနာ)ချည်းသာ ဖြစ်သင့်၏။ ယခုသော် မကောင်းဆိုးဝါး ဒုက္ခများလည်း ဖြစ်ရ၏။ သညာသည် ကောင်းသော အရာကိုသာ မှတ်ချင်ပေလိမ့်မည်။ ယခုသော် မနှစ်သက်ဘွယ် တွေကိုလည်း မှတ်နေရ၏။ သင်္ခါရ စေတနာသည် ကောင်းသောအရာ၌သာ စေ့ဆော် အားထုတ်ထိုက်၏။ ယခုသော် မကောင်းသော အရာကိုလည်း (အားမထုတ်ချင်ဘဲ) အားထုတ်နေရ၏။ ဝိညာဉ်သည် ကောင်းသော အရာကိုသာ သိလို မြင်လို ကြားလို တွေ့လိုပေလိမ့်မည်။ ယခုသော် မကောင်းသော အရာကိုလည်း သိမြင်ကြားတွေ့နေရ၏။ ထို့ကြောင့် ဝေဒနာ စသည်ကိုလည်း အတ္တမဟုတ်, အတ္တလည်း မရှိကြ-ဟု သိသာလေသည်။

အနိစ္စ ဒုက္ခ ဖြစ်
အနတ္တ ထင်ပုံ

၂။ အတ္တ ဟု စွဲလမ်းသူတို့က “ အတ္တသည် မပျက်မစဲ ခိုင်မြဲ၏ ” ဟုလည်း ယူကြ၏။ သို့သော် “ ဤ ရုပ်ခန္ဓာသည် ခြေသလား မမြဲဘူးလား ” ဟု စစ်ဆေးကြည့်လျှင် မမြဲကြောင်း ထင်ရှား၏။ [ဝိပဿနာ သမ္မာဒိဋ္ဌိခဏ်း၌ အနိစ္စဖြစ်ပုံကို ဖြေပြီ။] မမြဲသည့်အတွက် တပျက်ထဲ ပျက်နေသော ရုပ်ခန္ဓာကို “ ဒုက္ခလို့ ဆိုမည်လား , သုခလို့ ဆိုမည်လား ” ဟု မေးလျှင် ဒုက္ခဟုပင် ဖြေကြလိမ့်မည်။ ထိုသို့ မခိုင်မြဲ၍ ဒုက္ခ အတုံး

အခဲဖြစ်လျက် ဖောက်ပြန်တတ်သော ဤရုပ်ခန္ဓာကို “ငါ့ရုပ် ငါ့ခန္ဓာ ငါ့ဥစ္စာ” ဟု တဏှာသဘောအားဖြင့်လည်း စွဲလမ်းသင့်ပါဥုန်းမည်လော၊ “ငါဆိုတာ ဒီရုပ်ခန္ဓာဘဲကွ” ဟု မာနသဘောအားဖြင့်လည်း စွဲလမ်းသင့်ပါဥုန်းမည်လော၊ “ဒီရုပ်ခန္ဓာသည်ပင် ငါ၏ အတ္တ = ငါ၏ အသက်ကောင် လိပ်ပြာကောင်” ဟု ဒိဋ္ဌိသဘောအားဖြင့်လည်း စွဲလမ်းသင့်ပါဥုန်းမည်လော၊ “မစွဲလမ်းသင့်တော့ပြီ”၊ [ဝေဒနာ စသည်ကိုလည်း ဤသို့ စစ်ဆေးကြည့်ပါ။]

ရုပ်နာမ်အားလုံး
မစွဲလမ်းသင့်

၃။ ယခုဘဝ၌ ရှေးရှေးနှစ် လ နေ့ ရက် အချိန် များစွာတုန်းက ဖြစ်ခဲ့ကြသော ရှေးရှေး ဘဝများစွာက ဖြစ်ခဲ့ကြသော

ရုပ်နာမ် အားလုံးသည်ပင် အမြဲ မရှိသော အနိစ္စတရား ပျက်စီး ဖောက်ပြန်သော ဒုက္ခတရား (အသက်ကောင် လိပ်ပြာကောင် ဝိညာဉ်ကောင်ဟူ၍ စွဲလမ်း ထင်မှတ်အပ်သော အတ္တမရှိ၍) အနတ္တ တရားဖြစ်ကြသောကြောင့် ထို ရှေးရှေးက ရုပ်နာမ်များ ယခုဘဝ-ယခုအချိန်၌ ရှာ၍မရအောင် ပျက်ခဲ့ကြပြီး၊ နောက်နောက် ဖြစ်သမျှ လည်း ဤကဲ့သို့ ပျက်ကြရဥုန်းမည်။ ယခု ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ် တရားစု တွေလည်း ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာ ကြောင့် မကြည့်ရှုနိုင်ကြသေး၍ မျက်ဝါးထင်ထင်မမြင်ရစေကာမူ နှမ်းအိုးခင်း၌ နှမ်းတွေတဖျစ်ဖျစ် မြည်လျက် ကျက်နေသကဲ့သို့ အချိန်လေပ် ခန္ဓာကိုယ်အရပ်တိုင်းမှာ အမှန်ပင် ပျက်နေကြသည်။ ကိုယ့်သန္တာန်က ရုပ်နာမ်တွေ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက် နေကြ သလို သူတပါး သန္တာန်မှာလည်း ဖြစ်ပျက်နေကြ သည်။ ထို့အတူ အကြမ်းအနု အယုတ်အမြတ် အနီး အဝေး ဖြစ်သော ရုပ် နာမ် အားလုံးကို “ ငါ့ဥစ္စာ မဟုတ်” ဟု ဝိပဿနာ

ဉာဏ်၊ ထို့ထက် ထက်သန်သောမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် တဏှာစွဲကို ဖြုတ်သင့်ကြချေပြီ၊ “ငါ=ငါ” ဟု မာနစွဲကိုလည်း ဖြုတ်သင့်ကြချေပြီ၊ “ ရုပ်နာမ်ကို ငါ၏ အတ္တ” ဟု မိဋ္ဌိစွဲကိုလည်း ဖြုတ်သင့်ကြချေပြီ။

အဆင့်ဆင့်တက်၍
ရဟန္တာဖြစ်ပုံ

၄။ ဤပြခဲ့သောနည်းဖြင့် ရုပ်ခန္ဓာနှင့်ဝေဒနာစသော နာမ်ခန္ဓာကို ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ကြည့်လေ့ရှိသော သူတောဝကောင်း ညောရှိသည် ထိုရုပ်နာမ် ခန္ဓာအပေါ်၌ (မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်ခြင်း ရှိဘဲ) ပြီးငွေ့လာ၏၊ ပြီးငွေ့လာလျှင် ထို ရုပ်နာမ်ခန္ဓာအပေါ်၌ နှစ်သက်တွယ်တာမှု ကင်းရှင်းသွား၏။ [တွယ်တာမှု ကင်းရှင်းသွားလျှင် မဂ်ရပြီ ဟု ဆိုရ၏။] တွယ်တာမှု ကင်းရှင်း၍ မဂ်ကိုရလျှင် ရုပ်နာမ်အပေါ်၌ တွယ်တာနေခြင်းမှ လွတ်မြောက်သွားတော့၏။ [ဖိုလ်ကိုရပြီဟု ဆိုလိုသည်။] ထို့နောက် မိမိစိတ်အစဉ်သည် ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီဟု ကိုယ် ခိုင်လည်း သိ၏၊ ငါသည် နောက်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေ နေဘွယ် မရှိ၊ ကျင့်ဘွယ် တရားများကို ကျင့်ပြီးပြီ၊ နောက်ထပ် ကျင့်ဘွယ် မလိုတော့ပြီ ဟုလည်း ကိုယ်တိုင် သိနိုင်ပေသည်၊ ဤစကား အစဉ်ဖြင့် “ ရုပ်နာမ်ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု ပိုင်နိုင်စွာ ရှုနိုင်သူသည် သောတာပန် စသော အရိယာ အဖြစ်သို့ ရောက်၍ နောက်ဆုံး ရဟန္တာဖြစ်သည်” ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဤကဲ့သို့ လေးနက်သောတရားစာများကိုကြည့်ရှုသူတို့သည် စာကြည့်ရင်း စာဆိုသည့်အတိုင်း ဉာဏ်ကို စိုက်၍စိုက်၍ စဉ်းစားကြပါလေ၊ ဝတ္ထုကြောင်းများကို ဘတ်နေသကဲ့သို့ အပေါ်ရံ ဖတ်သွားရုံမျှဖြင့်ကား အကျိုးများလှမည် မဟုတ်ပါ]

အခြားဘာသာ၌ ယခုလောက၌ ထင်ရှားသော ဘာသာ
 အနတ္တ ဟု ဝါဒကြီးတို့တွင် ဟိန္ဒူဝါဒသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ
 ဟောချက်ရှိသလော နှင့် အဓိပ္ပာယ်တော်၏၊ ဗုဒ္ဓသည်ပင် ဗုဒ္ဓ
 မဖြစ်ခင်က ဟိန္ဒူဝါဒကို လိုက်နာခဲ့သော
 အမျိုးပေတည်း။ ထို ဟိန္ဒူဝါဒီ တို့သည် ကံနှင့် ကံ၏ အကျိုး
 နားလည်၍ ယုံသည်းယုံကြည်ကြ၏။ သို့သော် အတ္တအယူအဆကား
 အလွန် ယုံကြည်စွဲမြဲလေသည်။ ဗုဒ္ဓ သာဝကတွင် ပါဝင်ကြသော
 ဥပါသကာ ဥပါသိကာတို့၌သော်မှလည်း ထို အတ္တစွဲလမ်းမှုများ
 ရှိသေး၏။ အတ္တနှင့် အနတ္တသည် ဟိုဘက်ကမ်းနှင့်သည်ဘက်ကမ်း
 အလွမ်းဝေးသလို ဖြောင့်ဖြောင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကာ တဝါဒနှင့်
 တဝါဒ အလွန်ခြားနားလျက်ရှိ၏။ အတ္တ ဟု စွဲလမ်းနေသမျှလည်း
 ရုပ်နာမ် တို့၏ အနိစ္စ ဒုက္ခကို ပိုင်နိုင်စွာ မသိနိုင် ၊ သဘော မကျ
 နိုင်ကြချေ။ အပေါ်ရံ ရုပ်အသား နာမ်တရား ပျက်သော်လည်း
 အခဏအထည်ကိုယ် အတ္တကလေးကား မပျက်ဘဲ ကျန်နေသေး၏
 ဟု ယူကြဉ်းမည်သာ။ ထို့ကြောင့် အခြား ဝါဒ၌ “အနတ္တ”
 ဟူသော အရိပ် အရောင် အသံကလေးမျှ ရှိချင် ရှိပေလိမ့်မည်။
 သို့သော် ဗုဒ္ဓ၏ အလိုတော်ကျ ဖြစ်သော အနတ္တ အယူအဆကား
 မချမရှိနိုင်။ အတ္တဟု မယူနိုင်သေးသမျှလည်း အနတ္တဟု ထင်မှတ်ရာ
 ခန္ဓာ ၅ ပါးမှ မလွတ်လပ်နိုင်၊ ထိုသို့ မလွတ်လပ်သမျှ “အနတ္တ”
 ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန ဓာတ်သို့ မပြောင်းနိုင်ကြ ဟု မချဆက်ဆက်
 မှတ်သားကြပါလေ။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် ပြီးပြီ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်

[အကြောင်းရှိ၍ အကျိုးဖြစ်ပုံကို ပြသောတရားတော်]

အတ္တဝါဒ
စနဲပုံ

ကမ္ဘာလောက၌ များစွာသော သတ္တဝါတို့သည် မိရိုးဖလာ ထုံးစံအတိုင်း လိုက်နာ ကျင့်ကြံကာ နက်နက်နဲနဲ စဉ်းစားလေ့ မရှိကြသော်လည်း အချို့ သူကား မိရိုးဖလာမျှဖြင့် အားမရနိုင်သေးဘဲ လေးလေး နက်နက် တွေးတောကြံစီလေ့ ရှိပေသည်။ “ဤလူသတ္တဝါတွေ ဘယ်ကစ၍ ဖြစ်လာကြသနည်း၊ မျက်မြင် လူတွေကို မိဘတို့ကြောင့် ဖြစ်လာသည် ဟု ဆိုလျှင် ထိုမိဘတို့၏ မိဘ အစဉ် အဆက်တွေ မရေမတွက်နိုင်လေဘဲ အောင် များသည်ပင် ရှိစေဉ်းတော့၊ အစပဌမ မိဘဖြစ်သူသည် ဘယ်လိုဖြစ်လာသနည်း၊ လူသတ္တဝါတွေသာမက တိရစ္ဆာန်စသော အခြားသတ္တဝါတွေ ဘယ်လိုစ၍ ဖြစ်နေကြသနည်း” ဤသို့စသည်ဖြင့် တွေးတောကြံစီသည့်အခါ.... “ဤကမ္ဘာလောကကြီးနှင့် တကွ သက်ရှိ သတ္တဝါ သက်မဲ့အရာ ဝတ္ထုတွေကို ပြဟွာမင်းကြီးက ဖန်ဆင်းလိုက်သည်။ သက်ရှိသတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်တွင်း၌ ပြဟွာမင်း၏ ကိုယ်တွင်း၌ ပြဟွာမင်း၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်သော အတ္တ (ဇီဝ) ကလေးသည် ပါရှိ၏။ ဖန်ဆင်းသူ ပြဟွာမင်းကား ဘယ်တော့မှ မပျက်စီးနိုင်ဘဲ ဖြစ်၏။ ဝါ-ထာဝရ တည်ရှိသော ဘုရား (ထာဝရ ဘုရား) တည်း။ ပြဟွာမင်း ဖန်ဆင်းထားသော သတ္တဝါတို့ကား မမြဲကြ။ တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြောင်းသွားကြရ၏။ သို့ရာတွင် ထို သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်တွင်း၌ရှိသော အတ္တကား ပြဟွာမင်း၏ အစိတ် အပိုင်း ဖြစ်သောကြောင့် မပျက်စီးနိုင်” ဤသို့စသည်ဖြင့် ပြဟွာမင်း

ကို(ထာဝရဘုရားကို)“ပရမအတ္တ=ပရမီသွာ”ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြ၍ သတ္တဘိဝံသ အသက်ကို ဇီဝအတ္တ ဟု ခေါ်ဝေါ်ကာ အလွန်စွဲမြဲသော အတ္တအယူဝါဒကြီး သူတို့စိတ်မှာ ထင်မြင် လာလေသည်။

တချို့ကသည်း—သတ္တဘိဝံသ အစသည်“ပကတိ”ခေါ် ပရမာဏုမြူကစ၍ ဖြစ်၏။ စွဲ၍ မရနိုင်သော အသေးဆုံး မြူမှုန်ကို“ပရမာဏုမြူ”ဟု ခေါ်၏။ ထို မြူမှုန်ကလေးတွေ ၂ ခုပေါင်း ၄ ခုပေါင်း ၈ ခုပေါင်းသည်ဖြင့် ပေါင်းစပ်မိရာမှ အကောင် အထည်အမျိုးမျိုး ပြောင်းလွဲကာ သတ္တ အမျိုးမျိုး ဖြစ်ရသည်။ သတ္တအမျိုးမျိုး ဖြစ်၍ အရေး၌ မည်သူကမျှ ဖန်ဆင်းရသည် မဟုတ် ၊ အဏုမြူတွေ ပေါင်းချင်သလိုပေါင်းမိကာ သတ္တအမျိုးမျိုး ပုံသဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုး များချင်တိုင်း များလာပေသည်။ သတ္တတွေ၏ အရင်း အစကား ပရမာဏုမြူတို့ ပင်တည်း ဟု တွေးတော ကြံဆကြ၏။ ဤဝါဒမျိုး၌ ဖန်ဆင်းသူလည်း မရှိ၊ သတ္တဘိဝံသ ကိုယ်တွင်းဝယ် မပျက်စီးနိုင် ဟု ယူဆအပ်သော အဏုမြူကလေးကိုကား အတ္တဟု တချို့က ယူဆလိုကြပေလိမ့်မည်။ [ယခုကာလ၌ “လူ၏ အစသည် ရေမှုန် ရေမွှားက”ဟု ယူကြသေး၏။ ထိုအယူကား ဤအဏုမြူဝါဒနှင့် သဘော ခပ်ဆင်ဆင်ပင်ဖြစ်သည်။]

အတ္တဖျက် တရား ဤသို့ အမျိုးမျိုး ကြံစီတွေးတော ကြသော်လည်း နောက်ထပ် ကြံစီသူတို့က အားရနှစ်သက် လက်ခံနိုင်လောက်သော ဝါဒမဟုတ်ကြသဖြင့် နေဝံထပ် စဉ်းစားသူတို့မှာ မရေမရာ ဇဝေဇဝါကြီးဖြစ်လျက် တိုးတက်၍လည်း မကြံနိုင်တော့ ရကား ချီတုံချီတုံယုံမှား သံသယကြီးတွေနှင့်သာ အချိန်ကုန်ရတော့၏။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည်“ အမေမှာ မှာတဲ့အတိုင်း ဆိုသလို မိရိုး

ဖလာ လိုက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်ရကား ထီးနန်းကို စွန့်ခွါ၍ ရဟန်း ပြုတော်မူကာ ကောင်းခိုးရာ ဆရာ့အထံ ချဉ်းကပ်၍ ထူးမြတ်သော တရားတော်ကို နာယူပါ သော်လည်း မရခဲ့ဘဲ ကိုယ်တော်တိုင် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ (မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး) ကို ကြိုးစားတော်မူ ကာမှ ဤ အကြောင်းအကျိုးဆက်သွယ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်းကို သိတော်မူရ၍ အတ္တ စွဲလမ်းချက်နှင့် တကွ ယုံမှား သံသယတွေ အလိုလို ကင်းရှင်းသွားပေသည်။ ထိုအခါ အလွန်ရှင်ပျ နှစ်သက် တော်မူရကား “ယဒါ ဟဝေ ပါတု ဘဝန္တိ ဓမ္မာ” စသော ဂါထာ ကို ကြိုးရင့်တော်မူပါသည်။ ဂါထာ၏ မြန်မာပြန်ကား—

“အကြင် အခါ၌ အပူတပြင်း ကြိုးစား၍ ကိလေသာ အစိုဓာတ် တွေကို ခြောက်ကပ်အောင် လောင်ကျွမ်း စေသော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ သန္တာန်၌ သစ္စာ ၄ ပါးတရားတို့ ထင်ရှားပေါ်လာ ကုန်၏။ ထိုအခါ ယုံမှားသံသယ အားလုံး ကင်းသွားလေပြီ။ ဘာကြောင့်နည်း၊...ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်(ကြောင်းကျိုးဆက်သွားပုံ) ကို အစုံအလင် သိမြင်နိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း။

ဥပဇာတ် ၄ မျိုး၊ ထို့ကြောင့် အတ္တစွဲလမ်းချက်ကို ဖျောက်၍ အနတ္တ ချဉ်းဟု သဘောပေါက်တို့ရာ ယခုအခါဝယ် ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်တရားတော်ကြီးကို အကျဉ်းချုပ်မျှ ပြရပါတော့မည်။ ထိုသို့ ပြရာဝယ် သတ္တတို့ သန္တာန်၌ သုတမယဉာဏ် စိန္တာမယဉာဏ် ဘာဝနာမယဉာဏ် ပဋိဝေဇဉာဏ် ဟု ၄ မျိုးရှိရာ မိမိမှာ ရှိသော စိန္တာမယဉာဏ်လေဘဲဖြင့်သာ ပြနိုင်ပါသည်။ ချဲ့ဥးအံ့— စာပေ လိုက်စား၍ မရှိသော အသိဉာဏ်သည် သုတမယဉာဏ် မည်၏။

[သုတ = ကြားနာကြိုတွေ့အပ်သော စာပေစသည်ကြောင့် + မယ = ဖြစ်သောဉာဏ်။] ထို သုတမယဉာဏ်ကို အခြေခံ၍ ကြံစီခြင်းကြောင့် ဖြစ်စေ၊ သုတမပါဘဲ သက်သက်တွေးတော ကြံစီခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊ တိုးတက် နားလည်သော ဉာဏ်သည် စိန္တာမယဉာဏ် မည်၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများခြင်းကြောင့် ဖြစ်သောဉာဏ်သည် စိန္တာမယ ဉာဏ်ထက် သာလွန်ထက်မြက်၏။ ထိုဉာဏ်ကို ဘာဝနာမယဉာဏ် ဟု ခေါ်၏။ ထို ဘာဝနာဉာဏ် အခြေခံ၍ ထိုးထွင်းသိမြင်သော ဉာဏ်သည် ပဋိဝေဓ(မဂ်)ဉာဏ်မည်၏။ ဤသို့ အဆင့်ဆင့် ဉာဏ် ၄ မျိုးရှိရာဝယ် ဘုန်းကြီးမှာရှိသော ဉာဏ်သည် ဒုတိယာ အဆင့် လောသံသာ ရောက်သော စိန္တာမယ ဉာဏ်မျိုးမျှဖြစ်၍ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ဆိုင်ရာ၌ အကုန်အစင် မသိသေးချေ။ သို့သော် ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကို၎င်း၊ သတ္တတို့ ကိုယ်တွင်း၌ အတ္တ မရှိကြောင်းကို ၎င်း၊ ကမ္ဘာကို ဖန်ဆင်းနိုင်သော ပရမ အတ္တ(ထာဝရ)မရှိကြောင်း ကို၎င်း၊ သဘောပေါက်ပြီး ဖြစ်ရကား မိမိစိတ်၌ ရှင်းပြီးသမျှကိုသာ တဆင့်နားလည်အောင် ရှင်းပြပါမည်။

x x x x x x x

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
ပါဠိတော် အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရ ပစ္စယာ ဝိညာဏံ၊
ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ၊ နာမရူပ ပစ္စယာ သဠာ
ယဘနံ၊ သဠာယဘနပစ္စယာ ဖဿော၊ ဖဿ
ပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ၊ တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ၊
ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ၊ ဘဝပစ္စယာ ဇာတိံ၊ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာ
မရဏံ - သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ။
ဝေမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။

မြန်မာမြန်မာ မသိမှုကြောင့် ပြုလုပ်မှုတွေ ဖြစ်ကြ၏။ ပြုလုပ်မှုကြောင့် အကျိုးဝိညာဉ်ဖြစ်ရ၏။ ဝိညာဉ်ကြောင့် နာမ်ရုပ် ဖြစ်ရ၏။ နာမ်ရုပ်ကြောင့် အာယတန ၆ ပါးဖြစ်ရ၏။ အာယတန ၆ ပါးကြောင့် ဖဿဖြစ်ရ၏။ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာ ဖြစ်ရ၏။ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ရ၏။ တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်ရ၏။ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်ရ၏။ ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်ရ၏။ ဇာတိကြောင့် ဇရာ မရဏလည်း ဖြစ်ရ၏။ ဝမ်းနည်းမှု- ဝိကြေးမှု- ကိုယ်ဆင်းရဲမှု- စိတ်ဆင်းရဲမှု- ပြင်းစွာ ပင်ပန်းမှုတို့လည်း ဖြစ်ကြရ၏။ ဤသို့ အတ္တမဘက် သက်သက် ဒုက္ခအရုဏ်သာ ဖြစ်နေရပုံ ထင်ရှားလေသည်။

x x x x

အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်းချက်

အဓိဇ္ဇာ မည်သူမဆို လွန်ခဲ့ပြီးသောဘဝ ယခုနေရသောဘဝ ဖြစ်ရ ဥပမည်ဘဝ ၃ ဘဝလောက်ကို ပိုင်နိုင်လျှင် အခြားဘဝ များစွာကိုလည်း ဤနည်းချည်း ဟု မှန်းဆနိုင်ဘွယ်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ၃ ဘဝလောက် ဖြစ်ပျက်စဉ်ကို ရေးပြပေအံ့—ဤဘဝသို့ မရေခံခင် ရှေးဘဝ၌ အဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရတို့ ဖြစ်ကြလေပြီ။ ထိုတွင်အဝိဇ္ဇာ ဟူသည် သိသင့် သိထိုက်သည်ကို သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း မသိတတ်၊ အခြားတရားတို့ မသိအောင်လည်း ဖုံးလွှမ်း ကွယ်ကာတတ်သော တရားတည်း။ ထင်ရှားစေအံ့— အဝိဇ္ဇာသည် မှောင်မိုက်ကြီးနှင့် ၎င်း မျက်ခမြင်နှင့်၎င်း တူ၏။ အိမ်တဆောင်အတွင်း၌ မီးမလင်းဘဲ မှောင်ကြီး ဖြစ်နေသည့်အခါ ထို မှောင်ကြီးသည် အိမ်တွင်းရှိသမျှ

အရာဝတ္ထု၊ တွေကို သူ့ကိုယ်တိုင် မသိ မမြင်နိုင်သည့်ပြင် မှောင်
အတွင်း ရောက်နေသူတို့ကိုလည်း အိမ်တွင်းရှိသမျှ မြင်စရာတွေကို
မမြင်နိုင်အောင် ဖုံးကွယ် ထားသကဲ့သို့၎င်း၊ မျက်စိ မမြင်သူသည်
မြင်ဘွယ်ရာ ဟူသမျှကို သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း မမြင် ၊ သူများကို
မြင်အောင်လည်း မညွှန်ပြနိုင် သကဲ့သို့၎င်း ၊ ထို့အတူ အဝိဇ္ဇာ
သည် သိဘွယ်ဟူသမျှကို သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း မသိ၊ အခြားတရားတို့
မသိအောင်လည်း ဖုံးကွယ်၍ ထားတတ်လေသည်။ မိမိ၏ ခန္ဓာ
အစဉ်မှာ ထိုအဝိဇ္ဇာခတ် အမြဲကပ်၍ ပါနေရကား ရှေးဘဝ၌
ထိုအဝိဇ္ဇာ ဖြစ်ခဲ့ပြီဟု မုချဆတ်ဆတ် မှတ်ထားလိုက်ပါ။ ဤအဝိဇ္ဇာ
ကို “မောဟ” ဟုလည်း ခေါ်သည်။

အဝိဇ္ဇာကြောင့် ပြုလုပ်မှုကို “ သင်္ခါရ ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုသင်္ခါရ
သည် ကိုယ်ဖြင့် ပြုလုပ်မှု=ကာယ သင်္ခါရ၊ နှုတ်
သင်္ခါရဖြင့် ပြောဆိုပြုလုပ်မှု=ဝစီသင်္ခါရ၊ စိတ်ဖြင့် ကြံစိ
စိတ်ကူးမှု-မနောသင်္ခါရဟု ခု မျိုးရှိ၏။ အမှောင်တွင်း၌ ရေခံနေ
သူသည် ငြိမ်ငြိမ်နေမည် မဟုတ်၊ တစုံတခု လုပ်ချင်တာကို လုပ်ပေ
လိမ့်မည်။ မျက်မမြင်သူလည်း ရေခံတတ်ရာရာ သွားလာ လှည့်ပတ်
နေပေ လိမ့်မည်။ အမှောင်တွင်း၌ ရောက်နေသူသည် အမှန်ကို
လုပ်မိခြင်းထက် အမှားကို လုပ်မိခြင်းက များဘွယ် ရှိသကဲ့သို့၎င်း၊
မျက်မမြင်သည် လမ်းမှန်ကို သွားမိခြင်းထက် လမ်းမှားကို သွားမိ
ခြင်းက များဘွယ် ရှိသကဲ့သို့၎င်း ၊ ထို့အတူ အဝိဇ္ဇာ ဟူသော
အမှောင် အကာဏ်း တရား အရင်းခံ၍ ဖြစ်ကြပေသော သင်္ခါရ
(ကိုယ်မှု နှုတ်မှု စိတ်မှု) တို့လည်း အခကောင်း အခွန် နည်းပါး၍

မကောင်း မမှန်တွေသာ များဘွယ် ရှိလေသည်။ မျက်မမြင်သည် မြင်သူက ဒုတ်ဆွဲ လမ်းပြမှ လမ်းမှန်ကို ရနိုင်သကဲ့သို့ အဝိဇ္ဇာ ဖုံးလွှမ်း၍ ဉာဏ်မျက်စိကောင်းသူ တို့လည်း အဝိဇ္ဇာ နည်းပ'ါး၍ အတော်အတန်ဝိုးတိုးတားမြင်ရသော ပုထုဇဉ်သူတော်ကောင်း (ထို့လက် တန်းမြင့်သော ဘုရား အရှေ့သော သူတော်ကောင်း) တို့က နည်းလမ်း ညွှန်ပြ ပေးမှသာ မှန်ကန် ကောင်းမွန်သော သင်္ခါရတို့ကို ပြနိုင်ဘွယ် ရှိလေသည်။ ယခုကာလ၌ လမ်းကောင်း ညွှန်ပြမည့် သူတော်ကောင်း မရှိကြသူတို့တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် အခေါ်ခံသူတို့ပင် အမှားလမ်း သင်္ခါရ တွေကို မည်မျှလောက် လိုက်နေကြပါသနည်း၊ ထိုသို့ လမ်းညွှန် မရသဖြင့် နိုင်ငံခြား၌ ပညာရှိ အခေါ်ခံသူတွေ စစ်တိုက်ဘို့ အရေးကို ရှေ့ဆောင်ကာ မည်မျှလောက် ကြမ်းတန်းသော လမ်းဆိုးကြီးကို သွားနေကြ ပါသနည်း၊ [ဤသင်္ခါရကို ဤဟု ခေါ်၏၊ ထိုကံကို ကမ္မဿကတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၌ ပြုံးပြီ။]

သင်္ခါရကြောင့်
ဒိဋ္ဌိသမ္ပုဉ်

[ဝိညာဉ်သည် အကျိုးဝိညာဉ် ကုသိုလ်ဝိညာဉ် အကုသိုလ် ဝိညာဉ် ကြိယာဝိညာဉ် ဟု ၄ မျိုး ရှိရာ၌ ဝိပါက ဟု ခေါ်သော အကျိုး ဝိညာဉ် တမျိုးသာ ဤ (သင်္ခါရ) ကြောင့်ဖြစ်ရသည်။] ထိုဝိပါကဝိညာဉ် စိတ်သည်လည်း ပဋိသန္ဓေ တည်နေခါစ၌ ဖြစ်သော ဝိညာဉ် (ပဝတ္တိအခါဟု ကျမ်းစာတို့၌ ခေါ်ရသော) ပဋိသန္ဓေမှ နောက် ကာလ၌ ဖြစ်ရသော ဝိညာဉ်ဟု ၂ မျိုးကွဲ၏။ ထိုတွင် ဤသင်္ခါရ ကြောင့် ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ် ဖြစ်ပုံကို ပြမည်။ ထိုသို့ ပြရာဝယ် ပဋိ

သန္ဓေ ၄ မျိုးကို နားလည်ပြီးမှ ဝိညာဉ်ဖြစ်ပုံ နားလည်မည်ဖြစ်သော
ကြောင့် ရှေးဥျားစွာ ပဋိသန္ဓေ ၄ မျိုးကို ပြပေအံ့—

သံသေဒဇ သံသေဒဇ ပဋိသန္ဓေ , ဩပပါတိက ပဋိသန္ဓေ ,
သတ္တာ အဏ္ဏဇပဋိသန္ဓေ , ဇလာဗုဇပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ပဋိ

သန္ဓေ လေးမျိုးရှိ၏။ [သံသေဒ=ကပ်ငြိတွယ်တာရာ
အရပ်၌ + ဇ=ဖြစ်သောသတ္တာ။] ရေပုတ်, ငါးပုတ်, ပန်းအမှိုက်ပုတ်,
(ကစည်ရည် စသည်တို့ဖြင့် စေးကပ်အောင် ပြုရသော) သက္ကလပ်
စသော အဝတ်, မစင် ကျင်ငယ် စသည်တို့၌ ငြိတွယ်၍ဖြစ်ရ, ပဒုမ္မာ
ကြာတိုက် စသည်၌ ဖြစ်ရသော သတ္တာတို့သည် သံသေဒဇ သတ္တာ
များတည်း။ ထိုသတ္တာတို့၌ မိဘမရှိကြ, မိဘ၏သုက်သွေးကို မမှီရဘဲ
ရှေးက ပြုထားသော ကံသင်္ခါရ အားလျော်စွာ ဆိုင်ရာအရပ်၌
ဝိပါက်ဝိညာဉ်ခေါ် ပဋိ သန္ဓေစိတ် ဖြစ်ရသည်။ ပဒုမ္မာ ကြာတိုက်
ဝါးလုံးခေါင်း မန်ကျည်းပင်စသည်၌ ဖြစ်ရသော ပဒုမဝတီဒီဖုရား
အာသင်္ကာဒီဖုရား ဝေဠုဝတီဒီဖုရားနှင့် (စိဉ္ဇမာဏ - ဟု ခေါ်ကြ
သော) စိဉ္ဇမာဏဝိကာတို့သည် ကုသိုလ်ကံသင်္ခါရ အစွမ်းကြောင့်
ကောင်းကျိုးဝိညာဉ်ဖြင့် သန္ဓေတည်ရသူများတည်း။ ထိုသူများကို
“သံဒေယျ” ဟု ခေါ်ကြသည်။ မစင်ပုတ် စသည်၌ ဝိညာဉ်တွယ်ရ
သော သတ္တာတို့ကား မကောင်းဆိုးဝါးသော သင်္ခါရကြောင့်
ဖြစ်ရသူများတည်း။ [တချို့ ပိုးလောက်များသည် မိဘကိုမှီကာ
ယင်ကောင်၏အမှူဖြစ်ရသောကြောင့် အဏ္ဏဇများလည်းရှိကြပေ၏။
သေတ္တာတွင်း၌ ထည့်သွင်းသိမ်းထားသော သက္ကလပ်စသည်ဝယ်
ပဌမဆုံးဖြစ်ရသော ပိုးကောင်များကား မိဘကိုမမှီဘဲ ဖြစ်ရသော
သံသေဒဇများတည်း။]

ဩပပါဒိက
သတ္တ

[ဥပပါတ = ရှေးဘဝမှ ခုန်ကျော် ကျရောက်
လာသကဲ့သို့ + ဣက = ဖြစ်ကြရသော သတ္တာ]
လက်ခြေ အင်္ဂါ ကိုယ်ခန္ဓာ အပြည့် အစုံဖြင့်

အထင်အရှား တပြိုင်နက် ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် ရှေးဘဝမှ
ခုန်ကျော် ကျရောက်လာသကဲ့သို့ ထင်ရသော သတ္တာတည်း။ ထို
သတ္တာကို “ဥပပတ်ပုဂ္ဂိုလ်” ဟု ခေါ်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကား နတ်
ဗြဟ္မာများနှင့် ကမ္ဘာဥျားက လူ သတ္တာများတည်း။ ထိုသတ္တာတို့
လည်း မိဘမရှိ၊ မိဘ၏ သုက်သွေးကို မမှီကြရဘဲ ဣသန္ဒါရကြောင့်
ကိုယ်ခန္ဓာ အထင်အရှား ဖြစ်ပေါ်လာကြရသည်။ ပြခဲ့သော ပိုးမွှား
တိရစ္ဆာန် များ၌လည်း ဤ ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေနေသူ တချို့တလေ
ရှိနိုင်သေး၏။ [“ကမ္ဘာဥျားက ဗြဟ္မာကြီး ငှယောက် လူ့ပြေဆင်း၍
လူတွေဖြစ်လာကြသည် ” ဟု ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျမ်းစာများ၌ မိန့်ဆို
ကြောင်းကို ရေးသားပြောဟောကြ၏။ ဗုဒ္ဓကျမ်းစာများ၌ ဤသို့
မဆိုပါ။ “ ကမ္ဘာကြီး အသစ်စတည်ပြီးသည့်အခါ ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ
စုတေချိန်ကျ၍ စုံတေသူတချို့သည် အောံအောက် ဗြဟ္မာ့ပြည်နှင့်
နတ်ပြည် လူ့ပြည်ဝယ် ဥပပတ်ပဋိသန္ဓေ တည်နေကြသည် ” ဟုသာ
ဆိုပါသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ သံသေဒဇသတ္တာတို့သည် အလွန်သေးငယ်စွာ ပိညာဉ်
တွယ်ပြီးမှ တဖြေးဖြေး ကြီးပွားကြရ၏။ ဥပပတ်သတ္တာတို့ကား စ၍
ဖြစ်လျှင်ပင် ကိုယ်ခန္ဓာအပြည့်အစုံနှင့် ကြီးနှင့်သလောက် ကြီးပြီး
သော အနေဖြင့် အထင်အရှား ဖြစ်ကြရသည်။

အဏ္ဏဇနင့်
ဇလာဗုဇ သတ္တာ [အဏ္ဏ = ဥဇံတွင်း၌+ဇ = ဖြစ်ရသော သတ္တာ၊]
ဥဇံအတွင်း၌ ဖြစ်သော ငှက်စသော သတ္တာများ
တည်း၊ တချို့လူများလည်း ဥဇံ၌ဖြစ်ကြရသည် ဟု
ဆိုကြ၏၊ [ဇလာဗု=မိခင်၏ သားအိမ်၌+ ဇ = ဖြစ်ရသော သတ္တာ၊]
လူ-ခွေး စသည်တို့ နည်း ဇလာဗုဇ သတ္တာများတည်း၊ ဤအဏ္ဏဇနင့်
ဇလာဗုဇ ၂ မျိုးကို ပေါင်း၍ “ဂဟ္တသေယျက သတ္တာ”ဟု ခေါ်၏၊
[ဂဟ္တ=အမိဝမ်းတိုက်၌+သေယျက=ကိန်းအောင်းရသောသတ္တာ၊]
ဤ ဂဟ္တသေယျက သတ္တာ ၂ မျိုးသည် များသောအားဖြင့် မိဘ၏
သုက်သွေးကိုမှီ၍ ဝိညာဉ်ဖြစ်ကြရသည်။

ပဋိသန္ဓေတည်ခြင်း၏
အကြောင်း ၃ ပါး မိခင်လောင်းသည် ရာသီပန်း ပွင့်ပြီးစ ဖြစ်၍
သားအိမ်၌ သန့်ရှင်း စင်ကြယ်နေခြင်း၊ ထို
မိခင်နှင့် ဘဝင်တို့ ပေါင်းသင်း ပျော်မြူး၍
အဘ၏ သုက်သွေးသည် သားအိမ်၌ နနဲပါးပါး ဖြစ်စေ ရောက်ရှိ
နေခြင်း၊ ထို အမိဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေမည့် သတ္တာလောင်း
သည် ထိုအချိန်၌ ဘဝဟောင်းမှ စုစုတခြင်း၊ ဤ အင်္ဂါ ၃ ပါးစုံမှ
ဂဟ္တသေယျကပဋိသန္ဓေ တည်နိုင်သည်။ ရှေ့အကြောင်း ၁ ပါး၊
၂ ပါး စုံနေရုံမျှဖြင့် ပဋိသန္ဓေမတည်နိုင်၊ [“မိမာတာ ကြာခမ်းက၊
ပန်းရတု ရာသီ၊...ပွင့်စွစ ခါဆီ၊ တူယှဉ်မှီပျော်ပါး၊...ကိန်းထိုက်
သည့် ထိုသသုဇယ်၊ ထင်ရှေးရှု စုတေခိုက်ငြား...သည်အင်္ဂါ စုံစေ့မှ၊
ဘုံဓလေ့ ဤလူပြည်၊ တည်သန္ဓေအများ”...သတပဒိက ပုစ္ဆာ။]

စုံတေခါနီး
ကံအာရုံ ထင်လာပုံ

လူတယောက် စုံတေခါနီးသည့်အခါ အချို့
အတော် ကြာကြာ မျော့မော့ နေတတ်၏။
ရောဂါ မပြင်းထန်ဘဲ သတိအလွန်ကောင်း

နေသူ တချို့ပင်မှ စုံတေတော့မည့် ဆဲဆဲခဏ၌ မိနစ်ခန့်မျှဖြစ်စေ၊
သတိ လစ်သွားတတ်သေးသည်။ ထိုအခါ မိမိရှေးက ပြုခဲ့သော ကံ
ဖြစ်စေ၊ ထို ကံပြုစဉ်က အဆောက်အဦး အာရုံဖြစ်စေ ، (၎င်းကို
“ကမ္မနိမိတ်” ဟု ခေါ်၏။) နောက်တဝှ့် တွေ့ကြုံရမည့် အရာဝတ္ထု
ဖြစ်စေ ، (၎င်းကို “ ဂတိနိမိတ် ” ဟု ခေါ်၏။) ဤ ၃ မျိုးတွင်
တမျိုးမျိုးသည် ထို သတိလစ်နေသော စိတ်တွင် ထင်လာမြဲ ဖြစ်၏။
ထိုတွင် ကံထင်လာရာ၌(အိပ်မက် မက်နေသူကဲ့သို့)ရှေးတုန်းက ကံ
ကိုပင် ယခုပြုနေရသလို ထင်လာ၏။ ဥပမာ—ဒါနပြုနေသော ကံ
ထင်လာလျှင် ယခုလောလောဆယ် ပြုနေရသလို ထင်လာ၏။ သူ့
အသက်သတ်မှု ကံထင်လျှင် ယခုလောလောဆယ် သတ်ဖြတ်နေရ
သကဲ့သို့ ထင်လာ၏။ ယခုလောလောဆယ် ပြုနေသလိုမထင်ဘဲ ထို
ကံကို ပြန်၍ အမှတ်ရသော အားဖြင့်လည်း ထင်လာ၏။ ဆိုလိုရင်း
ကား—ထိုကံကို ယခုပြုနေသလို ထင်လာသောနည်း ၊ ထို ကံကို
ပြန်၍ အမှတ်ရသော နည်းအားဖြင့် ကံအာရုံ ထင်လာပုံ ၂ နည်း
ရှိသည်— ဟူလို၊ ထိုအခါ စုတေမည့်သူ၏ မျက်နှာ အနေသည်
ကောင်းသောကံထင်လာသည့်အခါ၌ ကြည်လင်ရှင်ပျ၍ မကောင်း
သော ကံထင်လာသည့်အခါ သူ့အသက် သတ် မှုဖြစ်လျှင် ဒေါသ
ဖြစ်နေသော အူအရာမျိုး ဖြစ်နေ၏။ တဏှာပေမနှင့် ဆိုင်ရာ
၌ကား ရှင်ပျသော အူအရာလည်းရှိပေလိမ့်မည်။

ကမ္မနိမိတ်
ထင်ပုံ

ကံပြုစဉ်က တွေ့ကြုံခဲ့ အသုံးပြုခဲ့သော အဆောက်အဦး အာရုံ(ကမ္မနိမိတ်)ထင်လာရာ၌ ကျောင်းရေစက်ချ ဒါန ပြုရာဝယ် ကျောင်းကြီးဖြစ်စေ၊ ထို ရေစက်ချပွဲ၌ လှူအပ် သော သင်္ကန်း ဆွမ်း စသည် ဖြစ်စေ၊ ရဟန်းတော်များ လှူအများ စားသောက်နေပုံ ဖြစ်စေ ، သတိလစ်နေသော စိတ်တွင် ထင်လာ တတ်၏။ သို့ အသက်ကိုသတ်ရာ၌ အသတ်ခံရသူဖြစ်စေ၊ သတ်သည့် အခါ သုံးစွဲသောလက်နက် စသည် ဖြစ်စေ ، ထင်လာတတ်၏။ ထို ပြုခဲ့သော ကံနှင့် ကမ္မနိမိတ်တို့သည် စုံတော့ချိန်မကျမှီ ခပ်စောစော ကမူ သတိမလစ်ဘဲ မိမိဘာသာ ကောင်းမှုတွေကိုပြန်၍ တွေးသော အားဖြင့်လည်း ထင်လာနိုင်၏။ အနီးအပါး ဆွေမျိုး စသူများက သတိပေးပြောပြသော အားဖြင့်လည်း ထင်လာတတ်၏။ သို့ရာဝယ် စုတေတော့မည့် အချိန်၌ကား သတိလစ်လျက် ထင်မြဲထင်နေပေ လိမ့်မည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဒုဠဝါမဏိ အဘယမင်းသည် ကောင်းမှု များစွာ ပြုကာ သာသနာ ပြုစုသော မင်းတပါး ဖြစ်သည်အား လျော်စွာ စုတေခါနီး၌ မဟာဇေတိကြီးကိုပင် တည်နေဆဲဖြစ်၏။ ကံတော်ကုန်ခါနီးအချိန်၌ ကောင်းမှု စာရင်းစာအုပ် ဖတ်စေရာ “အရှင်မင်းမြတ်သည် ညီတော် တိဿနှင့် စစ်ဖြစ်၍ မြင်းတစီး အမတ်တယောဝံမျှဖြင့် တောသို့ရှောင်နေရစဉ် တယောက်စာပွဲတော် ကို ၄ ပုံ - ပုံစေ၍ ကိုယ်တော် အတွက် တပုံကို ပွဲတော်မတည်ဘဲ အလှူခံ အရှင်မြတ်ကို ကြွေးကြော် ပင့်ဖိတ်၍ လှူတော် မူခဲ့ဘူးပါ သည်”ဟု အဓိပ္ပာယ်ပါသော ကောင်းမှုစာရင်းကို ဖတ်လိုက်သည့် အခါ လွန်စွာအားရ စိတ်တက်ကြွ၍ မဟာဇေတိ ဒါနကြီးကိုပင် အမှတ် မရနိုင်ဘဲ ထို ဆင်းဆင်းရဲရဲ ပြုရသော ဒါနကို စိတ်စွဲ၍

နတ်ရွာစံကာ တုသိတာ၌ ဖြစ်ရလေသည်။ [ယခုကာလ ဒါန အားကြီးသူတို့လည်း “ ပုညပေါ်တ္တက ” ခေါ် ကောင်းမှု စာရင်း ပြုလုပ်ကာ မကြာမကြာ သတိရလေအောင် ဖတ်လေ့ ရှိသင့်ကြ ပေသည်။]

ဂနိနိတ်
ဆင်းပုံ

ကံအားလျော်စွာ ရောဂံရတော့မည့် ဘဝကို “ဂတိ” ဟု ဆို၏။ ထိုဂတိ၌ တွေ့ကြုံရမည့် အာရုံ နိဗ္ဗိတိကို “ ဂတိ နိဗ္ဗိတိ ” ဟု ခေါ်သည်။ သတ္တဝါရောက်ရမည့် နေ့ဘဝ ဂတိသည် ၁-ဒေဝဂတိ = နတ်မြဟွံဘဝ ; ၂-မနုဿဂတိ = လူ့ ဘဝ, ၃-နိရယဂတိ = ငရဲသားဘဝ , ၄-ပေတဂတိ = ပြိတ္တာဘဝ (တစ္ဆေ, မှင်စာ, အစိမ်း, သရဲ, သဘက်, ဘီလူး, အသူရကာယ်ခေါ် ပြိတ္တာ အကြီးစား များသည် ဤ ပေတဂတိ၌ ပါဝင်ကြသည်။) ၅-တိရစ္ဆာန်ဂတိ = တိရစ္ဆာန်ဘဝ, (အခြေ ၄ ချောင်းရှိသော သားကောင်များ, အခြေ ၂ ချောင်းရှိ ငှက်များ, အခြေမရှိသောမြေ စသည်တို့နှင့်တကွ ရေနေသတ္တဝါ ငါးလိပ်စသည်တို့ ပါဝင်ကြ၏)။ နတ်ဘဝ ရောက်ရမည့်သူ၌ ဘုံဗိမာန် ဥယျာဉ် ရေကန် နတ်သွီး နတ်သား စသည်ထင်လာ၏။ လူ့ပြည်ရောမည့် သူ၌ အမိဝမ်းရေ ထင်လာ၏။ တိရစ္ဆာန် ဖြစ်မည့်သူ၌လည်း တိရစ္ဆာန်အမိ၏ဝမ်းရေ ထင်လာဘွယ်ရှိ၏။ ငရဲရောက်မည့်သူ၌ ငရဲမီးစသည် ထင်လာ၏။ ပြိတ္တာ ဖြစ်မည့်သူ၌ မိမိတို့ ဖြစ်ရမည့် တောတောင် စသည်တို့ ထင်လာ၏။ မီးပူဇော်၍ ယာဇ်နတ်ကို ကိုးကွယ်သော လူတယောံ သည် သေခါနီး၌ မီးနိဗ္ဗိတိထင်လာ၏။ သူ၏ ဆရာများလည်း အနီး အဝေးမှာ ရှိနေစဉ် သူ့မှာ ထင်နေသည်ကို သတိရ၍ ပြန်ပြောသည့် အခါ ဆရာများက ပြဟွံ့ပြည်သို့ ရောက်ရတော့မည်ဟု အားပေး

ကြ၏။ “မြဟွဲ့ပြည်ဆိုတာ ဘယ်မှာရှိသလဲ ” ဟု မေး၏။ “အထက်
မှာ ရှိတယ် ” ဟု ပြောကြ၏။ “ ယခု ထင်လာတာက အောက်က
ထင်လာတယ် ” ဟု ပြန်ပြောရာ၊ “ ကိစ္စမရှိဘူး အောက်က ထင်လာ
ပေမဲ့ အထက်ရောက်မှာဘဲ ” ဟု အားပေးကြစဉ် စုတေ၍ ငရဲသို့
ကျသွားလေသတဲ။

နိမိတ်ဆင်ပုံကို
မြရကျီး ကံသင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ်ဝယ် ဝိပါက်ဝိညာဉ်
ဖြစ်ရာ၌ ဘာကြောင့် စုတေခါနီး အာရုံထင်ပုံ
တွေကို ပြနေပါလိမ့်မည်နည်းဟု စဉ်းစားကြပေ
လိမ့်မည်။ ရည်ရွယ်ချက်ကား— ယခုဘဝ၌ သေချိန်မကျမှီ ရှေးက
ဖြစ်စေ ရှေးရှေးဘဝများစွာက ဖြစ်စေ ပြုခဲ့သော ကံသင်္ခါရတို့သည်
အကျိုးပေးဘို့ အခွင့်ရောက်လာသည့် အခါ သူတို့နှင့် စပ်သော
အာရုံများသည် သေခါနီး၌ တနည်းနည်းဖြင့် ထင်လာရကား ယခု
လောလောဆယ် ပြုရသော ကံများနှင့် မခြားမနားပင် ဖြစ်သည်-
ဟု နားလည်စေလိုသောကြောင့် ဤသို့ သေခါနီး၌ အာရုံထင်လာ
ပုံတွေကို ကြားဖြတ်၍ ပြရပေသည်။ ဤသေခါနီး ထင်လာသော
အာရုံသည် ဘဝသစ်ဝယ် ဝိညာဉ်သစ် ဖြစ်ဘို့အရေး၌ အချက်ပေး
သော အာရုံများ ဖြစ်ရကား စုတေခါနီး၌ အာရုံကောင်း ရဘို့
အရေးကြီးလှပေ၏။ သတိမလစ်သူဖြစ်ပါလျှင် မိမိနေရာကို သန့်ရှင်း
စင်ကြယ်စွာ ပြင်ဆင်၍ ကိုယ်တိုင်မင် ကိုယ်တတ်ကိုပြုပြင်ကာ ဘုရား
တရား အာရုံများကို စဉ်းစားနေသင့်၏။ သတိမလစ်တတ် ပါလျှင်
အနီးအပါး မိတ်ဆွေကောင်း များက အာရုံကောင်း ထင်လာ
အောင် ကြိုးစားပေးသင့်၏။ ယင်းများစွာပူဇော်ခြင်း ပရိတ်ရွတ်ခြင်း
တရားရွတ်ခြင်းသည်ကို ပြုပေးသင့်၏။ ယခုကာလ၌ကား သေခါနီး

ကျကောမ္မ(ရေနှစ်သူများလို)ဗျာပါသောက များကြသဖြင့် ထင်ချင်ရာ အာရုံတွေကထင်ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ချင်သလိုဝိညာဉ်တွေ ဖြစ်ကြရလေတော့သည်။ ထိုသို့ အပြုအပြင် မရှိဘဲ စုံတေကြရသူတို့မှာ ရှေးကပြခဲ့သော ကံကိုသာ အားကိုးရပေတော့သည်။ ကံကောင်းများသူမှ အာရုံကောင်း ထင်နိုင်မည်။ ကံဆိုးများလျှင်ကား အာရုံဆိုးပင် ထင်ဘွယ်ရှိသည်-ဟုလို။

သန္ဓေအသစ်တည်ပုံ ပြခဲ့သော နည်းဖြင့် ရှေးဘဝ စုံတေခါနီး၌ ကံဖြစ်စေ ကမ္မနိမိတ် ဖြစ်စေ ဂတိနိမိတ် ဖြစ်စေ ထင်လာပြီး၍ စုတေစိတ်(တဘဝအတွက် နောက်ဆုံးစိတ်) ဖြစ်ပြီးသည်နှင့် တဆက်တည်းပင် ယခုဘဝ၌ ဝိညာဉ် အသစ်သည် ရှေးသင်္ခါရ ကံကြောင့် ဖြစ်ရတော့၏။ ထိုသို့ ကံကြောင့် အသစ် ဖြစ်သော ဝိညာဉ်ကို “ပဋိသန္ဓေစိတ်”ဟု ခေါ်၏။ [ဘဝဟောင်း၌ နောက်ဆုံး စုတေစိတ် ဖြစ်ပြီးသည့်အခါ နောက်ထပ် အဆက်အစပ် မရှိလျှင် ထိုသဘာဝသည် ပြတ်စဲရတော့မည်။ ထိုသို့ မပြတ်စဲရလေအောင် နောက်ထပ်ဆက်စပ်သော စိတ်ဟု ဆိုလိုသည်။ ပဋိ=တဖန် (ထပ်မံ၍)+သန္ဓေ=ဆက်စပ်သောစိတ်။ ထို ပဋိသန္ဓေစိတ် ဖြစ်ခြင်းကို “သန္ဓေတည်ခြင်း”ဟုခေါ်စမှတ်ပြကြသည်။] ဆက်ဥပဒ်-“ရှေးကံ (သင်္ခါရ)”ဟုရာ၌ “ရှေး”ဟုရာဝယ် ရှေ့လွန်ပြီးသော တဘဝမျှကို မဆိုလို၊ ရှေးဘဝပေါင်း များစွာက ပြခဲ့ဘူး၍ အကျိုးပေးခွင့် မရသဖြင့် ထိုသူ့သန္တာန်ဝယ် သတ္တိခတ်ခံအနေအားဖြင့် တည်လျက် ရှိသော ကံအားလုံးတွင် အခွင့်သင့်ရာ ကံသင်္ခါရ တခုခုကြောင့် ယခုဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်သစ် ဖြစ်ရသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

မည်သည့်ကံမျိုး
အကျိုးပေးရမလဲ

သေခါနီး၌ သူတော်ကောင်းများနှင့် ပေါင်းသင်း၍ တရားစကားပြောကြား နာနေရသူ တရားနုလုံးသွင်း၍နေသူ စသည်များ ဖြစ်လျှင် ကောင်းသော ကံသင်္ခါရသည် အကျိုးပေးခွင့် ရမည်။ မကောင်းမှု ပြုခိုက် ကြံလျှင်၎င်း၊ သားသွီး ပစ္စည်း ဥစ္စာ စသည်ကို စွဲလန်း၍ သောကစသည် ဖြစ်နေလျှင်၎င်း၊ မကောင်းကံ သင်္ခါရသည် အကျိုး ပေးခွင့်ရ၏။ လွန်ခဲ့သောဘဝနှင့် ရှေးဘဝပေါင်းများစွာ ပြုခဲ့သော ကံအများတွင် သေခါနီးမှ ကပ်၍ ပြုအပ်သော ကံ - သို့မဟုတ် ရှေးရှေးက ပြုထားသော်လည်း သေခါနီး၌ သတိရလာသော ကံသည် အကျိုးပေးခွင့် ရလာ၏။ ဘုရားလက်ထက်တော်၌ ဘုရင့် အိန္ဒိယအရ အပြစ်ရှိသူများကို သတ်ဖြတ်၍ အမှုထမ်းရသော “လက် မရွံ့ အာဏာသား” ခေါ် သူသတ်ကြီးသည် ထို သူသတ်ရာထူးမှ ထွက်သော နေ့၌ ဝင် အရှင်သာရိပုတြာ တရားတော်ကို နာယူရ၍ အသွန်စိတ်ကြံ ညီသင်ရွှင်ပျလျက် စုတေသွားရာ၊ နောက်ဆုံးပြုသော ကံသင်္ခါရသည် လူသတ်မှု ကံတွေကို လွှမ်းမိုး၍ နတ်ပြည်၌ အကျိုး ရိညာဉ်ကို ဖြစ်စေလေသည်။ [လူသတ်မှုကံတွေကား နောက်နေခံ ဘဝ၌ အခွင့်သင့်သည့်အခါ အကျိုးပေးလိမ့်ဥပမာ။] ဒုဋ္ဌဂါမဏိ အဘယမင်းလည်း ညီတော်နှင့် စစ်ဖြစ်စဉ်က တောထဲ၌ လှူခဲ့ရ သော ပွဲတော်စာကို သတိရ၍ ကံတော်ကုန်လေရာ လောလော ဆယ် တည်နေသော မဟာစေတီကုသိုလ်ကြီးကိုပင် ထို ပွဲတော် တနပ်စာအလှူ ကံသင်္ခါရက လွှမ်းမိုး၍ တုသိတာနတ်ပြည်၌ ဝိပါက ရိညာဉ် အကျိုးကို ပေးလေသည်။

ရှေးရှေးကကံများ
အကျိုးပေးပုံ

(နာရဒဇာတ်တော်၌ လာသော)အလာတ
အမတ်သည် ကဿပဘုရားရှင်၏စေတီတော်
ကို ပန်းပူဇော်ခဲ့ဘူး၏။ ထိုဘဝမှ စုတေ၍
ကံအမျိုးမျိုးကြောင့် ဘဝအမျိုးမျိုးဝယ် ကျင်လည်ခဲ့ရာ တဘဝ၌
နွားသတ်သမားကြီး ဖြစ်၏။ ထိုဘဝမှ စုတေခါနီးသော် ထိုနွား
သတ်မှ ကံသည် (ပြာဗုံးနေသော မီးကျိုးကဲ့သို့) မထင်လာဘဲ
အလွန်ကြာမြင့်သော ဘဝတုန်းက စေတီကို ပန်းပူဇော်မှု ထင်လာ
၍ ထို အလာတအမတ်ဘဝ၌ ဝိညာဉ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်ရလေသည်။
ဗုဒ္ဓက မည်သော ကျွန်ကား ကဿပ ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်၌
မျက်စိလည် လမ်းနှားနေသော ရဟန်းတပါးက လမ်းမေးရာ
မပြောဘဲ နေခဲ့ဘူး၏။ ရဟန်းက ထပ်၍မေးပြန်ရာ စိတ်ဆိုးဆိုးနှင့်
“ရဟန်း.....ကျွန်မျိုးဆိုတာ (ဟောဝေခေး မြောက်မေးနှင့်) နှုတ်
မစောင့်တတ်ကြဘူး၊ ကျွန်ဖြစ်ဟန် ထူတယ်” ဟု ပြောမိခဲ့၏။ သူသည်
အခြားကံအမျိုးမျိုးကြောင့် ဘဝပေါင်းများစွာ ဖြစ်ခဲ့ရာ ကုသိုလ်ကံ
ကြောင့် သာကေတမြို့၌ သေဋ္ဌေးဖြစ်၍ ကောင်းမှု အမျိုးမျိုးကို
ပြု၏။ ထိုဘဝမှ စုတေသော် ကောင်းမှုကံတွေ အခွင့်မသာဘဲ
ရှေးရှေးက ရဟန်းကို “ကျွန်” ဟုဆိုခဲ့သော အကုသိုလ်ကံ ပေါ်ထင်
လာသဖြင့် ထိုသင်္ခါရကြောင့် ကျွန်မဝမ်း၌ ဝိညာဉ်အသစ် ဖြစ်ရ
လေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤပြခဲ့သော စကားစဉ် အရ ကံသင်္ခါရသည် အလွန်
ဝေးကွာသော ဘဝတုန်းက ပြုခဲ့သော်လည်း သူ၏ သတ္တိ (ပဋ္ဌာန်းတရား
တော်အရ ကမ္မပစ္စည်း) သည် နိဗ္ဗာန်သန္တာန်မှ ပျောက်ကွယ်မသွားဘဲ
အကြောင်းအာရုံလျော်စွာ စုတေခါနီး၌ (ယခု လောလောဆယ် ပြုရ

သကဲ့သို့)ထင်ပေါ်လာတတ်၏။ ထိုသို့ ထင်လာလျှင် ရှေးရှေးက ပြုခဲ့သော ထို ကံသည် ကေနိအကျိုးပေးတော့မည် ဖြစ်ရကား စုတေစိတ်ကျသည်နှင့် တပြိုင်နက် ထို သင်္ခါရကြောင့် ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေခေါ် ဝိညာဉ် အသစ် ဖြစ်ရ၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ရာဝယ် လူ့ပြည်၌ စုတေစိတ်ကျလျှင် စုတ်ချုပ်သည်နှင့် တပြိုင်နက် နတ်ပြည်မှာဖြစ်စေ ، ငရဲဥည်မှာဖြစ်စေ ، ကံအားလျော်စွာ ချက်ခြင်းဆက်၍ ပဋိသန္ဓေစိတ် ဖြစ်ရသည်။ ရှေးဘဝ စုတိနှင့် ဤဘဝ ပဋိသန္ဓေသည် စက္ကန့်တစိတ်မျှ ကာလကြာခြင်း မရှိ ، တဘဝထည်းဝယ် စိတ်တခုနှင့်ဘခု ဆက်-နသလို ရှေးဘဝစုတိစိတ်နှင့် နောက်ဘဝပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်စိတ်လည်း တဆက်ထည်းပင် ဖြစ်ရသည်-ဟုမှတ်။

ဘဝဟောင်း
မပြောင်း “ရှေးရှေးဘဝ ကံသင်္ခါရကြောင့် ဤဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ် အသစ်ဖြစ်ရ၏” ဟု ဆိုရာ၌ ထပ်၍ ရှင်းပြ ဥပမာမည်။ တဘဝမှ တဘဝ၌ ဖြစ်ရသည့်အခါ ရုပ် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် ဟောင်းနွမ်း ဆွေးမြေ့၍ ဘဝဟောင်းပျက်စီး ချုပ်ပျောက် ရစ်သော်လည်း ဝိညာဉ်ကောင် (စိတ်) ကလေးကား မိမိကံအားလျော်စွာ ဘဝသစ်၌ ရုပ်ခန္ဓာအသစ် ရပြန်လေသည်။ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ် ဟူသည်မှာ “ ဘဝသစ်၌ အသစ် ဖြစ်ရသော ဝိညာဉ်မဟုတ် ، ဘဝဟောင်းက ဝိညာဉ်ပင် ဖြစ်သည် ” ဟု ယခု ကာလ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဆိုသူတို့က မှတ်ထင်နေကြ၏။ ထို့ကြောင့် ပင် တယောက်ယောက် စုတသည့်အခါ “ အသက်ထွက်သွားပြီ ” ဟု ယူဆကြလေသည်။ ထိုအယူသည် အနတ္တလက္ခဏသုတ်၌ ခွဲပြခဲ့ သော ဝိညာဉ်စိတ်ကို အတ္တ ဟု စွဲလမ်းဆင်မှားနေသော အတ္တဒိဋ္ဌိ တမျိုးဖြစ်သည်။ အမှန်မှာ သူ့ဘို့ယူဆသည့်အတိုင်း ဘဝဟောင်းက ရုပ်နာမ် (ဝိညာဉ်ပါ) ကစုံတရာမျှ ပြောင်းရွှေ့၍ အသစ်ဘဝ၌

ဖြစ်ရသည် မဟုတ်၊ ရှေးရှေးဘဝက ပြုထားသော ကံသင်္ခါရ၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့်သာ ယခုလို ဘဝသစ်၌ ဝိညာဉ်သစ် စ၍ ဖြစ်ရခြင်းသာတည်း။

ဗုဒ္ဓကဿ သော ဥပမာ ဤနေရာဝယ် ဒိဋ္ဌိ ၂ မျိုးမဖြစ်အောင် ရှင်းပြရန် အရေးကြီး၏။ ဘဝဟောင်းက ဝိညာဉ်ကောင်သည် ဘဝအသစ်၌ ပြောင်းရွှေ့၍ ဖြစ်၏ ဟု ယူဆလျှင် ဝိညာဉ်သည် မပျက်မစဲ ခိုင်မြဲ၏ ဟု ယူဆသော သဿတဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ရာ၏။ ဘဝဟောင်းက ရုပ်နာမ်ဟူသမျှ လုံးဝ အဆက်အသွယ် မရှိဘဲ ပြတ်စဲကြ၏။ “ဤဘဝ ဤကိုယ်၊ နောက်ဘဝ နောက်ကိုယ်သာ တည်း” ဟု ယူပြန်လျှင် “သတ္တ ဟူသမျှ သေလျှင် ပြီးတာဘဲ ပြတ်တာဘဲ” ဟု ယူဆသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ရာ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဒိဋ္ဌိ ၂ မျိုး မဖြစ်အောင် ဗုဒ္ဓကဿ သော ဥပမာကို စဉ်းစားရာ၏။ တောတောင် အနီးအပါး၌ “ဟေး” ဟု ဟစ်အော်သည့် အခါ တောင်နံရံဆီမှပြန်၍ “ဟေး” ဟု အသံတခုပေါ်လာ၏။ (ထိုအသံကို “ဗုဒ္ဓကဿ” ဟု ခေါ်သည်)။ ထို အသံသည် အစပဌမ အော်လိုက်သော လူ့အသံသည်း မဟုတ်၊ လူ့အသံနှင့် ကင်းရှ်လည်း ထိုဗုဒ္ဓကဿ မဖြစ်နိုင်။ ဆီမီးတခုမှ မီးကူး၍ ယူရာ၌ မူလ ဆီမီးသည် နောက်ဆီမီးခွက်သို့ ပြောင်း၍ မသွား၊ မူလဆီမီးနှင့် ကင်းရှ်လည်း နောက်ဆီမီးအသစ် မဖြစ်နိုင်။ ဤသို့စသော ဥပမာအတိုင်း “ရှေးဘဝက ဝိညာဉ်သည် နောက်ဘဝသို့ ပြောင်း၍ ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ရှေးဘဝ သင်္ခါရဘုံနှင့် ကင်းရှ်လည်း ဘဝသစ်၌ ဝိညာဉ်သစ် မဖြစ်နိုင်၊ ရှေးသင်္ခါရကြောင့်သာ ဝိညာဉ်အသစ် ဖြစ်ရသည်” ဟုသော ဝါဒကို မှတ်သားထိုက်လှပေသည်။

ဝိညာဉ်ကြောင့်
နာမ်ရုပ်ဖြစ်ပုံ

ရှေးရှေး ဘဝများစွာတို့၌ ပြခဲ့သော သင်္ခါရကံ၊
များစွာတွင် အခွင့်သင့်ရာ ကံတပါးပါးကြောင့်
ယခုဘဝ ဝိညာဉ်သစ် ဖြစ်ရာဝယ် စိတ်ဝိညာဉ်
တခုထည်းဖြစ်သည် မဟုတ်၊ စေတသိက် ဟု ခေါ်အပ်သော နာမ်
တရားနှင့်(ရုပ်ရှိရာ ဘဝဝယ်)ရုပ်တရားလည်း တပြိုင်နက် ဖြစ်ကြ၏။
ဆိုလိုရင်းကား—ယခုလို လူ့ဘဝ၌ “ ပဋိသန္ဓေ တည်သည် ” ဟု
ထိုလျှင် “ ၁-စိတ်ဝိညာဉ် , ၂-စေတသိက်နာမ် , ၃ - (ကံကြောင့်
ဖြစ်သော)ရုပ်ခန္ဓာကလေး” ဤ ၃ မျိုးသည် တပြိုင်နက် ဖြစ်ကြ၏—
ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ တပြိုင်နက် ဖြစ်ကြရာဝယ် စိတ်ဝိညာဉ်သည်
ခေါင်းဆောင်ပင်္ခာန ဖြစ်၏။ စေတသိက်နာမ်နှင့် ရုပ်ခန္ဓာကား
ဝိညာဉ်၏ နောက်လိုက်များဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် “ ဝိညာဏဗ္ဗယာ
နာမရူပံ = ဝိညာဉ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်လည်း ဖြစ်ပေါ်ပါဝင်ရသည်”
ဟု ဟောတော်မူသည်။ “ ဝိညာဉ် မဖြစ်လျှင် စေတသိက် နာမ်နှင့်
ရုပ် မဖြစ်၊ ဝိညာဉ်ဖြစ်သောကြောင့်သာ နာမ်နှင့် ရုပ်လည်း ဖြစ်ရ
သည်” ဟုလို။

ရုပ်ခန္ဓာကလေး၏
ပမာဏ

ဝိညာဉ် နာမ်ရုပ် ၃ ပါးစုံ စုမိနေသော လူ
သတ္တဝါ ကလေးဝယ် ရုပ်တရား သာလျှင်
အသည်ကိုယ် ထင်ရှား၏။ ထို ခန္ဓာကိုယ်
ကလေး၏ ပမာဏလည်း ပဋိသန္ဓေ တည်နေခါစ၌ မှန်ပြောင်း
ကောင်းကောင်းနှင့်သော်မှ ကြည့်၍ မမြင်နိုင်လေခံအောင် မှန်မွှား
သေးငယ်လှ၏။ အဘိဓမ္မာ သဒ္ဓါဘာအားဖြင့်ဆိုလျှင် ရုပ်မှုန့်ကလေး
၃၀ မျှသာဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုခန္ဓာကိုယ်ကလေး၌ အချိန်ရှိသရွေ့
ရှေးကံ သင်္ခါရကြောင့် ရုပ်မှုန့်ကလေးတွေ ထပ်၍တိုးပွား၏။ အဝိ၏

ကိုယ်ငွေနှင့် နဂိုရ်ကပါလာသော မိမိ၏ ကိုယ်အငွေများကြောင့် ရုပ်သစ်ကလေးတွေ တိုးပွား၏။ စိတ်ကြောင့်ရုပ်ကလေးတွေ တိုးပွား၏။ ရက်သတ္တ ၂ ပါတ်လေခံကြာလျှင် အမိစားသော အစာမှ ရုပ်ကလေးတွေ ဆက်၍ တိုးပွားပြန်၏။ ဤသို့အားဖြင့် တစတစ ခန္ဓာကိုယ် ကြီးထွား၍ လူ့သဏ္ဌာန် ပေါ်လာရသည်။ [ရှေးသင်္ခါရကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလေးတွေကို ကမ္မဇရုပ်၊ ကိုယ်ငွေဥတုမှ ဖြစ်သော ရုပ်တွေကို ဥတုဇရုပ်၊ မိမိစိတ်ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်ပေါ်ပါလာသော ရုပ်တွေကို စိတ္တဇရုပ်၊ အစာကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တွေကို အာဟာရဇရုပ် ဟု ခေါ်သည်။ ဤသို့လျှင် ခန္ဓာကိုယ် ဟု ခေါ်သော အကောင်အထည်၌ ထိုကမ္မဇရုပ်သော ရုပ်တွေ ပေါင်းစပ် ကြီးထွားနေသည် ဟု၎င်း၊ စိတ်ဝိညာဉ်နှင့် စေတသိက်တို့ကား ရှေးကံသင်္ခါရကြောင့် တဘဝလုံး (အခြားဝိထိစိတ် မဖြစ်သမျှ) ဆက်ကာစဉ်ကာ ဖြစ်နေရသေးသဖြင့် ကံကြောင့်ဖြစ်သော ဝိညာဉ်နှင့် ကံကြောင့်ဖြစ်သော စေတသိက်များ ဟု မှတ်ပါ။]

ရှေးရှေးဘဝ၌ ပြုအပ်သော ကံသင်္ခါရ ရုပ်အဆင်း ကွဲပြားမှုကြောင့် ယခုဘဝဝယ် စိတ် ဝိညာဉ် စေတသိက်နာမ်နှင့် ဤကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တရားတို့ ပဋိသန္ဓေတည်စ ပဌမအချိန်မှ အစပြု၍ ဖြစ်ကြရသည် ဟု ဗုဒ္ဓရှင်တော် နိဗ္ဗာန်တော်မူသည့်အတိုင်း ယခုကာလ၌ ရုပ်အဆင်းချင်း မတူကြပုံကို ကိုယ်တိုင်ဒိဋ္ဌ မြင်နေကြ ပေပြီ။ သို့သော် ထပ်၍ရှင်းပြပါဥပုဒ်အံ့— ပဋိသန္ဓေ တည်စဝယ် ရှေးကံ သင်္ခါရကြောင့် ရုပ်မှုန့်ကလေး ဖြစ်သည်မှစ၍ တစတစ ကြီးထွားလာရာ၌ အမိအဘတို့၏ သုက်သွေးသည် ထို ရုပ်မှုန့်ကလေးအား အငွေဇာတ် (တေဇော = ဥတု)

ပေးလျက် ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် မြေနှိတွင်းအောင်း ဖွတ်သတွာသည် “ဖွတ်နီ” ဖြစ်၍ မြေနက်တွင်းအောင်း ဖွတ်သတွာကား “ဖွတ်နက်” ဖြစ်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ မိဘတို့၏ သက်သွေးလိုက်၍ ရုပ်ဖြူ ရုပ်ဝါ ရုပ်မဲ နား ဖြစ်သာရုံသာမက မိဘတို့နှင့် ပုံသဏ္ဌာန်လည်း အတော် အတန် တူလာကြပေသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ အမွှာမွေး ညီနောင် ၂ သေဝံ၏ ရုပ်အဆင်း ပုံသဏ္ဌာန်ကို သေချာစွာ ကြည့်သည့်အခါ တူသယောင်ယောင် ရှိနေသော်လည်း တထပ်ထည်းကား မတူ နိုင်ပုံ အဖြူ အမဲကွဲပြားပုံ လက်ခြေ အနေအထားကွဲပြားပုံ အနိမ့် အမြင့် ကွဲပြားပုံကို တွေ့ရ၏။ ဘာကြောင့် ထိုသို့ကွဲပြားသနည်း၊ မိဘသက်သွေးနှင့် မိခင်၏ အစာသည် တခုသည်ပင် မဟုတ်ပါ လောဟု စဉ်းစားသည့်အခါ ရှေးရှေးဘဝ ကံသင်္ခါရ ပြုတုန်းက တယောက်နှင့် တယောက် မတူခဲ့သဖြင့် ထိုကံကြောင့် ဖြစ်ရသော ပဋိသန္ဓေ ရုပ်မှုန့်ကလေး သည်လည်း တယောက်နှင့် တယောက် မတူဘဲ ရှိရသည်။ ထိုအရင်းခံ ရုပ်မှုန့် မျိုးစေ့၏ မတူခြင်းကြောင့် ကြီးသွားလာသည့် အခါတို့၌လည်း တယောက်နှင့် တယောက် တထပ်ထည်း မတူနိုင်ဘဲ ရှိရသည်ဟု ထင်ရှား လာတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ကံချင်းကွဲပြား၍ ဖြစ်ကြရသော သတွာ အမျိုးမျိုး၌ ပုံသဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုးရှိ၍ အဆင်းလှသူ-လှသူစသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး ရှိကြသည် ဟု ဖွတ်။

ဤနေရာဝယ် အဝိဝမ်းမှစ၍ မိခင်ဖြစ်သူ၏ အစောင့်အရှောက် ကောင်းမှု လက်သည် ဆရာမတို့ အစောင့်အရှောက် ကောင်းမှု ကြောင့် ကျန်းမာသန်စွမ်း၍ ရုပ်အဆင်း လှပစေနိုင်ကြောင်းကို မမြင်ပေ။ ထိုသို့ မိခင်စသူတို့က စောင့်ရှောက်၍ လှပသော ရုပ်

အဆင်းသည် ပြခဲ့သော ရုပ် ၄ မျိုးတွင် ဥတုဇ အာဟာရဇ ၂ မျိုးသာ ဖြစ်၏။ ထို ၂ မျိုးက မူလကမ္မဇရုပ်ကို ထောက်ပံ့ခြင်း ကြောင့် မူလ ကမ္မဇရုပ်လည်း ကြည်သစ် သန့်ရှင်းရခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ အကယ်၍ စိတ်ကိုလည်း ချမ်းသာအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်ပါမူ စိတ္တဇရုပ်လည်း ကြည်လင်သန့်ရှင်းကာ တကိုယ်လုံး လှပအောင် ထောက်ပံ့နိုင်ပါ၏။ သို့သော် ဤသို့ အပြုအပြင် အကောင်းဆုံး ဖြစ်နေသူ ၂ ယောက်ကို (အပြုအပြင် ကောင်းသော အမွှာမွေး ၂ ယောက်ကို) နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပြန်လျှင်လည်း သူတို့ချင်း လှ-မလှ ကွဲပြားကြပါမည်သာ။ ထိုသို့ ကွဲပြားပြန်သဖြင့် အရင်းစစ်လျှင် အမြစ်မြေမှာ ရှေးကံသင်္ခါရအပေါ်၌သာ သတ္တုကျမည်သာတည်း။ သို့ဖြစ်၍ ရှေးကံသင်္ခါရမတူမှုကြောင့် ရုပ်အဆင်းချင်း မတူကြပုံမှာ ယုံကြည်လေးစား မှတ်သားဘွယ်ကောင်းလှပေသည်။

စိတ်ချင်းကွဲပြားပုံ ရှေးကံသင်္ခါရကြောင့် ရုပ်ချင်းသာကွဲပြားကြသည် မဟုတ်၊ စိတ်ချင်းလည်း ကွဲပြားရသေး၏။ ချွဲဥးအံ့ - ယခုကာလ၌ တင်တဘထည်း တဆရာထည်း ဖြစ်ရသော ညီနောင်တို့သည်ပင် စိတ်ရင်း စေတနာရင်းမှာ အကောင်းအဆိုး ကွဲပြားကြသည်ကို တွေ့ရ၏။ နဲနဲ ပါးပါးကွဲပြားနေသည် မဟုတ်၊ တယောက်သည် လူလိမ္မော်၊ တယောက်သည် လူမိုက် ဖြစ်ရသည့် ဟိုင်အောင်ပင် ကွဲပြား ကြသေး၏။ [အပေါင်း အသင်း မကောင်းခြင်း စသည်ကြောင့် ကွဲပြားခြင်းလည်း သူတို့၏ စိတ်ရင်းလိုက်၍ တယောက်သည် ပျက်စီး၏၊ တယောက်ကား မပျက်စီး။] စိတ်ရင်း(ပဋိသန္ဓေဥပဋ္ဌိ)ဟောင်းသူသည် အရာရာစိတ်ကောင်း ၂ အပါင်း အသင်း ကြောင့်လည်း မပျက်စီးနိုင်။ ထိုသူမျိုးကို(ပဋိ

သန္ဓေဝိညာဉ်ကို နာမည်တပ်၍) “တယ်ညာဉ်ကောင်းတဲ့ ကလေး= အလွန် သန္ဓေကောင်းတဲ့ ကလေး” စသည်ဖြင့် ကလေးဘဝကပင် အချိုးအမွမ်းခံရ၏။ စိတ်ရင်း ဆိုးလာသူကား သူ့ဘာသာလည်း မကောင်း၊ အပေါင်းအသင်းကြောင့်လည်း ပျက်စီးတတ်ကြ၏။ သူလုပ်သမျှ အရာရာ မကောင်းတွေ များလှ၏။ ထိုသူမျိုးကို “တယ်ညာဉ်ဆိုးတဲ့ အကောင်ဘဲ=သန္ဓေဆိုးကလေးဘဲ” ဟု ကလေးဘဝကပင် အပြောခံရလေသည်။

ထိုသို့ ဆိုးတေ နေရာ၌ ပြင်၍ လေ့လာအောင် ဆိုးသူလည်း ရှိ၏။ ထိုသူမျိုးကား အပြစ်ကောင်းသူနှင့် တွေ့လျှင် လူကောင်း သူကောင်း ဖြစ်နိုင်ပေသေး၏။ ပြင်၍ မရအောင် ဆိုးသော သန္ဓေ ဆိုးလည်း ရှိ၏။ ထိုသူမျိုးကိုကား ပြုပြင်ပေးသော်လည်း သန္ဓေ စိတ်ရင်းကညံ့ဖျင်းခဲ့သောကြောင့် “ခွေးခြီးကောက် ကျည်တောက် စွပ်ပေးခြင်းပင်” ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ မှန်၏-ခွေးပဋိသန္ဓေကို ရသဖြင့် ခွေးဘဝ ရောက်နေသော ခွေးကို ရာဇပလ္လင်ပေါ် တင်၍ ဘုရင် မြှောက်ကာ ခမ်းနားသော ပွဲတော်စာကို အဝကျွေးထားသော် လည်း ဘိနပ်စုတ်ကလေး မြှင်လျှင် စားချင်နေဥျား မည်သာ၊ ဝနေ၍ မစားနိုင်ပါ။ နင်းကြည့်ရဥျားမှ စိတ်ကျေနပ်ရှာပေလိမ့် မည်။ ဘာကြောင့်နည်း ... သန္ဓေစိတ်ရင်း ညံ့ဖျင်းခဲ့ခြင်းကြောင့် တည်း။ ဤသို့လျှင် ရှေးကံသင်္ခါရကြောင့် ပဋိသန္ဓေ တည်ခါစ၌ ပဌမဆုံး ဖြစ်သော ဝိညာဉ် နာမ်ရပ်တို့သည် တဘဝလုံးအတွက် အကောင်းအဆိုး ကွဲပြားဘို့ရန် အခြေခံမျိုးစေ့ ဖြစ်ရကား နိဗ္ဗာန် ရေးသားသမျှ နောက်နောင်ဘဝ၌ ညာဉ်ကောင်း သန္ဓေကောင်း ရှိကောင်း ဖြစ်ဘို့ရာ ယခုလို အသိဉာဏ်ရှိသော ဘဝဝယ်(ကိုယ်မှု

နှုတ်မှုစိတ်မှု)သင်္ခါရဟူသမျှ အကောင်းဆုံး အထက်ဆုံးဖြစ်အောင် ထူထောင်ပြုသင့်ကြပေသည်။

နာမ်ရှင်ကြောင့်
သဗ္ဗာယဟု နာမဖြစ်ပုံ

“ သဗ္ဗာယတန ” ဟူသည့် စက္ခုာယတန သောတာယတန ဃာနာယတန၊ ဇိဌာယတန ကာယာယတန မနာယတနတည်း။

[သ = ဆ = ဖ ပါး + အာယတန။] အာယတန သဒ္ဓါသည် စိတ်စေတသိက်တရားတို့၏ “ ဖြစ်ရာ တည်ရာ = ဖြစ်ကြောင်း တည်ကြောင်း ” ဟူသော အနက်ကိုဟော၏။ စက္ခုာယတန ရှိမှ စက္ခုနှင့် ဆိုင်သော စိတ်စေတသိက်များ ဖြစ်နိုင်ကြ၏ ၊ စသည်ဖြင့် သိလေ။ ရှေးကံသင်္ခါရကြောင့် ဤဘဝ၌ ဝိညာဉ်နာမ်ရုပ်တို့ ဖြစ်ကြသည့်အခါ စက္ခုာယတန စသော အာယတန ဖ ပါးလည်း ပါဝင်လျက်ရှိ၏။ ချွဲဥးအံ—ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်မျိုးစေ့တည်လျှင်ပင် ထိုဝိညာဉ်နှင့် အလားတူသော နောက်နောင် ဝိညာဉ်များ (ဝိထိစိတ် မကျသမျှ) ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဖြစ်ကြ၏ ထိုဝိညာဉ်မျိုးကိုပင် “ မနာယတန ” ဟု ခေါ်၏။ ထိုဝိညာဉ်များ ဖြစ်တိုင်းလည်း စေတသိက်နာမ်တွေ ပါရ၏။ စေတသိက်နာမ်မပါလျှင် ဝိညာဉ်ချည်း မဖြစ်နိုင်၊ ဤစကားအရ နာမ်ကြောင့် “ မနာယတန ဖြစ်ရ၏ ” ဟု သိပါ။

လူ့ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဉ်တည်ပြီးနောက် ရက်သတ္တ ဆွဲတပတ်လောက်ကြာမှ “ စက္ခု-သောတ-ဃာန-ဇိဌာ ” ၄ ခုတို့ ဖြစ်ကြ၏။ “ ကာယ ” ကား ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်နှင့် အတူ တပြိုင်နက်ဖြစ်ခဲ့၏။ [နတ်ဘဝ စသည်မှာမူ ထို ၅ ပါးလုံး သန္ဓေတည်သည်နှင့် တပြိုင်နက် ဖြစ်ကြရ၏။] ထို ၅ ပါးလုံးပင် ရှေးကံသင်္ခါရကြောင့် သူတို့နှင့်အတူ

ဖြစ်ဘက်“ပထဝီ-အာပေါ-တေဇော-ဝါယော=မြေ-ရေ-မီး-လေ”
 ဟူသော ဓာတ်ကြီး ၄ ပါးက အမြဲထောက်ပံ့ ထားရသေးသော
 ကြောင့် (ထိုဓာတ်ကြီး ၄ ပါးက ထောက်ပံ့လျှင် စက္ခုစသည်တို့
 မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်) ထို စက္ခု စသော အာယတန ၅ ပါးတို့
 “ရှင်ကြောင့် ဖြစ်ကြသည်” ဟု ဖိန့်တင်မှုသည်၊ သို့သော် စက္ခု
 စသော အာယတန ၆ ပါး၏ အရင်းအမြစ် အကြောင်းမှာ ရှေးကံ
 သင်္ခါရသာတည်း — ဟုမှတ်။ [ဤထက် အနုစိတ်၍ ရေးရလျှင်
 အဘိဓမ္မာ မကျွမ်းကျင်သူတို့ သာ၍ စိတ်ရှုပ်တွယ်ဖြစ်သောကြောင့်
 အကြမ်းအကြမျသော ပြလိုက်ရသည်။]

သင်္ခါရကြောင့်
 ပဇာတ္တိအကျိုးဖြစ်ပုံ ပဋိသန္ဓေတည်နေပြီးနောက် တဘဝလုံးကို
 “ပဇာတ္တိ = ဖြစ်ပျက်နေချိန် ” ဟု ခေါ်၏။ ထို
 ပဇာတ္တိ အခါ၌လည်း ရှေးကံ သင်္ခါရကြောင့်
 ဝိညာဉ်နှင့် နာမ်ချပ်တို့ဖြစ်ကြရ၏။ ချဲ့ပြအံ့— သစ်ပင်ပေါက်ဘို့ရာ
 မျိုးစေ့ နှိုသည်(နန္ဒင်း-ခြင်းစသည်တို့၏ မျိုးစေ့ကဲ့သို့)အမြစ်မျိုးစေ့၊
 (ပင်လုံးမှ အတက်ထွက်၍ ပေါက်ရသော နတ်စသည်တို့၏ မျိုးစေ့
 ကဲ့သို့)ပင်စည်မျိုးစေ့၊ ကြံ စသည်တို့ကဲ့သို့ အဆစ်မျိုးစေ့၊ အညွန့်
 ချိုး၍ စိုက်ရသော အညွန့်မျိုးစေ့၊ အစေ့ မျိုးစေ့အားဖြင့် ၅ မျိုး
 ရှိကုန်၏။ ထိုမျိုးစေ့များကြောင့် ပေါက်သော သစ်ပင်တို့တွင် မြေ
 ကောင်း၊ ရေကောင်းရှိရာ၌ ပေါက်ရသော သစ်ပင်တို့သည် မပြု
 မပြင်ဘဲ စည်ပင် ကြီးမားထွားကြိုင်း သီးပွင့်ကြကုန်၏။ လူသူ မနီး
 သောသဲပြင် ခြောက်သွေ့သော တောင်ကုန်းစသည်၌ ပေါက်ကြရ
 သော သစ်ပင်တို့ကား စည်ပင် လန်းဆန်း သန့်စွမ်းခြင်း မရှိဘဲ
 ခြေခံကပ်လိမ်ခွေ ကြက်သရေမဲ့အနေဖြင့်သာ တာရှည် တည်နေကြ

ရကုန်၏။ အလယ်အလတ် မြေရေမှာ ပေါက်နေကြရသော သစ်ပင်
တို့ကား ပြုပြင်သူ ရှိ ။ မရှိ လိုက်၍ စည်ပင်ထိုက်သမျှ စည်ပင်ကြရ
ပေသည်။ ထို့အတူပင် ကံ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်ရာ၌လည်း
ကံသည် မျိုးစေ့နှင့်တူ၏။ တဘဝလုံး ဝိညာဉ် နာမ်ရုပ်အစုံဖြစ်သော
ခန္ဓာကိုယ်သတ္တာကား သစ်ပင်နှင့်တူ၏။ အလွန်ကောင်းသောကံ
သင်္ခါရတို့ကြောင့် နတ်ပြည် မြဟ္မာ့ပြည်နှင့် တက်ကပ်အခါ အသက်
တမ်းရှည်ရာအခါတို့၌ ဖြစ်ကြရသောသတ္တာတို့သည် ရေ မြေ
ကောင်းသော တောတောင်ဝယ် ပေါက်ရသော သစ်ပင်များကဲ့သို့
ဉာဏ်ဝီရိယ(ပယောဂ)တို့ဖြင့် မပြုပြင်ရဘဲ ကျန်းမာ ချမ်းသာကြ
ကုန်၏။ ဆိုးဝါးသော ကံ သင်္ခါရကြောင့် အပါယ် ၄ ပါး၌ ဖြစ်ရ
သော သတ္တာတို့သည် သွေ့ခြောက်သော မြေပြင်၌ ရေလောင်းသူ
မရှိဘဲ ပေါက်သော သစ်ပင်များကဲ့သို့ ဒုက္ခ များကြရကုန်၏။ ထို
သစ်ပင်များသည်ပင် တောမီးလောင်ခံကြရပြန်သကဲ့သို့ ဒုက္ခပေါ်
ဒုက္ခလွှမ်းမိုးကာ ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက် ခံကြရကုန်၏။

ယခုခေတ်လူသတ္တာတို့ကား အလယ်အလတ် ရေမြေ၌ ပေါက်ရ
သော သစ်ပင်များနှင့် တူကုန်၏။ ရေလောင်းနိုင်လျှင် မြေဩဇာ
ကောင်းကောင်းပေးနိုင်လျှင် ထိုသစ်ပင်များ စည်ပင်ကြီးထွားကုန်
သကဲ့သို့ ဉာဏ်ဝီရိယ(ပယောဂ)ကောင်းလျှင် ချမ်းသာခွင့်ရှိကုန်၏။
ရေမလောင်းဘဲ မြေဩဇာမပေးလျှင် တဖြေးဖြေးညှိုးနွမ်းရသကဲ့သို့
ဉာဏ်ဝီရိယ ညံ့ဖျင်းနေလျှင် အကျိုးပေးလည်း ညံ့ဖျင်းဘွယ်ရှိသည်။
ဤ စကားစဉ်အရ(အသွန်ထူးခြားသော ကံပါသူမှ တပါး)များစွာ
ကုန်သော သတ္တာတို့၏ တဘဝလုံးအတွက် ချမ်းသာ ဆင်းရဲကွဲပြား
မှုသည် ဉာဏ်ဝီရိယ(ပယောဂ)အကုအညီ ကောင်း - မကောင်း

အပေါ်မှာ တည်သည် - ဟု မှတ်။ [အကျယ်စိတ်ဖြာ၍ ရေးဘွယ် ရှိသော်လည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော် ရှည်မျောသွားမည် စိုး၍ အကျဉ်းမျှ ပြရတော့မည်။]

[ဆောင်] ကံဟုမူလ, သမ္မုဒ္ဓတ္တိ, ဟောကြသည်မှာ, အရင်းသာတည်း။
ဥစ္စာဘောဂ, ဇီဝိတနှင့်, သုခပွားရန်, ဤလူ့ထံ၌, ဥာဏ်
ဝီရိယ-ပယောဂတည်း။ - (မူလဒေဝလင်္ကာ)။

သန္တာယတန၏ သရုပ်နှင့်သတ္တိ မျက်လုံးအတွင်း မျက်နှာဝန်း၏ အလယ်ခေါင်၌ “စက္ခုပဿာဒ” ခေါ် အကြည်ဓာတ်ပါ၏။ ထို အကြည်ဓာတ်ကို စက္ခုာယတန ဟု ခေါ်၏။ နား ရှက်၏ လိုင်ခေါင်းအတွင်း၌ “သောတပဿာဒ” ခေါ် နားအကြည် ဓာတ်ပါ၏။ “သောတာယတန” ဟု ခေါ်၏။ နှာခေါင်းပေါက်၏ အတွင်း၌ “ဃာနပဿာဒ” ခေါ် နှာခေါင်း အကြည်ဓာတ်ပါ၏။ “ဃာနာယတန” ဟု ခေါ်၏။ လျှာ၏ အလယ်၌ “ဇိဌာပဿာဒ” ခေါ် လျှာအကြည်ဓာတ်ပါ၏။ “ဇိဌာယတန” ဟု ခေါ်၏။ ခန္ဓာ ကိုယ်၏ ထိုထိုအရပ်၌ “ကာယပဿာဒ” ခေါ် ကိုယ်အကြည် ဓာတ်ပါ၏။ “ကာယာယတန” ဟု ခေါ်၏။ ပဋိသန္ဓေတည်သည်မှ စ၍ (ဝိသိစိတ် မဖြစ်သမျှ) အမြဲဆက်၍ ဖြစ်ပျက်နေသော ငါးညွှန်းကို “မာယာယတန” ဟု ခေါ်၏။ အပြင်ဘက်၌ အဆင်းအရောင် အမှောင် အမဲ ဟူသမျှ သည် ရူပါရုံမည်၏။ စက္ခုအကြည်ဓာတ် ရှိရာတိုင်း၌ ရှေးရှုတွေ့နေသော ရူပါရုံ ဟူသမျှသည် ဓာတ်သဘာဝအလိုက် တိုက်ဆိုက်လျက်ရှိ၏။ (စက္ခုအကြည်ဓာတ် မရှိလျှင် မည်မျှလေခံပင် ကြိုးစားသော်လည်း ထို ရူပါရုံများ မတိုက်ဆိုက်နိုင်။) ထို့အတူပင်

နားအကြည်ခတ်ရှိရာ၌ ကြားလောက်ရာအရပ်က အသံအာရုံများတိုက်ဆိုက်၏။ နှာခေါင်းအကြည်ခတ် ရှိရာတိုင်း၌ ရေခံလာသော အနံ့အာရုံဟူသမျှ တိုက်ဆိုက်၏။ လျှာပေါ်၌ ရောက်သော အစာအာဟာရများဝယ် ချို ချဉ် စပ် ဖန် အင် အခါး အရသာများသည် လျှာအကြည်ခတ်၌ တိုက်ဆိုက်၏။ ထိုထိုအတွေ့အထိအာရုံများသည် ခန္ဓာကိုယ်နှင့် ထိဒိသမျှ အရပ်တိုင်း၌ ကာယအကြည်ခတ်ဝယ် တိုက်ဆိုက်လျက် ရှိ၏။ ထို အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့အထိ အာရုံ ၅ ပါးအပြင် အံကောင်အထည် မရှိသော စိတ်ဖြင့်သာသိရသော အာရုံများကို ဓမ္မာရုံ ဟု ခေါ်၏။ ထိုဓမ္မာရုံများကား အရေအတွက် မကုန်အောင် များ၏။ ထိုဓမ္မာရုံများလည်း စိတ်စွမ်းသတ္တိရှိသည့်အလိုက် ထိုမနေ့ အကြည်ခတ်၌ ထင်ပေါ်လာကြရလေသည်။

သဗ္ဗာယတနကြောင့်
ဖဿဖြစ်ပုံ

စက္ခုအကြည်ခတ် စသည်၌ ဆိုင်ရာအာရုံ ထင်လာသည့် အခါ (အာရုံတိုင်းမဟုတ်သော်လည်း တချို့အာရုံအတွက်) ခတ်

သဘာဝ အလိုက် စိတ် ၌ ထိခိုက်မှု ဖဿဖြစ်၏။ (အရာဝတ္ထုချင်း မထိဘဲလျက် ထိရသလို ဖြစ်အောင် ထိခိုက်လာ၏။) ထိုသို့ ခတ်ခိုက်ခြင်း ခတ်ထိခြင်း ခတ်တွေ့ခြင်းကိုပင် “ ဖဿ ” ဟု ခေါ်၏။ ထင်ရှားစေအံ့ - အချဉ်စားနေသူကို မြင်ရာ၌ (မိမိ မစားရဘဲ) လျှာရည် ကျလာတတ်၏။ ဒါးသွေးကျောက် သဲရှပ်ရှပ်နှင့် ဒါးသွေးနေသည်ကို မြင်ရာ၌ အနားက နေသူမှာ သွားကျိန်းသလို ဖြစ်နေတတ်၏။ သတ်ပုတ်ရိုက်နှက် သွေးထွက် သံရို ဖြစ်နေသည်ကို မြင်ရာ၌ ကြောက်တတ်သူ အချို့မှာ မျောမေ့၍ပင် သွားတတ်၏။ သစ်ပင်

ခေါင်ဖျား တက်နေသည်ကို မြင်ရာ၌ ကြောက်တတ်သူမှာ မြေပေါ်
 နေပါလျက် ကြောက်ဖူးတုန်နေ တတ်၏။ မြေ ငြိမ်းချမ်း ကျောင်း
 သင်္ခမ်း ရပ်သာဝယ် ဘာဝနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်ပျော်လန်း ကြည်လင်
 နေသော သူတော်စင်ကို မြင်ရရာ၌ ထို မြင်ရသူမှာ သာယာ
 ကြည်နူးလျက် စိတ်ဓာတ် မြေလာ၏။ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းများသည်
 အာရုံနှင့် စိတ်၏ ထိခိုက်မှု ဖဿပင်တည်း။ ရှေးကံ သင်္ခါရကြောင့်
 စက္ခာယတနစသော အာယတန ၆ ပါးတို့ ခန္ဓာကိုယ်၌ ဖြစ်ခဲ့
 ရကား စက္ခာယတန ရှိ၍ ရူပါရုံနှင့် ဓာတ်ထိမှု ဖဿ ဖြစ်ရ၏။
 သဒ္ဓါယတနရှိ၍ သဒ္ဓါရုံနှင့် ဓာတ်ထိမှု ဖဿ ဖြစ်ရ၏။ ဃာနာ
 ယတနရှိ၍ ဝဇ္ဇာရုံနှင့် ဗိဝါယတနရှိ၍ ရသာရုံနှင့် ကာယာယတန
 ရှိ၍ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံနှင့် မနာယတနရှိ၍ သိဘွယ်ဟူသမျှနှင့် ဓာတ်ထိမှု
 ဖဿဖြစ်ရ၏။ ရှေးကံ မကောင်း၍ စက္ခုအလင်းမရသူမှာ အဆင်း
 အာရုံကို ဓာတ်ထိ - ထိနိုင်သော စက္ခုဖဿ မဖြစ်။ ထို့အတူ
 နားပင်းသူ၊ ဃာနပသာဒပျက်စီးသူ၊ ဗိဝါပသာဒ ပျက်စီးနေသူတို့
 ၌လည်း သောတဖဿ ဃာနဖဿ ဗိဝါဖဿများ မဖြစ်နိုင်။
 ထို့ကြောင့် “သဋ္ဌာယတနဝစ္စယာ ဖဿော = အာယတန ၆ မျိုး
 ကြောင့် ဖဿ ၆ မျိုး ဖြစ်ရ၏” ဟု မိန့်တော်မူသည်။ အာယတန
 တပါးပါး ချိုလွင်းလျှင် ထိုနှင့် ဆိုင်သော ဖဿလည်း မဖြစ်။
 အာယတန ၆ ပါးလုံး မရှိလျှင် ဖဿ ၆ မျိုးလုံး မရှိနိုင်။

ခံစားမှုကို ဝေဒနာဟု ခေါ်၏။ တကယ်ကောင်း
 သည် ဖြစ်စေ၊ မကောင်းသည် ဖြစ်စေ၊ မျိုးရိုး
 အလိုက် (သို့မဟုတ် မိမိစိတ်အကြိုက် အားဖြင့်)
 အကောင်း ဟု ထင်နေသော အာရုံနှင့် တွေ့သည့်အခါ သာယာ

ဖဿကြောင့်
 ဝေဒနာ ဖြစ်ပုံ

ခံစားမှုဝေဒနာ ဖြစ်၏။ ကျမ်းစာတို့၌ “ သုခ ဝေဒနာ ” ဟု ခေါ်သည်။ မျိုးရိုးအလိုက် စိတ်အကြိုက် အားဖြင့် “ မကောင်း ” ဟု ထင်နေသော အာရုံနှင့် တွေ့ရသည့်အခါ၌ မသဘာသော ခံစားမှု ဝေဒနာဖြစ်၏။ “ ဒုက္ခဝေဒနာ ” ဟု ခေါ်သည်။ အကောင်းဘက်လည်းမပါ၊ မကောင်းဘက်လည်းမပါသော အာရုံနှင့် တွေ့သည့်အခါ သဘာမှု မသဘာမှု မရှိသော ဝေဒနာဖြစ်၏။ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဟု ခေါ်သည်။ [ဥပေက္ခာ = ဥပ + ဣက္ခာ၊ ဥပ = သင့်ရုံ တော်ရုံ + ဣက္ခာ = ခံစားခြင်း၊ “ ခံစားတယ် ” ဟု ဆိုရုံ မသိမသာ ခံစားခြင်းတည်း။ ထို မသိမသာ ခံစားခြင်းကို “ လစ်လျူရှုခြင်း ” ဟုလည်း ပြောကြသည်။] အာရုံနှင့် ဓာတ်ခိုက်မှုဖြစ်သော ဤဝေဒနာလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ ဖဿမဖြစ်သော အာရုံ၌ ဝေဒနာမဖြစ်။ မှက်စိကွယ်နေသူသည် အဆင်းအာရုံ၌ ဓာတ်ခိုက်မှု ဖဿ မရှိသောကြောင့် အဆင်းအာရုံကို ခံစားမှု ဝေဒနာလည်း မဖြစ်တော့ချေ။

ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ပုံ တပ်မက် - ခင်မင် - လိုချင် - တောင့်တမှုကို “ တဏှာ ” ဟု ခေါ်၏။ သုခဝေဒနာ ဖြစ်ရသည့် အခါ ထိုသုခဖြစ်ခိုက်၌ တပ်မက်မှု တဏှာ ဖြစ်၏။

ထိုသုခမျိုး ထပ်၍ ထပ်၍ ရအောင် လိုချင်တောင့်တမှု တဏှာလည်း ဖြစ်၏။ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပြန်လျှင် ထိုဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်၍ သုခရောက်အောင် တောင့်တမှု တဏှာ ဖြစ်ပြန်၏။ ဥပေက္ခာဝေဒနာ (မသိမသာ ခံစားမှု) ဖြစ်ပြန်လျှင်လည်း မသိမသာ တောင့်တမှု တဏှာလည်း ဖြစ်ပြန်၏။ တဏှာဖြစ်သမျှ၌ လောလောဆယ် ခံစားခံစားမှု ဝေဒနာသော်လည်း အရင်းခံရှိ၏။ သို့မဟုတ် ရှေးတုန်းက ခံစားခဲ့ရသော ဝေဒနာကို တွေး၍လည်း တောင့်တမှု တဏှာ

ဖြစ်သေး၏။ ယခုတစ်မှတ်ပင် မတွေ့ဘူးကြော့ဘူး မခံစားဘူး (မနောသမ္ပဿ ဖြစ်ချုံ့မျှ) စိတ်မကူးဘူးသော အာရုံတို့၌ ဖဿ မဖြစ်သောကြောင့် ဝေဒနာမဖြစ်၊ ဝေဒနာ မဖြစ်သောကြောင့် ထိုမတွေ့ဘူး စိတ်မကူးဘူးသော အာရုံတို့၌ တဏှာမဖြစ်၊ နတ်ပြည်ရှိသည်ဟု မကြားဘူးသော လူမျိုး၌ နတ်သွီးနတ်သားအကြောင်း စိတ်မျှ မကူးဘူး၍ (သောတသမ္ပဿ - မနောသမ္ပဿ မဖြစ်ဘူးချေ။) ထို့ကြောင့် နတ်သွီး နတ်သားဘဝကိုမှန်း၍ စိတ်ကူးအားဖြင့် ခံစားမှု ဝေဒနာ မဖြစ်၊ ဝေဒနာ မဖြစ်သောကြောင့် နတ်သွီး နတ်သားဘဝကို တောင့်တမှု ဟဏှာလည်း မဖြစ်ချေ။

တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်ပုံ ဖါးကို မြွေဖမ်းရာ၌ စွဲစွဲလမ်းလမ်း မလွှတ်တန်းဖမ်းထားသကဲ့သို့ တဏှာဖြင့် တပ်မက်ခင်မင် လိုချင်တောင့်တမိသော အာရုံ၌ တန်းတန်းစွဲ ငန်းငန်းတက် ဖြစ်နေသော တဏှာအကြီးစားကို “ဥပါဒါန်” ဟု ဆိုသိက၏။ ထိုတဏှာဖြင့် တပ်မက်မိသော အာရုံ၌ အထင်အမျိုးမျိုး ဖြစ်ကာ အယူမှားနေသော ဒိဋ္ဌိကိုလည်း ဥပါဒါန်ဟု ခေါ်၏။ [ဥပ = လွန်လွန်ကဲကဲ စွဲစွဲလမ်းလမ်း + အာဒါန = ယူခြင်း။] မြန်မာရာဇဝင်၌ ရှင်ဘုရင် တဥျားသည် တောလယ်သွားရာမှ နတ်သွီးနှင့် တွေ့ခဲ့၍ စွဲလမ်းအားကြီးသဖြင့် ရူးဘူးသတတ်၊ နတ်သွီးနှင့် တွေ့ရခြင်းသည် စက္ခုဖဿတည်း၊ ထိုဖဿကြောင့် သာယာမှု သုခဝေဒနာဖြစ်၏၊ ထိုသုခဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်၏၊ ထိုတဏှာကြောင့် လွန်ကဲ ပြင်းပြစွာ ဥပါဒါန်ဖြစ်လေသည်။ နဂိုရ်က နတ်သွီးကို တပ်မက်မှု တဏှာမဖြစ်ခဲ့လျှင် ဥပါဒါန်လည်း ဖြစ်မည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဥပါဒါန်ဟူသမျှ တဏှာကြောင့် ဖြစ်ရသည်ဟု မှတ်။ [ဘဝ အဆက်

မပြတ်အောင် သံသရာလည်ပုံ သတ္တတယောံ ဆက်ကာ ဆက်ကာ
ဖြစ်ရပုံကို ပြနေသော တရားတော်ဖြစ်၍ “ဝေဒနာကြောင့် တဏှာ
ဖြစ်, တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်ရသော” အဆက်ကို ပြထားတော်
မူသည်။ ဝေဒနာကြောင့် သဒ္ဓါတရားစသည်တို့ ဖြစ်၍ ဝိပဿနာ
အားထုတ်လျက် သံသရာ အဆက်ဖြတ်နည်းလည်းရှိပါသေးသည်။]

“ဘဝ” ဟူရာ၌ ကမ္မဘဝ-ဥပပတ္တိဘဝ ဟု ဘဝ
ဥပါဒါန်ကြောင့် ၂ မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် သင်္ခါရ အရ၌ ပြခဲ့သော
ဘဝဖြစ်ပုံ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံသည် ကမ္မဘဝမည်၏။

ထိုကံကြောင့် နောက်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်နှင့် ကမ္မဇရုပ်တို့ ဖြစ်ရ
ခြင်းသည် ဥပပတ္တိ ဘဝမည်၏။ ချဲ့ပြီးအံ့—ယခုဘဝ၌ အာရုံတခုခုကို
(သား-မသား စသည်ကို) ဥပါဒါန်ဖြင့် စွဲလမ်းနေရာ, ထိုဥပါဒါန်
အရင်းခံ၍ သူ့ကို ရဘို့ရန်- ရပြီးပြန်လည်း ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်
ဘို့ရန် အကုသိုလ် ကံကိုလည်း ပြု၏။ နောက်ဘဝ၌ အတူ တကွ
ချမ်းသာသုခ ရဘို့ရန် ကုသိုလ်ကံကိုလည်း ကြိုးကြိုးစားစား ပြု၏။
ဤကံမျိုးသည် ယခု လက်ရှိအာရုံကို စွဲလမ်းသော ဥပါဒါန်ကို
အရင်းခံ၍ ဖြစ်ရသော ကမ္မဘဝတည်း။ တချို့ကား— နောက်ဘဝ
လူ့ပြည် နတ်ပြည်၌ ကာမဂုဏ်တွေကို ခံစားလိုသော ဥပါဒါန်
ဖြစ်၏။ ထိုဥပါဒါန်ကြောင့် (မသူတော်တို့ တရားနာမိ၍ ကောင်းမှု
အထင်ဖြင့်) မကောင်းမှုကံကိုလည်း ပြုမိ၏။ (သူတော်ကောင်းတို့
တရားကို ကြားနာရ၍) ကောင်းသော ကံကိုလည်း ပြုမိ၏။ ရူပဘုံ
အရူပဘုံ၌ကား ထိုကာမ ချမ်းသာထက်ပင် ချမ်းသာသေး၏— ဟု
စွဲလမ်းမှု ဥပါဒါန်ကြောင့် ရူပကံ အရူပကံကိုလည်း ပြုပြန်၏။ အယူ
မှားမှု ဒိဋ္ဌိဥပါဒါန်ကြောင့် ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ ဟူသော ကမ္မ

ဘဝတွေ ဖြစ်သေး၏။ ထိုသို့ကမ္မဘဝဖြစ်လျှင် နေဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေ
ဝိညာဉ်နှင့် ကမ္မဇရုပ် ဟူသော ဥပပတ္တိဘဝလည်း ဖြစ်ရတော့မည်
သာ။ ထို့ကြောင့် ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝါ=ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝ
ဖြစ်သည် ဟု ဟောတော်မူသည်။

ဘဝကြောင့် ဇာတိ နောက်ဘဝ၌ ဝိညာဉ်နှင့် ရုပ်တို့ ပဌမ
ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏ ဖြစ်မှုကို “ဇာတိ” ဟု၎င်း “ပဋိသန္ဓေ”
ဟု၎င်း ခေါ်၏။ ပဋိသန္ဓေ တည်ခြင်း
လည်း ခေါ်သည်။ ထိုသို့ ပဋိသန္ဓေ (ဇာတိ) ဖြစ်လျှင် ရင့်ရော်မှု
ဇရာလည်းဖြစ်ရ၏၊ သေကြေမှု မရဏလည်းဖြစ်ရတော့၏။ မည်သူ
မဆို မသေမှီ ရင့်မှု ဇရာဖြစ်သေး၏၊ သေတော့မည် ဆိုလျှင် နဂိုရုပ်
ကလေးတွေ ဆွဲဆွဲမြေ့သာ၏။ ထို ဆွဲဆွဲမြေ့မှုလည်း ဇရာပင်တည်း။
ဤစကားစဉ်အရ “သတ္တာတွေ ဘာကြောင့် သေရပါလိမ့်” ဟု
စဉ်းစားလျှင်၊ ဆွဲဆွဲမြေ့ရင့်ရော်မှု ဇရာကြောင့် သေရ၏ ဟု အဖြေ
တွေ့ရလိမ့်မည်။ “ဘာကြောင့် ဇရာဖြစ်ရပါလိမ့်” ဟု စဉ်းစားပြန်
လျှင် ပဋိသန္ဓေ တည်နေမှု ဇာတိရှိသောကြောင့် ဇရာဖြစ်ရသည်”
ဟု အဖြေတွေ့၏။ “ဘာကြောင့် ဇာတိဖြစ်ရသနည်း” စသည်ဖြင့်
ဆက်ကာ ဆက်ကာ စဉ်းစားပြန်လျှင် ရှေးဘဝ၌ ယခုဘဝဝိညာဉ်
နှင့် ကမ္မဇရုပ်တို့ကြောင့် ဇာတိဖြစ်ရသည်၊ ဥပါဒါန်ကြောင့် ကမ္မ
ဘဝဖြစ်ရသည်၊ တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန် ဖြစ်ရသည်၊ ဝေဒနာ
ကြောင့် တဏှာဖြစ်ရသည်၊ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာ ဖြစ်ရသည်၊
ဤသို့ စသည်ဖြင့် အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရ ဖြစ်ရသည် - ဟု အဖြေ
တွေ့နိုင်ပေသည်။

သောကစသည် ဖြစ်ပုံ ဆွေချီး ဥစ္စာ အစရှိသည်တို့၏ ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးမှုကြောင့် ဖြစ်ရသော ဝမ်းနည်းခြင်းသည် သောကမည်၏၊ ငိုကြွေးခြင်းသည် ပရိဒေဝ မည်၏၊ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ဖြစ်စေ၊ စိတ်မှာဖြစ်စေ ဆင်းရဲနေခြင်းသည် ဒုက္ခမည်၏၊ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ရခြင်းသည် ဒေါမနဿ မည်၏၊ အလွန်ပြင်းထန်စွာ စိတ်ပင်ပန်းခြင်းသည် ဥပါယာသမည်၏၊ ဤ သောကစသည်တို့သည် ဘဝတိုင်း၌ တွေ့ကြုံရသောတရားများ မဟုတ်ကြ၊ လူ့ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေတည်ပြီး၍ မကြာခင်သေရ သူ-နတ်ဘဝ မြဟွာဘဝ၌ ဖြစ်ရသူတို့မှာ ဤသောကစသည် ဖြစ်ခွင့်မရှိ၊ သို့သော် ဇာတိရှိလျှင် တချို့ဘဝ၌ တွေ့ကြုံရတတ်သောကြောင့် ဇာတိ၏ အကျိုးအဆက်ဆက်မျှကို ပြတော်မူလိုခြင်း(သံသရာ၌ ကျင်လည် နေရသမျှ ဤ ဒုက္ခမျိုးနှင့် မကင်းနိုင်ကြ ဟု ပြတော်မူလိုခြင်း)ကြောင့် “ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ” ဟု ဟောတော်မူပြီးနောက် သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ ” ဟု ဆက်လက်၍ ဟောတော်မူသည်။

သံသရာစက်လည်ပုံ ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်၌ “ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ ” ဖြင့် လွန်ခဲ့ပြီးသော အတိတ်ဘဝ ရှိနေကြောင်းကို ပြ၍ “ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ ” မှစ၍ “ ဥပါဒါရပစ္စယာ ဘဝေါ ” ၌ ကမ္မဘဝထိအောင် ယခုဘဝ၌ ဖြစ်ပျက်ပုံ ကို ပြတော်မူ၏၊ မှန်၏-ရှေးဘဝ၌ သင်္ခါရကြောင့် ယခုဘဝ၌ စိတ်ဝိညာဉ် စေတသိက်နှင့် ရုပ်ခန္ဓာ ဖြစ်ရသဖြင့် သတ္တတယောက် အကောင်အထည် ပေါ်လစ၏၊ ထို နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဠာယတန ဖြစ်ရလျှင် ယခုဘဝ၌ မြင်မှု ကြားမှု နံမှု အရသာခံမှု

တွေထိမူ စိတ်သိ သိမူတွေ ဖြစ်ပေါ်ကာ လူမှုရေးရာတွေ အကုန် အစင် ဖြစ်နေနိုင်လေပြီ။ ထိုအခါ ဖဿ ဝေဒနာစ၍ ဥပါဒါန် ဖြစ်သဖြင့် နောံဘဝ၌ ဆက်၍ ဖြစ်သော “ ကမ္မဘဝ ” ဟု ခေါ်သော ကံသင်္ခါရတရားတွေ ဖြစ်ရပြန်လေသည်။ ထို ကံသင်္ခါရ ဖြစ်လာက တည်းက အဝိဇ္ဇာလည်း အရင်းခံပြီး ဖြစ်နေပြန်၏။ ထို ကမ္မဘဝ ကြောင့် နောက်ဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်အသစ် ဟူသော ဥပပတ္တိ ဘဝ ဖြစ်ပြန်ရကား ဇာတိ ဇရာ မရဏတွေဆက်၍ ပွားပြန်တော့ သည်။ ဤနည်းအရ စဉ်းစားလိုက်လျှင် သတ္တာ ဟု၎င်း “ ငါ = သူ = ယောကျ်ား = မိန်းမ ” ဟု၎င်း ခေါ်ဆိုနေကြခြင်းသည် နာမည်မျှသာ ဖြစ်၏။ အမှန်မှာ—သတ္တာမရှိ၊ သူ ငါ စသည်မရှိ၊ ရုပ်နာမ်တရားကို သူ သဘာဝအတိုင်း ဆိုင်ရာကိစ္စကို ရွက်ဆောင် နေခြင်းသာဖြစ်၏။ စီမံဖန်ဆင်း၍ ပေးနိုင်သူ မရှိ၊ အနတ္တလက္ခဏာသုတ်၌ ပြခဲ့သော အတ္တလည်း မရှိ၊ အဝိဇ္ဇာနှင့် သင်္ခါရ စသည်တို့လည်း မည်သည့် ကမ္ဘာကစ၍ ဖြစ်ခဲ့ကြသည် ဟု အစမရှိရကား မိမိအဘို့ဆိုလျှင် မိမိ လည်း အစမရှိပင် ဖြစ်ရတော့သည်။

<p>အစမရှိသော်လည်း လက်တွေ့မှန်ပုံ</p>	<p>ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားစဉ်အရ ရှေ့အစွန်း အစကို ဉာဏ်ဖြင့် လိုက်၍ကြည့်သည့်အခါ အစွန်းအစ မတွေ့ရဘဲ “ လိုက်လေ ပြေးလေ ” ဖြစ်နေရကား “ ရှေ့အစွန်းအစ မရှိ ” ဟုပင် မှတ်ထား ရတော့မည်။ သို့သော် ထိုသို့ မှတ်ထားခြင်းကား ပုထုဇဉ်တို့ ဉာဏ် ဖြင့် ကေနဒိဋ္ဌ သိရှိရ၍ အားရ ပါးရ သဘောကျသော မှတ်ထား ခြင်း မဟုတ်သေးချေ။ ဤနေရာဝယ် ပြောစမှတ် တမျိုးကို ပြဉ္စုး</p>
--	---

မည်၊ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း တနေရာ၌ ဆရာ အစဉ်အဆက် မကျေနပ်သော အယူအဆကလေး တချက် ရှိ၏။ စာသင်သား တပါးက ဆရာတော်တပါးအား လျှောက်သည့် အခါ “ အရိမေတ္ထေယျ ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူလာပါလိမ့်မည် , အဲဒီအခါကျမှ သေသေချာချာ လျှောက်ပေတော့” ဟု အဖြေပေးတော်မူသတဲ့။ ဆရာတော်တပါးကမူ “ ကိုယ့်ကိုယ်တိုင် ဘုရားဖြစ်အောင် ပါရမီဖြည့်ပါ, ဘုရားဖြစ်တော့မှ သေသေချာချာ သိရပါလိမ့်မည် ” ဟု အဖြေပေးသတတ်။ ထိုဆရာတော်များ အဖြေပေးကြသလို ရှေ့အစွန်းအစကို တွေးကြရာ၌ ယခုခေတ်ဝယ် မည်သည့် ပညာရှိတို့မှ ကျန်အောင် ဖြေနိုင်တော့မည် မဟုတ်။ မိမိကိုယ်တိုင် အရိယာ အဖြစ် ရောက်၍ တရားပေါက်မှ ဖြစ်စေ နောက်ဘုရားတဆူ ပွင့်တော်မူမှ ဖြစ်စေ ပိုင်နိုင်သော အဖြေကို ရကြပေလိမ့်မည်။ ယခုစာတို့၌ တွေ့ရသည်မှာကား “ ပုဗ္ဗကောသိ နပညာယတိ = ရှေ့အစွန်း အစကို မသိအပ် မသိနိုင် ” ဟုသာ တွေ့ရပေသည်။ ဤသို့ ရှေ့အစွန်း အစကို မသိရသော်လည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း အရ လက်တွေ့ အဖြစ်အပျက်တွေ ကား မှန်ကန်လှတော့သည်။ စက္ခာယတန မရှိလျှင် စက္ခုနှင့် ဆိုင်သော ဖဿ မဖြစ်, ဖဿ မဖြစ်လျှင် ဝေဒနာ မဖြစ်, ဝေဒနာ မဖြစ်လျှင် တဏှာ မဖြစ်, စက္ခာယတန ရှိသောကြောင့်သာ ဖဿ စသည် ဖြစ်ရ၏။ ထို စက္ခာယတနလည်း ရှေးကံ သင်္ခါရကြောင့် စိတ်ဝိညာဉ် နာမ်ရပ် ဖြစ်ရာတွင် ပါဝင်ခဲ့ရ၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် စစ်ဆေးကြည့်သည့်အခါ လက်တွေ့အားဖြင့် မှန်ကန်နေသည်ကို တွေ့ပါလိမ့်မည်။

အချို့ နှစ်စွဲပုံ

သံသရာ
အဆုံးသတ်ပုံ

ဆက်တွယ် မရှိ၊ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာစသည် ဖြစ်သောကြောင့် သာ နောက်တစ်ကြိမ် ဆက်ရပြန်လေသည်။ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာသည် သံသရာစက်၏ အခြေအမြစ် ဟု သိရ၏။ သို့ဖြစ်လျှင် အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာအမြစ်ကို ဖြတ်နိုင်ဘို့ အရေးကြီး၏။ ဘယ်နည်း ဖြင့် ဖြတ်မည်နည်း... တဏှာသည် သူများသန္တာန်မှာ ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ ကိုယ့် သန္တာန်မှာဖြစ်၏။ ထိုတဏှာဖြစ်တိုင်းလည်း အဝိဇ္ဇာ ပါနေ၏။ ကိုယ့်သန္တာန်မှာ ဖြစ်သော တဏှာနှင့် အဝိဇ္ဇာတို့ကို ကိုယ်တိုင်ဖြတ်လျှင် ဘာကြောင့် မပြတ်ဘဲ ရှိမည်နည်း။ အထူး စင်ကြယ်သော သီလ မြေပြင်ဝယ် ကြိုးစား အားထုတ်ချင်သော ဝိရိယခြေအစုံကို တည့်မတ်စွာ ရပ်တည်၍ သမာဓိ တည်းဟူသော ဒါးသွေးကျောက်၌ ထက်မြက်စွာ သွေးအပ်သော ဝိပဿနာဉာဏ် သန်လျက်ကို အချက်ကျ စွဲကိုင်ကာ ဝိညာဉ်နာမ်ရုပ်တို့ ဆက်ကာ ဆက်ကာ ဖြစ်နေသော ကိုယ်ခန္ဓာဝယ် “အထည်ကိုယ် အမာခံ အနှစ်အမတေ” ဟု ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုရလောက်သော အတ္တလည်း မရှိ၊ မပျက်စီးဘဲ အမြဲချမ်းသာနေသော အရာလည်း မရှိ၊ တင့်တယ် သော အရာလည်း မရှိ၊ “အားလုံးသော ဝိညာဉ်နာမ်ရုပ်တို့သည် အနတ္တ - အနိစ္စ - ဒုက္ခဖြစ်၍ အမြဲ ပျက်စီး သေပျောက်နေသော အသုဘတွေချည်းပါ တကား”... ဟု စိတ်ပါလက်ပါ ဆင်ခြင်ဖြတ် တောက်ပါလျှင် အဘယ်မှာနှစ်သက်မှုတဏှာနှင့် အဝိဇ္ဇာမပြတ်ဘဲ နေနိုင်ပါတော့ မည်နည်း။ တဏှာနှင့် အဝိဇ္ဇာဖြတ်လျှင် သင်္ခါရ လည်း မဖြစ်၊ ကမ္မဘဝလည်း မဖြစ်တော့ရကား နောက်ဘဝ၌ ဝိညာဉ်အဆက် မရှိတော့ဘဲ သတ္တာတယေဒ်အတွက် သံသရာ အဆက်ပြတ်၍ အသန္တတဇာတ်သု တည်ရလေတော့သည်။

အနာဒိဒံ ဘဝစက္ကံ၊ ဝိတ ကာရက ဝေဒကံ၊
နိစ္စ သုခ သုဘဏ္ဍေဟိ၊ သုညံ ပဿေ ပုနပ္ပုနံ။

ဣဒံဘဝစက္ကံ- ဘဝများမြောက် , ဒုက္ခဆောင်လျက်, အခေါင်
ရှည်ကြာ, သံသရာဘက်ယွန်း, ဤစက်ဝန်းသည်။ အနာဒိ, အနာဒိ
ဝတ- ကမ္ဘာ့ကမ္ဘာ, အစရှာလည်း, ရစရာပိုင်ပိုင်, ရှေ့နိုင်လေစွ
တကား၊ ဝိတ ကာရက ဝေဒကံ- သူပြုစီမံ, သူခံစံ ဟု, ဆိုရန်အတ္တ,
မရအလျင်း, ကင်းလေစွတကား၊ နိစ္စ သုခ သုဘဏ္ဍေဟိ - မြဲရန်
အချက်, ချမ်းသာကွက်နှင့်, သက်သက်မနွှော, တင့်တယ်သော
သဘောတို့မှ၊ သုညံ- မရှိလုံးလုံး, သုညံလေစွတကား၊ ဣတိ- ဤသို့၊
ပုနပ္ပုနံ- တနေ့တရက်, တနံနက်မျှ, မက စိတ်စွဲ, ထပ်တလဲလဲသာ
လျှင်၊ ပဿေ- မိဋ္ဌာန် မြင့်မြင့်, နိဗ္ဗာန်ပွင့်အောင်, မလင့်ပုံသေ,
ရှုစားသင့်လေတော့သတည်း။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဖွတ်ဖွယ်ပြီးပြီ။

အမှာ ။ ။ ဤနေရာငယ် သတိပဋ္ဌာန် တရားတော်အရ သီလ-
သမာဓိ-ပညာ တို့၏ ဖြစ်ပုံကို ပြသင့်သော်လည်း ဓမ္မအခဏ်းဖြင့် ကျမ်းကြီး
ကျယ်ဝန်းမည်စိုး၍ ထို သတိပဋ္ဌာန် တရားတော်ကို ချန်လှပ်ကာ သဘာဝ
ပြုပြင်ရေးနှင့် ဆိုင်သော တရားများကိုသာ ထုတ်ဖော်ပြောပြတော့မည်။

အနာဂတဘယသုတ်တော်

၁။ အနာဂတ်ဘေး
 ၅ မျိုး

ဘိက္ခုတို့....ဤ ပြုလုပ်တံ ဘေးတို့သည် ယခု
 (ထိုသုတ်တော်ကို ဟောတော်မူချိန်မှာ)မဖြစ်
 သေးဘဲ နောင်အခါဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ ထိုဘေး
 များကို သင်တို့သိထားနှင့်ကြ၊ သိပြီး၍ ထိုဘေးများ မပေါ်လာ
 အောင် ကြိုးစားကြ၊ ထိုဘေးတို့ကား—

၁။ (မိမိကိုယ်ကို ဣန္ဒြေရရနှင့် နေတတ်အောင် ပြုပြင်သော
 အားဖြင့်) ခန္ဓာကိုယ်၏ တိုးတက် ကြီးပွားမှုလည်း မရှိကြသော၊
 သီလ သိက္ခာ တိုးတက်မှုလည်း မရှိကြသော , စိတ်နေ စိတ်ထား
 သမာဓိတိုးပွားမှုလည်း မရှိကြသော, လောကုတ္တရာပညာ တိုးပွား
 မှုလည်း မရှိကြသော ရဟန်းတို့သည် သူတို့ကိုယ်တိုင် ဥပဇ္ဈာယ်
 ဆရာကြီး(သွန်သင်ဆုမ္မမည သိက္ခာပေးဆရာကြီး)လုပ်ကာ အခြား
 သူတို့ကို ရဟန်းပြုပေးကြ လိမ့်မည်။ ထိုသို့ အရည်အချင်း မရှိသော
 ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတို့သည် မိမိတပည့်များကို ကိုယ်နေစိတ်ထား သီလ
 သမာဓိ ပညာ တိုးပွားအောင် ဆုမ္မနိုင်ကြတော့မည် မဟုတ်။ ထို
 တပည့်များလည်း ကိုယ်နေ စိတ်ထားနှင့် သီလ သမာဓိ ပညာ
 တရား တိုးပွားခြင်း မရှိဘဲ မိမိတို့၏ လက်အောက် တပည့်များကို
 ရဟန်းပြုပေးကြလိမ့် ဥပမည်။ ဤသို့ အဆက်ဆက် တရားပျက်ခြင်း
 ကြောင့် ဝိနည်းပျက်ပြားခြင်း ဟူသောဘေး ပေါ်လာလိမ့်မည်။

၂။ ဤ ၂ နံပါတ်၌ နိဿယည်း ဆရာလုပ်၍ တပည့်များကို
 နိဿယည်းပေးခြင်းသာ ထူးသည်။ [ဆရာရင်း တပည့်ရင်း မဟုတ်

ဘဲ အရပ်တပါးမှ လာနေသော တပည့်များ၏ အမှီခံ ဆရာကို နိဿယည်းဆရာ ဟု ခေါ်၏။]

၃။ ခန္ဓာကိုယ်နှင့် သီလ သမာဓိ ပညာ တိုးပွားမှု မရှိကြသော နေခံခေတ်ရဟန်းတို့သည် အဘိဓမ္မာတရား ဉာဏ်ရမှုနှင့် ယှဉ်သော တရားများကို ဟောကြသည့်အခါ မကောင်းသော စိတ်ထားဖြင့် သူတပါးတို့ကို ပုတ်ခတ်စော်ကားခြင်း ပစ္စည်းရအောင် ဟောခြင်း တို့ဖြင့် စိတ်ဆိုး စိတ်ညစ်တွေ ပေါ်ပေါက်၍ တရားစစ် သဘောမှန် ကို သိကြတော့မည် ဟုတ်၊ ဥပမာ — သင်္ဂြိုဟ်စကားပြောရင်း ညင်းကြုံကြ ကိုယ်တတ်ကြောင်းပြကြ လာဘ်ရမှုများကိုလိုလားကြ သဖြင့် လောဘ၏ လိုချင်မှု ဒေါသ၏ စိတ်ဆိုးမှု စသည်တို့ကြောင့် သဘောအမှန်ကို ဝေဘန် နားလည်မှု မရှိကြတော့ဘဲ သူတို့ကိုယ် တိုင်ပင် ပစ္စည်းလိုချင်ကြသော လောဘ , သူတပါးကို စော်ကား လိုသော ဒေါသတွေ ဖြစ်နေတော့သကဲ့သို့တည်း။

၄။ ကိုယ်အနေအထားနှင့် သီလ သမာဓိ ပညာတိုးပွားမှု မရှိ သော နေခံခေတ် ရဟန်းတို့သည် ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ဟောထား တော် မူခဲ့၍ လေးနက်လှစွာ ခန္ဓာ , အာယတန , ဓာတ် , သစ္စာ , ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်များကိုဟောလျှင် မနာချင်ကြ၊ ထိုတရား များကို သင်ယူထိုက်သည် ဟုပင် မမှတ်ထင်ကြ၊ သာသနာ့ပြင်ပ ဖြစ်သူတို့က ရွတ်၍ကောင်းအောင် အဆန်းကကြယ် ဖွဲ့စီအပ်သော ဂါထာများကိုသာ နားထောင်လိုကြ သင်ယူလိုကြလိမ့်မည်။ [ယခု အခါဝယ် ဘုရားဟောဇနာ ပါဠိတော် အစစ်အမှန်ကို မသင်ယူ

လိုဘဲ သင်ရသော်လည်း စိတ်တက်ကြွခြင်းရှိဘဲ အခြားဘာသာ စကားများကို သင်ရမှ စိတ်အားထက်သန်ကြပုံမျိုးတည်း။]

၅။ ကိုယ်နေကိုယ်ထား သီလ သမာဓိ ပညာတိုးပွားခြင်း မရှိကြသော နောက်ခေတ် ရဟန်းတို့သည် အလျော့အတင်း ၂ မျိုး ရိရာဝယ် အလျော့ဘက်၌သာ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် လုပ်ကြလိမ့်မည်။ တောကျောင်းစသည်၌ ငြိမ်သက်စွာ တရားနှင့် နေမှုကိစ္စ၌ လုလ္လဝိရိယ လျော့ချထားကြလိမ့်မည်။ “အပေါင်း အဖေတို့မှ ခွဲခွါ၍ တကိုယ်ထည်းနေဘို့ရန်နှင့် မကောင်းသောစိတ်တွေမှခွဲခွါ၍ တရားစိတ်ဖြင့်နေဘို့ရန် စိတ်ကူးမျှ ထည့်ကြတော့မည်မဟုတ်”ဟူလို။

ဓဉ်းစားဘွယ် ။ ။ ထိုဘေးငါးမျိုးလုံးပင် ယခုအခါဝယ် သာသနာတော်၌ ဆိုက်ရေခံလျက် ရှိ-မရှိကို စဉ်းစားသင့်၏။ ၁-၂ နံပါတ်အား (အချို့ဆရာတော်များကို ထား၍) များစွာသော ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့သည် တပည့်များကို နိုင်နင်းအောင် ဆုံးမနိုင်ကြပါသေး၏လော။ မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ကလည်း တပည့်များ ခံညားရုံသေအောင် သီလ သမာဓိ ပညာ တိုးပွားလျက် ရှိကြပါ၏လော။ ထိုဆရာသမား၏ တပည့်တို့က အသက်ကြီး၍ ဆရာဥပဇ္ဈာယ် လုပ်နေပြန်လျှင် ယခင်ဆရာသမား၏ အဆင့်အတန်းကိုမျှ မှီကြပါဉ်းမည်လော။ ၃-၄-၅-နံပါတ် အနာဂတ်သားများလည်း ယခုအချိန်မှာ ဘယ်အခြေ အနေ ရေခံနေပါပြီလဲ။ စာသင်စာချကြရာ၌ (စာမေးပွဲများ၏ စည်းကမ်းကြောင့်) ဗုဒ္ဓဘုရားတော်ထက် ဗုဒ္ဓဘုရားတော်မဟုတ်သော သဒ္ဓါ သင်္ဂြိုဟ် စသည်ကို၎င်း မုဒ္ဓံ တရားတော်ကို အနည်းငယ်ပြု၍ အပိုကျမ်းစာများကို၎င်း သင်ယူရသောအချိန်က

များနေပြီ မဟုတ်ပါလော့။ ထို့ကြောင့်လည်း အချိန်ကြာသလေခံ
ဗုဒ္ဓဟောတော်မူရင်းကို အသိ မများကြသဖြင့် သဒ္ဓါတရားလည်း
မတိုး၊ သာသနာတော်ဆိုင်ရာ သမထဝိပဿနာ ပညာလည်းမတိုး၊
စိတ်နေစိတ်ထားကြီးမားရင့်သန်မှုလည်းမတိုးပွားဘဲ ထို ဘေးကြီး
များဝယ် တဝဲလယ်လယ် ဖြစ်နေကြရပြီ။

၂။ အနာဂတ်ဘေးတနည်း ဘိက္ခုတို့...ယခုအခါမဖြစ်သေးဘဲ အနာဂတ်
ကာလ၌ ဖြစ်မည့်ဘေးငါးမျိုး ရှိသေး၏။ ထို
ဘေးများကို သင်တို့သိထားနှင့်ကြ၊ သိထား
ပြီးလျှင် ထိုဘေးမျိုးတို့ကို စွန့်ပယ်နိုင်သောကြောင့်မည်။ ဘေး
၅ မျိုး ဟုသည်မှာ—

၁။ အနာဂတ် ကာလ၌ ရဟန်းတို့သည် သင်္ကန်းကောင်း
ကောင်းကို အလိုရှိကြလိမ့်မည်။ သင်္ကန်းကောင်းကောင်းကိုအလိုရှိ
ကြသဖြင့် ပုံသုကုရ်တင်ဆောင်ကြတော့မည်မဟုတ်။ တောကျောင်း
များ၌လည်း နေကြတော့မည် မဟုတ်။ ရွာ - နိဂုံး - မင်းနေပြည်
များ၌ နေထိုင်၍ သင်္ကန်းကောင်းကောင်းရသော အမျိုးမျိုးသော
မအပ်မရာ နည်းတို့ဖြင့် ရွာမှီးကြလိမ့်မည်။

၂။ အနာဂတ်ကာလ၌ ရဟန်းတို့သည် ဆွမ်းကောင်းကောင်း
အလိုရှိကြလိမ့်မည်။ ဆွမ်းကောင်းစားလိုကြသဖြင့် ပိဏ္ဏပေါက်စုတင်
ကိုလည်း မဆောင်၊ တောကျောင်း၌လည်း မနေကြတော့ဘဲ၊
ရွာနိဂုံး မင်းနေပြည်တို့၌ နေထိုင်ကာ ဆွမ်းကောင်းရမှု အတွက်
အမျိုးမျိုးသော မအပ်မရာ နည်းတို့ဖြင့် ရွာမှီးကြလိမ့်မည်။

၃။ အနာဂတ်ကာလ၌ ရဟန်းတို့သည် ကျောင်းကောင်းများကို အလိုရှိကြလိမ့်မည်။ ကျောင်းကောင်းနေလိုကြသဖြင့် ရုက္ခမူရဘင်ကို မဆောက်တည်ကြတော့၊ တောကျောင်း၌ မနေကြတော့ဘဲ၊ ရွာနိဂုံး မင်းနေပြည်တို့၌ နေထိုင်ကာ အမျိုးမျိုးသော မအပ်မရာ နည်းတို့ဖြင့် ကျောင်းရှာဖွေကြလိမ့်မည်။

၄။ အနာဂတ်ကာလ၌ ရဟန်းတို့သည် ဘိက္ခုနီ သိက္ခမာန် သာမဏေမတို့နှင့် (ယခုခေတ်- သီလရှင် ရသေ့မတို့နှင့်) ရောရော နှောနှော နေကြလိမ့်မည်။ ထိုသို့ နေခြင်းကြောင့် ဖြစ်ဘွယ် အပြစ်တို့ကား- မပျော်မွေ့ဘဲသော်လည်း သာသနာတော်၌ နေလိမ့်မည်၊ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသော အာပတ်သို့သော်လည်း ရှောင်လိမ့်မည်၊ လူသော်လည်း ထွက်လိမ့်မည်။

၅။ အနာဂတ် ကာလ၌ ရဟန်းတို့သည် ကျောင်းတိုက်၌ ရှိသော အာရာမ်စောင့် (ကပ္ပိယ) သာမဏေများနှင့် ရောရော နှောနှော နေကြလိမ့်မည်။ ထိုသို့ နေသဖြင့် ဖြစ်ခွင့်ရှိဘော အပြစ်တို့ကား- စားသောက်ဘွယ် များကို နောက်တနေ့ စားသောက်ဘို့ရာ သိမ်းထားမှုကိုသော်လည်း ပြုကြလိမ့်မည်။ ဟင်းသီးဟင်းရွက် မှိုက်ပျိုးဘို့ရာ မြေကို ကိုယ်တိုင် သော်လည်း တူးဆွကြ လိမ့်မည်။ (မအပ်သော အသုံးအနှုန်းဖြင့်) အတူး အဆွသော်လည်း ခိုင်းလိမ့်မည်။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ကို ကိုယ်တိုင်သော်လည်း ဆွတ် ခူးလိမ့်မည်။ (မအပ်သော အသုံးအနှုန်းဖြင့် အဆွတ် အခူးသော်လည်း ခိုင်းလိမ့်မည်)။ [ဤ ဘေး ၅ မျိုးလည်း ယခုအခါ သာသနာတော်၌ ဆိုက်ရောက်နေပြီ။ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပဉ္စကနိပါတ် ယောဓာဇိဝဂ်။]

သာသနာ့ကွယ်ကြောင်း တရား

- က။ သာသနာ့ ကွယ်ကြောင်း ၅ ပါး ဘိက္ခုနီ... (ပရိယတ် ပတိ ပတ် ပတိဝေဓသဒ္ဓမ္မ ခေါ်)
သာသနာတော်၏ ကွယ်ဘို့ရာ
 မကောင်းတရား ၅ ပါးရှိ၏—၁။ ရဟန်းများ တရားမနာကြခြင်း။
- ၂။ ပိဋကတရားတော်များကို လေးလေး စားစား မသင် ယူခြင်း။
- ၃။ ပိဋကတရားတော်များကို နှုတ်ရ ဆောင်ရွက် ထားသော် လည်း ထို တရားတော်များ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ် တို့ကို မစဉ်းစားမကြံစီခြင်း။
- ၄။ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို စဉ်းစားကြံစီ၍ သိပါသော်လည်း သိသည့်အတိုင်း တရားနှင့် လျော်အောင် မကျင့်ခြင်း၊ ဤ ၅ မျိုးတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ သာသနာ့ကွယ်ကြောင်း ၅ ပါးတွင် ၁ - “တရားမနာ” ဟူရာ၌ ဆိုင်ရာတိုက်တာကို အုပ်စီးသော ဆရာတော် များ၏ ပါဠိသတိမှ ထုတ်ဖော်ဟောပြောသော တရားမျိုးကို မနာကြ ခြင်းတည်း။ ယခုအခါ၌ ကား ထိုသို့ လေးနက်သော တရားတော်ကို ဟောပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်ပင် ရှားပါးလေပြီ။ ၂ - “စာပေမသင်ခြင်း” ဟူရာ၌ သဒ္ဒါသင်္ဂြိုဟ်ဘို့သို့ စာမျိုးကို သင်ရုံမျှဖြင့် အချိန်ကုန်၍ ဗုဒ္ဓရှင်ဘော်မြတ်၏ လေးနက်သော သုတ္တန်များကို မသင်ကြလျှင် သင်သူရာပင် မရောက်သေးချေ။ ၃ - “နှုတ်ရမဆောင်ခြင်း” ဟူရာ၌

၁။ သာသနာ့ကွယ်ကြောင်း
၅ မျိုး တနည်း

ဘိက္ခုတို့... သာသနာတော် ကွယ်ပ
ဘို့ရာ အကြောင်းအရာ ၅ မျိုးရှိသေး
၏ ၁ - ပိဋက ပါဠိတော် များကို
မသင်ခြင်း၊ ၂ - သင်ပါသော်လည်း ထို သင်အပ်ပြီးသော ပိဋက
တရားတော်များကို သူတပါးအား အကျယ်မဟောခြင်း၊ ၃- ထို
သင်အပ်ပြီးသော ပိဋက တရားတော်ကို အကျယ် - ပြောပြ၍ မပို့ချ
ခြင်း၊ ၄- ထိုသင်အပ်ပြီးသော ပိဋက တရားတော်ကို အကျယ်
အားဖြင့် မရွတ်ဆို မအံ့ခြင်း၊ ၅ - ထို သင်အပ်ပြီးသော ပိဋက

တရားတော်၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ကြံစိ မစဉ်းစားကြခြင်း၊ ဤ ၅ ပါးတည်း၊

မှတ်ချက်။ ။ ဤငါးပါးကား စာပေပိဋကတော် ကွယ်မှု နှင့် ဆိုင်သော အကြောင်းများတည်း၊ စာပေပိဋက ကွယ်လျှင် အကျင့်ပတ်ပတ်လည်း ကွယ်တော့မည်သာ၊ ပတ်ပတ် ကွယ်ပါမူ ကျင့်ပြီးမှသိရမည့် ပတ်ဝေခ သာသနာတော် ကွယ်တော့မည်မှာ ပြောဘွယ်ရာမရှိပြီ၊ ထို့ကြောင့် စာချပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သဒ္ဓါသင်္ဂြိုဟ် တို့ကဲ့သို့ အောက်တန်း စာတွေမှာ အချိန်ကုန် မခံစေဘဲ သဒ္ဓါ ပညာ မြန်စွာတိုးပွားစေမည့် အထက်တန်း ပိဋကပါဠိအဋ္ဌကထာ များကိုသာ အရေးတကြီး ပို့ချသင့်ကြပါသည်၊ ပါဠိတော်များကို မသင်ရဘဲ သဒ္ဓါသင်္ဂြိုဟ်လို အောက်တန်းစာတွေကိုမည်မျှလောက် သင်ကြစေကာမူ ဗုဒ္ဓနှုတ်တော်မှ ထွက်ပေါ်လာသော ပိဋက တရားတော်တွေမှာ ကေန့်ကွယ်ပ ပါလိမ့်မည်၊ “အကျယ်မဟော- အကျယ်ခချ” ဟူရာ၌လည်း ထိုပါဠိတော်၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာဖွင့်ပြသကဲ့သို့ အကျယ်မဖွင့်ပြခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်၊ ယခုကာလ အနုသန္ဓေ အဘက်အထွက်နှင့် သဒ္ဓါရေးစိစစ်ချက် တွေကို ဆိုလိုရင်း မဟုတ်ပါ။

၈။ သာသနာ့ကွယ်ကြောင်း ၅ ပါး တနည်း ဘိက္ခုတို့...သာသနာ့ကွယ်ခြင်း အကြောင်း တရား ၅ မျိုးရှိသေး ၏၊ ၁ - အက္ခရာ ပုဒ် ပါဠိများ မှားမှား ယွင်းယွင်းနှင့် ပိဋကကိုသင် ယူခြင်း၊ [အက္ခရာပုဒ် မှားလျှင် အနက်အဓိပ္ပါယ် အယူ အဆလည်း မှားတော့မည်သာ၊ အနက် အဓိပ္ပါယ် အယူအဆမှားလျှင် ဘုရားအဆုမ္မတော်များ ပျော်ကွယ်

သွားတွယ်ရှိ၏ - ဟူလို၊] ၂-ရဟန်းတို့၏ ပြောဆိုဆုံးမ ခက်ခြင်း၊
 မ-စာချနိုင်လေခံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့က စာမချခြင်း၊ [ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ
 ကွယ်လွန် သွားကြသည့်အခါ ထို ပုဂ္ဂိုလ်များ တတ်သိထားသော
 တရားတော်များ အဆက်ပြတ်၍ သာသနာကွယ်ကြောင်း တမျိုး
 ဖြစ်ရတော့၏-ဟူလို၊] ၄- ပစ္စည်းလာဘ် ပေါများခြင်းကို အလိုရှိ
 ကြသဖြင့် အလျော့ဘက်သို့ လိုက်ကာ သာသနာ ဆုတ်ယုတ်ရေး၌
 ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်လုပ်လျက် သာသနာ တိုးတက်မှု၌ ကား ဆန္ဒ
 ဝီရိယ လျော့ချထားခြင်း၊ ၅-သံဃာကွဲပြားခြင်း၊ ဤ ၅ ပါးတည်း။

မှတ်ချက်။ ၁- နိပါတ်အရ ပြောဆို ဆုမွန်ခြင်းတို့ ယခု
 အခါတိုက်တာတိုင်းမှာလို တွေ့ကြရ၏။ စာချရာ၌ ဝိနည်း သိက္ခာ
 ပုဒ်နှင့် စပ်၍ မသင့်တော်သော အချက်များကို မပြောဝံ့အောင်
 ရှိနေကြလေပြီ။ ၃ - နိပါတ်အရ နဂိုရ်က ဓာချဝါသနာပါသော
 ဆရာတော်အများပင် တပည့်များ၏ အပြောခက်အဆိုခက်မှု-မိမိတို့
 ငယ်စဉ်က ကြိုးစားခဲ့သလို မကြိုးစားကြမှုကြောင့် စာမချလိုတော့ဘဲ
 ဆေးစွာ နေလိုသောဆန္ဒများ အသီး အသီး ပေါ်ပေါက်နေကြ
 သဖြင့် စာချပုဂ္ဂိုလ်လည်း နည်းသည်ထက် နည်းပါးလာလေပြီ။
 ၄-နိပါတ်အရ လာဘ်လာဘပေါများအောင် လိုက်စားသူတွေများ
 နေရုံမက ထိုသူတို့ကပင် အလျော့အတင်းနှစ်မျိုးဝယ် အလျော့ဘက်
 ကို လိုက်ကာ သာသနာဆုတ်ယုတ်ရေး၌ အားပေးခေါင်းဆောင်
 လုပ်သူများ မရှားတော့ချေ။ ၅ - နိပါတ်အရ သံဃာဘေဒကကြံ
 ထိုက်သော သံဃာကွဲပြားမှုမျိုး မဟုတ်သော်လည်း တဘက်နှင့်
 တဘက် မကြေနပ်သော ကွဲပြားမှုမျိုးကား အရပ်တိုင်းလို ရှိနေကြ
 ၏။ တဘက်နှင့် တဘက် မကြားစကားမနာသာ ပြောဆိုစွပ်စွဲကြ

ကော ဆိုင်ရာ ဒကာ ဒကာမတို့ကိုလည်း မိမိတို့ဘက်သား ဖြစ်အောင် သွေးဆောင်ကြသဖြင့် ဒကာ ဒကာမတို့ မှာလည်း “ဆန်စင်ရာ ကျည်ပွလှိုက်” သကဲ့သို့ ရိုက်ကြ နှက်ကြ ရုံးတက် ကြနှင့် အကုသိုလ် များကြလေပြီ။ သာသနာနှင့် စပ်၍ အစိုးရကိုယ်တိုင် မပြုပြင်လျှင် မကွယ်သောလည်း အကျိုးနဲ့ ဘိုကိစ္စတွေ လက်ငင်းကြို တွေနပ်ပါပြီ။ [အအံပီလင်္ကာကား အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်ကြည့်၍ ဆရာတော်ကြီး စီစဉ်အပ်သော လင်္ကာတည်း။]

[လင်္ကာ] (က) အင်္ဂုတ္တိုရ်လာ၊ သာသနာ့ကွယ်ကြောင်း၊ တရား ပေါင် ကဏ္ဍ၊ ရဟန်းများတို့၊ တရား မနံ့၊ စာပေ မှသင်၊ နှုတ်တွင် မဆောင်၊ သိအောင် မမှတ်၊ ပတ်ပတ်ကွာ၊ ဤ ငါးဖြာတည်း။

(ခ) နောက်သာထိုပြင်၊ စာသင်ငယ်လျော့၊ ကျယ်မဟောကြ၊ ကျယ်မချနှင့်၊ ကျယ်စွာမအံ့၊ မကြံမစီ၊ ဤ ငါးလီတည်း။

(ဂ) ဝါတနည်းမှာ၊ အင်္ဂုတ္တရာပုဒ်ပျက်၊ လေ့ကျက် သင်ကြံ၊ ဆုမ္မ မယူ၊ စာချသုရှား၊ လာဘ်များအောင်ကြံ၊ ခိုက်ရန် ကွဲပြား၊ ဤ ငါးပါးသည်၊ ဘုရားသဉ္ဇသာသနာ့ ကွယ်ကြောင်း တည်း။

အနာဂတဘယသုတ်နှင့်
သာသနာ့ကွယ်ကြောင်း တရားပြီး၏။

[ကိုး=အားကိုး+ကွယ်=ကာကွယ်] လောကဝယ်
 တရား
 ကိုးကွယ်ပါ၏ မည်သူမဆို မိမိနှင့် ထိုက်တန်သမျှ အားကိုးစရာ
 ကာကွယ်စရာ ရှိကြရ၊ မရှိသေးလျှင် ရှာထားကြ
 ရ၏။ များစွာသော လူတို့အားကိုး၍ နေကြသော အရာများကား—
 ဆွေမျိုးအားကိုး၊ ပစ္စည်း ဥစ္စာအားကိုး၊ ပညာအားကိုး၊ ရုပ်ရည်
 အားကိုး၊ သတ္တိအားကိုး၊ ခွန်အား အားကိုး၊ မိတ်ဆွေ အားကိုး၊
 ဆရာ အားကိုး၊ လက်နက် အားကိုး၊ (တိုင်းပြည်များ၌ စစ်တပ်
 အားကိုး၊ မဟာမိတ်များအားကိုး) ဟု အမျိုးမျိုးရှိကြ၏။ ဘေးရန်
 ပေါ်လာလျှင် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရေခံလာလျှင် ထို အားကိုးစရာများဖြင့်
 ကာကွယ်ကြ၏။ ထို များစွာသော ကိုးကွယ်(အားကိုး+ကာကွယ်)
 စရာတို့သည်လည်း တရားတော်ကိုးကွယ်ရသလောက် အရာမရေခံ
 ကြပါ။ ချဲ့ဥးအံ့—ပြခဲ့သော အားကိုးစရာ တို့သည် ဘေးရန်ပေါ်
 လာလျှင် အထိုက် အလျော့ ကွယ်ကာနိုင်ကြသဖြင့် သူ့နေရာနှင့်သူ
 ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်ကြပေ၏။ သို့သော် ဆွေမျိုး ဥစ္စာ ပညာ ရုပ်ရည်
 စသည်တို့သည် သူတို့ကိုယ်တိုင် ပျက်စီးတတ်သောကြောင့် မိမိက
 အားကိုးရာတုန်းမှာ သူတို့က ပျက်ပြိုးသွားတတ်ကြ၏။ ဆွေမျိုး
 မိတ်ဆွေ မောင်နှမ သားချင်း သေကြ ပျက်စီးမှု - ဥစ္စာ ပျက်စီး
 ရုဏ်းစိန်ခဲမှု ပျက်စီးမှု စသည်များကြောင့် ဒုက္ခရောက်ရသည့်
 အခါ၌၎င်း မိမိကိုယ်တိုင် အိုရ နာရ သေခါနီးကျသည့်အခါ၌၎င်း
 ထိုလေ ကာကွယ်အားကိုးစရာတွေသည် လုံးလုံး အားကိုးရာ မရတော့
 ဘဲ တရားတော်သာ အားကိုးရာ ပူပေတော့သည်။

“တရား” ဟူရာ၌ ကြားနာရှုတ်ဖတ်ရုံတွင် မကဘဲ
 ကိုယ်ကျင့်တရားမှ အားကိုးရ
 ထို တရားတော်လာတိုင်း မိမိစိတ် ဖြစ်အောင်
 အလေ့ အထပြုထားသော ကိုယ်ကျင့်တရားဖြစ်မှ
 သာ အရေးပေါ်လာလျှင် ကိုးကွယ်ရာ ရနိုင် သည်။ ခန္ဓာကိုယ်
 ကျန်းမာအောင် အစားအသောက် အနေအထိုင် စည်းကမ်းကျကျ
 ပြုပြင်ပါလျှင် ကျန်းမာနိုင်သကဲ့သို့ စိတ်ကိုလည်း တရားစည်းကမ်း
 ကျအောင် အလေ့အထပြုလျှင် စိတ်ချမ်းသာ၍ ဒုက္ခတွေ့သည့်အခါ
 ခံနိုင်ရည်ရှိလာ၏။ ထိုသို့စိတ်ပြုပြင်သော ကိုယ်ကျင့်တရားမဟုတ်ဘဲ
 နားထောင်ကောင်း၍ နာကြသော တရားမျိုးကား အရေးကျလျှင်
 ကိုးကွယ်ရာ မရနိုင်ချေ။ ရှင်းပြဉ်းအံ့— စစ်မဖြစ်မှီက မြန်မာပြည်၌
 ဟောကြပြောကြသော တရားသံတွေသည် မြန်မာပြည်၏ အော်ဆုံး
 နယ်နိမိတ်မှ အထက်ဆုံး နယ်နိမိတ် တိုင်အောင် တရားသံချင်း
 ဆက်တော့မကတ် များပြား ကျယ်ပြန့်ခဲ့ပေ၏။ သို့သော်စစ်အတွင်း
 ၌ကား ထို တရားသံကို နားခံခဲ့သူအများပင် မပါဝင်၍ လူကြွ ရက်ကြ
 ဒါ၊ မြတိုက်ကြ၏။ အလှူ အရက် အတိုက်ခံရသော တရားနာပရိသတ်
 တို့ကလည်း ဝမ်းနည်းဆွေး ဝိုကြွေး လိုက်ကြသည်မှာ (ကောင်း စပ်မိ
 လျှင် ယခုပင်) မျက်စည်ကျကြသေး၏။ အလိုရင်းကား— ထို ဟောခဲ့
 သမျှ နာခဲ့သမျှ တရားတွေသည် ခန္ဓာကိုယ်တွင်း၌ ကိုယ်ကျင့်တရား
 တွေ ဖြစ်နေပါမူ လူ့စိတ် ဟိုက်ခိုက်သူလည်း မဖြစ်နိုင်၊ အလှူ အရက်
 အတိုက်အခိုက်ခံရသောသူ သောတာ ပရိဒေဝလည်း ဤမျှလောက်
 မဖြစ်နိုင်-ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ကြားနာသူတွေကို ကားလိုက်ပါဉ်းတော့၊ ဟောပြောပို့ချ
 နေသော ဆရာသွား၌ ကိုယ်တိုင်လည်း ကိုယ်ကျင့်တရား လုံလောက်

ပါလေ၏လော- ဟု တွေးတောဘွယ်ရာ အကြောင်းများ ရှိနေ၏။
 ကိုယ်တော် တပါးသည် လူအများ၏ ဆွေမျိုးဒိဏ သေဆုံးသည့်
 အခါတိုင်း စိတ်သက်သာအောင် အဟောကောင်းလှ၏။ သို့သော်
 သူ့မယ်တော်ဆုံးသည့်အခါ၌ကား ယူကြီးမရ ချုံးချုံးချစ်ငိုလေရာ၊
 သူ့တရားဖြင့် သက်သာရာ ရဘူးသုတို့က “အရှင်ဘုရား ... သူများ
 အမေ ဆုံးတုန်းကတော့ တရားဟောပြီး၊ ကိုယ့် မယ်တော် ဆုံးတဲ့
 အခါ ဒါလောက်ငိုရသလား” ဟု လျှောက်ကြသောအခါ “ဟ...
 အဲဒါက နင်တို့အမေ၊ ဒီဟာက ငါ့အမေ” ဟု ပြန်ပြောပါလေသတဲ့။
 ထို့ကြောင့် “အဟော-အနာတရားတို့သည် အရေးကြီးက ကိုးကွယ်
 ရာ မရဘဲ၊ ကိုယ်ကျင့်တရားသည်သာ ကိုးကွယ်ရာ ရနိုင်သည်” ဟု
 သတိပြုကြစေလိုပါသည်။ ဤနေရာ၌ တရားအားကိုး၍ တရားဖြင့်
 ကွယ်ကာခဲ့ရသော ကိုယ်တွေ့ဒုက္ခ တချို့ ပြပါဦးမည်။

<p>မိဘတို့ ပစ္စည်း ဆုတ်ယုတ်ချိန်</p>	<p>ဘုန်းကြီး၏ ဆွေမျိုးများမှာ ငရိုးဖလာ အားဖြင့် ကိုယ်ပိုင် လယ် သာကို မှီခို၍ ၎င်း၊ အဘိုးအဖွား ချထား၍ ၎င်း၊ အသက်</p>
<p>မွေးမြူသူများ ဖြစ်ရကား ရှေးခေတ်ကသော် အသောက်အစား ကစားသွားလည်း မရှိ၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူ ကြွေးတင်သူလည်း မရှိ၊ [သရအဂ္ဂိန်မှာမူ ကြွယ်ဝသူများလည်း ရှေးကထက်ပင် ကြွယ်ဝကြ၍ ဆင်းရဲသူများလည်း ရှိကြလေပြီး] ထိုရှေ့ပိုင်း ခေတ်ဝယ် ဘုန်းကြီး၏ ဒကာကြီးနှင့် အဖိုးလေး တော်စပ်သူ ၂ ယောက်ကား လယ်သာလုပ်ကိုင်မှုကို ပင်ပန်းသည် ဟု အထင် ရ၍ စပါးကုန်သည်ကြီးများ လုပ်ခါ အသက်မွေးကြ လေသည်။</p>	

ထိုအခါ ဘကြီးတော်သု နေရှင်တယောက်က “ ဟဲ့...ငါတို့အမျိုး
 ဟာ ရိုးရာ အလုပ်အကိုင်ဖြင့် မွေးခဲ့ကြပါဘူး၊ မင်းတို့ ၂ ယောက်
 ထူ ထူးဆန်းဆန်း မလုပ်ကြပါနဲ့။ ” ဟု တားမြစ်ဘူးသေး သတဲ့၊
 သို့ရာတွင် မန္တလေး ပွဲစား စက်ပိုင်များနှင့် အသိ မိတ်ဆွေဖြစ်၍၊
 ထိုအလုပ်ကိုမှ ဟုတ်တယ်လို့ အသင်ရှိကာ အမြတ်အစွန်း ရသည့်
 အခါ ဖေါဖေါသီသီသုံးစွဲ၍ ရှုံးတဲ့အခါ အိမ်ကစိုက်ထုတ်ခြင်းဖြင့်
 နှစ်ပေါင်းအကော်ကြာလတ်သော် ဆွေမျိုးနေရှင်များ၏ကြွေးများ
 ပတ်လည်ဝိုင်းနေဟန် တူပါသည်။ ဘုန်းကြီး၏ ချက်မြှုပ်အိမ်ရာ
 လည်း အခေါင်ဆုံးကာ အမွေအိမ်ရာတခုသို့ ပြောင်းရွှေ့ကြရပါ
 တော့သည်။ မိဘ ၂ ဥုးလည်း ကြည်နူးခြင်း ဖရှိလှ၊ ဘုန်းကြီးကား
 မန္တလေး၌ စာသင်နေရာက ထိုအကြောင်းကို ကြားရသော်လည်း
 စိတ် မဆင်းရဲလှသေးပါ။ ၂ ဘက် ဘိုးဘွား၏ အမွေအနှစ်များဖြင့်
 ငါ့မိဘများ မဆင်းရဲနိုင်တန်ရာ ဟုသာ တွေးတောမိပါသည်။

<p>စာသင်သားအား ဒုက္ခ</p>	<p>ရဟန်းမဖြစ်မှီ ဆင်းရဲသောနည်းဖြင့် ဆွမ်းမခံ ခဲ့ရသော်လည်း ရဟန်း ဖြစ်သည့် အခါ ဆရာ ရင်း၏ အမိန့်တော်အရ ပခုက္ကူ မူလ စာသင် တိုက်ကြီး၌ စာသင် နေရန် ကား အမှတ်တရ ဒုက္ခကလေးတွေ များလှ ပေ၏။ ရောက်၍ မကြာမှီ ကိုယ်တော် တပါးက “ ဆွမ်း ဖိတ်ရအောင် ” ဟု ခေါ်သွား၍ တော်တော် ခံ့ညားသော အိမ်ကြီး ရှေ့မှာ ရပ်နေကြ၏။ အိမ်ရှေ့မှာလည်း အိမ်ရှင်များနှင့် အမျိုးသွီး တယော ခံ ရှိလေသည်။ ထုံးစံအတိုင်း “ ဘာ အလိုရှိပါတုန်း ဘုရား ”</p>
---------------------------------------	--

ဟု မေးလိုက်သည့် အခါ ထို ကိုယ်တော်က “ ဟောဒီကိုယ်တော် ကလေး မိဝေး ဘဝေးနှင့် စာသင်ချင်လွန်းလို့ ” အစချီသော ပုန်းတောင်းယာစကားသံ အင်တန်ခါနားတွယ်ရာ ဟောကရုဏာ ဖြစ်လောက်သော အချက်များကို မိန့်မြွက်တော် မူလေသော်.... တခါမျှ ဆွမ်းမဖိတ်ဘူး၍ နားရိုင်းနေသော ဘုန်းကြီးမှာ ရင်မနေ နိုင်တော့ဘဲ ထို ကိုယ်တော် ပြော၍ မပြီးမှီပင် တိတ်တိတ်ကလေး ပြန်ပြေးခဲ့ပါတော့သည်။

ထိုကဲ့သို့ ဆွမ်းမဖိတ်လိုသည့်အတွက် အများ ဗုံလောင်း ရသမျှ မျှာနေစဉ် တရံတခါ ရဟန်းအမကြီးများထံမှ ငွေတင်လိုက်သော် လည်း အဆင်သင့် ကပ္ပိယကျောင်းသား မရှိသည့်အခါ (ရဟန်း အမကြီးများနှင့် ထိုဒကာမကြီးများ၏ ကိုးကွယ်နေသော ဝိနည်းဓိုရ် ဆရာတော်များ အထင်သေးမည်စိုးသောကြောင့်) ပြန်ပို့လိုက်ရ တော့၏။ ကျောင်းသားကပ္ပိယ အဆင်သင့်တဲ့ အခါ အပ်သော ပစ္စည်းများကို သုံးစွဲခွင့် ရ၏။ သင်္ကန်း မလုံလောက်၍ ထို့ငတ္ထဖြင့် ကဝါသင်္ကန်းကို ကပ္ပိ (ငယ်) ရဘူးသေး၏။ အခါတပါးသော် ဆွမ်းခံ ပြန်အလာတွင် ပုဉ်းရှင် ကံရှင် ဖြစ်ပေသော မိတ်ဆွေ ဟပေးက သပိတ်ကို ဖွင့်ကြည့်ကာ “ မင်းလိုသာ ဆင်းရဲလျှင် ငါတော့ စာမသင်ဘူး ” ဟု အားပေးရှာသေး၏။ ရသမျှဗုံလောင်း ဆွမ်း ဟင်း ၄-၅ ခွက်သည် မနက်စာမျှ မလောက်။ ည - အဆာ မခိုင်း၍ ဆွမ်းသန့်သန့်ကို နေ့စာချန်ကာ တရံတခါ သူများပေး သော ဟင်း , တရံတခါ ထန်းလျက် , တရံတခါ ရေနံ့ရော၍ အလိုက်သင့် မြှောချခဲ့ရသည်။

တရားကိုသာ
သတိရပုံ

ထိုမျှ ကိုယ်ဆင်းရဲပါသော်လည်း စိတ်ကား မညှိုး
ငယ်ပါ။ “ ငါသည် ရှေးဘဝက ပညာဘက်၌
အားတက်သရော ကောင်းမှုကို ပြုခဲ့သော်လည်း
ဒါနု ဘက်၌မူ အမှတ်တမဲ့ နေခဲ့မိဟန် တူသည်။ ထို့ကြောင့် ယခု
ဘဝ၌ ပညာဘက်အကျိုးပေး၍ ဒါနုအကျိုးမှာ ချို့ချို့ငဲ့ငဲ့ ရှိနေပေ
သည်။ ဒါနုချို့တဲ့မှုကြောင့် ပညာသင်ရာမှာပင် ဆွမ်းပြေည့်စုံ၍
အားအင် နည်းပါးစွာဖြင့် သင်ကြားနေရသည်။ နောင်သံသရာ
ပညာကျိုး ပေးရာငယ် ဒါနုကျိုးလည်း မညှိုးရအောင် ယခုဘဝက
သတိကြီးစွာ ကြိုးစားရပေလိမ့်မည် ဟု တရားကိုသာ သတိရခဲ့ပါ
သည်။ ထိုအချိန်မှာ စစ်ကိုင်းနှင့် မန္တလေးကို မြှင့်ကြည့်လျှင်
မိဘလည်း ပစ္စည်း ပြေည့်စုံ , ဆရာရင်းလည်း (ထိုစဉ်က ပုဉ်းကံ
မရှိရှာ) မိမိစိတ်အလိုအားဖြင့် မည်သည့် ပစ္စည်းရှင်ကိုမျှ လေးကွတ်
ပျူငှါ သွားလေ့ဝင်ထွက်၍ (ပစ္စည်းမူ အတွက်) မဆက်ဆံနိုင်၊
ယခုခေတ် ဖြစ်ပုံမှာလည်း နိဗ္ဗာန်အောင် ပညာတတ်ကောင်းမှု
စသူတို့နှင့် အလွမ်းမသင့်သမျှ အရေးစိုက်ကြတော့မည် မဟုတ်၊
ထို့ကြောင့် “ ပညာသင်ရင်း သေလျှင်လည်း သေပေစေ၊ မသေ
လျှင်လည်း အပြည့်အစုံ တတ်ပေစေ၊ ပညာပြည့်စုံမှ သင့်တော်သလို
စီစဉ်ရတော့မည် ” ဟု ကြံစိကာ “ ဤကဲ့သို့ ဆွမ်းဒုက္ခ ရောက်ရ
ခြင်းသည် ပါရမီနုသေးသော ငါ့အတွက် မထူးဆန်းချေ၊ ဗုဒ္ဓ
ရှင်တော်သည်ပင် တောထွက်တော်မူစက ဆန်ကြမ်းထမင်းများကို
မြင်ရ၍ ပဏ္ဏဝတောင်ခြေမှာ ရွှေခဏမျှ စဉ်းစားခဲ့ရဘူးသေး၏၊
ဗုဒ္ဓ ဖြစ်ပြီးသည့်အခါ ဝေရဉ္စာပြည်မှာ ဝါတွင်း ၃ လပတ်လုံး
မုယောဆန်ကို(နောက်ပါ သံဃာတော်ငါးရာနှင့် အတူ) ဘုဉ်းပေး

တော်မူရသေး၏။ မုဒ္ဒ ရှင်တော်မြတ်သော်မှ ၃ လ ဆင်းရဲတော် မူလျှင် ငါလိုလူကား ၃ နှစ်-၃ ဘဝ ဆင်းရဲသော်လည်း မထူးဆန်း လှ''ဟု ဆွမ်းဆင်းရဲမှုကို တရားနှင့်ကာကွယ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အေးခံပါ တေးထပ်ကလေးကိုပင် ထိုစဉ်က ရေးပေမိခဲ့ပါသည်။...

ရွှေနန်းရှင် သဗ္ဗညုသို့၊ ကပ်ဝင်လှခံတွင်၊
နတ်တွင်လူ့ ပဝရာသခင်တောင်၊ တခါစဉ်ဆီက၊
ဆွမ်းအတွက် ပဏ္ဏဝါပေါ်မှာ၊ ကြိရှင်တော် ဘူးခွဲသဖျ၊
ရှေးဝဋ်ကြောင့် နေစံရှာ၊ ဝေရံဇာပြည်မ၊
ခြွေရံပါ မကြည်မြအောင်ပ၊ ထို့စရာဘောဇဉ်၊
မုယောဆန် သုံးဆောင်မွေ့ခဲ့ရ၊ ဘုဉ်းရောင်ငွေ တောက်တဲ့အရှင်။
သုံးဆောင်၍ နှောက်မဲ့ယဉ်သော်၊ ကြေခံဘွယ်အင် ဘာမရှိပါဘူး၊
ပါကဋ်-မဟုတ်ကြလှမှဉှ၊ နတ်စွာသူငါ၊
အစာတွက်ကြောင့် လျှာ မထွက်ပါတယ်၊ ဘာအတွက်တာ ပူရပချိန်
လေ။

မည်းတော်ကြီး၊ ဤသို့အားဖြင့် ဝမ်းနည်း ညှိုးငယ်ဘွယ်ရာ ကိုယ်
မကျန်းမာချိန် ခန္ဓာ ဆင်းရဲကလေးများကို “ဘယ်သူ မပြုမိမိမှု”
ဟု တွေးတော ဆင်ခြင်ကာ စိတ်သက်သာစွာဖြင့်
ပညာ သင်ကြားနေရာ ရဟန်း ၃ ဝါ အရတွင် ပခုက္ကူတိုက်ကြီး၌
စာချအဖြစ်ချီးမြှောက်ခံရ၍ ဆွမ်းဒုက္ခမှကျွတ်လွတ်ပြီးနောက် ၆ ဝါ
မြေခံမှစ၍ သကျသီဟ စာသင်စာချနှင့် အစိုးရ ပဌမကျော်တန်းကို
၈ ဝါအတွင်း ပြီးမြောက်စေလျက် စာပေပို့ချရင်း ကျမ်းစာများကို
ရေးသား၍နေစဉ် မည်းတော်ကြီး မကျန်းမမာ ဖြစ်လာလေ၏။
ဆေးကုဘို့ရာ ငွေလဲ မယ်မယ်ရရ မရှိ၊ ဘယ်တော့ကမှလည်း ငွေကို
မစုံဆောင်းခဲ့၊ အကျော်တန်းအောင်စဉ်က ရခဲ့သော ခြေခံရာကျော်

လောက်ကိုလည်း ရန်ကုန်သို့ သွားဘွယ် ကိစ္စရှိသဖြင့် စရိတ်ကိုချန်၍
 ဒကာကြီးအား အားလုံး စွန့်လိုက်၏။ ထိုအချိန်၌ ကျမ်းစာအုပ်
 များသည် တအုပ်မျှသာရှိကုန်၍ ပြီးသေး၏။ ရဟန်းအမကြီး များ၏
 ကျန်ရစ်ခဲ့သော သွီးကလေးက တလတဆယ်တန်(နှားနီနှင့် ညနေ
 ဖျော်ရည်သေခံရန်)ကပ္ပိယထံ အပ်နှံထားလေ့ရှိ၏။ ထိုကဲ့သို့ မရှိမဲ့
 ရှိမဲ့ ဖြစ်နေသော်လည်း အများကမူ (ရပ်ရွာရှိ ဆွေမျိုးများကပါ)
 ငွေတွေ အသွန်ပေါများနေသည်-ဟု ထင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့်
 ဒကာကြီးအတွက် ရပ်ရွာသို့သွားသည့်အခါ အဖိုး လေးတော်သက
 “ကိုယ်တော် ဒကာကြီး တော့ ရမယ်မထင်ဘူး၊ ငွေဘယ်လောက်
 ပါတုန်း”ဟု မေးရှာလေသည်။

ကြွေးစာရင်း ရှင်းရပုံ ခမည်းတော်ကြီးကား ထို ရောဂါဖြင့်ပင်ကွယ်လွန်
 ရှာလေပြီ။ ထိုကိစ္စအတွက် မည်သူ့ထံမှလည်း
 အလှူ မခံလို။ ထို့ကြောင့် နံနက် စောစောတွင်
 ကွယ်လွန်၍ ညနေကိစ္စပြီးသောရန် ပြောရာ၊ အားလုံးက တားကြ၏။
 ရပ်ရွာထုံးစံအတိုင်း ၅ ရက်ထားပြီးမှ ကိစ္စပြီးရ၏။ ကိစ္စပြီးသော
 ညမှာ ဝါဆိုသို့ကလွဲ နီးနေသဖြင့် မန္တလေးမပြန်ခင်(မယ်တော်ကြီး
 ကို ကြွေးတွေနဲ့ ပစ်မထားချင်သောကြောင့်)ဝမ်းကွဲအစ်ကိုကြီးနှင့်
 ညးကြီးကို ခေါ်၍ ကြွေးစာရင်း ရှင်းပေးသောရန် ပြောရတော့၏။
 “ရှင်း”ဆိုသော်လည်း ငွေထုတ်ပြီးရှင်းနိုင်သော အရှင်းမျိုးမဟုတ်။
 ပေါင်နှံထားသောလယ်ယာများကို အပြီးအပိုင်အပ်သောအားဖြင့်
 ရှင်းရသော အရှင်းမျိုးတည်း။ ကြွေးရှင်များလည်း ဆွေမျိုးများ
 ဖြစ်ကြသောကြောင့် ဘုန်းကြီးကိုးညွှာ၍ လွယ်ကူစွာရှင်းပေးကြရုံ
 မက “နောင်ခါ ပြန်ရှေး သူနိုင်ပါသည်”ဟုပင် ဝန်ခံကြပါပေသည်။

တရားဖြင့်
ကံကွယ်ပုံ

ဘုန်းကြီး၏ ထိုအချိန်တိုင်အောင် လွန်ခဲ့သော
 တသက်တာသည် သက်သာလှသည် မဟုတ်၊
 ပဌမကျော်၊ ဓမ္မစရိယ၊ ကျမ်းပြု၊ စာချ၊ ဓမ္မ
 ကထိက ဟု အမျိုးမျိုး အမွှန်းတင်ကြသော်လည်း ခမည်းတော်ကြီး
 အသဲအသန်ဖြစ်သည်ကိုမျှ အားရပါး၊ ကုန်သော အရည်အချင်း
 မရှိရုံသာမက၊ ခမည်းတော်ကွယ်လွန်စဉ် ကြွေးရှင်းရသူဖြစ်သည့်
 တိုင်အောင် ဒါနအကျိုးပေး ချီငဲ့လှ၏-ဟု ကိုယ့်ကိုယ်ကို တွေးကာ
 နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် မပြုနိုင်သေး၍ သံသရာ ကျင်လည်ဥျားမည်
 ဖြစ်လျှင်“ ဒါနအတွက်ကြောင့် မျက်နှာငယ်ရသော ဘဝသို့မရောက်
 စေရ၊ ရှေးရှေးဘဝက အသိဉာဏ်နဲ့လှ၍ ကံအမျိုးမျိုး ပြုခဲ့ကြသော
 ငါတို့ မိသားစုသည် ယခုဘဝ ထိုခဏ်ကိုခံရပေမည်၊ ငါ့အတွက်
 ကား သည့်ထက်ကြီးလေးသော ဒုက္ခကို ခံရသော်လည်း ငါသိထား
 သော တရားတွေသည် ငါ၏ အဖော်ကောင်းပမာ ကူညီအားပေး
 စေရမည်၊ ဘုရားအလောင်း အရင့်အမာကြီးတွေပင် တရံတခါ
 ခွန်စဏ္ဍာဘဝ၌ ဖြစ်ရသေး၏၊ ငါလိုလူမှာ ဘာပြုလို့ ဒီဒုက္ခမျိုး
 မခံစားရမည်နည်း ” စသည်ဖြင့် တွေးတော ဆင်ခြင်ကာ တရား
 ကိုသာ အားကိုး၍ တရားဖြင့်သာ ဒုက္ခကို ကာကွယ်ခဲ့ရပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်
များ

ဘုန်းကြီး၏ ဒုက္ခဘို့ကား ပြခဲ့သမျှ မကသေး၊
 မယ်တော်ကြီးနှင့် စပ်၍ နေခံဆက်တွဲ ဒုက္ခတွေ
 များချေသေး၏၊ ဤသို့ ကိုယ်တွေ ဒုက္ခဟချို့ကို
 ဖတ်ပြရာ၌ ရည်ရွယ်ချက် အကျိုးကို ပြဉ္စာအံ့ — ဘုန်းကြီးဘား
 ယ် ဟောပြော ခပ်ဇေးဇေးနေထိုင်လေ့ရှိ၏၊ အပြယ်ရောက်၍ ဒုက္ခတွေ
 ပေါ်ပေါက်သည့် သခါ မျက်နှာတင်းတင်း နေလေ့ရှိ၏၊ စာပေ

ပညာဘက်ကမူ ငယ်ရွယ်စဉ်က နာမည်ရခဲ့၏။ အစိုးရ အငယ် အသတ်တန်းကို ကျောင်းသားဘဝ၌ အောင်၍ ပဌမကြီးတန်းကို ကိုရင်ဘဝက အောင်ခဲ့၏။ တရားကိုကား ကိုရင်ဖြစ်လျှင် ဖြစ်ချင်း ဟောခဲ့သည်။ ထိုစာပေ ဂုဏ်တွေနှင့် မျက်နှာထား တင်းမှုကို အကြောင်းပြု၍ အများကပင် “ အလွန် ပုဉ်းကံကြီးသူ၊ မာနလည်း အလွန်ကြီးသူ ” ဟု ထင်ကြ၏။ အမှန်မှာ - ပညာနှင့် လိုက်အောင် ပုဉ်းကြီးသူလည်း မဟုတ်ပါ၊ မာနကြီးသူလည်း မဟုတ်ပါ။ ထိုကဲ့သို့ မျက်နှာ မတင်းလျှင် သာ၍ အောက်ကျနောက်ကျ ဖြစ်မည်စိုးသော ကြောင့် မတင်းချင်ဘဲ တင်းခဲ့ရပါသည် - ဟု အများကို သိစေလိုပါ သည်။ ထို့ပြင် တချို့လူများသည် အများတွေနေကျ ပစ္စည်းဆုတ် ယုတ်မှု ဆွေကွဲ မျိုးကွဲ သေကွဲကွဲရမှုကြံ့လာလျှင် ထိုဒုက္ခများကို မခံ နိုင်အောင်ရှိကြ၏။ ထိုသို့ဖြစ်သည့်အခါ ဘုန်းကြီးလို သဘောထား၍ တရားဖြင့်ကာကွယ်ကာ တရားကိုသာ အားကိုးစေလိုသောကြောင့် လည်း ဘုန်းကြီး၏ကိုယ်တွေဒုက္ခတချို့ကိုထည့်သွင်းပြလိုက်ပါသည်။

ဓမ္မရတနာ
နိဂုံး

ဤ ဓမ္မရတနာအခန်း၌ ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်၏ လေးနက်လှစွာ ဓမ္မစကြာစသော တရားရတနာ ကို၎င်း၊ ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်က “ အနာဂတ

ဘယ”ဟု ဟောပြထားသော ဘေးများ ယခုအခါ ဆိုက်ရောက် နေကြောင်းကို၎င်း၊ သာသနာတော် ကွယ်ခြင်း၏ အကြောင်း မကောင်း တရားများ ယခုရေခံနေပုံကို၎င်း၊ ဘုန်းကြီး၏ ကိုယ်တွေ့ ဒုက္ခ၌ တရားကိုသာ ကိုးကွယ်ခဲ့ရပုံကို၎င်း၊ ပြပြီး၍ ယခုအခါ ဓမ္မ ရတနာခဏ်း အတွက် နိဂုံးချုပ်ရပါတော့မည်။ ဗုဒ္ဓ၏ တရားတော် များသည် ဟောပြောရွတ်ဖတ်နေသည်ကို ကြားနာနေရလျှင်လည်း

စိတ်ကို ချမ်းသာစေနိုင်၏။ ရန်ကုန်မှာ ဘာသာခြား လူများ၏ အနီးရှိ ကျောင်းကလေးဝယ် ဘုန်းကြီး တပါးထည်း တည်းခိုနေရာ မဟာသမဃ သုတ်ကို ညစဉ်ရွတ်၏။ ကျောင်းအမ လာသည့်အခါ ဘာသာခြား လူများက ထိုတရား အသံကြောင့် အလွန် စိတ်ကြည် နူးကြောင်း ပြောပြကြသတဲ့။ တရားတော်အတိုင်း ကျင့်ကြံလိုက်နာ နေလျှင်လည်း အလွန် ချမ်းသာစေနိုင်၏။ ဘုန်းကြီး၏ ကိုယ်တွေ့ ဒုက္ခများကို တရားတော်က သက်သာစေသကဲ့သို့တည်း။ ကျောက် မြောင်းက ဒကမတယေခံကား ခင်ပွန်းသည် ကွယ်လွန်၍ သောက ဖြစ်သည့်အခါ ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာစာအုပ်မှ သောကအကြောင်း များကို သတိထား၍ ဖြေဖျက်နိုင်ပါသတဲ့။ ကြော့မှီက လယ်မြေ ကိစ္စကြောင့် စိတ်ဒုက္ခရောက်ရသော မြေပိုင်ရှင် ကျောင်းဒကာ တယောက်လည်း ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာကို ကြည့်ရှုလိုက်နာ၍ စိတ် ဒုက္ခကိုဖြေနိုင်ပါသတဲ့။ ဤသို့လျှင်ဗုဒ္ဓတရားတော်များသည်အများ တွေ့နေကျ ဒုက္ခဟူသရွေ့တို့ကို သက်သာစေနိုင်ရုံ မက၊ ကိုယ်ကျင့် အလေ့အလာ ရနေသူဖြစ်ပါမူ “ဘဝကူးဘို့ အချိန် နီးလေ အားကိုး ရလေ” ဖြစ်ရုံမက၊ တနည်းအားဖြင့်စဉ်းစားလျှင် “ဘဝပြောင်းခ နီးလေ၊ ပျော်စရာကောင်းလေ” ဖြစ်စေပေလိမ့်မည်။

ရှေးခေတ်က ကျန်းမာရေး မကောင်း၍ စာချက်စွမှ အနာ ယူရင်း ရေးနေဆဲ ကျမ်းစာကိုလည်း တွင်ကျယ်စွာ ရေးရင်းပေ အခါ အောက်ပြည်သို့ တပါးထည်း သွားလေ့ရှိ၏။ ထိုသို့သွားခါနီး ဘူတာကြီးဝယ် လိုက်ပို့သော တပည့်များ ပြန်ကြ၍ ဘုန်းကြီးမှ “ဒုတိယတန်း ရထား သက်မှတ် စာအုပ်သေတ္တာ အိပ်ရာလိပ်နဲ့ ကိလပ်ရေ ၂ လုံးစာ ထည့်ထားသောခတ်မှူး” ဤမျှသာ ရှိရစ်

ပိုက်ဆံလဲ မပါ။ တွဲထဲ၌ တယောက်ထည်း စဉ်းစားမိသည့်ကား—
 “သေတယ်” ဆိုတာ ကိုယ့်စပ်ဆိုင်ရာ အားလုံးနှင့် ခွဲပြီး ယခုလို
 တယောက်ထဲ သွားရတာဘဲ။ ယခု မန္တလေးက ဆိုင်ရာတွေ နေရာ
 ထိုင်ခင်းနှင့်ဘကွ အားလုံးကျန်ရစ်ပြီ။ ငါ၏လက်မှာ စားစရာဆို၍
 ဘိသပ်ရည် ၂ လုံးစာသာ ရှိ၏။ နက်ဖန်အတွက် စိုးရိမ်သလား ဟု
 ကိုယ့်ကိုယ်ကိုမေး၏။ မစိုးရိမ်သည့်ပြင်၊ စိတ်ချမ်းသာသေး၏။ ဘာ
 ကြောင့်လဲ၊ နက်ဖန်နံနက် ပြန်တန်ဆာရထားဆိုက်လျှင် အကြိုလာ
 လိမ့်မည်။ အစားအသောက် အနေအထိုင်မှာလည်း ချမ်းသာမည်။
 ပြန်တန်ဆာ၌ နားနေပြီးနောက်၊ သူတို့က ရန်ကုန်ပို့၊ ရန်ကုန်မှ
 ကျွန်းကုန်း ဝါးခယ်မ သွားရမည်။ ဤသို့လျှင် ထိုလမ်းစဉ်နှင့် နေရာ
 မည့်နေရာ သာယာမည်ကိုသိထားသောကြောင့်တည်း။ နေ့ဘဝ၌
 ရောက်ရမည့်လမ်းစဉ်သည် ယခုဘဝထက် အေမကျနိုင်ပါဘူး ဟု
 တထစ်ချလောက် သိအောင် ကြိုးစားထားလျှင် “သေခါနီးလေ၊
 ပျော်စရာကောင်းလေ” ဖြစ်မှာဘဲ ဟု တွေးတောကာ တယောက်
 ထည်း ကိုယ်ကျင့်တရားကုသိုလ်များကို အားကိုးမိသည်။ ထို့ကြောင့်
 တရားတော်ကိုယုံကြည် သူတိုင်း အတိတ်တရား အဖတ်တရားအနာ
 တရားတွင်မကစေဘဲ ကိုယ်ကျင့်တရားဖြစ်အောင် တရားတော်များ
 ကို စိတ်ဝင်၌ လေ့လာသွင်းထား၍ ဖြစ်စေ ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာ
 ပွားများ၍ ဖြစ်စေ “ဓမ္မံ သရဏံ ဝစ္ဆာမိ” အရ တရားတော်ကို
 အားကိုးနိုင်ကြ၊ အရေးပေါ်လျှင် တရားတော်ဖြင့် ကာကွယ်နိုင်ကြ၊
 နေ့ဘဝ သံသရာ အတွက် ကိုယ်ကျင့် တရားလုံအောင် တအားကုန်
 ကြိုးစား၍ စိတ်ထားကြည်လင် သူတော်စင် ဖြစ်နိုင်ကြစေသတည်း။

ဓမ္မရတနာ အခန်း ပြီးပြီ။

၃။ သံဃာ့ရတနာ အခန်း

သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။

သံဃာ ၂ မျိုး “သံဃ”ဟူသော ပါဠိစကားသည် “အပေါင်း= အသင်း=အဖွဲ့=အစည်းအရုံး”ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ပြ၏။ ထိုသံဃာတော်သည် ပရမတ္ထသံဃာ- သမ္မုတိသံဃာ ဟု ၂ မျိုးရှိ၏။ သုပ္ပဋိပန္နိကာ စသော ဂုဏ်တော်များနှင့် ငြည့်စုံ၍ အရိယာဖြစ်ပြီးသော သံဃာတော်များသည် ပရမတ္ထသံဃာ တော်မည်၏။ [ပရမတ္ထ-အစစ်အမှန် မဖောက်ပြန်နိုင်သော၊ ရဟန်းတော် သံဃာတော် အဖြစ်မှ ပြောင်းလွဲ၍ လူ အဖြစ် စသည်ကို ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မရောက်နိုင်သော+သံဃာ- အရိယာ အပေါင်းအဖွဲ့] သုပ္ပဋိပန္နိကာ အစရှိသော ဂုဏ်တော်များနှင့် အထိုက်အလျောက်သာ ပြည့်စုံနိုင်၍ အရိယာသံဃာများနှင့် ဝိနည်းသိက္ခာ ကျင့်တွယ်ရာ ဟူသောကြောင့် သံဃာဟု သမုတ်အပ်သော(အစစ်အမှန် မဟုတ် ဟုတ်သော)သံဃာတော်သည် သမ္မုတိ သံဃာမည်၏။ [သမ္မုတိ- (အစစ် အမှန် ဟုတ်) အများ သမုတ်အပ် အသိအမှတ် ပြုအပ်သော + သံဃာ-ပုထုဇဉ် ရဟန်းတော်များ၏ အပေါင်းအဖွဲ့]

“သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ” ဟု သရဏဂုံ ဆောက်တည် ကိုးကွယ်ရာ၌ ဧည့်စူးရမည့် “သံဃံ” ဟူသည် ပုထုဇဉ်သံဃာ မဟုတ်၊ အရိယာသံဃာများသာတည်း။ ဆတ္တမာဏဝက ဝိမာနဝတ္ထု၌ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကိုယ်တိုင် “အရိယာသံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်

ပရမတ္ထသံဃာ
အာရမ္မရမည့်ကိစ္စ

ဆည်းကပ်လော”ဟု သရဏဂုံပေးတော်မူသည်။ သံဃာ့ဂိုဏ်တော်များကို ရည်မှန်း၍ သံဃာနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းသည့် အခါလည်း “ သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝက သံဃော၊ ပေါ ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌပုရိသပုဂ္ဂလာ ” စသည်ဖြင့် အရိယာသံဃာတော် ရှစ်မျိုး၏ “ သုပ္ပဋိပန္နတာ - ကောင်းစွာ ကျင့်ခြင်း” စသော ဂိုဏ်ကို အာရုံပြုရသည်။ ရတနသုတ် ပရိတ်တော်လာ သံဃာ့ ရတနာ ဟူရာ၌ “ယေပုဂ္ဂလာ အဋ္ဌသတံ ပသတ္တာ၊ စတ္တာရိတောနိ ယုဂါနိ” စသည်ဖြင့် အရိယာ သံဃာတော်ကိုသာ သံဃာ့ရတနာဟု ဟောတော်မူသည်။ ကျမ်းပြုဆရာတော်များ ကျမ်းမပြုမီ သံဃာကို ရှိခိုးကြရာ၌လည်း “ နတွာ သံဃံ နိရုဏ်ဏံ=ကိလေသာအညစ် အကြေး ကင်းဝေးတော်မူသော အရိယာသံဃာတော်ကို ရှိခိုးပြီး၍”ဟု ပဏာမပြုကြရသည်။

သံဃာ ၂ မျိုးလုံး ဆိုင်သော ကိစ္စ သံဃိကဒါန (ကျောင်းလှူ-ဆွမ်းလှူ စသော အလှူ) ကို ပြုရာ ရည်စူးရမည့် သံဃာကား ပရမတ္ထသံဃာတော်လည်း ပါဝင် - ပူထုဇဉ်

သမ္မုတိ သံဃာများလည်းပါဝင်ကြသည်။ ယခုကာလ စေတီ ပုထိုး ရုပ်ပွား ဆင်းတုတော်များအား ပူဇော်ရာ၌ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင်ကိုပါ ရည်စူး၍ ပူဇော်နိုင်ကြသကဲ့သို့ ထို့အတူ ဆွမ်း-ကျောင်းစသော ပစ္စည်း ၄ ပါးကို လှူဒါန်းကြရာ၌လည်း မိမိ ဆွမ်းကပ်သော သံဃာတွင် ပူထုဇဉ်ချည်းသာဖြစ်စေကာမူ သံဃိကဒါန ဖြစ်အောင် ရည်မှန်းနိုင်ပါက သူ၏အာရုံပြုရာ သံဃာများတွင် အရိယာဖြစ်ပြီးသော သံဃာများလည်း ပါဝင်နိုင်ပေသည်။ အခါတပါး၌ ပုဒ္ဂိုလ်တော်မြတ်အထံသို့ သူကြွယ်ဘယေခံ ရောက်လာ၏။

ရှင်တော်မြတ်က“သင်တို့အမျိုး၌ အလှူအဒါနိန်း ပေးကမ်းရဲ့လား”
 ဟု မေးတော်မူရာ “ အလှူအဒါနိန်း ပေးကမ်း လှူဒါနိန်းပါ၊ ကြောင်း၊
 သို့သော် တောကျောင်း ဘုန်းကြီးများ - ဓတင်ဆောင် ဘုန်းကြီး
 များနှင့် ရဟန္တာဖြစ်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်- ရဟန္တာဖြစ်အောင် ကျင့်နေသော
 ပုဂ္ဂိုလ်များ ကိုသာ လှူပါသည်”ဟု လျှောက်လေရာ၊ အိမ်ရာ တည်
 ထောင် လှူတောင်မှ နေသက “ ဤဘုန်းကြီးသည် ရဟန္တာဘဲ၊
 ဤဘုန်းကြီးသည် ရဟန္တာဖြစ်အောင် ကျင့်နေသက ” ဟု သိနိုင်သို့
 ခဲယဉ်း၏။ တောကျောင်းနေသူတိုင်း ဓတင်ဆောင်သူတိုင်း(စတုရန်း
 မကောင်းနေလျှင်)မချီးမွမ်းထိုက် စိတ်ရင်းကောင်းနေလျှင် ရွာနီး
 ကျောင်းနေသူ ဓတင်မဆောင်သူများလည်း ချီးမွမ်းထိုက်၏။ ဤသို့
 လျှင် ပုဂ္ဂိုလ် အကောင်းအဆိုး ရွေးချယ်နိုင်သို့ ခဲယဉ်းသောကြောင့်
 “သံဃာကိုသာ ရည်မှန်း၍ လှူဒါနိန်းလေ”ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။
 [ဆတ္တဂုံတ္တရ။]

သံသနာ ဝန်ဆောင်များ	<p>ပရမတ္ထသံဃာ ဖြစ်ဖြစ် သမ္မုတိသံဃာ ဖြစ်ဖြစ် သံသနာတာဝန်ကို ရွက်ဆောင်တော် မူခဲ့ကြ သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် ယခုတော် လူများ အထိ ကျေးဇူးများလှပေ၏။ မှန်၏- အရှင်မဟာကဿပ အရှင်အာနန္ဒာ စသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပရမတ္ထသံဃာ အဖြစ်ဖြင့် သံသနာ တာဝန်ကို ဆောင်တော်မူ ကြ၏။ အဋ္ဌကထာ အကျယ်ကို ကျဉ်း ချုံး၍ စီရင်တော်မူပေသော အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ၊ မူလဋီကာ အရှင်အာနန္ဒာ၊ အနုဋီကာဆရာ အရှင်ဓမ္မပါလစသော ဆရာတော် များသည် သမ္မုတိ သံဃာတော် အဖြစ်ဖြင့် သံသနာတာဝန်ကို</p>
-----------------------	---

ဆောင်တော် မူခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ထို သာသနာ့ ဝန်ဆောင် ထိခံခေါ်တင် သံဃာများ၏အကြောင်းကို အကျဉ်းမျှ ထုတ်ပြတော့မည်။

x x x x x x x

အရှင်ယသ အကြောင်း

လူ့ဝမ်းနှစ် ခံစားပုံ မုဒုံဖြစ်တော်မူမည့် ကဆုံလပြည့်နေ့ နံနက်စောစော ဝယ် ယနာနို့ဆွမ်းကို လှူဒါန်းခဲ့သော သုဇာတာ သေဌေး ကတော်၏သားဥျးရတနာဖြစ်သော “ယသ” သတို့သားသည် မုဒုံ ရှင်တော်မြတ်၏ ဓမ္မစကြာ တရားဥျးကို ကောတော်မူချိန်မှာ ဗာရာဏသီမြို့၌ (မုဒုံအလောင်း စံနေပုံကဲ့သို့) ဆောင်း နွေ မိုးဦး ဟု ဥတု ၃ ပါးအလိုက် စံစားဘို့ရာ ခမ်းနားလှ စွာသော ပြာသာဒ် ၃ ဆောင်ဖြင့် တင့်တင့်တယ်တယ် ထယ်ထယ် ဝါဝါ စံနေခိုက် ဖြစ်လေသည်။ ဇနီး သေဌေးကတော်ကလေး၏ အထိန်းအယ မောင်းမခံသံ အခြွေအရံတို့လည်း ယသော်ဓရာ၏ အခြွေအရံတမျှ များပြားလှတော့၏။ ဖြေဖျော်ယုယ တီးမှုတ်ကြသူ များမှ စ၍ တံခါးစောင့် (ဒရဝမ်) အထိ ယောက်ျားတယောက်မျှ မရှိစေရ၊ အားသုံး မိန်းမသားတွေချည်း ဖြစ်ကြပေသည်။

အနာဂါမ်တည်ပုံ တညဉ့်၌ ကား ထို ယသ သတို့သားသည် အများ အိပ်ပျော်နေခိုက် နိုးလာလေရာ ညှိထွန်းထားသော မီးရောင်အောက်၌ မတော်မလျော် အိပ်ပျော် လျက် မလှုပ်မလှက် နေကြသော မောင်းမတစ်စုံကို မြင်လေသော် စိတ်ဆည်း၌ ကြီးကျယ် ခမ်းနားသော တိုက်ကြီးအလယ် ဖွယ်ဖွယ်

ရာရာ နေရသည် ဟု မယူဆတော့ဘဲ သုသာန်တစ် သင်းချိုင်းဝှံ အတုံးအရုန်း ဖြစ်နေသော သူကောင်တို့အလယ် ရောက်နေရသလို ထင်မြင်လာရကား “ ဥပဒ္ဒုတံ တဝ ဘော၊ ဥပသ ဌံ ဝတ ဘော = အနှိပ်စက် ခံနေရလေစွ ဩ၊ ဘေးရန်များလေစွ ဩ ” ဟု နှုတ်က တတွတ်တွတ်ပြောလျက် “ ဘယ်ရောက်ရော၊ ဒီနေရာကလွတ်လျှင် ပြီးရော ” ဆိုတဲ့ ဆန္ဒဖြင့် တိုက်ပေါ်မှ ဆင်းလာလေရာ အိမ်ဝင်း တံခါးနှင့် မြို့တံခါးကိုပါ နတ်များက ဖွင့်ထားနှင့်၍ အဆင်သင့် ထွက်ကာ မိဂဒါဝုန်လမ်းသို့ ခြေလှမ်းလျက် ရှိလေသည်။ ဗုဒ္ဓရှင် တော်မြတ်လည်း နံနက်စောစော စကြိုန်လျှောက်တော်မူစဉ် ယသ သတို့သား လာနေသည်ကို မြင်တော်မူ၍ စကြိုန်မှ ဆင်းကာ ထိုင်တော်မူလေသည်။ ယသသတို့သားလည်း ဗုဒ္ဓနှင့်လှမ်းမကမ်း ရောက်လာသည့် တိုင်အောင် “ အနှိပ်စက် ခံရလေစွ၊ ဘေးရန် များလေစွ ” ဟု တတွတ်တွတ် ပြောလျက်နေရာ၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်က “ ဒီနေရာမှာ အနှိပ်စက် မခံရဘူး၊ ဒီနေရာမှာ ဘေးရန် မရှိဘူး၊ ဒီလာခဲ့၊ ထိုင်ပါ၊ သင့်အား တရားဟောမည် ” ဟု ခေါ်တော် မူလေလျှင် အလွန်ပင် ဝမ်းမြောက်၍ ဗုဒ္ဓ အထံ ရောက်လေသော် ဘောတော်မူသော တရားအဆုံး၌ အနာဂါမ်တည်လေသည်။

ရဟန္တာဖြစ်၍ ဖခင်သေဋ္ဌေးကြီးသည် အရပ် ၄ မျက်နှာသို့ မြင်းစီး ဖူးရန် ပျံ့
 ယသ သတို့သား ထွက်သွားသည်ကို နံနက်မှ သိ၍
 တပန်တို့ကို စေလွှတ်ရှာဘွေစေ၍ ကိုယ်တိုင်လည်း
 မိဂဒါဝုန်ဘက်သို့ အရှာထွက်လေ၏။ ထိုအခါ ယသစီးသွားသော
 ရွှေခြေနင်းရာကို မြင်ရ၍ ခြေရာခံပြီး လိုက်သွားလေရာ ဗုဒ္ဓအနီးသို့

ရေခံသော်လည်း (သားနှင့် ချက်ခြင်းတွေလျှင် တရားနာရာ၌ စိတ်
မဝင်စားမည် စိုးသောကြောင့် ချက်ခြင်း မတွေ့စေသေးဘဲ တန်ခိုး
တော်ဖြင့် ကွယ်ထားရကား) သတို့သားကို မတွေ့ရသည့်အတွက်
“ယသ သတို့သားကို မမြင်ပါလား” ဟု မေးလေရာ ရှင်တော်မြတ်
လည်း “ဒီနေရာမှာထိုင်ပါဉ်း၊ သတို့သားကို တွေ့ကောင်း တွေ့ရ
ပါလိမ့်မည် ” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ထိုင်နေသော သေဌေးကြီးအား
တရားဟောတော် မူလေလျှင် သောတာပန် တည်၍ ငါတို့ ဗုဒ္ဓ
သာသနာ၌ လူသည်းမှ ရတနာ ၃ ပါးလုံးကို ပဌမဆုံး ကိုးကွယ်
ရသော ဥပါသကာ ဖြစ်လေသည်။ ဖခင် တရားနာနေစဉ် ယသ
သတို့သားလည်း မိမိသိပြီးသောတရားကို ထင်၍ စဉ်းစား ဆင်ခြင်
လေရာ အနာဂတ်၌ အဆင့်မှတိုး၍ ရဟန္တာဖြစ်လေသည်။ [တပုဿ
ဘလ္လိကတို့ ဗုဒ္ဓနှင့် တွေ့စဉ်က သံဃရတနာ မရှိသေး၍ ရတနာ
၂ ပါးကိုသာ ကိုးကွယ်ကြရသည်။]

ထိုအခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည် ကွယ်ထားသော တန်ခိုးတော်ကို
ရုပ်သိမ်းလိုက်သဖြင့် သေဌေးကြီးသည် သားကို မြင်ရလေလျှင်
“ချစ်သား...သင်၏ မိခင်သည် လွန်စွာဝမ်းနည်းနေတယ်၊ မိခင်၏
အသက်ကို ပေးပါဉ်း” ဟု တောင်း ပန်ပါသော်လည်း (ရဟန္တာ
ဖြစ်နေပြီး ဖြစ်သောကြောင့်) “လူ့ဘောင် နေလို မဖြစ်ဟော
ကြောင်း” ဗုဒ္ဓက မိန့်တော်မူမှ ရဟန္တာ ဖြစ်သည်ကို အားရ
ချီးကျူး၍ ဗုဒ္ဓနှင့်အတူ ယနေ့ ဆွမ်းစားလိုက်ခဲ့ဘို့ရန် ဖိတ်မန်၍
ပြန်သွားလေသည်။ ခမည်းတော် ပြန်သွား၍ မကြာခင်ပင် ယသ
သတို့သားလည်း ရဟန်းပြု၍ ဗုဒ္ဓနှင့်အတူ ခမည်းတော်နေအိမ်သို့
ကြွတော်မူသည်။ ဆွမ်းဘုဉ်း ပေးတော် မမူမှီပင် အရှင် ယသ၏

မိခင်နှင့် ဇနီးသည်အား ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်က တရားဟောတော်
မူပြန်ရာ ၂ ယောက်လုံး သောတာပန် တည်ကြလေသည်။ [ထို
အချိန်မှာ လူထည်း၌ ဗုဒ္ဓ၊ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ငါးဥျား၊ အရှင်ယသဟု ရဟန္တာ
ရဟန်းတော် ၇ ပါးသာ ရှိသေးသည်။]

ယသ သတို့သား ရဟန်းပြုသွားကြောင်း
ပဌမဝါ သူငယ်ချင်း ဖြစ်ကြသော သေဋ္ဌေးသား
ရဟန္တာ ၆ ကျိပ်တစ် ၄ ယောက်တို့ကြား၍ စဉ်းစားကြသည်မှာ
“ ယသလို အမျိုးကောင်းသား တယောက်သည် ဆံပင်ကိုရိတ်
မှတ်ဆိတ်ကိုပယ် သုံးထယ်မျှ သင်္ကန်းကိုဆင်မြန်း၍ ရဟန်းပြုတယ်”
ဆိုလျှင် “ ထိုဗုဒ္ဓ၏အဆုံးအမ ဩဝါဒ သာသနာသည် ကေနိမုချ
အေဝံကျ နေဝံကျ မဖြစ်တန်ရာ , ယသ သတို့သားလို အထက်တန်း
အမျိုးသား တယောက် စိတ်ဝင်စား လောက်ဘွယ် ကြီးကျယ်
မြင့်မြတ်သော အရာများ ရှိပါပေလိမ့်မည် ” ဤသို့ တွေးတော
ကြံဆ၍ အရှင်ယသထံ သွားကြလေရာ, အရှင်ယသမှတစ်ဆင့် ဗုဒ္ဓ
အထံတော်သို့ ရောက်ကြ၍ အစဉ်အတိုင်း တရားတော်ကို နာကြရ
သဖြင့် ရဟန္တာ ရဟန်းတော်များ ဖြစ်သွားကြလေသည်။ ထို့နောက်
ဇနပုဒ် ၂ အရှင် ယသ၏ သူငယ်ချင်း များဖြစ်ကြသော ဆွေကောင်း
မျိုးကောင်း သတို့သားပေါင်း ၅ ကျိပ်လည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင်
ကြံ့ကြံ့ အရှင်ယသထံ လာကြလေရာ ရဟန္တာရဟန်းတော်များ
ဖြစ်ကြလေသည်။ ဤကား ဝိဂဒါဝုန်တော ပဌမဝါ၌ ရဟန္တာ
ဖြစ်ကြကုန်သော ရဟန်း တော်များတည်း။ ဗုဒ္ဓ၊ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ငါးဥျားနှင့်
အရှင် ယသတို့ အပေါင်းအဖော် ၅ ကျိပ် ၅ ပါးပေါင်းလျှင် ထို
ပဌမဝါ၌ ရဟန္တာ ၆ ကျိပ်ပါး ရှိလေပြီ။ ဗုဒ္ဓကိုချန်ထား၍ ထို

၆ ကျိပ်သော အထက်ဘန်းအမျိုးကောင်းသား ရဟန္တာများကား ဗုဒ္ဓ၏ အဆုံးအမဩဝါဒသာသနာ့ဝန်ကို အားသွန်ကြိုးပမ်းလျက် ဆောင်စွမ်းတော် မူကြမည့် သာသနာ့ဝန်ဆောင် ထိပ်ခေါင်တင် အရှင်မြတ်များပေတည်း။

အရှင်ယသတို့ ရှေးကောင်းမှု အရှင်ယသ အလောင်းနှင့် သူငယ်ချင်း ၅ ကျိပ် ၅ ယေဝံ တို့သော် တခုသော ရှေးဘဝ၌ အသင်း ဖွဲ့၍ ကောင်းမှုပြုကာ ကိုးကွယ်ရာမရှိသော သူသေ အလောင်းတို့ကိုလည်း မီးသဂြိုဟ်ပေးလေ့ ရှိကြလေသည်။ အခါ တပါး၌ကား ကိုယ်ဝန်ဆောင် မိန်းမ၏ အလောင်းကို သုသာန်သို့ ယူသွား၍ အသင်းသား ၇ ယောက်ကို မီးသဂြိုဟ်ရန် ချန်ထားလျက် အခြားသူတို့ ပြန်သွားကြလေသည်။ ကျန်ရစ်သော ၅ ယေဝံတို့တွင် အရှင် ယသအလောင်း သတို့သားသည် မီးသဂြိုဟ်ရင်း အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်းထင်လာသဖြင့် သူထင်လာသည့် အတိုင်း အခြား ၄ ယေဝံ ကိုလည်း ပြောပြလေရာ အားလုံး အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ပွားများ ပြီးနောက် ပြန်လာ၍ အခြား ၅ ကျိပ်သော မိတ်ဆွေတို့အားလည်း ပြောပြကြသဖြင့် အားလုံးပင် အသုဘကမ္မဋ္ဌာန်း ထင်ကြလေသည်။ ယသ အလောင်း သတို့သားကား အိမ်ရောက်သည့်အခါ မိဘနှင့် ဇနီးသည်အားလည်း ပြောပြပြန်သဖြင့် ထိုတခဏမျှ အသုဘ ကမ္မဋ္ဌာန်း ကြလေ၏။

ထိုရခဲသော အသုဘ ဘာနောသည့် ယသသတို့သား၏ စိတ် အာရုံ၌ မသိမသာ ဘာတိုင်း စွဲကပ်ပါနေလေရာ နောက်ဆုံးဘဝ၌ ခမ်းနား ကြီးကျယ် တင့်တယ်သော တိုက်ခမ်းပယ် စံမြန်းနေစဉ်

မှာပင် ဝတ်စား ဆင်ပြင်လျက် အိပ်ပျော်နေသော မောင်းမင်သံ
 အခြေအရံတွေကို ကြည့်ရှုကာ ရှေးတုန်းက ရခဲ့သော အသုဘ
 ဘာဝနာသည် အလွန်သင်ရှားစွာ ပေါ်လာ ပြန်ရကား ထိုတိုက်
 ခမ်းမှာပင် မနေနိုင် မထိုင်နိုင်အောင် ရှိရလေသည်။ ထိုအသုဘ
 ဘာဝနာကို အခြေခံ ရခဲ့သောကြောင့် မိဘ ဇနီးနှင့် သူငယ်ချင်း
 ၅ ကျိပ် ၄ ယောက်တို့လည်း အရှင်ယသ နောက်သို့ လိုက်ကာ
 တရားထူးရကြပါလေသည်။

သာသနာပြု ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည် ပဌမဝါကျွတ်သည့်အခါ
 ဝေလွတ်တော်မူခင်း ခြောက်ကျိပ်သော ရဟန်းတို့ကို ခေါ်တော်
 မူ၍ မိန့်တော်မူသည်မှာ— “ဘိက္ခုတို့...

ငါသည် လူ၌ဖြစ်သော ကာမ အနှောင်အဖွဲ့ ကျော့ကွင်းတို့မှ
 လွတ်ကင်းခဲ့လေပြီ။ သင်တို့လည်း ထိုကျော့ကွင်းတို့မှ လွတ်ကင်း
 ကြပြီ။ ဘိက္ခုတို့...သင်တို့သည် များစွာသော သတ္တာတို့၏ စီးပွား
 ချမ်းသာ ဖြစ်တို့ရာ ဒေသစာရီ လှည့်လည်ကြ၊ (တလင်းကို ၂ ပါး
 သွားလျှင် အရပ်ဒေသ အနှံ့နည်းမည်စိုးသောကြောင့်) တလင်းကို
 ၂ ပါး မသွားကြလေနှင့်၊ ကိုယ့်သမ်းနှင့်ကိုယ် ခွဲ၍ သွားကြလေ။
 အကောင်း အလယ်ကောင်း အဆိုးကောင်း တရားကို ဖောက်ရာ
 အရပ်တိုင်းမှာ ဟောပြောကြလေ။ ငါတရား၏ ဩဝါဒ သာသနာ
 တော်ကို အရပ်တိုင်း ထင်ရှားအောင် အနှံ့အပြား ဟောပြော
 ကြလေ။ ပညာစက္ခု၌ အဝိဇ္ဇာ၊ တိမ်သလာ နည်းပါးသော သတ္တာ
 ဟော အများအပြားရှိကြပေ၏။ ထိုသတ္တာတို့သည် တရားကို မနာ
 ရသည့်အတွက် ရသင့် ရထိုက်သော အသိဉာဏ်မှ ဆုတ်ယုတ်ရှာကြ
 ပေလိမ့်မည်။ ဟောပြောသည့်အခါ သိလွယ်မည့် သတ္တာတွေလည်း

ရှိကြပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် သင်တို့အဖို့အပြား တရားစစ် တရား မှန်ကို ဟောကြလေ။ ငါတရားကား ဥရုဝေလတောသို့ ကြွ၍ ရသေ့ တထောင်ကို တရားဟောမည် ” ဟု မိန့်တော်မူကာ ထိုပဌမ ဝါကျွတ်စမှစ၍ သာသနာပြုကိစ္စကြီးကို စတည်တော်မူခဲ့ပေသည်။ ထိုသို့ စေလွှတ်အပ်သော ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့လည်း အရပ်ရပ်၌ တရားဟောတော်မူကာ အရညအချင်းရှိသော အမျိုးသား တို့ကို သာသနာတွင်းသို့ သိမ်းသွင်းတော် မူကြလေရာ , ထိုအချိန်မှ စ၍ ဗုဒ္ဓသာသနာသည် ဣန္ဒိယတိုင်း၌ တစတစ ကျယ်ပြန့်၍ အတော် ခိုင်ခံ့ လာလေသည်။

မှတ်ချက်: အရှင်ယသ၏ သူငယ်ချင်း ၅ ကျိပ် ၄ ယောက် တို့သည် အရှင်ယသ ရဟန်းပြုသည်ကို အားကျကြ၏။ ဘုရားကြောင့် နည်း, ... “အလွန်အထက်တန်း ရောဇနသော ယသ သတို့သား၏ ရဟန်းပြုရာ သာသနာသည် အလွန် အလွန် အထက်တန်းကျပေ လိမ့်မည် ” ဟု စဉ်းစားကြသောကြောင့် တည်း။ ထို့ကြောင့် မည်သည့်ကိစ္စ၌မဆို အထက်တန်းလူတွေ လုပ်သော အလုပ်သည် အထင်ကြီးခံရသကဲ့သို့ အောက်တန်းလူတွေ လုပ်နေသော အလုပ် မျိုးလည်း (အလုပ်ကောင်းလာသည့် အခါကျမှ အထင်ကြီးတန် လျှင်ကြီးမည်, ပဌမသော်) အထင်သေးခံရ ဖြစ်ပင်ဖြစ်၏။ ရှေးတုန်းက လက်ရှိရှင်ဘုရင်ဘဝမှ ထွက်၍ ရဟန်းပြုတော်မူသော ဗုဒ္ဓနှင့်တကွ အရှင်ယသ တို့ကဲ့သို့ အထက်တန်းပုဂ္ဂိုလ်များစွာ ဝင်ရောက်ကြ သော ငါတို့သာသနာကို အများကမော်၍ ဖူးမြော်ကြရသလေခံ, ယခုအခါမူ အတော်များစွာသော လူတွေကဲ့သို့ အကြည့်ခံနေရ ချေပြီ။ ထို့ကြောင့် များစွာသော လူကြီး လူကောင်း ဆိုသူတို့၏

သားတွေ ရဟန်းပြုဘို့ရန် စိတ်မဝင်စားကြ၊ မိဘဖြစ်သူတို့ကလည်း လူ့ဘောင်၌ အဆင့်အတန်းနိမ့်ပုံမရသော သားကို ရဟန်းမပြုစေလိုဘဲ မိမိကိုယ်တိုင်က အားမရလှ၍ နောင်ခါ အောက်ကျ နေဝံကျ ဖြစ်မည်စိုးရသော သားကိုသာ “မကောင်း ကျောင်းပို့က” ရဟန်းပြုစေချင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် သာသနာတော်ပျက်စီးရ တန်းလျှောရခြင်းသည် သာသနာငင်တွေနှင့် ကိုးကွယ်သူတွေ ဖျက်ဆီးနေမှုကြောင့် သံကို သံဖျက်၍ သံချေးတက်ရခြင်းသာတည်း။ ထိုကဲ့သို့ မဖြစ်ရအောင် စနစ်တကျ ငါတို့ပြုပြင်ပါလျှင် ဤသာသနာတို့ကို မြန်မာလူမျိုးသာမက ကမ္ဘာကပင်မော်၍ ဖူးရပါလိမ့်မည်။

x x x x

အဂ္ဂသာဝက ၂ ပါးအကြောင်း

အရှင်သာရိပုတြာနှင့် အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် မုဒ္ဒရှင်တော်မြတ်၏ လကျာဘက်နေရာ၌ ထိုင်တော်မူရ၍ ပညာဘက်၌ တေဒဂ်ရသောကြောင့် “လကျာတော်ရံ” ဟုသမုတ်အပ်သော အရှင်သာရိပုတြာနှင့် လက်ဝဲဘက်နေရာ၌ ထိုင်တော်မူရ၍ တန်ခိုးဣဒ္ဓိဘက်၌ တေဒဂ်ရသောကြောင့် လက်ဝဲတော်ရံ ဟုသမုတ်အပ်သော အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်သည် မုဒ္ဒသာသနာတော်ဝယ် အမြတ်ဆုံး တပည့်များ ဖြစ်ကြသော အဂ္ဂသာဝက ပေတည်း။

[“တေဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ မမ သာဝကာနံ = ငါ၏ သာဝက (တပည့်) တို့တွင် ဤသူသည် အသာဆုံး” ဟု ချီးမြှင့်တော်မူရာ၌ “တေဒဂ္ဂံ” ဟူသော ပါဠိတော်ကို “တေဒဂ်” ဟု မြန်မာပြန်ထား၏။ ထိုသို့

“တေဒဂ္ဂံ” စသည်ဖြင့် ခိုးမြှောက်ခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် တေဒဂ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ တေဒဂ္ဂံ = တေ + အဂ္ဂံ - ဤသူ အသာဆုံး၊ အဂ္ဂံ + သာဝက - ဖြတ်သောတပည့်။] ထိုအဂ္ဂသာဝက ၂ ပါးတွင် တရား ဟော၍ ဆုံးမရမည့် ပညာရေး ကိစ္စ၌ အရှင် သာရိပုတြာသည် လွန်စွာ အကုအညီရ၍၊ တန်ခိုးဖြင့် ဆုံးမရမည့် အရာဝယ် အရှင် မဟာ မောဂ္ဂလ္လာနသည် အလွန် အကုအညီရပေသည်။

အမျိုးနှင့်စိတ်ကား ထိုအရှင် ၂ ပါးလုံးပင် ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏အနီး မြာဟ္မဏ ရွာကြီး၌ အမျိုး အဆက်ဆက် သူငယ်ချင်း ဖြစ်လာခဲ့၍ လူမျိုးဘဝ ပွဲကြည့်ရာမှ သံဝေဂ ရနံ့ကြ၏။ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ ဂုရုဏ်မျှ တောင်ထိပ်ပွဲသဘင် ကျင်းပလေရာ အများ နဲတူ ဈေးရွာစွာ ကြည့်ရှု နေကြရင်းပင် “ ဒီလို ပွဲသဘင်ထဲ၌ ကြည့်ချင်စရာ ဟူ၍ ဘယ်မှာရှိတော့မှာလဲ ، ယခု မြင်နေရသော ပွဲကြည့် ပရိတ်နှင့် ပွဲကသူ လူအားလုံးပင် အနှစ်တရာ အတွင်း၌ ကြတ်ပျောက် ငှက်ပျောက် သေပျောက်ကြတော့မှာ အမှန်ဖြစ်တယ်၊ ငါတို့လွတ်လပ်ခွင့် တရားကို (နိဗ္ဗာန်ကို) ရှာကြဆို သင့်တယ်” ဟု စဉ်းစားမှု ထိတ်လန့်မှုများရောနှော၍ ဖြစ်ပေါ်လာကာ ၂ ယောက် လုံးပင် သဘောတူ ရသေ့လုပ်ခဲ့ကြပြီး (တိတ္ထိဆရာကြီး ၆ ယောက်တွင် ပါဝင်ထင်ရှားသော) သဉ္ဇည်း ဆရာကြီး အထံမှာပင် နေကာ ထို ဆရာကြီး တရားဖြင့် အားမရသေးဘဲ “ တရားအထူးကို ရှာဘွေ စုံစမ်း၍ အလျင်တွေ့သူက ပြောလာစတမ်း” ဟု ကတိကပတ်ပြုလျက် ဆက်လက် တရားရှာနေကြလေသည်။ [ဤစကားဖြင့် သဒ္ဓါတရား သက်သက် တရားထူးရလိုသော စိတ်ကားဖြင့်ရသေ့ ရဟန်းပြုလာခဲ့

သူများ ဖြစ်သည်” ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုအရှင် ၂ ပါးတို့ရသေ့ပြုချိန်မှာ မိဒ္ဓရှင်တော်လည်း ပွင့်တော်မမူသေးချေ။ ဒုတ္တရစရိယာ ကျင့်ချိန် လောက် ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။] ထို့နောက် ပဉ္စဝဂ္ဂီ ၅ ပါး တွင် အပါအဝင်ဖြစ်သော အရှင်အဿဇိနှင့်တွေ့၍ သောတာပန် ဖြစ်ကြပုံ-ဗုဒ္ဓအထံတော် ရောက်လကြပုံကို ထိုထို ကျမ်းစာတို့၌ ရှုပါလေကုန်။

အရှင်သာရိပုတြာ ထို အရှင်မြတ် ၂ ပါးတွင် အရှင် သာရိပုတြာ သည် ရဟန္တာမဖြစ်မီကပင် စိတ်သဘောထား နညံ့ပုံရ၏။ ခန္ဓာကိုယ်တော်လည်း အလွန်ခန့်ကျန်းတော် မူပုံမရ။ အခါတပါး၌ လေနာထ၍ သပ္ပာယ်ဖြစ်သော ဆွမ်းဟင်းကို အရှင် မောဂ္ဂလ္လာန် ကိုယ်တော်တိုင် ရှာတွေ့ရဘူးသော်လည်း ရောက် လရာ ကျောင်းတိုက်၌ အများ ဆွမ်းခံကြပြီးနောက် လှည့်ပတ်ကြည့်ရှုကာ မတော်မလျော်ထားသော အရာများကို သိမ်းဆည်းပြီးမှ ဆွမ်းခံ ကြတော်မူလေ့ရှိ၏။ အခါတပါး၌ကား သင်းပိုင်တစွန်း မညီမညွတ် ကျနေပုံကို ၇ နှစ်အရွယ် ကိုရင်ကလေးက “ အရှင်ဘုရားများရဲ့ သင်းပိုင်စွန်း ကျနေပါသည် ” ဟု လျှောက်ရာ၊ သင့်တော်သော နရာသို့ ကြွပြီးလျှင် ညီညွတ်စွာ ပြင်ဝတ်ပြီးမှ “ သည်လို ဆိုလျှင် တော်လောက်ပြီလား ဆရာ ” ဟု အဗ္ဗလိပဂ္ဂယ အဋ္ဌာသိ-လက်အုပ် ချီကာ ရပ်၍ ပြတော်မူပါသတဲ့။ [ဒေဝပုတ္တသံယုတ္တဋ္ဌကထာ။] အရှင်သာရိပုတြာကား ထိုမျှလောက် စိတ်နေ ကိုယ်ထား နညံ့တော် မူပါပေ သည်။ အရှင်အဿဇိထံတော်မှ တရားထူးကိုသိရ၍ အရှင် အဿဇိရှိရာဘက်သို့ ဥျးခေါင်းပြုလျက် ကျိန်းစက်လေ့ ရှိတော်မူ သည် ဆရာဖြစ်ဘူးသော သမ္ဘုန်းဆရာကြီးကိုလည်း ဗုဒ္ဓ၏ အထံ

တော်သို့ ပါအောင် ခေါ်ရှာသေး၏။ သို့သော် အတင်းငြင်းပယ်
သောကြောင့်သာ လက်လျှော့တော်မူရသည်။ နောက်ဆုံးအချိန်၌မူ
မိမိဖွားတော်မူရာတိုက်ခမ်း၌ ကြီးကျယ်စွာ သွေးအန်သော ရောဂါ
ဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရရှာလေသည်။

အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်သည် ရဟန္တာ မဖြစ်မီ
ကပင် စိတ်နေထက်သန်၍ ကိုယ်နေလည်း
ခန့်ကျန်းတော်မူဟန် ရှိ၏၊ ခင်ကြမ်းကြမ်း ဆုံးမဘို့ ကိစ္စ၌ အရှင်
မောဂ္ဂလ္လာန် သည်ပင် ဆုံးမတော်မူလေ့ရှိ၏။ နန္ဒောပနန္ဒနဂါးမင်း
ကို ဆုံးမခဏ်း၌ အရှင်အနုရုဒ္ဓါစသော တံခိုးရှင်ရဟန္တာများက
“ဆုံးမပါရစေ” ဟု ခွင့်တောင်းသော်လည်း ခွင့်ပြုတော်မမူဘဲ
အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် ခွင့်တောင်းမှ ဘုရားရှင်ခွင့်ပြုတော်မူ၏။ အခါ
တပါး၌ မုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ဥပုသ်ပြုဘို့ရာ ဘိက္ခုပရိသတ်၌
ထိုင်နေတော် မူစဉ် ပရိသတ်ကို ဆင်ခြင်တော်မူရာ ရဟန်းတပါး
ပါရာဇိက ကျနေသည်ကို မြင်တော်မူသဖြင့် ညည့်ဥးယာမ် ကုန်
သော်လည်း ဩဝါဒ မပေးဘဲ တိတ်ဆိတ်စွာ နေတော်မူသဖြင့်
ဩဝါဒပေးပါရန် အရှင်အာနန္ဒာ တောင်းပန်၏-မရ၊ သန်းခေါင်
ယာမ်ကုန်လွန်ပြန်လျှင် တောင်းပန်၏၊ မရပင်၊ အရုဏ်တက်၍
တောင်းပန်ပြန်သည့်အခါ “ပရိသတ် မသန့်ရှင်ဘူး အာနန္ဒာ” ဟု
မိန့်တော်မူမှ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်သာ အများအပြား ရွက်ဆောင်
တော် မူလေသည်။ [သာသနာပြုရေး ကိစ္စ၌ အနုသမားချည်း
မပြီးသေး၊ အကြမ်းသမားကလည်း အားပေးကြဥးမှ အထမြော်
နိုင်ကြောင်း သာဓကတရပ် ဟု မှတ်ခဲ့ကြပါ။]

အဂ္ဂသာဝက ၂ ပါး
နှင့်ထုတ်ခံရပုံ

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် စာတုမာရွာကိုမှီ၍
ရှစ်ရား တောကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်
မူ၏။ အဂ္ဂသာဝက ၂ ပါးလည်း ဗုဒ္ဓကို မဖူး
တွေ့ဘူးသော ကျေးလက်သား ရဟန်း ၅ ရာကို ခေါ်၍ ကြွလာ
ကြ၏။ ထို့နောက် ရဟန်းများသည် ကျောင်းနေ ရဟန်းများနှင့်
အတူ ကျယ်လောင် ကျယ်လောင်နှင့် စကားပြောကာ ဆူညံနေကြ
သည်ကို ဗုဒ္ဓရှင်တော် ကြားတော်မူ၍ “အာနန္ဒာ... တံငါသည်တွေ
ငါးလုရာ၌ ဆူညံနေသလို ဆူညံနေသူတွေဟာ ဘယ်သူတွေလဲ” ဟု
မေးတော်မူ၍ အဂ္ဂသာဝက ၂ ပါး၏ တပည့်များ ဖြစ်ကြောင်းကို
သိတော်မူရသဖြင့် ခေါ်စေတော်မူကာ အဂ္ဂသာဝက ၂ ပါးနှင့်
ရဟန်း ၅ ရာကို နှင်ထုတ်သော်၊ စာတုမာရွာ၌ စည်းဝေး နေကြ
သော သာကီဝင် မင်းများက ဆိုင်းငံ့ကြပါဥုန်း၊ ဗုဒ္ဓကို တောင်းပန်
ပါဥုန်းမည်” ဟု လျှော့ထားကြ၍ ထိုသာကီဝင်မင်းများတောင်းပန်
၍ ခွင့်မှ ပြန်လာကြသည့်အခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်က “ သာရိပုတြာ...
ငါဘုရား နှင်ထုတ်တုန်းက ဘယ်လိုများ စိတ်ထားသလဲ ” ဟု
မေးတော်မူရာ “ ယခုအခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် သံဃာရိသတ်
အပေါ်၌ ကြောင့်ကြစိုက်တော် အမှုလိုက်ဘဲ ဧဇဆေးဆေး ဖလ
သမာပတ် ဝင်စားကာ ချမ်းသာစွာ နေတော်မူလှပြီ၊ ငါတို့လည်း
ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကို အတုလိုက်၍ ဧဆေးစွာ နေကြတော့မည်” ဟု
စိတ်ဖြစ်ကြောင်း လျှော့ထားလေသည်။ ထိုအခါ “သာရိပုတြာ...
(ဖလသမာပတ် ဝင်စား၍ ဧဆေးဆေး နေဘို့ရန်) ဆိုင်းငံ့ဥုန်း
ဆိုင်းငံ့ဥုန်း” ဟု နိဗ္ဗာန်တော်မူ၍ အရှင်မောဇ္ဈာန်ကို မေးတော်မူပြန်ရာ
“ယခုအခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ကြောင့်ကြမဲ့နေတော် မူလိုပြီး

ငါနှင့် အရှင်သာရိပုတြာက သံဃာကို ရွက်ဆောင်ရတော့မည်”
ဟု စိတ်ဖြစ်ပါကြောင်း လျှောက်ထားလေသော် “သာရ သာရ” ဟု
ခေါ်တော်မူ၍ “မောဂ္ဂလ္လာန်... ငါဘုရားလဲ ရဟန်းသံဃာကို
ရွက်ဆောင်မည်၊ သင်တို့လဲ ရဟန်းသံဃာများကို ရွက်ဆောင်ကြ”
ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဝတ္ထု၌ ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ ဆူညံခြင်းကို မလို
လားအပ်၊ တိတ်ဆိတ်ခြင်းကိုသာ ဗုဒ္ဓရှင်တော် လိုလားတော် မူကြောင်း၊
စာတုမာရွာ သာကီဝင်မင်းများသည် သာသနာ့အရေးအရာ၌ ယုံဝင်ရေခံ
စွက်ဖက်၍ သာသနာ့ဝန် ဆောင်ကြသကဲ့သို့ ဒကာများလည်း သာသနာ့
ဝန်ဆောင်များ ဖြစ်သင့်ကြကြောင်း၊ အရှင် သာရိပုတြာ၏ သာသနာရေး၌
ကြောင့်ကြမဲ့ နေလိုစိတ်ကို ခွင့်ပြုတော်မူဘဲ အရှင်မောဂ္ဂလ္လာန်၏ သံဃာ့
တာဝန်ကို ဆောင်မည် ဟု ကြံစိတ်ကိုသာ သာရခေါ်တော်မူပုံ ထေခံ၍
သံဃာ့တာဝန် ဆောင်ခြင်းကို များစွာလို ညားတော်မူကြောင်း သိသာလှ
ပေသည်။ အဂ္ဂသာဝက ၂ ပါး၏ အကူအညီကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓသာသနာ
များစွာ ကြက်သားရ ရှိတော်မူခဲ့ပါ ပေသည်။ သို့ရာတွင် ထို အဂ္ဂသာဝက
အရှင် ၂ ပါးသည် ဗုဒ္ဓအလျှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူနှင့်ကြသောကြောင့်
ဗုဒ္ဓရှင်တော် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီး နောက်၌ အရှင်မဟာကဿပလောကီ
သာသနာ့တော် တာဝန်ကို ဆောင်ခွင့်ရတော် မမူကြချေ။

အရှင်မဟာကဿပ အကြောင်း

အမျိုးဂုဏ် အရှင်မဟာကဿပ၏ အကြောင်း အရကို စဉ်းစားရသည်မှာ ကြက်သီးထလောက်အောင် အရသာရှိပါပေ၏။ စိတ်အားတက်ကြွအားရဘွယ်တွေ အတုယူဘွယ် သံဝေဂဖြစ်ဘွယ်တွေ များလှပါပေ၏။ သာသနာပကာလ၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်နေသော နန္ဒမင်းဘဝမှ (ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများပရိနိဗ္ဗာန်စံကြသည့်အခါ သံဝေဂရ၍ မင်းမိဖုရား ၂ ပါးလုံး) ရသေ့ရဟန်း ပြုလုပ်ကာ တရားအားထုတ်၍ မြဟွံ့ပြည်၌ ဖြစ်ကြပြီးနောက် ငါ့ဘိုးဘုရားရှင်ပွင့်တော်မူချိန်မှာ မြဟွံ့ပြည်မှ စုတေခုံကြ၍ မြဟွံ့ဏ သေဌေးမျိုး၌ “ဝိပ္ပလိ” ဟူသော နာမည်ဖြင့် ထင်ရှားသော သတို့သားတယောက် ဖြစ်လေသည်။ အနွယ်အားဖြင့် ကဿပ အနွယ် ဖြစ်သောကြောင့် ကျမ်းစာတို့၌ အရှင်မဟာကဿပ ဟု ထင်ရှား၏။ မိဘပိုင်ပစ္စည်းများမှာ-လယ်ယာထည်းသို့ ရေသွင်းပေးဘို့ရန် ရေကန်ကြီးပေါင်း ခြောက်ဆယ်၊ လယ်ယာမြေ ၁၂ ယူဇနာ၊ လုပ်သားများ နေထိုင်ရာ အနုရာခမ္ဘိကြီးလောက်ကြီးကျယ်သော တဆွဲလေးရွာနှင့် မြင်းတပ်ဆင်တပ် ရထားတပ်များလည်း ၁၄ တပ်စီလေ၍ ရှိရကား မဟာရာဇာတမျှ ကြီးကျယ်ခမ်းနားလေသည်။

ဝိပ္ပလိသတို့သား အသက် ၂၀ အရွယ်ရောက်သည့်အခါ ထိုသားတယောက်ထည်း ရှိသော မိဘများက လက်ထပ်ဘို့ရန် ပြောပြကြ၏။ ကာမစိတ် သန့်ရှင်းသော မြဟွံ့ပြည်မှ စုတေလာခဲ့ရသူ ဖြစ်၍ ကာမမှုကို စက်ဆုပ်

ရုံရှာရကား အခါခါ ငြင်းဆန်၍ တောထွက်ရန်သာ ဇွဲသန်သန် ပြောနေ၏။ မိခင်ကြီးကား မိမိတို့ ဘွဲ့ည်းများ အမွေခံမရှိလျှင် မင်း ဘဏ္ဍာတော် ဖြစ်၍ မည်စိုး၍ အမျိုးမျိုး ဖြောင့်ဖျော့ပြောဆိုလေရာ၊ ပန်းပုသမားထံ အလှဆုံးရွှေရုပ်ကို အထူးခိုင်း၍ ထိုရွှေရုပ်လောက် ချောသူကိုမှ လက်ထပ်မည်ဟု ပြောလေသည်။ (မရနိုင်ဘူးထင်၍ ပြောခြင်းဖြစ်သော်လည်း) မိခင်ကြီးက အားမလျှော့ဘဲ “ငါ့သား ကောင်းမှုပြုတုန်းက တယောက်ထဲ ပြုခဲ့မှာမဟုတ်ဘူး၊ ကောင်းမှု ပြုဘက် အမျိုးသွီးဟာ ဒီရွှေရုပ်လောက် ချောမှာပေါ့”ဟု ယူဆ၍ မြာဟ္မဏရှစ်ယောဝံထံ ရွှေရုပ်ကို အပ်နှံကာ ချွေးခလောင်း အရှာ ခိုင်းလေတော့သည်။ နန္ဒမင်းဘဝ မရောက်ခင်ကပင် မကြာမကြာ ရေစက်ဆုံးလာသော အမျိုးသွီးသည် နန္ဒမင်း၏ မိဖုရားဘဝ၌ အတူဘကွ ရသေ့သုတ်ကြံ၍ မြဟ္မာ့ပြည်ရောက်၊ ထို့နောက် လူ့ပြည် မှာ မိန်းမချော မိန်းမလှ အများဆုံးထွက်သော (ပဏာဝတီတို့ တိုင်းပြည် ဖြစ်ခဲ့သော) မဒ္ဒရာဇ်တိုင်း မြာဟ္မဏ သေဋ္ဌေးမျိုး၌ ဖြစ်လျက်ရှိရကား ထိုမြာဟ္မဏရှစ်ယောက်တို့ မဒ္ဒရာဇ်တိုင်းအရေခံ တွင် တဆွဲခြောက်နှစ်အရွယ်ဝင် သူတော်စင် “ဘဒ္ဒါမယ်” ကို တွေ့ကြ၍ ထိုရွှေရုပ်ကို အပ်နှံကား စေ့စပ်ကြောင်းလမ်း၍ ပြန် သွားကြလေသည်။

•ကြေ•နပ်နှင့်
လက်ထပ်ကြရပုံ

ထိုအကြောင်းကို သတို့သား သတို့သွီးတို့ အသီးအသီး ကြားသိရလျှင် စိတ်အဆင်း ရဲကြီး ဆင်းရဲသွားကြတော့၏။ သတို့သား စဉ်းစားသည်မှာ “ငါသည် ထို ရွှေရုပ်လို အမျိုးသွီးကို မရနိုင်ဘူး ထင်ခဲ့၏။ ယခုသော်ရပြီ ဟု ပြောကြသည်။ ဘာဘဲဖြစ်ဖြစ် မိဘများ

ကွယ်လွန်လျှင် တောထွက်မည် အမှန်ပင် ဖြစ်ရကား သတို့သမီးကလေး စိတ်ဆင်းရဲရစ်ရှာတော့မည်၊ ကိစ္စမလွန်ခင်က သတိပေးရလျှင် သင့်တော်စရာရှိရဲ့ ” ဟု စဉ်းစား၍ တိတ်တိတ်ပုန်း စာရေးသည်မှာ—“အိုဘဒွါ...နမအတွက် ဂုံဏ်အသရေချင်းတူမျှသော အမျိုးသားကို ရပ'စေ- ဟု ဆုတောင်းပါသည်။ ကျုပ်တော့ မိဘများ ကွယ်လွန်လျှင် အမှန်ပင် ရဟန်း ပြုရပ'လိမ့်မည်၊ နောင်တမရဘို့ရန် ယခုကသတိပေးပါသည်” ဤသို့ စာရေး၍ လူယုံတော်ကို လေ့တတ်လိုက်လေသည်။ အမျိုးသမီးလည်း ထိုအတိုင်းပင် စဉ်းစား၍ မိမိလက်မထပ်လိုကြောင်း စာကို ရေးသား လေ့တတ်လေရာ , ထိုစောမန် ၂ ဥပုသ်တို့ ခရီးအကြားမှာ တွေ့ကြ၍ အကျိုး အကြောင်း မေးကာ(ဝမ်းမြောက် ကျေနပ်ကြောင်း ကျင်ကျင်နာနာ ရေးသား ကြလိမ့်မည်-ဟု ယင်၍) ပေးလိုက်သော စာကို သဘောတူဖွင့်၍ ဖတ်ကြည့်သည့်အခါ သူ့ကိုထင်ကြေးနှင့်ကိုက်သော စာ ၂ စောင်ကို ဆုတ်ငမိပြီးလျှင် သဘောတူကျေနပ်ကြောင်းစာကိုသာ ပြင်ဆင် ရေးသား၍ ပို့ကြလေသတဲ့။ ဤသို့အားဖြင့် ကာမစိတ်ကင်းရှင်းနေသော ရေစက်ဟောင်း ၂ ဥပုသ်တို့ လက်မထပ်ချင်ဘဲနှင့် လက်ထပ်ပွဲ ဝင်ကြရလေသည်။

တောထွက်ကြပုံ လက်ထပ်ပြီးနောက်၌ အိပ်ရာဝင်ချိန် မခရောက်မီ တပင် ပန်းကုံးများကို ကုံးစေပြီးကာ အိပ်ရာ အလယ်၌ ချထား၍ အိပ်ရာ ဝင်ကြသည့်အခါ “ပန်းကုံးကို ဖယ်တန်း နော် , ညှိုးတဲ့ပန်းကုံးရှင်ဟာ ဖိတ်မစင်ကြယ်လို့ဘဲ” ဟု ပြောဆိုလျက် ပန်းကုံးခြား၍ လျောင်းစက်ကြ လေသော် တယောက်နှင့် တယောက်ထိမည် ဦးသောကြောင့် စိတ်ချလက်ချ အိပ်ရပျော်ကြ။

ဤနည်းအားဖြင့် အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်မှာ နေကြသော လည်း ကာမဓိတ်ဓာတ် လွတ်လပ်စင်ကြယ်လေရကား မောင်နှမ အရင်းပမာ တဥးနှင့်တဥး အထူးကျင်နားစွာ နေထိုင်ကြပြီးနောက် မိဘတို့ ကွယ်လွန်သည့်အခါ စည်းစိမ်ဥစ္စာကို ထိန်းသိမ်းစီမံရင်း သံဝေဂဖြစ်ကြ၍ သဘောတူ တောထွက်ကြလေသည်။ သို့သော် ထို အချိန်အခါ၌ “ဗုဒ္ဓ” ရှိသည် ဟူသော သတင်းကို သူတို့မသိရသေး သဖြင့် “လောက၌ ရဟန္တာ အစစ်ဖြစ်ပြီးသူကို ရည်မှန်း၍ ထိုသူထံ တည့်ခံ့ဘို့ရာ ငါတို့ရဟန်းပြုပါသည်” ဟု ပြောဆိုကာ ရဟန္တာ အစစ်ကို ရှာသောအားဖြင့် တောထွက်လာခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓနှင့်ဧတ္တပုံ

တောထွက် လာခဲ့ကြပြီးနောက် လမ်းနှစ်ခွသို့ ရောက်သည့်အခါ အရှင်ဝိပ္ပလိသည် ရပ်တန့်၍ “ဘဒ္ဒါ.....သင်ကဲ့သို့ အထက်တန်းကျသော ရသေ့မကလေး တယောက် နောက်က ပါနေသည်ကို မြင်ရသူတို့က သူတို့ ၂ ယောက် သည် ရသေ့ရဟန်း ပြုပြီးသော်မှလည်း မခွဲနိုင် မခွါရက်ကြ” ဟု အပြစ်မြင်ကြလိမ့်မည်၊ သင်အလိုရှိရာလမ်းကိုယူကာ ငါတို့ ၂ ယောက် လမ်းခွဲကြစို့” ဟု မိန့်တော်မူရာ , ဘဒ္ဒါကလည်း “ မှန်ပါတယ်၊ လူအများ အပြစ်မြင်စရာ ဖြစ်နေပါတယ်၊ နှမတော်က လက်ဝဲဘက် လမ်းကို လိုက်သွားပါ့မယ်၊ အရှင်ကလျာလမ်းကို ကြွပါတော့” ဟု လျှောက်၍ အလွန်ရှိသောစွာ ကန်တော့ရာ , မြေစောင့်နတ်များ မနေနိုင်မထိုင်နိုင်ဖြစ်၍ ဤ မဟာပထဝီမြေကြီးလည်း သွက်သွက်ခါ တုန်လှုပ်လေသည်။ ထိုဒေသ၌ခြင်း၏ အကြောင်းကို ဗုဒ္ဓရှင်တော် မြတ် ဆင်ခြင်တော် မူသည့်အခါ သာသနာ့ဝန်ဆောင် ထိပ်ခေါင်း တင် သားတော်ကြီး အလောင်းအလျာ အရှင်ဝိပ္ပလိ သတို့သားနှင့်

မယ်ဘဒ္ဒါတို့ ထွက်လာ၍ လမ်းခွဲကြကြောင်းကို သိတော်မူသဖြင့်
ဝိပ္ပလိအရှင် လာမည့်လမ်းသို့ ၃ ဂါရုတ်ဝေးအောင် ခရီးဥျးကြို
ပြုကာ ပြည်ညောင်ပင်အောက်၌ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်ဖြင့်
တင့်တယ်စွာ ထိုင်တော်မူနှင့်လေသည်။ ဝိပ္ပလိ အရှင်လည်း ဗုဒ္ဓ
ရှင်တော်ကို မြင်လျှင်မြင်ခြင်းပင် “ မိမိရည်မှန်းခဲ့သော ဆရာသည်
ဤပုဂ္ဂိုလ်သာတည်း” ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် အလွန်လေးမြတ်စွာ ရှိခိုး
ဝပ်ချလျက် တပည့်အဖြစ်ကို ဝန်ခံလေသည်။

ရဟန္တာဖြစ်ပုံ ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်သည် ဝိပ္ပလိအရှင်အား ထို
နေရာတွင်ပင် ရဟန်းအဖြစ်ကို ပေးတော်မူ၍
အရှင်မဟာကဿပနှင့်အတူကြွတော်မူလေရာ ခရီးအကြားသစ်ပင်
အောက်၌ အရှင် မဟာကဿပ ခင်းပေးအပ်သော သင်္ကန်းကြီး
ပေါ်တွင် ကိုင်နေတော်မူ၍ ထို သင်္ကန်းကြီးကို လက်တော်ဖြင့်
သုံးသပ်တော်မူကာ “ ကဿပ.... (လူ့ဘဝတုန်းက အဝတ်ဖြစ်ခဲ့
သော) သင်ရဲ့သင်္ကန်းက တယ်ငြီး နုညံ့ပါကကား” ဟု မိန့်တော်
မူလေသော်....

အရှင်ကဿပ။ ။ ဒီသင်္ကန်းကို ခြံတဲ့ဘုရား ခြံတော်မူပါ
ဘုရား။

ဗုဒ္ဓ။ ။ သင်ကော ဘာကို ခြံမည်လဲ။

အရှင်ကဿပ။ ။ ခြံတဲ့ဘုရား၏ သင်္ကန်းတော် အဟောင်း
ရပါလျှင် ခြံပါမည်ဘုရား။

ဗုဒ္ဓ။ ။ ကဿပ.... အဟောင်းအနွမ်းဖြစ်သော ဤ
သင်္ကန်းကို ဝတ်ဘုရားကိုယ်တိုင် ပုဏ္ဏားမည်သော ကျွန်မအလောင်းမှ

လောကံတပြညသားလောကံကို ဖယ်၍ ပံသုက္ကကောံယု ခဲ့ရတယ်။ ဤသင်္ကန်းကို ပံသုက္က ကောကံချိန်က မဟာပထဝီ မြေကြီးပင် တုန်လှုပ် ခဲ့ရတယ်။ ရံတင် အားလုံးဆောင်သူမှ ဤသင်္ကန်းနှင့် ထိုက်တန်တယ်၊ ဤသင်္ကန်း ကို ဆောင်နိုင်ပါ့မလား၊ (ဤသင်္ကန်းနဲ့ တန်အောင် ကျင့်နိုင်ပါ့မလား ဟုလို၊) ဤသို့ မေးတော်မူ၍ အရှင် ကဿပက “ဆောင်နိုင်ပါကြောင်း” လျှောက်ထားသဖြင့် သင်္ကန်း ချင်းလဲ၍ ဝတ်ရုံတော်မူလေသော် မဟာပထဝီမြေကြီးလည်း တအံ့ တဩ ဖြစ်သည့်ဗမာ ပြင်းစွာတုန်လှုပ်ပြန်လေသည်။ အရှင်ကဿပ လည်း ရံတင် အားလုံးကို ဆောင်၍ ကြိုးစားအားထုတ် လေရာ ရှစ်မျက်မြောက် အရုဏ်တက်ချိန်မှာ ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူသည်။

ကျင့်တော်မူပုံ အရှင် မဟာကဿပသည် တောကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူ၏။ သင်္ကန်း ၃ ထည်သာ ကိုယ်ပိုင် ထားတော်မူ၏။ အမြဲဆွမ်းခံ၍ ဘုဉ်းပေးတော် မူ၏။ ဆွမ်း ခံရာမှာလည်း အိမ်စဉ် ကျေ ဘဲ ဆွမ်းခံတော် မူ၏။ ဤသို့ စသည် ဖြင့် အမြဲ စုတင်ဆောက်တည်တော်မူကာ တရံတခါ၌မူ ဆွမ်းခံ မကြွေမှီ သမာပတ်ဝင်စားတော်မူပြီးလျှင် သမာပတ်မှ ထပြီးနောက် ဆင်းရဲသူများကို ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် ဆင်းရဲသူများ ရပ်ကွက် သို့ ဆွမ်းခံဝင်တော်မူ၏။ အခါတပါး၌ကား သင်္ကြားနှင့် သုဇာ မိဖုရားတို့ပင် လှူဆင်းရဲ ဟန်ဆောင်၍ အရှင်မဟာကဿပအား ဆွမ်းလောင်းတူး၏။ လယ်ခံတာစောင့် ဆင်းရဲသူမလေး တယောက် ကား သူ၏ သရည်သာ ပေါက်ပေါက်လျော်က လေးကို အရှင်မဟာ ကဿပ ကိုယ်တော်မြတ်အား လှူပြီးနောက် လယ်ကန်သင်းမှ ခြွေပေါက် ခံရ၍ စုတေလေရာ ချက်ခြင်း တာဝတိံသာသို့ ရောက်

သွားဘူးလေသည်။ တရံတခါ၌ နှုတ်ခွဲသုတို့၏ လက်ဖြင့် နယ်၍ လူဒါန်းအပ်သော ဆွမ်းကိုပင် မြန်ရှက်စွာ ဘုဉ် ပေးတော်မူပါ သတဲ။ အို အရှင်မြတ်ကြီး ဘုရား... အရှင်မြတ်၏ လူ့ဘဝတုန်းက စည်းစိမ်နှင့်အရှိန်အဝါကိုတွေးကာ ရဟန်းတော်ဘဝ၌ ကျင့်တော် မူပုံ များကို နှိုင်းယှဉ်၍ စဉ်းစားလိုက်သည့် အခါ တပည့်တော်၏ အဖြစ်ကို အားမရနိုင်အောင် ရှိပါသည့်ပြင်၊ အရှင်မြတ် ကြီးကိုကား ဥပုသ်တော်ညွတ်ကာ ပျော်ဝင်ရိသေလှ ပါတော့သည် ဘုရား။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်
မြောက်စားတော်မူပုံ

နောင်အရေးကို မြော်မြင်သော ဘုရင် မင်းမြတ်သည် မိမိ၏ အရိပ်အရာကိုဆက်ခံ နိုင်မည့် သား ရတနာအား မိမိဝတ်ဆင်မြဲ ဖြစ်သော မင်းမြောက်တန်ဆာကို ပေးသနားတော်မူသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်သည်လည်း ကိုယ်တော်မြတ်၏ အရိပ်အရာသာသနာ တော်ကို ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်မည်ကို မြင်မြော်တော်မူကာ ကိုယ်တော်မြတ်၏ ပံ့ပိုးကုသကံန်းတော်ကို အရှင်မဟာကဿပ ရဟန်းဖြစ်ကပင် ပဌမအကြိမ် ချီးမြှောက်တော်မူခဲ့ပြီ။ ထို့နောက် မကြာမကြာလည်း သံဃပရိတ်အလယ်မှာ အရှင်မဟာကဿပ ကို မြောက်စား တော်မူ၏။ ဘိက္ခုနီ... သင်တို့သည် ကဿပလို နေနိုင် ၊ ကဿပလို ကျင့်နိုင်အောင် ကြိုးပားကြ၊ တရားဟောတဲ့ နေရာမှာပင် ကဿပရဲ့ စိတ်ထားမျိုးနှင့် ဟောကြ၊ ကဿပတရား ဟောတဲ့အခါ တရားတော်၏ သဘာဝကျပုံ ဖြန့်ကန့်ပုံကို အခြေခံ ထား “ငါဟောပြောတဲ့တရားကို သူတို့နာကြလျှင် ကောင်းမှားတဲ့ နာပြီး နားလည်ကြလျှင် ကောင်းမှားတဲ့ နားလည်ပြီး၍ လိုက်နာ ကျင့်ကြံလျှင် ကောင်းမှားတဲ့ ” ဟု မေတ္တာ ကရုဏာစိတ်ဖြင့် ဟော

သည်။ ဘိက္ခုတို့...ငါတုရားသည် ဈာန်အဘိညာဉ် ဝင်စားတော်
မူလိုသည့် အခါ အလိုရှိရာ ဈာန်အဘိညာဉ်ကို (အချိန်မကြာ
စေဘဲ)ချက်ခြင်း ဝင်စားနိုင်သကဲ့သို့ ကဿပလည်း ငါတုရားလိုပင်
ချက်ခြင်း ဝင်စားနိုင်ပေသည်ဟု တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်အရာ၌ ကိုယ်တော်
မြတ်နှင့် တန်းတူထား၍ မြှောက်စားတော်မူသည်။

•မြှောက်စားရာ၌
ရည်ရွယ်ချက် တွဲကြောင့် ထိုမျှလောက် မြှောက်စားတော်
မူပါသည်။ အရှင်သာရိပုတြာ အရှင်
မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်တို့သည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်

၏ အလျှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည့် အခါဝယ် အရှင်မဟာ
ကဿပသာလျှင် သာသနာ့တာဝန်ကို ဆောင်ရပေမည်။ ထို
အခါ “ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည်ပင် တန်းတူထား၍ မြှောက်စားအပ်သော
အရှင်မြတ် ပေတကား”ဟု အရှင်မဟာကဿပကို သံဃာတော်
အားလုံးက လေးစားရစ်စေတော်မူလိုသောကြောင့် အဂ္ဂသာဝက
၂ ပါးထက် ပို၍ အရှင်မဟာကဿပကို သံဃာ့ အလယ်မှာ
မြှောက်စားတော်မူပေသည်။ [အရှင်မဟာပဿပသည် သက်တော်
တရားနှစ်ဆယ် ရှည်တော်မူသောကြောင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော် ပရိနိဗ္ဗာန်
စံတော်မူပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း အတော်ကြာအောင် သာသနာ့
တာဝန်ဆောင် အရှင်မြတ်ကြီး ဖြစ်တော်မူခဲ့ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့
လူ့ဘဝ၌လည်း အချို့ မြတ် စည်းစိမ်ရှင် ဖြစ်၍ သာသနာတော်သို့
ဝင်လာသည့် အခါလည်း တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်နှင့် အရပ်ရပ် အကျင့်
ထူးတော်မူသော သက်တော် ရှည် သားတော်ကြီးတပါးကို ဗုဒ္ဓ
ရှင်တော် ရတော်မူလိုက်သည်မှာ သာသနာတော်အတွက် လွန်စွာ
ကြံကောင်းပါပေသည်။]

သဿနာတော်၏ (သဿနာတော်၏)ပဌမအပိုင်းဟု ဆိုလိုက်
 ပဌမ ဓနိဆောင်များ သော ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ လက်ထက်တော်
 ကြီးဝယ် မိမိတို့၏ စွမ်းရာ စွမ်းရာဘက်မှ
 တာဝန်ကိုယူ၍ သဿနာ တာဝန်ကို ဆောင်တော် မူကြသော
 ထိပ်ခေါင်တင် အရှင်မြတ်တို့သည် များပြားလှပါပေကုန်၏။ အရှင်
 သာရိပုတြာ အရှင် မောဠလ္လာနတို့ကဲ့သို့ အချို့ ထေရ်များသည်
 သေဌေးဘဝနှင့် သေဌေးသားဘဝမှ ထွက်လာကြကုန်၏။ တချို့
 ထေရ်များကား အရှင် အနုရုဒ္ဓါ အရှင် အာနန္ဒာတို့ကဲ့သို့ မင်းညီ
 မင်းသားဘဝနှင့် အရှင် မဟာဂ ပိနထေရ် အရှင် ဘဒ္ဒိယထေရ်တို့
 ကဲ့သို့ ကိုယ်တိုင် ဘုရင်အဖြစ်မှ ထီးနန်းကို စွန့်၍ ရဟန်းပြုလာကြ
 ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်လည်း သဿနာအရေအရောင်သည့် ထိပ်တန်း
 ရောက်အောင် ထွန်းပြောင်ကာ မဇ္ဈိမဒေသ ဣန္ဒိယနယ်တွင် ဗုဒ္ဓ
 ဘာသာကို ဗိမ္ဗိသာရမင်း - ကောသလမင်း စသော ဘုရင်တို့
 ကိုးကွယ်ရာ အထက်တန်း ဘာသာတရပ်ဟု ဟိန္ဒူဘာသာဝင်
 ပညာရှင်ကြီးများပင် အသိအမှတ် အပြုခံခဲ့ရပေသည်။ ထိုကဲ့သို့
 သဿနာ အရောင် ထိပ်တန်း ရောက်အောင် ထွန်းပြောင်ချိန်၌
 သဿနာ ရေးမှိန်အောင် ပြုနေသော ရဟန်းများလည်း အများ
 အပြား ရှိပါပေသေး၏။ ထို ရဟန်းများ၏ မတော် လေျော်သော
 ကုယ်မှု နှစ်မှုများကြောင့် “ဝိနယ” ခေါ် ဥပဒေတော်ကြီးကို အမှု
 အားလျော်စွာ အမျိုးမျိုး ထားတော်မူရပါသည်။ ထိုသို့ ပြင်မှု
 ကျူးလွန်သော ရဟန်းပေါင်း များစွာတို့တွင် အနည်းငယ်ကို
 ယုတ်ပြုပါဥြးမည်။

ဆဗ္ဗက္ခိရဟန်းများ အကြောင်း

ရဟန်းပြုရာ၌ သူတို့ရည်ရွယ်ချက် [ဆ - ၆ ယောက် + ၀ဂ္ဂိ - အစုအရုံးရှိသူများ၊] သာဝတ္ထိမြို့၌ သူငယ်ချင်း ခြောက်ယောက်တို့ တိုင်ပင်ကြသည်မှာ - “မိတ်ဆွေတို့...လယ်လုပ် နိုင်မှ ကုန်ရောင်းနိုင်မှ နွားကျောင်းနိုင်မှ (တခုခု လုပ်နိုင်နိုင်နိုင်မှ) အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လူ့ဘဝဆိုတာ အလွန်ကြပ်တယ်၊ ငါတို့ တစု ဘုန်းကြီးလုပ်လျှင် မကောင်းပေဘူးလား ” ဟု တိုင်ပင်ရာ၊ သူငယ်ချင်း ၆ ယောက်လုံး သဘောတူကြ ပြီးနောက် “ဘုန်းကြီး လုပ်ပြန်လျှင် မထင်မရှားတဲ့ နေရာမှာ သင်္ကန်းမဝတ်ဘဲ ကိစ္စ တစုံ တရာ ကြိုလာလျှင် ထုတ်ဆောင် ကယ်တင်နိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထံ ဘုန်းကြီးလုပ်မှ နေရာကုမယ်၊ ဒါ့ကြောင့် အဂ္ဂသာဝက ၂ ပါးထံ ကပ်ကြရဲ့” ဟု ဆုံးဖြတ်ကြပြီးလျှင် အရှင်သာရိပုတြာနှင့် အရှင် မဟာ မောဂ္ဂလ္လာန် ၂ ပါးထံ ရဟန်းပြုကြလေသည်။ [ဤနေရာယေ အသက်မွေး ချောင်အောင် ဘုန်းကြီး လုပ်ကြပုံကို သတိပြုနဲ့ပါ။] ထိုသို့ ရဟန်းပြုကြပြီးနောက် ဝိနည်း၊ ညတ်တော်အတိုင်း ၅ ဝါ ရှေ့အောင် ဆရာဝန်မှာ ဝိနည်းဆိုင်ရာ ကို ဆင်ကြားပြီးလျှင် တိုင်ပင် ကြပြန်သည်မှာ - “ဇနပုဒ်- ဒီစကြိတ်မြို့ဆိုသည်မှာ အမြဲသာသာ ဝပြောနေတဲ့ ခဲယဉ်းသည်၊ တရံတခါ ဒုမ္ဘိက္ခကပ် ကြိုလာခဲ့သော် တပါးနှင့် တပါး အားထားကူညီနိုင်ဖို့ရာ တပည့်တော်တို့ ၆ ပါး တွင် ၂ ပါးစီ ခွဲနေကြစို့ ” ဟု တိုင်ပင်ကာ နေရာဌာနကို စိတ်ကူး ကြလေသည်။

နေရာဌာနနှင့်
ဆဗ္ဗဂ္ဂိ အစုအရုံး

သာဝတ္ထိမြို့ဆိုတာ သိန်းပေါင်း များစွာသော
လူထု၏ နေထိုင်ရာ ဒေသဖြစ်၍ ကာသိတိုင်း
ကောသလတိုင်းဟူသော တိုင်းကြီး ၂ တိုင်း၌

ရှိကြသော ကျေးရွာပေါင်း ရှစ်သောင်း၏ အခွန်တော်သွင်းရာ
မြို့တော်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အရှင်ပဏ္ဍိတနှင့် အရှင်လောဟိ
တက တို့သည် ဤသာဝတ္ထိမှာ နေပြီးလျှင် ကျောင်းငိုင်းရေအောင်
ပဌမကြိုးစား“ ထိုကျောင်းမှာ သရက် ပိန်းနဲ အုန်းစသော သစ်ပင်
ပန်းပင် အမျိုးမျိုးစိုက် , လာလာသမျှ ဒကာ ဒကမတွေကို လက်
မလွှတ်ရအောင် သစ်သီးပေး ပန်းပေး၍ ချီးမြှောက် , ထို့နောက်
အကျွမ်း ဝင်လာသည့်အခါ သူတို့၏ သားကလေးများကို ရှင်
ရဟန်းပြုပေးကာပရိသတ်တိုးပွါလာအောင် ကြိုးစာ ကြပေတော့၊
ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ဆိုတာလည်း ကုဋေပေါင်း များစွာသော လူထု၏
နေထိုင်ရာဖြစ်သည့်ပြင် အင်္ဂတိုင်း မဂဓတိုင်း ဟူသော တိုင်းကြီး
၂ တိုင်း၌ ရှိသော ရွာပေါင်းရှစ်သောင်းတို့မှ အခွန်တော် သွင်းရာ
ဌာနကြီးပင် ဖြစ်ပေသည်။ အရှင် မေတ္တိယနှင့် အရှင်ဘူမကေတို့
သည် ရာဇဂြိုဟ်ဝယ် နေရာကောင်း မရအောင်ရှာ၍ ကျောင်းတိုက်
တည်ကာ(ရှေးနည်းအတိုင်း) အမေြအရံ ပရိသတ်တိုးပွါးအောင်
ကြိုးစားကြပါ။ ကိဗ္ဗာရိ နာနုပုဒ်ဆိုသည်မှာ မိုဃ်းဥတု ဆောင်းဥတု
၂ မျိုးလုံး မိုဃ်း ဥတု၌ အသီးအနှံများကို ဟန့်သုံးကြိမ်စားရသဖြင့်
သာယာဝပြောသော နေရာဖြစ်သည်။ အရှင်အဿဗီနှင့် အရှင်
ပုနဗ္ဗသုကတို့သည် ထိုကိဗ္ဗာရိ နာနုပုဒ်မှာ ကျောင်း တိုက်ဖြစ်အောင်
ကြိုးစားလျက် အမေြ အရံ ပရိသတ်တို့ကိုလည်း တိုးပွါးအောင်
အားထုတ်ကြပါ။ ဤသို့အချင်းချင်းတိုက်ယှဉ်း၍ တနေရာစီကြိုးစား

ကြလေရာ သူတို့ မည်ရွယ်ချက် အတိုင်း တနေရာလျှင် ငါးရာစီ ရှိသောကြောင့် သာသနာတော်၌ ဆဗ္ဗဂ္ဂိဂိုဏ်းဝင် သံဃာသည် ခေါင်းဆောင် ဆရာကြီး ၆ ပါးနှင့်တကွ တထောင့်ငါးရာကျော် ရှိလေသည်။

ထိုဆဗ္ဗဂ္ဂိဂိုဏ်း ရဟန်းများတို့တွင် သာဝတ္ထိမြို့နေ အရှင်ပဏ္ဍုကနှင့် ဒ. ရှင်လောဟိတက ဆရာတပည့် တို့သည် လဇ္ဇိသုတော်ကောင်း သီလရှိသူများ ဖြစ်ကြ ၍ ကြွင်းသော ဆဗ္ဗဂ္ဂိဂိုဏ်းသားတို့ကား အလဇ္ဇိသုတော်တွေသာ များကြသေးသည်။ ကံကုန်၍ ဝန်ကြသူတို့ကား ပန်းပင် အမျိုးမျိုး စိုက်၍ ပန်းကုံးအမျိုးမျိုး ကုံးပြီးလျှင် အမျိုးသွီး ကြီးကြီးငယ်ငယ် တို့အား ပန်းပေးကြ၏။ ထို အမျိုးသွီး ကြီးငယ်များနှင့် အတူနေကြ ရုံတွင်မက အိပ်ရာ ခင်းတခင်းလည်းမှာ နောင်အတူခြံ၍ပင် အိပ်ကြ သည်ဟု ဆို၏။ သူတို့ညစာလည်း စားကြ၏။ ပန်းနံ့သာ လိမ်းကျံ ခြယ်လွယ်၍ ကိုယ်တိုင်လည်းကကြ၊ သီချင်းဆိုကြ၊ ဟီးကြမှုတ်ကြနှင့် သင်္ကန်းကြီးများကို ခင်းပေးကာ “ဟော ဒီအပေါ် ကစမ်းပါကွ နမရ” ဟု အကလည်း ခိုင်းကြ၊ ကပုံ ဆိုပုံကိုလည်း သင်ပေးကြနှင့် ဖြစ်ချင်တိုင်း ဖြစ်နေကြသည်ပြင်၊ ကျားချကန်း၊ စစ်ဘုရင်ထုံးတန်းမှ စ၍ ကစားအမျိုးမျိုးကို လည်း ကစားကြလေကုန်သတဲ့။ ထိုသူ ပြုနေ သည့်အတွက် အကြံရှိသူ ပျက်သူတွေထက် သူတို့ဘက်ပါးနေသူတ များနေကြောင်းမှာ ဗြလတံ ဝတ္ထုကလေးဖြင့် သိသာပါလိမ့်မည်။

ထိုကဲ့သို့ ကံကုန်ရုံနှင့် သာသနာဆုတ်ယုတ် နေချိန်မှာပင် ကာသိတိုင်းမှ သီဟင်းဝါလကျွတ် သဖြင့် သာဝတ္ထိသို့ဘုရားဖူးကြမည့်ရဟန်းတော် ကလေးဟပါးသည် နံနက်အချိန် ထိုကံကုန်၍ ဆိုက်ရေခံနေသော

ကိစ္စာရှိရုံ၌
ဖြစ်ပျက်နေပုံ

သုတော်ကောင်း
မကောင်းထင်

ကြောင့် စက္ခုဇ္ဈေး ချလျက် ကြည်ညိုဖွယ် ဆွမ်းခံ ဝင်လေသော်၊ ထို ရဟန်းတော်ကို မြင်ရသူတို့ စိတ်ထည်း၍ ကြည်ညိုစရာဟု မထင်နိုင် ကြဘဲ အထူး အသန်း မဟန် တပန်း ဟု သိသာ “ဒီကိုယ်တော်က ဘယ်နှယ် ကိုယ် ဟန်ပါလိမ့် အ-အနဲ့ ဟုလိုက်တာ၊ သွားပုံ လာပုံ ကလဲ နံ့နံ့=နံ့နံ့နဲ့၊ ပြီးတော့ မျက်မှောင်ကုပ် နေသလိုဘဲ မျက်နှာက ရှုံ့လို၊ ဒီလိုကိုယ်တော် ဆွမ်းရင်လာလို့ အသုက လှချင်မှာတဲ့လဲ၊ ဟော..... ဒို့ဦးအသမ္ဘိ ဦးပုနဗ္ဗသ္မာ ဂိုဏ်းကတော့ အင်မတန် သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ပြေပြေမြိမ်မြိမ် ရှိတယ်၊ ခေါ်ပုံ ပြောပုံ ကလဲ အမေတန် အမေလို့ အမေတန် အမေလို့ ခေါ်လေ့ ပြောလေ့ ရှိကြ တယ်၊ စကားများ ပြောကြပေလေ ဆို (ဒီကိုယ်တော်လို မျက်မှောင် ကုပ်ကုပ်ကြီး လုပ်မထားဘဲ) မပြောသေးခင် အရင်ပြုံးပြီးမှ ပြောလေ့ ရှိတယ်၊ မျက်နှာတော် ကလေးများကလဲ အင်မတန် ပေါ်လွင်ထင်ရှားတဲ့ အိုင်၊ တွေ့ကြုံပလာသလိုလျှင် သူတို့က အရင် နှုတ်ဆက်လိုက်တာဘဲ၊ ဒီလိုကိုယ်တော်များမှ ဆွမ်းကွမ်း လှူထိုက် ထာ” ဟု အမျိုးမျိုး ကြားတကြား ကြားဆိုဟာ ထိုအရှင်မြတ် မှာ ဆွမ်းတဇ္ဈေးမျှ မရရှာသေးချေ၊ ထိုအခါ ကံအားလျော်စွာ ရှေးမှီ နောက်မှီ ဥပါသကာကြီး တယောက်က မြင်၍ အနားကပ် လာပြီး....

ဒကာ ။ “ဆွမ်းကလေးများ ရတော်မူပါရဲလားဘုရား”

ရဟန်းတော်၊ ။ “မရသေးဘူး ဒကာ”

ဒကာ ။ ။ “တပည့်တော်အိမ် ကြွတော်မူပါဘုရား” [ဆွမ်း
ကပ်ပြီးသည့် အခါ] “ ဘယ်ကြွတော် မူလို့
ပါတုန်းဘုရား”

ရဟန်းတော် ။ သာပတ္တိသို့ ဘုရားဖူးသွားမလို့ ဘဲ။

ဒကာ ။ ။ “ဒါဖြင့် တပည့်တော်အလျောက်နဲ့ ဗုဒ္ဓရှင်တော်
မြတ်ဘုရားရဲ့ ခြေတော်ကို ရှိခိုးတော်မူပါလေ ဘုရား၊ ပြီးတော့....
ကိဇာဂိရိကျောင်းတိုက်မှာ ပျက်စီးလောက်အောင် အသမဇာ ပုနဗ္ဗ
သုကတို့ ကျင့်ကြံနေကြတဲ့ အကြောင်း နို့လဲ့ လျှောက်တော်မူပြီးလျှင်
သာသနာပြု လွှတ်တော်မူ ပါရန် လျှောက်လိုက်တဲ့ အကြောင်း
လျှောက်တော်မူပါလေ ဘုရား ” ဟု မှာထား၍ ထိုရဟန်းများ
ကျင့်ကြံနေထိုင်ကြ ပုံတွေကို ခရေစွဲတွင်းကျ လျှောက်ထားလိုက်
လေသည်။

<p>အဂ္ဂသာဝက ၂ ပါး ကြွလာ၍ နှင်ထုတ်ရပုံ</p>	<p>ထိုခရီးသွားရဟန်းတော်လည်း ဗုဒ္ဓအထံ တော်ခရောက်၍ တွေ့ကြုံခဲ့ရသမျှနှင့် ထိုဥပါ သကာလျှောက်လိုက် သမျှကို လျှောက်တား</p>
<p>လေရာ, ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည် အဂ္ဂသာဝက ၂ ပါးကို ခေါ်တော်မူ၍ “ သင်တို့သွားပြီး အသမဇာ-ပုနဗ္ဗသု ဂိုဏ်းသားတွေကို ကိဇာဂိရိမှ နှင်ထုတ်ချေကြ၊ သူတို့တတွေဟာ သင်တို့ရဲ့ တပည့်များ ဖြစ်ကြ သည်” ဟု အမိန့်ရှိလေလျှင် ထိုအရှင် ၂ ပါးက ပြန်၍ လျှောက်ကြ သည်မှာ - “ အသမဇာ - ပုနဗ္ဗသုက တို့သည် လူကြမ်း လူရမ်းတွေ ဖြစ်ပါတယ်, တပည့်တော်တို့ ဘယ်နည်းဖြင့် နှင်ထုတ်ရမှာပါလဲ”.... “ ရဟန်း များများ ခေါ်သွားကြပေတော့ (သူတို့က မထွက်ဘဲ</p>	

ငြင်းဆန်နေလျှင် သံဃာအားဖြင့် အတင်းနှင့်ထုတ်ရန် အလိုတော် ရှိဟန်တူ၏)” ဤသို့လျှင် “တပည့်မကောင်း ဆရာခေါင်း” ဖြစ်သည် အားလျော်စွာ အသမိ-ပုနဗ္ဗသုကတို့ရဲ့ ဆရာဖြစ်တော် မူကြသော အဂ္ဂသဘာဝက ၂ ပါးလည်း ကိဇာဂိရိသို့ ကြွသွား၍ မိမိတို့တပည့် ကြီးများကို ကိဇာဂိရိမှ နှင်ထုတ်ကာ ထိုဇနပုဒ် သာသနာကို အသစ်ပြုကြရလေတော့သည်။

ဆက်ဥဒ္ဒါအံ — ဗုဒ္ဓဖြစ်အောင် ပါရမီ ဖြည့်ရာ၌ပင် သတ္တဝါ အားလုံးကို ကယ်တင်နိုင်မည် ဟု ရည်ရွယ်တော် မူချက် ရှိမည် မဟုတ်ပါ။ စကားတော်ကို လိုက်နာသူ အချို့သတ္တဝါများကိုသာ ကယ်တင်မည် ဟု ရည်ရွယ်တော် မူချက် ရှိပါလိမ့်မည်။ ထို ကျွတ် ထိုက်သူများကို ကျွတ်အောင် ချွတ်နိုင်လျှင် ဗုဒ္ဓဘာစနံ ကြေပွန် တော့၏။ မကျွတ်ထိုက်သော သူများကား ဗုဒ္ဓပွင့်တော်မူသည် ဖြစ်စေ မပွင့်သည်ဖြစ်စေ ထူးခြားနားပင် ဖြစ်လေ၏။ ထို့ကြောင့် ယခုနှင့် နောင်အခါ၌ သာသနာ ပြုပြင်ရာဝယ် အမျိုးသား - သွီး ကောင်းကလေးများ စနစ်ကျကျနှင့် အမှန်အကန် သိကြပြီးလျှင် ယခုဘဝ၌လည်း အမျိုးဘာသာနှင့် သာသနာကျိုးကို ဆောင်နိုင်- နောက်နောင်ဘဝ အတွက်လည်း အထက်တန်း ကျကျနှင့် နိဗ္ဗာန် ရသည်အထိ လမ်းမှန်မှန် သွားနိုင်ကြဖို့ရန် ရည်သန်၍သာ မိမိ ကိုးကွယ်ရာ အရင်းခံ သာသနာကို ပြုပြင်သင့်ကြပါသည်။

အရှင်မဟာကဿပဝန်ဆောင်ပုံ

ဧနာကံလိုက်ရဟန်းများ လမ်းခရီး၌ဖြစ်ပုံ ဗုဒ္ဓရှင်တော် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူချိန်၌ အရှင်မဟာကဿပသည် ဒေသစားရိ လှည့်လည်နေခိုက် ဖြစ်၏။ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော် မူပြီးနောက် ၇ ရက်မြောက် နေ့၌ကား ပါဠိပြည်မှ ကုသိနာရုံသို့ နောက်ပါ ရဟန်းငါးရာနှင့် အတူ ကြွလာတော် မူသေးသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ကုသိနာရုံ ပြည်၌လည်း ဗုဒ္ဓ၏ အလောင်းတော်ကို အဟောင်း တရားနှစ်ဆယ် မြင့်သော စန္ဒကုန်း နံ့သာပုံပေါ်သို့ တင်၍ မလ္လဒမင်းတို့ မီးရှို့ ပူဇော်ကြသော်လည်း မီးကူးအောင်မျှ မတတ်နိုင်ကြ။ [ထိုအစည်းအဝေးတွင် ပါဝင် ကြသော နတ်တို့တွင် အရှင်မဟာကဿပကိုဆည်းကပ်၍ နတ်ပြည် ဖြစ်ရသော နတ်တို့က သူတို့အရှင်မြတ်ကို ပရိသတ်၌ မမြင်ရသဖြင့် “ငါ့တို့အရှင် မရောက်မချင်း မီးမကောခံစေရ” ဟုကြိုကာ မီးမွှေး၍ မရနိုင်အောင် စီမံဆောင်ရွက်တတ်၏။] အရှင်မဟာကဿပသည် ကုသိနာရုံ ပြည်၌ ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန် စံတော် မူကြောင်းကို သိပြီး ဖြစ်သော်လည်း နေဝံပါရဟန်းများမသိရှာကြသေး၍ ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန် စံနေတော်မူသည်ကို ရုတ်တရက်တွေ့ကြရသော နေဝံပါရဟန်းတို့ အလူးအလိမ့် ဝိဒ္ဓိမည် အခရီးကို၎င်း၊ လူဝတ်ကြောင်များကို ထိ ရဟန်းတို့ ဝိဒ္ဓိပုံကို ဖြင်၍ ပြစ်တင် ကဲ့ရဲ့တွယ် ရှိသည်ကို၎င်း၊ မြှော် တွေးမိသောကြောင့် လူမြင်သူမြင် ရောက်သော မိန်းမျှပ်မှ ရောက်အောင် နားနားနေနေ ကြွတော်မူလေရာ တနေရာ၌ နားနေကြစဉ် အဝေးမှ နတ်ပန်းကြီးကို ထီးဆောင်းလာသော

အခဏ်း]

အနာဂတ်သာသနာရေး

တက္ကသိုလ်ကို မြင်ရ၍ “ ဒီနေရာကပင် ဗုဒ္ဓပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူ
 ကြောင်းကို နောက်ပါရဟန်းတွေ သိစေမှတော်မည်၊ တောထည်း
 ၌ အားရအောင် ပိုကြံရလျှင် ကုသိန်ရုံရောက်က အငိုသက်သေ ရော
 ရှိ၏ ” ဟု ကြံတော်မူကာ ဗုဒ္ဓကို ရိုသေသောအားဖြင့် နေရာမှထ၍
 “အိုဘက္ကဒွန်း...ငါတို့ဆရာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကို သိပါရဲ့လား” ဟု
 စကားသ၍ မေးလိုက်လေသည်။ ထိုအခါ တက္ကသိုလ်က “သိပါ သာ
 ကော၊ အရှင်တို့ဗုဒ္ဓကွယ်လွန် သည်မှာ ယနေ့ ၇ရက်တောင်ရှိပြီ” ဟု
 ပြောလိုက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ပုထုဇဉ်သောတပည့် သကဒါဝါဒီ
 ရဟန်းများ မဖြေနိုင် မဆည်နိုင် အလူးအလှိမ့် ပိုကြံရှာလေတော့
 သည်။

သုတဒ္ဓမ္မကားကြောင့်
 သံဝေဂဖြစ်ပုံ

“ သုတဒ္ဓ ” ဆိုသူကား သားကလေး
 ၂ ယောက်နှင့် တကွ ရဟန်း ပြုလာသော
 တောထွက်ရဟန်းကြီးတည်း။ သူသည်

သားကလေးများကို ဆန် ဆီ စသည် အတောင်းခိုင်းပြီးလျှင် မိမိ
 ရှိပြီး ပစ္စည်းများနှင့်တကွ အကုန်အကျ များစွာခံ၍ ဗုဒ္ဓနှင့် ရဟန်း
 တော်များကို ဆွမ်းကပ်လှူလိုကြောင်း ခွင့်တောင်းရာ မအောင်မရာ
 ရသော ပစ္စည်းဖြစ်၍ အလှူခံတော် မမူသောကြောင့် ထို အချိန်က
 ခံ၍ ဗုဒ္ဓကို ရန် ညှိုးဖွဲ့၏။ ထိုရဟန်းကြီးသည် ယခုမဟာကသံပဏီ
 နောက်လိုက်ထည်းတွင် ပါဝင်နေရာ၊ ဗုဒ္ဓ ပရိနိဗ္ဗာန် စံကြောင်းကို
 ကြားရလျှင်(ထန္တက-တော့ မလေခံ)ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကာ
 ပိုနေကြသော ရဟန်းကလေးများကို “ကိုယ်တော်တို့...ဝမ်းမနဲကြ
 စမ်းပါနဲ့၊ မငိုကြစမ်းပါနဲ့၊ ရှေးတုန်းက ဘယ်ဟာ မအပ်ဘူးလေး
 ဘယ်ဟာ အပ်သလေးနှင့် တပည့်တော်တို့မှာ အချုပ် အချယ်

ခံနေခဲ့ကြရတယ်၊ ယခုနုတော့ လုပ်ချင်တာလုပ်နိုင်ပြီ” ဟု ဝမ်းသာအားရ ပြောသည်ကို အရှင် မဟာကဿပ ကြားတော်မူရ၍ ဒီရဟန်းယုတ်ကို ယခုနွယ်က နှင်ထုတ်လိုက်ရလျှင် “ဟော..... ကြည့်ကြစမ်း၊ ရှင်ဝေါတမကွယ်လွန်လို့ ၇ ရက်သာရှိသေး၊ သူတည်တွေ ရန်ဖြစ်ကုန်ကြပြီ” ဟု တိတ္ထိတို့ပြောစရာ ဖြစ်မည် စိုးသောကြောင့် အောင့်အီးသည်၊ ခံတော်မူကာ “ဗုဒ္ဓအလောင်းတော်ရှိစဉ် မှာပင် ယခုလို စော်ကားသော သာသနာ့ ရန်ဆူးရန်ငြောင့် ပေါ်လာလျှင် နောင်ခါ ဒီလိုလူစားတွေကြောင့် သာသနာကြီး ပျက်စီးရချေရဲ့” ဟု သံဝေဂ ဖြစ်တော်မူလျှင် အနာဂတ် သာသနာရေးကိုသာ လေးလေးနက်နက် တွေးတော်မူရှာပေသည်။

အလောင်းတော်ကို ကုသိနာရုံ ပြည်၌ ဗည်း “အရှင်မဟာကဿပ ကတော့ပုံ မကြွလာသေး၍ မီးပူဇော်ရာ၌ မီးမတောက်အောင် နတ်များက တားထားသတဲ့” ဟူသော သတင်းကို အရှင်အနုရုဒ္ဓါထံမှကြားကြရ၍ အရှင်မဟာကဿပ ကို မမြင်ဘူးသူ လူအချို့သည် “ဘယ်လိုကိုယ်တော်များ ဖြစ်ပါလိမ့်” ဟု မျှော်လင့်ကာ အရှင်မဟာကဿပ လာမည့်လမ်း၌ နံသာပန်းလက်စွဲ၍ ခရီးဥျးကြိုပြုနေကြစဉ်၊ နောက်ပါ ရဟန်းတော်များနှင့် အတူ ကြွလာတော်မူ၍ ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော်မြတ်ကို လက်ျာရစ်လှည့်လည်တော်မူကာ ခြေတော်ရှိရာ အရပ်၌ မတ်မတ်ရပ်ပြီ လျှင် ဈာန် အတိညာဉ် ဝင်စား၍ ဈာန်မှ ထွက်တော်မူပြီးနောက် “ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ခြေတော်တို့သည် ငါ၏ဥျးခေါင်းပေါ်၌ ဖြစ်တော်မူပါစေသတည်း” ဟု မိဋ္ဌာန်တော်မူလိုက်ရာ၊ တိမ်တိုက်ကြားမှ လင်းလင်းကြီး ထွက်ပေါ်လာသကဲ့သို့ ခြေတော် အစုံ ထွက်ပေါ်

လာလေသော် , လက်တော်ကို ဆန့်တန်း၍ ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်တို့ကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ကိုင်ပြီးလျှင် မိမိ ဥျးခေါင်းပေါ်သို့ တင်ကာ အားရပါးရ ရှိခိုးတော်မူရှာလေသည်။ ထို အံ့ဩဘွယ်ကို မြင်ရ၍ အုတ်အုတ် ကြွက်ကြွက် ဖြစ်သော လူများလည်း ပန်း နံ့သာတို့ဖြင့် အားရဝမ်းသာ ပူဇော်ကြပြန်လေသည်။ အရှင်မဟာကဿပနှင့် နောက်ပါ ရဟန်းတော်များ ရှိခိုးကံတော့ပြီးနောက် ခြေ တင် အစုံ လည်း လမ်းကြီးဝင်သွားသကဲ့သို့ စန္ဒကူးနံ့ သာပုံအကြား၌ ကွယ် သွားသည်နှင့် ဝ ပြင်နက် အုတ်အုတ်ကြွက်ကြွက်ဖြစ်ကာ မြည်တွန် တောက်တီးလျက် အင်္ဂုကြီး ဝိုကြရှာလေတော့သည်။

ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်၏ အလောင်းတော်ကို
 သံဂါယနာ ကင်ရန် မီးပူဇော်ပြီ လျှင် အရို ခတ်တော်များကို
 ဆွေးနွေးပုံ ဝေဘန်ပြီးနောက် သံဃာ့ ပရိသတ် ကြီး၏
 အကြီး အကဲ ဖြစ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အရှင် မဟာကဿပ
 ပင်တည်း။ ထိုအရှင်မြတ်သည် သံဃာ့ပရိသတ်ကို စည်းဝေးစေ ပြီး
 လျှင် ပါဝါပြည်မှ ကုသိမ္မာရုံသို့ လာစဉ်က သုဘဒ္ဒ ရဟန်းကြီး၏
 “ငါတို့ ရဟန်းဂေါတမလက်မှ လွှတ်ကြရပေပြီ” စသည်ဖြစ် နစ်နစ်
 နာနာ ပြောဆိုသော စကားကိုလည်း ပြောပြ၏။ “ ငါ့ရှင်တို့...
 ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ စပ်ရာ စပ်ရာ မဟာတော်မူအပ်သော တရားတော်
 များသည် မသိကုံးအပ်သောပန်းတွေကဲ့သို့ အစီအစဉ်မရှိဘဲ ဖြစ်နေ
 ပါသည်။ ပန်းတွေကိုကုံးဘဲထားလျှင် လေတို့ ခတ်တိုင်းလွင့်ကာ
 မကြာခင် ကုန်ဘွယ်များရှိသကဲ့သို့ တရားတော်များကို စိကာစဉ်ကာ
 သဘောတူ ပေါင်းစု၍ မထားလျှင် အဓမ္မဝါဒီ အလဇ္ဇိတို့မ (ဘုရား
 ဟော မဟုတ်သော တရားတွေကို ထည့်သွင်း၍ ဘုရားဟော အစစ်

တရားတွေကိုတချို့တလေ နှုတ်ပယ်ပြီးလျှင် သူတို့ထင်သလို ပြုလုပ်ခြင်း ဟူသော) လေမုန်တိုင်း တိုက်လွှင့်သောကြောင့် မကြာခင် တရားတော်များ ဟောတော်မူရင်းအတိုင်း မဟုတ်တော့ဘဲ တမျိုးတမည် ပြောင်းလွဲကာ အစစ်အမှန် တရားတော်များ ပျောက်ပျက် ကုန်ဘွယ်ရာရှိသည်။ ငါ့ရှင်တို့.....သုဘဒ္ဒ ကဲ့သို့သော အဓမ္မဝါဒီ တစ်ပါးတို့ပွား၍ အင်အားကြီးကာ ဓမ္မဝါဒီလဇ္ဈိပုဂ္ဂိုလ်များ အင်အားနည်းဘို့ အချိန်အခါမှာ ကြာကောင်းမှ ကြာတော့မည်၊ သို့ဖြစ်၍ ယခုနယ်က ဗုဒ္ဓတရားတော်များကို ဝိနည်းဆိုင်ရာ တသန့်၊ သုတ္တန်ဆိုင်ရာ တသန့်၊ အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ တသန့်၊ ခွဲခြား၍ သူ့အခက်နှင့်သူ (ပန်းတွေကုံးသလို) ပေါင်းစုကြစို့”ဟု မိန့်တော်မူကာ ထိုနရာမှာပင် အများ၏တောင်းပန်ချက်အရ အရှင်မဟာကဿပသည် သံဝါယနာတင် ကိစ္စကို ရွက်ဆောင်ကြဘို့ရာ ဈာန်အဘိညာဉ်လည်းရ ရဟန္တာလည်းဖြစ်၍ မိမိတို့ဆိုင်ရာ၌ နေဝံလိုက် များစွာဖြင့် သံဃာ့နာယကကြီးသည်း ဖြစ်တော်မူကြ ဗုဒ္ဓဘုရားတော်ကို နှုတ်တက် ဆောင်ထားကြသော(၄၉၉)လေးရာ့ကိုးကျိပ် ကိုးပါးသော သံဃာ့နာယကကြီးများကို ရွေးချယ်တော် မူလေသည်။

နှုတ်ချက်။ အဓမ္မဝါဒီ=တရားတက်ကပြောလေ့ရှိသူ၊ အလဇ္ဈိ=မကောင်းမှုကို (မကောင်းမှန်းသိလျက်) ပြုရဲသူ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားရှိသည့် အခါ ဓမ္မဝါဒီ လဇ္ဈိပုဂ္ဂိုလ် များသည် အမှန်ကို ပြောသော်လည်း မအောင်မြင်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် အဓမ္မဝါဒီဘို့ အားမှရှိခင် သံဝါယနာ တင်ဘို့ရန် အရေးတကြီး စီမံတော်မူသော အရှင်မဟာကဿပသည် သာသနာ့တဝန်ဆောင် ယိပ်ခေါင်တင်ပီသပါပေသည်။

အရှင်အာနန္ဒာနှင့်
နေရာဌာန

ထိုသံဂါယနာ တင်ကြမည့် သံဃာတော်ကြီး
များကို ရွေးချယ်ချိန်မှာ အရှင်အာနန္ဒာ
ရဟန္တာ မဖြစ်သေး၊ (သံဂါယနာတင်ခါနီး

ကျမှ ရဟန္တာဖြစ်သည်)၊ ရဟန္တာပေါင်းများစွာကို ချန်လှပ်၍
ရဟန္တာ မဖြစ်သေးသော အရှင်အာနန္ဒာကို ရွေးချယ်လိုက်လျှင်
ပုထုဇဉ် သံဃာများက အပြစ်တင်ဘွယ်ရှိ၏။ အရှင်အာနန္ဒာကား
ဗုဒ္ဓတရားတော် အားလုံးကို နှုတ်တက်ဆောင်ထားသူ များတွင်
ပဌမတန်းပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် တဘက်ကကြည့်ပြန်လျှင် သံဂါ
ယနာတင်ကိစ္စဝယ် အရှင်အာနန္ဒာသည် ငွေမဆုံးရွေးချယ်ထိုက်
သူ ဖြစ်နေပြန်၏။ ဤသို့လျှင် အရှင်မဟာကဿပ ကိုယ်တော်တိုင်
ရွေးဘို့လည်းမတော်၊ ချန်ထားဘို့လည်း မလျော်သောကြောင့်
“အရှင်အာနန္ဒာကို သံဃာများအလိုကျ ရွေးကြပေစေတော့”
ဟူသော သဘောဖြင့် ငါးရာပြည့်ဘုံရာ တပါးချန်၍ ရွေးချယ်တော်
မူရှင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့တပါးလိုနေသည့်အခါ အားလုံးလိုလိုကပင်
အရှင်အာနန္ဒာကို ညွှန်ပြကြ၍ သံဂါယနာတင်မည့် ဟောထေရ်
ပေါင်းငါးဆယ်တို့ဖြင့်လေသည်။ ထိုသို့ သံဃာများကို ရွေးချယ်
ပြီးနောက် နေရာဌာနကို ခြင်းစာကြည့်သည့် အခါ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကို
အားလုံး သဘောတူသဖြင့် “ထင်မည့် ဝါတွင်း၌ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ဝယ်
သံဂါယနာ တင်ကြမည်။ (အဓမ္မဝါဒီ ဣန္ဒြိလ်တွင် လာရောက်
နှောက်ရှက်မည်) သောကြောင့် () မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျှ ရာဇဂြိုဟ်
မြို့မပြု ” ဟု အတိအလင်း ကျေညာတော် မူလေသည်။

သံဝါယနာ
တင်ပုံ

ဝါဆိုခါနီးသော် သံဝါယနာတင်မည့် မဟာထေရ်
 ကြီးများအပြည့်အစုံ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ ရောက်လာကြ၍
 ဝါကပ်တော်မူပြီလျှင် ပျက်စီး ယိုယွင်းနေသော
 ကျောင်းများကို ပြုပြင်နေကြခြင်းဖြင့် တလလုံးလုံး အချိန်ကုန်သွား
 လေသည် ၊ ထို့နောက် အဇာတသတ်မင်းထံ ကြွတော်မူကြ၍
 “မဟာရာဇာ ယခု သံဝါယနာတင်ကြတော့မည်” ဟု မိန့်တော်
 မူကြလေရာ ၊ မဟာရာဇာကလည်း “အရှင်ဘုရားတို့...လွတ်လွတ်
 လပ်လပ် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ တင်တော်မူကြပါ ၊ အရှင်ဘုရားများဘက်က မွေ
 စက် ရှိပါစေ ၊ ဒကာတော် ဘက်က အာဏာစက် ရှိပါစေမည်” ၊
 (“တစ်စုံတရာ အနှောက်အရှက် ပေါ်လာလျှင် အာဏာစက်ဖြင့်
 တားမြစ်ပါမည်” ဟုလှို) ၊ ဤသို့လျှောက်ပြီးလျှင် “သံဝါယနာတင်
 မထေရ်များထိုင်ဘို့နေရာ လိုကြောင်း” အမိန့်ရှိကြသဖြင့် အလွန်
 ခမ်းသာသော မင်္ဂလာ မွေ့ခုံကြီးကို ဆောက်လုပ်စေလေသည် ၊
 အရှင် အာနန္ဒာလည်း ရဟန္တာ မဖြစ်သေးဘဲ သံဝါယနာတင်ပွဲ
 ဝင်ရန် မလျှော်ကန်သဖြင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် အားထုတ်တော်မူ
 လေရာ သံဝါယနာတင်မည့်နေ့၏ အရုဏ်တက်လေခံမှာ ရဟန္တာ
 ဖြစ်တော်မူသည့်သို့သော်လျှင် ရဟန္တာဝါးရာလုံး မွေ့ခုံကြီး၌ စုဝေး
 မိသည့်အခါ....

အရှင်မဟာကဿပ ၊ ဝါရှင်သို့....ဘယ်တရားတော်ကို ပဌမဆုံး
 သံဝါယနာ တင်သင့်သလဲ ၊

မဟာထေရ်များ ၊ ဝိနည်းတရားတော်သည် သာသနာ၏
 အသက်သဖွယ် ဖြစ်ပါသည် ၊ ဝိနည်းတရားတော် ကွယ်ပျော်

လျှင် (သို့မဟုတ် ကျင့်သူမရှိလျှင်) သာသနာတော်မှာ အသက် မရှိတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းတရားတော်ကို ပဌမဆုံး သံဂါယနာ တင်ကြပါစို့။

ဤသို့ စိစဉ်ပြီးလျှင် အရှင်မဟာကဿပကို ဝိနည်းမေးမည့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ အရှင်ဥပါလိကို ဖြေမည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု သမုတ်ကြပြီးနောက် ရဟန်းတော်များ နှုတ်တက် ဆောင်ထားသော ဝိနည်းတရားတော်ထည်းမှာ ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ် ရှိ၏။ ထို သိက္ခာပုဒ်တော်ကို ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တော်တိုင် ပညတ်တော် မူချက် ဟုတ် - မဟုတ် သေချာအောင် စိစစ်၍ တာဝန် ရှိကြ၏။ ထို့ကြောင့် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော် မူရာအရပ်၊ ထို သိက္ခာပုဒ်နှင့် ဆိုင်သော အမှုသည်၊ ထိုသိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူရခြင်း၏ အကြောင်းငတ္ထ၊ ဤသို့ စသည့် အစုစုံကို အရှင်မဟာကဿပ ထေရ်က မေးတော်မူ၍ အရှင် ဥပါလိကလည်း အားလုံး ဖြေတော်မူ၏။ ထိုသို့ မေး-ဖြေပြီးနောက် အရှင်ဥပါလိ-ဗြဟ္မာကို အားလုံးသဘောတူကြလေရာ၊ ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်တော်နှင့် ဆိုင်သော ပါဠိတော်များကို ရဟန္တာငါးရာလုံး ပေါင်းရုံကား ရှုတ်ဆိုကြလေသည်။ ဤသို့ စုပေါင်း၍ ရှုတ်ဆိုကြခြင်းကို “ သံဂါယနာ ” ဟု ပါဠိလို ခေါ်ထားသည်။ [သံ = သဘောတူ ပေါင်းစု၍ + ဂါယနာ = ရှုတ်ဆိုခြင်း။] ဤနည်းအားဖြင့် ဝိနည်းတရားတော်ကို သံဂါယနာတင်ကြပြီးနောက် ငတ္ထနှင့် အဘိဓမ္မာတရားကို သံဂါယနာ တင်လှည့် ရေခံသည့်အခါ အရှင်အာနန္ဒာကို အကြီးအကဲ ထားကာ သံဂါယနာ တင်တော်မူကြ လေသည်။ ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓတရားတော်များကို

သဘောတူချင်း ပေါင်းစပ်၍ စီကာစဉ်ကာ သံဝါယနာတင်တော်
မူကြသည်မှာ ၇ လလောက်ကြာလေသည်။

သံဝါယနာ
တင်ပြီးနောက်
ဝိနည်းဝိဇ္ဇာကို ဗုဒ္ဓ လက်ထက်တော်ကပင်
အရှင် ဥပါလိသည် တာဝန်ယူ၍ ပို့ချတော်
မူခဲ့၏။ သံဝါယနာ တင်ပြီးသည့် အခါ ဒီဃ

နိကာယ်ကို အရှင်အာနန္ဒာအား လွှဲအပ်၍ တပည့်အဆက်ဆက်ကို
ပို့ချ စေတော်မူ၏။ ထို သံဝါယနာတင် ပွဲ၌ အရှင် သာရိပုတြာ
ကိုယ်တော်တိုင်(ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီး ဖြစ်၍)မပင်နိုင်သော်လည်း
ထင်ရှားသော တပည့်ကြီးများ ပါဝင်လျက် ရှိသည်။ ထို့ကြောင့်
မဇ္ဈိမ နိကာယ်ကို အရှင် သာရိပုတြာ၏ တပည့်ကြီးများအား
အဆက်ဆက် ပို့ချရစ်ကြသော်လည်း အပဲနှံတော် မူလေသည်။ သံယုတ္တ
နိကာယ်ကို အရှင်မဟာကဿပထံ , အင်္ဂုတ္တရ နိကာယ်ကို အရှင်
အနုရုဒ္ဓါထံအပ်နှံ၍ မိမိဘို့တပည့်တို့အား ပို့ချတော်မူကြလေသည်။
ဤသို့လျှင်အရှင်မဟာကဿပစသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည်
ဗုဒ္ဓဘုရားတော်များ အစီအစဉ်ကျကျနနနှင့် ကြာရှည်စွာတည်တန့်
ရစ်သော အရေးကို မြှော်တွေးတော်မူပြီးကာ သံဝါယနာ တင်ပြီး
နော်လည်း အဆက်ဆက် တာဝန်ယူကာ ဆောင်ရွက် ပို့ချတော်
မူလာခြင်းကြောင့်သာ ဗုဒ္ဓဘုရားတော်များ ယခုလောကကြာအောင်
တည်ရှိနိုင်ပါပေသည်။ (ထိုခတ်၌ ပေစာ - စာရွက်ပေါ်တွင်
ရေးတင်ခြင်း မရှိကြသေးသောကြောင့်) ထိုအလောက် ကြောင့်ကြ
မစိုက်ခဲ့ကြပေလျှင် (သံဝါယနာ တင်ရုံတိုသာ ကြောင့်ကြ စိုက်၍
အဆက်ဆက် ပို့ချသောကြောင့်ကြ မစိုက်ခဲ့ကြလျှင်) သံဝါယနာ
တင်ထားသော်လည်း တရားတော်များ ယခုလောကကြာအောင်

တည်ရှိနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ ဤသို့လျှင် ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့သည် ကိုယ်ကျိုးမပါ၊ သာသနာတော် တည်တန့်ရေး သက်သက်ကို လေးလေးနက်နက် ကြောင့်ကြစိုက်တော်မူခဲ့ကြပုံကို အာရုံစွဲကာ ယခုခေတ် သူတော်စင် များလည်း တနည်းအားဖြင့် ကြိုးစားဘို့ အချိန်ရောက်လာပါပြီ။

ဒုတိယ သံဂါယနာတင်ခန်း

အရှင်မဟာယသ

လောက၌ ရှိကြသော အရာဝတ္ထုတို့တွင် အကောင်း ဟူသမျှသည် မကြာခဏပြုပြင်

ပေးသုရှိမှသာ အကောင်းတစ်ခု အတော်ကြီး ကြာနေနိုင်၏။ ပြုပြင်ပေးမည့်သူများ မရှိလျှင်၊ သို့မဟုတ် ပြုပြင်လိုကြသူများ အားနည်းနေလျှင်၊ မကောင်းသော အဘူအပတွေ ပေါ်ပေါက် လာကြမြဲ ဖြစ်လေရာ ကောင်းသော အရာဝတ္ထုသည် တိမ်မြုပ်ကွယ်ပျောက် သွားတတ်လေ၏။ ဥပမာ — မိမိ ဝတ်နေကျ ဖြူခင်သန့်ရှင်းသော အဝတ်သည်ပင် မကြာခဏ ဖွပ်လျော်မပေးခဲ့ပါမူ ဟောင်းနွမ်း၍ ပွဲလမ်း မဝင်နိုင်တော့သကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် စင်ကြယ်သော ငမ္ဘာသာနာတော်ကို အရှင်မဟာကဿပ စသော အရှင်ကောင်းတို့ အညစ်အကြေး အနည်းငယ် ဖြစ်စက ဖွပ်လျော်ပေးခဲ့ကြသော်လည်း အနှစ်တရာလောက် ကြာသည့်အခါ ဝေသာလီပြည် ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများကြောင့် ဆယ်ပါးသော အပြစ် အညစ်အပေတွေရပြန်လေသည်။ ထို ဆယ်ပါးတို့တွင် လူအများ နားလည်နိုင်လောက်သောအပြစ်ကား “ကပ္ပတိ ဇာတရူပ ရဇတံ ရဟန်းတော်များကား မျှော်လင့်အပ်၏”ဟူသော အယူဝါဒတည်း။ ကာက ဣက

မြားဟွဏ၏ သားတော်ဖြစ်သော ရဟန္တာ အရှင်မဟာယသသည်
ဒေသစားရီ လှည့်လည်တော်မူရင်း ထို ဝဇ္ဇီရဟန်းတို့၏ သတင်းကို
ကြားတော်မူရလေသော်....

“ဗုဒ္ဓသာသနာတော် ပျက်စီးနေကြောင်းကို ကြားရပါလျက်
ကြောင့်ကြ မစိုက်ဘဲနေလို့ မလျော်ချေ၊ ယခုပင် ငါသွား၍
အဓမ္မဝါဒီများကို နှိမ်နင်းကာ ဓမ္မ အစစ်အမှန်ကို ပြမည်”

ဟုကြံ တပ်မူကာ အာဇာနည် ဆင်မြတ်ရတနာသည် ရသူရှိရာကို
မရှောင်ကွင်းဘဲ အတင်းချဉ်းနင်းသ ကဲ့သို့ အဓမ္မဝါဒီ အသင်းတို့၏
စစ်တလင်းဟု ဆိုထိုက်ရာ ဝေသာလီပြည်သို့ သွားလျှင် ကိုယ်တော်
တပါးထည်း ကြွ၍ ကုဋာဂါရသာလ၌ သီတင်းသုံးတော် မူပါ
သည်။

ဥပုသ်နေ့၌ ဝဇ္ဇီရဟန်း နှိုသည် ဥပုသ်နေ့၌ ရွှေခွက်ကို ရေဒေပြည်
ထည့်၍ သံဃာ့အသယ် ချပြီးလျှင် လာလာသ မှု ဥပုသ်
သည်တို့ကို “ဒကာတို့....တကျပ်ဖြစ်စေ ငါးမူးဖြစ်စေ
တမတ်ဖြစ်စေ တပဲဖြစ်စေ တတ်နိုင်သမျှကုသိုလ်ပါဝင်ကြပ” ဟု ငွေခွံ
အသုံးအဆောင် ပရိက္ခရာများကို ဝယ်ရပါလိမ့်မည် ” ဟု ပြော၍
အလှူခံကြလေရာ , အရှင်ယသသည် ထို ငွေအလှူခံမှုကို မအပ်
ကြောင်း-အလှူမခံထိုက်ကြောင်းကို ကန့်ကွက်ပါသော်လည်း ဥပုသ်
သည်တို့ကမူ ထုံးစံဖြစ်နေကြ၍ ထို ရွှေခွက်ထည်း၌ တတ်အားသမျှ
ထည့်ကြလေသော့သည်။ ထိုသို့ အလှူခံကြပြီးနောက်ရသမျှကို ခွဲဝေ
ကြသည့်အခါ အရှင်ယသ အတွက်လည်း တပုံထား၍ အရှင်ယသ
အား “ဒိဋ္ဌေဟာ အရှင်ဘုရားဘို့ဘဲ” ဟု ပြောလေသော် “တပည့်

တော်ဘို့ ငွေမရှိပါ၊ ငွေကို တပည့်တော် မသာယာပါ” ဟု ငြင်းပယ်
လေသည်။ ထိုအခါ ဝဇ္ဇိရဟန်းတို့ စည်းဝေးကြ၍ “ ငါ့ရှင်တို့...
ယသမထေရ်ဟာ သဒ္ဓါတရား ရှိသော ဒကာတို့ကို သဒ္ဓါတရား
ပျက်အောင် ပြုတယ် , ယခုယသကို ပဋိသာရဏီယကံပြုကြစို့ ” ဟု
တိုင်ပင်ကြပြီးလျှင် အရှင် ယသမထေရ်ကို ကံပြုကြလေတော့သည်။

မှတ်ချက်။ ။ “ ရေများ ရေနိုင်, မီးများ မီးနိုင် ” ဆိုသည့်
အတိုင်း ဓမ္မဝါဒီ လဇ္ဇိသုတော်စင်ဖြစ်သော ရဟန္တာ အရှင်မြတ်
ကိုပင် အဓမ္မဝါဒီအလဇ္ဇိတွေက အများအားနှင့် ဖိလိုက်ကြခြင်းပင်
တည်း။ “ ပဋိသာရဏီယကံ ” ဆိုသည်မှာ ထိုပုဂ္ဂိုလ်က ပြောလိုက်
သော ဒကာများကို ပြန်၍ မိမိအပြောမှားကြောင်း တောင်းပန်ရ
သော ကံတည်း။ ထိုကံမျိုး အပြစ်ရှိသူသည် ဒကာများထံ သွား၍
တောင်းပန်ရ၏။ ထိုသို့ တောင်းပန်ရာ၌ ဒကာများက မကျေမနပ်
ဖြစ်နေသေးလျှင် ကူညီ၍ တောင်းပန်ပေးဘို့ရာ အဖေတပါးကို
လည်း ပေးရသည်။ ထို့ကြောင့် အရှင်ယသသည် သူတို့၏ ကံပြုခြင်း
ကို သဘောကျ၏။ ဘာကြောင့်နည်း,.....ထိုသို့ ပြောပြ ရှင်းလင်း
ပြောပြခွင့်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

အရှင်ယသ
ဒကာများထံကြွပုံ
ရှင်ယသသည် အဖေတရားတပါးနှင့် အတူ
ဝေသာလီမြို့သို့ဝင်၌ ဥပါသကာများကို ပြော
သည်မှာ — ဥပါသကာတို့..... ဘုန်းကြီးက
မတရားမှုကို “ မတရားပါ ” ဟု၎င်း ပုံနည်းတော်နဲ့ မညီသော အရာ
ကို “ ပုံနည်းတော်နဲ့ မညီပါ ” ဟု၎င်း ပြောဆိုသည်ကိုပင် အသင်
ဒကာတို့ကို ဆရာရောက်၍ , အကြည်ညို ပျက်အောင် လုပ်သတဲ့။

ဒါ၊ ကြောင့် “ ဘုန်းကြီးပြောနေတာက မှားသလား , ဒကာတို့ ကိုယ်တော်တွေ ပြုလုပ်နေကြတာက မှားသလား ” ဆိုတာ နားရှင်း အောင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ တရားကိုပြောပြမယ်, နားထောင်ကြစမ်း။ [တရားတော်ကို အကျဉ်းချုပ်၍ ပြမည်။]

ဘိက္ခုတို့...လ နေတို့မှာ အညစ်အကြေး ၄ မျိုးရှိ၏။ ထိုအညစ် အကြေးများနှင့် တွေ့ကြုံနေရသော လ နေတို့သည် မထွန်းလင်းနိုင် မတေပံ့နိုင် မတင့်တယ်နိုင်ကြကုန်၊ ၄ မျိုးဆိုသည်မှာ — တိမ်တိုက်, ဆီးနှင်း, မြူမိုး, (ငပုတ်ဟု ခေါ်ရသော) ရာဟု၊ ဘိက္ခုတို့...ထို့ အတူပင် ရဟန်းများ၌လည်း အညစ်အကြေး ၄ မျိုးရှိသည်။ ထို ၄ မျိုးဖြင့် ညစ်နွမ်းနေသော ရဟန်းများသည် ရဟန်းအရှိန်အဝါ ကင်း၍ တင့်တယ်တောက်ပခြင်း မရှိနိုင်ချေ။ ၄ မျိုး ဟူသည်မှာ = သေရည် အရက် သောက်ခြင်း , မေယုန်မှီဝဲခြင်း , ရွှေငွေ အလှူ ခံခြင်း (လှူသည်ကို လက်ခံခြင်း) မိစ္ဆာဇီဝဖြင့် အသက်မွေးခြင်း တည်း။

ဤသို့ “ ငွေအလှူခံခြင်းသည် ဝိနည်းတော်နှင့် နှိပ်ပါ ” ဟု ပြောခဲ့သော ဘုန်းကြီးက ငွေလှူနေသော အသင်ဒကာတို့ကို ဆဲများရာ ရောက်သတဲ့ , အကြည်ညိုပျက်အောင် သဒ္ဓါတရားပျက် အောင် လုပ်သတဲ့ ဒီကိစ္စနဲ့ စပ်ပြီး ဗုဒ္ဓ လက်သက်တော်တုန်းက ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော ငတ္ထကလေးကို ပြောပြဉာဏ်မည်— ဗုဒ္ဓရှင်တော် ရာဇဂြိုဟ်မြို့၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် စကားတခု ဖြစ်တယ်။ တချို့က “ ဗုဒ္ဓသာဝကဖြစ်သော ရဟန်းတော်များမှာ ရွှေငွေကို သာယာ နှစ်သက်ကြတယ် , ရွှေငွေကို အလှူခံကြတယ် ” ဟု ပြော

တယ်၊ ထိုအခါ “မဏိစူဠက” မည်သော စစ်သူကြီးက “ဒီလိုမပြောကြပါနဲ့၊ ရဟန်းတော်များမှာ ရွှေငွေမအပ်ပါ၊ ရွှေငွေကို မသာယာကြပါ၊ အလှူမခံကြပါ” ဟု ဖိန့်တော်မူလိုက်တယ်။ အစည်း အဝေးပြီးတဲ့နောက် ထိုစစ်သူကြီး ဗုဒ္ဓအထံတော် လာရောက်၍ မိမိပြောခဲ့သော စကား၏ အမှားအမှန်ကို လျှောက်ထားသည့်အခါ “ပြောခဲ့တာတွေ အားလုံးမှန်ကြောင်း” မိန့်တော်မူပြီးလျှင်....

“ရွှေငွေ အပ်စပ်သူမှာ ကာမဂုံဏ်ငါးပါးလုံး အပ်စပ်၏၊ “ရွှေငွေ အပ်တယ်” ဆိုတဲ့ တရားကို ရဟန်းတရား မဟုတ်ဘူးလို့ မှတ်၊ ရွှေငွေကိုတောင် ကိုယ်ပိုင် ခံယူသုံးစွဲ သိမ်းဆည်းထားကောင်းလျှင် မိန်းမလဲ ယူကောင် မှာဘဲ ဟု မိန့်တော်မူလို၏။ (ရွှေငွေ အလှူမခံရပေတဲ့ နေသာထိုင်သာ ရှိအောင်) ကျောင်းမိုးဘို့ သက်ငယ် မြက်ကလေး လိုလျှင် ထိုမြက်ကိုတော့ အိမ် အနီးအပါးသွား၍ ဆွမ်းရပ်သလို ရပ်ပြီး အလှူခံကောင်းပါရဲ့၊ သစ်သားလိုလျှင်၊ သစ်သားတိုက်ယူဘို့ လွဲလိုလျှင်၊ လုပ်ကိုင်ပေးမည့် ယောက်ျားလိုလျှင် သွား၍ ရပ်ကာ (ဘာ အလိုရှိပါလဲဘုရား- ဟု မေးလျှင်) အလိုရှိတာကို ပြောကောင်းပါရဲ့ ဟု ငါဘုရား ဟောပါသည်။ ရွှေငွေကို ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ကိုယ်ပိုင်ထားကောင်း ရှာတွေ့ကောင်းသည်ဟု မဟောပါ” ဤသို့ မိန့်တော်မူဘူးသည်။

ဤသို့ ဗုဒ္ဓ တရားတော်အတိုင်း လိုက်၍ ပြောမိသော ငါ့ကိုပင် အသစ်ဒကာတို့ ဆရာတန်းတော်ကြီး များက “ဒကာတို့ကို အတယ်၊ ဗုဒ္ဓါတရားပျက်အောင် လုပ်တယ်” လို့ ပြောနေကြတယ်- ဟု အရှင်ယသက မိန့်တော်မူရာ၊ အားလုံး ဒကာတွေသည် အစစ်

အမှန်ကို နားလည်ကြ၍ “အရှင်မဟာယသတပါးသာ ရဟန်းတော် အစစ်ရှိပါကော့ဘယ် , တခြားကိုယ်တော်တွေ ရဟန်းမဟုတ်ကြ တော့ပါ” ဟု ခြောက်ဆိုကာ အရှင်ယသကို ဝေသာလီပြည်မှာ အမြဲ သီတင်းသုံးဘို့ရာ ပင့်လျှောက် ကြလေတော့သည်။ သို့သော် အရှင် ယသကား ယိုက်စွနှင့် စပ်၍ သာသနာပြုဘွယ် အများအပြား ရှိနေသေးသောကြောင့် (နေမည်-မနေဘူး ဟု) မိန့်မြွက်တော် မမူဘဲ ကျောင်းတိုက်သို့ ပြန်ကြွတော်မူလေသည်။

သာ၍ စိတ်ဆိုးကြပုံ ကျောင်းတိုက်သို့ ပြန်ရောက်ကြ၍ အဖေ၊ လိုက်သွားသော ကိုယ်တော်လေးကို အကျိုး အကြောင်း မေးကြသည့်အခါ အရှင်ယသကပြောပုံ, ဒကာများက “အရှင်ယသတပါးက လွဲလျှင် ဝေသာလီမြို့မှာ ရဟန်းစစ် မရှိ” ဟု လျှောက်ပုံကို ကြားရသဖြင့် သာ၍ ဒေါသ အမျက် ချောင်းချောင်း ထွက်ကာ သံဃာ စည်းဝေးစေလျက် အရှင်ယသကို “ ဥက္ကေပနိ ယကံ” ပြုဘို့ရန် စီမံ စိုင်းပြင်ကြသော်လည်း သူတို့ စီမံနေတုန်းမှာပင် အရှင်မဟာယသသည် ကောင်းကင်သို့ ပျံကြွ၍ ကောသမ္ဘိပြည်၌ သက်ဆင်းတော် မူလေသည်။ [ဥက္ကေပနိယကံ ဟူသည် နှင်ထုတ် သော ကံတည်း။ အရှင်ယသသည် တန်ခိုးရှိပြီးသော ရဟန္တာသာ မဟုတ်ပါလျှင် မည်မျှလောက် ပိဋက ကျမ်းကျင်သော်လည်း သူတို့ အနှိပ်အနှင်းကို ခံရှာရပေလိမ့်မည်။]

အရှင်ယသ သံဃာစုတော်မူပုံ အရှင်ယသသည် ပါဝါပြည်နှင့် အဝန္တိ ဒက္ခိဏာဝတတိုင်းတို့၌ သီတင်းသုံးတော်မူကြ သော သံဃာတော်များ၏ အထံသို့ အဓိကရုဏ်း (အမှုအခင်း) ဖြစ်ပုံကို လျှောက်ဆိုရန် တမန်လေွတ်၍

မိမိကိုယ်တိုင်မူ အဟောဝဂ်တောင်၌ သီတင်းသုံးနေသော အရှင်
သမ္ဘုတ အထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ အရပ်ရပ်ဖြစ်ပုံ လျှောက်ထားလေ
သည်။ ထိုအခါ ပါဝါပြည်မှ စုတင်ဆောင် ထိပ်ခေါင်တင်ချဉ်း
ဖြစ်တော်မူသော ရဟန္တာ ၆ ကျိလောက် ကြွရောက်တော်မူလာ
ကြ၏။ အဝန္တိဒက္ခိဏပထတိုင်းမှလည်း ရှစ်ကျိပ် ရှစ်ပါးသော
ရဟန္တာများ ကြွရောက်တော်မူလာ ကြ၏။ ထိုရဟန္တာများ စုဝေးမိ
သည့်အခါ “ဤအဓိကရုဏ်းသည် အလွန်ခက်ထန်မှုရင့်လှ၏။ မိမိတို့
ဘက်က အားရှိအောင် ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကိုရှာကြဉ်းမည်လဲ” ဟုတိုင်ပင်
ခါ ပိဋက အားလုံးကို နှုတ်ငုံဆောင်ထားသော ရဟန္တာမထေရ်
အရှင်ရေဝတကို ပင့်ကြံဆိုရန် သဘောတူကြလေသည်။ အရှင်
ရေဝမလည်း တိုင်ပင်သံကို ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်ဖြင့် ကြားတော်
မူနှင့် အကူ ရောရော နှောနှော ခရီးမကြွလိုသောကြောင့် အများ
ဆုံမိလောက်ရာ “သဟံဇာတိ” အရပ်တိုင်အောင် ခရီးစဉ် အတိုင်း
ကြွတော်မူနှင့်လေသည်။ ယိုအရပ်၌ အရှင်ယသတို့လည်း ရေံလာ
ကြ၍ ဝဇ္ဇိတိုင်းသား ရဟန်းများ၏ အယူဝါဒတွေ အရှင်ရေဝတ
အား လျှောက်သည့် အခါ “အားလုံး ပိနည်းတရားတော်နှင့် မည်”
ဟု မိန့်တော်မူလေသော် “ဤ အဓိကရုဏ်းကို တပည့်တော်များ
တိုင်ကြ ပါရှိရဲ့” ဟု လျှောက်၍ အရှင်ရေဝတလည်း သဘော
တူတော်မူသဖြင့် “နဂိုရ်မှ အဓိကရုဏ်းစ၍ ဖြစ်ရာဌာနဝယ် ဤ
အဓိကရုဏ်းကို ပြီးဖြစ်သော ပြီးပြီ ခိုင်မည်” ဟု ယူဆကာ
ဝေသာလီပြည်သို့ ကြွတော်မူကြလေသည်။

ဒုတိယသံဂါယနာ
တင်ခဏ်း

ထိုအချိန်မှာ တမြေပြင်လုံး သံဃာပေါင်းတွင်
သက်တော် ဝါတော် အကြီးဆုံးဟု ဆိုရလေခံ
အောင် ဝါတော် တရ၌ နှစ်ဆယ်ချပြီးသော
“သဗ္ဗကာမီ” မဟာထေရ်ကြီးသည် ဝေသာလီပြည်၌ပင် သီတင်း
သုံးတော် မူလျက် ရှိ၏။ အရှင် အာနန္ဒာ၏ တပည့်တည်း ဖြစ်၍
ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကို ဖူးတွေ့လိုက်ရဘူးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပေတည်း။
အရှင်ရေဝတသည် ထို မဟာထေရ်မြတ်ကြီးထံ ကြွ၍ တည်းခိုတော်
မူ၏။ အရှင် သမ္ဘုတလည်း အရှင်သဗ္ဗကာမီထံ ကြွလာ၍ ဝဇ္ဇီ
ရဟန်းတို့ အယူဝါဒဝယ် ဝိနည်းတရားတော်နှင့် ညီ - မညီကို
ဆွေးနွေး၍ ဝိနည်းတော်နှင့် မညီ ကြောင်းကို မိန့်တော်မူ၏။
ထို့နောက် အဓိကရုဏ်းကို ဆုံးဖြတ်ဘို့ရန် သံဃာစည်းဝေးကြ
သည့်အခါ တယောက်တခွန်းဆိုသလို ပြောနေကြသည်မှာ ပြီး
ပြတ်နိုင်အောင် ရှိသည့်ပြင် “ဘာကို ဆိုလိုသည်” ဟု အဓိပ္ပာယ်
ကောက်ချက်ချ၍ မရနိုင်ဘဲ ရှိရကား ထို သံဃာ့အစည်းအဝေးမှ
ရဟန္တာရှစ်ပါးကို(အဓိကရုဏ်း ဆုံးဖြတ်ဘို့ရန်) ရွေးချယ်လိုက်ရ
လေသည်။ [ရွေးချယ်အပ် သော ရှစ်ပါးတွင် အရှင်သဗ္ဗကာမီ၊
အရှင်သဗ္ဗ၊ အရှင်သောဘိတ၊ အရှင်ရေဝတ၊ အရှင်သမ္ဘုတ၊
အရှင်ယသ၊ ဤ ဖြစ်ပါးတို့သည် အရှင်အာနန္ဒာ၏ တပည့်များတည်း။
အရှင်ဝါသဘဂါယ၊ အရှင်သုမန ၂ ပါးကား အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၏
တပည့်များဖြစ်သည်။ ထိုရှစ်ပါးလုံး ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကို ဖူးတွေ့လိုက်
ကြရဘူး၏။ ထို့ပြင် — နေရာထိုင်ခင်း ခင်းပေးဘို့ ၁၀ ဝါမျှသာ
ရသေးသော အရှင်အဓိက ရဟန်းတော် တပါးကိုလည်း ရွေးချယ်
တော် မူကြသေး၏။] ထို့နောက် ဝါလိကာ၌ ကျောင်းကို နှဝယ်

ထို မဟာထေရ်ကြီးများချည်း စုဝေးတော်မူကာ အဓိကရုဏ်းကို ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီးလျှင် နောက်ထပ် ရဟန်းတော်ပေါင်း ခုနစ်ရာ ပြည့်အောင် ထပ်မံရွေးချယ်၍ အရှင်မဟာကဿပတို့ ပဌမ သံဂါယနာ တင်တော်မူသကဲ့သို့ သုတ်ဝိနည်း အဘိဓမ္မာကို သံဂါယနာ တင်တော်မူပြန်လေသည်။ [ထို ဒုတိယသံဂါယနာတင်ရာ၌ အကူအညီပေးသော မဟာရာဇာကား သုသုနာဂမင်း၏ သားတော် “ကာဠာသောက” မည်သော မဟာ ရာဇာတည်း။ ထို မဟာရာဇာ၏ အကူအညီဖြင့် အဓမ္မဝါဒီ အလဇ္ဇီဖြစ်သော ဓဇ္ဇီတိုင်းသားတို့ကို နှင်ထုတ်လိုက်ရာ သူတို့လည်း အသင်းအပင်းစုလျက် သူတို့သဘော ကျသလို တရားဘော်ကို ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်၍ သံဂါယနာ တမျိုး တင်ကြလေကုန်သတတ်။]

မှတ်ချက်။ ။ ဒုတိယ သံဂါယနာ တင်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကို ရှာလျှင် ငွေအလှူခံခြင်းကို တွေ့ရသည်။ မုဒ္ဒရင်တော်မြတ်ကလည်း “ ငွေကို ခံယူကောင်းလျှင် ကဗမဂုဏ် ငါးပါးကိုလည်း ခံယူကောင်းတော့မှာပေါ့ ” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ယခုကာလ၌ကား အလှူအဒါန်း ဟူသမျှ၌ ငွေအလှူတွေ အများအပြား ပါဝင်နေ၏။ “ သာသနာကို ပြုနေပါသည် ” ဟု နာမည်ကောင်း ယူနေသော ဓာပြန်ပွဲများ၌ ဆုတော်ငွေနှင့် ငွေပဒေသာတွေ ဝေဆာနေတော့၏။ “ ပဌမ သံဂါယနာတင် ဘုရင်မင်းမြတ် ” ဟု သမုတ်ခံရသော မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး လက်သက်တော်ကပင် “ ဆွမ်းဆန် အလှူတော် ” ဟု နာမည်တွင်ကာ ငွေအလှူတွေ များသာခဲ့ဟန် တူ၏။ ထို့ကြောင့်ပင်....

“မိုးသီးချုပ်လို့ ပြန်ချိန်တော့ ,မြလေးစွယ်တော် ပေါ်သည့်
ချောင်းမှာ , ဒေါင်းတွေကအော်၊ဒေါင်းအော်လျှင် ကြိုသူ
လွှတ်ပ, ယူတို့မောင် ဝါဝါဝတ်ကို , ဒေါင်းခွပ်ချည့်လေး။”

ဟု တအောင်ပေါ်ခဲ့သေး၏။ ဆိုလိုရင်းမှာ — “ သာသနာတော်၌
ဒေါင်းဒင်္ဂါးတွေ အချင်ချင် မြည်အော်လျက် ပေါ်ပေါက်နေပြီ၊
သင်္ကန်းဝါဝါကို ဝတ်နေကြသော အရှင်တို့မှာ ဒေါင်းအခွပ်ခံကြရ
တော့မည်”ဟု ဆိုလိုသည်။ [ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်နေပုံကို မင်းတရားကြီး
ကြားသိသောကြောင့် ဓမ္မဝိနယ အမိန့်တော် ပြန်တမ်းကိုပင်
ထုတ်ရပေသေးသည်။ အမိန့်တော်ကို နောက်၌ပြမည်။]ထို့ပြင်—
ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများတို့ အဓမ္မမှုတွေ ပြုနေရာဌာန၏ အနီး
မှပင် အရှင်အာနန္ဒာ၏ တပည့်လည်းဖြစ် ရဟန္တာလည်းဖြစ်၍
တမြေပြင်လုံးမှာ သက်တော်ဝါတော် အကြီးဆုံးလည်း ဖြစ်သော
အရှင်သဗ္ဗကမ္မိ မဟာဝိသေရ်ကြီး သီတင်းသုံးလျက် ရှိတော်မူ၏။
သို့ပါလျက် ဝဇ္ဇီရဟန်းတို့ကို(မီးများမီးနိုင် ဆိုသလို)နှိပ်နင်းတော်
မမူနိုင်ချေ၊ အရှင်ယသ၏ လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် လဇ္ဇီယုမ္ပန် သီလဝန်
အရှင်များ စုပေါင်းခါကြ၍ အားရှိလာခါမှ ဥးစီး ဥးကိုင် ပြု၍
သာသနာတော် ကိစ္စကို ရှက်ဆောင်တော်မူရလေသည်။

လဇ္ဇီရဟန်းတော်များ ယခုခေတ်၌ လဇ္ဇီယုမ္ပန် သီလဝန် အရှင်
ကြီးစားချိန် မြတ်တွေ့ ထိုထို အရပ်၌ ကေနံရှိပါပေ
 သေး၏။ သာသနာတော် ကိုလည်း ပြုစု
ချီးမြှောက်တော်မူလိုကြ ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် မိမိတို့အင်အား
နည်းပါးတော်မူကြကြောင်းကို သိမြင်တော်မူ၍ တကိုယ်ရေတကာ
ယဖြင့် (သို့မဟုတ် - အနည်းငယ်မျှသော ပရိသတ်ဖြင့်) ဖြစ်သလို

တော်သလို သီတင်းသုံးတော်မူကာ ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ကိုသာ ပဓာန
ထား၍ သာသနာတော်ပြုပြင်ရေး၌မူ လစ်လျူရှုတော်မူနေကြဟန်
တူသည်။ ဗုဒ္ဓ သာသနာတော်သည် ယခု အချိန်မှာ ၂ ထောင်
၄ ရာကျော်မျှသာရှိသေး၏။ ဤသာသနာကြီးကို တည်ထောင်တော်
မူကာ သတ္တဝါများကို ကျွတ်တန်းဝင်စေမည် ဟူသော ဆန္ဒတော်
ကြီးဖြင့် ပါရမီကိုဖြည့်တော်မူစဉ်က ဤသာသနာတော်ကြီးအတွက်
အသက် စည်းစိမ်ကို စွန့်လွှတ်တော် မူခဲ့ရသည်မှာကား ဘဝကို
မဆိုထားဘဲ ကမ္ဘာပေါင်း ၂ ထောင် ၄ ရာကျော်လည်း မက
၊
၅ ထောင်လည်းမက၊ ၅ သောင်း၊ ၅ သိန်း၊ ၅ သန်း စသည်လည်း
မကပင်။ ထိုဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကြီး စွန့်လွှတ်တော် မူခဲ့ရသော
အသက်စည်းစိမ်များနှင့် နှိုင်းစာလျှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ပရိနိဗ္ဗာန်
စံတော်မူပြီး၍ အနှစ် ၂ ထောင် ၄ ရာကျော်မျှသာ ရှိသေးသော
အချိန်အခါ၌ သာသနာတော် ဤမျှလောက် မဆုတ်ယုတ်ထိုက်
သေးပါ။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ ဗုဒ္ဓသားကောင်း ရဟန်းပေါ်
အပေါင်းသည် မိမိတို့မျက်မှောက်၌ နိမ့်ကျနေသော သာသနာတော်
ကို (ဘယ်လို အရာမျိုးမှာ နိမ့်ကျနေသည် ၊ ဘာကြောင့် နိမ့်ကျရ
လေသည်၊ ဘယ်လို မြှင့်တင်သင့်သည် - ဟု စဉ်းစား စိစစ်ကြကာ)
သာသနာမြှင့်ဖို့ အချိန်အခါရောက်နေပါပြီ။

ကောသလ အိမ်မက်။ ။ ကားသစ်များကိုလဲ၊ ဆိတ်စားထိုး ကုန်ချေ
ပြီ... ဆိတ်ကုန်မြင်၊ သစ်တွေပုန်းတယ်။ ထုံးနှင့် မညီ... သု
လဇ္ဈိ ဒုဿီတို့ နှိပ်နင်း... သီလဝန် အရှင်မြတ်တို့၊ ဒုဿီတို့
အမြင်ကပ်လို့... တောရပ်သို့ချဉ်း။

တတိယ သံဂါယနာတင်ခင်း

မဟာထေရ်များ၏
အစမြင်အမြင်

ဒုတိယ သံဂါယနာတင်တော်မူကြပြီးသည့် အခါ မဟာထေရ်တို့သည် “နောက်နောင် အခါဝယ် သာသနာတော်၌ ယခုလို ဘေး

အန္တရာယ်များ ဖြစ်ဘွယ် ရှိသေးသလား” ဟု စဉ်းစားတော်မူကြ လေလျှင် နောင် နှစ်ပေါင်း တရာ့ တဆဲ့ ရှစ်နှစ်မြောက်ဝယ် ဓမ္မ သောက မဟာရာဇာ၏လက်ထက်၌ ဘေးရန်အန္တရာယ် ဖြစ်ဘွယ် ရှိကြောင်းကို မြင်တော်မူရ၍ ထိုအချိန်မှာ မိမိတို့ မရှိကြတော့ ကြောင်းကိုလည်း သိတော်မူရကား ထိုအခါ၌ သာသနာပြုနိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို လူ့ပြည် နတ်ပြည်မှာ ရှာသော်လည်း မတွေ့ကြဘဲ မြဟ္မာ့ ပြည်၌ “တိဿ” မည်သော အသက်ကုန်ခဲ နီး၍ အထက်မြဟ္မာ့ ပြည်သို့ ဆက်လက် ဖြစ်ဘို့ရန် ကုသိုလ်စွာန်လည်း ရှိနေသော မြဟ္မာမင်းကြီးကို တွေ့ကြ၍ သာသနာပြုရေး အတွက်ကြောင့် အသက်သို့ မဖြစ်ဘဲ လူ့ပြည်၌ ဖြစ်ဘို့ရန် တောင်းပန်တော်မူကြ လေသည်။ မြဟ္မာမင်းလည်း “ငါသည် သာသနာတော်၌ ဖြစ်ပေါ် မည့် ဘေးရန်ကို နှိပ်နင်း၍ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်နိုင်မည့် သူပီတကား” ဟု လွန်စွာ အားတက်လျက် ရဟန္တာ အရှင် မြတ်ကြီးတို့၏ တောင်းပန်ချက်ကို ဥပုသ်ရက် ပန်ဆင်ကာ အချိန် အခါ ရောက်လေသော် မောဂ္ဂလိမြာဟ္မဏ၏ အိမ်၌ ပဋိသန္ဓေ တည်လာလေသည်။ ထို ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့လည်း (ထိုစဉ် အခါ ရဟန်းငယ် များသာဖြစ်၍ သံဂါယနာတင်ကိစ္စ၌ မပါနိုင်ကြ သေးသော ပိဋကတ်သုံးပုံဆောင် ရဟန္တာများလည်း ဖြစ်ပြီး သော)အရှင် သိဂ္ဂဝ , အရှင်စဏ္ဍဝဇ္ဇိထေရ် ၊ ပါးတွင် တပါးက

မောဂ္ဂလိ မြာဟ္မဏအိမ်မှ သတို့သားကို ရဟန်းဖြစ်အောင် သွေးဆောင်ရစ်ရမည်၊ တပါးက ပိဋကတော်ကို သင်ပေးရစ်ရမည်”ဟု အမိန့်ပေးကာ အနာဂတ် သာသနာရေးကို ရွက်ဆောင်တော်မူပြီးမှ ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူကြလေသည်။ [မှတ်ချက်—ဤနေရာဝယ် ရှေးရှေး သာသနာ့ဝန်ဆောင် ထိပ်ခေါင်တင် ဟေန္တာကြီးများ၏ သာသနာတော်အတွက် ကြိုးစားတော်မူချက်ကို ယခုခေတ်ပုဂ္ဂိုလ်များ လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားသင့်ကြပေသည်။]

အရှင်
မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ

မောဂ္ဂလိမြာဟ္မဏ၏သားတော် ဖြစ်သောကြောင့် “မောဂ္ဂလိပုတ္တ” ဟု ထင်ရှား၍ တိဿမြဟ္မာမင်း ဖြစ်ခဲ့ရဘူးသောကြောင့် “မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ” ဟု ထင်ရှားသော ရဟန္တာ အရှင်မြတ် အလောင်းအလျာ သတို့သားသည် ၁၆ နှစ်အရွယ် ရောက်သည့်အခါ ဝေဒကျမ်းများ၌ ကျွမ်းကျင် တတ်မြောက်လေပြီ။ အရှင်သိဂ္ဂဝထေရ်သည်လည်း ထို သတို့သား ပဋိသန္ဓေနေသည်မှ စ၍ ထိုအိမ်၌ ဆွမ်းခံဝင်လေရာ ၇ နှစ်လုံးလုံး ကတော့ဆွမ်းမျှ မရဘူးချေ။ သို့သော် မိမိရည်ချွယ်ချက်အား လျော်စွာ ရပ်မြဲ ရပ်လေရာ၊ ၇ နှစ်လောက်ကြာမှ(သတို့ဘာသာဖြင့် “အတိစ္ဆထ” မြန်မာလို “ကတော့ဆွမ်း” ဟူသော စကားကို ရလေ၏။ ထို့နောက် ဆွမ်းအနည်းငယ် လောင်းရာမှ ဣန္ဒြေရပုံ ကြည်ညိုလာသဖြင့် နေ့တိုင်း ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရလေရာ၊ ထို သတို့သား ၁၆ နှစ်အရွယ်ရောက်သည့်အခါ ပြဿနာ မေးရာ၌ သတို့သားမဖြေဆိုနိုင်ရကား ထိုပညာရပ်ကို တတ်သိလိုသော ဆန္ဒဖြင့် ရဟန်းပြုသွားလေသော် သိဂ္ဂဝ ဆရာတော်သည် “ကေသာ လောမာ” စသော ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း

စေကာ မကြာခင် သောတာပန် ဖြစ်စေလေသည်။ ထို့နောက် စဏ္ဍဝဇ္ဇိ ဆရာကော်အထံ ပို့၍ ပိဋကကို သင်စေလေရာ ရဟန်းဖြစ်ပြီးစ အသက် ၂၀ အရွယ်မျှဖြင့်ပင် ပိဋကအားလုံးကို တတ်မြောက်သော ရဟန္တာဖြစ်၍ များစွာသော ပရိသတ်အား ပိဋကပို့ချလျက် သာသနာ့တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်နေတော်မူလေသည်။

ဓမ္မာသောကမင်း သာသနာ့ဝံသ(သာသနာ့ အဆက် အနွယ်) ရေးသူတိုင်း ဓမ္မာသောက မဟာရာဇာကို ချန်လှပ်၍ မဖြစ်နိုင်ချေ။ အရှင် မဟာကဿပနှင့် အဇာတသတ် မဟာရာဇာတို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဓာတ်တော်ကို စုဆောင်း၍ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ အနီးဝယ် ဌာပနာစဉ်ကပင် အသောက မဟာရာဇာ၏ သာသနာ ပြုရစ်မည့် အကြောင်းကို အရှင်မဟာကဿပ များဒိတ်ပေးတော်မူခဲ့၏။ အသောက၏ ခမည်းတော် ဖြစ်သော ဗိန္နုသာဓု မဟာရာဇာသည် ခမည်းတော် စန္ဒဂုတ္တ မဟာရာဇာ လက်ထက်မှ စ၍ မြာဟ္မဏပေါင်း ခြောက်သောင်းလောက်ကို နန်းတော်၌ အမြဲ ထမ်းကျွေးလာ၏။ (တဘွကြောင့်နည်း...စန္ဒမည်သော မြာဟ္မဏ၏ နည်းပေးလမ်းပြမှုကြောင့် တေရုဇင်း အဖြစ်ကို ရခဲ့သည် အတွက် မြာဟ္မဏတို့ကို ကျေးဇူးဆပ်လိုသောကြောင့်တည်း။) အသောကမဟာရာဇာလည်း ထိုဘိုးတော် ခမည်းတော်တို့ ဝတ်ပြုမြဲအတိုင်း ဝတ်ပြုခဲ့၍ တနေသ၌ လေသာနန်းတံခါးမှ ထိုမြာဟ္မဏတို့ စားသောက်ကြပုံကို ဂရုစိုက်၍ ကြည့်လိုက်မိရာ ဣန္ဒြေမဲ့စွာ စားသောက်နေကြပုံကို မြင်၍ “ဤမျှလောက် များပြားသော အလှူကို စဉ်းစားနှိုးဆော်၍ လူ့အဖွင့်ရာ၌ လှူမှုသင့်လျော်မည်” ဟု စဉ်းစားမိလေသည်။

နိဂြောဓ
သာမဏေ

ထိုသို့ မကြာခဏ စဉ်းစားခိုနေရာ တနေသော အခါ
ဝယ် နန်းတော် မြေပင်း၌ သွားလာ နေသော လူ
အများတွင် စက္ခု၊ ဣန္ဒြိယလျက် ဥဒ္ဓါရဏလက်တို့
မလှုပ်မလှက် ငြိမ်သက်စွာ ကြွသွားနေသော ကိုရင်တပီးကို
နန်းတော်ပေါ်မှ လှမ်းမျှော် ကြည့်မိလေရာ၊ လွန်စွာ ကြည်ညိုခြင်း
ဖြင့် စဉ်းစားသည်မှာ - အခြားလူတွေ သွားလာကြပုံမှာ မငြိမ်
မသက် ဣန္ဒြိယရရှိလှ၏။ ဤသာမဏေ၏ သွားပုံသည် ငြိမ်သက်
တည်ကြည်လှပ၏။ သူ့သန္တာန်မှာ ထူးခြားသော တရားရှိပေ
လိမ့်မည်။ ဤသို့ ကြည့်ရင်း ကြည့်ရင်း စဉ်းစားမိ၍ ငြိမ်းစားရင်း
စဉ်းစားရင်းလည်း လွန်မင်းစွာ ချစ်ခင် ကြည်ညိုလာရကား အနီး
အပါး၌ ရှိသော အခတ်များကို အမြင်သွားရ် အပင့်ခိုင်း၊ ခိုင်းပြီး
မကြာခင် နှေးသည် ဟု ထင်သောကြောင့် “ မြန်မြန် ကြွခဲ့ပါ ” ဟု
မှာလျက် ၂ ခါ ၃ ခါ ထပ်ကာ လွှတ်၍ ဇွတ်ဒရုတ်ကြီး ကြည်ညို
လေသည်။ သို့သော် သာမဏကား (မလျင်မမြန်) မှန်မှန်သွား
လျက် နန်းတော်ပေါ် တက်မိသည့်အခါ “ သင့်တော်သော နေရာ မှာ
ထိုင်ပါ ” ဟု (စုံစမ်းသော သဘောဖြင့်) လျှောက်ထားလျှင် အခြား
ရဟန်းတော်များ မရှိကြောင်းကို သိ၍ ရာဇဝလ္လင်ပေါ် မှာပင်
ထိုင်တော်မူလေသည်။ [စိတ်နေ စိတ်ထားနှင့် အမျိုးအနွယ်
အဘက်ကျသူ ဖြစ်လျှင် ဘုရင့်ဆက် မြင့်သောနေရာ၌ ထိုင်ဝံ့သည်
မဟုတ်။] ထို့နောက် ဆွမ်း ဝပ်ပြီးသည့်အခါ—

- မင်းတရား။ ။ ကိုရင်တို့ဆရာ၏ ကြွားကို သိပါရဲ့လား။
- ကိုရင်။ ။ တချို့ကဝက်လေ့ကတော့ သိပါရဲ့။
- မင်းတရား။ ။ ကိုရင်... အဲဒီတရားကို ဟောပြစမ်းပါ။

- ကိုရင်။ ။အပ္ပမာဒေါ အမတံ ပဒိ၊ ပမာဒေါ မစ္စုနော ပဒိ = ထိုထို ကိစ္စ၌ မမေ့တတ်သော သတိသည် မအိုမသေရာ နိဗ္ဗာန် ရောကြောင်း တရားဖြစ်၏။ မေ့မေ့ လျော့လျော့ ပေါ့ပေါ့ ဆဆ နေခြင်းကား တသေထဲ သေခြင်း၏ အကြောင်း ရင်း ဖြစ်၏။
- မင်းတရား။ ။ဤမျှလေခံဟောလိုက်လျှင် သဘောကျ၍ တရားဆုံးသည့် အခါ “အမြဲနိစ္စဘတ်ဝတ် အဖြစ်ဖြင့် ဆွမ်းရှစ်အုပ် လှူဒါန်း ပါ၏” ဟု လျှောက်လေသည်။
- ကိုရင်။ ။ဤဆွမ်းအုပ်များကို ဥပဇ္ဈာယ်အား လှူပါ၏။
- မင်းတရား။ ။ဥပဇ္ဈာယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ပါတုန်း။
- ကိုရင်။ ။မဟာရာဇာ....အပြစ်ကြီး အပြစ်ငယ် အသွယ်သွယ်ကို (မိစ္ဆာက ကြည့်ရှု၍ ပြုပြင်ပေးနေသလို) ပြုပြင်ပေးတတ် သော မိဘသဘွယ် ပုဂ္ဂိုလ်ကို “ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာ” ဟု ခေါ်ပါတယ်။
- မင်းတရား။ ။နောက်ထပ်ပြီး ဆွမ်းရှစ်အုပ် အမြဲလှူပါဥားမည်။
- ကိုရင်။ ။မဟာရာဇာ....အဲဒီဆွမ်းတို့ကိုတော့ ဆရာအား လှူပါရဲ့။
- မင်းတရား။ ။ဆရာဆိုတာက ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ပါလဲ။
- ကိုရင်။ ။အတတ်သင်ပေး၍ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆရာ (အာစရိယ) လို့ ခေါ်ပါတယ်။
- မင်းတရား။ ။ဒါဖြင့်နောက်ထပ် ဆွမ်းရှစ်အုပ် လှူပါဥားမည်။
- ကိုရင်။ ။အဲဒီဆွမ်းအုပ်ကိုတော့ သံဃာအား လှူပါရဲ့။
- မင်းတရား။ ။သံဃာဆိုတာက ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ပါလဲ။

ကိုရင်။ ။ရဟန်းတော် အစုအဝေးကို “သံဃာ”ခေါ်ပါတယ်။ ထိုသံဃာတော် အစုအဝေးကို မှီပြီးတော့မှ ဥပဇ္ဈာယ်— အာစရိယတို့ ရဟန်းပြုခဲ့ကြရပါတယ်။ ကိုရင်လဲဒီသံဃာကို မှီပြီး နောင်ခါ ရဟန်းဖြစ်ရပါမယ်။

မင်းတရား။ ။နောက်ထပ်လဲ ဆွမ်းရှစ်အုပ် လှူဒါန်းပါဉ်းမည်။ [အင်းလုံး ဆွမ်းအုပ် ၃၂ အုပ် ရှိလေပြီ။]

သံဃာတော် ၆ သောင်း သာမဏေသည် “ကောင်းပြီ”ဟု လက်ခံ၍ နက်ဖန်ခါ၌ ၃ ကျိပ် ၂ ပါးသော သံဃာများနှင့် အတူ နန်းတော်သို့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးကြွတော်မူရာ (ဆုန္ဒ သိက္ခာမှစ၍ မြာဟ္မဏာဘို့ စားသောက်ပုံနှင့် သပ်ယပ်ချင်းကွာခြားလေရကား) နက်ဖန်ခါ၌ နောက်ထပ် ၃ ကျိပ် ၂ ပါးပင့်ခဲ့ပါဉ်း ဟု လျှောက်ထား၍ ဤနည်းအားဖြင့် နေ့စဉ် ဆထက်ထမ်းပိုး တိုးကာ တိုးကာ နောက်ဆုံးအချိန်မှာ ၆ သောင်းသောမြာဟ္မဏာနှင့် ရသေ့ပရမိုဇ်တို့အား ကျွေးနေကျ ဆွမ်းဝတ်ကိုဖြတ်၍ ၆ သောင်းသော ရဟန်းတော်တို့အား နိစ္စဘတ် ဆွမ်းလှူပြီးလျှင် နိဂြောဓသာမဏေ အတွက်ကြောင့် ဗုဒ္ဓဥပါသကာဖြစ်ကာ မတ္တ မဟုတ်ဘဲ သာသနာတော်ကို အထွေ ယုံကြည်နေသော သာသနာပြု မဟာရာဇာကြီး အဖြစ် ရောက်၍ နောက်မကြာမှီ၍ အသောကာရုံ မည်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးကို တည်ဆောက် ကိုးကွယ်လေသည်။

နိဂြောဓသာမဏေ၏ ဇာစ်မြစ် အသောက မဟာရာဇာသည် ခမည်းတော် ဗိန္ဒုသာရမင်း နတ်ရွာစံလျှင် စံချင်း ကွဲဘာတူ ဖြစ်သော ညီနောင် ၉ ကျိပ် ၉ ယောံတို့ကို ရှင်းလင်းလေရာ အကြီးဆုံးသုမနမင်းသား၏ ကြင်ယာတော်

သည့် ကိုယ်ဝန် အရင့်အဆင့်ဖြင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ကာ နေရာ
ရွာဝယ် နေရာလအကြီးအကဲ၏ သွီးအမှတ်ဖြင့် အစောင့်အရှောက်ကို
ခံယူ နေစဉ် နိဂြောဓသမဏေ အလောင်းတော် ကလေးကို
ဖွားမြင်ရလေသည်။ ထို့နောက် ကလေး၏ အဖွမ်းအစကို (ရဟန္တာ
ဖြစ်သည့်တိုင်အောင်) မြင်တော်မူသော မဟာရာဇာ မဟာရာဇာ
အရှင်မြတ်ကြီးသည် စောင့်ရှောက်တော် မူ၍ ၇ နှစ် အရွယ်၌
ရှင်သာမဏေ ပြုပေးတော်မူလေသည်။ ထိုသို့ သာမဏေဖြစ်ပြီး၍
အာတက်ကြာသည့်အခါ မယ်တော်ရှိရာသို့ သွားမည်ဟု ကြံကာ
နန်းတော်မြေလမ်းဖြင့် ကြွသွားစဉ် အသေက မဟာရာဇာ မြင်ရ
လေသည်။ ထို့ကြောင့် နိဂြောဓသမဏေ ဟူသည့် အသေက
မဟာရာဇာ၏ တူတော်အရင်းဖြစ်သော မင်းမျိုးမင်းနွယ် တပါး
ဖြစ်သည် ဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက် ။ ။ အသေက မဟာရာဇာသည် မြာဟူဏ-
ရသေ့တို့ကို ထမင်းကျွေးနေရာ၌ သူတို့၏ စားသောက်ပုံ ဆူဖြေ
မရခြင်းကို မြင်ရသဖြင့် ကျွေးချင်စိတ် ကုန်ခမ်းလောက်အောင်
သဒ္ဓါတရားပျက်၏။ နိဂြောဓသမဏေ၏ ပြစ်သက်စွဲဖြင့် ဆူဖြေ
စောင့်စည်း၍ သွားနေပုံကို မြင်ရသဖြင့် ကြည်ညိုစိတ် သဒ္ဓါစိတ်
ဖြစ်ရ၏။ သာမဏေ၏ ပဌမဆုံး တရားတော်သည် ဒါန၏ အကျိုး
တွေကို ပြသော (အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က ကိုယ့်ဘက်ရက်သံ ပါနေသော)
တရားမျိုးမဟုတ်ဘဲ မဟာရာဇာ၏ ကိုယ်ကျင့်ကိုပြသော အပ္ပမာဒ
တရားတော်ဖြစ်၏။ ဤ ၃ ချက်ကို ကောက်ချက် ချလိုက်သည့်အခါ
စဉ်းစားဉာဏ် ပါရှိသူတိုင်း မုဒ္ဓသာသနာကို မကြည်ညိုဘဲ မနေနိုင်
အောင် ဖြစ်လာလောက် ပါပေသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုခေတ်၌

အနာဂတ်သာသနာကိုပြုပြင်လိုသော သာသနာဝင်အရှင်တို့သည် အနေအထိုင် အပြောအဆို အသွားအလာ စားသောက် ပုံမှ စ၍ လူကြီးလူကောင်း ဆိုသူတွေထက်ပင် ဆူနေရရ သိက္ခာရှိရှိဖြစ်နေအောင် မိမိတို့ ကိုယ်တိုင်ပြုပြင်ဘို့ အရေးမကြီးပါလော့၊ ဟောခမ်း ပြောခမ်းမှလည်း(သူတို့လှူချင်လှူ၊ မလှူချင်နေပေစေ၊ ငတ်၍ကား မသေနိုင်) ဒါနခမ်းထက် ကိုယ်ကျင့်ကိုသာမူရင်းထား၍ ဟောထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော့၊ ထိုသို့ တမျိုးတဖုံ ပြောင်းလွှဲလိုက်ပါလျှင် မကြာခင် အသောကမဟာရာဇာလို စဉ်းစားသော တက်လူတွေက သာသနာကို အတင်ကြီးလာကြရပါလိမ့်မည်၊ ယခုသော် ထိုကဲ့သို့ အဆင်ကြီးလော့သော အကြောင်းချားချိုင့်နေမှုကြောင့် သာသနာ ဟော်၏ အတွင်းကျကျ ဘုရားဒကာ ကျောင်းဒကာ စသူတို့၏ သားစဉ် ပြေးဆက် တက်လူတွေကပင် အထင်သေးနေကြပြီ မဟုတ်ပါလော့၊ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ သာသနာ့ဝန်ဆောင်ဘက်က စိတ် အထက်ကန်းကျသော အမျိုးသားကောင်း ပုဂ္ဂိုလ်တော် အပေါင်းတို့ စုပေါင်း ညီညွတ်လျက် ကိုယ်ကျင့်ဘက်က တိုးတက်အောင် ကြိုးစားဘို့ အချိန်ရောက်နေပါပြီ။

အသောကမင်း သာသနာပြုခဏ်း

အိမ်ရှေ့မင်း အသောက မဟာရာဇာ၏ ညီတော်ရင်း ဖြစ်၍
 ၇ ဟန် မြို့ အိမ်ရှေ့မင်းလည်း ဖြစ်သော တိဿ မင်းသား
 တောကစား ထွက်စဉ် သမင်များ၏ မြို့ဘူးပျော်
 ပါးကြပုံကို မြင်၍ “အင်း... မြက်စားနေကြရသော သမင်များပင်
 ယခုလို ပျော်ပျော်ပါးပါးမြူးနေကြသေးလျှင် ဘုရင့်ပွဲတော်စာများ

ကို သုံးစားနေကြသော ရဟန်း တစ်တွေကား အဘယ်မှတစ်ဆင့်
 နေနိုင်ကြမည်နည်း” ဟု အတွေးပေါ်ကာ သူ၏ နောင်တော် မဟာ
 ရာဇာကိုပြောပြလေသည်။ မဟာရာဇာလည်း ထိုစကားကိုကြားရ
 လျှင် အကျိုးအမြတ်ကို မစိစစ် မပြောပြသေးဘဲ “တနေ့ကျမှ သူ့ကို
 နားလည်အောင် ပြရတော့မည်” ဟု ကြံစိကာ အတော်ကြာသော်
 အကြောင်း တခုကို ရှာ၍ စိတ်ဆိုးဟန် ဆောင်ပြီး “မင်းသား...
 တိုင်းပြည်ကို လက်ခံ၍ ၇ ရက်မျှ စံစားပေတော့ ၇ ရက်လွန်သည့်
 အခါ သင့်ကို သတ်မည်” ဟု အမိန့်ပေးကာ တိုင်းပြည်ကို လွှဲအပ်
 လိုက်လေသည်။ မင်းသားကား တိုင်းပြည်ကို ရသော်လည်း (သေရ
 မည့် အရေးကို တွေးကာ) စံစားချင်စိတ် မပေါ်လာဘူး၊ မအိပ်နိုင်
 ရှိ၍သာ နေရှာလေတော့၏။ ထိုအနေကို မြင်ရသော မဟာ
 ရာဇာသည် ညီတော်ကို ခေါ်ပြီးလျှင် “ဟဲ့တိဿ... ၇ ရက်ကြာလျှင်
 သေရမည်ဟု ထင်နေချုံ့မျှဖြင့် သင့်ကိုယ်တိုင် မပျော်နိုင်ပုံကို စဉ်းစား
 ကြည့်လော၊ ရဟန်းတော်များကား ရှုရင်းရှိက်ရင်း သေရခြင်းနှင့်
 ဆက်သွယ်နေပုံကို အမြဲဆင်ခြင်နေကြရကား အဘယ်မှာ ပျော်ပါး
 နိုင်တော့မလဲ” ဟု မိန့်တော်မူရာ “ဪ... ရဟန်းတော်များ
 ဆိုတာ ဒီလိုပီတကား” ဟု သဘောကျ၍ သာသနာတော်ကို
 ကြည်ညိုကာ၊ နေဝံတခါ တောလည်အသွားတွင် ရဟန္တာတပါး
 ၏ ဟန်ခိုးကို မြင်ရပြန်သဖြင့် ချက်ခြင်း ရဟန်းပြုချင်စိတ် ပေါ်ကာ
 ပြန်လာ၍ မဟာရာဇာထံ ခွင့်ပန်ပြီးလျှင် သူ ဖူးမြင်ခဲ့ရသော အရှင်
 မဟာဓမ္မရက္ခိတ ရဟန္တာအရှင်မြတ် အထံ၌ ရဟန်းပြုလေသည်။
 ထိုအခါ မဟာရာဇာ၏ နှမတော်သာလည်း ဖြစ်၍ သွီးတော်သံဃာ
 ဝိတ္တာ၏ ကြင်ဘက် (သားမက်ဆော်) လည်း ဖြစ်သော အဂ္ဂိမြတ်

မင်းသားနှင့်တကွ အိမ်ရှေ့မင်းကို အားကျ၍ ရဟန်းပြုသူတွေကား မရေတွက်နိုင်အောင် မြားမြောင်သံတဲ့။

ရှစ်သောင်းလေးထောင်
ကျောင်း-စေတီ

ထို အသောက မဟာရာဇာသည်
“ဓမ္မက္ခန္ဓာတော်ပေါင်း ရှစ်သောင်း
၄ ထောင် ရှိသည်” ဟု ကြားသိရ၍

ဓမ္မက္ခန္ဓာတပါးလျှင် ကျောင်းတိုက် တတိုက်ကျ ပူဇော်လိုသော ဆန္ဒ
ဖြင့် ဗြိ ကုဋေမျှသာ ဥစ္စာကိုစွန့်၍ တမြို့လျှင် (ရွာကြီးများလည်း
ပါပေလိမ့်မည်) တကျောင်း တည်ဆောက်၍ရန် အမတ်တို့ကို
စေခိုင်းလေသည်။ ထိုအမတ်များလည်း အသောက မဟာရာဇာ၏
စိုးပိုင်ရာ ဒေသတိုင်း၌ ကျောင်းတိုက်များ တည်ကြလေရာ ကျောင်း
နှင့်တကွ စေတီတော်ပါ အပြီးအစီး တည်ထားကြလေသည်။
ထို့ကြောင့် မဟာရာဇာ၏ ကုသိုလ်တော်များကို ကျောင်းတိုက်နှင့်
စေတီတော်ပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင်စီ ရှိသည် ဟု ပြော
စမှတ်ပြုကြသည်။

သားတော်-သွီးတော်
သာသနာဝင်ခဏ်း

ထို ကျောင်းတိုက် များကို လှူဒါန်းပူဇော်
(ရေစက်ချ) ရာ နေ၌ကား မဟာရာဇာ
သည် အသွန် အမင်း ဝမ်းမြောက်ရကား

“ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ သာသနာတော်ဝယ် အဘယ်သူ၏ စွန့်ကြဲ
လှူဒါန်းမှုသည် အကြီးကျယ်ဆုံး ဖြစ်ပါသနည်း ” ဟု မေးလျှောက်
လေရာ အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်က ဖန့်တော်မူသည်မှာ-

မထရ်။ မဟာရာဇာ.... ပစ္စည်းငလးပါး လှူဒါန်းရေး၌ ဒကာ
တော်နှင့် တူသူသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ လက်ထက်တော်တုန်းက

ပင် မရှိခဲ့ပါ။ ဒကာတော်၏ စွန့်ကြဲမှုသာ အကြီးကျယ်ဆုံး ဖြစ်ပါပေသည်။

မဟာရာဇာ။ ။ (ထိုစကားကို ကြားရလျှင် အလွန် အလွန် နှစ်သက် ရှင်ပျော်) “ဒီလိုဖြစ်လျှင် ဒကာတော်သည် သာသနဒါယာဒ (သာသနာအတွင်းသား=သာသနာ့ဆွေတော် မျိုးတော်) ဖြစ်ပြီ မဟုတ်ပါလား”။

မထေရ်။ ။ (ထိုစကားကို ကြားရလျှင် မဟိန္ဒမင်းသားကို သတိ ထားတော် မူမိ၏။ သာသနာတော်၌ ဤ မင်းသား ရောက် လာလျှင် သာသနာတော် အလွန် တိုးတက် လာမည်ကို လည်း မြင်မြင်တော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် အမှန်လည်းကျ စကားသုံးလည်း လှလေအောင်) မဟာရာဇာ...မြေပြင်မှ အထက် ဘဝ်ဘိုင်အောင် ပစ္စည်းပုံကြီးကို လှူဒါန်းသော် လည်း “ သာသနာ့ ဒါယာဒ (သာသနာ့ ဆွေတော် မျိုး တော်) ” ဟု မခေါ်နိုင်သေး။ “ ပစ္စယဒါယကာ ” ဟုသာ ခေါ်နိုင်သည်။ ဆင်းရဲချမ်းသာမဟု မည်သူမဆို မိမိရင်သွေး ကိုသာသနာတွင်းသို့ သွင်းပို့ချီးမြှင့်သူသာလျှင် သာသနာ နှင့်သွေးစပ်၍ “ သာသနဒါယာဒ ” ဟု ဆိုအပ်ပေသည်။ [သားက သာသနာဝင် ဖြစ်သောကြောင့် မိဘလည်း သာသနာနှင့် သွေးစပ်၍ သာသနာ့ဒါယာဒ (သာသနာ့ ဆွေတော်မျိုးတော်) ဖြစ်ရသည် ဟုလို။]

မဟာရာဇာ။ ။ ထိုအခါ သာသနာ့ဒါယာဒ အဖြစ်ကို လွန်စွာ လိုလားနေသော မဟာရာဇာသည် အိမ်ရှေ့ ရာထူးကို

ပေးအပ်ဘို့ရန် ရည်မှန်းထားသော မဟိန္ဒမင်းသားကို
(အိမ်ရှေ့ ရာထူးထက် ရဟန်းအဖြစ်ကပဲ သာလွန်၍
မြတ်သေး၏ ဟု အကြံဖြစ်ကာ) “ချစ်သား...ရဟန်းပြုနိုင်
ပါ့မလား”ဟု မေးလေသည်။

မင်းသား။ ။ (ထိုအချိန်မှာ သာသနာတော် ဂုဏ်တက်ချိန်
ဖြစ်သောကြောင့် ရဟန်း ပြုရခြင်းကို အထင် မသေးသော
ခေတ်ဖြစ်ရကား ဘတွေးတော် အိမ်ရှေ့မင်းရဟန်းပြုတုန်း
ကပင် အားကျနေသော မင်းသားက) “ပြုနိုင်ပါသည်”ဟု
သံတော်ဥြး တင်လေသည်။

မဟာရာဇာ။ ။ (သွီးတော်ဘက်သို့ လှည့်၍) “ ချစ်သွီးကော
ဘိက္ခုနီ မဖြစ်ချင်ဘူးလား ” ဟု မေးကာ “ ဖြစ်ချင်ပါ
ကြောင်း”လျှောက်သဖြင့် သားတော် သွီး တော် ၂ ပါးလုံး
ကိုပင် သာသနာတွင်းသို့ သွင်းပို့ ချီးမြှောက်တော်မူလေ
သည်။

တိတ္ထိများ
သာသနာဝင်လာပုံ
သာသနာဘော်ဝင် အရှင်မြတ်တို့ဘက်၌
တန်ခိုးအတ္ထိပါဒ်နှင့် ဖြည့်စုံသော ရဟန္တာ
ပုဂ္ဂိုလ် အများအပြားရှိ၍ အရှင် မဟိန္ဒ
ကဲ့သို့သော အထက်တန်း အမျိုးကောင်းသား များလည်း ဗုဒ္ဓ
သာသနာဝန်ကို ထမ်းနေကြရုံ မက , မဟာရာဇာ ကိုယ်တိုင်ပင်
အမြတ်တနိုး ကိုးကွယ်ကာ မဟာရာဇာ ၏ အာဏာပြန့်နှံ့ရာ အရပ်
တိုင်းဝယ် ဗုဒ္ဓတရားတော်မှ လူဝတ်ကြောင်များနှင့်သက်ဆိုင်သော
တရားတော်များကို ရေးသား၍ ကျော်စိုက် စိုက်ထူလျက် လူအများ

ပင် တရားတော်ကို ယုံကြည်သက်ဝင်လာအောင် ကြိုးစားနေသော အခါဝယ် မုဒ္ဒသာသနာတော်၌ ပစ္စည်း ၄ ပါး ပေါများပြည့်စုံ သလောက် ရသေ့ တိတ္ထိဘို့မှာ ပစ္စည်း ၄ ပါး ရှားပါးလေရကား များစွာသော ရသေ့ တိတ္ထိတို့သည် အစားအသေခံ အနေအထိုင် ကြပ်တည်းမှုကြောင့် သာသနာတွင်းသို့ တိတ်တိတ်ပုန်း ဝင်ရောက် လာကြပြီးလျှင် သံဃာစစ်များနှင့် ရောနှောနေထိုင်ကာ တချို့ကမူ မိမိတို့ယူမြဲ မိစ္ဆာအယူကိုယူကြခြင်းဖြင့် သာသနာတော် မသန့်ရှင်း ခဲ ဖြစ်လေသော် ရဟန်းစစ် ရဟန်းမှန်တို့သည် သူတို့နှင့် အတူ သံဃာ့ကံများကို မပြုနိုင်ကြသောကြောင့် အသောကာရံ တိုက်၌ ၇ နှစ် နိုင်တိုင် ဥပုသ်ပြုကိုစွ ရပ်စဲခဲ့သတည်း။

ထိုအချိန်မှာ အရှင်မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ်
 တတိယ
 သံဂါယနာတင်ရမုံ လည်း အဓိကရုဏ်းကြီးကျယ်မည့် အရေးကို မြင်၍ (ထိုသူတို့နှင့် နီးကပ်စွာနေလျှင် နောင် အဆုံးဖြတ်ပေးသည့်အခါ အလေးမပြုမည် စိုးသောကြောင့်)ဂိုဏ်း သံဃာကို မဟိန္ဒရဟန်းတော်အားလွှဲအပ်၍ အဟောဝင်္ဂါတောင် သို့ ကြွရောက်သီတင်းသုံးတော်မူလေသည်။ ထို့နောက် အဓိကရုဏ်း ကြီးသည်ထက် ကြီးလာသည့်အခါ မဟာရာဇာမင်းသည် အရှင် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿကို ပင့်ယူ၍ ထိုထေရ်၏ အထံ၌ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒ အစစ် အမှန်ကို သင်ယူ လေ့လာပြီးမှ ရဟန်းစစ် ရဟန်းမှန်ကို ရှေးချယ်ဘို့ရန် အယူဝါဒ တူမျှသူတွေကို တသန့်စိထား၍ ဗုဒ္ဓအယူ ကို ကျင့်စွာ မပြောနိုင်သူအားလုံးကို လူဝတ် လုံစေလေသည်။ ထို့နောက် သန့်စင်သောသာသနာပြုသည့်အခါ အရှင်မောဂ္ဂလိ ပုတ္တတိဿ မဟာထေရ်သည် သံဃပရိသတ်အလယ်၌ အယူဝါဒ

အမျိုးမျိုးကို ရှင်းပြသော ကဏ္ဍဝတ္ထုကျမ်းကို ဟောတော်မူ၍ တန်ခိုးဣန္ဒြိယနှင့်ပြည့်စုံသော ရဟန္တာကထေရ်ကို ရွေးချယ်ကာ တတိယအကြိမ် သံဂါယနာတင်ပြန်လေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ အသေကမဟာရာဇာ၏ ချီးမြှောက်ထေခံပွဲ မှုကြောင့် သာသနာတော်၌ ပစ္စည်းလေးပါး ပေါများလာသည့် အခါ အစားအသောက် ကြပ်သော တိတ္ထိတရုတို့ သာသနာ၌ အချောင်ဝင်လာကြပုံကို ထေခံ၍ မည်သည့် သာသနာဆို ပစ္စည်း ပေါများလွန်းလျှင် အချောင်သမားများ ဝင်ရောက်လာတတ်သည်မှာ မေ့တာ တခုကု မှတ်။ ထို တိတ္ထိများကြောင့်ပင် သာသနာတော် ကစဉ့်ကရဲ ဖြစ်ရသကဲ့သို့ ထို့အတူ အချောင်သမား ပေါများသော နေရာလည်း ကစဉ့်ကရဲဖြစ်ရမည်မှာမေ့တာပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် သာသနာပြုမည့်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိတို့သာသနာ၌ ပစ္စည်းလေးပါး ဘက်က ဆင်းရဲနွမ်းပါး၍ အလုပ် - လုပ်၍ အင်အားမရှိလောက် အောင် ရှားပါးခြင်းလည်း မဖြစ်စေသင့်၊ ပစ္စည်းလေးပါး အသုံး အဆောင် အခမ်းအနားတို့ဖြင့် အချောင်သမားတို့ ခိုဝင်လာချင် လေခံအောင်လည်း မပေါများစေသင့်။ “ ဧဇ္ဈိမပဋိပဒါ ” ဟူသော စကားကို ဤနေရာမျိုး၌လည်း အသုံးပြုကာ အလုပ်-လုပ်နိုင်လေခံ အောင် မရှိမရှား အလယ်အလတ်စား သာလျှင် ဖြစ်စေသင့်ကြ ပေသည်။

သာသနာပြုလွှတ်ခဏ်။ တတိယ သံဂါယနာတင်ပြီးနောက် အရှင် မောဂ္ဂလိပုတ္တ ထေရ်သည် နေခံနောင်အခါ သာသနာတည်ရစ်မည့် ဌာနကို စဉ်းစားတော်မူလေသော် ဣန္ဒြိယ

နယ်စွန့် နယ်ဖျားနှင့် သီဟိုဠ်ကျွန်းစသော ဒေသတို့၌ တည်ရပ်လိမ့် မည်ကို မြင်တော်မူ၍ ကသ္မိရ ဝန္တာရတိုင်းစသော ၉ တိုင်း ၉ ဌာန သို့ သံဃာတော်များကို သာသနာပြု စေလွှတ်တော်မူလေရာ၊ အရှင်မဟိန္ဒထေရ် အမှူးရှိသော သံဃာတော်များကို သီဟိုဠ်ကျွန်း သို့ စေလွှတ်တော်မူသည်။ ထို သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ကား ဒေဝါနံ ပိယ တိဿ မဟာရာဇာသည် အသောကမဟာရာဇာနှင့် အပြန်အလှန် မဟာမိတ်ဖြစ်ရကား အသောက မဟာရာဇာ၏ ရင်သွေးတော် အရှင်မဟိန္ဒထေရ်ကို စေလွှတ်တော်မူခြင်းမှာ သာသနာတော် စည်းကားတို့ရန် အားကြီးသော အခြေခံဖြစ်ပါပေသည်။ ထိုမဟိန္ဒ ထေရ်နှင့် နှမတော် သံဃမိတ္တာဘိက္ခုနီတို့၏ အစွမ်းအရှိန် ကြောင့်ပင် သီဟိုဠ်ကျွန်း သာသနာသည် အခြေခိုင်မြဲစွာ တည်တံ့ လျက် ရှိခဲ့ရသည့်ပြင် နောက်နောင် ဣန္ဒိယ၌ သာသနာဆုတ်ယုတ် လာသည့်အခါ ဣန္ဒိယမှ သာသနာ့ဝန်ဆောင် ထိပ်ခေါင်တင် တို့သည် သီဟိုဠ်ကျွန်းကို အခြေခံဌာနလုပ်၍ ပေထက် အကွာတင် ကိစ္စကို ရွက်ဆောင်တော်မူ ကြရပေသည်။

ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်းအကြောင်း

<p>စစ်ရှုံးစဉ်လည်း ဒါနကိုမမေ့</p>	<p>မဟာဝင်၌ တွေ့ရသော သီဟိုဠ်မဟာရာဇာ တို့တွင် ဒုဋ္ဌဂါမဏိမဟာရာဇာ၏ သာသနာ ကြည်ညိုပုံသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ စိတ်ကို အားအရစေဆုံး အနှစ်သက်စေဆုံး ဖြစ်၏။ ထို မဟာရာဇာသည် ညီတော်တိဿနှင့် စစ်ဖြစ်၍ စစ်ရှုံးသဖြင့် မြင်းတစ်စီးအမတ်တယောံ မျှဖြင့် တိမ်းရှောင်နေရာ တောထည်းမှာပင် လွန်စွာဆာလောင်</p>
---------------------------------------	--

နေစဉ် အပတ်၏ ပွဲတော်တယောက်စာကို (မြင်း , အမတ် , မိမိတို့ အပြင် လှူတို့ပါ) ၎် ဘို့ခွဲ၍ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ကြွေးကြော်လျှော်ထားသေး၏။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ဖြင့် ကြား၍ ကြွေးရံလာသဖြင့် မိမိတို့ဘို့မှန်းထားသော အဘို့ကိုပါ အားလုံးပင် လှူလိုက်ကြလေသည်။ နတ်ရွာ ခံခါနီး၌ကား မိမိ၏ အလှူတော် စာရင်းကိုဘတ်စေရာဝယ် အခြားသော စေတီတော်ကြီး ကျောင်းတော်ကြီးများ အလှူထက် ဤအလှူကို သာ၍ နှစ်သက်တော်မူလေသတုံ။

စစ်တိုက်ရာ၌ ညီတော်ကို တဖန်ပြန်၍ စစ်အောင်မြင်ရဟန်းများကို ပင့်သွားပုံ သည့်အခါ စစ်ဗိုလ်ကြီး (သူရဲကောင်း) တကိုပ်ကို အမှူးထား၍ များစွာသော စစ်တပ်ဖြင့် ဝင်တက်သွားကုန်၍ ကျေးမင်းများကို နှိပ်နင်းသောကြောင့် သံဃာများထံ လျှောက်သည်မှာ “ ဒကာတော်သည် သာသနာတော်ကို ပြုစုခြင်းငှါ ဝင်ပြန်တက်သွားရပါဉ်းမည်။ ရဟန်းတော်များကို ဖူးမြင်နေရခြင်းသည် ဒကာတော်အတွက်မှာ မြတ်သောမင်္ဂလာ ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ရဟန်းတော်များကိုလည်း မပြတ်ဖူးမြင်ရ-ဒါနကိုလည်း ပြုအောင် ဒကာတော်များကို ပင့်သွားလိုပါသည် ” ဤသို့ လျှောက်ပြီးကာ ဖြစ်သော ရဟန်းတော် ၅ ရာကို စစ်မြေပြင်သို့ ပင့်ဆောင်သွားလေသည်။

မဟာရာဇာ၏ အလိုအားဖြင့် “ ဖူးမြင်ဘို့ရန်နှင့် ဒါနပြုဘို့ရန် ပင့်သွားသည် ” ဟု ဆိုရသော်လည်း ထိုရဟန်းတော်များ အတွက် ပိနည်းတော်နှင့် သင့်လျော်မည့်နေရာဝယ် “ စစ်သားတို့ စည်းကမ်းမေ့လျော့အောင် , ဘိမ်းပိုက်မိသော နယ်သူနယ်သားများကို သနား

ညာတာ၍ နှိပ်စက်မှု - မိန်းမများကို စော်ကားမှု မပြုရအောင် ”
စသည်ဖြင့် ဩဝါဒ ပေးနိုင်သော အကျိုးများလည်း ရနိုင်ပေသေး
သည်။]

နတ်ရွာ ခံခါနီး
အာယထေရ်သတိရပုံ စစ်ကိစ္စအားလုံး ပြီးဆုံးသွားသည့် အခါ
သူရဲကောင်း စစ်ဗိုလ်ကြီးများ တို့တွင်
အာယ ဗိုလ်မှူးသည် ချီးမြှောက်တော်
မူသော စည်းစိမ်ကို မခံယူဘဲ “ ကိလေသာ ရန်သူပုန်ကို နှိပ်နင်းဘို့
ကိစ္စ ရှိပါသေးသည်” ဟု သံတော်ဥျးတင်ကာ ရဟန်းပြုပြီးနောက်
ရဟန္တာ ဖြစ်လေသည်။ မဟာရာဇာကြီး မမာမကျန်း ရှိတော်မူ
သည့်အခါ ရဟန်းတော်များစွာ ကြွလာ၍ တရားတော်မြတ်ကို
ရွတ်ဆိုကြလေ၏။ ထို သံဃာပရိသတ်၌ အာယထေရ်ကို မမြင်
သောကြောင့် “ အာယ သူရဲကောင်းကြီးသည် ကျေးမင်းထံနှင့်
၂ ကြိမ်တိုင်တိုင် စစ်ထိုးရာ၌ ငါးရုံးမည်ကို မြင်၍ ငါ့အထံမှာ
ရဲဘော်လုပ်လေ့ ရှိပေသည်။ ယခု သေမင်းနှင့် စစ်ထိုးရာ၌ ကား
ငါ့ရုံးတော့ မည်ကို မြင်သောကြောင့် ငါ့အနားသို့ မလာတော့ပြီ ”
ဟု အာယထေရ်ကို သတိရတော်မူရှာလေသည်။ ထိုအကြံကို
အာယထေရ် သိတော်မူ၍ ရဟန္တာ ငါးရာနှင့်အတူ ကြွလာတော်
မူလေသော် လွန်စွာ အားရတော်မူသဖြင့် အနီးရောက်အောင်
ပင့်ဆောင်စေပြီးကာ - “ ရှေးအခါက သူရဲကောင်းတကျိပ် ဖြစ်ကြ
သော အရှင်မြတ်တို့နှင့် အတူ စစ်တိုက်၍ ဒကာတော် ဘက်က
စစ်အောင်ခဲ့ရပေပြီ။ ယခုသော် ဒကာတော် တယောက်ထည်း
သေမင်းနှင့် စစ်တိုက်နေရသောကြောင့် သေမင်းကို ရုံးစေခြင်းငှါ
မတတ်နိုင်တော့ပါ” ဟု လျှောက်ရှာလေသည်။

အဘယထေရ်
စင်္ကတေတိမုဗ္ဗိ

မဟာရာဇာဓိပတိကားကို အဘယထေရ်ကပြန်၍
 မိန့်တော်မူသည်မှာ “ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ်
 ခန္ဓာတို့သည် မမြဲနိုင်ကြပေ။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်
 ၏ ကိုယ်ခန္ဓာတော်သော်မှ ဖြိုခွဲခြင်း သဘော မရှိ၍ ပျက်စီးခဲ့ရ
 ပေသည်။ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာဟူသမျှ၏ မမြဲခြင်းသဘော(အနိစ္စ),ဆင်းရဲ
 ခြင်းသဘော(ဒုက္ခ), အနှစ်သာရ မရှိခြင်းသဘော (အနတ္တ)ချည်း
 ဖြစ်ကြောင်းကို နှစ်လုံးသွင်းပါလော့။ ဒကာတော် မင်းမြတ်သည်
 လွန်ခဲ့သော ဘဝက နတ်ပြည် ရောက်ကြောင်း ကောင်းမှုရှိသူ
 (သာမဏေ) ဖြစ်ပါသော်လည်း နတ်စည်းစိမ်ကို မတောင့်တတ်
 သာသနာပြုဘို့ရာ မင်းကေရုဇ် ဖြစ်လာရပေသည်။ အသင်မင်း
 မြတ်၏ ယနေ့ တိုင်အောင် ပြုခဲ့သမျှကုသိုလ်တို့ကိုသာ အမှတ်ရနေ
 ပါလော့ ” ဟု မိန့်တော်မူသည်ကို ကြားရသော ဒုဋ္ဌဂါမဏိ
 မင်းကြီးသည် ဝမ်းမြောက်တော် မူလှသဖြင့် “ အရှင်မြတ်သည်
 အကျဉ်း၏ သေမင်းနဲ့ ဖစ်တိုက်ရာ၌လည်း အတော်သတိဖြစ်ပါ
 ပေသည် ” ဟု လျှောက်ထား၍ ပြုခဲ့ဘူးသော ကောင်းမှုစာရင်းကို
 ဖတ်စေသည်။ ထိုကောင်းမှုစာရင်း ဖတ်သည့်အခါလည်း မဟာ
 ရာဇာစိတ်၌ သာ၍ထင်လာအောင် ရှေးကောင်းမှု အကြောင်းကို
 အကျယ် ပြောပြတော်မူ၏။ ဤသို့ ကောင်းမှု စာရင်းကို ကြားနာ
 ဖတ်စေပြီးလျှင် ကောင်းမှုဆိုင်ရာ မှာထားတွယ်တို့ကို မှာထားပြီးမှ
 စုပေါ်စိတ်ကျ၍ တုသိတာ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရလေသည်။

ပေထက်သက္ကရာဇ်ခဏ်း

မဟာဓဇရများ
ကြီးစားတော်မူခဲ့ပုံ

သီဟိုဠ်ကျွန်းဝယ် (ပီတုရာဇာ - ဟုလည်း
ထင်ရှားသော) ဝဇ္ဇဂါမဏိမင်းလက်ထက်
၌ တိဿိ မည်သော မြာဟွေဏ တယောက်

သူပုန်ထသည့်ပြင် စောဠတိုင်းမှ ကျေးမင်းတို့ကလည်း စစ်ဖက်
လာကြ၏။ တိုင်းသူ ပြည်သားတို့သည် အိမ်ခြေရာခြေ မတည်နိုင်
အောင် ရှိရကား သံဃာတော်များ ဆွမ်းခဲယဉ်းစဉ်မှာပင် စိတ္တလ
ပဗ္ဗတကျောင်းတိုက် မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်၌ ၃ နှစ်တိုင်တိုင်
စုံဆောင်းထားအပ်သော ဝတ္ထုကမ်စပါးများကို ကြွက်ကြီးများစွာ
ဖျက်ဆီးကြသဖြင့် တည၌ အတွင်း၌ပင် ဖွဲမျသော ကျန်လေတော့၏။
ရဟန္တာ ဖြစ်ပြီးသော ရဟန်းတော် များစွာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံကြ၏။
များစွာသော ရဟန်းတော်တို့သည် ဇမ္ဗူဒိပ် (ဣန္ဒိယ) ဘက်သို့
ကူးပြောင်း နေထိုင်ကြရ၏။ ထိုအချိန်၌ ပိဋက ကျမ်းစာများကို
ပေထက်၌ မရေးကြရသေးသောကြောင့် ဇမ္ဗူဒိပ်သို့ မကူးဘဲ
ဖြစ်သလိုနှင့် နေရစ်ခဲ့ကြသော ရဟန်းတော်များသည် မိမိတို့
နှုတ်တက် ဆောင်ထားသော ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာများကို
အလွန်ပင်ပန်းစွာ ရွတ်အံ့တော်မူရှာကြရပေသည်။ တချို့ရက်များ
၌ ဆွမ်းကို မဆိုထားဘဲ၊ စားကောင်းဘွယ်ရာ အာဟာရတစုံတရာ
ကိုမျှ မရကြရှာချေ။ သို့သော် ပိဋကတ်များ တိမ်းပါးချို့ယွင်းမည်
စိုးသောကြောင့် ဝမ်းမီးဆောင်သဖြင့် ပူလောင်နေသော ရင်ပေါ်
မှာ သဲစိုများကို တင်ထား၍ ကြိုးစား ရွတ်အံ့တော်မူခဲ့ကြပါသကဲ့။

ပေထက်အကွရာ
တင်ခြင်း

ထို အခြင်းအရာကို ကိုယ်တွေ ကြံခဲ့ရသော
မဟာထေရ်တို့သည် နောက်နောင်အခါဝယ်
ပိဋကတော် များကို နှုတ်တက် ဆောင်နိုင်

လောက်အောင် ဉာဏ်အား ကိုယ်အား နည်းပါးကြလိမ့်မည်ကို
မြော်မြင်မိရကား ယခုလို ဘေးဖြစ်လာလျှင် ပိဋကတော်များ
တိမ်းပါးချို့ယွင်းမည့် အချက်ကို လေးနက်စွာ စဉ်းစားတော်မူကြ
သဖြင့် သူပုန်ဘေးငြိမ်း၍ ဝန္တဝါးဏိမင်း နန်းစံသည့်အခါ အကျိုး
အကြောင်းစုံ ပြောပြတော်မူကာ ထိုခင်း၏ အကူအညီဖြင့် ပိဋက
တော်များကို ပေ၌ ရေးသားခဲ့ကြ ပေသည်။ [ပြီးခဲ့သော ဒုတိယ
ကမ္ဘာစစ်ကြီး အတွင်း၌ များစွာသော စာသင်တိုက်များဝယ်
သင်အံ့ပို့ချမှု ရင်စဲခဲ့ရပုံကို ထောက်၍ ထိုအချိန်၌ ထိုအရှင်မြတ်တို့
ပိဋက ဆောင်ခဲ့ကြပုံမှာ အလွန်ကြည်ညိုထိုက်ပါပေသည်။ ထိုအရှင်
များသည်ထိုအချိန်က ပေထက် အကွရာ မထင်ခဲ့ပါ။ ယခုလောက်
ကြာလျှင် ပိဋကတော်များ တိမ်းပါး ချို့ယွင်းခဲ့တာမည်မှာ သေချာ
သလေပင် ဖြစ်၏။ ထို အရှင်များ၏ နောင်ရေးအတွက် မြော်မြင်
တော်မူချက်မှာ ယခုခေတ်ဘာသာပင်တိုင်း ကျေ'ဇူး'ဆပ်၍ မကုန်
နိုင်လေသော အချက်ပါပေတည်း။]

သံဃာ့ရတနာခဏ်း
နိဂုံး

ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်သည် ညဉ့်အခါဝယ်
အမှောင် ခမ်းမကြီးကို လင်းစေသော
လမင်းနှင့်တူတော်မူ၍ အရိယာသံဃာ

တော်များကား လမင်း၏ ဇန်နုင်္ဂဿာ၌ ထွန်းလင်းတင်လျက်
ရှိကြသော ကြယ်တာရာများနှင့် တူတော်မူကြ၏။ ဓမ္မ အစစ်အမှန်
တို့မှာ ဗုဒ္ဓလမင်းမှ ထွန်းလင်း ထွက်ပေါ်လာသော အရောင်

အဝါများနှင့် တူတော်မူပါပေသည်။ လမင်း ဝင်သွားသည့်အခါ ကြယ်တာရာရောင်ကိုသာ အားပြုတော့ သကဲ့သို့ ထို့အတူ ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာ လရတနာကြီးကွယ်ပပြီးရာ ယခုလိုအခါ၌ သံဃာရတနာမှ တဆင့် ထွက်ပေါ်လာသော တရားအရောင်ကိုသာ အားကိုးကြရ ပေတော့သည်။ အရှင်မဟာကဿပမှစ၍ သံဃာရတနာဝင် အရှင် မြတ်တို့လည်း ယခုနုတိုင်အောင်ပင် တရားရောင်ကို ထွန်းပြောင် စေတော် မူခဲ့ကြသည်မှာ ကျေနပ်ဘွယ်ရာ ကျေးဇူး တင်ဘွယ်ရာကြီး ပါပေတည်း။ ထို့ကြောင့်ပင် ထို သံဃာရတနာဝင် အရှင် မြတ်များ ကို ရည်စူး၍ “တံသံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ=ထို အရိယာသံဃာတော် ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ပါ၏” ဟု နှုတ်ဖြင့်လည်းရှုတ်၊ စိတ်ကိုလည်း ညွှတ်ပြီးလျှင် ထိုအရှင်မြတ်များ၏ သွားလမ်းကို ဖြောင့်တန်းစွာ လိုက်နာသော - လိုက်မည်ဟု ကြိုးစားနေသော အရိယာလောင်း ပုထုဇဉ် ရဟန်းကောင်း သာမဏေကောင်း များကို အကြောင်း အားလျော်စွာ ထိုက်တန်သလေ့ အားပေးချီးမြှောက်နေကြသော သူတော်စင်တို့သည် ယခုလက်ရှိသာသနာကို အရာရာ အဘက်ဘက် က နက်နက်နဲနဲ ဝေခွဲ စစ်ဆေးကြည့်ရန် တသီးတခြား တကန့်ကန့် လိုသောကြောင့် ပေဆက်အကွရာ တင်ရာအချိန်အထိ သံဃာ ရတနာများကို ရှိသေစွာ သိမ်းချုပ်၍ နိဂုံးအုပ်ရာဝယ် သံဃာ ကိုးကွယ်နည်းကိုလည်း အကျဉ်းမျှ ပြပါဥြးမည်။

သံဃာနှင့်
အသင်းကောင်း ဥပမာ

“မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်” ဟု သီးခြားသတ်မှတ်
ခြင်း မရှိဘဲ သံဃာအားလုံးအပေါ်၌ စိတ်
ရောက်နိုင်၍ သံဃာကိုကြည်ညိုသူအတွက်
မှာ ပုဂ္ဂိုလ်တပါး ၂ ပါးက စ၍ ရာထောင်များစွာ အကြည်ညို

ပျက်စရာတွေနေရသော်လည်း သံဃာကြည်ညိုမှုကားမပျက်နိုင်ပါ။
 ဘုန်းကြီးတို့ ကိုယ်တိုင် သမ္မုတိသံဃာတွင် ပါဝင်နေရသော်လည်း
 အရိယာ သံဃာတော်များကို ရည်မှန်း၍ “သံဃံသရဏံ ဂစ္ဆာမိ”
 သံဃာတော်ကို ကိုးကွယ်ပါ၏” ဟူသော သရဏဂုံ တည်စေရ
 ပါသေးသည်။ ထင်ရှားစေပါဥျးမည်—တိုင်းပြည်၏ ကောင်းကျိုး
 ကို လိုလား၍ ကြိုးစားနေသော “အသင်းကြီးတသင်း” ရှိနေသည်-
 ဟု ဆိုကြပေစို့။ ထိုအသင်း၌ ဥျးစီးခေါင်းဆောင်များလည်း လုံးဝ
 အပြစ်ကင်းသူများချည်း ဖြစ်နေ၏။ ထိုအသင်း၏ နာမည်ကောင်းမှု
 ကြောင့် အသင်းဝင်တွေ တိုးပွား များပြားလာလေရာ , အတော်
 ကြာသော် အသင်းသားထည်းမှ မတရားသူတချို့ ပေါ်လာကြလေ
 ၏။ သို့သော် အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းပုံနှင့် ခေါင်းဆောင်
 ကြီးများ ကောင်းပုံကို ကျနစွာ နားလည်သူတို့က အသင်းကို
 အကြည်ညိုမပျက်ကြသေး။ ထိုအသင်းကိုယုံကြည်ကိုးစားအားထား
 လျက်ပင် ရှိကြသေး၏။ အတော်ကြာလျှင် မတရားအသင်းသားတွေ
 ကိုယ်ကျိုးရှာသမားတွေ ပေါ်များ ထင်ရှားလာ၏။ အသင်း၏
 ရည်ရွယ်ချက်ကို နားလည်သူတို့က မတရားသူတွေ ကိုယ်ကျိုးရှာသူ
 တွေကို အလွန်ရှုံ့ရှာ မုန်းတီးသော်လည်း အသင်းကြီးကိုကား
 အပြစ် မမြင်နိုင်ပေ။ သာ၍ ကာလကြာသည့်အခါ အသင်းသား
 ထည်း၌ လူကောင်းဆိုလျှင် တယောတလေမျှ ရှာနိုင်မှရတော့မည်။
 ထိုမျှလောက် အသင်းသားတွေ ယုတ်မာနေသော်လည်း အသင်း
 ကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို နားလည်သူ အတွက်မှာ အသင်းကြီးကို
 အကြည်ညို မပျက်ရန်ချေ။

သံဃာတော်များ
စိတန်းကြ

တချို့ စာသင်တိုက်၌ တရံတခါ သံဃာကုန်
လှူဒါန်းဘွယ် ရှိ၍ စိတန်း ကြွသွားသည်ကို
မြင်ဘူးကြ ပါလိမ့်မည်။ ထိုအခါ၌ မြင်ရသူ
လူအများ၏စိတ်ဝယ် လွန်စွာကြည်ညို ကြမည်မှာ အထူးစဉ်းစား
ဘွယ်ရာ မလိုပါ။ ဘုန်းကြီးကိုယ်တိုင်ပင် ငြိမ်သက်စွာ ကြံတော်မူနေ
သော ထိုသံဃာ့အဘန်းကြီးကိုကြည့်၍ ပီတိသောမနဿ(နှစ်သက်
ဝမ်းမြောက်ခြင်း)ဖြစ်ရုံ မက၊ ဗုဒ္ဓ၏လက်ထက်တော်က အရိယာ
သံဃာတော် အဘန်းကြီးကို မြော်မှန်းစိတ် ကူးကာ ရင်ထည်း၌
ဆို မတတ် ဖြစ်ရပါသည်။ ထိုဆိုခြင်းလည်း ပီတိပျိုလျက် ဆိုခြင်း
ဖြစ်ရသောကြောင့် ကောင်းသောဆိုခြင်းသာ တည်း။ ထိုသို့ ကြည်
ညို နှစ်သက်ရာ၌ ပုဂ္ဂိုလ်တပါးပါး ကွက်၍ နှစ်သက်ခြင်း မဟုတ်၊
သံဃာအားလုံးအပေါ်မှာ အာရုံရောစုံနေသော နှစ်သက်ခြင်းသာ
ဖြစ်သည်။ [ယခုကာလ “ သံဃိက ဆွမ်းလောင်း , သံဃာကုန်
ဆွမ်းကပ် ” စသော ကိစ္စများ၌ သံဃာအပေါ်မှာ စိတ်အာရုံ
ရောက်အောင် သတိပြုသင့်ကြပါသည်။ သံဃာတော်များကလည်း
အလှူရှင်များ၏ သဒ္ဓါတရားကို စောင့်ရှောက်သောအားဖြင့် သံဃာ့
အစည်းအရုံးကိစ္စဟူသမျှဝယ် အထူးဆုန္တေ့ ရသင့်ကြပါသည်။]

သံဃာမှန်း၍
လှူဒါန်း
ပြခဲ့သောအစီအစဉ်ဖြင့် သံဃာ့အပေါ်၌ စိတ်အာရုံ
ရောက်နိုင်ကြပါမူ တကျပ်တန် ပစ္စည်းပင် ဖြစ်သော်
လည်း သံဃိကဒါန ဖြစ်နိုင်၏။ သံဃာကို အမှန်
ကြည်ညိုနေသူ တို့ကလည်း လူစရာရှိလျှင် သံဃာကို ရည်မှန်း၍
လှူဒါန်းမည်သာတည်း။ ထင်ရှားစေအံ့-ပြခဲ့သော အသင်းကြီးကို
ရည်မှန်း၍ ငွေတကျပ် လှူဒါန်းရာ၌ ထို ငွေတကျပ်သည် အသင်း

ကိစ္စနှင့် စပ်ဆိုင်ရာ၌သာ သုံးစွဲခွင့်ရ၏။ အသင်းဝင်တစ်ယောက်၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ကိစ္စအတွက် သုံးစွဲခွင့် မရ။ ထိုသို့ သုံးစွဲခွင့်မရဘဲ အချောင် သုံးစွဲလိုက်လျှင် ထိုငွေတကျပ်ကို အသင်းမှ ခိုးယူသုံးစွဲရာရောက်သဖြင့် ထိုသူအတွက် အပင်းဖြစ်ရတော့ သကဲ့သို့ ထို့အတူ သံဃိက လှူဒါန်းအပ်သော တကျပ်တန် ပစ္စည်းသည် သံဃာတော် အားလုံးနှင့် ဆိုင်၍ သာသနာရေးကိစ္စ၌သာ သုံးစွဲခွင့်ရ၏။ သာသနာရေး မဟုတ်သော ကိစ္စ၌ သုံးစွဲမိပါလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အပင်းဖြစ်ခြင်းထက်ပင် အပြစ်များသေး၏။

ဗုဒ္ဓရှင်တော် မိထွေးတော် ဂေါတမီသည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်အား သင်္ကန်းလှူလို၍ ယက်ကန်းတော်များကို သီးခြားအမိန့်ပေးကာ တခါတခါလည်းကိုယ်တိုင်ဝင်၍ (သာဟတ္ထိကဒါန=မိမိ၏ လက်ဖြင့် လှူရာရေခံအောင်)ယက်ကန်းလက်ခတ်ကုဆွဲကိုင်၍ယက်သေး၏။ ထိုသင်္ကန်းပြီး၍ ဗုဒ္ဓအား အလှူလာလည့် အခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည် “ သံဃေ ဂေါတမိ ဒေဟိ၊ သံဃေ တေ ဒိန္တေ အဟဉ္ဇေဝ ပူဇိတော ဘဝိဿာမိ၊ သံဃောစ=မိထွေးတော်ဂေါတမိ... သံဃာ လှူလိုက်၊ သံဃာအား လှူလျှင် ငါဘုရားလဲ ပူဇော်ရာ ရောက်လိမ့်မည် ” ဟု မိန့်တော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ဒါနပြုသူတို့သည် ‘လှူဘွယ်ဝတ္ထု၊ နည်းစေကာမူ မိမိအလှူ၏ အကျိုးများဘို့ရာ သံဃာ့အပေါ်၌ စေတနာရေခံအောင် ထား၍ သံဃိကလှူဒါန်းပူဇော်သင့်ကြသည်။ ကိုယ်ကျင့် အဆီဓမ္မာ၌လည်း သံဃိကဒါနကို ညွှန်ပြခဲ့ပြီ။ [အာနန္ဒာ-အနာဂတ်ကာလ၌ ရဟန်းအနွယ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်ကုန် - သင်္ကန်းကို လည်ပင်းပတ်ရုံ သာ ပတ်ထားကုန်သော ဒုဿီလရဟန်းတို့ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။

ထို ဒုဿီလတို့၌ သံဃာကို မှန်း၍ လှူဒါန်းနိုင်ပါမူ မရေမတွက်
နိုင်အောင် အကျိုးပေးနိုင်၏ ဟု ငါတရား ဟောတော်မူသည်။—
ဒက္ခိဏာဝိဘက်သုတ်ပါဠိတော်။]

သံဃာကို ကိုးကွယ်ပုံ မိမိဒါနကို သံဃာအားလုံး ရောက်အောင် စိတ်ထား
ခြင်းသည် သံဃာကို အားကိုးခြင်းဖြစ်၏။ မကျန်း
မောခြင်း စသော ဒုက္ခ ရောက်လာသည့် အခါ
သံဃာတော် အားလုံး၏ ပရိတ်တော် တရားတော်ကို နာယူခြင်း
သည် ဒုက္ခကို သံဃာဖြင့် ကွယ်ခြင်းမည်၏။ [ပုဂ္ဂိုလ်တပါးထည်းက
တရားဟောသော်လည်း သံဃာကို အားကိုးသောကြောင့် ထို
တရားကို နာယူခြင်း ဖြစ်ရကား သံဃာက ဟောရာရောက်၏။]
ထိုကဲ့သို့ သံဃာအပေါ် စိတ်မရောက်နိုင်သော အလှူဒါန ပြုကြရာ
အခါ ရိုသေကိုင်းညွတ်ရာအခါတို့၌ ပုဂ္ဂိုလ်တပါး ၂ ပါး စသည်
ဖြစ်မှု ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သီလစင်ကြယ်မှု သီလဂုဏ်တော်ကို၎င်း၊ သမာဓိ
ကြီးမား၍ လောကီအာရုံများကြောင့် လှုပ်ရှားပုံမရသော သမာဓိ
ဂုဏ်တော်ကို၎င်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်နေသူ သို့မဟုတ် စာပေ
လိုက်စားနေသူ ဖြစ်၍ ပရိယတ် ပတိပတ် ဗညာဂုဏ်ကို၎င်း အာရုံ
ပြု၍ ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးလှူဒါန်းသင့်ပါသည်။ ဒုက္ခကြီးမီ ထိုပုဂ္ဂိုလ်
များက အားကိုး၍ ဒုက္ခကြီးလာလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ တရားကို နာယူ
လိုက်စားသောအားဖြင့် ထိုဒုက္ခကို ကာကွယ်သင့် (ကိုးကွယ်သင့်
ကြ) ပေသည်။ ထိုသို့ အားကိုးရာ မရသော ပုဂ္ဂိုလ်များကိုကား
သံဃာကို ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်း ကိုးကွယ်ခြင်း သာလျှင် အပြစ်ကင်း
၍ ထိုက်သင့်သော အကျိုးကို ရစေနိုင်ပေလိမ့်မည်။

သံဃာရတနာခဏ်း ပြီးပြီ။

၄။ မြန်မာပြည် သာသနာခက်

သထုံနှင့် ပုဂံ သထုံပြည်၌ သာသနာ အစစ်အမှန် ရောက်နေ သည်မှာ ပုဂံပြည်ထက်နှစ်ပေါင်းများစွာ အလျင် ကျသည် ဟု မှတ်ရပေမည်။ အရှင် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿထေရ် ကိုးတိုင်းကိုးဌာနသို့ သာသနာပြုလွှတ်စဉ်ကပင် “ သုဝဏ္ဏဘူမိ ” နာမည်ဖြင့် ထင်ရှားနေသော ထိုအချိန်မှာ သမုဒြာနှင့်လည်း နီးကပ်နေသော သထုံပြည် နေရာဟောင်းသို့ သာသနာပြု လွှတ် တော်မူသည် ဟု ယူဆကြ၏။ မည်သို့ ယူဆကြသည် ဖြစ်စေ ပုဂံပြည် ထက်သာသနာ အစစ်အမှန် အလျင်ရောက်နေသည်ကား သေချာ လောက်ပေသည်။ ဘာကြောင့်နည်း၊ ... အရှင် အရဟံ၏ အမိန့် တော်အရ သထုံပြည်သို့ ပိဋကစာပေ အတောင်းလွှတ်ရသဖြင့် ပုဂံပြည်၌ သာသနာ အစစ်အမှန် စတင်ချိန်ဝယ် သထုံပြည်၌ စာနှင့်ပေနှင့် ကျကျနနသာသနာတည်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ထိုသို့ သထုံပြည်၌ သာသနာမှန် တည်ရှိနေစဉ် ပုဂံပြည်၌ အရည်း ကြီးဟု ထင်ရှားသော ရဟန်းတု ရဟန်းယောင်များသည် လက် ထပ်ခါနီး သတို့သွီးကို သူတို့ အထံသို့ တညလုံး ပန်းဥူးဆက်ရန် ပို့ရလေအောင်ပင် သောင်းကြမ်းညစ်ညမ်းလျက်ရှိကြလေသည်။

သဒ္ဓသာသနာကို အတင်းပြုပြင်ပုံ လောက၌ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်နိုင်လေအံ့ အောင် ပုဉ်းသမ္ဘာ ရှိသူသည်၊ စဉ်းစားဉာဏ် လည်း မနည်းတတ်ချေ။ အနော်ရထာမင်းကား ပျားခြားသော မင်းသမ္ဘာရှင်တည်း။ ထို့ကြောင့် စဉ်းစားဉာဏ်

လည်း ကြီးမားပုံရပေသည်။ ထိုသို့ စဉ်းစားဉာဏ်ကြီးသည့်အတွက် အရည်းကြီးဆိုသူတို့၏နေထိုင်ကျင့်ကြံပုံကို မကျေနပ်ချေ။ သို့ရာတွင် မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါး၌ “အဝိဇ္ဇာရာဇန=တိုင်းသူပြည်သားတို့နှင့် မဆန့်ကျင်ရခြင်း” ပါသောကြောင့် အများနှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ သာသနာပြုပြင်နိုင်မည့် အချိန်အခါကို စောင့်မြှော်နေစဉ် သထုံပြည်မှ “အရှင်ဓမ္မဒဿိ” ကြွရောက်တော်မူလာသဖြင့် “အရှင်အရဟံ” ဟု ထင်ရှားကာ မင်းတရားကြီးကိုယ်တိုင် အလွန်ကြည်ညို ကျေနပ်တော်မူရကား....

“ဓမ္မစာသင်နွားလား၊ အဖြေခွင့်သွားမူ၊
ဇနာန်နွားတသိုက်၊ အဖြောင့်လိုက်၏”

မှူးကြီး မတ်ကြီးမှ စ၍ တိုင်းသူပြည်သား လူအများပင် ကြည်ညို ကျေနပ်လာသည့် အခါ သထုံပြည်မှ ရဟန်းငယ် သာမဏေများ လည်း နေဝံထပ်ရောက်လာကြရကား “သာသနာပြုချိန်တန်ပြီ” ဟု ယူဆ၍ နဂိုရက် အောင်သက်သက်ဖြင့် လက်ခံခဲ့ရသော အရည်းကြီး တစ်စုကို သင်္ကန်းအတင်းချွတ်၍ လူစတ်လဲစေတော်မူသည်။

ပရိယတ်နှင့် ပတိပတ် စာပေသင်ယူ ပို့ချရေးသား ဟောပြောမှုများကို “ပရိယတ္တိသာသနာ” ဟု ခေါ်၍ ဝိနည်းတော်နှင့် အညီ ကျင့်ကြံ နေထိုင်မှုမှ စ၍ ကမ္မဋ္ဌာန်း အား ထုတ်မှု တိုင်အောင် ကျင့်မှုများကို “ပတိပတ္တိ သာသနာ” ဟု ခေါ်၏။ မြန်မာပြည်သို့ ပိဋကကျမ်းစာများ ရောက်လာသည့်အခါ ပါဠိဘာသာအားဖြင့် တည်၍ နေသော ထို ပိဋကတော် များကို

နားလည်၍ရာမှာ လွယ်ကူသော ကိစ္စ ဟုတ်ချေ၊ ထို့ကြောင့် ထိုစဉ်အခါဝယ် အရှင်အရဟံသော အရှင်မြတ်တို့၏ အကူအညီ ဖြင့်၎င်း၊ အိန္ဒိယမှ ဆက်သွယ်၍ သက္ကတတတ် မြာဟ္မဏလူမျိုးတို့၏ အကူအညီဖြင့်၎င်း၊ ပိဋကတော်များကို နားလည်အောင် အလွန် အမင်း ကြိုးစားကြရပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ပါဠိနှင့် မြန်မာ ၂ ဘာသာ ယှဉ်ပြုထားသော နိဿယများသည် ထိုခေတ်ကပင် စထွင်ခဲ့ဟန်တူပေသည်။ ထိုမျှလေခံ ကြိုးစားခဲ့ကြသော်လည်း အသုံး အနှုန်းလွန်စွာ ကွဲပြားသောကြောင့် ပါဠိဘာသာကို နိရိုးဘလ္လာ ဘာသာကဲ့သို့ နိုင်နိုင်နင်းနင်း တတ်မြေခံသူကား တရာတထောင်မှ တပါးဆိုသလို ရှာဖွေရှား ဖြစ်ခဲ့ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ထိုပုဂံခေတ် ၌ပင် “သဒ္ဒနိတိ” စသော သဒ္ဒါကျမ်းများကို ရေးသားနိုင်ကြသဖြင့် ထိုဆရာဟော်များ၏ ဉာဏ်ဝီရိယများမှာ အားရတွယ် ကောင်းပါ ပေသည်။ ဆိုလိုရင်းမှာ—ထို ပုဂံခေတ်မှ စ၍ ပိဋကတရားတော် များကို နားလည်ရေးမှာ အထူး မကြိုးစားလျှင် မဖြစ်နိုင်သော ကြောင့် မြန်မာပြည်ဝယ် ပရိယတ်၌သာ ဉာဏ်ဝီရိယအစိုက်များ၍ ပတိပတ်ဘက်မှာမူ ဝိနည်းတော် အရ ကျင့်မှုမှတိုး၍ အားကြိုး မာန်တက် ကျိုးသူကား နည်းပါးခဲ့လိမ့်မည် ဟု ဆိုလိုပါသည်။

လူများ၏
သဒ္ဒါ

ထိုကဲ့သို့ သာသနာသစ်ကိုစ၍ တည်ထောင်ပြီးခဲ့ရာ ပုဂံပြည်၌ မင်းနှင့်တကွ တိုင်းသူပြည်သားတို့သည် သာသနာ့ ဝန်ထမ်း ရောင်းတော်များ၏ အပေါ် ဝယ် လွန်စွာသဒ္ဒါတရားတိုးပွားကြသည့်ပြင် ကိုယ့်မင်း ကိုယ့်ချင်း ဖြစ်၍လည်း သာသနာဝပြောဟန်တူသောကြောင့် ထိုစဉ်အခါမှ စ၍

မြန်မာနိုင်ငံ၏ဘာသာရေးဦးစီးပညာဖြင့် နှစ်နှစ်ကာကာစဉ်းစား ဆင်ခြင်မှုထက် သဒ္ဒါကို အရင်းပြုကာ သူထက်ငါ သာလွန်အောင် ဒါနုမူတွေက လွှမ်းမိုးလာခဲ့ဟန် တူပြန်သည်။ မှန်၏- “သမ္မာဒိဋ္ဌိကို (အယူမှန်= ဉာဏ်မှန်ကို) အမှီပြု၍ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ကို ပန်း ဆီမီးဖြင့် ပူဇော်မှု , ကြီးကျယ်စွာ တရားပွဲပြုမှု , စေတီတည်ရသေးသော နေရာ၌ စေတီတည်မှုစသော ကောင်းမှုများကိုပြု၏” ဟု (ဟောပဂ္ဂ, မဂ္ဂသံယုတ်, ဝိဘာချဝဂ်)၌ဆို၏။ သို့ပါလျက် သဒ္ဒါလွန်ကဲမှုကြောင့် စေတီတည်ပြီးသော အရပ်များဝယ် ထပ်ကာထပ်ကာ တည်ထား အပ်သော စေတီတော်များမှာ ပုဂံပြည်၌ပင် “လွှဲဝင်ရိုးသံ တည်ညံ ပုဂံဘုရားပေါင်း = ၄ သန်း ၄ သိန်း ၄ သောင်း ၆ ထောင် ၇ ရာ ၃ ဆယ် ၃ ဆူ” အထိ များပြားခဲ့သတတ်။ ထိုခေတ်က ဥးကြီး၍ လာခဲ့သောကြောင့်လည်း မြန်မာလူမျိုးများသည် အလှူဒါန ရက် ရောသောလူမျိုး ဟု ဥဒါန်း ထိုးရလောက်အောင် ထင်ရှားခဲ့ကြ ပေသည်။

ပရိယတ်နှင့် သဒ္ဒါ
ဒွန်တွဲလာပုံ

ပြခဲ့သော မှန်းဆချက်အရ မြန်မာနိုင်ငံ သာသနာတော်သစ်ကို တည်ကြရာ၌ ရဟန်းတော် များသည် ပရိယတ် ကြီး

စားမှု ကိစ္စဝယ် မျိုးစေ့ချခဲ့ကြလေရာ ထိုမျိုးစေ့ကိုပင် မင်းနှင့်တကွ ဒကာဒကမတို့ကဒါနတည်းဟူသော ရေစင်လောင်း၍ ကောင်းမွန် သော အပင်များ စည်ကား ကြီးမြင့်အောင် ပြုစုပျိုးထောင်ခဲ့ကြ သောကြောင့် ပုဂံခေတ်၌ ဆင်းသက်၍ ယခုလက်ထက်တိုင်အောင် ပရိယတ်သာသနာ တည်ဟူသော ပင်စည် ခက်မတို့ဖြင့် တက်ကြွ

စည်ပင်နေသော သစ်ပင်ကြီးများကို တွေ့မြင်နေရပေသည်။ ဆိုလိုရင်းကား—“ရဟန်းတော်များသည် စာပေဆိုင်ရာကိစ္စကို အထူးကြိုးစား၍ လူဝတ်ကြောင်များက ဒါနကိစ္စကို ကြိုးစားနေကြသဖြင့် ယခုအခါ သာသနာရေးဆိုင်ရာငယ် စာပေအလုပ်နှင့် ဒါနအလုပ်များ ကြီးကျယ်ထင်ရှားသလောက် ရဟန်းတော်များ၏ နယ်မှာ ပတ်ပတ်ကျင့်မှု ကိစ္စနှင့် လူဝတ်ကြောင်များ နယ်တွင် သုစရိုက် ၁၀ ပါးလောက်မျှ ဖြူစင်မှု ကိစ္စတို့ မကြီးကျယ် မထင်ရှားလှ” ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဤစကားဖြင့် “ပတ်ပတ် ကျင့်သူများနှင့် သီလဖြူစင်သူ လူဝတ်ကြောင်များ ရှိ” ဟု မဆိုလိုပါ။

x x x x

အင်းဝခေတ် သာသနာ

[စတုတ္ထအဝမြို့တည် မင်းတရား၏ ညီတော်လက်ထက်၌ ဝိနန္ဒာသဘထေရ် စီရင်၍ ဂေါဇာသကရာဇ် ထေဉ် တရား ကိုးဆယ့် ကိုးခု , သာသနာ့ သကရာဇ် ၂၃၀၁ ခု နှစ်၌ ပြီးစီးသော သီလဝိသေ့ဓနိကျမ်းမှ ထုတ်နှုတ်ဖော်ပြချက်။]

<p>အမတ် စည်စိမ်ထက် ရဟန်းအဖြစ်သာပုံ</p>	<p>မြေခံနန်းကျောင်း ဆရာတော်သည် မှူးမတ်မျိုးမှ ထွက်၍ ရဟန်းပြုခဲ့၏။ အခါတပါး၌ အမတ်ကြီးများတို့က “အရှင်ဘုရားသည် တပည့်တော်တို့လို လူဝတ်ကြောင်ဘဝဖြင့်နေလျှင် အမတ်စည်းစိမ်ကို ရလောက်စရာ ရှိပါကြောင်း” လျှောက်ကြလေသော် “သင်တို့အမတ်စည်းစိမ်သည် ရေအိမ်ထက်၌ ငါးပွားများအပ်သောအသုဘ</p>
--	---

သညာ၏ တစိတ်လောက် ခိုမျှ ခိုနိုင်မည်လော”ဟု ပြန်၍ မိန့်တော်
မူလေသည်။ မိန့်လိုရင်းကား—ကျင်ငယ်စွန့်ရာ အိမ်ကို “ရေအိမ်”
ဟု ခေါ်၏။ ထိုရေအိမ်၌ထိုင်စဉ် ပိုးလောက်ကလေးများကို မြင်၍
“ဤ ခန္ဓာကိုယ်မှ ထွက်သော ကျင်ငယ်ရေများသည် ပိုးလောက်တို့
ဖြစ်ပွားရာ ရွံရှာဘွယ်သာ ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤခန္ဓာကိုယ်၌ ရွံရှာဘွယ်
တွေ များလှချေကကား—” ဟု ခန္ဓာကိုယ်၏ အသုဘ(မတင့်တယ်ပုံ)
အခြင်းအရာကို ဆင်ခြင်ရသော ကုသိုလ်၏ တစိတ်တဘို့လောက်မျှ
သင်တို့၏ အမတ်စည်းစိမ် အဖိုးမတန် , ထို့ကြောင့် ငါရနိုင်မည့်
အမတ်စည်းစိမ်ကို ငါမတေ ငွေတ ” ဟု မိန့်လိုရင်းဖြစ်သည်။ [ဤ
စကားဖြင့် “ထိုခေတ်က သာသနာရေးသည် အရှိန်မသေးရကား
မှူးမတ်မျိုးများပင် သာသနာဝင်၍ တာဝန်ကို ထမ်းတော်မူကြ
ကြောင်း” ထင်ရှား၏။]

ချိုးချန်သော
မင်းရွာ ဆရာတော် မင်းရွာဆရာတော်ကား ဆွမ်းဘုဉ်းပေးသည့်
အခါ မျက်စိမှိတ်၍ နှိုက်ဒ်ရာ ဟင်းကိုသာ
ဘုဉ်းပေးတော်မူ၏။ ကောင်းနိုးရာကို ရွေး၍
ဘုဉ်းပေးတော်မူ၊ ဆွမ်းကိစ္စပြီးလျှင် လက်မသည်းခွံမျှလေခံသော
လဘက်ကို ဘုဉ်းပေးတော်မူ၏။ ထို့နောက် ကွမ်း ၂ ယာ ဘုဉ်းပေး
ပြီးလျှင် နှုတ်ခမ်း ပါးစပ်များကိုဆေး၍ ထိုနေ့ အဘို့၌ စားဘွယ်
များကို နောက်ထပ် ဘုဉ်းပေးတော်မူ၊ (ကောသနိက်ဓုတင် အမြဲ
ဆောက်တည်တော်မူဟန် တူ၏။) သူတပါးကို မည်သည့်အခါမျှ
ကဲ့ရဲ့လေ့မရှိ၊ မိမိအနား၌ ကဲ့ရဲ့စကားပြောလာလျှင် ထို စကားကို
ထောက်ခံပြောဆိုခြင်း မပြုဘဲ ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူလေ့ ရှိသည်။

ဆေးစား သစ်သီးပေး
ရှောင်ကြဉ်

အရှင်ဝရဓမ္မ ဆရာတော်၏ အထံသို့
ကျောင်းအမ ကိုယ်တိုင်လာ၍ ဆေး
တောင်းရာ “မပေးကောင်းဘူး” ဟု

မိန့်တော်မူ၏။ “ပစ္စည်းလေးပါး ဒါယိကာမ ဖြစ်ပါသည်” ဟု
ထပ်၍ လျှောက်တောင်းပြန်ရာ “ပစ္စည်းလေးပါး ဒကာ ဒကာမ
ဖြစ်လေ မပေးကောင်းလေ” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ နံမော် ဆရာတော်
၏ ကျောင်းဒကာသွီးသည် ကန်ကြီး ပုဂ္ဂိုလ်ထံ ဆွမ်းပို့သွား၏။
ထိုပုဂ္ဂိုလ်က ငှက်ပျောသီးနှင့် မှုကို လက်ဆောင်ပြန်လိုက်၏။ အိမ်
ရောက်၍ ကျောင်းဒကာကြီး သိသည့်အခါ “ငါတို့ ဆရာတော်နှင့်
မတူ” ဟု ဆို၍ နေဝံထပ် ဆွမ်းမပို့စေဘဲ ဘုန်းကြီးပေးလိုက်သော
ငှက်ပျောမှုများကို စွန့်ပစ်စေလေသည်။ [ဤစကားဖြင့် ဝိနည်း
သဘောကို နားလည်သော ကျောင်းဒကာ စသူတို့က လောကွတ်
မများသော ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းကိုသာ လေးစားကြည်ညိုကြောင်း
ထင်ရှားပေသည်။]

ဗေဒင်မဟောသော
ဆရာတော်

မင်္ဂလာဤကျော် ဆရာတော်၏ အထံသို့
ဝန်ကတော်ကြီးကိုယ်တိုင် လှူဘွယ် လက်
ဆောင်များစွာဖြင့် လာ၍ ဝန်ကြီးဇာတာ

ကို ဗေဒင်မေးလေရာ “ဗေဒင်မဟောကောင်းဘူး” ဟု မိန့်တော်
မူ၏။ ဝန်ကတော် ပြန်သွားသည့် အခါ လက်ဆောင် လှူဘွယ်များ
ကို စွန့်ပစ်စေ၍ ဝန်ကတော်ကြီးကို ခေါ်ဆောင်လာသော “ငနီ”
ဆိုသူကိုလည်း လွန်စွာခေါ်ကပ်ငနီးတော်မူလေသည်။ အရှင်အဂ္ဂဓမ္မ
ဆရာတော်ကား ဆေးကုသော ဘုန်းကြီးက လှူလာသော ပစ္စည်း
များကို အကုန်စွန့်ပစ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ထံသို့ နေရာကိုပင် ရေဆေး

ခိုင်းတော်မူသတ့်၊ [ဤစကားဖြင့် အဝခေတ်က ဆရာတော်များ
 သည် ဝိနည်းတော်အရ အတော်ကျစ်လစ်စွာ ကျင့်တော်မူကြ
 ကြောင်း ထင်ရှား၏။ ဝိနည်း ပညတ်တော် အလိုအားဖြင့် ပေဒင်
 ဟော ဆေးကျ၍လှူဒါန်းသော ပစ္စည်းများသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သာမက
 ရဟန်း သာမဏေဟူသမျှ မသုံးစွဲကောင်းတော့ချေ။]

သာလွန်မင်းနှင့် ဆရာတော် ၊ ပါး သာလွန်မင်းတရားကို သားတော် ရှင်တရုတ်
 က လုပ်ကြံသည့်အခါ လေးထပ်ကျောင်းသို့
 မင်းကြီး ပြေးလာ၍ “လိုက်လာသူကို တေခံ
 ငှေးဆွဲ၍ ဆီးကာပေးပါ” ဟု မင်းတရားက လျှောက်လေရာ “ငါ
 ရဟန်းဖြစ်သည်” ဟု ဆိုကာ ဆီးမကာဘဲနေစဉ် စံကျောင်း ဆရာ
 တော်က ဆီးကာလေသည်။ အရေးတော်ပြီးသည့်အခါ မင်းတရား
 ကြီးက “ လေးထပ်ဆရာတော် ရဟန်း ပီသပါပေ၏ ၊ စံကျောင်း
 ဆရာတော်လည်း စစ်သူကြီးပီသပါပေ၏” ဟု ဆိုသတိတ်၊ နောင်ခါ
 သွီးတော်၏ လက်ထပ်ပွဲ၌ လေးထပ်ဆရာတော်နှင့် တပည့်သံဃာ
 အားပါင်းဆိုသာ (သံဃာ ပီသသည့် အတွက်) ပင့်၍ စံကျောင်း
 ဆရာတော်မှာ အပင့်မခံရဘဲ ရှိလေသည်။ [“ စံကျောင်း ဆရာ
 တော်” ဟူရာ၌ မန္တလေးစံကျောင်း မဟုတ်။]

အလောင်းမင်း၏ ဆရာတော်များ သာလွန် မင်းတရားကြီး၏ စကားမျိုးကို
 အလောင်းမင်းတရားလည်း ဆိုခဲ့ဘူး၏။
 အတူလ ဆရာတော်သည် ကျမ်းဂန်ကို
 သင့်ရုံသာ တတ်၏ ၊ နှုတ်ပြော ကောင်းလှ၏။ အလောင်းမင်း
 တရားကြီး တိုင်းပြည်ကို တည်ထောင်ရာဝယ် တိုင်ပင်ဘော် တိုင်ပင်

ဘက် ဆရာဖြစ်၏။ ပလိုင်းဆရာတော် ကြက်သွန်ခင်း ဆရာတော်
 တို့ကား ကျင်းဝန်အရာမှလည်း တတ်တော်မူကြ၊ ဝိနည်းသိက္ခာ
 များကိုလည်း လေးစားတော်မူကြ၏။ ထို့ကြောင့် အလောင်းမင်း
 တရားကြီးက “ အတုလ ဆရာတော်သည် ပစ္စုပ္ပန် (ယခုဘဝ
 အတွက်) ဆရာဖြစ်၏။ နောက်ဆရာတော် ၃ ပါးကား သံသရာ
 ဆရာတော်(သံသရာအတွက် ဟောပြောစောင့်ရှောက်တော်မူသော
 ဆရာတော်များ ဖြစ်သည်)” ဟု ပြောဆိုလေသည်။ [ဤစကားဖြင့်
 ရှေးက သာသနာ့ဒါယကာမင်းများသည် အရာဌာနအားလျော်စွာ
 ကိုးကွယ်ခဲ့ကြကြောင်း၊ ဝိနည်း အရေးအရာကိုလည်း အထိုက်
 အလျောက် နားလည်၍ ပုဂ္ဂိုလ်အကောင်းအဆိုးကို ရွေးချယ်တတ်
 ကြကြောင်း ထင်ရှားပေသည်။]

ကြောက်ရွံ့တံ့ပါးစွာ
 နေသော ဆရာတော်

သာလွန်မင်းတရားကြီးလံက်ထက်ဝယ်
 ဝိနည်းပါဠိတော် အဋ္ဌကထာနိဿယ
 များကို “အရှင်ဇမ္ဗူဇေ” မည်သော

ရွှေဥမင်ဆရာတော်နှင့် တောင်ဘီသာ ဆရာတော်တို့ စီရင်တော်
 မူကြ၏။ အခါတပါး၌ တောင်ဘီသာ ဆရာတော်သည် နိဿယ
 ချင်း တိုက်ဆိုင်ကြည့်လို၍ ပုခန်း - သာဝရဝတ်ကျ ဥမင်၌ တောရ
 ကျင့်နေသော ရွှေဥမင်ဆရာတော် အထံသို့ အပြေ အရံ လှူတွယ်
 များစွာဖြင့် ကြွလာ၏။ အလုပ် အကျွေး ဖိုးသူတော်တယောက်သာ
 ရှိသော ရွှေဥမင်ဆရာတော်သည် မင်းဆရာ အတွက် ခင်းပေးစရာ
 ဘာမျှရှိသော ကြောင့် မိမိတို့နေကျဖြစ်သော ဓမ္မဇာတိ(သားရေ
 နယ်) ကို ခေါ်၍ ခင်းပေးရလေသတက်၊ ပညာရှိ သူတော်ကောင်းကြီး

၂ ပါးအားရဝမ်းသာ နှုတ်ခွန်းဆက်သ ပြီးသည့်အခါ မင်းဆရာတော်က “ပရိသတ် ခြွေရံ နည်းပါးလှပါသည်၊ ကြောက်တော်မမူပါလား” ဟု မေးလျှောက်၍ “ကြောက်သောကြောင့် ပရိသတ် နည်းနည်းနှင့် နေပါသည်” ဟု ပြန်ပြောလေသည်။ ထိုအခါ “ဪ...ငါကား ပရိသတ် အများနှင့် နေသူ ဖြစ်၍ သံသရာရေးကို တွေးကာ မကြောံရာ ရောက်ချေပေ” ဟု သံခဝဂ ဖြစ်တော်မူ၏။ ထို့နောက် နိဿယချင်း တိုက်ဆိုင်ကြည့်ရှုသည့် အခါ မင်းဆရာ နိဿယသည် ကျယ်ဝန်း၍ ရှေ့ဥမင် နိဿယသည် ကျဉ်းသောကြောင့် “နောင်လာ နောက်သားတို့အတွက် အကျဉ်းဖြင့်သာ တော်လောက်ပြီ” ဟု ယူဆ၍ မိမိနိဿယကို ဇေတိပြင်မှာ မီးပူဇော်လေသည်။ ပြန်လာသည့်အခါ ရခဲ့သော သတိသံဝေဂကြောင့် နေထိုင်ရင်းဖြစ်သော စစ်ကိုင်လေးထပ်ကျောင်းတော်ကြီးသို့ မဝင်တော့ဘဲ တောင်ဘီလာ တောရသို့ကြွ၍ တောတွက်တော်မူပါလေသတဲ့။

<p>အခင်းအနား မကြိုက်သောဆရာတော်</p>	<p>သာသနာပိုင် စရစ်ဆရာတော် ပြန်လွန် တော် မူ၍ တူတော် ဖြစ်သော အရှင် သာပုံကို သာသနာပိုင် တင်လေရာ ထို</p>
<p>သာသနာပိုင်သည် ငယ်ရွယ်သူ ဖြစ်၍ ဂိုဏ်းပကာသနကို လိုလား ဟန် တူ၏။ အခါတပါး၌ ဆွမ်းခံဝင်သည့်အခါ သိုင်းကိုင်သူ အခြံ အရံဖြင့် ဝင်သည်ကို ကြက်သွန်ခင်း ဆရာတော်ကြီးနှင့် တွေ့၍ “ဟဲ့သာပုံ ဒီနှင်ထန်(ဒုတ်)လောက်ဖြင့် နင့်ကို လူကြောက်မည်တဲ့ လား၊ ကြောက်လောက်အောင် အမြောက်ဆောင်၍ ဆွမ်းခံဝင်” ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။ ထိုသာသနာပိုင်လည်း အရှက်ရ၍ ဝန်ချ</p>	

လေ၏။ မကြာခင်လည်း ပြန်လွန်တော်မူလေရာ တိလောက ဂိုရု
ဆရာတော်ကို သာသနာပိုင် တင်လေသည်။ ဤကြက်သွန်ခင်းဆရာ
တော်ကား ခမ်းခမ်းနားနား ဟန်ကြီးပန်ကြီးလုပ်သည်ကို နှစ်သက်
တော်မူဟန် မတူ၊ စရစ်ဆရာတော်တို့၏ ပဌမစာတော်ပြန် အခမ်း
အနားပွဲကိုလည်း (တပါးနှင့် တပါး အပြိုင်အဆိုင် ပြန်ကြရသော
ကြောင့်) “ စရစ် နင်တို့ လက်ငွေပွဲ မပြီးသေးဘူးလား ” ဟု
မိန့်တော်မူသတတ်။

ရှေးဆရာတော်များ နှစ်မော် ဆရာတော် အရှင် သာဓကမဉ္ဇူ ဘုရား
ကျင့်တော်မူကြပုံ သည် ဝိနည်းတော်ကို လေးစားတော်မူလှ၏။
အခါတပါး၌ ကိုယ်တော်၏ ဇာတိ (ဖွားမြင်
ရာ) ဖြစ်သော မိထိလာ - အုတ်ရှစ်ကုန်းသို့ ကြွတော်မူရာ ခရီးပန်း
မည်စိုး၍ ရွာက လှည်းအကြိုလာသော်လည်း “ မသွားနိုင်မှ ငါ့ပြော
မည် ” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ရွာသို့ ရောက်တော်မူသည့် တိုင်အောင်
လှည်းစီးတော်မမူ၊ [သွားနိုင်သေးလျှင် နွားလှည်း မြင်းလှည်း
လူဆွဲယာဉ် (လံချား) အားလုံးပင် မစီးကောင်း၊ မသွားနိုင်လျှင်
နွားထီးသော အထီးတပ်သည့် လှည်းစသည်ကို စီးကောင်း၏။]

ဒုတိယနိမော်ဆရာတော် အရှင်ဓမ္မပါလလည်း မိုဃ်းမရွာ လျှင်
မည်သည့်အခါမျှ ထီးဆောင်းတော်မမူ၊ မိုဃ်းရွာ၍ ဆောင်းခွင့်
ကြံလျှင် သူတပါးကို ထီးမမိုးစေဘဲ ကိုယ်တိုင် ဆောင်းတော်မူ၏။
အသုံးအစောင် အလှ အပ အယဉ်အ ကျေးမျှားကို သုံးစွဲတော်မမူ၊
နေရာခင်းသုန်း (စမ္မဒဏ်ခေါ်) သားချေပိုင်းအပြင် မရှိ၊ ညဉ့်အခါ
ပီတိမောက် ၊ စောင် အဝတ်အစွယ်မသုတ်၊ ခုဗ္ဗသိက္ခာတို့ကို မပြန်

ဘဲ မအိပ်၊ နံနက်အခါလည်း ဘာဝနာပွားမှုမပျက်၊ စကားပြော ကျမ်းကျင်တော် မူလှ၏။ ကျမ်းဂန်ကိုလည်း ဆရာကောင်းထံမှ ချည်း သင်ခဲ့ရသည်။

သီလ ဝိသောဓနီကျမ်းပြု ဆရာတော်၏ ဆရာဖြစ်သော အရှင် အဂ္ဂဓမ္မနှင့် အရှင်သာရဓမ္မတို့လည်း ဝိနည်းကို ရှိသေတော်မူကြ၏။ သင်္ကန်းမရုံ ဘိနပ်မချွတ်ဘဲ မြို့ရွာတွင်သို့ဝင်လေ့မရှိကြ။ ထိုခေတ်က ဆင်တဲ ဆရာတော်ကြီးသည် အော့အန်၍ အနံ့ကို ပယ်ခြင်းငှါ ကွမ်းရှက်တောင်းသည်ကို ထုံးရှားစေး ကွမ်းသီးအစုံနှင့် ကပ္ပိယက ကပ်သောကြောင့် “နေလွဲပြီ မဟုတ်လော၊ ကွမ်းရှက်ချည်းပေး” ဟု ခပ်မာမာ မိန့်တော်မူသည်။ ထိုဆရာတော် အစဉ်အဆက်များ သည် ကျောင်းတိုက်အတွင်းမှ တပါး မိုဃ်းမရှာလျှင် ထီးကိုလည်း ဆောင်းတတ်မူကြချေ။

အရှင်ဝရဓမ္မကား ရသမျှပစ္စည်းကို ကိုယ်ပိုင်ဟု အမှတ်မထား ဘဲ ကိုယ်သုံးလောက်ရုံယူ၍ သံဃိကချည်း ပြုလုပ်ထား၏။ တောင် လေးလုံး ဆရာတော်ကား ရသမျှကို စွန့်လှူဘို့ချည်း သဘောထား ၏။ မင်းရှာဆရာတော် ဆိုတားဆရာတော်များလည်း ထို့အတူပင် တည်း။ မောင်းထောင်ဆရာတော် မဲဇီးဆရာတော် များလည်း ဝိနည်းသိက္ခာကို ရှိသေတော်မူကြ၏။ တပည့်တပန်း ချီးမြှောက် သောကင်းမှုလည်း အထူးဆင်ရှားတော် မူကြပေသည်။ ထိုခေတ် ဆရာတော် များသည် နိဿဂ္ဂိပါစိတ်၌ လာသော ရာဇဘောဂ သိက္ခာပုဒ် ဇာတိရှာ ရဇတ သိက္ခာပုဒ်၊ ကယဝိက္ခိယသိက္ခာပုဒ် များကို အထူးစောင့်ထိန်းတော် မူကြသဖြင့် ရွှေ ရွှေ စသော အနာ မာသ ပစ္စည်းများကို မခံယူကြပေ။

အရှင် သာရုဓမ္မဆရာတော်သည် စာရေးဘို့ရာ ပေရွက်ကို အလိုရှိ၍ မိမိမှာရှိသောဖျင်အဝတ်ဖြင့် ရဟန်းတပါးကိုအလဲခိုင်းရာ ထိုရဟန်းက အဖိုးဆစ်မိသောကြောင့် ရလာသောပေကို စွန့်ပစ်စေလေသည်။ ပေ၌ရေးဘို့ရန် စာရေးငှါးသည့်အခါလည်း ကိုယ်တိုင် မငှါးဘဲ လူကပွယ်ကိုသာ အငှါးခိုင်းတော် မူပေသည်။ ဤသို့လျှင် အင်းဝခေတ်၌ ပရိယတ်-ပတိပတ် စွယ်စုံပေါက်၍ မုံသောက်ဇာနီ မဟာထေရ်တို့ တည်ရှိတော်မူကြခြင်းသည် ထိုခေတ် မုဒ္ဒသာဝက ဒကာဒကမဏ္ဍိ အတွက် လှူဒါန်းသမျှ အကျိုးရဘို့ အကြောင်း ဣကောင်းသော အချက်ပါပေတည်း။

အကောင်းရှိလျှင် ဆုတ်ကုန်ကာလ၌ အကောင်းအဆိုး ခွန်တွဲ၍ အဆိုးရှိ လာခဲ့ရသည်မှာ ထုံးစံဓမ္မတာကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် အရှေ့လျှင် အပူရှိရသကဲ့သို့ အကျင့် ကောင်း ပုဂ္ဂိုလ်များထင်ရှားနေသည့်အခါ မကောင်းပုဂ္ဂိုလ်များ လည်း တထောင့်တနားက ထွန်းကားနေကြဥှမ်းမည်မှာ ထူးဆန်းသော အရာမဟုတ်ချေ။ သို့ဖြစ်ရာ အ ဝိနည်း ပြုတ်တော်၌— “ဆယ်ဝါပြည့်တင်း၊ ဝိဘင်းနှစ်ဖြာ၊ ကမ္မာကမ္မ၊ ခန္ဓကပုဒ်၊ နာဇရုပ် ပိုင်ပိုင်၊ ဟောပြနိုင်၊ ကျောင်းထိုင်ငါးအင်္ဂါ” ဟူသည်နှင့် အညီ....

- ၁။ ရဟန်းဝါ ဆယ်ဝါရဦးခြင်း၊
- ၂။ ဥတတောဝိဘင်း ဟု ခေါ်သော ပါတိ ခောက် အကျယ်အဋ္ဌာန်ကို နားလည်ခြင်း၊
- ၃။ ကံကြီး ကံငယ် ဖြစ်ထုံးကို နားလည်ခြင်း၊

၄။ မဟာဝဂ်၊ ဣန္ဒဝဂ်၊ ဓန္ဒကဋ္ဌလာသော အရာများကို
နားလည်ခြင်း၊

၅။ နာမ်ရပ် တရားတို့ကို နားလည်၍ ဟောပြောနိုင်ခြင်း ဟု
ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါအရည်အချင်းငါးပါးကို အတင်း
အကြပ် သတ်မှတ်ထားပါလျက် တဝဂ်၊ ရ နှစ်ဝဂ်၊ ရနှင့် ကျောင်းထိုင်
ကြ၊ တပည့်တပန်း ဟောင်း သာမဏေများကို မွေးမြူကာ ဆရာ
လုပ်နေကြ၊ တချို့လည်း ဆောင်းလရောက်လျှင် စားပွဲသောက်ပွဲခံ၍
ပကဘတ်တဲကို အလယ်မှာထားလျက် ဥတ်ပေါင်းကိုယ်စီနှင့် လူသိ
သူသိ ခတ်စောင့်ကြလေသည်။ ထိုသို့ခတ်စောင့်နည်းကို “ကျောင်းပွဲ
ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အလေ့” ဟု မှဲစီးဆရာတော် မိန့်တော်မူလေသတတ်။

ဝက်သုံးကောင် ရှေးက ပွဲကျောင်းဂိုဏ်းဟု ဝ. ဂိုဏ်းပေါ်ခဲ့ဘူး၏။
ထိုပွဲကျောင်း ဘုန်းတော်ကြီးတို့၏ လက်ထက်၌
ကထိန်ဝက်-ဝတ်နေဝက်-မင်္ဂလသုတ်ဝက်-ဟု ဝက်သုံးမျိုးထင်ရှား
သတဲ့။ ကထိန်ဝက်ဟူသည် — ကထိန်သင်္ကန်း လှူဒါန်းသည့်အခါ
ဝက်သားဟင်းဖြင့် ဆွမ်းကပ်ဘို့ရန် ရည်မှန်း၍ အသားတိုးပွား
လာအောင် အထူးတလည်မွေးထားအပ်သော ဝက်ကောင်တည်း။
ဇတ်နေဝက် ဟူသည်ကား-ဝတ်စောင့်သော ရဟန်းတို့အား ကျွေး
ဘို့ရန် ရည်မှန်း၍ မွေးမြူထားသော ဝက်ကောင်တည်း။ မင်္ဂလသုတ်
ဝက် ဟူသည်မှာ - ကျောင်းထားသော သားကလေး မင်္ဂလသုတ်
တက်ခါနီးလျှင် နတ်တင်ပြီးနောက် ဆရာဟောင်းကိုလည်း ဆွမ်းလှူ
ရန် မှန်း၍ မွေးမြူထားအပ်သော ဝက်ကောင်တည်း။ ဤသို့လျှင်
ပွဲဂိုဏ်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ လက်ထက်၌ ဝက်သုံးကောင် ထင်ရှားခဲ့သတဲ့။

မှတ်ချက်: ။ ဗုဒ္ဓဝိနည်းတော်၌ အသားစားခွင့် ပြုတား
 သော်လည်း ရဟန်းသံဃာများဘို့ ရည်မှန်း၍ ဘတ်အပ်သော
 အသားဟု ဟုတ်နည်းနည်းအားဖြင့် သိနေလျှင် ထိုအသားကို မစား
 ကောင်းဟု ပညတ်ထားတော်မူချက်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုဝက်သား
 များသည် ထိုရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မွေးဘားပြီးလျှင် အချိန်ကျမှသတ်၍
 လူအပ်သော အသား ဟု သိသူတိုင်းပင် မစားကောင်းဟော့ချေ။
 ထို့ပြင်-ဝတ်စောင့်ခြင်း အလုပ်သည် အထူးအထွ ကျင့်ရသော
 အလုပ်မဟုတ်။ များသောအားဖြင့် ကာမစိတ်ဓာတ်နှင့် စပ်၍
 ခတ်ကြမ်းကြမ်းအာပတ်သင့်ရာ၊ ထိုအာပတ်သည် သာမန်ဒေသနာ
 ကြားရှိသူနှင့် မပြေပျောက်နိုင်။ ဝတ်စောင့်သောအကျင့်ဖြင့် ရဟန်း
 တော် ခပ်များများကို အသိပေးကာ အရှက်ဟက် အကျိုးနဲခံ၍
 ဖြေမှ ပြေပျောက်သော အာပတ်ဖြစ်၏။ ထိုအာပတ် ဟန်းလန်းနှင့်
 သေလျှင် အပါယ်သို့ ရောက်သော သေချာသလေ့နီးနီး ဖြစ်သော
 ကြောင့် ထို အပါယ်ကြောက်၍ အာပတ်ပြေပျောက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့စေတီက ကမ္မဝါစာရှုတ်ရာ၌ တချို့ကန္တာမ၏သားငယ်
 ကမ္မဝါစာ ရှုတ်ပုံ ကို ခေါ်သံကဲ့သို့ ရွတ်၍ တချို့ကမူ သမုဒြာ
 ရေဝှစုတ်သံကဲ့သို့ ရွတ်ကြသည်။ ယိုရွတ်ဆိုသံ
 မျိုးကို စာကတ်ပေတတ် ဆရာတော်များနှင့် ဘတ်တော်မူကြဟန်
 မတူ။ ထို့ကြောင့် မင်းရွာဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ နည်းသည့်
 အကွရာမဆို သူ့ဆိုင်ရာဌာန်သို့ ရောက်လျှင် ပီ၏။ ဆိုင်ရာဌာန်သို့
 မရောက်လျှင် မပီ။ မအော်မဟစ်လွန်းရ။ ဟစ်အော်မှ ပီသည်
 မဟုတ်။ ၂ မပြောရှုတ်အပ်သောအကွရာ တမပြောရှုတ်အပ်သော
 အကွရာ မပြောခဲ့ ရှုတ်အပ်သော အကွရာတို့ကိုသာ မှတ်၍ ရွတ်”ဟု

မိန့်တော်မူသတည်း၊ ကမ္ဘဝါစာတို့၌ “ ဗျဉ္ဇန ဗုဒ္ဓိဆယ်ပါး ” ခေါ် ရှုတ်ဘတ်နည်း ဆယ်မျိုးကို ကျကျနန နားလည်သူမှ ရှုတ်ဘတ် ကောင်း၏။ နဂိုရ်က နားလည်သူပင် ဖြစ်သော်လည်း သတိမထား လျှင် မှားတတ်သေး၏။ နဂိုရ်ကနားမလည် သူကား သတိထား သော်လည်း မှားမည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ရဟန်းခံ - သိမ်သမုတ် - သရဏဂုံပေး ကိစ္စများ၌ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အထမြောက်အောင် ရှက်ဆောင်နိုင်သို့ မလွယ်ကူကြောင်းကို သိလိမသောနေ၌ သတိ ပေးထားလေသည်။

နှစ်ပေါင်း တရာကျော်က
သာသနာ့ အခြေအနေကို ပြသော သီလဝိသောဝနီကျမ်းမှ
ကောက်နှုတ်ချက်များ ပြီးပြီ။

x x x x

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ သာသနာပြု အမိန့်တော်

[တချို့ကိုသာ ကောက်နှုတ် ဖော်ပြပါသည်။]

ဝါးကရုဇ်မင်းကြီးသည် တို့မိကျိုးကို ဖွဲ့စည်းအဖြစ်ကို ယူတော် မူသည့် ဖောက်၊ သီရိဓမ္မာသောကမင်း အစရှိသော သာသနာပြု မင်းတို့ကဲ့သို့ သာသနာတော်ကို ချီးမြှောက်တော်မူလို၍ သာသနာ နှုတ်ဓမ္မာစော အဖြစ်ကို ယူတော်မူသည်။ သာသနာတော်၏ တည်ရာ ဝိနည်းတရားတော် ထင်ရှားရှိသည့် အတိုင်း ရဟန်းတော် တို့ ကောင်းမွန်စွာကျင့်ဆောင်က သာသနာတော် ညှိနှိုင်းသည်။

တယောက်သာ အလွန်သည် အလွန် တစ်ထောင်ကို ဖြစ်စေ၍
သာသနာတော်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်သည်။ ထိုအဖို့တို့၏ အကျင့်
များကား—

- ၁။ ရှေ့ငွေစသည်ကို အယူခံခြင်း၊ ကိုင်ခြင်း။
- ၂။ ထိုခံယူထားသော ရှေ့ငွေဖြင့် ရောင်းဝယ် လဲလှယ်ခြင်း။
- ၃။ ရဟန်း အသုံးအဆောင် (သင်္ကန်း စသော) ပရိက္ခရာဖြင့်
ဝါဒသည်စသူတို့ထံမှ ပစ္စည်းကို (ကျောင်းသား ကပ္ပိယကို
အလဲခိုင်းဘဲ) ကိုယ်တိုင်လဲခြင်း။
- ၄။ ပန်း သစ်သီးပေးခြင်း စသော ကုလဒူသနအမှု ပြုခြင်း။
- ၅။ နှစ်ဆယ့် တပါးသော အနေသနအမှုကို ပြုခြင်း။ [နောက်၌
သီးခြားပြမည်။]
- ၆။ ရဟန်းတို့ မသင်အပ် - သင်၍ မပေးကောင်းသော ဆင်စီး
ခြင်စီးအတတ် စသည်ကို သင်ခြင်း၊ သင်ပေးခြင်း။
- ၇။ ရောဂါမရှိဘဲ လှည်း (မြင်းရထား စသည်) ကို စီးခြင်း။
- ၈။ ရောဂါမရှိဘဲ ဘိနပ်စီး၍ မြို့တွင်း ချာတွင်း ဝင်ခြင်း။
- ၉။ ရဟန်းတို့ မစီးအပ်သော အလုံးစုံ ဖြူသော ဘိနပ်၊ နီသော
အသံကြိုး-မဲ့သော အသံကြိုးတပ်သော ဘိနပ်တို့ကို စီးခြင်း။
- ၁၀။ ခွင်ပြိုတော် မူအပ် သော ရောဂါ မရှိ၊ သမ္ပုတိ မရဘဲ မြို့ချာ-
တွင်း (နယ်) ၌ ထီး ဆောင်ခြင်း။

၁၁။ ပြောက်ကျားသော သင်္ဘော ကော်ဇော (ယခုခေတ် ကော်ဇော အမျိုးမျိုး) တရုတ်ကော်ဇောတို့သည် တရားဟော ပလ္လင် ဆွမ်းစားစရပ်တို့၌ လူတို့ ခင်းပေးသော်၎င်း၊ မြေပြင် ကြမ်းပေါ် (သမံတလင်းပေါ် စသည်၌) ဘုမတ္ထိရဏ ပြု၍ ခင်းသော်၎င်း၊ ထိုင်ကောင်း လျောင်းကောင်း၏။ (ခတင် စသည်၌ ခင်း၍ အိပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်းငှါ မအပ်။) သို့ပါလျက် ခတင်စသည်တို့၌ ခင်း၍ ထိုင်ခြင်း-အိပ်ခြင်း။

၁၂။ ငါးခြင်း၊ သီဆီခြင်း၊ တီးမှုတ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်စေခြင်း၊ ကြည့်ရှုနားထောင်ခြင်း။

၁၃။ လျော်လှေ ပြုပြင်၍ ကစားပျော်ရွှင်လိုသော စိတ်ဖြင့် ထိုမှ ဤမှ သွားလာခြင်း။

၁၄။ ယာဝဇိဝိကဖြစ်သော ထိုနေ့အကပ်ခံအပ်သော ကွမ်းဆေး တို့ကိုနေလွှဲသောအခါ အနာရောဂါမရှိဘဲ သုံးဆောင်ခြင်း။

ယင်းသို့ စသော အလဇ္ဇိဓမ္မတို့ကို လွန်ကျူး ကျော်နင်း၍ ကျင့်သုတို့ကို အားပေးအားမြှောက် ပူဇော် လှူဒါန်း သူတို့သည် အလဇ္ဇိနှင့်ပေါင်းဘက်၍ သာသနာတော်ကို ဖျက်ရာရောက်သော ကြောင့် ထို ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရွှေမြို့တော်မှစ၍ အရပ်ရပ် မြို့ကျေးရွာ နေ လူတို့သို့ မလှူဒါန်းကြစေနှင့် မြို့ရှင်ရွာရှင်တို့က နိုင်နင်းအောင် တားမြစ်စေ။ ထိုကွယ် လှူဒါန်းလိုလျှင် အလဇ္ဇိဓမ္မကို စွန့်စေ၍ ဝိနည်းတို့ဖြင့် ကုသစေခြင်းမှ ထိုကွယ် လှူဒါန်း၍ လှူဒါန်းစေ။ သာသနာတော် ဖျက်ဆီးသူတို့ကို အများကြောက်ရွံ့၍ သာသနာ တော် တေးရန် ကင်းပြင်းအောင် တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ဝန်တို့က

စီရင်၊...ထီးရံ နန်းရံ စော်ဘွား မြို့ဝန် မြို့သူဌေးဘို့ကို စေ့နွဲ့အောင် ပြန်ဆိုမှာထားစေ။- [သကရာဇ် ၁၂၀၇ ခု၊ တပို့တွဲလွန်း ၁၀ ရက် နေ့ ထုတ်ပြန်အပ်သော အမိန့်တော်။]

x x x x x x

အနေသန ၂၁ ပါး

[ရဟန်း သာမဇီဏတို့နှင့် မအပ်စပ် (မရှာကောင်း) သော ပစ္စည်း ရှာနည်းကို “ အနေသန ” ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် အောက်ပါ အလုပ် များကို ပြုလုပ်ရာ၌ ဒကာ ဒကာမတို့ ပြန်၍ လှူအောင် ပြုလုပ်ခြင်းများ ဟုမှတ်။]

- ၁။ လူများကို ဆေးကုပေးခြင်း။ [မိဘ , ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ဖြစ်၍ ကျောင်းရောက်လာသူ , ကျောင်းတဝန် ဆောင်နေသော ကပ္ပိယစသူ , ရန်မှုမည့်မင်း, ခိုးသား, ဒါးပြဲ, သူပုံ, ဤသူများ ကို ဆေးကုပေးကောင်း၏။ အခြားသူများကို ဆေးမကု ကောင်း။]
- ၂။ လူတို့၏ စေတမန်လုပ်ခြင်း။ (လူတို့ကစေလွှတ်သဖြင့် တရွာမှ တရွာသို့ခရီးရှည်သွား၍ စာပေးစာယူ စကားပေးစကားယူ ပြုခြင်း) [ရတနာ ၃ ပါးနှင့် စပ်သော ကိစ္စမှ တပါးအခြား ကိစ္စ၌ မပြုရ။]
- ၃။ လူတို့၏ အစေအခိုင်းခံခြင်း။ [ဟိုနား သည်နား ခရီးအတို သွား၍ ယူစရာ ငင်စရာကို ယူပေးဘို့ရန် အစေအခိုင်းခံခြင်း။]
- ၄။ အနာကို ဒါ ခွဲပေးခြင်း, ၅-ဆေးလိမ်းပေးခြင်း, ၆-ပျိုအန် ဆေးပေးခြင်း, ၇-ဝမ်းလျှာဆေးပေးခြင်း, ၈-နှာပေးခြင်း,

၉-မျက်စဉ်းပေးခြင်း၊ ၁၀ - ဝါးပေးခြင်း၊ ၁၁ - သစ်ရွက် (အိမ်မိုးဘို့ရာ သက်ငယ် နေစသည်) ပေးခြင်း၊ ၁၂ - ပန်း၊ ၁၃ - စားတွယ်သစ်သီး၊ ၁၄ - ရေချိုးဆပ်ပျာ၊ ၁၅ - ဒန်ပူ (သွားပွတ်တန်)，၁၆-မျက်နှာသစ်ရေ၊ ၁၇-မျက်နှာချေမှုန့် (ပေါင်ဒါ)，၁၈-မြညက်ပေးခြင်း။

၁၉။ မိမိကိုယ်ကို အောက်ချခြင်း၊ [စကားပြောသည့်အခါ မိမိကို အောက်ချ၍ လူတို့ကို မြှောက်ပင့်ပြောခြင်း။]

၂၀။ အနပ်နည်းပါး မနပ်များသော ဝန်ဆောင်ဟင်းကဲ့သို့ အမှန် နည်းပါး အမှားများသောစကားကို ပြောခြင်း။

၂၁။ ကလေးထိန်းများကဲ့သို့ လူတို့၏ ကလေးများကို ချီပွေ့ချော့ မြူခြင်း။

ဤသို့ပြုလုပ်၍ ဒကာ ဒကာမတို့နှင့် အကျွမ်းဝင် အလွမ်းသင့် ဖြစ်ကာ လူလေသမျှ ပစ္စည်းသည် (ကျောင်းတိုက်ကြီးပင် ဖြစ်စေ) ထို ပုဂ္ဂိုလ်လည်း မအပ်၊ အခြားရဟန်းများလည်း မသုံးဆောင် ကောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းကို အလွန်ဝရံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ယုံမှားတွယ်ရှိသူတို့၏ ပစ္စည်းများကို မသုံးစွဲကြ၊ ထိုသူတို့ကျောင်းသို့ လည်း မသွားလိုကြချေ။

မုဒိချက်။ ပြစ်ဒေသ အိန္ဒိတော်ပြန်တမ်းပါ အကြောင်း အရာတို့ကို မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး လျှောက်တောင်းပန်ချက်အရ ရှမ်းကလေးကျွန်းဆရာတော် ခရီးသားတစ်သွင်းရာ—“သာသနာ ပိုင် ဆရာတော်၊ ခင်မင် ဆရာတော်၊ ဤကျွန် ဆရာတော်၊

ဗားကရာဆရာတော်၊ ပြည်ဆရာတော်၊ ဆရာတော်များနှင့်၊
ထီးလင်းဆရာတော်၊ သင်္ဂဇာဆရာတော်” ဤ သာသနာပြု သုဓမ္မာ
ဆရာတော်ကြီးများ သဘောတူညီမှ ထုတ်ဆင့်အပ်ယော အမိန့်
တော်ပြန်တမ်း ဖြစ်ကြောင်းကို “ဓမ္မဝိနယ အမိန့်တော်ပြန်တမ်း”
နံပါတ် ၁၅ အရ သိရပေသည်။ ထို သုဓမ္မာ ဆရာတော်ဘုရားကြီး
များ၏ သီးခြားဆင့်ဆိုချက် အမိန့်တော်များလည်း ရှိကြသေး၏။
ထို အမိန့်တော်များတွင် တချို့ကား—

၁။ ဆွမ်းကွမ်း လှူဒါန်းသူ အများတို့၏ သဒ္ဓါတရား ပျက်ပြား
အောင် သူတောင်းစားကဲ့သို့ တိုးဝှေ့ချဉ်းနင်း အတင်းခံယူ
ခြင်း။

၂။ သမဏ သာရုပ္ပ မရှိ(ရဟန်းတော်များနှင့် မလျော်အောင်)
သဝိတ်ကို ပခုံးထက်၌ တစောင်းယူသွားခြင်း။

၃။ ကန္တား မဏ္ဍပ် စရပ်ဈေးဆိုင် စသည်၌ ခြေလက် တွဲလဲ ဖရို
ဖရဲ ယိုင်ကာ ရေခံတတ်ရာရာ (မဂ်ဖိုလ်နှင့် ဖိလာဖြစ်သော)
စကားတို့ကို ပြောဆိုခြင်း။

၄။ နွယ်တွင်း မြို့မြင်ရပ်တွက်မူများ၌ တရားပွေ့ကြ ပြီးနုကြသည်
ကို တွေ့မြင်ကြသေးသလျှင် လူတို့ကဲ့သို့ ဝိုင်းဝန်းကပ်ညှိရှုခြင်း။

၅။ အပင့်အဖိတ် မပြုဘဲ လျက် နန်းတော် အိမ်တော်စသည်များ
သို့ ဝင်ရောက်သွားသော၍ အနာမဿ နိဿဂ္ဂိယ (ရှေ့ ငွေ)
များကို တောင်းခံရာမှီးခြင်း။

၆။ ဒါယကာတို့ လှူဒါန်းသည့် ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ကို ဒုပ္ပရိဇ္ဈာဝ
(မကောင်းသော သုံးဆောင်ခြင်း)ဖြင့် သုံးစွဲခြင်း။

၇။ စရပ် ကန်ဆောင်း စသည်၌ တရားတော်ကို သံရည်သံလွင် ပြုပြင်ဆွဲငင်၍ သဘင်သည်တို့ကဲ့သို့ ၄ လုံးစပ် သံပေါက်စပ် စသည်ကို စပ်ဆိုဟောပြောခြင်း။

၈။ သုသာန်စာရင် စသည်၌ အပင့်အဖိတ် မရှိဘဲ စောင့်၍ အလှူ ခံခြင်း။

ဤသို့စသော အမှုများကို မပြုမကျင့်ရ၊ ကျူးလွန် ကျင့်ကြံ နေထိုင် သည်များကို တွေ့မြင်ကြားသိရ၍ ဘမ်းဆည်းမိလျှင် ကျူးလွန်သူနှင့် တကွ တိုက်ရှင် တာရှင်တို့ကို အပြစ်အလျှောက် စီရင်မည်။ — သာသနာပြုဆရာတော် ရှစ်ပါး ဆင့်ဆိုအပ်သော အိန္ဒိတော်။ — ဤသို့လျှင် ကိုယ့်မင်း ကိုယ့်ချင်းနှင့် နေထိုင်ခဲ့ရာ ရှေးအခါ၌ ပြည့်ရှင် မင်းကလည်း အာဏာစက်၊ မင်းဆရာတော် များကလည်း ဓမ္မ စက်ဖြင့် သာသနာတော်ကြီးကို စောင့်ရှောက်ခဲ့ကြသည်မှာ အားရ ဘွယ် လွမ်းဆွတ်ဘွယ် ကောင်းလှပါပေသည်။

× × × × × × ×

ပစ္စက္ခ သာသနာ အခြေအနေ

ကျောင်း ဘုရား မြန်မာပြည်၏ ရှေးခေတ်သာသနာရေးကို ပြပြီး ၍ ပစ္စက္ခ(လက်ရှိ)သာသနာ အခြေအနေဝယ် ပြုပြင်သင့်သော(ပြုပြင်၍ ရနိုင်လောက်သော) အချက်များကို ပြပါ ဥပမာအားဖြင့် အနော်ရထာမင်းစော လက်ထက်မှ စ၍ သဒ္ဓါမျိုးစေ့ ကျသဖြင့် ယခုအခါ ပေါက်ရောက် စည်ကားနေသော သာသနာ ဟော် ဥယျာဉ်၌ ကျောင်း ဘုရားစေတီ စသည်ထူးပြား သာသနာ

အဆောက်အဦး သစ်ပင်ကြီးများသည် သူ့ခေတ်သူ့ခါစိုစိုပြေပြေ ရှိကြပါသည်။ မင်းအဆက်ပြောင်းသလောက် ကျောင်းတိုက်များလည်း အဆက်ပြောင်းကာ ထိုက်ဘန်သော ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ကွဲကွာ၍ မကြာကြာ ပျက်စီး၍ ကြေလေတော့သည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးလက်ထက်၌ အလွန်ကြက်သရေရှိကြသော မန္တလေးတိုက်ကြီးများသော်မှ အနှစ် ၆၀ ကျော် ၇၀ အတွင်းမှာ ခိုခင်းပြုကျ၍ အနိစ္စသဘောကို ဟောပြောနေကြလေပြီ။ ဗြိတိရှအစိုးရလက်ထက်၌ တည်ဆောက်ခဲ့ကြသော တိုက်တော်ကြီးများလည်း မူလဆရာတော်တို့ ဆက်တော်ယိုယွင်းလျှင်ပင် သူတို့လည်း အိုမင်းသောလက္ခဏာဖြင့် သာယာဘွယ်မရှိကြတော့ချေ။ မူလဆရာတော်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဒုတိယတဆက်လောက်ဆိုလျှင် သိသိသာသာ အရှိန်အဝါလျော့ကျသော ကျောင်းတိုက်တွေသာ စေတီတော်ဆင်းတုတော်များကား အလွန်စည်ကားသော နေရာ၌ တည်ရှိသော တချို့ စေတီတော်များနှင့် အစိုးရတာဝန်ယူထားသော စေတီတော်များမှတစ်ပါး ကျောင်းတိုက်တွေထက်ပင် အညှို့အနွမ်းမြန်တော်မူကြသေး၏။ အချို့ဆင်းတု စေတီတော်များမှာ ဆင်းတုတော် စေတီတော်ဘဝ၌ တည်ရှိကြသေးသော်လည်း လူသူများ၏ လေးစားရုံသေမှုကို မခံယူကြရသဖြင့် ထပ်ထပ်ဝါဝါ မရှိရှာကြပေ။ ဤကဲ့သို့ ထုတ်ဖော်ပြနေခြင်းဖြင့် “ကျောင်းတိုက်စေတီများကို တည်ဆောက် ကိုးကွယ်ထိုက်သည်” ဟု ဆိုသည်။

စာပြန်ပွဲများ စာပေသင်ကြား ပို့ချမှုဟူသော ပရိယတ်သာသနာသည် ယခုအခါ၌ သာသနာတော်၏ အဓိက အလုပ်သဘွယ် ကြီးကျယ် ထင်ရှားလျက် ရှိပေ၏။ စာပြန်ပွဲတွေ

ကလည်း ရှေးမင်းများ၏ အမွေကို ခံယူကာ ဟိုမြို့ ဤနယ် အသွယ် သွယ်၌ ပေါများလှပေ၏။ [ဤနေရာဝယ် “စရစ်...နစ်တို့လက်ငွေပွဲ မပြီးသေးဘူးလား” ဟူသော ကြက်သွန်ခင်းဆရာတော်၏ စကား သည် စဉ်းစားတွယ်ကောင်းလှပေ၏။] စာမေးပွဲ ဝင်ရာ၌ သူ့ထက် ငါ သာလွန်စိတ်တွေ များလှချေ၏။ စာမေးပွဲ လုပ်သူတို့ကလည်း “တပီးနှင့်တပီးအားကျပြီးသင်မှ စာတတ်လွယ်သည်” ဟု ယူဆ၍ ၁ နံပါတ်အောင်သူ ၂ နံပါတ်အောင်သူ စသည်ဖြင့် ဆုလာဘ်နှင့် တကွ ချီးမြှောက်ကြသည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးကား သာသနာ တော်ကို အစွမ်းကုန် ချီးမြှောက်သော သူတော်ကောင်းကြီးပင် တည်း။ ထိုမင်းတရားကြီးလက်ထက်၌ “ပဌမစာတော်ပြန်” ဟူသော ဂုဏ်သည် နယ်တုန်အောင် ကျော်ကြား၍ မိဘ ဆွေမျိုးများပင် ဂုဏ်အတင် ခံရပေသည်။ ငယ်ရွယ်သူ စာသင်သားတို့ကိုသာ ပဌမပြန်နှင့် မြှောက်သည်မဟုတ်သေး။ ကြီးရင့်သော ဆရာတော် များကိုလည်း ဤတံဆိပ်ဖြင့် မြှောက်ကြ၏။ ထိုအမြောက်ခံရသူ အားလုံးပင် ပုထုဇဉ်တွေသာများ၍ ထိုဂုဏ်မျိုး ရရှိအောင် အမျိုးမျိုး ကြိုးဆောင်သူတွေလည်း အများ အပြား ပါဝင်ရကား တရားလမ်းအတိုင်း ဂုဏ်ရသူတို့သော်မှ “နွားထီး ငါးကျပ် နွားခ ငါးကျပ်” ဖြစ်ကြရလေတော့သည်။

စာအောင်ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရှေးခင် များလက်
ချီးမြှောက်ပုံ ထက်မှစ၍ ယခုအချိန် ကျအောင် ချီးမြှောက်
ကျသည်မှာ (စာမေးပွဲ အောင်၍ သွေးမြောက်
နုသူ အတွက်) ခြေသောက်၍ ကလောက်ပါပေ၏။ လူဝတ်ကြောင်
များကသာ ချီးမြှောက်ကြသည် မဟုတ်သေး။ ရဟန်းသံဃာချင်း

ကလည်း စာမေးပွဲ အောင်သူကိုသာ အသိအမှတ် ပြုချင်ကြ၏။ သာမန် ရဟန်း သံဃာချင်းသာ မက , ဆရာတော်များကပင် စာမေးပွဲအောင်သည် ဟု ဆိုလျှင် ချီးမြှောက်ချင်တော် မူကြ၏။ စာမေးပွဲ အောင်မှီက ဆရာတော်ကြီးများ၏ အသိအမှတ်အပြုကို မခံရသူသည် စာမေးပွဲအောင်လာသည့်အခါ အသိအမှတ်အပြုကို ခံရ၏။ “ဘယ်လိုနည်းဖြင့် အောင်လာသလဲ ” ဟုကား မစဉ်းစား ကြေတော့ချေ။ ရဟန်းဒကာ ရဟန်းအမ ဆိုသူတို့ကမူ သူတို့ ဥပဇ္ဈာန် စာမေးပွဲအောင်မှ ကျေကျေနပ်နပ် ရှိကြ၏။ ဤစာရေးသော ဘုန်းကြီးသည်ပင် စာမေးပွဲအကျိုးအပြစ်ကို စနစ်ကျကျ သိထားသူ ဖြစ်ပုံလျက် အထက်တန် စာမေးပွဲ အောင်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုလျှင် အသိအမှတ်ပြုချင်သလိုဖြစ်နေသေး၏။ ဤမျှလောက် အရှိန်ကြီးနေသော စာမေးပွဲကို ငယ်ရွယ်သူတွေ (တရားသည်ဖြစ်စေ မတရားသည် ဖြစ်စေ) အဘယ်မှာမအောင်လိုဘဲ ရှိချေတော့မည်နည်း။ “နောင်ခါလာမှ နောင်ခါဈေး၊ အောင်လျှင်ပြီးရော ” ဟု သဘောထားကာ အစွမ်းကုန် ကြိုးစားရှု ကြေတော့မည်သာတည်း။

စရဏမဇ္ဇရာကသမျှ
အကျိုးမရ

[ကိုယ်ကျင့်တရားကို “ စရဏ ” ဟု ခေါ်၏။]
ဥဒ္ဓါလက ဇာတ်၌ ဥဒ္ဓါလ ရသေ့သည် ဝေဒသုံးပုံကို တတ်သော ဂိုဏ်းစီးယာယက ဆရာ

ကြီးဘည်း။ သူသည် ဘုရားအလောင်း ပုရောဟိတ်ကြီးနှင့် ကောင်းပြောကြရာ၌ ပုရောဟိတ်ကြီးက “ ဝေဒသုံးပုံကို တတ်ရုံမဆိုထားနှင့်၊ ဝေဒ အပိုတထောင်ပင် တတ်၍ နေသော်လည်း အကျင့်စရဏ သို့မရောက် သးသမျှ (ကောင်း ကောင်း မကျင့်သမျှ) ဒုက္ခမှ လွတ်နိုင်သေးပါ ” ဟု ပြောဆိုလေသော်...ရသေ့က “ ဒီလိုဆို ကျုပ်တို့ ဝေဒ

ကလည်း ရှေးမင်းများ၏ အမွေကို ခံယူကာ ဟိုမြို့ ဤနယ် အသွယ် သွယ်၌ ပေါများလှပေ၏။ [ဤနေရာဝယ် “စရစ်...နစ်”တို့လက်ငွေပွဲ မပြီးသေးဘူးလား။] “ဟူသော ကြက်သွန်ခင်းဆရာတော်၏ စကား သည် စဉ်းစားဘွယ်ကောင်းလှပေ၏။] စာမေးပွဲ ဝင်ရာ၌ သူ့ထက် ငါ သာလွန်စိတ်တွေ များလှချေ၏။ စာမေးပွဲ လုပ်သူတို့ကလည်း “တပီးနှင့်တပီးအားကျပြီးသင်မှ စာတတ်လွယ်သည်” ဟု ယူဆ၍ ၁ နံပါတ်အောင်သူ ၂ နံပါတ်အောင်သူ စသည်ဖြင့် ဆုလက်ခံနှင့် တကွ ချီးမြှောက်ကြသည်။ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးကား သာသနာ တော်ကို အစွမ်းကုန် ချီးမြှောက်သော သူတော်ကောင်းကြီးပင် တည်း။ ထိုမင်းတရားကြီးလက်ထက်၌ “ပဌမစာတော်ပြန်” ဟူသော ဂုဏ်သည် နယ်တုန်အောင် ကျော်ကြား၍ မိဘ ဆွေမျိုးများပင် ဂုဏ်အတင် ခံရပေသည်။ ငယ်ရွယ်သူ စာသင်သားတို့ကိုသာ ပဌမပြန်နှင့် မြှောက်သည်မဟုတ်သေး။ ကြီးရင့်သော ဆရာတော် များကိုလည်း ဤတံဆိပ်ဖြင့် မြှောက်ကြ၏။ ထိုအမြောက်ခံရသူ အားလုံးပင် ပုထုဇဉ်တွေသာများ၍ ထိုဂုဏ်မျိုး ရရှိအောင် အမျိုးမျိုး ကြိုးဆောင်သူတွေလည်း အများ အပြား ပါဝင်ရကား တရားလမ်းအတိုင်း ဂုဏ်ရသူတို့သော်မှ “နွားထီး ငါးကျပ် နွားခ ငါးကျပ်” ဖြစ်ကြရလေတော့သည်။

စာအောင်ပုဂ္ဂိုလ်များကို ရှေးခင် များလက် ထက်မှစ၍ ယခုအချိန် ကျအောင် ချီးမြှောက် ကျသည်မှာ (စာမေးပွဲ အောင်၍ သွေးမြောက် နေသူ အတွက်) ခြေသောက်၍ ကလောက်ပါပေ၏။ လူဝတ်ကြောင် ချားကသာ ချီးမြှောက်ကြသည် မဟုတ်သေး။ ရဟန်းသံဃာချင်း

ကလည်း စာမေးပွဲ အောင်သူကိုသာ အသိအမှတ် ပြုချင်ကြ၏။ သာမန် ရဟန်း သံဃာချင်းသာ မက , ဆရာတော်များကပင် စာမေးပွဲအောင်သည် ဟု ဆိုလျှင် ချီးမြှောက်ချင်တော် မူကြ၏။ စာမေးပွဲ အောင်မှီက ဆရာတော်ကြီးများ၏ အသိအမှတ်အပြုကို မခံရသူသည် စာမေးပွဲအောင်လာသည့်အခါ အသိအမှတ်အပြုကို ခံရ၏။ “ဘယ်လိုနည်းဖြင့် အောင်လာသလဲ ” ဟုကား မစဉ်းစား ပြကြတော့ချေ။ ရဟန်းဒကာ ရဟန်းအမ ဆိုသူကိုကမူ သူတို့ ဥပဉ္စင်း စာမေးပွဲအောင်မှ ကျေကျေနပ်နပ် ရှိကြ၏။ ဤစာ ရေးသော ဘုန်းကြီးသည်ပင် စာမေးပွဲအကျိုးအပြစ်ကို စနစ်ကျကျ သိထားသူ ဖြစ်ပုံလျက် အထက်တန် စာမေးပွဲ အောင်ပြီးပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုလျှင် အသိအမှတ်ပြုချင်သလိုဖြစ်နေသေး၏။ ဤမျှလောက် အရှိန် ကြီးနေသော စာမေးပွဲကို ငယ်ရွယ်သူတွေ (တရားသည်ဖြစ်စေ မတရားသည် ဖြစ်စေ) အဘယ်မှာမအောင်လိုဘဲ ရှိချေတော့မည် နည်း။ “နောင်ခါလာမှ နောင်ခါဈေး၊ အောင်လျှင်ပြီးရော ” ဟု သဘောထားကာ အစွမ်းကုန် ကြိုးစားရှု ကြတော့မည်သာတည်း။

[ကိုယ်ကျင့်တရားကို “ စရဏ ” ဟု ခေါ်၏။]
 စရဏမစရာကံသမျှ ပဉ္စါလက ဇာတ်၌ ပဉ္စါလ ရသေ့သည် ဝေဒ သုံးပုံကို တတ်သော ဂိုဏ်းစီးယာယက ဆရာ

ကြီးဘည်း။ သူသည် ဘုရားအလောင်း ပုရောဟိတ်ကြီးနှင့် စကား ပြောကြရာ၌ ပုရောဟိတ်ကြီးက “ ဝေဒသုံးပုံကို တတ်ရုံမဆိုထား နှင့်၊ ဝေဒ အပိုတထောင်ပင် တတ်၍ နေသော်လည်း အကျင့်စရဏ သို့မရောက် သေးသမျှ (တောင်း ကောင်း မကုန်သမျှ) ဒုက္ခမှ မလွတ် နိုင်သေးပါ။ ” ဟု ပြောဆိုလေသော်လည်း ရသေ့က “ ဒီလိုဆို က

တွေဟာ အကျိုးမပြီး အချိန်နီးတွေဘဲ ဟု ဆိုလိုပါသလား ” ဟု
 မေးလျှင် ပုရောဟိတ်က “ဝေဒတွေကို အချိန်နီးတွေဘဲ” ဟု မဆိုလို
 ပါ။ ဝေဒတတ်ကော “ဝေဒကျမ်းတတ် ပညာရှိကြီး ” လို့ နာမည်
 ကျော်တာပေါ့၊ လာဘ်လာဘပေါ်၍ အခြွေအရံ များတာပေါ့၊
 ဘယ့်လောက်ပင် နာမည်ကျော်ကြား၍ လာဘ်လာဘ ပေါ်များ
 သော်လည်း ဒီတဘဝသာ နာမည်ကျော်နိုင် လာဘ်ပေါ်နိုင်တာ
 ဘဲ၊ အကျင့်စရုဏ် ကိုကျင့်မှသာ လျှင် နောက်နောင်အခါ သံသရာ၌
 ချမ်းမှု ရှိနိုင်တယ်-ဟု ပြောလေသည်။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤ ဇာတ်တော်၌ ဝေဒသုံးပုံဟူသည် ပိဋကသုံးပုံကဲ့သို့
 မြာဟူဏ်တို့ အလွန်လေးစားအပ်သော အတတ်ပညာတည်း။ (ယခုအခါ
 “ဗေဒသုံးပုံ” ဟု ခေါ်သည်။) ထိုဇာတ်၌ ပုရောဟိတ်ကြီး၏ စကားသည်
 ယခုအခါ စဉ်ပြန်ပွဲအောင်မှု တခုကိုသာ အဓိကထား၍ ကြိုစားကြသူများ
 သတိထားသင့်သော စကားတရပ်ပေတည်း။ ကျမ်းစာတို့၌ကား “နာမည်
 ကျော်ကြား လာဘ်ပေါ်များအောင် စေသင်ခြင်းထက် (တစ်မျှ မလုပ်ဘဲ)
 အိပ်နေခြင်းက တော်သေး၏” ဟု မိန့်သည်။ [မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ အလဂဒ္ဒ။
 ပုမုသုတ် အဋ္ဌကထာ။]

စရုဏ် မပါခြင်း အပြစ်များ ငယ်ရွယ်စဉ်က စ၍ ဆရာကောင်းများ အထံ၌
 ကိုယ်ကျင့် (စရုဏ်) ကို မျိုးစေ့ရခဲ့သူ များသည်
 (များသောအားဖြင့်) ယာသနာတော်၌ တာရှည်
 နေနိုင်ကြ၊ နေသသောက်လည်း မိမိအကျိုး ယာသနာ အကျိုးကို
 ဆောင်နိုင်ကြ၏။ မျိုးစေ့မရခဲ့သူများကား ကိုယ့်ကိုယ်ကို မကြည်ညို
 ခိုင်းဘဲ တာရှည်နေလိုစိတ်လည်း မရှိကြ၊ မထွက်သာ၍ အောင်

အည်းနေရပြန်လည်း မိမိအကျိုး သာသနာကျိုးကို မဆောင်နိုင်ကြပေ။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ကျင့်မရှိဘဲ သာသနာမှာ တည်တန့်နေသူများသက်လူဝတ်လဲ၍ အပြင်ဘက်က သာသနာရေး အားပေးနေသော လူဥပါသကာများကိုသာ ချီးမွမ်းထိုက်ပါပေသည်။ မှန်၏— လူပြန်တော် ဥပါသကာများသည် မိမိကိုယ်တိုင်က သာသနာမှ ဖွဲ့ခဲ့ကြရသော်လည်း သာသနာတော်၏ အခြေ အမြစ်ကို စနစ်တကျ သိရှိခဲ့ကြရပြီးဖြစ်သောကြောင့် သာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်ကောင်းများကို လေးစားတတ်ကြသေး၏။ မိမိတို့ တတ်နိုင်သည့် ဘက်က သာသနာရေးကိုလည်း အားပေးတတ်ကြသေး၏။ လူနှင့်ဆိုင်ရာ ဒါနသီလကို အားထုတ်ခြင်းဖြင့် နောင်သံသရာအတွက်နစ်နာဘွယ် အချက်မှ ကင်းလွတ်စေနိုင်ကြသေး၏။ ကိုယ်ကျင့်မပါဘဲ သာသနာတော်၌ တည်နေသူကားစိတ်ရင်းမညံ့ပါမူ အခြားသူတော်ကောင်းတို့ကို ကြည်ညို လေးစားဧည့် ဖြစ်သော်လည်း သူ့အတွက်ကား မသက်သာရှာတော့ချေ။

စာသင်တိုက်နှင့် စရဏ ယခုအခါ စာသင်တိုက်များတည်ရှိပုံသည် စရဏကို အားပေးပြင်းထန် ပရိယတ်ကို အားပေးခြင်းက သာလွန်၍ များသကဲ့သို့ဖြစ်နေတော့၏။ ရှင်းပြဥးအံ့ — ယခုအခါ စာသင်တိုက်များစွာသည် မြို့ကြီးများ၌သာ တည်ရှိနေကြ၏။ စာသင်သားများကား ကျေးသက် တောရွာမှ လာရောက်သူများ ဖြစ်ကြ၏။ စာသင်တိုက်တာများ၌ စာသင်သား အရအတွက်သတ္တိ များပြားလှပေ၏။ ထိုမျှလောက် များပြားနေသော စာသင်သားတွေကို ဆရာတော်တို့သည် နိုင်နိုင်နင်းနင်း ချုပ်ချုပ်ဆိုရန် မလွယ်ကူလှချေ။ ထိုအားလုံးကို ဆွမ်း လွှမ်းစသည်

လုံလောက်အောင် စောင့်ရှောက်ဖို့မှာကား ဆွမ်းတော်ထား၍ ဝမ်းတော်မှ မနိဋ္ဌတနိုင် ဖြစ်နေကြ၏။ ထို့ကြောင့် “စာသင်သွားမည်” ဟု ကြံစီလိုက်လျှင် (စာသင်တိုက်၏ အခြေအနေကို ကိုယ်တွေ့ကြိုပြီး စာသင်သားကြီးများထံမှ သတင်းကြားဖြင့်) ဆွမ်းရေးကို စဉ်းစားရှာကြရတော့၏။ ထိုအခါ ပေါ့ပေါ့ပါးပါးယူဖို့ရာ (သိက္ခာပုဒ်ဖြင့် အတင်းအကြပ် တားမြစ်ထားသော) ငွေကိုသာ ရှာ ကြံကြရလေတော့သည်။

ထိုငွေကို ရပြီးနောက် ငွေကိုကိုင်မည့် ကပ္ပိယကျောင်းသား ခေါ်သွားဖို့ရာလည်း (နေထိုင်ရေး စားသောက်ရေးမှစ၍) တာဝန်လေးချိုးမည် ဖြစ်သောကြောင့် ခေါ်ဖို့ခဲယဉ်းပြန်၏။ သို့ဖြစ်လျှင် ကိုယ့်ခန့်ကိုယ်ထမ်း ကိုယ့်လမ်း ကိုယ်သွားဖို့ရာ ကိုယ့်ငွေကို ကိုယ့်သေတ္တာထည်း ထည့်ကာ သိက္ခာပုဒ်တော် ရှိသေပါလျက် မတတ်သာ၍ ငွေကိုလည်း ကိုင်မိရှာပါတော့သည်။ ပဌမသော် ငွေမကိုင်ကောင်းမှန် သိလျက်မလွှဲသာ၍ ရှုံတွန့်တွန့်နှင့် ကိုင်မိရှာလေ၏။ အတော်ကြာသည့်အခါ မကိုင်ကောင်းဘူးဆိုတဲ့ စိတ်များမေ့ပျောက်သွားပြီးလျှင် ကိုင်ရိုးကိုင်စဉ် ရဲရဲတင်းတင်း ကိုင်၏။ မြို့ကြီး ပြကြီး နေ့စဉ် ပဌမသော် ဆွမ်းဆိုင်စသည်မှာ ကိုယ်တိုင်ဝယ်၍မစားဝံ့ ၊ ရှက်သလို ရှုံသလိုဖြစ်နေ၏။ အတော်အသားကျသည့် အခါ “ဒီလိုကို သိတိုင် ဝယ်စားရကြောင်းသည် စာသင်သားတိုင်း မလွှဲသာသော ဓမ္မတာ အလုပ်တည်း” ဟု ထင်လာပြီးလျှင် ဈေးဆိုင်ဟူသမျှသို့ သွား၍ လာရဲ ဝယ်ရဲ ဈေးဆစ်ရဲ ဖြစ်ကာ ဈေးသည် ဒဏ်မက အထက်က မိမိက အောက်ကနေ၍ ဈေးဝယ် ဈေးဆစ် ရဝေ ချိတ်ကို ရှက်စရာ ဟု မထင်တော့ချေ။

ဈေးသွားရင်း၊ ဩက္ခိတ္တိစက္ခု သိက္ခာပုဒ်ကို၎င်း၊ သုပ္ပင်္ဂန္တိန္ဒ
 စသော သိက္ခာပုဒ်များကို၎င်း၊ မစောင့်စည်နိုင်တော့သဖြင့် ထိုထို
 အရာရုံများကို မြင်တွေ့ခဲ့ရကား၊ ကျောင်းတော်ခရံသော် အတွေး
 ပေါ်လာဘတ်ပြန်၏။ စိတ်ပြေ လက်ပြေ အဖေကောင်းသဖြင့်
 ပွဲပွားကြည့်မိ၏။ ပဌာသော်မကျည့်ကောင်းမှန်းသိလျက် မနေနိုင်၍
 ကျည့်မိ၏။ နောက်၌ကား ရိုး နှလေတော့၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့်
 ကိုယ်ကျင့်စရဏ ဖျက်ချင်စိတ်မရှိကြသော်လည်း နေရာဌာနလိုက်၍
 ပျက်ကြရလေတော့သည်။ [အားလုံး စာသင်သားများ ဤနည်း
 အားဖြင့် စရဏ ပျက်ကြရသည် ဟု ဆိုလိုသော်လည်း အများ
 အပြားကား ဤနည်းနှင့်နှင် ပျက်ကြရသည်။ ထူးခြားသော စာသင်
 တိုက် တချို့နှင့် ထူးခြားသော ဆရာသမားကို မှီခိုကြရသူများသာ
 ကံကောင်းထောက်မ၍ စရဏ မပျက်ဘဲ ရှိကြရပေသည်။]

စာသင်တိုက်နှင့်
 စာသင်ချိန်

များစွာသော မြို့ကြီးတိုက်များ၌ အမျိုးမျိုး
 အကြောင်း များကြောင့် စာသင်ချိန်လည်း
 နည်းပါးလှ၏။ များသောအားဖြင့် ဝါတွင်း

၃ လလောက်သာ ကြိုးကြိုးစားစား သင်ယူရ၏။ ဝါကျွတ်သည်မှ
 စ၍ နေဝါဆိုအထိကား ဆရာနှင့် သင်ယူရခြင်း နည်းပါးလှတော့
 သည်။ ဤနည်းအတိုင်းသာ သင်နေကြရသမျှ (ခေတ်အလိုက်)
 စာတော်ပုဂ္ဂိုလ်တပါး မဖြစ်နိုင်။ “စာတော်” ဟူရာ၌ မိမိကိုယ်တိုင်
 သဘော ဉာဏ် ရှိ၍ ဆရာသမားထံ အနည်းငယ် သင်ယူပြီးနောက်
 ထို ကျမ်းစာများကို ကြည့်ရှု၍ တော်သူ , ပင်ကိုယ်ဉာဏ်လည်း
 နှိမ့်မှိန်ရှိ - ဆရာ အထံ၌လည်း နှစ်ရှည် လများ သင်ယူခြင်းဖြင့်
 တော်သူဟု ၂ မျိုးရှိ၏။ ပဌာနည်းဖြင့်တော်သူသည် သူ့အတွက်သာ

တော်၏။ တပည့်များကို သူ့လိုတော်အောင် ပို့ချတတ်သောကား
 မလွယ်ကူချေ။ ဒုတိယနည်းဖြင့် တော်သူမှာ တပည့်များကိုလည်း
 တော်အောင် သင်ပြနိုင်၏။ ယခုအခါ မြို့တိုက်များ၌ ဗုဒ္ဓမနည်းဖြင့်
 စာတော်သူသာ ဖြစ်ခွင့်ရှိ၏။ စာသင်ချိန် နည်းပါးရကား ဒုတိယ
 နည်းဖြင့် စာတော်သူမှာ အလွန် နည်းပါးပေလိမ့်မည်။ မှန်၏—
 များစွာသော စာပြန်ပွဲ၌ စာအောင် ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဆရာထံ
 အပြ မှီအစို နင်း၍ အောင်သူထက် ဆရာထံအနည်းငယ်သင်ယူပြီး
 လျှင် မိမိတို့ ကာသာ ကြိုးစား၍ အောင်သူတွေသာ များကြလေ
 သည်။ ဤအချက်ကို ထေခံ၍လည်း အနာဂတ်ကာလ၌ မြို့ကလေး
 နှင့် ရွာကြီးများဝယ် စာသင်တိုက်များ တည်ရှိစေလိုပေသည်။

စာတော်ပြီးမှ
 လူထွက်ကြရမူ

စာသင်သားတို့၌ အများနှင့် လျော်အောင်
 ယောကော ယောကော နေထိုင်ကာ ဉာဏ်
 ဝိနိယအလျောက် စာပေတတ်မြေခံ၍ စာပြန်ပွဲ
 များ၌လည်း ပေါက်၊ ရောက်ပြီးသည့်အခါ ရှေးဟောင်း နှောင်းနှောင်း
 ကို ပြန်၍တွေ့ကြ၏။ တချို့သည် မိမိတို့ ကျူးလွန်ခဲ့သော အပြစ်
 များ၌ ပြင်မရအောင် (အာပတ် ဖြေသော်လည်း မပြေနိုင်အောင်)
 လွန်ကျူးခဲ့သောကြောင့် နောင်တ-ရကာ လူဝတ်လဲကြရ ရှာ၏။
 ရဟန်းတော်ကလေး တပါးကား ဝိနည်းကို မသင်ရမှီက လွန်လာ
 သော အပြစ်ကို ဝိနည်းသင်ကာမှ ပြင်မရတော့ဟု သိရ၍ ချီးချီး
 ချလျက် ဝိရရှာလေသတဲ။ [ယခုကာလ၌ ရထားသင်္ဘောများဝယ်
 ကျသင့်သော နှုန်းကို မပေးရအောင် ကြံဆောင် ယူသွားသဖြင့်
 ပြီးမားသော ဝိနည်းအပြစ်ကို ရတတ်၏။] တချို့ စာတတ်ပြီးသူ
 များကား မိမိပြုမိခဲ့သော အမှုများက ကျူး ကျူးလွန်လွန် မဟုတ်

သော်လည်း ပေါ့ပေါ့နေမှုက အသားကျနေသဖြင့် ဆန္ဒသိက္ခာကို စောင့်စည်း၍ တနည်းပြုပြင်ကာ ကျနအောင် နိုင်သိုလည်း လှသောကြောင့် “ လူ့ဘဝဖြင့်ပင် သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုချီးမြှောက်တော့မည် ” ဟု လူ့ဘောင်သို့ ပြောင်းရှာကြ၏။ စစ်အတွင်း၌ကား “ ကမ္ဘာ ကြီးတောင် အပြောင်းအလွဲ ရှိသေးတာဘဲ ရဟန်းဘဝမှ လူ့ဘဝပြောင်းသို့ဟာ ဘာခဲယဉ်းတော့သလဲ ” ဟု စိတ်ရဲကာ ဂျာနငွေ ရှာလွယ်ချိန်မှာ အချားအပြား လူ့ဘောင်သို့ပြောင်းကြလေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရဟန်းဘဝ၌ ပေတေနေသူများထက် လူ့ဘဝပြောင်းသူများကို (သာသနာရေးနှင့် စီးပွားရေးကို ကြည့်လျှင်) ကျေနပ်ထိုက်ပါသည်။

အထင်သေး ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးခန့်မှ အတော်ကြာလောက်
ခဲနေရပုံ ကစ၍ များစွာသော ဒကာ ဒကာမတို့သည် ရဟန်းတော်များ အပေါ်၌ အထင်မကြီးကြတော့ချေ။ ထိုသို့ အထင်မကြီးရာ၌ ရဟန်းငယ်များအပေါ် အထင်မကြီးပုံနှင့် ဘုန်းတော်ကြီး ဆရာတော်ကြီးများ အပေါ် အထင်မကြီးပုံမှာ မတူတတ်သေးချေ။ ရဟန်းငယ်များ အပေါ်၌ မြို့ထည်း ပြင်ထည်း လည်ပတ်ခြင်း၊ ဝဲလမ်းသဘင် ကြည့်ရှုခြင်း၊ သွားလာနေထိုင်ပုံ မသပ္ပာယ်ခြင်းကြောင့် အထင်သေးကြ၏။ သို့ရာတွင် သာသနာတော်ကို အတွင်းကျကျ ကိုးကွယ်သူ အချို့ကမူ “ စာသင် နေ့တော် ရလျှင် တော်ရာပေ၊ နောင်ခါ ကြီးတော့ ပြုပြင်နေပါလိမ့် ” ဟု မျှော်လင့်၍ ဖြေနိုင်ကြပါသေး၏။ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းတော်ကြီးများ အပေါ်၌ကား ရင်ရှာ နယ်ပယ် ဒကာ ဒကာမတို့ကို ယဉ်ကျေးသော မဆုံးမနိုင်ခြင်း၊ ကပည့်ရဟန်း သာမဏေ ကျောင်းသား

များကို ယဉ်ကျေးအောင် စေတတ်အောင် မသင်ပြနိုင်ခြင်း၊ ပစ္စည်း
ရှိသော ရပ်သူရွာသားတို့နှင့် အလွမ်းသင့် ဖြစ်အောင် ဆက်ဆံ
ပေါင်းသင်းခြင်း၊ အတောင်းအရမ်း အခွဲအခန့် များပြားခြင်း၊
ကျောင်းကလေး ထိုင်ရလျှင် ဟုတ်ဟုတ် မဟုတ်ဟုတ် အပင့် အဖိတ်
ခံရမြဲဖြစ်သောကြောင့် ကျောင်းရအောင် ကြိုးစားကြခြင်း၊ ထိုသို့
ကျောင်းထိုင် ဖြစ်အောင် လိုလားသဖြင့် ဘုန်းကြီးတပါး ပြန်တော်
မူလျှင် ရုံးခရောက်လောက်အောင် ကျောင်းလှည့်ဖြစ်ခြင်း၊ ဤသို့
စသော အပြစ်များ ကြောင့် အထင်သေးကြလေသည်။ မြို့ကြီး တမြို့ရှိ
ကျောင်းဒကာ အယံသို့ “ဘုန်းကြီးက ကား လွှတ်လိုက်စမ်းပါတဲ့”
ဟု ကျောင်းသားကလေး လာ၍ပြောရာ “မလွှတ်နိုင်ဘူးကွ ” ဟု
အော်ပြောပြီးလျှင် အနားရှိသော ဘုန်းကြီးတပါးထံ က် လှည့်၍
“သွားစရာ အလုပ်များလို့ ကားဝယ်ထားဒါ၊ ဘုန်းကြီးတွေက
ခဏခဏ လာစကောင်းတယ် ” ဟု ညည်းညူသော အပြောဖြင့်
ပြောသတတ်။ အခြား မြို့တမြို့မှ အရာရှိကြီးကား အထက်မြို့မှ
ခေတ္တ ကြွလာသော ဆရာတော်ထံ လည်ပတ်ဘို့ရန် ကားလွှတ်ပြီး
နောက် “ကယ်.... ဘုန်းကြီးများ အလိုက် မသိကိုး၊ နုတောင် ကား
ပြန်မရှိ သေးဘူး” ဟု အခြားအရာရှိ တဦးရှေ့မှ ညည်းဟွားလေ
သတတ်။ ဤသို့စသည်ဖြင့် အဘက်ဘက်လူများလည်း အထက်ဘက်
ဆရာတော်များ မှ အထင်သေးကြကြောင်း သိရစေတော်။

မိမိတို့ ဘုန်းကြီးတဝှော် သူများ လေးနှင့် နီး
စားသော နေထိုင်ရသော ဘဝမျိုးဖြစ်၍
ပစ္စည်းကေးပါးဘက်၌ (အတောင်းအရမ်း
များသုတို့ အပေါ်ဝယ်) ပစ္စည်းရှင်တို့ အထင်အမြင် သေးခြင်း

စာပေဘက် ၌လည်း
အထင်ကြီး မခံရ

ခံကြရသည်မှာ မထူးဆန်းလှပါ။ အသက်နှင့် အမျှ ပညာဆည်းပူးရသော ဘဝဖြစ်၍ ပညာရေးဘက်၌မူ အများအပြားပင် အထင်သေးခြင်း မခံရထိုက်ပါ။ သို့ရာဝယ် “ ဘုန်းကြီးများ ပါဠိဘက်၌ ကျွမ်းကျင်မှု နည်းပါးကြောင်းကို စာပြန်ပွဲ၌ ပါဠိဘာသာဖြေဆိုပုံကို ကြည့်၍ သိနိုင်ပါသည် ” ဟူသော ပဌမပြန် ကော်မတီတဥျား၏ စကားဖြင့် ပါဠိ ဘာသာဘက်၌လည်း အထင်သေး ခံနေရကြောင်း သိရပါသည်။ ဤသို့ အထင်သေး ခံရခြင်းနှင့် စပ်၍ ပါဠိဘာသာ နိုင် မနိုင်ကို မိမိတို့ကိုယ်တိုင် အောက်ပါ အချက်များဖြင့် စဉ်းစားသင့်ကြ၏။

- ၁။ ပါဠိဘာသာကို သဒ္ဒါနည်းလဲ မှန်၍ ပါဠိ သွားနည်းလဲ ကျအောင် ရေးနိုင် ပြောနိုင်သလား။
- ၂။ ပါဠိခတ် အဋ္ဌကထာများကို ကြည့်ရှုပြန်လျှင် (မြန်မာဘာသာလို) ရှင်းရှင်း လင်းလင်း နားလည်ရဲလား။
- ၃။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ပါဠိဘာသာကို သင်ယူနေကြပါလျက် မပြောနိုင် မရေးနိုင်ကြပါလျှင် ပါဠိသင်နည်းကို မပြင်ဘဲ နေထိုက်ပါသလား။

● နိုင်အခါ
 လာမည့်ခေတ်ကား ပြောတိုင်းယုံမည့်
 ခေတ် မဟုတ်တော့၊ မှားသည်ဖြစ်စေ
 မှန်သည် ဖြစ်စေ စဉ်းစား စိစစ်လိုသော
 ပညာခေတ် ဖြစ်တော့မည်။ ယခုခေတ် ၊ ရေးလူကြီး သူတို့ကဲ့သို့
 “ ယခုခေတ်ကား ယုံယိုက်နှင့် သူက ” ဟုလည်း မိတ်သတော
 ကြီးကြီး ထားကုန်တော့မည် မဟုတ်၊ သူတို့ သင်ယူသားသော

ဆင်ခြင် စဉ်းစား ဉာဏ်ကို အရင်းခံ၍ အရာရာ၌ ဝေဖန်ကြံတော့
မည်။ ထိုအခါကျမှ ရဟန်းတော်များသည် သင်္ကရစ် ပြုပြင်ကြလျှင်
အပြုပြင် နောက်ကျ၍ အကျိုးရ နည်းပါးမည်ဖြစ် “ အာဏာပိုင်
အစိုးရတို့က (သို့မဟုတ် လူဝတ်ကြောင်များက) ပြုပြင်ပေးမှ
သာသနာရေး အချိုးကျလာသည်” ဟူသော အကြောင်းအရာသည်
ရာဇဝင်မှာ စာတင်စရာ ဖြစ်ရန်တော့မည်။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့၏
အနာဂတ်သာသနာရေးကို မိမိတို့သာလျှင် စေတင်၍ ပြုပြင်သင့်ကြ
ပါသည်။

+ + + +

ကဿပ ရှင်တော်၏ နောက်ပိုင်း သာသနာ

ကောသလိကတက်၍ တရားကျင့်ပုံ ကဿပ ဗုဒ္ဓရှင်တော် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီး
နောက် တဖြေးဖြေး သာသနာတော် ဆုတ်ယုတ်
လာသည့် အခါ ရဟန်းတော် ၇ ပါးသည်
သိက္ခာပုဒ်ဟောင်းကို မလေးမစား ဖြိုနေကြသော အခြားရဟန်းများ
ကို မြင်၍ “ဣဒေဝိ” ကရောမ= ဒီမှာ ဘာလုပ်ကြတော့မှာလဲ၊ ကေ
မန္တ သမဏဓမ္မံ ကတွာ ဒုက္ခဿန္တိ ကရိယံသမေ=သင့်တော်သော
နေရာ၌ ရဟန်းတရားကို အားထုတ်၍ ဒုက္ခဆုံး အောင် ပြုကြစို့ရဲ့”
ဟု ကိုင် ဖမ်းလျှင် ကောသလိကသို့လှေခါးဖြင့်တက်၍ အထက်ရေခံမှ
လှေခါးကိုဖြုတ်ချကာ အောက်တရားကို အစစ်စစ်စားဘဲ အားထုတ်
ကြတော့မှ ရဟန္တာတပါး ဖြစ်၍ အနာဂါမ် တပါးဖြစ်လာသည်။
ထို ၅ ပါးကား သံသရာ၌ ကျင်လည်ကြပြီးလျှင် ငါတို့ ပုဒ္ဓ၏

လက်ထက်တော်၌ တပီးသည် ငတ္ထုသတိမင်း၊ တပီးကား ကုဒာရကဿပထေရ်၊ တပီးကား ဗာဟိ ဗ ဒါရုစိရိယထေရ်၊ တပီးကား မလ္လာမင်း၏သား အရှင်ဗုဒ္ဓ၊ အခြားတပီးမှာ သုပ္ပိယ ငေါဗ္ဗိဇ ဖြစ်လာ၏ ဟု (ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ - ဗာဟိယဒါရုစိရိယ ငတ္ထု၌) တွေ့ရသည်။ [ဤငတ္ထု၌ ကဿပ ရှင်တော်၏ သာသနာ နောက်ပိုင်းစယ် ရဟန်းအများပင်သိက္ခာပုဒ်တော်ကို မလေးမစား ပြုချိန်၌ သူတော်ကောင်း ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ သူတို့နှင့် အတူမနေသာ အောင် ဖြစ်လာပုံကို သတိပြုပါ။]

သကြား
သာသနာပြုပုံ
ကဿပ ဗုဒ္ဓရှင်တော် ပရိနိဗ္ဗာန် ခံတော်မူပြီးနောက် အတော်ကြီး၍ သာသနာတော် အဆုတ်ယုတ်ကြီး ဆုတ်ယုတ်လာသည့် အခါ ရဟန်း တို့သည် မသင့် မတော်သော ပစ္စည်းရှာနည်း ၂၁ မျိုးတို့ဖြင့် ပစ္စည်းရှာ၍ အသက် ဓွေးခင်းကြောင်း ပြုကြ၏။ ၂၁ မျိုးကို ရှေ့၌ “အနေသန” ဟူသော နာမည်ဖြင့် ပြခဲ့ပြီ။ ၊ လူဝတ်ကြောင်များနှင့် ရောနေဆက်ဆံမှု များကြကုန်၏။ တချို့ကား သားသွီးတွေပင် ရဝေကြကုန်သတဲ့။ ဥပါသကားဆိုသူ (ဘုရားဒကာ ကျောင်းဒကာလို) လူသူတော် ကောင်းများကလည်း ဥပါသကာကျင့်ပတ်ကို မကျင့်ကြတော့တုန်။ များသောအားဖြင့် လူသတ္တဝါများတို့သည် အကုသိုလ် ဒုစရိုက်ကို ကျင့်ကာ အပိုယ်ရောက်ရသုတွေသာ များစွာ ပြု၍ နာမည် နည်းပါးလေရကား သကြားမင်းသည်လူတို့ဖြစ်ပုံကို ဆင်ခြင်သည့် အခါ သာသနာတော် ဆုတ်ယုတ်ပုံမှစ၍ လူအများတို့ အကုသိုလ် လိုက်စားကြပုံကို ရှိရလေသည်။ ယိုအခါ မာတလ်နတ်သားကို ရွေးနက်ကြီး ဘုရား အောင်စေ၍ မိမိကား မှုဆိုးကြီးဟုန် ပန်ဆင်း

လျက် လေးလက်နက်ကို စွဲကိုင်ပြီးလျှင် “ကမ္ဘာလောကကြီး ပျက်စီးပေါ့၊ ကမ္ဘာလောကကြီး ပျက်စီးပေါ့” ဟု အသံကွဲကြီးနှင့် ဟစ်အော်ကာ ဥယျာဓိကမင်း၏ နေရာ ဗာရာဏသီတက်သို့ ဆင်းသက်လာလေသည်။ လူအားလုံး ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ကြသော်လည်း ရှင်ဘုရင်ကား မြို့သူမြို့သားတို့ သက်သာရာရအောင် မကြေမာန်ဆောင်၍ “အိုမူဆိုးကြီး...ဘုကြောင် အသင့်မခွေးကြီးက ဟိန်းပါသနည်း” ဟု မေးလေသည်။

ထိုအခါ “လူ့လောက၌ မတရားပြုကျင့်နေသော ရဟန်း ရှင်လူ ခပ်သိမ်းသူတို့ကို စားလို၍ ဟိန်းသည်” ဟု ပြောပြီးလျှင် လူအများတို့ အပွန်အလွန် ထိတ်လန့်နေကြသည့်အခါ မူဆိုးအသွင်ကို စွန့်၍ ကောင်းသင်၌ နက်အသွင်ဖြင့်တည်နေကာ မိမိသကြားဖြစ်ကြောင်းနှင့် လူ့လောကကြီးတခုလုံး တရားပျက်လွန်လို့ လာခဲ့ရကြောင်း၊ လူတွေ့သတိုင်း နတ်ပြည်ခရေခံဘဲ အပါယ်အရောက်များကြောင်းတို့ကို ပြော၍ တရားဟောပြီးလျှင် နတ်ပြည်သို့ ပြန်သွားလေသည်။ ထိုအခါ ဣမ္မ ရဟန်းများလည်း ကိုယ်ကျင့်တရားကို ပြုပြင်ကြသောကြောင့် ဆုတ်နစ်နေသော သာသနာတော်သည် အနှစ်တထောင်လောက် ပြန်၍ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာပြီးလျှင် ဥပါသကာ စသော လူသူတော်ကောင်းများလည်း ဒါနသီလများကို အားထုတ်ကြ၍ နတ်ပြည်ရောက်ကြလေသည်။...[မဟာကဏ္ဍဇာတ်။]

မှတ်ချက်။ ။ ဇာတ်တော်၌ အလွန်သုတ်လျော့နေသော သာသနာတော်ကို တတန်ထပ်၍ ပြုပြင်ကာ ရဟန်း ရှင်လူတို့ ကောင်းမွန်စွာနေထိုင်ကြသည့်အခါ သာသနာသည် ပြန်၍ အနှစ်တထောင်ကြာအောင် တောင်းလာကြောင်းကို တွေ့ရသောကြောင့် မည်သည့် အခါဆို သာသနာတော်

အဆက်မပြတ်သေးသမျှ (ပါရာဇိကမကျသူ ၅ ပါးလောက် ရှိသေးသမျှ) သာသနာ အသစ်ပြင်နိုင်ကြောင်းကို၎င်း၊ သာသနာတော် ကောင်းမှ လည်း ကိုးကွယ်သူ လူအပေါင်းတို့ ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းနိုင်ကြောင်း ကို၎င်း၊ သိရပေသည်။ ထို့ပြင်—တောင်ထိပ်သို့တက်၍ သူတော်စင် အရှင် ကောင်း ၇ ပါးတို့ တရားအားထုတ်မှုလည်း ထိုသို့ သာသနာတော် ဆုတ် ယုတ်ချိန်မျိုး ဖြစ်ပေလိမ့်မည် ဟု ခန့်မှန်းရပေသည်။

ဂိဇ္ဈကုဋ် ပြဋ္ဌာနများ ငါတို့ဗုဒ္ဓသာသနာတော်၌ ရာဇဂြိုဟ်၌ အနီး ဂိဇ္ဈ ကုဋ် တောင်ကြီးဝယ် ဗုဒ္ဓရှင်တကွ မဟာနိဘောဓ်များ သီတင်းသုံးတော်မူလေ့ရှိကြ၏။ အခါတပါး၌ အရှင် လက္ခဏနှင့် မဟာမောဂ္ဂလ္လ နှစ် ဟူသည့် တောင်ပေါ်မှ ဆွမ်းခံ ဆင်းလက်ကြလေသော်၊ တနေရာ၌ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလ္လနှင့် ဘည တန်ခိုးဖြင့် ဆင်မြင်တော်မူလေရာ လွန်စွာ ထူးဆန်းသော ဝိဇ္ဇာတွေကိုမြင်လေသည်။ ထိုအခါ “မိမိမှာ ဤဗြဟ္မာအဖြစ်မျိုးမှ လက်ရလေပြီ” ဟု တွေး၍၎င်း၊ ကွန်အကျိုးပေးပုံသည် (ကိုယ်တွေ မဟိုလျှင် ပြောရုံမျှဖြင့် မယုံနိုင်ကြအောင် ဆန်းကြယ်ရကား) မကြံစိ အပ် မကြံစိနိုင် ” ဟု ဟောတော်မူသော ဗုဒ္ဓတရားတော်ကို သတိ ရရှိ၎င်း ပြုံးတော်မူ၏။ ပြုံးတော်မူမြင်း၏ အကြောင်းကို အရှင် လက္ခဏ မေးသည့်အခါ “ ဗုဒ္ဓရှေ့တော်ရောက်မှ မေးပါ ” ဟု ပြောသဖြင့် ဆွမ်းစားပြီးနောက် ဗုဒ္ဓရှေ့တော်ရောက်၍ ထိုအကြောင်း ကို မေးလေသော်၊ “ အရှင်လက္ခဏ... ယနေ့ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှ ဆင်းထွင် ရဟန်းဗြဟ္မာကို မြင်ခဲ့ရသည်။ သူ၏ သင်္ကန်းများလဲ မီးတောက်လို့၊ သပိတ်ကလဲ မီးတောက်လို့၊ ခါးခန်းကြိုးကလဲ မီးတောက်လို့၊ တကိုယ်လုံးလဲ မီးတောက်လို့၊ သူ၏ ငါးစပ်ကလဲ မီး

ကယ်ပါယူပါ တစာစာနှင့် နာကျင်သံကို အော်နေရှာတယ်။ ထို ရဟန်းပြိတ္တာကို မြင်ရတဲ့အခါ “အေး..... အံ့ဩစရာကောင်းပါ သေးစွ၊ ဒီလိုသတ္တာမျိုးရှိမှ ရှိရလေတယ်”ဟု တွေးမိတဲ့အကြောင်း ကို ပြောပြလေသည်။

ထိုအခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် အခြားရဟန်းများကို မိန့်တော် မူသည်မှာ— ငါ၏ သာဝကတို့သည် မျက်စိအမြင် (ဉာဏ်အမြင်) ကျယ်ကြပေစွ၊ သာသနံစက္ခဖြင့် မမြင်နိုင်သော အရာကို မြင်နိုင်ကြ ပေစွ၊ ထိုသတ္တာတွေကို ရှေး(ဗုဒ္ဓဖြစ်ခါနီး)ဒိဗ္ဗက္ခ၊ အဘိညာဉ် ရဟန်းကပင် မြင်တော် မူခဲ့၏။ သို့သော် ငါတရားပြော၍ မယုံလျှင် မယုံသူမှာ အကျိုးမဲ့ဖြစ်စရာရှိသောကြောင့် မည်သူ့ကိုမျှ မပြောဘဲ နေခဲ့၏။ ထိုသတ္တာတွေသည် ကဿပဗုဒ္ဓသာသနာ တော်၌ ယုတ်မာ သော ရဟန်းဖြစ်ခဲ့ကြဘူး၏။ ထိုမကောင်းမှုကြောင့် ရေ၌ အနှစ် သိန်းပေါင်း များစွာ ဝေရပြီးမှ ပြိတ္တာဖြစ်လာကြသည်။ [အရှင် မောဂ္ဂလ္လာန်သည် ဘိက္ခုနီပြိတ္တာ၊ သိက္ခမာန် ပြိတ္တာ၊ သာမဏေ၊ သာမဏေမ ပြိတ္တာများနှင့် လူပြိတ္တာ အမျိုးမျိုးတို့ကို မကြာခဏ ရိဇ္ဈကုဉ်တောင်၌ မြင်ရကြောင်းကို ဗုဒ္ဓရှေ့တော်မှာ လျှောက်၍ ထို အတိုင်းပင် ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်ကလည်း သူတို့၏ ရှေးမကောင်းမှုများကို ဟောပြောတော်မူသည်..... လက္ခဏာသံယုတ်ပါဠိတော်။]

မြန်လျှင်ခဏ်အွယ် ကဿပရှင်တော်မြတ်၏ နောက်ပိုင်း သာသ နာဝယ် တောင်ပေါ်တက်၍ ရဟန်းတော် ၇ ဝါး တရားကျကြပုံ , မဟာကဏ္ဍ ဇာတ်တော်၌ သကြားမင်း ကိုယ်တိုင် သာသနာတော် ကို ပြုပြင်ခဲ့ရပုံ , ထိုစဉ်က ကိုယ်ကျင့်

မကောင်းသော ရဟန်းသာမဏေတို့ ငရဲကျ၍ ငရဲမှ လွတ်ပြီးနောက်
ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌ ပြိတ္တာဖြစ်နေကြပုံကို ကောက်ချက်ချလိုက်သည့်
အခါ ဤဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ သာသနာတော် နောက်ပိုင်း၌ နေထိုင်
ရသော ငါတို့သည် အားလုံး အကောင်းတူချည်း ဖြစ်အောင်
မပြုပြင်နိုင်စေကာမူ ပေ'င်းသင်းသူချင်းကျေကျေနပ်နပ် အကောင်း
ချည်း ဖြစ်ဖို့ရာ ပြုပြင်သင့်ကြပေသည်။ “ ထိုသို့ ပြုပြင်၍ မဖြစ်နိုင်
တော့” ဟု ဆိုလျှင် မတိုးတက်နိုင်သောသာသနာကို ပြုပြင်နေရန်
မလို၊ ကိုယ်လွတ် ရုံ ကြဘို့သာ တာဝန်ရှိပေတော့သည်။ ထိုသို့မှ
ကိုယ်လွတ် မရုံးနိုင်လျှင် မိတ်ဆွေ ကိုယ်တော် ကြီးတပါး ပြောသလို
နောက်ဘဝနေရာကို သေချာအောင် စီစဉ်ရပေလိမ့်မည်။ စာသင်
သား ဘဝတုန်းက ကိုယ်တော်ကြီးတပါး ပြောပုံကား— “ ဟေ့...
ငါသေလို့ စာပေးချင်လျှင် (အဝိစိဒါကြိုက် , သိဒ္ဓါဝါဒငရဲ အပိုင်
ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင် , ဇောင်ချမ်းပင်အောက်) လို့ လိပ်တပ်လိုက်ပေ
တော့” ဟုသည်တည်း။

နိဂုံး ။ ဤစတုတ္ထအခဏ်း၌ မြန်မာပြည် သာသနာဝင် အစဉ်
အဆက်ကို အကျဉ်းအမြစ်မျှ ပြ၍ ကဿပ ဗုဒ္ဓရှင်တော်
မြတ်၏ သာသနာနောင်ပိုင်းအဖြစ်အပျက်ကိုလည်း ပြခဲ့ပြီ။ “ဝိန၊ နသီး
အပိုင်းပုတ်နေလျှင် အကောင်းပိုင်းသည် အပုတ်ကို အကောင်း
ပြန်ဖြစ်လာအောင်မစွမ်းဆောင်နိုင်ဘဲ သူသားလျှင် အပုတ်ဘက်သို့
ပါရတော့ သကဲ့သို့ သာသနာဝင် အရှင်ကောင်းများကလည်း
မကောင်းသူတွေကို အကောင်း ဖြစ်လာအောင် မတတ်နိုင်ဘဲ
အကောင်းတွေသာလျှင် မကောင်းဘက်သို့ ပါရတော့မည်ကဲ့သို့
ဖြစ်နေချေပြီ ” ဟု ဆရာတော်ကပါး ဝိနည်းတော်မူရှာပေသည်။ ဤ

စာရေးသူ၏ကလေးဘဝမှ ယခုအရွယ်ကျအောင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ သာသနာတော် ဆုတ်ယုတ်လာပုံမှာ မျက်မြင်အားဖြင့် ထင်ရှား လှပေသည်။ ယခုနယ်က ပြုပြင်တားဆီးမှု မရှိပါ။ အတော်ကြီးလျှင် ကဿပ ရှင်တော်မြတ်၏ နောက်ပိုင်း သာသနာ အခြေအနေ တိုင်အောင် ပျက်စီးသွားမည်ကို စိုးရိမ်ကြရ၏။ ယခုအခါ နေလ အသွင် ထင်ရှားတော်မူကြပေသော သာသနာ့ဝန်ဆောင် ဆရာ တော်များလည်း ၆၀ အရွယ်တော် နည်းပါး၍ ၇၀ အတွင်း ၇၀ ကျော် အရွယ်တော်သာ များကြလေသည်။ ထိုဆရာတော် များသည် ယခုပင် သာသနာ့ဝန်ကို အေးသွန်၍ မဆောင်ရွက်နိုင်ကြတော့။ နောက် ၁၀ နှစ်လောက် ကြာလျှင် ဖူးမြင်ခွင့် ရကောင်းမှ ရတော့ မည်။ ထိုဆရာတော် ဘုရားများ ကွယ်လွန်သွားလျှင် မည်သည့် ဂိုဏ်း မည်သည့် တိုက်တာ၌မျှ (ယခု အခြေအနေအရ) အစား သွင်းရာ မရှိကြပါ။ ထို့ကြောင့် အနာဂတ်ကာလ၌ မြန်မာပြည် သာသနာတော်၏ ကည်တန့်ရေး ကို၎င်း , စွမ်းကြပါမူ သာသနာ တော်ကို အကြောင်းပြု၍ မြန်မာကို ကမ္ဘာက အသိအမှတ် ပြုရေး ကို၎င်း တွေးတော၍ အနာဂတ်သာသနာရေး ကို ပြည့်စုံပြီဆိုရာ လက်ရှိသာသနာ့အခြေအနေပြ စတုတ္ထ ဤအခင်းကို ဆုံးခန်းသို့ ရောက်စေရ ပါသည်။

ဗုဒ္ဓကမ္မသာသနာရေး ပြီး၏။

၅။ အနာဂတ်သာသနာခဏ်း ကာလမသုတ်တော်

မစ္ဆလိမ္မိ
ဆယ်ဌာန

ကောသလတိုင်း အပါအဝင် ဖြစ်သော ကာလမ
မင်းတို့၏အုပ်စိုးရာ ကောသမုတ္တနိဂုံးသည် တောအုပ်
တခု၏ အဝင်ဝ၌ တည်ရှိသောကြောင့် ထိုတော
လမ်းခရီးသွားတို့၏ တည်းခိုရာ အရပ်ဖြစ်နေ၏။ အယုဝါဒ
အမျိုးမျိုးရှိကြသော ဆရာကြီးတို့သည် ထိုအရပ်ရောက်လျှင် မိမိတို့
အယုကို ဝါဒဖြန့်၍ အခြား အယုများကို ဖိနှိပ် ပြောဟောတတ်ကြ
ကုန်၏။ ထိုနိဂုံးသားတို့သည် အယုဝါဒနှင့် စပ်၍ ယောင်စါးဝါး
ဖြစ်ကြရာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်လည်း ထိုအရပ်သို့ ရောက်တော်မူလာ
၏။ ထိုနိဂုံးသား တို့သည် “ အယုဝါဒ အမျိုးမျိုးကို ကြားနေကြရ
သဖြင့် ဟို ပူပြောတာ ဟုတ်နိုးနိုး၊ ဒီသူ ပြောတာ ဟုတ်နိုးနိုး
တွေးတာ နေကြရပါကြောင်း” လျှောက်ကြလေရာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်
မြတ်က အမျိုးမျိုးကြားနာနေရသောသင်တို့မှာ ယုံမှား တွေးတော
စရာပေဘဲ ဟု ဖိန့်တော်မူပြီးလျှင် နားထောင်ကြ ကာလမအမျိုး
သားတို့....

၁။ ကလေးဘဝမှ စ၍ ကြားနာ မှတ်သားခဲ့ရခြင်း ဖြင့်လည်း
“ဟုတ်ကယ် မှန်ကယ်” ဟု အစွဲအမြဲ မယူကြနှင့်။

၂။ မိဘ ဟူသော စကားကို ဆင်းသက်၍ ပရိယာယ် = အဆက်
ဆက် ဟု - တစ်စုံတစ်ရာ ဖြစ်လည်း အ၊ အ၊ မှတ်တ
မထားကြနှင့်။

- ၃။ “ဣတိ ကိရံ ဒိဟံက ဒိလိုတံ” ဟု အခြားတယောက်က ပြောလိုက်ရုံမျှဖြင့်လည်း အမြဲမှတ်ယူ မထားကြနှင့်။
- ၄။ “ဒိအယူ အဆသာ ငါတို့ သင်ထားသော ကျမ်းစာနှင့် ညီတယ်”ဟု မိမိတို့ကျမ်းစာနှင့် ညီနေရုံမျှဖြင့်လည်း အတည် တကျ မှတ်ယူမထားကြနှင့်။
- ၅။ မိမိဘာသာ ကြံစီထားသော အရာကိုလည်း “ဟုတ်လှပြီ မှန်လှပြီ”ဟု အမြဲအစွဲ ယူမထားကြနှင့်။
- ၆။ အခြားနေရာ (အခြားနိုင်ငံ) တို့၌ သူတပါးတို့ လုပ်နည်း၊ တိုင်နည်းကို သဘောကျ၍လည်း ဤနေရာ၌ သင့်တော်လှပြီ ဟု အမြဲအစွဲ ယူမထားကြနှင့်။
- ၇။ တစုံတပြုတို့ရာအကြောင်း အထောက်အထားကို စဉ်းစား ရာဝယ် အကြောင်း အထင်ကောင်းရ၍ သဘောကျသဖြင့် လည်း အမြဲအစွဲ ယူမထားကြနှင့်။
- ၈။ “သူပြောသော အယူဝါဒသည် ငါတို့ စဉ်းစားကျေနပ် ထားသော အယူနှင့်ညီမျှပေသည်”ဟု အယူဝါဒချင်းတူမျှရုံ ဖြင့်လည်း အမြဲအစွဲ မယူကြနှင့်။
- ၉။ “ဤ ရသေ့ရဟန်းကား ယုံကြည်ထိုက်သော အထက်တန်း ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဒိလိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စကားကို လေးလေးစားစား မှတ်သားထိုက်သည်”ဟုလည်း စွဲစွဲမြဲမြဲမှတ်ယူမထားကြနှင့်။

၁၀။ “ဤ ရသေ့ရဟန်းကား ငါတို့ ကိုးကွယ်ထားသော ဆရာ ဖြစ်၏။ ငါ့ဆရာစကားကို ငါမှတ်သားသင့်သည်” ဟုလည်း ဇွဲဇွဲမြဲမြဲ မှတ်ယူမထားကြနှင့်။

ကာလာမ အမျိုးသားတို့....“ ဤအကျင့်တွေသည် ကောင်းလည်း မကောင်း၊ အပြစ်လည်းမကင်း၊ ပညာရှိ ကဲ့ရဲ့ စရာလည်း ဖြစ်၏။ ထို အကျင့်အကြံ အလုပ်အကိုင်ကို ပြုလိုက်လျှင် စီးပွားမဲ့ဘို့ ဒုက္ခ ရောက်ဘို့ဖြစ်၏” ဟု ကိုယ်တိုင် နားလည်လာသည့်အခါ ထိုအကျင့် ထို အပြုအမူများကို စွန့်လိုက်ကြ။ “ စီးပွားတိုးဘက်၍ သုခရဘို့ အကျင့်အကြံ နား” ဟု ကိုယ်တိုင်နားလည်ထားသော အကျင့်အကြံ အပြုအမူများကိုသာ လိုက်နာပြုကျင့်ကြ။...ဤသို့ ဟောတော်မူပြီး လျှင် ဒုဇရိက် သုဇရိက်များကို ခွဲခြား၍ မေတ္တာ ကရုဏာ စသော တရားများကို ဟောတော်မူလေသည်။-(တိကုဋ်တ္ထရ ပါဠိတော်)။

[ဆောင်] ကလေးဆွေ၊ စ၍မှလျှင်၊ ကြားရဘန်ဘန်၊ ပရံပရ၊ မိဘ တိုးဘွား၊ ဆက်ဆက်အားဖြင့်၊ မှတ်သားခဲ့ဘိ၊ ပြုရိုးရှိ၏။ ဣတိ ကိရ၊ ကြားလူကပြော၊ ကျမ်းသင်ဘာနှင့်၊ နှိုးနှော ညီပြန်၊ အကြံသက်သက်၊ ကြံစီချက်တည်း၊ တနည်းမှန်းဆ၊ နည်းလမ်း ရယူ၊ တမူအကြောင်း၊ ကြံကောင်းကြံရ၊ ကိုယ့်ယူဆကို၊ အားရ နှစ်သက်၊ ညီညွတ်ချက်ပါ၊ ရဟန်း မာမူ၊ ပြောရာမှန်ကန်၊ ဖြစ်သင့် တန်၏။ တဝန် သူ့ဘာ၊ ထို ဆရာ ဟု၊ ဆယ်ဖြာ ကြောင်းစုံ၊ တခုခုကြောင့်၊ ယူမှုကိန်းစောင်း၊ မှားတတ်ကောင်း၊ သည်၊....အပေါ် စဉ်းစားကြစေသော။

မှတ်ချက် ။ ။ ဤကာလာမသုတ်၌ “ မိဒ်ကို ငယ်ငယ်စဉ်က သားတားသောအရာ မိရိုးစသော(ပြုရိုးပြုစဉ်)နှင့် ရသေ့ရဟန်း

ပြောသမျှ ဆရာသမား ပြောသမျှတွေကိုပင် အကျိုးရှိ-မရှိ စဉ်းစား၍ အမှန်အကျိုးရှိကြောင်းကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ယူပြီးမှ မှတ်ယူလိုက်နာရမည်” ဟု အိန္ဒတော်ရှိ၏။ ယခုကာလ၌ မိရိုးဖလာ အစွဲသန်နေသူတို့သည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ဤ မိန့်ခွန်းတော်ကို ဥူးထိပ်ရှက်ပန်ဆင်ကာ အစွဲသန်သင့်ရာ၌ သာ အစွဲသန်ကြ၍ မစွဲလမ်းသင့်ရာတို့၌ကား လွယ်လွယ်ကလေးနှင့် ပြုပြင်နိုင်မှသာ သာသနာကျိုးနိုင်ငံကျိုး မိမိအကျိုး ပွားတိုးစေနိုင်ကြပေလိမ့်မည်။ အသောကမဟာရာဇာသည် မိရိုးဖလာ ကိုးကွယ်သား သာ မြာဟိန္ဒာတွေကို စွန့်လွှတ်၍ ရဟန်းတော်များကို ကိုးကွယ်ကာ အကြီးအကျယ် သာသနာပြုခဲ့ပါသည်။ အနော်ရထာမင်းစောလည်း အရည်ကြီးများကို ဖယ်ရှား၍ အရှင်အရဟံ အမှူးထားသော သံဃာစစ်များကို နှစ်နှစ် နာကာ ချီးမြှောက်ခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ မြန်မာပြည်၌ သာသနာရေးဝယ် ပြုပြင်တွယ်တွဲရှိသော်လည်း ထိုမင်းများကဲ့သို့ တမျိုးတမည် ပြောင်းလွှဲပစ်ဘို့ မလိုပါ။ အဆုတ်ဘက် အလျှာဘက်သို့ ငဲ့နေသော သာသနာကို အနည်းငယ် ဥူးလှည့်ပေးလိုက်ရုံမျှဖြင့် အတိုးတက် အတက်တက်သို့ ရှေးရှုလျက် ဖြစ်အံ့ အမျိုးဘာသာ သာသနာကျိုးများ တိုးပွားစေနိုင်ပါလိမ့်မည်။

အမှတ်။ ။ ဤပြုလင့်သော ပြုပြင်မှုများ၌ လက်ရှိ အခြေအနေကို ပြောင်းလွှဲနေဘို့ မဟုတ်ဘဲ အသစ်တည်ထောင်မည့် သာသနာ အရေးအရာများအတွက်သာ ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ “အသစ်တည်ထောင်” ဟု ရာ၌ကား နေရာသစ် အဆောင်အချ်သစ်များလည်း ပါဝင်၊ အကောင်းဖြစ်သော်လည်း စနစ်အသစ်ဖြင့် ပြုပြင်မှုများလည်း ပါဝင်စေလိုပါသည်။

အနာဂတ်ကျောင်းတိုက်များ

ပရိယတ်နှင့်
ပတိပတ်ကျောင်း

ပုဒ္ဓရှင်တော်၏ ဩဝါဒ ပိဋကတော်များကို တာဝန်ယူကြရသော ရဟန်းတော်များ၏ သီတင်းသုံးရာ ကျောင်းတိုက်များသည် ပုဒ္ဓအလိုတော်ကျဖြစ်သော ကျောင်းများကို သင်ယူပို့ချသော ပရိယတ်ကျောင်းတိုက်နှင့် တရားကျင့်သုံးနေသော ပတိပတ် ကျောင်းတိုက်များသာ ဖြစ်စေသင့်ပါသည်။ [သံဃာအနည်းငယ်သာ သီတင်းသုံးရာဌာနကို “ကျောင်း” ဟု ခေါ်၍၊ သံဃာ အင်္ဂါ ၃၀ စသည် စုပေါင်းလျက် သီတင်းသုံးရာ ဌာနကို “ ကျောင်းတိုက် ” ဟု ခေါ်တွင်စေသင့်သည်။] ထိုပရိယတ်ပတိပတ် ၂ မျိုးတွင် တမျိုးမျိုးမျှ ကျကျနန မရှိသော ကျောင်း - ကျောင်းတိုက်များသည် နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာလျှင် အလိုအလျောက် ကွယ်ပျောက်လောက်အောင် အစိုးရနှင့် တာဝန်ဆောင်များက ကြောင့်ကျပျာပါရ စိုက်သင့်ပေသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်
ဘုန်းတော်ကြီးများ

ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သော အရှင်မြတ်တို့သည် သတ်သတ်ကြီး ဝါတော်ကြီး ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် မကျန်းမာဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ချန်ထား၍ ကျန်ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ (အမြဲ ခွဲမ်းခံစားရသော) ပိဏ္ဏပါတိက ဓနတင်ဆောင်များချည်းသာ ဖြစ်စေသင့်၏။ ထိုတရားကျင့်ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း မြို့ရွာနှင့် စပ်သော သုမင်္ဂလ-ဒုင်္ဂေလ ကိစ္စတို့၌ ကြောင့်ကျစိုက်တွယ် မလိုတော့ရကား ဖိုးသူတော် ကပ္ပိယဒကာများမှတစ်ဆင့် ကျောင်းသားသုဇယ် စသည့် ရှိဘွယ်မလိုတော့၊ သို့ရာ

ဥယ် အလွန်ထင်ရှား ကျော်စောသော တရားကျင့် ဆရာတော်များ ၏ ကျောင်းတိုက်များ၌ကား အခါအားလျော်စွာ ဥပါသကာ ဥပါသိကတို့၊ ဆည်းပူးလျက် ရက်ပေါင်းကြာ ငြင်းစွာ နေထိုင်ရာ လည်း ဖြစ်ရလိမ့်မည်။ အလွန် ပုဂံကံကြီးမားသော ထိုတရားကျင့် ဆရာတော်များလည်း ပုဂံကံအလျှင် ပေါများပိုလျှာသာ လာဘ်များကို အနီးအပါး၌ရှိ သော စာသင်တိုက်များအား ချီးမြှင့်ခြင်းဖြင့် ပရိယတ္တိ သာသနာကိုလည်း စောင့်ရှောက်တော် မူနိုင်ကြပေလိမ့်မည်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ဟူသည် ကိစ္စနဲ့လဲ ကောင်းလေဖြစ်၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အားထုတ်လိုသူတို့ မနေထိုင်သော ကျောင်းသည် “မဟာ ဝါသ = ကျောင်းကြီးတိုက်ကြီး၊ နဝါဝါသ = အလုပ်အကိုင် ပြုစရာတွေ များသော ကျောင်းသစ် တိုက်သစ်၊ ဧရာဝါသ = ပြင်စရာများသော ကျောင်းအို၊ ပန္နနီ = လူသွားလူလာလမ်းနှင့် နီးကပ်သော ကျောင်း” ဤသို့ စသည်ဖြင့် တဆယ့်ရှစ်မျိုး ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက်များ၌ ကြီးမားသောကျောင်းကို ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခြင်းသည် ကုသိုလ်ရသော်လည်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ကိုကား နှောက်ရှက်ရာရောက်၏။ ရှင်းပြဉ္စားအံ့။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘုန်းတော်ကြီးသည် တပါးနေလောက်ရုံ ကျောင်းကလေးဖြင့် ရိုးရိုးကုပ်ကုပ်တရားကိုသာ အားထုတ်နေ၏။ ကြည်ညိုလှသော ဒကာ ဒကာမတို့က ကျောင်းကြီး တိုက်ကြီး ဆောင်လုပ်၍ လှူဒါန်းကြ၏။ ထိုဘုန်းကြီးမှာ လက်ညှိုး ပန်းရံညှိုး ဣလီများနှင့် စကားပြောရသဖြင့် တရားအားထုတ်ချိန် နည်းသွား၏။ နဂိုရှိက ရလက်စ သမာဓိလည်း လျော့သွား၏။ လက်သမားစသု

တို့နှင့် စကားမပြောရစေကာမူ သူတို့ကို တွေ့ရ မြင်ကြရသူတို့၏ လုပ်ဆိုင်သံကို ကြားရ၍ သမားမိ ပျက်ရ၏။ ကျောင်းပြီးသည့် အခါ ဦးကား ထိုကျောင်းကြီးကိုပိတ်ရ ဖွင့်ရ တံမြက်လှည်းရ စောင့်ရှောင် ရနှင့် အလုပ်တွေ များလာကာ တရား၏ အနှောက်အရှက်သာ ဖြစ်ရတော့သည်။

မြမြစုရး ဤ ပြခဲ့သော စကားစဉ်အရ ဒကာ ကေမများ၏ ကျောင်းကြီး ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းမှုသည် ကုသိုလ် ရသော်လည်း အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မှာမူ တရားအလုပ် ဆုတ်ယုတ်ချကား ပတ်ပတ်ကို အားပေးရာ မရေခံတော့ဘဲ တနည်းအားဖြင့် ဖျက်ဆီး ရာ ရောက်နေ၏- ဟု သတိပြုကာ အနာဂတ်ကာလ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်း တိုက်များဝယ် ကျောင်းကြီး ဆောက်လှူမည့် အစား ထိုပုဂ္ဂိုလ် တသက်တာမျှ ချမ်းချမ်းသာသာ အားထုတ်နိုင်အောင် ဆွမ်းဆေး နှင့် နေသာထိုင်သာရှိရုံ ကျောင်း စင်္ကြန်ရေကန် ရေတွင်းများကို သာ ကြည်နူးတွယ် ရှိလောက်အောင် တည်ဆောက် လှူဒါန်းသင့် ကြပေသည်။ အချုပ်မှာ—မည်သည့်အလှူဒါနမဆို မိမိကုသိုလ်ရရှိ မှုလေ့ကိုသာမတွေးဘဲ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၌ အသုံးကျ-မကျ အလုပ်ကို အားပေးရာ ရောက် မရောက်ကိုပါ ထည့်သွင်း စဉ်းစားပြီးလျှင် ပရိယတ်ကို ဖြစ်စေ ပတ်ပတ်ကိုဖြစ်စေ အားပေးသော ဒါနကိုသာ ပြုသင့်ကြသည်။ မစဉ်းမစား ဒါနပြုကြလျှင် ပင်ပန်းကြီးစွာ ရှာမှီး၍ ထားသော ပစ္စည်းများ အကျိုး ရသင့်သလောက် မရဘဲ ရှိကြ လိမ့်မည်။

အရှင်နန္ဒိယ
 ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက်
 ပါမိနဝံသ တော၌ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ၊ အရှင်နန္ဒိယ
 အရှင်ကိမ္ဗိလတို့ သီတင်းသုံးတော်မူကြသည်။ ထို
 တောကျောင်း၌ ဘဝိရွက်တို့ဖြင့် မိုး-ကာလသား
 သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းကလေး ၃ ကျောင်း စင်္ကြန်သွားသို့နေရာ
 ၃ ဌာနနှင့်၊ ရေကန်၊ ဆွမ်းစားကျောင်းကလေး ကုဋိဒိမ် စသည်
 မျှသာ ရှိ၏။ ထိုတောကျောင်းသို့ ဗုဒ္ဓရှင်တော် ရောက်တော်မူ
 လာ၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါက “ မိမိတို့သည် ရေနှင့် နို့ ညှော် ရောထား
 သကဲ့သို့ အချင်းချင်း တသတောထည်း ဖြစ်၍ ချစ်ကြည်သော စက္ခု
 ဖြင့် ကြည့်ရှုကာ ညီညွတ် ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ကြရပါကြောင်း”
 အောက်ပါအတိုင်း လျှောက်လေသည်။

“ဤသီတင်းသုံးတော်များနှင့် အတူနေရသော တပည့်တော်မှာ
 အလွန်ကြီးစွာသောလာဘ်ကို ရနေသည်ဟု ယူဆပါသည်။ ရဟန်း
 ဘဝကို ကောင်းသော ရခြင်းဟု ယူဆပါသည်။ သီတင်းသုံးတော်
 ၂ ပါး(အရှင်နန္ဒိယနှင့် အရှင်ကိမ္ဗိလ)တို့ အပေါ်၌ ကိုယ်ဖြင့်ပြုစရာ
 ရှိလျှင် မေတ္တာပါသော ကိုယ်အမှုကိုပြုပါသည်။ နှုတ်ဖြင့် ပြောစရာ
 ရှိလျှင် မေတ္တာပါသော စကားကိုသာ ပြောပါသည်။ စိတ်ဖြင့်
 ကြံစရာရှိလျှင် မေတ္တာစိတ်ကိုသာ ဖြစ်စေပါသည်။ ရှေ့မှာ ဖြစ်စေ
 ကွယ်မှာ ဖြစ်စေ မေတ္တာထားမှုကား မထူးခြားပါ။ မည်သည့်
 ကိစ္စမဆို တပည့်တော်၏ စိတ်အလိုကို ဖယ်ထား၍ သူတို့ ၂ ပါး၏
 စိတ်အလိုကျသာ ဖြစ်စေပါသည်။ တပည့်တော် တို့ ၃ ပါးမှာ နွေ
 ကိုယ်သာ ကွဲပြား၍ စိတ်ထားမှာမူ တစိတ်တလံ ဖြစ်နေပါသည်။
 (၂ ကိုယ့် ဖာစိတ် ဆိုသလို၊ ၃ ကိုယ့် တစိတ် ဖြစ်နေပါသည်။

ဟုလို၊) ဤသို့လျှောက်ထားပြီးနောက် အရှင်နန္ဒိယ အရှင်ကိမ္ဗလတို့ ကလည်း ထိုအတိုင်းပင် ညီညွတ်ပုံကို လျှောက်ကြလေသည်။ ထို့နောက် နေတိုင်ပုံကို လျှောက်ပြန်သည်မှာ—

ဆွမ်းခံပြန်လာသည့် အခါ အလျင်ရောက်သူက ဆွမ်းစားဘို့ နေရာခင်း၊ ခြေဆေးခုံ၊ ခြေဆေးရေ ထား၍ ဆွမ်းပိုသေးလျှင် ထည့်ဘို့ရာခွက်ကို ဆေးထားပါသည်။ သောက်ရေ သုံးရေကိုလည်း ခတ်ထားနှင့်ပါသည်။ ထိုအလျင်ရောက်သူသည် မိမိဆွမ်းမှ ပိုမည် ထင်လျှင် ဆွမ်းပိုထည့်စရာ ခွက်၌ သန့်သန့် ထည့်ပြီးမှ ဆွမ်းစားပါ သည်။ ဆွမ်းစားပြီးနောက် သပိတ်ကို စင်ကြယ်စွာ ဆေးကြော သုတ်သင်ပြီးလျှင် သပိတ်အိပ်၌ ထည့်၍ ယူသွားပါသည်။ နောက် နေ့လယ်သော အရှင်လည်း ထိုအတိုင်း ဘုဉ်းပေးပါသည်။ (ဆွမ်း မလောက်လျှင် အပိုထည့်ထားသော ခွက်မှ ယူ၍၊ ပိုနေလျှင်လည်း ခွက်၌ ထပ်ထည့်၍ ဘုဉ်းပေးပါသည်။) နောက်ဆုံးရောက်သော အရှင်ကား ထိုနည်းအတိုင်း ဘုဉ်းပေးပြီးနောက် နေရာထိုင် စသည် ကို ရုပ်သိမ်း၍ သောက်ရေ သုံးရေအိုးများကို သိမ်းပါသည်။ ဆွမ်း ပိုလျှင် ပုံစံကောင် ကလေးတွေ မရှိသော ရေထည်း၌ ဖြစ်စေ မြက် သစ်ပင် မရှိသော ခြေပြင်၌ဖြစ်စေ သွန်ငြီးမှ ခွက်ကိုဆေး၍ သိမ်း ထားပါသည်။ [သပိတ်၌ ဟင်းပါ ထည့်၍ ပတ္တပိုက် စားသော ကြောင့် ပုဂံငွန်းများ ဆေးစရာ မရှိပြီ။]

အခြားနေရာ၌ သောက်ရေ သုံးရေများ မရှိသည်ကို မြင်လျှင် ရေအိုးကို ရေကန်သို့ သွား၍ ဆေးကြောပြီးမှ ရေထည့်ပါသည်။ ထို့နောက် ဟောင်းထည်း မ နိုင်လျှင် (သပိတ် နှက်မည်) သော

ကြောင့် အဝေးက လှမ်းမခေါ်ဘဲ) မြင်လောက်သော အရပ်တိုင်
 အောင် သွားပြီးမှ (အသံပြုလျှင် အခြားတပါးကြားမည် စိုးသော
 ကြောင့် အသံမပြုဘဲ) လက်ယပ်ခေါ်ခဲ့၍ မူလနေရာသို့ ထိုရေအိုးကို
 ၂ ပါး ရှေ့ယူပါသည်။ ဥပုသ်နေ့များ၌ တရားစကား ဆွေးနွေးကြ
 သည့်ပြင် ၅ ရက်တကြိမ်လည်း တညလုံး တရား ဆွေးနွေးကြ
 ပါသည်။

ဤသို့ လျှောက်ပြီးသည့်အခါ ဗုဒ္ဓရှင်တော်ဘုရားသည် တရား
 စကားကို ဆက်လက်မိန့်တော်မူ၍ ထိုမှတစ်ဆင့် ပါလိလေယျတော
 သို့ ကြွတော်မူလေသည်။ ထိုအရှင် ၃ ပါးသည် ၅ ရက်တကြိမ်ကျ
 တရားဆွေးနွေးမှု ကိစ္စမှတစ်ပါး အခြားကိစ္စများ၌ အချင်းချင်း
 စကား ပြောခွင့်လည်း မရှိကြ-ပြောလည်း မပြောကြ၊ တကဲ့သို့ ကိုယ့်
 တရားနှင့် ကိုယ်သာ သီတင်းသုံးတော် မူကြသည်။ ထိုအရှင်များ
 သီတင်းသုံးပုံသည် ကောကျောင်း ဘုန်းကြီးများ နည်းယူဘွယ်
 ကောင်းပါပေသည်။ ဤနည်းအတိုင်းသာ သီတင်းသုံးတော်မူကြ
 ပါမူ (၃ ပါးမက) ၃၀ လောကီ အတူနေကြသော်လည်း တိတ်ဆိတ်
 ခြေ၍ စိတ်ချမ်းသာဘွယ် ကောင်းသော တောရကျောင်းတိုက်ကြီး
 သာ ဖြစ်ဘွယ်ရှိပါသည်။

စာသင်
 ကျောင်းတိုက်များ အိမ်ခြေ နှစ်ရာ သုံးရာရှိကြသော ရွာကြီးနှင့်မြို့
 ကလေးများ၌ အစိတ်သုံးဆယ်အောင် မနည်း
 ဘော သံဃာအများ သီတင်းသုံးရာ စာသင်
 တိုက်များ တကိုက်ကျစီ တည်ရှိကြစေသင့်သည်။ အတော်အတန်
 ကြီးသော မြို့များ ၂ တိုက်လောက်ရှိစေကာမူ ငွေတော်မူလိမ့်မည်။

မန္တလေး ရန်ကုန် ကျောင်းတိုက်များကား အနာဂတ်ကာလ၌ အထက်တန်းစာသင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သာနေထိုင်ရာဖြစ်၍ ပါဠိတက္ကသိုလ် အဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိစေသင့်၏။ စာသင်တိုက်များတည်ရာ မဟုတ်သော ရွာငယ်များကား ရပ်ရွာ၏ သုဇင်္ဂလ(အလှူအဒါန်း)ဒုဇင်္ဂလ(အသုဘ)ကိစ္စတို့ကို ရွက်ဆောင်ဘို့ရာနှင့် ရွာသားသူငယ်တို့အား မူလတန်းပညာ သင်ပြဘို့ရာ ရွာစာသင်ကျောင်း တကျောင်းသာ ရှိစေသင့်သည်။ ထို စာသင်တိုက်- စာသင်ကျောင်းများမှ တပါး တည်ရှိနေ သာ ကျောင်းတိုက်များကား တရားကျင့်ရာ ဌာန ကျောင်းတိုက်များသာ ဖြစ်စေသင့်၏။ ဤ ပြခဲသောစကားအရ ကျောင်းတိုက် အမျိုးအစားများကား— “၁-တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်, ၂-မြို့ရွာ စာသင်တိုက်, ၃-ရွာငယ် မူလတန်းကျောင်း, ၄-တရားကျင့်ကျောင်း” ဟု ၄ မျိုး ၄ စား ရှိသင့်ကြောင်းကို ပြသည်။ [မြို့ရွာ စာသင်တိုက်များ၌ ပဌမတန်း, ဒုတိယတန်း, တတိယတန်း စာသင်တိုက် ဟု ၃ မျိုး ခွဲထားသင့်၏။ ထိုသို့ ခွဲခြားရာ၌ အုပ်ချုပ်သော အရာမတင်တို့၏ စာပေ အရည်အခြား မူလိုက်၍ ခွဲခြားသင့်၏။ အနည်း အနာမလိုက်၍ ခွဲခြားလျှင် သံသရာများပူကိုသာ တရားကြီးကြီးဖြင့် ချင့်အရာမရော ကျောက် အရာ မချင့်ကောကြော ခင်ပင် အုပ်ချုပ်မှု မရှိစေနိုင် ရှိသင့်သည်။]

ကျောင်း များခြင်း အကျိုး “ဘုရား ဆရာ ဖွင့်နေလျှင် သူ့ဘုရား ငါ့ဘုရား ဟု အမျိုးအမျိုး စိတ်ထားသဖြင့် အရာမရ ချင့်ကောကြော ခင်ပင် အုပ်ချုပ်မှု မရှိစေနိုင် ရှိ၏” ဟု ကျင်းစာတို့၌ဆို၏။ ထိုအတူ တရားလျှာ စာသင် ကျောင်း-စာသင်တိုက် ၂၄၁၃ ခုလည်း သူ့ကျောင်း၊ ကျောင်းဟု ရွာသူရွာသား

စိတ်ဝမ်းကွဲပြားရုံမက အချင်းချင်း ပဋိပက္ခဖြစ်၍ ရုံးရောက်သော အမှုတွေ ယခုနက်မြင် များလှပေသည်။ ထို့ကြောင့် တမြို့ တရွာ ထည်း၍ စာသင်ကျောင်းတိုက် ၂ ကျောင်း ၂ တိုက် မလိုလားအပ်ပေ။ သို့ရာတွင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းတိုက်လည်း သီးခြားရှိပါးမည် ဖြစ်၍ ကျင့်လိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ကမ္မဋ္ဌာန်းတိုက်၌ စုံပေါင်းသီတင်း သုံးကြ၍ စာသင်လိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များကား စာသင်တိုက်မှာသာ တစုတဝေးထည်း နေသင့်ကြပေသည်။ သို့မှ ဆောက်ပုံလှူဒါန်းရေး ၌ လွယ်ကူမည်ပြင် အလှူရှင်များလည်း သံဃာအားလုံးကို တစု တရုံးထည်း လှူကြရသဖြင့် ကုသိုလ်များများ ရကြပေလိမ့်မည်။

ကျေးရွာတို့၌ စာသင်တိုက် မရှိဖြစ်
 ထိုထိုရွာ၌ ရှိကြသော စာသင်သား အရွယ် ရှင်ငယ် ရဟန်းငယ်တို့သည် မိမိတို့၏ ရပ်ရွာ အနီးအပါး၌ စာသင်တိုက် မရှိခြင်းကြောင့် ငယ်ရွယ်စဉ်က စည်းလမ်းတကျ စာမသင်ကြရဘဲ အသက်ကြီးမှ (ရဟန်းဖြစ်မှ) မြို့စာသင်တိုက်သို့ ရောက်လာတတ်ကြ၏။ ထိုသို့တို့ သည် ဉာဏ်အရည်အခြင်း ဘယ်လောက်ရှိ သော်လည်း ထိပ်တန်း ရောအောင် မတတ်မြေ နိုင်ကြတော့ချေ။ ထိုသို့ကြီးရင့်မှ စာသင်ရ သဖြင့်လည်း စာသင်မှု၌ စိတ်မပါလှဘဲ ပျင်းရိလျှင် လာညီပတ်ချင် စိတ်သားများလျက် သွားလာလည်ပတ်ကာ မြို့ရွာ အတွင်း၌ ကြည် ညိုဘွယ်ရာတွေ ပာဖြစ်တော့၏။ ကိုရင်တုန်းက စာသင်လွက်ကြသူတို့ မှာလည်း ဆရာမိဘတို့နှင့် ဝေးကွာနေသည့်အတွက် ကျန်းမာရေး ကိုယ်ကျင့်ပျက်ရေးမှ စ၍ ကြောင့်ကြစိရိခိဘွယ် များလှ၏။ အမှန် မှာလည်း ကျန်းမာရေး ရှိလွှင်းသူက ကိုယ်ကျင့်ပျက်သူ များလှ တော့၏။

ရှုံးပြဉ္စးအံ့—မိဘနှင့်ဝေးကွာနေ၍ မြို့တိုက်များသို့ စာသင် ထွက်သာသူတိုင်း ငွေမပံ့လျှင်(ယခုအခါ)မပြီးနိုင်သေးလဲ ဖြစ်နေ တော့၏။ ငွေကို ခံယူသည်က စ၍ ဝိနည်းတော်အရ နိဿဂ္ဂိယ ပါစိတ် အာပတ်သင့်၏။ ငွေကို ကိုင်တိုင်းကိုင်တိုင်း ဒုက္ခိဒ္ဓိအာပတ် အပြည့်အကြွပ် ထပ်နေပြန်၏။ ထိုငွေဖြင့် ဝယ်ခြင်း စားသောက် သုံးစွဲသမျှ စားဘွယ် သုံးဘွယ်တွေလည်း နိဿဂ္ဂိယ ပစ္စည်းဖြစ်၍ မစွန့်ပစ်သမျှ နိဿဂ္ဂိယအာပတ်နှင့် စားတိုင်း သုံးတိုင်း ဒုက္ခိဒ္ဓိ အာပတ်တွေ မရေမတွက်နိုင်အောင် ဖြစ်နေ၏။ ထို ပစ္စည်းကို အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ သုံးစွဲလျှင်လည်း ထိုအတိုင်းပင် အာပတ်သင့်ကြ ရ၏။ ဤသို့လျှင် မိဘနှင့် ဝေးကွာနေသော မြို့စာသင်တိုက်များ ဝယ် ငွေမပံ့လျှင် မပြီးနိုင်ကြသောကြောင့် အာပတ်အပြစ်တွေ မရေမတွက်နိုင်အောင် များလှတော့၏။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ တရား တော်ကို သင်ယူနေကြပါသော်လည်း ဗုဒ္ဓရှင်တော် တားမြစ်ထား သော အပြစ်တွေကို နေ့ရှိသမျှ ကျူးလွန်နေရပါလျှင် အဘယ်မှာ မူဒ္ဓ နလိုတော် ကျပါတော့မည်နည်း။

ထိုကဲ့သို့ အပြစ်များကို ကျူးလွန်လာခဲ့ရသော စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ် သည် အဘယ်မှာ သာသနာ၌ တရားနှင့် ပျော်ပိုက်နိုင် တော့မည် နည်း။ ဟနည်းအားဖြင့် စဉ်းစားရသော် - သုဆရာဖြစ်သည့် အခါ လည်း တပည့်ပရိသတ်များကိုတော်သလိုသာ အုပ်ချုပ်တော့မည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် မြို့မာနိုင်ငံ သာသနာသည် အဘယ်မှာ ကိုယ်ကျင့် ဘက်က တိုးတက်နိုင်တော့မည်နည်း။ လျော်ငေး နစ်ရသော လှေ သဘွယ် မြုပ်ကွယ်၍ အချက်သာ များတော့မည် မဟုတ်ပါလော့။ အုပ်ချုပ်သော ဓာတုတော်တို့လည်း ထိုအပြစ်ကို မြင်တော်မူကြပေ

သည်။ သို့သော် မိမိကိုယ်တိုင်က ဆွမ်းမကျွေးနိုင်သော တပည့်ကလေးတွေကို “ငွေနှင့်ဝယ်၍ မစားကြနှင့်၊ အငတ်နေကြ”ဟု ဆိုရက်ကြမည်လော။ ထိုသို့ မဆိုရက်သဖြင့် အောင့်သက်သက် ကြည့်နေကြရသည်။ ထို့ကြောင့် စာသင်တိုက်များကို မိမိတို့ရပ်ရွာ အနီးအပါး၌ မရှိ- ရှိအောင် အနာဂတ် ကာလ၌ ကေနံကြီးစား ကြမှသာ ငွေမပါဘဲ စာသင်နည်းဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စွာ စာသင် နိုင်ကြပေလိမ့်မည်။

ကျေးရွာတို့၌
စာသင်တိုက် ရှိကျိုး

မိမိတို့၏ ရွာကြီးမှာ (သို့မဟုတ် ရွာ၏ အနီးမှာ) စာသင်တိုက်ရှိလျှင် ဆွဲသုံးလေးနှစ်သား အရွယ် မူလတန်းအောင်ပြီး၍ ၁၅ နှစ်သား အရွယ်မှာ စာသင်တိုက်၌ စာသင်နိုင်၏။ ၂၀ တွဲ မြေ ရေ တူမျှသော ကြောင့် ကျန်းမာရေး၌လည်း မစိုးရိမ်ချေ။ အကယ်၍ မကျန်းမာပြန်လျှင် ချက်ခြင်း ဆရာမိဘ ရေခံလာနိုင်၏။ ရပ်ရွာနယ်ပါယ် တနယ်လုံးမှ စာသင်တိုက် တတိုက်သာ ရှိသဖြင့် စားရေးသောက်တာ ပြည့်စုံနိုင်ရကား ငွေမပါဘဲ စာသင်နိုင်၏။ သို့ဖြစ်လျှင် ငွေနှင့် စပ်သော အပြစ် အရပ်ရပ်ကင်း၍ သန့်ရှင်းလေပြီ။ “မည်သူ့သား၊ မည်သည့်ဆရာ့ တပည့်”ဟု အချင်းချင်း သိကြပြီးဖြစ်၍ ဟော့ရမ်းသော သွမ်းမှုလည်း (ပွဲကြည့်မှု၊ အိမ်လယ်မှု စသည်လည်း) မရှိနိုင်ဟော့ပြီ။ မျက်မြင် အားဖြင့် ရွာကြီးစာသင်တိုက် မြို့ငယ် စာသင်တိုက်များ၌ အုပ်ချုပ်၍ လွယ်ကူသည်ကို တွေ့ရပေ၏။ ထို စာသင်တိုက် သံဃာများလည်း အချိုးကျကျ သီတင်းသုံးကြသည်သာ များ၏။ [သို့သို့ အချိုးကျကျနေထိုင်၍ စာသင်လာခဲ့သူ စာတတ်လျှင် မိမိ ပရိသတ်တို့ကိုလည်း အချိုးကျအောင် ပြုပြင်လိုသော မျိုးစေ့

ဓာတ်ခံပါလာတတ်ကြ၏။ ယခုခေတ် အအုပ်အချုပ်ကောင်းသော ဆရာတော်များသည် ထိုဓာတ်ခံ ပါလာသော ဆရာကောင်း၏ တပည့်များချည်းသာတည်း။ ကျမ်းစာများ၌ “ရှင်သာမဏေ စ၍ ပြုခြင်းသည် ပဋိသန္ဓေနေခြင်းနှင့်တူ၏၊ အဆုံးအမ မကောင်းသော ကျောင်း၌ နေမိခြင်းသည် မကောင်းသော အမျိုး၌ ပဋိသန္ဓေ နေမိခြင်းနှင့် တူ၍ အဆုံးအမ ကောင်းသော ကျောင်း၌ နေထိုင်မိခြင်းကား အမျိုးကောင်း၌ ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်းနှင့် တူ၏ ” ဟု မိန့်သည်။

ပိဋက ပါဠိအဋ္ဌကထာ ကျမ်းစာအရပ်ရပ်သည် ဉာဏ်မှန်မှန် ရှိသူ စနစ်တကျ မပျက် မကွက်သင်ရမည် ဆိုလျှင် ဆယ်နှစ်လောက် သင်က လုံလုံ လောက်လောက် အထမြောက်၏။ သို့ဖြစ်လျှင် တဆယ့်ငါးနှစ်သား အရွယ်မှ၍ သင်ခဲ့သူသည် နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်သား အရွယ်မှာ ထယ်ထယ်ဝါဝါ စာချနိုင်ပေပြီ။ သူသည် သတ္တတ အင်္ဂလိပ် ဟိန္ဒူစသော ဘာသာနဲ့ရကို သင်လိုလျှင် နောက်ထပ် ၅ နှစ် သင်နိုင်သေး၏။ ပါဠိတက္ကသိုလ်မှာ တချိန်၌ ပိဋကကို ပို့ချ၍ တချိန်၌ ဘာသာနဲ့ရသင်နေ ပါလျှင် ၃၅ နှစ် အရွယ်မှာ မြန်မာ ပြည်တွင် မကဘဲ ကမ္ဘာကို ခြေလှမ်းနိုင်ဘွယ်ရှိ၏။ ထိုအတိုင်းသာ ဩစတြေးလီးယား၊ အနာဂတ် ကာလ၌ သားမယားမရှိဘဲ ပြည့်စုံစွာ စစ်စစ်ဖြင့် သိလ သိက္ခာပြည့်ဝ၍ ပညာရှင်မှီးကြသော မြန်မာ ရဟန်းတော်များသည် (ယခုအခါ သာသနာတော်ကို အထင်သေးနေသော လူတစု၏) အဖူးအမြေ ကို ခံကြရပါလိမ့်မည်။

ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်
ကျောင်းတိုက်

မိမိ ဘာရ မဟာရာဇာသည် သောတာပန်
ဖြစ်ပြီးနောက် ဗုဒ္ဓနှင့် သံဃာတော်များ
သီတင်းသုံးသို့ရာ ကျောင်းတိုက် နေရာကို

စဉ်းစားသည်မှာ — “ မြို့ (ရွာ) နှင့် မဝေးလွန်း၊ မနီးလွန်း၊
သွားလမ်း၊ လာလမ်းကောင်း၊ ဘုရားဖူးလို တရားနာလို သူတို့
သွားသို့လည်း လွယ်ကူ၊ နေအခါ၌ လူများနှင့် ရေငြိမ်းခြင်း မရှိ၊
ညီညွတ်အေးမြ (ရွာ) ထည်းမှ ဆုညံသံရှိလည်း မကြားရ၊ လူတို့
မြတ်သန်း သွားလာခြင်းလည်း မရှိ၊ (လူတို့ တိုင်ပင်စရာ ရှိလျှင်)
တိုးတိုး၊ တိတ်တိတ် တိုင်ပင်နိုင် လောက်အောင် လူသူတို့မှလည်း
ကင်းရှင်း၊ ရဟန်းတော်များ အဓမ္မဌာန်းဘဝနာ စီးဖြန်းကာဖြင့်
ကင်းအောင်းရာလည်း ကောင်းသော နေရာသည် အဘယ်မှာ
ရှိပါလိမ့်မည်နည်း” ဟု စဉ်းစားသည့်အခါ ထိုဂုဏ်အင်္ဂါတို့နှင့်
ပြည့်စုံသော ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်ကို တွေ့ရ၍ ထိုဥယျာဉ်ကို လှူဒါန်း
လေတော့သည်။ အနာသဝိဏ္ဏသေဋ္ဌေး ကျောင်းတိုက်နေရာရှာစဉ်
ကလည်း ထိုနေရာမျိုးကိုပင် ရွေးချယ်၍ ဇေတမင်းသား၏ ဥယျာဉ်
ကို တွေ့ရသဖြင့် မစောဝန်တိုက် တည်ဆောက် လှူဒါန်းလေသည်။
ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ လက်ထက်တော်က ကျောင်းတိုက်ကြီး
များသည် မြို့နှင့်ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာတည်ရှိကြသည်ကို တွေ့ရပေသည်။
မင်းတုန်းမင်းသား လက်ထက်က ကျောင်းတိုက်ကြီး များသည်
မြို့၏ အရှေ့ဘက်၌ (တချို့ မြေခံဘက်ယွန်းယွန်း မန္တလေးတောင်
တဝိုက်၌) တည်ရှိကြသည်မှာ မြို့နှင့် ပဏာရလှပေ၏။ နောက်မှ
“ ဆွမ်းခံ၍ လွယ်ကူအောင် ” ဟု သဘောထား၍ တဖြေးဖြေး မြို့
အနောက်ဘက်သို့ရင်း မြို့တောင်ဘက်သို့ရင်း၊ ကျောင်းတိုက်များ

ရွှေ့ပြောင်း ကာ မြို့နှင့်နီးကပ် ဆက်စပ်လာကြဟန် တူသည်။
 [ရွှေ့ကျင် ဆရာတော်ကြီးက တပည့်ရင်း ဖြစ်သော မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ
 ဆရာတော်အား “အရှေ့ ဝိသုဒ္ဓါရုံတိုက်သည် လူနေအိမ်များနှင့်
 နီးကပ်၍ မန္တလေးတောင်၏ မြောက်ဘက်၌ တေးကျကျ တည်ရှိ
 သော ရွှေ့ကျင်တိုက်လေ မကောင်း” ဟုမိန့်တော်မူဘူးပါသတဲ့။]

မြင်းမူနယ်၌ “ငကင်း၊ မင်းရွာ” ရှိ၏။ ငကင်းရွာ၌
 ငကင်းရွာ စာသင်တိုက် ရှေးကသံဃာငါးဆယ်ကျော်-ရှစ်ဆယ်မျှ သီတင်း
 သုံးရာ စာသင်တိုက် ရှိခဲ့ဘူး၏။ ထိုစာသင်တိုက်၌
 ကျေးဇူးတော်ရှင်(ယခု မြောင်းမြမြို့ပဇ္ဇေးတစ်ရံတိုက်) ဆရာတော်
 သီတင်းသုံးခဲ့ဘူး၏။ ရွာကားအိမ်ခြေများများရှိပုံ မရှိ။ စာသင်တိုက်
 ဆရာတော်သည် ထိုရွာဇာတိပင် ဖြစ်၍၊ စာသင်ချိန်က “နောင်ခါ
 စာသင်တိုက်ဟည်အံ့” ဟု ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဝင်းကွဲညီနောင် ၃ ပါး
 တို့(တပေါင်းက ဝိနည်း၊ တပေါင်းက အဘိဓမ္မာ၊ တပေါင်းက သုတ္တန်ကို)
 တာဝန်ယူ၍ သင်ယူတော်မူကြသတည်း။ စာသင်ပြီးနောက် စာသင်
 တိုက် တည်ထောင်တော်မူ၍ လေသည်။ “ရွာဘုရား ရွာသား
 ရေခဲသေ” ဟု ဆိုရိုးရှိသော်လည်း ထို ဆရာတော်ဘုရားချင်း ဟိုကင်း
 ရွာသားတို့က အပွန်ရှိသေကြ၏။ စာသင်တိုက်အတွက် အားတက
 သပေယျကြ၏။ တပေါင်းပေါ်ချီန၌ တပင်းစီ၊ တင်းစီ တက်အားသမျှ
 စုံ၍၊ နှမ်းပွဲ ပေါ်ချီန၌လည်း တပြည်စီ တခွဲစီ သေည်စုံ၍ ဆရာ
 တော်၏ နောင်တော်ကြီးထံ အပ်နှံကြ၏။ ထိုတပေါင်းနှမ်းများကို ဆန်
 ဝပ်ချိန် ဆီပွပ်ချိန်၌ တိုက်သလို တာဝန်ယူ၍သတည်း။ ပျိုရွာသား
 အားဖြင့် ထိုသံဃာတော်များ၏ နှုတ်ဆွမ်းအတွက် သေသံဃာ
 လုံး သက်သေတကွ၏။ ရန်ကုန်တိုက်လည်း ဘေးချင်း အနီးကပ်

တာဝန်ယူကြသေး၏။ ရွာနှင့် သံဃာမမျှအောင် ရှိသော်လည်း ဝန်မလေးကြပေ။ ထိုစာသင်တိုက်၌ ပိုက်ဆံကိုင်၍ ဝယ်စားရခြင်း- ပွဲလမ်းသဘင်ကြည့်ရှုခြင်း စသော အပြစ်များမှ ကင်းရှင်း၍ သံဃာ တော်များလည်း ငြိမ်သက်ပျော်ရွှင်စွာ ကျမ်းစာကို သင်ယူကြရ ပေသည်။

ရပ်သူ ရွာသားတို့ ဘာသာရေး၌ ယဉ်ကျေးကြောင်းလည်း အရပ်ရပ်၌ နှံ့စပ်ကျော်ကြားလေ၏။ ဝိနည်းဘက်က တာဝန်ယူ သော ဆရာတော်သည် သက်တော်လေးရှိ ရှည်၏။ ကြီးရင့်ဖောက်မူ သည့်အခါ စာသင်တိုက်မှ မလှမ်းမကမ်း၌ ဗောဓိပင်စိုက်၍ တော ကျောင်းကလေးတည်ကာ ထို တောကျောင်း၌ မကြာခဏ ကြွ၍ သီတင်းသုံးတော်မူသည် (ဤစာရေးသော ဘုန်းကြီးကိုယ်တိုင်ပင်) ထိုဆရာတော်ကို ဖူးလိုက်ရဘူး၏။ ဘုန်းကြီးတသက်တာ၌ အကြည် ညိုဆုံး ဆရာတော်တို့တွင် တပါး အပါအဝင် ပါပေတည်း။ ထို စာသင်တိုက်မှ စာတတ်ဝိနည်းမိရ် အတော်များများ ထွန်းကားခဲ့ သော်လည်း ယခုအချိန်မှာမူ ထို စာသင်တိုက် မထင်ရှားတော့ချေ။ ဝမ်းနည်းဘွယ် ကောင်းလေစွ၊ ဤ အကြောင်းအရာများဖြင့် တော ရွာ၌ စာသင်တိုက်ကောင်း ဖြစ်နိုင်ကြောင်း၊ ဝိနည်း အပေါက် အကြား နည်းပါးသဖြင့် အကျင့်စရဏပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်ကောင်း များ ထွန်းကားနိုင်ကြောင်းကို ပြလိုပါသည်။

စာသင်တိုက်
ကျောင်းဆောက်မှု
ကျောင်းဆောက်မှုနှင့် ဆက်စပ်၍လည်း စဉ်းစား ထိုက်သော အချက်တွေများလှချေ၏။ စာသင်တိုက်ဟူသမျှ ၌ အသစ် တည်ရတော့မည် ဖြစ်လျှင် ကံကြီး ဤကယ်ပြီဆိုရန် သိပ်လည်း ဖြစ်နိုင် ၊ စာချေးကျောင်းလည်း ဖြစ်နိုင်

ဘုရားဆင်းတုတော် သီတင်းသုံး၍ ဘုရားဝတ်ပြုကြဘို့ရာ ဘုရား
ကျောင်းလည်းဖြစ်နိုင်၊ ကာလအားလျော်စွာ စည်းဝေးဟောပြော
ဘို့ရာ ဓမ္မာရုံလည်း ဖြစ်နိုင်သော အလည်ကျောင်းကြီးတကျောင်း
(မြို့ရွာဒေသ လိုက်၍) ခပ်ကောင်းကောင်းဖြစ်ရန် လိုပေသည်။ ထို
ကျောင်းကြီးကို ပစ္စည်းတတ်နိုင်သူ တဥျှီးတယောံ တဆွေတမျိုးက
ဓ - တည်၍ မြို့ရွာက ဝိုင်းဝန်းကြပြီးလျှင် တမြို့လုံး တရွာလုံးနှင့်
ဆိုင်သော ကျောင်းကြီးဖြစ်မှသာ ရပ်သူရွာသားတို့ သာ၍ညီညွတ်
တွယ်ရှိ၏။ ထို့နောက် သံဃာများ နေထိုင်ဘို့ရာ (စာချဘုန်းကြီး
များနှင့် စာသင်သားများ အဖွဲ့) ၂ ပါးနေ ၃ ပါးနေ မိုဃ်းလုံ
လေလုံ ခပ်ကြမ်းကြမ်း ကျောင်းကလေးတွေနှင့် ဆွမ်းစားကျောင်း
များကို၎င်း၊ သံဃာအဖွဲ့များလျှင် စာချဘို့ နေရာများကို၎င်း၊
အစီအစဉ်ကျကျနှင့် သပ်သပ်ယပ်ယပ် တည်ဆောက်သင့်ကြပေသည်။
အနီးအပါး ကျောင်းဟောင်း ကျောင်းပျက် - ဇရပ်ပျက် များကို
လည်း “ ဝိနည်းတော်နှင့် မဆန့်ကျင်သော ကျောင်း ဇရပ် ” ဟု
စိတ်ချရလျှင် ရှေ့ပြောင်းဆောက်သင့်၏။ နဂိုရကဝိနည်းတော်နှင့်
အပ်စပ်ပုံမရသော ကျောင်းများကို ဂူလစပ်ဆိုင်သော ဆွေမျိုး
များက သူတို့ပိုင် ပစ္စည်းဟု သာမောတား၍ သယ်ယူရှေ့ပြောင်း
လှူလှင်လည်း အပ်တော့သည်သာ။ ထိုသို့ ကျောင်းဆောက်ပြီးနောက်
စားရေးသောက်စာအကျက်ကို ပေါ့ပင်အားဖြင့် ရပ်ရွာ ပြို့နယ်ကို
အားကား ပုလိပ်မင်း၊ ပုလိပ်မင်းနှင့် ဆိုင်ရာ ကျောင်းတိုက် စား၏
စည်းကမ်း ဥပဒေတို့လည်း သီးခြားရေးသားသင့်၏။]

အားလုံးသော ကျောင်းထိုင်-တိုက်အုပ်ဆရာတော်
 အုပ်ချုပ်သော ပုဂ္ဂိုလ် များသည် မိမိတပေါ် ကောင်းကျိုးထက် အများ
 ကောင်းကျိုးကိုရှေ့ရှုသောစိတ်ဖြင့် တပည့်ပရိသတ်
 ရပ်ရွာဒကာ ဒကာမတို့ကို အမြဲညွှတ်တတ် ရှိသင့်၏။ သူတို့၏
 တိုးပွားကြောင်း နည်းလမ်းကိုသာ ပြုကျင့်နေထိုင်သင့်၏။ ဝိနည်း
 တော်လာ “ ကျောင်းထိုင် အင်္ဂါ ” ခေါ် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ ဖြစ်သိုက်
 သော ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်များချည်း ဖြစ်စေသင့်
 သည်။ [ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ ဂုဏ်အင်္ဂါကို ရှေး၌ ပြခဲ့ပြီ။] ထို့ပြင်
 ရွာကျောင်းကို အုပ်ချုပ်သော ဘုန်းတော်ကြီးသည် အနည်းဆုံး
 မူလတန်းနှင့် ညီမျှသော သင်ခန်းစာများကို ပို့ချနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်
 ဖြစ်စေသင့်သည်။ ကျောင်းတိုက်ကို အုပ်ချုပ်ကြသော ဆရာတော်
 များကား သတ်မှတ်ထားသော အဆင့်အတန်းကို နိုင်နင်းစွာ ပို့ချ
 နိုင်သော ဆရာတော်များချည်း ဖြစ်စေသင့်သည်။ [မူလတန်း
 ကျောင်း၌ မိန်းကလေးများကို လက်မခံရ။ မိန်းကလေးများနှင့်
 အချို့ယောက်ျားကလေးများ အတွက်ကား လူဝတ်ကြောင်များ၏
 စာသင်ကျောင်း ရှိပေလိမ့်မည်။ ထို စာသင်ကျောင်း များလည်း
 (ရွာငယ်များအတွက် အနီးအပါး ၂ ရာ ၃ ရာ ပေါင်းစပ်၍) မရှိ-
 ရှိအောင်တည်ဆောက်ပြီးလျှင် စာသင်ချိန် ကလေးဟူသမျှ စာသင်
 ကျောင်း၌ မသင်မီ နေရာ အစိုးရတပည့်တံသင့်သည်။ ထို့ကြောင့်
 စာသင်တိုက် မှုးရှိရာ ရွာတို့၌ မူလတန်းအတွက် စာသင်တိုက်က
 တာဝန်ယူဖွယ် မလို။]

ဂေါပကအဖွဲ့ ကြီးသည်ဖြစ်စေ ငယ်သည်ဖြစ်စေ ကျောင်းတိုက်
 တိုင်း၏ ဂေါပက အဖွဲ့ရှိစေသင့်၏။ ထို ဂေါပက
 အဖွဲ့များကား ကျောင်းဒကာ ကျောင်းအမ စသူတို့၏ ဆိုင်ရာနှင့်
 ရွာလူကြီးများအပြင် ထိုကျောင်းအတွက် အထူးကြောင့်ကြ စိုက်နေ
 သော လူကောင်းများ ဖြစ်စေသင့်၏။ ထိုဂေါပက အဖွဲ့၏ တာဝန်
 မှာ အလှူဒါနရသမျှ ခို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်၍ ကျောင်း၌ လိုသမျှ
 ကိုသာ တဖြေးဖြေးလှူရန်ဖြစ်၏။ ဂေါပကအဖွဲ့ဝင်တို့ ထိန်းသိမ်းရ
 မည့် ပစ္စည်းမှာ ဆွမ်းအတွက် ဆေးအတွက် (သင်္ကန်းလိုလျှင်
 သင်္ကန်း အတွက်) စာအုပ် ခဲတန် စသည်တို့ အတွက် ရည်မှန်း၍
 ကျောင်းနာကမ္မ အဖြစ်ဖြင့် လှူဒါန်းထားသော ရှင်ပြု စသည်မှ
 ရအပ်သော ပစ္စည်းများနှင့် အစိုးရကထောက် ပံ့ပိုးသော ပစ္စည်းများ
 သာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ထိုဂေါပကအဖွဲ့ဝင်တို့၏ အထူးလိုလားအပ်
 သော အရည်အခြင်းမှာ သာသနာကို စောင့်ရှောက်လိုသော စိတ်နှင့်
 ဝိနည်းတော်ကို အတော်များများ နားလည်ထားခြင်းတည်း။
 [ဂေါပကအဖွဲ့၏ တာဝန်များကိုလည်း စည်းမျဉ်းထား၍ သီးခြား
 စီစဉ်သင့်ပေသည်။]

ဝါနပစ္စည်း သီးခြားဆည်းပူးသော ရှင်ပြု သွီးခပ်လာစသော ကိစ္စတို့၌ ဘာသာ
 ရေး အရ ဝါနမှုများ ပြုလေ့ရှိကြရာ အနာဂတ်
 ကာလဝယ် ကျောင်းတိုက်များ၌ အမှန်လိုအပ်
 သော ပစ္စည်းများကိုသာ လှူသင့်၏။ ဥပမာ - သံဃာများ၌
 ဆွမ်းရှားပေါ်နေလျှင် ဆွမ်းဆန် စသည်ကိုသာ ဂေါပကအဖွဲ့ထံ
 အပ်နှံ၍ သံဃာတော် များအား ပင့်ဖိတ် လှူဒါန်းသင့်၏။ ဝိနည်း
 နားလည်သော ဂေါပကအဖွဲ့ကား နာကမ္မအား လှူဒါန်းအပ်

သော ငွေကိုပင် ဝိနည်းတော်နှင့် လျော်ညီအောင် စီစဉ်၍ လှူဒါန်း
 တတ်ပီလိမ့်မည်။ [နဝ = အသစ် + ကမ္မ = အလုပ်၊ ကျောင်းတိုက်၌
 အသစ်အသစ် ပြုလုပ်ဘွယ် အလုပ်ကို “နဝကမ္မ”ဟု ခေါ်၏။ ထို
 အလုပ်များ၌ ကုန်ကျသုံးစွဲဘို့ရန် လှူဒါန်းခြင်းကို “နဝကမ္မအား
 လှူဒါန်းခြင်း”ဟု ခေါ်၏။ ထိုသို့ လှူရာ၌ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျှ မပိုင်၊
 သို့မသက် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ သက်ဆိုင်ရာ အလုပ်၌ကား ထို၊ ငွေဖြင့်
 ကပ္ပိယ ဒါသကာများက သုံးစွဲနိုင်သည်။] တရံတခါ ကျောင်းဒကာ
 ကျောင်းအမ စသုတို့က ဝတ္ထုကြံ (ယခုကာလ၌ ဝတ္ထုကဟု ခေါ်
 သည်။) အဖြစ်ဖြင့် လယ်ယာများကိုလည်း ကျောင်းအားလှူတတ်၏။
 ထိုဝတ္ထုကံ လယ်ယာ စသည်ကိုလည်း ဝေါဟာ အဖွဲ့ကပင် စီစဉ်
 ပေးရလိမ့်မည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တပါးအား ဖြစ်စေ တိုက်သံဃာများအား
 ဖြစ်စေ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ငွေကို၎င်း လယ်ယာကို၎င်း တိုက်ရိုက်
 မလှူတောင်း။

စာသင်စည်းကမ်း မူလတန်း ကျောင်းများမှ စ၍ တက္ကသိုလ်
 ကျောင်းများအထိ စာသင်နည်းစည်းကမ်း
 ရှိသင့်၏။ (ကျမ်းစာ အသုံးအနှုန်းချင်း ကွဲလွဲစေကာမူ) အတန်း
 လားပွဲချင်းမှာ တမျိုးဟောင်းထည်းဖြစ်စေသင့်၏။ ဥပမာ— သဒ္ဒါ
 မျာကရုဏ်းကို လေ့လာကြရာ၌ ကျောင်းတိုက် အချို့က ဗာလာ
 ဥတာရ၊ အချို့က ကစ္ဆည်းသဒ္ဒါကြီး၊ အချို့က ရူပသိဒ္ဓိ၊ အချို့က
 မောဂ္ဂလ္လာန် ဟု အမျိုးမျိုး လေ့လာကြသော်လည်း ပဒေသာလာ
 စဉ်တတ်ခြင်း ရှင်အကျဉ်း တွက်တတ်ခြင်း သဒ္ဒါနည်းအရ ပါဠိ
 ဝေါဟာကို ရှင်းလင်းနိုင်ခြင်း အားဖြင့် အရည်အခြင်း တူမျှပုံမှာ
 တူမခြားနား ဖြစ်စေသင့်၏။ ထို့ကြောင့် အတန်း စာမေးပွဲများ၌

ဆိုင်ရာသုတ်-သုတ်နက်ရံခြင်း-မေ့ခြင်းကိုလိုရ်းထား၍ မေးမြန်းခွင့်
ရှိစေလိုက်မည့်ဗဟုတ်၊ ထိုအတန်း အားကိုးလည်း အစိုးရ အသိ
အမှတ် ပြုသားသော အတန်းချည်းသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ကျောင်းတိုက်ချင်း
ဆက်သွယ်ပုံ

မူလတန်း ကျောင်းမှ ချွဲ မိမိတို့ နီးစပ်ရာ
နယ်ပယ်တွင်းရှိ ကျောင်းတိုက်များသည်
ဇာကျောင်းနှင့် ဇာကျောင်း ဆက်သွယ်ရ

ပေလိမ့်မည်။ ဥပမာ - မူလကား ကျောင်းမှကျောင်းသားသာမက
များသည် ရှေ့ဆိုတိုးတက်၍ သင်လိုလျှင် မိမိတို့နယ်ရှိ တတိယတန်း
ဒုတိယတန်း မဋ္ဌမတန်းစားကျောင်းများတွင် နီးကပ်လျက် ရှိ သာ
ကျောင်းတိုက်များသို့သာ ပြောင်းရွှေ့ သင်ယူကြရမည်။ [မြို့ကြီး
တိုက်ကြီးများသို့ မသွားစေချေ၊ မြို့ကြီး၌ တည်ရှိသော တက္ကသိုလ်
တိုက်ကြီးများ၌လည်း နယ်မှ အဘမှ မဆုံးမသေးသူကို လက်မခံရ
ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဤသို့ မြို့တိုက် တက္ကသိုလ်သို့ ရုတ်တရက် မသွား
စေဘဲ နယ်ပယ်ရှိ ကျောင်းတိုက်များသို့ သွားစေခြင်း၏ အကျိုးကို
ရှေ့၌ ပြခဲ့ပြီ။]

အတန်းနှင့်
ကျင်းဝေ ပြဋ္ဌာန်းရေး

ဤအချက်မှာ နောင်ခါ ကျန်စွာ အလုပ်
လုပ်ချိန်၌ ဤနှိုင်းထိုင်ပင်ရမည့် အချက်
ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် အကြမ်းအားဖြင့် မှန်း

ထားချက်ကို ဖော်ပြ၍မည်။ မူလတန်းကျောင်းများ၌ ယခုခေတ်
လူများ၏ မူလတန်းကျောင်းကဲ့သို့ အတန်းများ သတ်မှတ်သင့်၏။
ဤအချိန်၌ ပါဠိဝိဇ္ဇာစာပေဘက်က များစွာအရေးကြီးလှသေး၊
လူ့ဘောင်၌ ရေးတစ်ဘက်တစ် ထွက်ချက်တစ်ခုနှင့် လူမှုရေးရာ

လိမ္မာမှုကိုသာ ဂရုပြု၍ ဘာသာရေး အခြေခံ သိတန်သော အချက်များကိုလည်း နားလည်အောင်သင်ပြလိုက်ရမည်။ တတိယ ဒုတိယ ပဌမတန်း ကျောင်းတိုက်တို့ကား ရဟန်းဘဝ၌ နေထိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ အတွက်သာ ဖြစ်၍ ပါဠိပိဋက ပညာရပ်များကိုသာ သင်ပြရပေမည်။ ထိုသို့ သင်ပြရာ၌ ပိဋက ပါဠိတော်ကို သဒ္ဒါ သဂြိုဟ်မှစ၍ ၁၀ နှစ်မျှ သင်ယူရလျှင် အားလုံးပေါက်ရောက် ပြီး ဖြစ်စေသင့်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်နိုင် လောက်အောင်လည်း ၁၀ တန်း ခွဲခြား၍ ထားရမည်။ ထိုသို့ခွဲခြားပြုလျှင် တတိယတန်း ကျောင်း များ၌ ၅ တန် လေခံ ဒုတိယတန်း ကျောင်းများ၌ ၇ တန်းလေခံ၊ ပဌမတန်းကျောင်းများ၌ ပဌမတန်းမှစ၍ ၁၀ တန်း အထိ သင်ပြ နိုင်စေရမည်။

တက္ကသိုလ်ပညာ

တက္ကသိုလ် ကျောင်းတိုက်ကြီးများ၌ကား

၁၀ တန်းအထိ သင်ယူပြီးနောက် ထူးခြား

သော အရည်အခြင်းရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုသာ ရွေးချယ် လက်ခံသင့်၏။

ထိုတက္ကသိုလ်ဝင် အရှင်တို့ သင်ကြရမည့် ပညာရပ်များကား...

၁ - ကျောင်းတိုက် အုပ်ချုပ်၍ ဆရာ လုပ်နည်း၊ ၂ - ကျမ်းစာ

ရေးသား ပြင်ဆင်နည်း၊ ၃ - တရားဟောနည်းနှင့် ဩဝါဒပေး

နည်း၊ ၄ - သတ္တကကျမ်းစာများ၊ ၅ - ဟိန္ဒူ၊ အင်္ဂလိပ် စသော ခေတ်

အလိုက် သိထိုက်သော ဘာသာများတည်း။ ထိုတွင် ၁-၂-၃ သည်

မသင်မနေရသော မူလ ပညာရပ်ဖြစ်၍၊ ၄ - ၅ တို့မှာ သင်လိုမှ

သင်ရမည့် အိုဘာသာများ ဖြစ်စေသင့်သည်။ တက္ကသိုလ်ပညာ

လုံလောက်ပြီးသော ဆရာတော်များသည် မိမိဆိုင်ရာ ကျောင်းတိုက်

များသို့ ပြန်၍ အုပ်ချုပ်ခြင်း ကျောင်းတိုက်သစ်တည်ခြင်း စာပေ

ရေးသား ပြင်ဆင်ခြင်း တရားကျင့်ခြင်း တရားဟောခြင်း တို့ဖြင့် အမျိုးဘာသာ သာသနာကျိုးကို ရွက်ဆောင်နေကြ လေ့ရှိမည်။ ပါဠိနှင့် ဟိန္ဒူ သက္ကတ အင်္ဂလိပ် (ဘာသာစုံ) ထက်သူတို့ကား နိုင်ငံခြားတိုင်အောင် ဟောပြောခြင်း ရေးသားခြင်းတို့ဖြင့် မြန်မာ ပြည်၏ အောင်လံတံခွန် ထူးချွန်သူများ ဖြစ်သင့်ကြပါသည်။

<p>ကျောင်းတိုက်များ၌ အထောက်အပံ့</p>	<p>တက္ကသိုလ် ကျောင်းတိုက် မဟုတ်သော ကျောင်းတိုက်များကို ဆိုင်ရာ နယ်ပယ် အားကိုး၍ တည်ဆောက်ရမည် ဖြစ်သော</p>
---	---

ကြောင့် ဆိုင်ရာနယ်ပယ်၏ အကူအညီကို မြှော်လင့်စရာရှိ၏။ ရှင်းပြ ဥပမာ—ဆရာတော်မှစ၍ အားလုံးပုဂ္ဂိုလ်များသည် (ကျန်းမာပါ လျှင်) ဆွမ်းခံကြရမည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဆွမ်းခံ၍ ရလောက်သော ရွာကြီးနှင့် မြို့များ၌သာ စာသင်တိုက် အကြီးအငယ် တည်ဆောက်ရ ပေလိမ့်မည်။ စာသင်သားတို့ကို လက်ခံရာ၌လည်း အစားအသေခံ တတ်နိုင်ရုံလေသော နှိုင်းချိန်၌ လက်ခံသင့်ပေသည်။ စာသင်သား နှင့် စာချပုဂ္ဂိုလ်ဟူသမျှသည် ၂ ထပ် ဘုဉ်းပေးရမှ သင့်လျော်မည်။ ထိုကဲ့သို့ ၂ ထပ်မျှမပြည့်စုံလျှင် နံနက်စောစောတွင်သာ ဂုဗုဉ်းပေး ၍ မွန်းလတ်အချိန်၌ ဆွမ်းဟထင်နှင့်လည်း ပြီးနိုင်၏။ ထိုမျှလောက် မပြည့်စုံလျှင်ကား တရားကျင့်ပုဂ္ဂိုလ်များ နေရာသာ ဖြစ်သင့်တော့ သည်။ စာအောင်ပုဂ္ဂိုလ် အနည်းအများလိုက်၍ အစိုးရထောက်ပံ့ သော ပစ္စည်းများ နှင့်ချစ်ရှာနယ်ပယ်မှ ဒါနပစ္စည်းများလည်း ရှိပေ လိမ့်ဥပမာ။ ထို ဒါနပစ္စည်းများကို ဂေါ်ပကအားဖြင့် ကုသိမ်းဆည်း၍ အရေးကြီးသော ဆွမ်းပထမကိုစွဲသယ် အစိုးရချာသင့်ပေသည်။ နေရာ

ကျောင်းများကား ဆိုင်ရာနေရှင်များနှင့် ကျောင်းဒကာ စသူတို့က ကြည်ဖြူစွာလှူဒါန်းကြမည့်ပြင် သင်္ကန်းများကိုလည်း ဆွေမျိုး မိဘ နှင့် ရဟန်းဒကာများက တာဝန်ယူကြပါလိမ့်မည်။]

စာချရရှိရေးနှင့် သာသနာရေးကိုစပြုပြင်ရာ၌ ကျောင်းထိုင်စာချ
သက်သာရေး ပုဂ္ဂိုလ်များကို ခပ်မြန်မြန်ရအောင် တက္ကသိုလ်
ကျောင်းတိုက် တတိုက်လောက် အရေးတကြီး

တည်ထောင်၍ ရွေးချယ်ကာ အစိုးရ အသိအမှတ် ပြုအပ်သော
ကျောင်းတိုက်များ အမြန်ဆုံးရစေရမည်။ နှစ်ပေါင်း အတော်ကြာ
လျှင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းမှ ဂုဏ်ထူးရသော ကျောင်းထိုင် ဆရာ
တော်များ အများအပြားပေါ်ထွက်လာပါလိမ့်မည်။ ကျောင်းထိုင်
စာချပုဂ္ဂိုလ်များလည်း တိုက်အကြီးအငယ် အားလျော်စွာ တတိုက်
တတိုက်မှာ ၄ ပါး - ၅ ပါးစသည် ရှိရပေမည်။ ထို ပုဂ္ဂိုလ်များ၏
ဘောဇနသပ္ပာယ် ဖြစ်မှုလည်း လွန်စွာအရေးကြီး၏။ စာပေပို့ချရ
သည့်အတွက် နဂိုရ်အားအင် ဆုတ်ယုတ်မသွားအောင် မျှတလေ့
သော ဘောဇဉ်ဟင်းလျှာနှင့် ညနေအဖျော်များ ရသင့်သည့်ပြင်
(ခမ်းနားကြီးကျယ်ခြင်း မရှိသော) သန့်ရှင်းသပ်ယပ်သော နေရာ
ထိုင်ခင်းနှင့် ဆေးဝါးများကိုလည်း အမြဲရသင့်ပေသည်။ ထို့ပြင်
စာချဘုန်းကြီးများ၏ မိဘများ ဆင်းရဲနွမ်းပါးနေလျှင် ထို မိဘ
များ၏ စားမသောက် နေထိုင်ရေးကိုလည်း မယုတ်မလွန်ရအောင်
စီမံထားသင့်၏။ ထိုအထုံးစံအတွက် ဆိုင်ရာဒကာ မရှိပါမှ သို့မဟုတ်
ငွေပါကအညံ့သာ ဆင်းရဲ ကပ်နိုင်ကပ်ရအောင်မျှ အင်အားမရှိပါမှ
သာ ဒကာမိမိ အင်အားရှိသောလောက်သာ စားသင်တိုက်ငယ်
အဖြစ်ဖြင့် တည်ရှိစေသင့်၏။ စာချဘုန်းကြီးများသည် စာချနေစဉ်

ဘောဇဉ် ဆေးဝါးနှင့် မိဘအတွက် အကုအညီမရဘဲ ကိုယ်ဆင်းရဲ
စိတ်ဆင်းရဲခံ၍ စာချမနေသင့်၊ ထိုသို့ ဆင်းရဲခံရခြင်းမည် ဆိုလျှင်
တရားကျင့်၍သာ ကိုယ်ကျိုးသက်သက် ရှာသင့်ကြပေသည်။

တတ္ထသိုလ်
အထောက်အပံ့ တတ္ထသိုလ်ကျောင်းတိုက်များကား တနိုင်ငံလုံးနှင့်
သက်ဆိုင်သော ကျောင်းတိုက်များ ဖြစ်၍ သင်ပြရ
မည့် ပညာရပ် များသည် (နှစ် အတော်ကြာ
အောင်) ဘုန်းတော်ကြီး စာချများဖြင့်သာ တချို့ ဘာသာရပ်များ
မဖြစ်နိုင်သေး၊ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းတော်နှင့် ညီအောင် အစိုးရ
အကုအညီရနိုင်ဖို့ လွန်စွာ အရေးကြီး၏၊ ကျောင်းတိုက်ကြီးကို
ခမ်းခမ်းနားနား ရှိအောင် တည်ဆောက်ဖို့ထက် စာချဆရာများ
လုံလုံလောက်လောက်မှ မိုဃ်းလုံ လေးလုံ ကျောင်းသင်္ခမ်းများ
ရမှုနှင့် ဘောဇဉ်လောလီယ မျှအမှုသည် ပဉ္စမစဉ်းစားရမည့် အရေး
ဖြစ်၏၊ တတ္ထသိုလ်တို့ နှစ်သို့ ရော်လာသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဆိုင်ရာ
ကျောင်းတိုက်များမှ အထက်တန်း စာချလောင်းများ ဖြစ်၍ ထို
ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် သင့်လျော်သော နေရာထိုင်ခင်း ဆွမ်းကွမ်း
များ ပြတ်စုံစေသင့်၏၊ သို့သော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးက ဆွမ်းခံသင့်
ကြ၏၊ [ဆွမ်းခံကံနေလျှင် ခောင်းခါ အကျင့်သင်္ခါ ပျင်းနေတတ်
ကြ၏၊ ပုဒ္ဂိုလ်တော်ပြတ်နှင့် အဂ္ဂ မာဝက မဟာသာဝကတို့သော်မှ
ဆွမ်းခံ၍ နန်း အလောင်း မုချိုးကို အားကျက ဆွမ်းခံကြမည်သာ
ဖြစ်၏၊ တတ္ထသိုလ် ကျောင်းတိုက် အကုအညီ တစ်ကြိမ်ကြီး
နှင့် နေထိုင်စေသော အိမ်များ မရှိသင့်ဘဲသာမက ထိုအရေးတို့ကို
မထင်မြင်ကာ ချီးမြှင့်နေသင့်၏၊ ဆွမ်း နှင့်လည်း တပါးစီခွဲကာ

ထိုင်အိမ် စသည်များဖြင့် ဆွမ်းခံလျှင် အပြစ်တွေ များရကား အားလုံးစုံပေါင်း၍ ၂ တန်း ၃ တန်း စသည်ခွဲခြားလျက် စီတန်း၍ ခံသင့်သည်။]

တက္ကသိုလ်
ဂေါပကအဖွဲ့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းများ အတွက် ဂေါပကအဖွဲ့
ကား တက္ကသိုလ် တည်ရှိနေရာ မြို့၏ အစိုးရဘက်က
လည်း ပါဝင်စေ၍ တာဝန်များကို အမှန် ထမ်း
ဆောင် နိုင်သော ထမ်းဆောင်ဖို့ရာလည်း အားလပ်ခွင့်ရသော
သုတေသီစင် လူကြီး လူကောင်း များလည်း ပါဝင်သင့်၏။ မြို့၏
သုမင်္ဂလ ဒုမင်္ဂလကိစ္စတို့၌ လှူဒါန်းကြသော ဒါနပစ္စည်းများနှင့်
နိုင်ငံမှ သဒ္ဓါတရား ထက်သန်သဖြင့် အထူးလှူကြသော ဝတ္ထုကံ
ပစ္စည်းလည်း နည်းပါးလှမည်မဟုတ်။ ထိုအားလုံးကို သူ့နေရာနှင့်
သူ အသုံးချပေးဖို့ရာ ကိုယ်ကျိုးမငဲ့သော ဂေါပက လူကြီးများ
လိုလိုလောက်လေခံရှိစေသင့်၏။ ထိုအဖွဲ့ကပင် တက္ကသိုလ်အုပ်ချုပ်
သော စာချပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တက္ကသိုလ်တိုက်ရှိ စာသင်ပုဂ္ဂိုလ်များ၏
ပစ္စည်းလေးပါးကို တာဝန်ယူရပေလိမ့်မည်။

စာမေးပွဲများ စာမေးပွဲများကို မူလတန်းမှ စ၍ တက္ကသိုလ်တန်း
အထိ အတန်းတိုင်းရှိစေသင့်၏။ ထိုအတန်းများတွင်
အချို့အတန်း ကို ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌သာ ကျင်းပ၍ မေးခွန်းကို
လည်း ကျောင်းစာချများကပင် ထုတ်သင့်၏။ ထိုထို ကျောင်းတိုက်
၏ နောက်ဆုံး အတန်းများ ကို (မူလတန်း တတိယတန်း ဒုတိယတန်း
ကျောင်းများအတွက်) နယ်ရှိ ပဌမတန်း စာသင်တိုက်မှ မေးခွန်း
ထုတ်သင့်၏။ ပဌမတန်းစားကျောင်း၏ နောက်ဆုံးတန်း အတွက်

တတ္ထာရိုလိကျောင်းတိုက်မှ မေးခွန်း ထုတ်သင့်၏။ ဘာအောင်သည့် အတွက် ဆုတော်ငွေများ ကြေမည်ဟုတ်။ ဘာအောင် ဥးရေနှင့် အဆင့်အတန်းလိုက်၍ ကား နဝကမ္မ အတွက် အစိုးရက ဂေါပက အဖွဲ့ကို လွှဲအပ်၍ ကျောင်းအား လှူဒါန်းပေးလိမ့်မည်။

x x x x x x x

သိမ်သမုတ် “သိမ်” ဟုသော ပုဒ်သည် “အပိုင်းအခြား နယ်နိမိတ် သတ်မှတ် ထားသော အရပ်” ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်၏။ “ရဟန်းများ ကံကြီးကြံငယ် ပြုဘို့ရာ နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်ထားသော အရပ်” ဟု ဆိုလို၏။ “ထိုသို့ သတ်မှတ်ထား သော အရပ်” ဟု သံဃာများက အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို “သိမ် သမုတ်” ဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် ဆိုရာ အစိုးရက နေရာတစ်ခုကို လှောင်ကြောင် တယောက်ယောက်အား ဥပဒေနှင့်အညီ “သီးခြား ရှာ” ဟု ပေးလိုက်လျှင်လည်း သမုတ်ခြင်း ကိစ္စ ပြီးနိုင်တော့၏။ သိမ် သမုတ်ရာ၌ အလွန်များစွာ ငွေကုန်ခံမည့် အစား ထိုနေရာ၌ မိုဗ်းထုံးလလုံ ရှိအောင် သိမ်ကျောင်း ဆောက်လိုက်ခြင်းသာ သာ၍ အကျိုးရတနာ ရှိ၏။ သို့ရာတွင် သိမ်သမုတ်ရာ၌ အတော် ဟတ်ကျွမ်းသော ဆရာတော်များ ပါဝင်ဘို့ကား အရေးကြီးလှ၏။ နားလည်သူ များချည်းသာ သမုတ်လျှင်ကား အောင်မြင်ဘို့မလွယ် ကုန်ချေ။

ရဟန်းစံ ယခုကာလ ရဟန်းကိစ္စလည်း အကုန်အကျ များလွန်း ၏။ ဘုန်းကြီးညီ ၂ ယောက်တွင် ဝမ်းကွဲညီတယောက်ကို ၇၀၀ လောက် အကုန်ခံ၍ သူ့ဘီအများက ရဟန်းခံပေး၏၊ ၄၀၀

လေ့ကျက်ကြီးလျှင် လူထွက်သွားတော့၏။ ညီရင်းတယောဝံကိုကား
 ထောင်ငါးရာလောက် အကုန်ခံ၍ ရဟန်းအမေများက ရဟန်းခံ
 ပေး၏။ ဝါသကောဒိရ၍ ငွေကျော်အောင်ပြီးမှ လူထွက်သွား၏။
 ရဟန်းခံကိစ္စ၌ ဆရာတပါး အခြားသံဃာ ၄ ပါး ဤသံဃာစစ်စစ်
 ငါးပါးသည် သပိတ်သင်္ကန်းစုံသော ရဟန်းလောင်းကို သိမ်စစ်စစ်
 သို့သွင်း၍ ဝိနည်းတော်အရ စိစဉ်ပေးလိုက်လျှင် ရဟန်းခံခြင်းကိစ္စ
 အထမြောက်တော့၏။ ထိုမျှလောက် မကျဉ်းသော်လည်း ခပ်ကျဉ်း
 ကျဉ်းနှင့် ကိစ္စပြီးမြောက်စေ၍ နောင်ခါ ထိုရဟန်းသစ်ကို အခွန်
 လိုသားထိုက်သော စာအုပ်သင်္ကန်း (စောင် ရဟင်ငယ် စသည်)
 ဆွမ်းဆေးတို့ကိုသာ မိဘ ရဟန်းဒကာ ဒကာမတို့က တဖြေးဖြေး
 ထောက်ပံ့သင့်၏။ တခါထည်း အကုန်ခံခြင်းကို ပြုပြင်သင့်သည်။

ရဟန်းပြုရည်ရွယ်ချက် ရဟန်းပြုရာ၌ ၁- ကြွေးထူနေသောကြောင့် ရဟန်း
 ပြုခြင်း၊ ၂- ဆုတော်ပြစ်မှုကို ရှောင်တိမ်း၍ နေလို
 သောကြောင့် ရဟန်းပြုခြင်း၊ ၃- သာမဏဘဝဖြင့်
 နေရာမှ အသက်ကြီး၍ ရိုးတိရားဘာနှင့် ရဟန်းပြုခြင်း၊ ၄- သဒ္ဓါ
 တရားအလျောက် ရဟန်းပြုခြင်း၊ ၅- ပညာ လိုလားသောကြောင့်
 ရဟန်းပြုခြင်းဟု ၅ မျိုးရှိ၏။ ၁-၂ အကြောင်းများ ကြောင့် ရဟန်း
 ပြုသူကို အစိုးရက ပစ်ခွင့်မပြုထိုက်၊ ၃- အကြောင်းကြောင့် ရဟန်း
 ပြုသူများလည်း နောင်ခါ မရှိထိုက်၊ ၄- ၅ အကြောင်းတို့ကြောင့်
 ရဟန်းပြုသူများကိုလည်း ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်လိုပါသလား၊
 စာသင်လိုပါသလားဟု မေးမြန်းထိုက်၏။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်လို
 သူကို ရဟန်းဖြစ်ပြီးလျှင် ပြီးခြင်း တရားကျင့်ပုဂ္ဂိုလ်များ သီတင်းသုံး
 နေထိုင်ရာ ကျောင်းတိုက်၌ နေထိုင်စေသင့်၏။ စာပေသင်လိုသူကို

အစိုးရက အသိအမှတ် ပြုထားသော စာသင်တိုက်၌သာ နေစေသင့်၏။ ထို ၂ မျိုးတွင် မပါဝင်သော သမန် အလုပ်လက်မဲ့ကျောင်း၌ကား မနေသင့်။ ထိုသို့ နေထိုင်ပြီးနောက် အစိုးရ(ရွာသူကြီးက)ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဆရာစသည်ကို မှတ်၍ သွားလေရာ ဆောင်ယူသို့နှင့် လက်မှတ်တမျိုးကို ဆက်ကပ်ထားသင့်၏။ ဤအချက်ကို အစိုးရပိုင်းက ပေါ့ပေါ့ဆဆ မယူဆထိုက်၊ [ဤနေရာဝယ် သိဟိုဠ်၊ ယိုးဒယားတို့မှ သာသနာ့ဥပဒေများကို နည်းယူတန်သမျှ ယူထိုက်ပေသည်။]

ကထိန်ခင်း၊ ဝါဆိုသပြည့်ကျော် ၁ ရက်နေ့၌ ဝါကင်၍ (ဝါမပျက်ဘဲ) သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့၌ ဝါရုဏာပြသော ရဟန်းရှိရာကျောင်းတိုက်၌ သင်္ကန်းတထည် ဖြစ်စေ အများဖြစ်စေ “ ဣမံစီဝရံ သံဃဿ ဒေမိ=ဤသင်္ကန်းကို သံဃာတော်များအား လှူဒါန်းပါ၏” ဟု လျှောက်ထား၍ လှူရ၏။ ထိုသင်္ကန်းကို သင်္ကန်းမရှိသော ရဟန်းအား ပေး၍ ထိုရဟန်းက (ဝိနည်းထုံးစံအရ ၅ ကထိန်ခင်းရ၏။ သံဃာအားလုံး သင်္ကန်း ပြည့်စုံကြလျှင် အကြီးဆုံး မထေရ်အားပေး၍ ထိုမထေရ်ကြီးက ကထိန်ခင်းရ၏။ ထိုကထိန်ကို ဝမ်းမြောက် ကျေနပ်ပါကြောင်း ပြသသော ရဟန်းများလည်း ကထိန်ခင်းသော ရဟန်းနှင့် အလားတူ ရသင့်သော အကျိုးများကို ရကြ၏။ ရသင့်သော အကျိုးများကား...

- ၁။ ရဟန်းများကို ဆွမ်းစားပင့်သည့်အခါ “ဆွမ်း” ဟု နာမည်တင်၍ ပင့်ရ၏။ ထိုနည်းကို မသိသက “ အရှင်ဘုရား... နှစ်ဖန် ထမင်းစားကြပါ ” ဟု “ ထမင်း ” ဟူသော အသုံး

အနှုန်းဖြင့် ရဟန်းတပါးအား ပင့်ဖိတ်သွားလျှင် ထိုထမင်း စားကောင်းသေး၏။ သို့သော် ထိုထမင်းကို မစားခင် နံနက် ပိုင်း၌ အရပ်ထဲ သွားလိုက “ မည်သည့် အိမ်သို့ သွားပါ ဥးမည် ” ဟု အနီးအပါးရှိသော ရဟန်းကို ခွင့်ပန်ပြီးမှ သွားကောင်း၏။ ခွင့်မပန်ဘဲ သွားလျှင် အာပတ်သင့်သည်။ [ပင့်သွားသော အပို့လာသည်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အချိန်ကျ၍ အပို့လာသည် ဖြစ်စေ မတွေ့လျှင် ဘယ်သွားမှန်း ဘယ် လိုက်ရမှန်း မသိသဖြင့် ကဲ့ရဲ့ခံရတတ်သောကြောင့် ထိုသူကို ငဲ့သောအားဖြင့် ခွင့်ပန်ပြီးမှ သွားရလေသည်။] ကထိန် ရသော ရဟန်းကား ခွင့်မပန်ဘဲ သွားသော်လည်း ထို အာပတ် မသင့်ခြင်း ဟူသော အကျိုးကို ရနိုင်သည်။

- ၂။ သင်္ကန်း ၃၀ ည်ကို ဝိနည်းထုံးစံ အရ (ကိုယ့်ဥစ္စာ) ဟု အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ဆောင်ထားသူသည် အရက်တက်ချိန်မှာ ထိုသင်္ကန်းနှင့် ကင်း၍ မနေရ။ ကိုယ့်ဥစ္စာ မှတ်မှတ် အနီး အပါး၌ ရှိစေရမည်။ ထိုသို့ ကိုယ့်ဥစ္စာမှတ်မှတ် မထားဘဲ မိမိ၏ အဝေးမှာ ထားသူသည် အာပတ်သင့်၍ ထိုသင်္ကန်း ကိုလည်း စွန့်ပစ်ရ၏။ ကထိန်ခင်းထားသူကား ထိုအာပတ် မသင့်တော့ချေ။ ကထိန်ခွင့်ပြုတော်မူရခြင်းလည်း အဓိဋ္ဌာန် တင်ထားသော သင်္ကန်းများတွင် ၂ ထည်ဝတ်၍ တထည်ကို မိုဃ်းခရထဲ၌ ပင်ပန်းကြီးစွာ သယ်ယူလျက် ဘုရားဖူးလ ကြ သော ရဟန်းများကို အကြောင်းပြု၍ ခွင့်ပြုတော်မူရခြင်း ဖြစ်သည်။ [ထို သိက္ခာပုဒ်တော်ကား ကျင့်နိုင်လျှင် အကျိုး ရှိ၍ မကျင့်သော်လည်း အပြစ်မရသောကြောင့် ယခုကာလ

၌ သင်္ကန်း ၃ ထည်ကို အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ကျင့်သူ နည်းလှ၏။
ထို့ကြောင့် ကထိန်ခင်းခင်း မခင်းခင်း နဂိုရ် မကျင့်သူများ
အတွက် အကျိုးလည်း အလူးမရတော့ချေ။]

၃။ ကထိန် မခင်းရလျှင် အဓိဋ္ဌာန်တင်၍ ဆောင်ထားသော
သင်္ကန်း ၃ ထည်ထက် အပိုသင်္ကန်း မထားဘဲ ထားလျှင်
အာပတ်သင့်၏။ ကထိန်ခင်းပြီးလျှင်ကား အလိုရှိသမျှထား
ကောင်းသည်။ [ယခုအခါ နဂိုရ်ကပင် အဓိဋ္ဌာန် တင်ဘဲ
အခြား ထားမကောင်းသောနည်းဖြင့် အပိုအမိုထားကြသော
ကြောင့် ဤအကျိုးလည်း ထူးခြားလှချေ။]

၄။ လျှောက်ထားနည်းကို နားမလည်သူက “ထမင်းစားကြပ”
ဟု ပင့်ထားသော ဆွမ်းကို ၄ ပါးမှစ၍ ရဟန်းအများတို့
ငါ့ပြန်နက်ခံ၍ စားလျှင် အာပတ်သင့်၏။ ကထိန်ခင်းထား
လျှင်ကား အာပတ်မသင့်ခြင်း အကျိုးကိုရသည်။ [ယခုအခါ
“ထမင်းစား”ဟု ပင့်လေ့မရှိသောကြောင့် ထိုအကျိုးလည်း
ထူး၍ မရတော့ချေ။]

၅။ ကထိန် ပခင်းလျှင် တဆောင်မှန်းလပြည့်ကျော်မှစ၍ သံဃာ
အားလုံးနှင့် ဆိုင်သော သံဃာ သင်္ကန်းကို ဤသမျှသံဃာ
အားလုံး ဝေယူရ၏။ ကထိန်ခင်းထားလျှင်ကား ဤတိုက်၌
ဝါဆို၍ ဝါကျွတ်သူများသာဝေယူရ၏။ ဝါကျွတ်မှရေခံလာ
သူ ဒုတိယဝါဆိုသူ ဝါကြီးသူများသာဝေယူရ၏။ ဤသို့လျှင်
ဤအကျိုး ၅ ပါးကို အခြားတိုက်မှ ဝါဆိုသော မုဂ္ဂိုလ်
များနှင့် မသက်ဆိုင်စေဘဲ ဤတိုက်အတွင်းသာ ဝါဆိုသော

ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်သာ ဆိုင်အောင် ဖြန့်ဝေသော ပညတ်တော်
တမျိုးကို “ကထိန်” ဟု ခေါ်သည်။

စဉ်းစားအံ့ ဤ ပြခဲ့သည်ကား စာလာအတိုင်း ရဟန်းများသာ
ရခွင့်ရှိသော ကထိန်အကျိုး ၅ ပါးတည်း။ “ထို
ကထိန်အကျိုးနှင့် အလားတူ ကထိန်အလှူရှင်များမှာလည်း အကျိုး
ရနိုင်၏” ဟု ဟောပြောကြသေး၏။ တချို့ကား “မြေစိုက်စေတီတော်
ကြီးကို လှူရခြင်းထက် ကထိန်သင်းပိုင်တထည် လှူရခြင်းက သာ၍
အကျိုးကြီးသည်” ဟုလည်း ဟောကြ၏။ မြေစိုက်စေတီတော် ကြီးကို
လှူသော ဘုရားဒကာ ဘုရား အမတ်က ကျေနပ်နိုင်လောက်အောင်
အသင့် ယုတ္တိရှိပါရဲ့လား။ ကထိန်ခေတ် မကုတ်သော ကလေး
သံဃာကိုရည်မှန်း၍ သံဃိကသင်္ကန်းလှူဒါန်းလျှင် အလှူရှင်များမှာ
ထို ကထိန်သင်္ကန်းနှင့် ဘယ်လိုအကျိုးများ ကွာခြားပြေးမည်နည်း။
ဤသို့စသည်ဖြင့် စဉ်းစားတွယ်ကို စဉ်းစားတတ်သူ ဤက မေးလျှော့
ဘူးလှချေပြီ။ ဘုန်းကြီး လည်း “သံဃိက အလှူချင်းတော့ ထူးခြား
စရာ မရှိပါ” ဟု ဖြေခဲ့ရ၏။ စဉ်းစားကြပါလေတော့။

ယခုခေတ်ကထိန် အစပဌမ၌ ကထိန်အလှူဟူသည် သင်္ကန်းအလှူပင်
ဖြစ်၏။ ထို့နောက် သင်္ကန်း၏ အခြံအရံ အဖြစ်ဖြင့်
အခြားလှူဘွယ်တွေပါလာ၏။ ထိုအခြားလှူဘွယ်များတွင် ကျောင်း၌
မရှိမရှိသော ငွေသွင်းမျိုး ဆိုလျှင် သင့်တော်ပါသေး၏။ ယခုသော်
မသေသော်သီးခြား လှူပေးအောင် တိုလိမိုလိ ကလေးတွေ များလှ၏
ပေသောတပင်လျှင် ၅၀ တန် တရာကန် စသည်ဖြင့် ဂုဏ်ယူကြ၏။
ကျောင်းခရံသော်ကား အသုံးမကျလှ။ လှူတွေမှာလည်း အကုန်

မနိဉ်းချေ၊ ဒီအထဲမှာပွဲတွေကိုလည်း ထည့်လိုက်ရသေး၏။ ပွဲလမ်း
 အတွက် ကုန်ကျစရိတ်နှင့် အသုံးမဝင်သော တိုလီမိုလီ အတွက်
 ကုန်ကျငွေကို နှုတ်လိုက်လျှင် ကျောင်း၌ အသုံးဝင်သော သင်္ကန်း
 စသည်၏ တန်ဖိုးမှာ ငါးပုံပုံလျှင် တပုံမျှ ပါကောင်းမှ ပါပေလိမ့်
 မည်။ ဤကထိန်ပွဲတွင် အသားတင် အကျိုးရကြသူကား စောင်း
 ကော်ဇော်-ဓာတ်ဦး စသော နိုင်ငံခြားကုန် ရောင်းသူ နိုင်ငံခြား
 ကုန်သည်ကြီးများပင်တည်း။ မှန်၏—ကထိန်ခေတ်၌ နိုင်ငံခြားသို့
 ဆက်ရသော ငွေတွေမှာ သိန်းပေါင်း အတော်များများပင် ရှိပေ
 လိမ့်မည်။ ရန်ကုန်မြို့၌ ကထိန်လှည့်လည်သည်ကို ကြည့်ရှုနေသော
 ဝေါက်ဖေဂီ သူငယ်တယောက်က မြန်မာလူကြီး တယောက်အား
 “ခင်ဗျားတို့မှာလဲ အရမ်းမဲ့ အလှူတွေမရှိလျှင် ကျွန်တော်တို့မှာလဲ
 ဘိန်းရှုသူတွေ မရှိလျှင် ကြွယ်ဝချမ်းသာသော နိုင်ငံဖြစ်နိုင်မှာဘဲ”
 ဟု ပြောသတဲ့။

ညွှပ်မကြီး ယခုခေတ်ကထိန်ခင်းကြရာ၌ “ညွှပ်မကြီး” ဟု ခေါ်
 သော လူ့ဘွယ်ပစ္စည်းများ သီးခြား ပါလာသည်ကို
 တွေ့ရ၏။ ကထိန်ခင်းမည့်သင်္ကန်းကို ခရီးခွန်းပါးသော ဓမ္မဟန်းအား
 သို့မဟုတ် အကြီးဆုံးဓမ္မထရ်အား ပေးသည့်အခါ “ဥတ်” ဟု
 ခေါ်သော ပါဠိ နာမည်ဖြင့် ခေါ်ရ၏။ ထိုသင်္ကန်းကို “ဥတ်သင်္ကန်း”
 ဟု ခေါ်ကြ၏။ ထိုဥတ်သင်္ကန်း၏ အခြေအရံ ဖြစ်သော လူ့ဘွယ်
 အများကို “ညွှပ်မကြီး” ဟု ခေါ်ကြသည်။ ယခုကာလ၌ “ညွှပ်မ
 ကြီး” ဟု ခေါ်၍ ခေါ်နေကြ၏။ ထိုဥတ်သင်္ကန်းတွင် ပါဝင်သော
 ပစ္စည်းများသည် အလှူဒါနာများက “မည့်မည့်” ပစ္စည်းသည်
 ကျောင်း ဂိုဏ်းသံဃာ သပါယုဏ်း၊ မည့်မည့်ပစ္စည်းက ဥတ်သင်္ကန်း

ခံယူသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်ပါ ဘုရား ” ဟု ခွဲခြား၍ မလျှောက်လျှင် အားလုံးပစ္စည်းများ ဥတိသင်္ကန်းရသန့်သော ဆိုင်၏၊ ယခုခေတ် ဌကား သင်္ကန်းရှားပါးသူတို့ မရှိသောကြောင့် အများအားဖြင့် အကြီးဆုံးပုဂ္ဂိုလ်အား ဥတိသင်္ကန်းပေးကြရ၏၊ ဥတိမကြီးပစ္စည်း များသည်းပုဂ္ဂိုလ်ကြီးသာ ရလေ့ရှိ၏၊ ထိုသို့ရရာ၌ အကြီးပုဂ္ဂိုလ် သည် တိုက်တာ သံဃာအားလုံးကို ကြည့်ရှု ကျွေးမွေးနေသော ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လျှင် တော်ပါသေး၏၊ သူတပါးတည်း ခံစားသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်လျှင် ထိုအလှူမျိုးသည် စစ်မကျ ချမ်းသာအခါ များစွာ သော ကျောင်းတိုက်၌ အကြီးပုဂ္ဂိုလ် ဆိုတိုင်းလည်း သံဃာနှင့် ဝေမျှသို စွဲသော ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်တတ်ချေ။]

သံဃိကဝတ်မှ
ကထိန်ခြောက်

ကထိန်သင်္ကန်း ဟူသည် ဆရာတော်တပါး
ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး တပါးမျှကို ရည်စူး၍
လှူဒါနသင်္ကန်း မဟုတ် , သံဃာတော်

အားလုံးကို ရည်စူးမှ(တတ်နိုင်ပါလျှင် တသောသနာတိုင်းကို ရည်စူး
မှ)သံဃိက အစစ်ဖြစ်နိုင်၏၊ ယခုကာလ၌ကား မိမိကြည်ညိုသော
ဆရာတော် ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးကိုရည်စူး၍ ကထိန်သင်္ကန်းလှူဒါ
တတ်၏၊ ထိုသို့ ပုဂ္ဂိုလ်တပါးသို့ ရည်စူးသားလျှင် သံဃိက မဟုတ်၊
သံဃိက မဟုတ်ပြန်လျှင် ကထိန် သင်္ကန်း အရာလည်း မဝင်နိုင်၊
ဥတိမကြီး၌ ထည့်ထားသော လှူဒွယ် နားသည်း နဂိုရ်ကပင်
ဆရာတော်အား ရည်စူးပြီး ဖြစ်တတ်၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် အားလုံး
သံဃိကအလှူ မဟုတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်တပါး အတွက် ပုဂ္ဂလိကသော ဖြစ်နေ
ပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ကထိန်ခင်းရာ၌ ဆရာတော်များသည်
သံဃိက စစ်ဆစ် ခြင်းအောင် ပြောဆိုခြင်းမရှိနှင့်၊ သင်္ကန်းများကို

အခြား ကျောင်းတိုက်မှ ပင့်ထားသော သံဃာများအား ခွဲခြား
လှူလိုသေးသွင် ဤ ကျောင်းတိုက်ရှိ သံဃာများကို ကျေနပ်အောင်
ခွင့်တောင်းပြီးမှ လှူလိမ့်မည်။ သို့မဟုတ်လျှင် ရေစက်ချစဉ်ကပင်
ဤ ကျောင်းတိုက် အတွက် သံဃိက၊ ပင့်သံဃာ အတွက် ပုဂ္ဂလိက
ခွဲခြား၍ လှူဒါန်းသင့်သည်။ [ဤ အကြောင်းအရာ များကို လူများ
နားလည်မည် မဟုတ်သောကြောင့် ဆရာညွှားတို့က နားလည်
အောင် ပြောပြသင့်ကြပါသည်။]

လက်တွေ့အဖြစ် ကထိန်ခင်းမှန် စည်းကမ်း မကျမှန်ကြောင့် ယခု
အခါ မျက်မြင်အပြစ်များ ဧည့်နေရသည်မှာ—
သံဃာအနည်းငယ်သာ ရှိသော ကျောင်း၌ မဲကျသောကြောင့်
တထောင်တန် ဥတ်မကြီးဖြင့် အတိ အမှတ်ပွဲသမ်းသဘင်ကျင်းပ၍
တပျော်တပါး သွားကြ၏။ ကထိန်ပြီလျှင် ထိုကျောင်း၌ ဒါးပြ
တိုက်သည်ဟု ကြားရတတ်၏။ သို့မဟုတ် ကထိန်ရသော ဘုန်းကြီး
သည် ထိုပစ္စည်းတွေကို ရောင်း၍ လူထွက်လေ ပြီဟု ကြားရတတ်၏
သို့မဟုတ် နီးစပ်ရာ ဒကာ ဒကာမများနှင့် ဆွေမျိုးညွတ်တို့ ခွဲဝေ
ယူတတ်ကြ၏။ [သံဃာများသော်လည်း သံဃာနှင့် ဝေခြမ်းလွှဲ
မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ကထိန်ရရာ၌လည်း ဤနည်းနှင့်နှင်
တည်း။] ထိုမျှလွှဲလျားချက်များ မဖြစ်စေကာမူ ပဒေသာပင်၌ ပါလာ
သော စောင်၊ ကော်ဇော၊ မြင်ထောင်၊ နာရီ၊ စားပွဲနှင့် ကုလား
ထိုင် စသော အလှအပ အခမ်းအနားတွေကို သိမ်းဆည်းရ နေရာ
ချထားရသဖြင့် နဂိုရက် တရားနှင့် စာပေနှင့် နေသော အရှင်မြတ်
တို့မှာ အနှောင့်အရှက်သဘွယ် ဖြစ်နေတော့၏။ ထို့ပြင် ဘာသာ
ရေး ကိစ္စဆို၍ ပွဲတမြိုင်မြိုင် ကျင်းပကာ အတိ အမှတ် မြှိုဆိုဝံ့စွာ

ဖြင့် လှူဒါန်းရန် သွားကြခြင်းမှာလည်း အလွန် တိတ်ဆိတ်ခြင်းကို လိုလားတော် မူ၍ တောကျောင်းများ၌သာ ဓမ္မလျော်တော်မူသော ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ အလိုကို ဆိုထားဘိ ယခုခေတ် သူတော် သူမြတ်တို့၏ အလိုမျှလည်း မကျေချ။

ကထိန်ဖြူပြင်ရေး

ဤပြန်သော အပြစ်များကို နားလည်ကြကုန်သော ဗုဒ္ဓ ဥပါသကာ ဥပါသိကာ တို့သည်

ခူးနေရာခူး တော်နေရာတော် ဆိုသလို ဘာသာရေး ကိစ္စ၌ ပွဲလမ်းသဘင်အပျော်အပါးကိုလည်း ရှောင်ရှားဘို့ရန် တောင်းပန်လိုပေသည်။ မိမိတို့ အလှူဝတ္ထုနှင့် ကျောင်းမှာ အသုံးတဲ့ မတဲ့ ။ အသုံးတဲ့နေပြန်လျှင် သာသနာရေးဆိုင်ရာ ပရိယတ် ပတ်ပတ် ကိုအားပေးရာရောက်-မရောက်ကို၎င်း၊ အကျိုး မမျှော်လင့်သော အသုံးအဆောင် စွယ်စုံများအတွက် နိုင်ငံခြားသို့ တိုင်းပြည်မှ ငွေများ ထွက်စေဘို့ကို၎င်း သတိပြုစေလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ကထိန်ခေတ်ကျ၍ လူတို့မည်ကြီလျှင် သင်္ကန်းအလှူသည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်၏ ငွေမ ရည်ရွယ်တော်မူချက် ဖြစ်ကြောင်း သတိပြု၍ ကျောင်းတိုက် သံဃာများ သင်္ကန်း အခြေအနေကို စဉ်းစားသင့်၏။ စဉ်းစားရုံနှင့် မပြီးနိုင်ပါလျှင် ပြည့်စုံ မပြည့်စုံ မေးမြန်းလျှောက်ထားသင့်၏။ ထို့နောက် တတ်နိုင်သေးလျှင်ကား ဘိနင်အတွက် စဉ်းစားသင့်၏။ ထို စွယ်စုံများ ပြည့်စုံကြသည်ဟုသိလျှင် ဆောင်းဝင်တော့မည်ဖြစ်၍ သံဃာတော်ကလေးများအတွက် ခြံထည် စဉ်းစားသင့်၏။ ဖျင် ကေသီလည်း အလွန်အသုံးဝင်သော ခြံထည်ဖြစ်နိုင်၏။ [ဖျင် ကေသီကျကျနနဆိုလျှင် ရုံ၍ပင် ရမ်း၍ပင် ဆောင်းခါတွင် ခြံစရာလည်းဖြစ် တချက်မှတ် သုံ ချက်ပြတ် အကျိုးရမည်။]

ထို့ထက် ပိုလျှင်လည်း ပရိယတ် အားပေးရာ ရောက်အောင်
 ဧကန် ခဲတန် မင်အိုး စသည်ကို၎င်း ခပ်မြန်မြန် အသုံးဝင်မည့်
 ကျမ်းစာအုပ်ကို၎င်း စဉ်းစားသင့်၏။ ထို့ထက်ပိုပြန်လျှင် နေ့စဉ်
 အသုံးဝင်နိုင်သော ပရုပ်ဆီ လျက်ဆား ဝမ်းနှုတ်ဆေး စသော
 ဆေးများကို၎င်း သဝိတ်ဆေး အဝတ်လျော် ရေချိုးရန် ဆပ်ပြာ
 များကို၎င်း စဉ်းစားသင့်၏။ ထိုမှတစ်ပါး လူအများ မြင်၍ သင့်တော်
 သော ကျန်းမာရေးလည်း ညီညွတ်သော အခြား အသုံးအဆောင်
 လိုရာများကိုလည်း စဉ်းစားသင့်၏။ [ဆွမ်းကိုကား မကျွေးသော်
 လည်း ကိစ္စမရှိ၊ စာသင်တိုက်ဖြစ်လျှင် ဆွမ်းကျွေးမည့် အစား ဆန်
 ဆီ စသည်က သာ၍ အသုံးဝင်၏။] ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကထိန် ဒ. လူ
 ဒါနကို ကာလ ဒေသလိုက်၍ ထိုက်သင့်သလို သာသနာ အားပေး
 သော ကုသိုလ်ဖြစ်အောင် အနာဂတ်ကာလ၌ ကျေကျေနပ်နပ်
 ပြုပြင်ကြပါကုန်။

သားရှင်ပြု
 ရှင်ကြီးကြပ်
 ဘုန်းကြီးဝါဒမှာ “ နေ့စဉ် စိတ်ထား ကောင်း၍
 နေ့စဉ် ဒါနဝတ်နှင့် ကုယ်ကျင့်သီလ ကောင်းခြင်း
 ကိုသာ အရာရာဝယ် သာယာ မြေစေလျက် နောက်
 ဘဝ၌ မုချဂုတိကောင်းကြောင်း အလုပ်ဖြစ်၏” ဟု ယူဆပါသည်။
 တရံတခါ ပကာသန များစွာဖြင့် ဒါနအကြီး အကျယ် ပြုမှုများကို
 အနှစ်အသား ဟု မမှတ်ထင်သည့်ပြင် လူအများ၏ ကုယ်ကျင့်
 ပျက်ကြောင်း ရဟန်းတော်များ အလုပ်ပျက်ကြောင်း မကောင်း
 သော အလုပ်တမျိုး ဟု ထင်ပါသည်။ ရှင်းပြဉ်းအံ့—သားရှင်ပြု
 ကိစ္စ၌ ဂုဏ်အသရေရှိ လူကြီး လူကောင်းတို့ကား ထိုကဲ့သို့သော
 အစာကို စားနေကျ ဖြစ်၏။ သူက ဖိတ်လိုသော အားနာ၍ (မသွား

ကောင်း (ပြင်)သွားသည်၊ အိမ်မှာ အလုပ်ကို စွဲ တန်းလန်းနှင့်
 မအားကြ၊ ကျွေးမွေးရာ၌ ကုန်စားဝင်လည်းမနည်းလှ၊ ဘေးရသူတို့
 ကလည်း အားနည်းပါးစွာနှင့် မလွှဲသွား၍ လေးကြရာငယ် အဘယ်မှာ
 ကုသိုလ်ထုပ်ကြီး ရနိုင်မည်နည်း။ ထိုအခေါ်မှာ ဂိုဏ်းပေါ်ချင်သော
 စိတ်ကောင်းကောင်းက (ပကာသန၊ အကုသိုလ်သော စိတ်ကောင်း
 က) ပေါ်လိုက်ချေသေး၏။ ဘုန်းကြီးပရိယတ္တိသမ္ဘင်္ဂ ပရိရိုးပင့်စဉ်
 ပေါ်လျှင်မကောင်းသော ဘုန်းကြီးပေါင်းများစွာကို ပင့်ရပြန်၏။
 ထိုဘုန်းကြီးများသည် တနေ့တနံ့ တနေခင်း အလှူရှိရာ ကျောင်းသို့
 သွား၍ ပရိယတ်ပတ် ခတ် အလုပ်ပျက် နေကြ၏။ နောက်ပေါ်
 ကျောင်းသားတို့လည်း ခေသပ်ပျက်ကြ၏။ ဆွံ့ဖြိုလျှင် ရာပေါင်း
 ကောင်းပေါင်းများစွာ အကုန်အကျခံ၍ ပြုကြသော သားရှင်ပြု
 သမီးနားသ အလှူခံကြီးသည် နောင်သံသရာရေးနှင့် သာသနာ
 ကြီးစွာရေးကို အဘယ်နည်းဖြင့် အားပေးရာရေခံတော့မည်နည်း။

အိမ်တွက်ကလေးကိုသာ စီရင်လိုက်ပါစော့	သားရှင်ပြုတရားကြီးရတူးသည်ကား အလှူဒါနသည် ထိုနယ်၌သာမည်ကြီးသူ တည်း။ အလှူမှာ အဓိသား (နွားသား)
	ကျေး၏။ ပရိယတ်တွေလေးကြသည်မှာ ကျွဲ၍ မလေဝံအောင်ပင်၊ အကောင်ကြွေလျှင် ငယ်သော သောအာဇာနည်သားတွေ ကုန်လုနီးလေပြီ၊ အလှူဒါနသည် ပရိတ္တရာရှစ်ပါးကိုလွယ်ကူ အကောင်ကြည်နူးစွာ ဖြင့် ရှင်လောင်းလှည့် နေရာတွင် ပါဝင်လျက်ရှိ၏။ ထမင်းကျွေးသူ များသည် အဓိသား လောက်ပုံခရ၍ ပျာများနေကြလေပြီ၊ နောက်ဆုံး၌ မကြိုက်ကြတော့သဖြင့် အလှူရှင်ထံ ပြေးလေကြပြီ။

ဟင်းလေးကပ်ပုံ မှကြောင်း ပြောကြားလေ၏။ အလှူဒကာလည်း
 အတော်စိတ်ဝင်အားပေးဟန်တူ၏။ ဘောင်ကြံ မြောက်ကြံနှင့် ကြံရှာ
 ပါသော်လည်း အကြံ မရတော့ပြီ။ အတော်ကြာကြာ ငေးပြီးမှ
 “အိမ်က ထိပ်ကွက်ကလေးကိုသာ စီမံလိုက်ကြ ပါတော့ ” ဟု
 ရှုံ့မဲ့သောမျက်နှာဖြင့် ညွှန်ပြလိုက်ရရှာသတဲ့။

အမျှဝေမှားပုံ သားရှင်ပြု အလှူဒကာတယောခံလည်း နာမည်
 ကြီးသုဝဏ်တည်း။ ကုဋေများများ ရလျှင် နဂိုရ်
 တင်နေသောကြွေးများပင် ကြေလေဝံလိမ့်မည်ဟု မြော်လင့်ချက်ဖြင့်
 ကြီးကျယ်သော အလှူကို စီစဉ်ထား၏။ ချက်ပြုတ် ထားသည်မှာ
 လည်း အများပင်။ သို့သော် လူအလောများသလေဝံ ကုဋေမရချေ။
 ကုန်ကုစရိတ်နှင့် ရသမျှဋေကို စောစောက စိတ်တွက်- တွက်နေ၏။
 ထင်ကြေးမ ခိုက်သဖြင့် ခပ်စောစောကပင် မျက်နှာမသာယာလှ။
 ည နံရိုးနှင့် ပင့်ထားသော ကိုယ်တော်များစရိတ်ရှုတ်ရန်လျှောက်သို့
 ကြံ ပေးပြီး သူကားရေစက်ခွက်ကိုင်ကာ သံဃာစင်ပေါ်ရောက်နေ၏။
 ပုန်းတော်ကြီးဘဝီးလည်း အာဝဇ္ဇန်းရှင် ရှင်နှင့်ရေစက်ချပေး၏။
 အလှူဒကာမှာ သူ့အနီးကပ်ချစ် ရေစက်ချပေးသောသည်ကိုမျှ
 ကောင်းကောင်း မကြားရဘဲ ကုဋေနှင့် ကုန်ကျစရိတ်ကို အပြန်
 အလှန် စဉ်းစားနေစဉ် ဘုန်းကြီးလဲ ရေစက်ချပြီးရော-သူလဲ ကုဋေ
 တွက်ရာမှ အရှုံးထွက်နေတာသိရရော။ ထိုအခိုက်၌ အနားရှိဆွေမျိုး
 များက “အမျှဝေလိုက်၊ အမျှဝေလိုက်” ဟု ငိုက်တွန်းသံကြားသဖြင့်
 ကဗျာကယာ “သောက်ကြီး နေပါပြီ” ဟု ခုတ်က ထွက်သွားရှာ
 သက်။

အလားတူ အလှူပျက်စွာ ဤအဖြစ်အပျက်မျိုးသည် ယခုခေတ်ကျမှပေပါလော သည် မဟုတ်၊ မင်းကြီးဥျးပေပါဥျးတို့၏ ဆက်ထက် ကပင် အလားတူ သားရှင်ပြု ရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ယမမင်းထံအစစ်ခံသံပေါက်၌ ထိုအလှူမျိုးတွေမကုန်၍ မင်းကြီး ရေးထားသည်မှာ—

သားကြီးရှင်မြီ၊ ကျွန်တော်စစ်၊ ညစ်၍ လှူခဲ့တယ်။

ကွမ်း ဆေး လတက်၊ ဆီစက်စက်၊ ဝက်နှင့် ကြက်သား ကျွေးခဲ့တယ်။

သည်ကို ဟိုကို၊ ကြပါဆို၊ ဗျီဗျာမစဲ ခေါ်ခဲ့တယ်။

ကျန်တော့အလှူ၊ ကြွေးတွေပူ၊ ငွေကူကိုသာ မြှင့်မိတယ်။

ကူငွေနှင့်သာ၊ ငါလှူတာ၊ ထေမိပါမှ ကာတော့မယ်။

ဤသို့သျှင် မင်းကြီးဥျးပေပါဥျးလက်ထက်ကပင် သားကြီးရှင်ပြု အလှူတွေ ထွန်းကားနေခဲ့၏။ စည်းပျက်ကမ်းပျက် ကိစ္စဟူသမျှသည် မပြုပြင်သမျှ တခေတ်ထက် တခေတ် သာ၍ ဆိုးဝါးကြမ်းတမ်းမြဲ ဖြစ်ရက ၊ ယခုခေတ် တချို့ရပ်ရွာ၌ လှူမီကြိုတင်၍ “ ဝက်သား မည်မျှပေးပါ ၊ အမဲသား မည်မျှပေးပါ ” ဟု ဆိုင်ရာသို့ အမိန့် ပေးထားကြ၏။ ဆိုင်ရာတို့ကလည်း အလှူရက်ရောက်မှ ဝက်နှင့် နွား တို့ကို ခတ်ဖြတ်၍ လောလောလတ်လတ် အသားတွေကို ဒါနရှင် အလှူ အဘလတ်သို့ ပို့ဆက်၍လေတော့၏။ ဤမျှလောက် ပျက်စီး နေသော ဘာသာရေးအလုပ်ကို ဘုန်းကြီးများနှင့် အမျိုးသား အစိုးရဆိုသူတွေ အဘယ်မှာလျှင် မပြုပြင်တော့ဘဲ နေထိုင်တော့ မည်နည်း။

ရှင်လောင်း၏ ၈၀၆၀၂ ရှင်သာမဏေ ပြုလုပ်မည့် အလောင်းအလျားကို “ရှင်လောင်း” ဟု ခေါ်၏။ ထို ရှင်လောင်းဆိုသူ တို့တွင် တချို့သည် စကားမျှမပီသေး၊ တချို့ကား အတတ်အတန် ကြီးပါသော်လည်း ရှင်သာမဏေများ ကျင့်ရမည့် ကျင့်ဝတ်ကို နားမလည်၊ တချို့ရှင်ကလေးများမှာ မဏ္ဍပ်အတွင်း၌ သင်္ကန်းချီ၍ မဏ္ဍပ်က ထွက်လျှင်ထွက်ခြင်း လူဝတ်လဲရ တော့၏။ မလဲ့လိုလည်း မဖြစ်ကြတော့ချေ။ ရှင်သာမဏေ ပြုရာ၌ “ဗုဒ္ဓ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ” စသော သရဏဂုံပါဠိကို ဆရာဘုန်းကြီးနှင့် ရှင်လောင်း နှစ်ဦးလုံးပင် ဝိဝိသသ(ဌာန်က ရိုဏ်း ကျကျ)ရွတ်ဆို တတ်မှ ရှင်သာမဏေအစစ်ဖြစ်သည် ဟု ကျမ်းစာ၌ ဆိုထား၏။ ယခုခေတ် မြန်မာလူမျိုးတို့ကား အင်မတန် ကြိုးစားမှ စေကာ ပေလာအတိုင်းဝိနိုင်၏။ ထိုသို့မပီသစကားမှ ရှင်သာမဏေဟု စနစ်၍ ဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်များကို ကျင့်တတ်လျှင် အပြစ်ကင်းဘွယ် ကုသိုလ် ရဘွယ်ရှိပါသေး၏။ ယခုသော် များသောအားဖြင့် ရှင်ကျင့်ဝတ်ကို နားလည်သူလည်း နည်းပါး၊ ကျင့်သူကား သာ၍ရှားတော့၏။ ဤ ကိစ္စကို တိုင်းသူပြည်သားတို့ နားလည်အောင် ဗီမံပြီးလျှင် မူလကန်း ပညာလေ့က်ကို(အနန်းဆုံး)သင်ပြီး၍ ကောင်းစွာ နေထိုင်တတ် မှသာ ရှင်သာမဏေ ပြုပေသင့်ပါသည်။

ကြီးကျယ်သော ရှင်ပြုနည်းကိုဖြင့် ယခုအခါ ခေတ်စားနေကြသော ရှင်ပြုနည်း များ၌ ငွေပိုငွေလျှံရှိ သူ အတွက် မထေပင့်သာ သော်လည်း ရှိသမျှ စည်းကလေးနှင့် အားခံ ရသ ကြေးယူ၍ သားကြီးရှင်ဖြစ်ပြုရာသို့အတွက် အလွန်နစ်နာလှ ပေ၏။ သံသရာကျိုးလည်း နေ့စဉ် ဆွမ်းလောင်း-မိဘပြုစု စသော

ဒါနမူများလောက် အားမကိုးရ၊ ပြခဲ့သော နွားသတ် ဝက်သတ်
 ခိုင်း၍ ငွေကုကို မြှော်ရသော အလှူနှင့် ဂုဏ်ပကာသနကို ပဉ္စန
 ထားသော အလှူတို့မှာ ငွေကုန် - အပြစ်ဖြစ် ၂ မျိုးလုံး နှစ်နာ၏။
 ထို အလှူမင်္ဂလာဝယ် သားငယ်ကို မင်းမြှောက်တန်ဆာ ဆင်၍
 အဘိသိက်သွန်းလိုက်သော်လည်း ဘယ်သူကမျှ အထင်မကြီးကြ၊ ထို
 အဘိသိက်သွန်းလောင်းမှုကြောင့် ဘာမင်္ဂလာမှလည်း မတိုးတက်၊
 ယခုရှင်လောင်းများထက် မယှဉ် သာလေဝံအောင် အဆင့်အတန်း
 မြင့်သော သားတော်ရာဟု သားရှင်ပြုရာဝယ် ဘာဘိသိက်မှသွန်းရ၊
 ဘာအလှူကြီးမှလည်း လှူလိုက် ၂၊ ကျောင်းတော် လိုက်သွားရာမှ
 အရှင်သာရိပုတြ မထေရ်မြတ်က ဥျံးခေါင်းရိတ်၍ သာမဏေဝတ်
 ပေးရုံသာတည်း။ [ယခုကာလ လူတွေအလို “ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း
 လုပ်သည် ” ဟု ခမည်းတော်မုဒ္ဒကို အပြစ်ဆိုကောင်း ဆိုပေလိမ့်
 မည်၊] သို့ရာဝယ် ထိုဖြစ်ကတတ်ဆန်း ရှင်ပြုပေးသော သားတော်
 ရာဟုလော မကြာခင်း လောင်းကလေးကား ရဟန္တာ ဘဝဖြင့်
 ပရိနိဗ္ဗာန်ဝံလေပြီ၊ သန့်အခါ ကြိုကျယ်စွာဘိသိက်သွန်း၍ရှင်ပြုခံကြ
 ရသူတို့ ကား ဘာဖြစ်ကုန်ကြသနည်း၊ ထို့ကြောင့် အရှယ်ချောက်၍
 ရှင်ပြုချိန်ကျလျှင် သပိတ်သင်္ကန်းရှင်း၍ တတ်နိုင်လျှင် ရင်ရှာနှင့်
 အနီးအပါးတွင် ဆင်းရဲသူများကို ကျွေးမွေးခြင်း၊ အဘိုးအဘွား
 စသော လူကြီးဒိတများကို ကံတော့ခြင်း၊ ရုပ်ရွှံ့ရှိ စာသင်ကျောင်း
 တိုက်၏ နဝကမ္မအတွက် မှန်း၍ ဂေါတမ အဖွဲ့အား အင်နွံလှူဒါန်း
 ခြင်း၊ ကျေးရွာအတွက် ဓမ္မလှူခြင်း၊ ကျောင်းသားကလေးများ
 အား စာအုပ်ခဲတန် ကျောံတန်စသည် စငြခြင်းဖြင့် ခပ်ကျဉ်းကျဉ်း
 ပြီးစေကာ၊ သားကြီးရှင်ပြု မလုပ်ကြရန် သင်ပေးပါသည်။

ဘုန်းကြီးပြန် နှစ်ဦး ရွာလိပ်၌ ကြည်ညို ကိုးကွယ် ထားသော
 ဘုန်းတော်ကြီး တပါး ပြန်လွန်တော် မူရာဝယ်
 ရပ်သူ ရွာသားဘွဲ့ လွမ်းဆွတ်မှု ပြေပျောက်အောင် သူ့ထက်ငါ
 အားကျ၍ နောက်ဆုံး ပူဇော်ကြခြင်းကို အပြစ်မဆိုလိုပါ။ သို့ရာဝယ်
 အသဲအသန် မမာတုန်းက ပြန်လွန်မည့်ပုဂ္ဂိုလ် ကျန်သွားလေ၍
 အောင် ဆရာကောင်း၊ ဆေးကောင်း၊ ဓာတ်စာကောင်း တို့နှင့်
 ကေသ-မပြုစုကြဘဲ ပြန်လွန် ခါမှ ရှာ ပေါင်း ဆောင်ပေါင်း သောင်း
 ပေါင်းများစွာ အကုန်အကျခံ၍ ပူဇော်ကြခြင်း၌ အကျိုးရှာ စေ
 သည့်ပြင် ဝမ်းနည်းတွန့်ကိုသာ မြင်နေ ခါတော့သည်။ ထင်ရှား
 စေပါဥြးမည် — လွန်ခဲ့သော ကိုးနှစ်လောက်က နာမည်ကျော်
 ဆရာတော်ကြီး တပါး အတော်စိုးရိမ်ရလောက်အောင် မကုန်း
 မမာ ဖြစ်၏။ ဟိုက သည်က ဆေးအတွက်လှူကြသည်မှာ ၄၀ ကျော်
 တန်မျှသာ ရှိ၏။ သို့ရာဝယ် ဤကောင်းလှ၍ ပြန်တော်မမူသေးပါ။
 အကယ်၍ ပြန်တော်မူပါလျှင် ထိုဒကာဒကာမ တပည့်တပန်းတို့သည်
 လေးရာမက လေးထောင်ကျော်အောင် အကုန်အကျခံ၍ ဘုန်းကြီး
 ပြီးပွဲ နှစ်ကြိမ်လိပ်မည်။ ထိုကဲ့သို့ အကုန်အကျခံရာ၌ ဆရာသမား၏
 ဂုဏ်ကိုရည်စူးကြခြင်းထက် ဂုဏ်ပကာသနနှင့် ရပ်သူရွာသားတို့၏
 အပျော်အပါးအတွက်သာ ပဓာန ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလျှင် အရမ်း
 စွပ်စွဲရာ ရောက်မည်မထင်။ ဘုန်းကြီးငယ်စဉ်က မြောက်ကျောင်းမှာ
 သက်တော်ကြီး ဘုန်းကြီး ၂ ပါးလောက် ဆက်၍ ပြန်လွန်တော်
 မူ၏။ ထိုအခါ ဘုန်းကြီးတို့ ကျောင်းက ကျောင်သားတွေ စာအံ့
 ရင်း ပျင်းပျင်းရှိတ နှင့် ပြောကြသည်မှာ — “ သူများကျောင်းက
 ဘုန်းကြီးတွေဟာ ခဏခဏ ပြန်တော်မူကြတယ်၊ ငါတို့ကျောင်းက

ဘုန်းကြီးများကတော့ တပါးမှ ပြန်တော်မူတော် မရဘူး။ ခုနယ် တပါးလောက် ပြန်တော်မူရင် အယုံလောက် ကောင်းမလဲ ”...။ ဤသို့ ကျောင်းသားတွေ ပြောနေသံကို ဘုန်းတော်ကြီး ကြား၍ များစွာ ကြိမ်းမောင်းတော် မူလေသည်။

အရိုးအိုး...တိ ထို့ပြင် အသက်ထင်ရှား ရှိစဉ်က အလွန် အကျိုး ရှိသော လေးစားမှု မပြုကြဘဲ အရိုး

ကျမှ အရိုးအိုးဘုရား တည်ထားခြင်းလည်း နည်းလမ်း မကျလှပဲ ထို တည်ထားပြီးသော အရိုးအိုး ဘုရားကိုလည်း မည်သူမျှ အရေး တကြီး မကိုးကွယ်ကြ။ နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာသော် ဘုန်းတော်ကြီး အရိုးလူအရိုး ခွဲခြား မရသည့်ပြင် ဓာတ်တော် ထာပနာထား သော ဇေတီတော် များနှင့်လည်း ထူးခြားပင် ဖြစ်နေတော့၏။ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် ပါဠိတော်၌ “မြတ်စွာဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၊ ရဟန္တာနှင့် စကြာမင်း ဤပုဂ္ဂိုလ် ၄ ပါး၏ အရိုးများကိုသာ စေတီတည်၍ ပူဇော်ထိုက်သည်” ဟု ဟောတော်မူ၏။ [စကြာမင်း သည် သူ့ဓာတ်နှင့်သူ့ ခါသတွာကျိုးကို အလွန်ဆောင်သွားသော ဘုရားမင်း ပေတည်း။ တလောကလုံးမှ တယောက်ထည်းသာ ဖြစ်နိုင်ရကား ထူးဆန်းသော အရာလည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် စေတီတည်၍ ကိုးကွယ်ထိုက်သူတို့တွင် စကြာမင်းလည်း ပါဝင် ရသည်။] ပုထုဇဉ် ရဟန်းများ၏ အရိုးကို စေတီတည်ထားဘို့ရန် မုဒုံရှင်တော် ခွင့်ပြုတော်မူလျှင်ကား သီလရှိသော ပုထုဇဉ် အရှင် များသည် သီဟိုဠ်ကျွန်းမှာပင် မရေ မတွက်နိုင်အောင် များရကား စေတီများ တည်ထားဘို့ရာ နေရာမလောက်ဘဲ ရှိပေလိမ့်မည်။ ထိုမျှလောက် များပြားနေလျှင် ထူးခြား အံ့ဩဖွယ်လည်း မဖြစ်

တော့ရာ၊ ထို့ကြောင့် ပုထုဇဉ်အရှင်တို့၏ အရိုးများကို စေတီ
 တည်ခွင့်ပြုတော် မမူ၊ ထို့ကြောင့် ယခုကာလ၌ ဘုန်းကြီးပြန်တော်
 မူလျှင် အရိုးအိုးစေတီ တည်ထားရှိလောက် ဖြစ်နေသော စနစ်ကို
 ပြင်သင့်ပြီ။ “သီလရှိသော ပုထုဇဉ်အရှင်များ ပြန်လွန်တော်မူသည့်
 အခါ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသော ရဟန္တာများကဲ့သို့ ကြီးကျယ်စွာ
 ပူဇော်နိုင်သည်” ဟု အဋ္ဌကထာ ဆို၏။ ထိုသို့ ဆိုရာ၌လည်း ယခု
 ကာလလို ရက်ရှည်လများထား၍ မီးသောင်ရာဖြစ်သောကြောင့်
 “လောင်တိုက်” ဟုခေါ်သော မီးသောင်စာအကြီးအငယ် ကိုးဆယ်
 တရာလေခံဖြင့် ပူဇော်မည်ဟုမဆိုလို၊ ထို ပြန်တော်မူရာနေ့မှပင်
 ပန်းနံ့သာ နံ့သာထင်းဖြင့် ၁ ပြိတ်ပူဇော်မည် ဟု ဆိုလိုပေသည်။

[အဋ္ဌကထာ] ပုထုဇဉ်တိက္ကုနံ ဟိ ထူပေ အနိညာဏယောနေ တမ္ပပဏ္ဍိဒိပေ
 တာဝ ထူပါနံ ဩကာသော နဘဝေယျ၊ တတာ အညေသု ဌာနေသု၊
 တသ္မာ အနစ္စမိယာ တေ ဘဝိဿန္တိတိ နာနုဇာနာတိ၊ ပေ၊ ပုထုဇဉ်
 သီလဝတော ပန ပရိနိဗ္ဗုတတိက္ကုနောဝိယ မဟန္တံ သက္ကာရံ ကာတုံ
 ဇနုတိယေဝ။

ပြန်တော်မူဘဲ
 ရှိ၊ တော်မူရာ ခိုးရပုံ

“ဘုန်းတော်ကြီး” ဟူသည့် ငွှေးဘဝက
 မြဟွာ့ ပြည်မှ စုတေခဲ၍ ကာရေဏ်
 အပြစ်ကိုမြင်ကာ ရဟန်းပြုလျက်နေ၏

ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် (မေတ္တာဘာဝနာ သော ကမ္မဋ္ဌာန်းပေါက်
 ဖျာန်ရ၍) စုတေသည့် အခါ မူလဌာန မြဟွာ့ပြည်သို့ပင် ပြန်သွား
 သောကြောင့် ဘုန်းတော်ကြီး စုတေသည့်ကို “ပြန်တော်မူသည်” ဟု
 ခေါ်၏။ တနည်း- “ဘုန်းကြီးများသည် ကောင်းမှုကုသိုလ် ထူးထူး
 ထွေထွေ များပြားလှ၏။ သီလသိက္ခာလည်း ကောင်း၏။ စုတေလျှင်

ဘယ်နည်းနှင့်မဆို အထက်(၃၀ ပြည်မြဲဟဲ့ပြည်သို့)ပျံတက်ရမည် သာမည်”ဟု ရှေးကယူဆကြ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း စုတေသည်ကို “ပျံတက်မူသည်” ဟု ခေါ်ကြ၏။ ထိုအခေါ်သည် သီလသိက္ခာ အမှန် ပြည့်စုံသော ဘုန်းတော်ကြီးများ အတွက် မှန်ကန်သော အခေါ်ပင်တည်း။ ဒီစကြိုက်တခု၌ ဘုန်းကြီးတပါးကား ငွေတိုးပေး စား၏။ အသဲအသန် မေ့သည့်အခါ ငွေတိုးယူထားသော ရွာသား တို့က သူတို့စားရင်းကိုရှာကြ၏။ မေ့သော ဘုန်းကြီးသည် သူ့နေရာ နှင့် ကပ်နေသော ကြမ်းပေါက်အောက်ကို အသွန်စူးစိုက်စွာ မကြာ ခဏကြည်နေ၏။ ဒကာတယောက်သည် ထိုကြည့်ပုံကို သဘော ပေါက်၍ ထိုကြည့်သောနေရာ မြေကုတ်တူးလေရာ ရွှေငွေများစွာ ရလေသတဲ့။ ဘုန်းကြီးလည်း မကြာမှီပင် ပြန်တော်မူလေတော့၏။ ထိုဘုန်းတော်ကြီးမျိုးကား အထက်သို့ မပျံဘဲ မြဲဟဲ့ပြည်သို့ သည်း မပြန်ဘဲ အောက်သို့ ရှိုးဆော်မှုမှာစိုးရိမ်သေးသည်။

သတ္တိမြဲဘွယ်တွေ သရအခါ မည်သည့်ဘုန်းကြီး မည်သည့်ဆရာ တော် ပြန်လွန်တော့မူ၍ “သင်္ကန်း အစုံပေါင်း မည်မျှ၊ ကော်၊ ဇာစသည်က မည်မျှ၊ ငွေသားကမည်မျှ” စသည်ဖြင့် စာရင်းကြားရသည်မှာ ဝမ်းနည်းဘွယ်ကောင်းလှ၏။ ဘုန်းကြီး ပီပီ သသ နေလိုကြလျှင် မိမိဝတ်လေဝံသုံးစွဲလောက် ရုံမှတပါး ရသမျှကို မရှိခွင့်ရှိသော တပည့် ရဟန်း သာမဏေများကိုသာ ဝေခွဲပေး လှူဒါန်းသင့်၏။ ငွေ ခိုသည်မှာ လုံးလုံးကိုယ်ပိုင်ထားကောင်းသော ပစ္စည်းမဟုတ်။ ထို စွမ်း တွင် ခိုဆွယ်ဘာသော လောဘဇောဖြင့် စိုးတတ် ကျပ်မူ “သာပေက္ခာကလံကြိယာ အတ္တနိဗ္ဗာယဝ ဝေဟေ ယက္ခ ကုတ္တ၊ ရ၊ ပေ၊ နိဗ္ဗတ္တနကာရဏံ ဟောတိ” စွမ်း

စသည် တွ် သိတာလျက် သေခြင်းသည် မိမိနိဗ္ဗာန် အိမ်(ကျောင်း)၌ တဆေ ပြိတ္တာ ခွေး နွား ကျွဲ ကြွက် ကြက် သန်း ကြမ်းပိုး စသည် ဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၏”ဟု မဟာသုဒဿိန သုတ္တဋ္ဌကထာ၌ မိန့်၏။ ထို့ပြင်—ဆရာဘုန်းတော်ကြီး ပြန်တော်မူခါနီး၌ ကျောင်း တောင်းသူ ပစ္စည်းတောင်းသူ များလည်း ဆရာကို ဥညာလျှင် စဉ်းစားစရာ ကောင်းပေသည်။

ဘုန်းကြီးပြန် ကြာရှည်သောပြစ် ယခုကာလ၌ ဘုန်းကြီးပြန်ကို ကြာရှည်ထား လေ့ ရှိခြင်း ကြာရှည်ထား လေ့ ရှိခြင်း ဟု ၂ မျိုး ရှိ၏။ ကြာရှည်ထားခြင်း၌ ရည်ရွယ်ချက်ကား ရပ်ဝေး တပည့်များ လာရောက်မှီအောင် စောင့်ဆိုင်း လိုခြင်း၊ ဒကာဒကာမများ၏ ဘုန်းကြီးပြန်၌ ကုန်ကျသိုချန် ငွေချိန် ကို စောင့်လိုခြင်း နှားဖြစ်၏။ ထိုတွင် အဝေးတေးညွှန် များလာစေရန် သန့်ရှင်းလည်း တနည်းအားဖြင့် ထိုမှရမည့် အကူအညီတို့ကို မြှော်လင့်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ထိုသို့ မဟာကံ “အဝေးတပည့်များ နောက်ဆုံး ကံ ကာခြံခြံ ကံ တပည့်စေလိုသောကြောင့် ထားရ ပါသည်”ဟု ဆိုပါလျှင် အလောင်းကို မမှီလိုက်ဘဲ ဂုဏ်ထိမ်းပွဲ ကြံတော့လျှင်လည်း ငြီးနိုးပြီဖြစ်၍ ထိုအကြောင်းတည်း မလိုတော့ သေးချေ။ အမှန်၌ “ပွဲနှင့် ဆင်းနှင့် စည်စည်ကားကား ဖြစ် စေလို သောကြောင့်သာ ကြာရှည်ထားကြသည်”ဟု ခင်ရောအကြောင်း ရှိ၏။ ထိုသို့ ကြာရှည်သား၌ စည်စည်ကားကား ကျင်းပခြင်း၌ အောက်ပါ အပြစ်များကို တွေ့ရလေသည်။—

- ၁။ ပါယတ် ကျောင်းတိုက်ဖြစ်လျှင် စာတင် စာချ မှတ်ခြင်း၊ ပုတီးပတ်ကျောင်းတိုက်၌ ပုတီးပတ်အကျင့် လစ်ဟင်းခြင်း။

၂။ ဒကာဒကာမတို့ အလုပ်အကိုင်ပျက်၍ အကုန်အကျများခြင်း၊
 ထိုကုန်ကျရာ၌ တချို့ဒကာ ဒကာမများကား မရှိမဲ့- ရှိမဲ့နှင့်
 သူများနဲ့တူဖြစ်အောင် ကြံစိ၍ ထည့်ရခြင်း၊ တချို့လည်း
 စိတ်မပါဘဲ ရပ်ရှာနှင့် မဆန့်ကျင်အောင် ထည့်ရခြင်း။
 [ထို့ကြောင့်“ဘုန်းကြီးသေ၊ ရွာကြေ”ဟု ဆိုကြသည်။]

၃။ ပွဲလမ်းသဘင်တွေ များ၍ ကြည့်ရှုသူတို့မှာ ကျန်းမာရေး
 ချို့ယွင်းတတ်ခြင်း။

၄။ တာဝန်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်များဝယ် အလုပ်များသော ရဟန်း
 ငယ် ရှင်ငယ်တို့မှာ အပြင်းအထန် ကျန်းမာရေး ချို့ယွင်း
 တတ်ခြင်း။ [နာမည်ကြီး ဆရာတော်တပါး ပြန်တော်မူရာ၌
 နေခံပါ ၂ ပါး ၃ ပါး ခေါ်သွားတတ်သည်”ဟု ပြောစေ့တ်
 ရှိ၏။ ဆိုလိုရင်းကား— ဆရာတော်ပြန်၍ လုပ်ကိုင်ရသော
 ကြောင့် မကျန်းမာ၍ ၂ ပါး ၃ ပါး ပြန်တော်မူတတ်သည်
 ဟု ဆိုလိုသည်။]

၅။ ဝက်ကြက် စသော သတ္တဝါများတို့လည်း ဘုန်းကြီးပြန်ကို
 အကြောင်းပြု၍ သေကြရခြင်း။ [ဆရာတော် တပါး၏
 ဘုန်းကြီးပြန်သို့ တပည့်အများ သွားကြရာ ညဉ့်အခါ၌ သဲ
 သောင်ပြင်တော်၌ နားနေခိုက်ဝယ် ကပ်လာသော လေ့ကြီး
 တစ်စင်းပေါ်မှာ သတ်ပြီးကြက်ကောင်တွေ အပြည့်တင်လာ
 သည်ကို မြင်၍ “တယ်သွားမလို့လဲ” မေးရာ “ဆရာတော်
 ဈာပန သွားမလို့” ဟု အဖြေကြီးခဲ့ကြောင်း ကိုယ်တွေ့
 တဥြးက လျှောက်ဘူးသည်။]

၆။ ဘုန်းကြီးပျံကိုနာမည်ခံ၍ ဟိုဟိုသည်သည် အလှူခံကာစီးပွား ရှာလိုသူတို့ မတရားသဖြင့် စီးပွားရှာခွင့်ရခြင်း။ဤသို့ စသည်ဖြင့် လက်တွေ့အပြစ်တွေများပြားလှရကား အော်ပီ စည်းကမ်းချက် အတိုင်း ဘုန်းကြီးပျံ ကိစ္စကို ပြုပြင်သင့်ကြ တော့သည်။

ဘုန်းကြီးပျံ
ပြန်ပြင်ရေး

မိမိတို့ ဆရာသမားကို လေးစားသော တပည့် ဒကာ ဒကာမတို့သည် မကျန်းမာကြောင်းသိလျှင် အစွမ်းကုန် ကြိုးစား၍ (ဝိနည်းတော်နှင့်လည်း ညီစွာ) ကုသသင့်၏။ အကောင်းဆုံးဆရာနှင့် ဆေးများ ခတ်စာ များကို မိမိတို့ အစွမ်းအားလျော်စွာ ရှာတွေ့ ဆက်ကပ်သင့်၏။ ထို ဘုန်းတော်ကြီးသည် မနေသေး၍ ပြန်တော်မူရစေကာမူ တပည့် ဒကာ ဒကာမတို့အပေါ်မှာ မေတ္တာများများနှင့် ကျေကျေနပ်နပ် ပြန်တော်မူရ ပေလိမ့်မည်။ ပြန်တော်မူကြောင်း ကေနံသိရသည့် အခါ၌ကား အချိန်ရှိသေးလျှင် အနီးအပါးရှိသော တပည့်များနှင့် ဒကာဒကာမတို့သည် နေခံဆုံးပူဇော်ခြင်း ဟု သဘောထား၍ မိမိတို့ အိမ်မှာအသင့်ရှိသောဆီ နံ့သာတို့ ခြံင့် အမြန်ဆုံးမီးသ မြှိုဟ်သင့်၏။ အပြန်မရှိလျှင်ကား တည၌မျှ ထားပြီးလျှင် နောက်တနေ့တွင် ကိစ္စ ပြီးသင့်၏။ အလွန်ကြီးကျယ်သော ဆရာတော် ဖြစ်၍ ခင်လှမ်းလှမ်းမှ တပည့်တပန်းများ နေချင်း ဓုတ်ချင်း ရောက်နိုင်ပါမူ ခု ဓုတ်မျှ ထားသင့်ကြ၏။ ထို ထက်ပိုကား မည်သည့် နေ့နှင့်မျှ မထားသင့် ပေ။ အရှင်သဒ္ဓိန္ဒြိယ အရှင်မောဂ္ဂလ္လဘိန္ဒ ခုသော ရဟန္တာကြီး များ ပရိနိဗ္ဗာန် တော်မူရာမှာပင် နေ့ချင်း ညချင်းပြီးစေပုံကို အတု

ယူသင့်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓရှင်တော် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရာ၌ကား ပြင်ဆင်၍ မပြီးနိုင်သောကြောင့်သာ မီးမသဖြိုက်ရသေးခင် ၇ ရက်မျှ ကြာသွားပါသည်။

လူအသုဘ

ဤမြန်မာပြည်၌ လူသေ အလောင်းကောင်ကို အမွန်းတင်ကာ ငွေကုန် လှပမ်း စီစဉ်ကြသည်မှာ စိတ်ပျက်ဘွယ်ရာ ကောင်းလှ၏။ တချို့မှာ ဆေးဘိုး ခောက်စာ ငါးကျပ် တဆယ်မျှ အကုန်မခံနိုင်ကြသဖြင့် မသေတန်ဘဲနှင့် သေရပြီးနောက် အလောင်းကောင်ဘဝရောက်မှ ကျန်ရစ်သူတို့က မရှိမဲ့ နိမ့် ကြံဆောင်၍ တဆယ် နှစ်ဆယ်မက အကုန်အကျခံပြီး သဖြိုက်ကြရ၏။ ထိုအလောင်းကို ၃ ရက်ထက် မနည်း အိမ်မှာ ထားလိုကြသေး၏။ [ထိုသို့ ထားရာ၌ ဘိုးဖြစ်သူထံမှ အကြောင်းပြချက်ကို ကြားသိရဘူးသည်မှာ “သေသေခြင်းတော့ ဆွေမျိုးများက မဝစ်ရက်ကြသေးဘူး၊ ၃ ရက်လောက်ကြာ၍ ပုတ်လာသည့်အခါ ကျမှ ပစ်နိုင်ကြတယ်၊ ဒါကြောင့် ကျန်ရစ်သူများ ပစ်ခွင့်ရအောင် ၃ ရက် ၅ ရက် စသည်ဖြင့် ထားကြတယ်” ဟူ၏။] ထိုသို့ ထားရုံတွင် မပြီးသေး ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေတွေ လာသမျှ အတွက် ကွမ်း ဆေး လဘက်စသော စားသောက်ဘွယ်များကိုပါ အသုဘအိမ်၌ စီစဉ်၍ ထားရ၏။ ခုမည့်နေ့၌ကား မင်္ဂလာပွဲမတင်မီ တချို့က မီးလိမ်း ဝတ်ဆင်၍ လာကြသေး၏။ တတ်နိုင်သလောက်ကျွေးကြရ လဘက်ရည်တိုက်ကြသည် မှာလည်း အလှူဒါနပွဲကလေးလို ဖြစ်၏။ ပုတ်နေသော အလောင်းကောင်ကို နံစက်အောင်သေတ္တာထဲမှာလှောင်၍ (လှောင်ထားသော်လည်း နံလျက်ပင်) အနီးအပါး၌ ပျော်ပျော် ရှင်ရှင် စားသောက် ရယ်မောနေကြသော လူလယ်ခေါင်ဝယ်

အလောင်းရှင် များကလည်း အသံကုန်ဟစ်ကာ ငိုကြွရှာ၏။
“စားသောက် ရယ်မော နေသူများက ငိုသူများကို အားမနာလို့
လား၊ ငိုသူများကပင် ရယ်ကာ မောကာ စားကြ သောက် ကြတာ
ကို မသဒ္ဓ လို့လား”။

ဘုန်းကြီး ပုံ ။ အသုဘကို ရက်ကြီးကြာ
ထားရာ၌ အခြား အကျိုး ဖြစ်စေကာမူ
သွားလေသုက သဘောကျစွာ ဆိုလျှင်
တော်ပါးသေး၏။ ယခုသော် သွားလေသုကလည်း ထိုကဲ့သို့ကြီးကြာ
ထားသည့်အတွက် နှစ်သက် လှမည် မဟုတ်ချေ။ ထင်ရှားစေအံ့။
မိမိ၏ လက် ခြေ စသော ကိုယ်အင်္ဂါ တခုခု၌ အနာပေါက်၍ ပုတ်နံ
နေလျှင် ထိုအနာကို လူစိမ်းမမြင်စေလိုဘဲ တတ်နိုင်သမျှ ဖုံးကြရ၏။
“အသုဘ ” ဟူသော စကားသည် မတင့်မတယ် ရှုံ့တွယ်ဟူသော
အဓိပ္ပာယ်ကိုပြ၏။ သို့ဖြစ်လျှင် တကိုယ်လုံး မတင့်မတယ် ရှုံ့တွယ်
တုံးတီး ဖြစ်နေပါလျက် ရက်ကြာကြာ အပုတ်ခံ၍ လူတွေအား
ပြနေခြင်းကို အဘယ် သွားလေသု ကျေနပ်နိုင်အံ့နည်း။ “တချို့က
ဆရာသွားကို ကြာကြာထား၍ ပူဇော်လိုပါသည် ” ဟု ပြောကြ
သေး၏။ ထိုသူတို့၏ အိမ် - ကျောင်းသို့ တလှည့်စီ ပို့၍ ထားလျှင်
သူတို့ ပူဇော်ချင်မည်လော၊ ဘုန်းကြီးအတွက် ဝေဒီတိုင်း ပြာသော
ကောင်းကား- “ ငါးသလျှင် ကြီးရှေ့မထားဘဲ သုတပါးမြေပြာ
ရောက်အောင် အမြန်ဆုံး စွန့်လိုက်ကြ ” ဟု ပင်တည်း။ အားလုံး
သွားလေသုများလည်း ဘုန်းကြီးနှင့် သဘောတူပါလိမ့်မည်။

သုသာန်ပို့။ ယခုကာလဝယ် အသုဘကို ကြာရှည်ထား၍ သုသာန်သို့ ပို့ချသည့်အခါ ရွာနီးချုပ်စပ်မှ ဘုန်းတော်ကြီးများကို ခရုဏှာဂုံဘင်္ဂလီပင့်ကြရသေး၏။ ဆေးဘိုးဝါးခမတတ်နိုင်၍ သေရစေကာမူ သရဏဂုံဘင် ကိုယ်တော်များ အတွက် လူ့ဘွယ် နည်းလျှင် မျက်နှာ ပျက်ရမလို ဖြစ်၏။ တတ်နိုင်သမျှ ကမူ တရာအထိ(တရာတန်အထိ)လှူဒါန်း၍ သရဏဂုံဘင်ကြ၏။ ထိုလှူဒါန်းသော ဆွေမျိုးများမှာ “ဘာကို ရည်မှန်းရမည်”ဟု သတိရကြဟန် မဟူ။ သူ့သို့ သတိရနေသည်ကား နောက်ဆုံးဌာန၌ အားပျော်စရာ ဝိသံပေးလျက် နှုတ်ဆက်လိုက်ရန်ပင် ဖြစ်ဟန်တူ၏။ ထိုသို့ ပိုကြွေးနှုတ်ဆက်ပြီးနောက် အိမ်ပြန်ရောက်သည့် အခါ ကြွေးယူ၍ အသုဘ ချလိုက်သူတို့မှာ ကြွေးအတွက် စိတ်လေးလံ ဖြစ်ရတော့၏။ ပစ္စည်းများစွာ ကုန်ရစ်သူအတွက် အမွေစကား ပြောခြင်းဖြင့် ဆွေရင်း မျိုးချားတွေ စိတ်ဝမ်းကွဲဘို့ လမ်းထွင် ကြလေ၏။ တခုလတ် မှုဆိုးဖို- မတို့လည်း မိမိတို့ နေရေးထိုင်ရေး အတွက် တွေးကြားလေ၏။ မနေ - တနေက အိမ်ပေါ်မှ ဆင်းသွားသော အလောင်းကောင်ကိုတော့ “အင်္ဂုရေ လူသေ မြှုပ်တဲ့ သုသာန်မြေမှာ တစ္ဆေချင်း စကားပြော၍ တသောသော နေလေပြီ”ဟု ယူဆကြလေသလားမသိ။ ထို့ကြောင့် တချို့မှာ အလောင်းကောင် နေရာ အဋ္ဌဂုလုပ်၍ ထိုဂူအတွင်း၌ သူကြိုက်တတ်သော အဝတ်အစားများကို ထည့်သွင်းပြီးမှ ဂူပေါက်ကို ပိတ်ကြ၏။ တချို့ကား ထိုဂူအတွင်း၌ တစ်တစ်သွား၍ အစာကျွေးတတ်ကြသေး၏ အားလုံး အချိုးအနှိုးပင်။

သရဏဂုံတင် သက္ကာတယောက်၏ နောက်ဆုံး စုံတေစိတ်နှင့်
 ဘဝသစ် ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် လက်ဖျော်တချက်
 တီးကာလကို ကုသေတသိန်းလောက်စိတ်လျှင် တစိတ်လောက်သာ
 အချိန်ကြာ၏။ “ဘဝဟောင်းက စုတေသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဘဝ
 သစ်မှာ ဖြစ်ရတော့၏” ဟု ဆိုလိုသည်။ အိမ်အနီးအပါး၌ တဆေ
 ပြိတ္တာ ဖြစ်နေရသူများလည်း ထိုတဆေဘဝမှာပင် အသစ်ဖြစ်ရ
 ၏။ နတ်ပြည်နှင့် ငရဲသို့ ရောက်မည့် သူများလည်း ထိုဓဏ အတွင်း
 မှာပင် ထိုဘဝသစ်၌ ဖြစ်ပြီးလေ၏။ ထို့ကြောင့် အလောင်းကောင်
 ကို သင်းချင်းမှာဖြစ်စေ အိမ်မှာဖြစ်စေ သရဏဂုံတင်ကြောင်းကို
 သေလွန်သူ သိဘို့အရေးမှာ အလွမ်းဝေးလှချေ၏။ သိမည်ဆိုလျှင်
 အိမ်အနီး၌ တဆေ ပြိတ္တာ ဖြစ်နေသူလောက်သာ သိနှင့်ရှိမည်။
 ယခုအခါ “သရဏဂုံတင်” ဆိုသည်မှာလည်း အထူးအဆန်း
 မဟုတ်၊ ရိုးရိုးတိုင်းတန်း သီလပေးခြင်း၊ လှူဘွယ် ပစ္စည်းကို ရေစက်
 ချ၍ သေသောသူအား အမျှပေးခြင်းပင်တည်း။ ထိုတွင် လှူဘွယ်
 ပစ္စည်းများကို လှူဒါန်း၍ အမျှပေးဝေခြင်းသည် ကောင်းသော
 နည်းလမ်း ဟုပင် ဆိုသင့်ပါ၏။ ထိုအမျှပေးမှုကို လူ့ပြည်
 နတ်ပြည် ငရဲနှင့် တောကြီးထဲမှာ ပြိတ္တ ဖြစ်နေသူတို့ မသိကြဝမ်း
 မမြောက်နိုင်ကြ၍ ကုသိုလ်အဘို့ မရကြသော်လည်း၊ အနီးအပါး၌
 ပြိတ္တာ တဆေ ဖြစ်နေသူမှာ သိနိုင် - ဝမ်းမြောက်စွာလည်း သာဓု
 ခေါ်နိုင်လျှင် ကုသိုလ်အဘို့ ရဘွယ်ရှိပါပေ၏။ သို့သော် ငိုကြွေး
 မြည်တမ်းလျက် သောကပရိဒေဝ အကုသိုလ်ခြံရံကံ သုသာန်မှာ
 လှူဒါန်း အမျှပေးဝေခြင်းကား အလှူရှင်မှာလည်း ကုသိုလ်အရ

နည်း၍ တစ်ဆင့် ငြိတ္တာ ဖြစ်နေသည့် ထို ဝိနည်းကို မြင်ရာ ဖြစ်
ငမ်း မြောက်လှမည့် မဟုတ်ပါ။

အသုဘ
ပြုပြင်ရေး

“အားလုံးလူတွေ တနေ့ကျလျှင် ကေနဲ့သေကြ
ရမည်” ဟူသော ထုံးစံတရားကို မည်သူမဆို
နားလည်ပြီး ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘယ်နည်းနှင့်
သေသေ မထူးဆန်းချေ၊ သို့ရာတွင် သေလောက ကြလောက
ရောဂါရောက်နေသူကို ဆွေမျိုးချင်းများက လူအား ငွေအားဖြင့်
တတ်နိုင်သမျှ ကုသသင့်၏။ ထိုသို့ ကုသကြပါလျက် သေသွားသူကို
“ငါတို့ ငတ္တရားတော့ အကြွသားဘဲ၊ သူ့ကံက ဒီလိုဖြစ်တဲ့ စိမ့်
လာတာတော့ ငါတို့တာဝန် မဟုတ်၊ သူ့ကံဘဲ” ဟု ဖြေသိမ်းကာ
ဝမ်းနည်းပူဆွေးမှုတွေကို သက်သာနိုင်သမျှ သက်သာနိုင်ပါစေ။
[ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ၌ ပြထားသော သေခန်း ပြုပြင်ရေးနှင့်
သောကပရိဒေဝ အကြောင်းများကို ကြည့်ရှု လိုက်နာကြပါလေ။]
ထိုသို့ စိတ်သက်သာနိုင်သမျှ သက်သာအောင် ဖြစ်၍ အချိန်ရှိသေး
လျှင် ထိုနေ့မှာပင် အချိန်မရှိလျှင် နေ့စဉ်နေ့ (ထို ငါးမဇ္ဈိမလုံလျှင်)
မိမိတို့ကိုး ဣန္ဒြေနေကျ ဆရာသမားကို အိမ်သို့ပင့်၍ သရဏဂုံတင်ပါ
လေ။ ထိုသရဏဂုံတင်ရာ၌ လူ့ဘွယ်ပစ္စည်းများလည်း မလိုသေးပါ။
ဆရာသမားကလည်း သူတို့ သောကပရိဒေဝ လျော့စေနိုင်သော
တရားစကားများကို ဝတ်နိုင်သမျှ ဟောပြောပေးပါသည်။

ဆွမ်းသွတ်
အမျှဝေ

ထို့နောက် (၇ ရက်လည်အောင် မဆိုင်းဘဲ) မိမိတို့
အခွင့်သာသော တရားနှစ်ရက်အတွင်းမှာ ဟတ်နိုင်
သမျှ ဆွမ်း အစတ် ဘိနပ်စသော လူ့ဘွယ် ဝတ္ထုများ
ကို ပြင်ဆင်၍ (ထိုအချိန် အလှူမျိုး ၌ ငွေကိုမလှူရ) သွားလေသူကို

သင်းချိုင်းတိုင်အောင် သွားရောက်ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ပြီးလျှင် သီလ သိက္ခာ အရှိဆုံး ဟု ယုံကြည်ရလေ သက်သေ ဘုန်းတော်ကြီးတပါးဖြစ်စေ၊ သံဃာကို ပင့်၍ သံဃိကဒါန ဖြစ်စေ လှူဒါန်းကာ သွားလေသူ နာမည် ခုခေါ်ယူ အမျှဝေပါလေ။ သူသည် အိမ်အနီးအပါးငယ် ပြိတ္တာမြစ်နေလျှင် မိမိအတွက်ပြုသော ထိုအလှူကို အလွန်ဝမ်းမြောက်စွာ သာဓုခေါ်၍ ကုသိုလ်အသုံး လျှင် အစားအဝတ် များချက် ခြင်း အကျိုး ပေါ်လိမ့်မည်။ [ရဟန္တာဂုဏ်ရည်၌လည်း ဤအမျှဝေနည်းကို ရေးသားသည်။] ဤသို့သော နည်းသည် အကုန်အကျလည်း သက်သာ လိုရာအကျိုးလည်း အမှန်ပြီး စနိုင်သော နည်းဖြစ်ရကား အနာဂတ်ကာလ၌ အသင်းအပင်း ဖွဲ့ကာ ဤနည်းကို အမြန်ဆုံး လိုက်နာသင့်ပါသည်။

ဘုရားတော် တည်ထားရာ၌ ကုသိုလ် ရသည်ကား မှန်ပေ၏။ သို့သော် အကျိုးရှိသင့်သမျှ အပြည့်အစုံ ရသ့် စဉ်းစဉ်းစားစား တည်ထားသင့်ကြသည်။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် ဝိဟာရဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံကို ပြရာဝယ် “အပ္ပတိဋ္ဌိတံ ဒိသာဘာဂေ စေတိယ ဗတိဋ္ဌာနံ = ဇေတိမတည်ရသေးသော အရင်(မြို့-ရွာ)၌ ဇေတိ တည်ထားခြင်းကို သမ္မာဒိဋ္ဌိ = အယူမှန်ခြင်း” ဟု ဆို၏။ ဇေတိ၊ ပြီးနေရာ၌ ထပ်၍ တည်ခြင်းကို အဋ္ဌကထာ မလိုလားကြောင်း မှာလည်း ဤအဝိဘင်္ဂ အဋ္ဌကထာ၌ “ဧကသ္မိဝိဟာရေ ဤဋ္ဌိ စက္ကိယာနံ ဒိသာဘာ ဣသရော ဣသရော နဟောတိ-တကျောင်း တိုက်ထည်းဝယ် ဇေတိတော် ၊ ဆုရှိရာ၌ လာဘ်ပုဒဇာန်မူမချား(မကောင်း၊ နိုင်)” ဟူသော စကားဖြင့် သိသာ၏။ ထိုအဋ္ဌကထာစကားကို လက်ရှိ အခြေအနေကလည်း ထေဝံခံ

လျက်ရှိ၏။ စေတီတော် များပြားသည့်အတွက် မည်သည့် စေတီတော်မျှ အစောင့်အရှောက်ကျကျနနနှင့် သားနားသပ္ပာယ်အောင်၊ စေတီတော် ရောက်သွားလျှင် စိတ်ကြည်နူးအောင် ကိုးကွယ်ထားသည်ကို မတွေ့ချ။ မဟာဗြတ်မုနိ — ရွှေတိဂုံ စေတီတော်များ၏ ယင်ပြင်တော်၌ သေချာလည်း လူများ၏ ခြေရာတွေနှင့် ခွေးမစင်ပန်းအမှိုက် စသည်များကို တွေ့ရသေး၏။

ဖြစ်ချင်တိုင်း တချို့ စေတီတော် ဝင်းအတွင်း၌ စေတီငယ်ကလေးတွေ ဆင်းတုတော် ကလေးတွေ အနားအပြားရှိ ၊ ဖြစ်နေပုံ ကား တဆက်ကို လှည့်၍ ရှိခိုးဥးချနေခိုက် များစွာသော စေတီဆင်းတုတော်များကို ကြောပေးထားရာရေခံတော့၏။ အလွန် နာမည်ကြီးသော ဆင်းတုတော်မှာ ပန်းမတွဲ ပြည့်၍ နသော်လည်း ထိုဆင် တုတော်ငယ် စေတီတော်ငယ်များ၌ ပန်းတပွင့် တခက်မျှမရှိကြ။ နာမည်ကြီးသော ဆရာတော်ကြီး အနား၌ ဥး ဥင်းကလေးများလို ဖြစ်ရှာ၏။ ကျေးရွာများ၌ ဘိုးဘွားအစဉ်အဆက် တည်ထား ပြင်ဆင်လာသော စေတီတော်များ ရှိတတ်သေး၏။ သားစဉ် ခြေးဆက်တို့ စီးပွားတက်ချိန်၌ ထို စေတီတော်များ ကန်ခိုးတော် ကြီးမား၍ သားစဉ် ခြေးဆက်တို့ ဆုတ်ယုတ် တိမ်ကောသည့်အခါ ထို ဘိုးဘုရင် စေတီတော်များလည်း ညှိမသွေ ခြေခံ၍ (ဆင်းရဲသော ကျောင်းအဆောင်၏ ဘုန်းကြီးပမာ) အရှိန်အဝါ မခံနိုင် ခို ကြုံ တော့ချ။ ကလေးအဖတ် ကြုံ လျှင်ကား ဖြိုက် ဆပ်ပစ်များစေတိရောင်ရာ အုဉ်ပုံသို့ ချီရောက်၍ တချို့ စေတီများမှာ တာပနာ အဖေါ်တံခံရရှိတွင် မက အုဉ်တို့ကို လူတို့က အသုံးပြုကာ ဖြိုချင်သလို ဖြိုနေရရှာလေတော့သည်။ စစ်အတွင်း

က မြို့ပြစေတီတော် ဆင်းတုတော်များ၌ မြင်ထောင်ကြီးအချိန်ရပုံ၊ စစ်သည်များ ထမင်းချက်ရာ၌ ဆင်းတုတော် ၂ ဆူက ပခုန်းတော်ပေါ် ဒုတိတန်းတင်၍ ကူညီလိုက်ရပုံကို လူအများပင် တွေ့မြင်ကြသိလိုက်ရပေသည်။]

မြမြစုရး အနာဂတ်ကာလ၌ ပုဂ္ဂလိက ဘိုးဘဝိုင် ဘုရားစေတီ ဆင်းတုတော်များ အသစ်မတည်ဘဲ ရွာလုံး မြို့လုံး ကိုးကွယ်ဘို့ရာ အဟောင်းစေတီများကို စုပေါင်းပြင်ဆင်၍ ဖြစ်စေ၊ လုံးလုံးမရှိသေးလျှင် အသစ်တည်၍ဖြစ်စေ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော စေတီတော်-ဆင်းတုတော်ကိုသာ တည်တားကိုးကွယ်၍ မဟာရာဇ် တံတိုင်း တံခါးပိတ်များဖြင့် သားနားသပ္ပာယ်နွဲ့ ဆင်ပြင်ထားသင့်ပါသည်။ အဘိုးအဘွား အရွယ်နှင့် သူတော်ကောင်း စိတ်ဓာတ် အထူးရှင်သော ငယ်ရွယ်သူတို့လည်း နံနက်နှင့် ညနေပိုင်း၌ စေတီဝင်းသို့ သွားရောက်ဖူးမျှကာ မြတ်သစ်ပင်တို့ကို ရှင်းလင်းခြင်း ပန်းပင်စိုက်ခြင်း ရေလောင်းခြင်းတို့ဖြင့် ဆက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှိခိုးသော ကျောင်းတိုက်ဝင်း သင်္ဃာတိုက် (စွမ်းနိုင်ပါမူ) တို့ ဘုရားပင်းအတွင်းမှတစ်ဆင့် ကမ္ဘာ့ နှိုးထိုင်လျက် နောင်သံဃာရာဇေး အဆွတ် ကြိုးစားသင့်ကြပါသည်။ [ဆင်းတုတော်များကိုလည်း များသော နေရာမှ လုံးလုံးမရှိသေးသော (ချင်းတောင် အသစ် စသော) အမျိုးမျိုးသို့ ပုံစံကောင်း ကိုးကွယ်သင့်ပါသည်။]

ဆွမ်းတော်ကြီးတင် ပုဗ္ဗရှင်တော်သက်ထင်၌ ကောသလမဟာရာဇာက တပည့်၊ မြို့သ မြို့သားများက တဘက် အပြင်အပျင် ဆွမ်းကျွေးပွဲ ပြုခဲ့ကြဖူး၏။ နောက်ဆုံး၌

ကောသလ မဘာရာဇာသည် မလ္လိကာဒိဖီရား၏ အကြီးပေးချက် အရ သံဃာတော်များ နေထိုင်ဘို့ရာ နေရာထိုင်ခုံ ငါးရာ၏ နောက်၌ ဆင်တစ်စီးစီ ထီးဖြူ ဆောင်းစေလျက် ရဟန်းတော်များ၏ အကြား၌ နန်းတော်သူများကို နံ့သာ ကြိတ်စေ၍ ထို နံ့သာတို့ဖြင့် မှမ်းမံ ချိတ်လှယ်ကာ မည်သူမျှ မတုပနိုင်သော အသိသဆွမ်းဒါနကြီးကို ပြုစုဘူးလေသည်။ ယခုခေတ် ဆွမ်းတော်ကြီးပွဲ ပြင်ဆင်ပုံကား ထို အယူမျိုးနှင့်လည်း မတူချေ။ များစွာသော ဆွမ်းတော်ကြီးများကို ကြည့်လိုက်ရသည့် အခါ မုံချီးစုံတို့၏ အကြား၌ ပုဂံပြားအပ်ည့် ထည့်ထားသော ဝက်သားတုံးကြီး ကြွက်ကောင်လုံးကြော် ငှက် ကောင်လုံးကြော် အများအပြား တွေ့ရပေသည်။

ဇင်ဗ္ဗူပြီး ၈ နံ့ဝင် ထိုလူကွယ်များကို ညဉ့်ဥဏှာ ရှေးတော်မှာ ပြင်ဆင်ထား၍ နံကားစာစော၌ ဆွမ်းတော် တင်ကြ၏။ မိုဃ်းသင်းသည့်အခါ ထိုဆွမ်းတော်ပွဲများကို ကျေးရွာ များ၌ (စားချင်သူစား သဘောထား၍) စွန့်ပစ်ကြ၏။ မြို့များ၌ကား တချို့ကို စွန့်ပစ်၍ တချို့ကိုကား ပိန်၍ ရောင်းစားကြသည်ဟု ကြားရ၏။ ထို ဆွမ်းတော်ကြီး၌ မုံချီးစုံ သီးမျိုးစုံ ပြင်ဆင်ထား သည်မှာ ကြည့်ရှုဘွယ် ကောင်းပါပေ၏။ ကြွက်ကောင်လုံးနှင့် ဝက်သားတုံးကြီး တွေကား (မိဒ္ဓံ သက်တော် ထင်ရှားရှိပါမူ) မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ခွင့်ပြုတော်မူမည်မထင်၊ တချို့လူများ နတ်တင် ပုံနှင့်လည်း တွေးရောယှက်တင် ရှိလှ၏။ မြန်မာသူမျိုးတို့ မိဒ္ဓံကို မကိုးကွယ်ခင်က နတ်တင်နည်းကိုပင် မိဒ္ဓံကို ကိုးကွယ်သည့် အခါ ရေးရာ ပြောင်းလဲလိုက်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်လေစေရာပင်လား ဟုလည်း ထင်ပါ၏။ ထို့ပြင်— “မုံချီးစုံ သီးမျိုးစုံကို သံဃာတော်များ မသုံး

ဆွမ်းကြီးလောင်း၊ ထို ဘုရားပွဲ၌ ဆွမ်းကြီးလောင်းပို့လည်း
 (ကျေးရွာမူလအထွက်) ကိုယ့်အိမ်မှာ မှုံ

လုပ်ကြ ကြော်ငြော့ကြ၍ ရှိသမျှ ဟင်းများကို စုပေါင်း ကျွေးမွေး
လှူဒါန်းကြရုံဆိုလျှင် တော်ပါသေး၏။ ယခုသော် “မည်သည့်ရှင်
ဘုရားပွဲ အကြီးအကျယ် ရှိသတဲ့” ဟု မှတ်ချိန်းကို သိကြသော
အသားရောင်းသူတို့က ထိုဘုရားပွဲ၌ ကျွေးမွေးလှူဒါန်းသည့် အတွက်
နွား၊ ဝက် ကြက်တို့ကို သတ်ဖြတ်ကြလေသည်။ အရင်းစစ်လိုက်သော်
“ဘုရားပွဲ ဆွမ်းကြီးလောင်း မှူးကြောင့် သတ္တဝါများ သေကြရ၏” ဟု
အကြောင်း အကျိုး ဆက်သွယ်နေရကား အကြီးအကျယ် ဆွမ်း
လောင်းရာဝယ် သက်သတ်လွတ် ဖြစ်စေ၊ ငါးကြော် ငါးခြောက်
ဟင်းများဖြင့် ဖြစ်စေ လောင်းလှူသင့်ပါသည်။ ဣဒ္ဓိရှင်တော်မြတ်
သည် ရဟန်းသာမဏေတို့အား အသားစားခြင်းကို မတားမြစ်ပါ
သောလည်း ၁-မိမိတို့အတွက် ရည်မှန်း၍ သတ်အပ်သော အသား
ဟု မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ ဖြစ်ခြင်း၊ ၂-သူများပြောသံ ကြားခြင်း၊ ၃-တော
ကျေးလက်၌ မိမိရောမှ ကြက်သားဟင်း ချက်ကပ်လျှင် “ငါ့အတွက်
တမင်လာ သက်ထားလေသလား” ဟု ယုံမှား သံသယ ဖြစ်ခြင်း၊
ဤ ၃မျိုး မကင်းသော အသားကို မစားရဟု တားမြစ်တော်

မူသား၏။ ထိုဆွမ်းကြီးလောင်းများ၌ ထို ၃ မျိုးမှ ကင်းလွတ်
 သော အသားရတို့ရာ ခဲသင်းသွ၏။ တချို့နားလည်သော ဒကာ
 များလည်း ထိုအပြစ်မှလွတ်အောင် အများစောင်းနေကျ ဈေးကြီး
 သို့ သွား၍ စုဆောင်း ဝယ်ယူကြရလေသည်။

ပွဲလမ်းသဘင်နှင့် ကစားပွဲ တန်ခိုးကြီးဘုရား ဟု ထင်ရှားနေသော ဘုရား
 ပွဲတိုင်းလိုပင် ဇာတ်ပွဲသဘင်များနှင့်အလောင်း
 အစား ကစားပွဲများ တွဲဘက်ပါဝင်နေသည်

ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် လုံးဝ ဆန့်ကျင်နေသော စနစ်သာတည်း။
 အာဇာနည် ဗုဒ္ဓရှင်တော် ဆက်တော်ထင်ရှား ရှိနေပါမူ (တေဝန်
 ကျောင်းသောအတွင်း၌ ဤကဲ့သို့ ပွဲကျင်းပကာ ပုဒ္ဓရှင်တော်ဝယ်
 မင်းသားမင်းသမီးဆိုသူတွေ သိဆိုကြ လှပျက်တွေ ပျက်လုံးချိုးကြ
 နှင့် ပူဇော်ခွင့် ရကြပါသည်လော ဘုရားပွဲ ဟူသည်မှာ ဘုရားဟု
 မည်မှန်း၍ လူဝါဒ ပူဇော်ပွဲတည်း။ သို့ပါလျက် ဘုရားကို
 သက်မချက်ဘဲ ဘုရားကိုအနားထား၍ ပျော်ရွှင်ကြခြင်း ပွဲကြည့်ရာမှ
 ကစားပိုင်းမှ ရှိပွဲဖြစ်ကြ သဖြင့် ဆေးကြကြောကြ ရုံးရောက်၍ငွေကုန်
 လှူဒါန်း ဖြစ်ကြခြင်းကား ရိုင်းစိုင်းသော လူမျိုး ဖြစ်ကြောင်းကို
 ဝန်ခံရာ ဘုရားချ၏။ ဣဒ္ဓိယ၌ ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့၏ ဝတ်တတ် ပွဲ ဘုရား
 ပွဲများ၌ ဟေတ္တမဝဒ္ဓိကြီးက ငြိမ်းချမ်းသာယာမှု တရားရေကို
 တိုက်ကျွေးကြောင်းကို (သတင်းစာ၌) ဘတ်လိုက်ရသည့် အခါ
 ဘုန်းတို့တို့ ဘုရားပွဲတွေကိုတွေး၍ ဝမ်းနည်းမိပါတော့သည်။
 ထို့ကြောင့် အနာဂတ်ကာလ၌ ဘုရားပွဲကို အစိုးရနှင့် တကွ
 ရဟန်းတော်အရှင်မြတ် မှီ ပြုပြင်မေးရန် လေးနက်စွာ တောင်းပန်
 လိုပါသည်။

ဘုရားပွဲ
ပြုပြင်ရေး

ကဆုံသပြုသွ်နဲ့သည့်၌ ဗုဒ္ဓ အထိမ်းအမှတ် ပွဲပြု
စေ၊ မိမိတို့ရပ်ရွာ၌ ခေတိ ဆင်းတုတော်ပွဲဖြစ်စေ
သက်တော်ဆင်ရှုစေ၊ မြတ်စွာဘုရားကို ရည်စူး
ပြုလုပ်ကြရမည်သာတည်း။ ထိုအခါ နေရာလှိုင်ခင်းကို သပ်ယပ်
သားသားစွာ ခင်းကျင်း၍ ဝင်းထိန် နေအောင် ဆီမီးပူဇော်ခြင်း
ပန်းချီ စုံပူဇော်ခြင်း စိမ်းဖိုသော သစ်ပင် (ငှက်ပျောပင် ရွာလှပင်)
များနှင့် သစ်သီးမျို စုံ မှိုချိုးစုံများကို (နံနက် ဆက်တင်ရန်) ပြင်ဆင်
ထားခြင်း (သားငါး စသော ဟင်းများမပါစေရ) ဤနဲ့ ပြင်ပြီးလျှင်
ပဌမအချိန်၌ အမျိုးမျိုးမျိုးက ဓမ္မစကြာ အနုတ္တလက္ခဏ-ဟော
သမယသုတ် သတိ ဌာနံ စသော တရားတော်များကို သဘယာ
ကြည်ညိုဘွယ် ရွတ်ဆိုသင့်သည်။ ဒုတိယအချိန်၌ (နှိုက်လျှင်) ဓမ္မ
ကထိ အာကျော်တို့ကို ပင့်ဖိတ်၍ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်တို့ကိုသာ များစွာ
ဟောပြောစေသင့်၏။ [ဆိုတရားပွဲ၌ လူဘွယ်ငတ္ထုများ မပါစေရ။]
တတိယအချိန်၌ လူငယ်ပိုင်းက ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ဘွဲ့ ဖြစ်သော ကဗျား
ဂီတတို့ကို သီဆို၍ စန္ဒ သား စသည်တို့ကို (အဝေးလိုက် ပိုက်ဆံရ
မဟုတ်ဘဲ သဒ္ဓါတရား သက်သက်ဖြင့်) သဘယာ ငြိမ်းငြောင်းစွာ
တီးမှုတ်သင့်၏။

မကြာမှီက ဝက်လက်နယ် ညောင်ပင်ကြီးတောပိုင်းနည်း စာပြန်
ပွဲသို့ သွားခဲ့ရာ သီတင်းသုံးဘောများနှင့် အတူ နံနက်စောစော
ဆွမ်းစားနေတုန်း မြုံးကနဲ အနားသာ၍ ဓာတ်စာ ဖွင့်၏။ မဖွင့်ဘို့
ရန် ထားမြစ်မည် ဟု နှုတ်ကထွက်ခန့်... “မေတ္တာဓာတ်နှင့် ဗုဒ္ဓ
မြတ်စွာ” ဟူသော အသံကို ကြားရသဖြင့် မတားနိုင်ဘဲ ဂရုစိုက်၍
နားထောင်လိုက်ရာ အောင်မြင်ရှစ်ပါး သီချင်းဖြစ်၍ ဝမ်းမြောက်စွာ

ဖြင့် သီချင်းရှင်ကိုင်း၊ ခေတ်ပြားကုဗ္ဗီကိုင်း ချီးမွမ်းပီပါသည်။
 ထိုသီချင်းမျိုးကား တဏှာလောဘ ကိလသာစိတ်ကို မဖြစ်စေဘဲ
 ကုသိုလ်စိတ်ကိုသာ ဖြစ်စေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားပွဲများ၌
 ထိုကဲ့သို့ သီချင်းများဖြင့် မုဒ္ဓရုဏ်တော် ဖွဲ့နွဲ့မက၊ ထိုကဲ့သို့ အသံ
 ကောင်းသော အမျိုးသား-သွီးများက မုဒ္ဓရုဏ်တော်ကို ကိုယ်တိုင်
 နားလည်အောင် လေ့လာ၍ အကျယ်တဝင့် စကားပြင်ပြောကာ
 ပြောကာ ဂီတများကို ရွတ်ဆို တီးမှုတ်သင့်ပါသည်။ ဤနည်းဖြင့်
 ညအချိန် ပူဇော်ပွဲကို ရှင်သိမ်း၍ နံနက်စောစော အာရုံတင်၍
 သံဃာတော်များကိုပါ ပင့်ပြီးလျှင် ဘုရားအတွက်လည်း တပွဲစာ
 သက်သက်ပြင်၍ ဆွမ်းတော်ကပ်ခြင်း [ထိုဆွမ်းတော်ကပ်ရာ၌လည်း
 မုဒ္ဓရုဏ်တော်ဖွဲ့များကို တီးမှုတ်နိုင်ပါသည်။] ဘုရားမှ ပိုလှုံသည်ဟု
 ယူဆရသော မှုံများကို ရဟန်းတော်များအား ကင်လှူခြင်း၊ ဘုရား
 ဝေယျာဝစ္စပြုသူတို့ စားသေခံခြင်း၊ ပုန်းတောင်း ယာ စကားတို့အား
 စွန့်ကြဲခြင်းတို့ဖြင့် အထူးကုသိုလ်ရသော ဘုရားပွဲကို နှံ့ကြပ်ပါကုန်။

x x x x x x x

သီတင်းကျွတ်ပွဲများ အပြစ်

အခါမကောင်းပုံ မြို့ကြီးမြို့ငယ် အနယ်နယ်တို့၌ သီတင်းကျွတ်
 သည့်အခါ ကထိ ပွဲ ဘုရားပွဲ ဆွမ်းတော်
 ကြီးလောင်းပွဲ စသည်ဖြင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အလှူပွဲတွေများပြား
 လှ၏။ ထိုပွဲများ၌ ဇာတ် အငြိမ့် ရုပ်သေးစသော ပွဲ သဘင်များလည်း
 ပါဝင်ကုန်၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ရာ၌ ဘာသာရေးတွင် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများ
 ပါဝင်ခြင်း၏ အပြစ်ကိုပြခဲ့ပြီ။ ကထိပွဲစသည် ကျင်းပရာအခါသည်

နောက်မိုဃ်း ကောင်းကောင်း ရွာသွန်းတတ်ရာ ဥတုပြောင်း၍
ဆောင်းဝင်တော့မည့်အချိန်အခါဖြစ်၏။ ထိုကဲ့သို့ ဥတုပြောင်းချိန်
၌ကား ရိုးရိုး သားသား နေထိုင်သူတို့ နှင့် ဖူးနာတတ် သေး၏။
ကျန်းမာရေး ကျမ်းစာတို့၌ ဥတုပြောင်းမည့်တန်ဆောင်မုန်းအခါ
ကို “ယမဒါဌ = ယမမင်း၏ အစွယ်ထက်မြက်ရာအခါ” ဟု ခေါ်၏။
ထိုအခါ၌ ဖျားနာလျှင်သာ၍ ဂရုစိုက်ရမည့်အခါ သေလွယ်တတ်
သော အခါဟု ဆိုလှသည်။

လူဆင်းရဲ ပွဲကြည့်သူများတွင် မိမိတို့အိပ်၌ သာယာပျော်မွေ့
စွာ နေနိုင်ကြသော အသက်တန်းစား သားသမီး
လူကြီး လူကောင်းများ နည်းပါးလှ၏။ သူတို့ကား
ပွဲ ဈေးတန်း လျှောက်ရုံသာ လာတတ်ကြလေသည်။ တညလုံး မိုဃ်း
လင်းထိ အောင် ပွဲကြည့်သူတို့မှာ အဆင်ခြင်နည်းပါးသူ မိမိတို့
အိပ်တွင် ပျော်ရွှင်စွာမနေသူ လူဆင်းရဲများသာ ဖြစ်တတ်ကြ၏။
နဂိုရ်ကပင် တွေ့ကရစား၍ ဖြစ်သလို ကြီးပွားရသော ထိုလူဆင်းရဲ
အများသည် တညလုံး အခံ၍ ကောက်ညှင်းပေါင်း ဗယာကြော်
စသော အစာကြော့ခဲလှသော အစာကြမ်းကို စားလျက် မြန်မြန်
ရှက်ရှက် ပွဲအရသာကို ခံစားပြီးနောက် တချို့မှာ အလုပ် မလုပ်လျှင်
စားစရာ မရှိ၍ အလုပ် ဆင်းရဲတော့၏။ ညက အိပ်ရေးပျက်ခဲ့၍
နေ့ခင်းအချိန်၌လည်း အားရအောင်မအိပ်ရ၊ တညလုံးလည်း အပေ
မိလ၏။ မိုဃ်းမဆောင်းနှင့် လေကလေး ရောထွေးလာသည့်
အခါ အိမ်ကလည်း (တချို့မှာ) ကောင်းစွာမလုံချေ။ ထိုသို့တွေ့ရ
ကျန်းမာရေးကား ဘယ်သို့ နေရှာကြမည်နည်း။

မမာမကျန်း
ဖြစ်လျှင်

ထိုဝဲ့ကြည့်များသော လူဆင်းရဲ တစုံသည် တကယ်
လိုများ မကျန်းမမာ ဖြစ်ကြပါလျှင် ဆေးဆရာ
ကောင်းကောင်းလည်းမခေါ်နိုင်ကြ၊ ဆွေမျိုးဉာတိ
ရင်းနှီးသူတွေ မှိုင်တွေချ၍ သေဘို့သာ ပြင်ကြရလေတော့သည်။
ထိုကဲ့သို့ အသေအပျောက် များလာလျှင် “ဘယ်မြို့ ဘယ်ရပ်ကွက်၌
ပုလိပ်ကပ်ရောဂါ ဖြစ်သတဲ့” ဟု ဟုတ်ဟုတ်-မဟုတ်ဟုတ် သတင်း
ဖြစ်လာ၏။ ထိုအခါ အိမ်ကြီးရှင် ပစ္စည်းရှင်တွေလည်း အလုပ်
အကိုင်ထိခိုက်လျက် သားအတွက် သမီးအတွက် ဓုတက်မခအားနိုင်
ကြတော့ပြီ။ တချို့လည်း အကြောက်လွန်ကာ ကြောံဖျား ကြောံနာ
ကျ၍ သေကြပြန်၏။ လူဆင်းရဲ သားသွီး ဝယ်ယူသော သေနေသော်
လည်း မတုန်လှုပ် မချောက်များတတ်သော ရပ်သူ ရွာသားတို့မှာ
လူရည်တတ် သားသွီးဘယောက် ပျက်စီးက ကမ္ဘာမီး တောက်
မလောင် အကြောံတွေဝိုလာ ဟို ရှု သည်ပြောင်းနှင့် ဗလောင်ဆန်
ဆုပွက်၍ ပြည့်ပျက်သလိုဖြစ်သွားတတ်လေတော့သည်။ ထို့ကြောင့်
“ဘာသာရေးများ၌ အပျက်အပီး ကစားပွဲများ မပါအောင်
အနာဂတ် ကာလ၌ အစိုးရကိုယ်တိုင်က ဖိကုတ်၍ နတ်ပြည်တင်
စေသင်းပါရဲ့” ဟု မြော်လင့်ရတော့သည်။ [ထို ဘာသာရေးပွဲ
အစား သိပြီး ချော်ပွဲများကို မန်းဥယျာဉ် အပြင်များလို တောရွာ
များ၌လည်း ဖိမိသင့်ပေသည်။]

ဥပုသ်စောင့် ဘာသာရေး ကိစ္စများကို ပြုပြင်ရာ၌ ယခုခေတ်
ဥပုသ်စောင့်ပို့ များကိုလည်း စဉ်းစားထိုက်၏။
ကျေးရွာများ၌ ဥပုသ်စောင့်ဘို့ ကျောင်းသို့ လာပြီးနောက် သီလ

မယူသေးမှီ ရောက်တတ်ရာရာ စကားတို့ကိုသာ ပြောကြ၏။ သီလ
ယူပြီးသည့်အခါ အိမ်ပြန် ထမင်းစားပြီးလျှင် လူကြီးများ ကျောင်း
ဘုရား ဇရပ်သို့ ပြန်လာကြ၍ အိပ်သူအိပ်၊ ထွေရာလေးပါး စကား
စမည် ပြောသူ ပြောကြသည်။ တရားစကားပြောသူ တရားစစ်
ကရားမှန်ကို နာခံဆွေးနွေးမေးမြန်း သူကား ရာခိုင်နှုန်း ဆယ်ငယ်
ထက် များမည် မဟုတ်ချေ။ မြို့ကြီးပြကြီး၌ကား သာ၍ဆိုးဝါးသော
အချက်ရှိ၏။ ဝါတွင်းကာလ၌ ဥပုသ်နေ့များမှာ သက်သတ်လွတ်
ဆားဟင်းလောက် ကိုသာ စားသောက်၍ ဥပုသ်စောင့်ထိုက်ပါ
လျက် ယခုအခါ၌မူ ဥပုသ်နေ့ မစောက်မှီ အဖိတ်နေ၌ နွား ဝက်
ကြက်တွေ ပို၍ သေကြရရှာလေသည်။ [သူတို့ဘာသာ သတ်ကြ
သေကြတာကို မစဉ်းစားလိုသော်လည်း ဘာသာ ရှေးကြောင့်
သေရခြင်းကို လုံးလုံးမလိုလားထိုက်။] ထို အသားများကို ဝယ်ယူ
ချက်ပြုတ်ပြီးလျှင် ဥပုသ်နေ့၌ အသိုက်အဝန်း ကောင်းကောင်းနှင့်
မိမိတို့နီးစပ်ရာ ကျောင်းဇရပ် ဘုရားသို့ တပျော်တပါးသွင်းရေခံရာ
စားသောက်ကြလေတော့၏။ ထိုကဲ့သို့ ဥပုသ်စောင့်ပုံမှာ ပျော်ပွဲ
စားထွက်ခြင်းတမျိုးပင်တည်း။ အချို့သော အမျိုးသွေးကလေးများ
လက်၌ မလာကိတ္တုစာအုပ်များ င် အဆင်သင့် ပါလာတတ်ကြ
သော ဟူ၏။ ထိုမှတစ်ပါး ဘောင်းပြေးကြ၊ အိပ်မေးကျကြ၊ အပျော်
အပါး အသံကောင်းသော တရားကို ရွေးဖူး၍ နာကြသည်မှာ
ကျေးရွာများနှင့် ထူးခြားနားပင်။ ဤကား လူတိုင်း မဟုတ်သော်
လည်း တရာလျှင် ကိုးဆယ်နှင့် လူထု၏ ဥပုသ် စောင့်ပုံ တည်း။
[နည်းလမ်းကျသော ဥပုသ်စောင့်ပုံကို မူတည်စွာ ရည်၍ ရွှန်ပြပါ
ပါပြီ။]

လက်ထပ်မင်္ဂလာ လက်ထပ်မင်္ဂလာသည် ဘာသာရေးနှင့် မဆိုင်
 လှသော်လည်း တိုင်းသူ ပြည်သားတို့ အကုန်
 အကျများ၍ ဖွဲ့နေလျှင် ဘာသာရေး သာသနာရေးပါ အနှောက်
 အရှက်ဖြစ်တော့၏။ ထို့ကြောင့် လက်ထပ်မင်္ဂလာ အကြောင်းများ
 ကိုလည်း ထည့်သွင်းပြဉ်းမည်။ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ရှိမ်း၏
 အကြောင်း ဟူသမျှကို “မင်္ဂလာ” ဟု ခေါ်၏။ အလွန်ကြွယ်ဝ
 ချမ်းသာသုတို့၏ လက်ထပ်ပွဲ၌ အကုန် အကျများစွာ ခံလိုက်သော်
 လည်း သူတို့မှာ မထောင့်သာပေ။ မှန်မှန်ကြွယ်ဝသူ ဆင်းရဲသူတို့၏
 (တဘက်နှင့် တဘက် မျက်နှာရအောင်) အကုန်အကျ များစွာ
 ခံလိုက်ခြင်းကား နောင်ခါ စီးပွားရေး၌ အရင်းအနှီး ဆုတ်ယုတ်
 သွားသဖြင့် အမင်္ဂလာ ဖြစ်လေသည်။ လက်ထပ်ပွဲ၌ လာရောက်သူ
 တို့က လက်ထပ်ပွဲ၏ ကြီးကျယ်ခမ်းနားမှုကို ချီးမွမ်းကြသော်လည်း
 နောင်ခါ ခမ်းနားစွာ လက်ထပ်ခဲ့သူတို့ ဆင်းရဲနေကြလျှင် မည်သမျှ
 အဘက်လုပ်ချင်ကြသည် မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် လက်ထပ်ပွဲ၌ လူကြီး
 သူမ တော်သင့်ရုံဖိတ်၍ လက်ထပ်လိုက်ခြင်းသာလျှင် အကုန်အကျ
 နည်း၍ နောင်စီးပွားရေး ကောင်းသို့ရာ မင်္ဂလာ ဖြစ်လေ လိမ့်မည်။

လက်ထပ်ပြီးနောက် လက်ထပ်ပြီးသူများသည် တဘက်ဘက်မိဘ
 နှုတ်ထိုင်စုရုံး အိပ်၍ အတတ်ကြံကြံ နေနိုင်သို့ အရေး
 ကြီး၏။ ဤနေရာထိ ဘုန်းကြီးတို့ ဆွေမျိုး
 များ၏(ရေးခေတ်က) ထုံးစံတခုကို ဖော်ပြလိုပါသည်။ လက်ထပ်
 ပြီးနောက် အိပ်သီးခြားမခွဲသေးဘဲ မိဘတပါးတည်းထံမှာ အတော်
 ကြာကြာ နေကြ၏။ မိဘတို့က ကျွေးထား၏ အနီးကား အဝတ်
 လည်းဆင်၏။ အလုပ်ကိုလည်း အဟူလုပ်စေ၏။ ထို့ ကြောင့် သူတို့

မှာ သားရိတ်မကုန်၊ လုပ်ကိုင်၍ ရသမျှစုမိလေ၏။ မိဘတို့မှလည်း
 နဂိုရက ကျေးသားရသော တယောက်ထက် နောက်ထပ် တယောက်
 တိုးရုံမျှဖြင့် ထူး၍ ဝန်မလေးကြ။ လက်ထပ်တုန်းက လက်ဖွဲ့လိုက်
 ကြသောငှာဖြင့် စပါးနှမ်း စသည် ဝယ်ထား၏။ အရှုံးမရှိ၊ အမြတ်
 ကြီးနှင့် အမြတ်ကလေးပင်။ ၂ နှစ် ၃ နှစ်ကြာသော် စပါး ၄ ရာ ၅ ရာ
 စသည် စုမိလေ၏။ ဤနည်းဖြင့် တိုးတက်၍ လာရာ အရှယ်ကောင်း
 တုန်းအချိန်မှာ အမွှာချို ရပြန်သဖြင့် လူချည်တတ်ကလေးတို့
 ဖြစ်နေပြန်တော့၏။ ထို ရှေးက အသောက်အစား အကစား မရှိကြ
 သဖြင့် ဆွေမျို ထဲ၌ ဆင်းရဲသူ မရှိသလောက် နည်းပါခဲ့၏။ ယခု
 တော့ကား မဟုတ်တော့ချေ။

ရဟန်းတော်များ
 ပြုပြင်နိုင်ပုံ

လွတ်လပ်ပြီးသော မြန်မာပြည်ကို ကမ္ဘာ
 ပေါ်တွင် လူချင်းတူအောင် မြှင့်တင်ရာ၌
 တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင် လူဝတ်ကြောင်

များချည်း ပြုပြင်နေရုံဖြင့် မြန်ဆန်လှမည် မဟုတ်။ ရဟန်းတော်
 များလည်း မိမိစွမ်းနိုင်ရာဘက်က တိုင်းသူပြည်သားကို ပြုပြင်ပေး
 သင့်ကြ၏။ ရှင်းပြဉာဏ်အံ့— မြန်မာပြည်ရှိ လူဥားရေတွင် ရခိုင်နှုန်း
 ၆၀ သည် ကျေးလက်များ၌ နေထိုင်ကြသူများ ဟု ဆို၏။ ထို
 ကျေးလက်သားတို့သည် အများအားဖြင့် ရဟန်းတော် များ၏
 စကားကို လိုက်နာကြ၏။ ထို့ကြောင့် ပဌမဆုံး ရဟန်းတော်များ၏
 အရည်အချင်းကို (ညွှန်ပြခဲ့သော စာသင်တိုက်များဖြင့်) မြှင့်တင်၍
 ရွာတိုင်း ရွာတိုင်း၌ ဘုန်းကြီးကောင်း ရှိနေပါလျှင် ထို ရွာသူ
 ရွာသားတို့သည် အမြန်ဆုံး အသိဉာဏ်တိုးပွားလေ့ ကြပေလိမ့်မည်။
 မှန်၏။ ၁-ကျောင်း ဘုန်းကြီး ကောင်းခြင်း၊ ၂-ရွာသူကြီးကောင်း

ခြင်း၊ ၃-ဆေးဆရာကောင်းခြင်း၊ ဤ သို့ မျိုးရှိလျှင်ပင် နေချင်ရာ ကောင်းသော တိုးတက်လမ်းရှိသော ရွာတရွာ ဖြစ်နိုင်၏။ ဆေး ဆရာ ရရှိလျှင် အသေအပျောက်နှင့် ရောဂါဝေဒနာ များတွယ် ရှိသောကြောင့် ဆေးဆရာကောင်း ရှိခြင်းကို ရွာ၏ဂုဏ်အင်္ဂါ ဟု ထည့်လိုက်ပါသည်။ ဆေးဆရာဟူရာ၌ တယေခံသဘဗ္ဗက ဆရာဝန် ဆိုင်ရာနှင့် ဝမ်းဆွဲ ဆရာမများပါ (၂ ရွာ ၃ ရွာမှာ တယေခံကျ) ရှိသင့်၏။ ထို ဆရာမားလည်း လူကောင်း သူကောင်း စိတ်ရှိ၍ ရွာအိမ်တစ်တွယ် ဖြစ်နိုင်မည့်သူကိုသာ အစိုးရ ဗမာပြည် ထားသင့်၏။ ကျောင်းဘုန်းကြီးနှင့်၊ ရွာသူကြီးထို့ကား ညွှန်ပြမည့် အချက်များ၌ အရေးတကြီး ပြုပြင်ကြရပါလိမ့်မည်။

ကျေးရွာ ပြုပြင်ရေး ရွာတိုင်းရွာတိုင်း၌ ကျောင်းဆိုင်ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ရွာသူကြီးကောင်းများ ရရှိလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ် နှစ်ဦးလုံးပင် တရွာလုံး၏ မိဘလည်းဟုတ်-ဆရာလည်း ဟုတ်သော အခြေအနေ၌ တည်ရှိစေ၍ ရွာသူရွာသားတို့၏ စီးပွားရေးကျန်းမာ ရေး၊ လိမ္မာရေး တတ်သိနားလည်ရေးများအတွက် တာဝန်ခံများ ဖြစ်စေသင့်၏။ ကျေးရွာပြုပြင်ရမည့် ကိစ္စများကား—

- ၁။ အိမ်ဆောက်ပုံ လူသွားလမ်း၊ လှည်းသွားလမ်း ထားပုံမှစ၍ ရွာကို ပုံမထူမေ့ဘဲ လှာသော ရွာဖြစ်စေရန်။
- ၂။ ရေတွင်းရေတန်များ၌ နှစ်ပေါက်အောင် လုံလောက်စွာ ရေရရှိစေရန်။
- ၃။ အစားအသောက် အနေအယိုင်မှ စ၍ ကျန်းမာရေးနှင့် ဆန့်ကျင်သော အရာများကို တားဆည်းပေးရန်။

- ၄။ ရဟန်းတော် ကျောင်းအပြင် မူလံတန်းတကျောင်း လူဝတ်ကြောင် ဆရာများ အုပ်ချုပ်၍ တည်ရှိစေရန်။
- [ရွာငယ်လှလျှင် ၂ ရွာ ၃ ရွာ ပေါင်းနိုင်၏။ တနည်းသော်-ယောကျ်ားကလေး များကို ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ နေစေ၍ မိန်းကလေးသက်သက် စာရေး စာဖတ်နှင့် အတွက်တတ်ရုံမျှ ရှေး လူကြီးသူမတို့က သင်ပြသင့်၏။]
- ၅။ စာသင်ချိန် ရောက်သူတိုင်း မသင်မနေရ အတင်း အကြပ် ပညတ်ရန်။
- ၆။ လူတိုင်း အိမ်တိုင်း၏ စီးပွားရေး အခြေအနေကို ရွာလူကြီး များနှင့် ကျောင်းထိုင်ဘုန်းတော်ကြီးပါ သိရှိရန်။
- ၇။ ကြွေးကင်းနိုင် သမျှကင်းအောင် အသုံးအစွဲ အဟော့ အရမ်း မရှိရန်။
- ၈။ ဖဲပိုင်း ကြက်ပိုင်း တန်းရည်အရက် ဆိုင်များ မရှိစေရန်။
- ၉။ တရားမမှုများ အလွန်နည်းပါးစေရန်။
- ၁၀။ အကြောင်းအားလျော်စွာ ပေါ်လာပြန်လျှင် ဘုန်းကြီးနှင့် သူကြီး ရွာလူကြီးတို့က ဟောပြော ဖြန့်ဖြေပေးရန်။
- ၁၁။ ရာဇဝတ်မှုကလေးများပင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်များဖြင့် ပြီးပြတ်စေရန်။
- ၁၂။ ရာဇဝတ်မှု ကင်းအောင်လည်း ထို ပုဂ္ဂိုလ်များက မကြာခဏ ဟောပြော ဆုံးမပေးရန်။

- ၁၃။ စုံပေါင်း၍ ဖြစ်နိုင်သမျှ ရောင်းငယ် လုပ်ကိုး မှည့် စုပေါင်း
ရောင်းငယ်ကို ရပ်ရွာလူဦးရားက ပြုပြင်ပေးရန်။
- ၁၄။ ကျန်းမာရေး၌လည်း ခြင်းလုံးခတ်ခြင်း၊ ဘောလုံးကန်ခြင်း
(မိန်းကလေးများက ဘောလုံး ကြက်တေး ဝှံ့ရို ခံခြင်း ထုတ်
ဆည်းခြင်း) စသည်ဖြင့် အမြဲလေ့လာရန်။
- ၁၅။ အဆင်အပြင်၌လည်း (ပွဲလမ်းသဘင် ကြိုလျှင်) မြို့သူ မြို့သား
များနှင့် ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားတို့ ကွဲပြား ခြားနား ခြင်း
မရှိလေအောင် ပြုပြင်တတ်၍ နေ့စဉ်နေ့တိုင်းလည်း အလုပ်-
လုပ်ချိန်မှစပြီး အားလပ်ချိန်၌ သပ်သပ် ယပ်ယပ် နေလေ့
ရှိကြစေရန်။
- ၁၆။ မိန်းမတို့၏ ချက်ပြုတ်ခြင်း အတတ်ကိုလည်း ကျောင်းများ၌
သင်ခဏားစာ အဖြစ်ဖြင့် (မူလတန်း လူဝတ်ကြောင်း ကျောင်း
မှပင်) သင်ပြပေးရန်။ [အချက်အပြုတ် မကတ်သူ၏ တကုပ်
တန် ဟင်းအိုးသည် အချက်အပြုတ် တတ်သူ၏ ရှစ်ပဲတန်
ဟင်းအိုးလောက် စားမကောင်း၊ အချက်အပြုတ်တတ်လျှင်
အိမ်မှာစားစရာတန်သွားမည်၊ အချက်အပြုတ်သာမက အိမ်မှု
ထိန်းသိမ်းနည်းကိုလည်း ၅ တန်းကျလျှင် သင်ပြရမည်။]
- ၁၇။ လက်ထပ် ထိမ်းမြားချိန်၌ (အနည်းငယ် ဆင်းရဲသူများဖြစ်
လျှင်) ဆွေမျိုး မိဘသားမက ရပ်ရွာလူအားလုံးပင် လူတလုံး
သူတလုံး ဖြစ်နိုင်လောက်အောင် စိုင်းဝန်းချီးမြှောက်ကြရန်။
[ယခုကာလ လက်ဖွဲ့မျိုး ကဲ့သို့ ပကတိသန မဟုတ်ဘဲ နှာငယ်
နိုင် လှည်းငယ်နိုင်အောင် စုပေါင်းချီးမြှောက်ရန် ဖြစ်သည်။]

၁၈။ ထိုအိမ်ထောင်သစ်သည် ဒီတဝ၌ ကြွေးတင်သူ မဖြစ်ဘို့ နှိ
လုံးလိမ့်ရိယရှိအောင် ဩဝါဒဇေးကြ နှိ။

၁၉။ သုမင်္ဂလဒုမင်္ဂလကိစ္စ၌ ညီညာဖျဉ်းဝန်းကူညီရန် ဤသို့
စသည်ဖြင့် ပြုပြင်ရေးကို ရွာကဆောင်သင့်ပါသည်။

လောကနိဗ္ဗာန် ရွာကလေး အနာဂတ်သာသနာရေး တကျွမ်းလုံး ပြီးဆုံးခါ
နီးပယ် ပညာရေးဝန်ကြီး ဖြစ်သော စောစံဘိုးသင်
ပြောသော စကား၌ တပုလီရွာလေး အကြောင်း
ကို ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရသည့်မှာ - သထုံခရိုင်ရှိ တပုလီရွာကလေး
သည် မမာပြည် တပြည်လုံးက အတူသူထိုက်သော ရွာကလေး
ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုရွာမှာ ခိုးသားဒါးမြ မရှိ၊ အိမ်တံခါးဖွင့်ပြီး အိမ်ခိုင်း
ပါတယ်။ ရွာသားအချင်းချင်း ဆက်ဆံပေါင်းသင်းမှု အထူးရှိတယ်။
ဈေးဆိုင်မှာ ရောင်းသူ မရှိတဲ့အခါ အဝယ်လေးလျှင် ဝယ်သူက
ချိန်ဇွယ်ပြီး ကျသင့်သောပိုက်ဆံကို ထားခဲ့ပါတယ်။ ထိုရွာကလေး
သည် ၁၉၂၀ခု (ခရစ်သက္ကရာဇ်) နှစ်က “ ဘိရှေ ” မည်သော
အင်္ဂလိပ်ခရစ်ယာန် ဘုန်းကြီး နေထိုင်သွား၍ ထိုဘုန်းကြီးကပင်
ပြုပြင်ပေးသွားတယ်။ တသောက်နှင့်တယောက် ပြုစုခြင်း စောင်း
မြောင်းခြင်း (ပုဇွန်လို ဆူသော) မရှိကြဘူး။ ယခုအခါ ထိုရွာသူ
ရွာသားတို့ သမဝါယမနည်းကို ထွင်လိုက်ကြပြန်ပြီ။ သုံးအိမ်ထောင်
စုပေါင်း၍ ထမင်းတအိုးထည်း ချက်ကြတယ်။ (ထင်းရေစသည်
အကုန်သက်သာ၍ အိမ်သူ ၃ ယောက်ကုန်မည့် နေရာမှာ စာယေခံ
ထည်း ပာကုန်တော့တယ်။) ထိုကဲ့သို့ ဖြစ်လာတာကို မေးတော့—
ကျွန်တော်တို့ မိတ်ပြောင်းသွားကြပြီ။ နေကို လူတွေရဲ့ စကားကို

(နိုင်ငံရေးသမာ ကို ဆိုလိုဟန်တူသည်။) နားမထောင်တော့ဘူး၊ ဘုရား စကားကိုသာ နားထောင်ကြတော့မယ်၊ လူတွေရဲ့ စကား နားထောင်ကြလျှင် လူတွေဟာပဋိပက္ခ(ဆန့်ကျင်ဘက်)ဖြစ်ကြလိမ့် မယ် ဟု ပြောကြပါတယ်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤရှာကလေး၏ ထူးခြားကောင်းမွန်ပုံကို အထူး ချဲ့ထွင် ရေးသားတွဲသ်မလိုတော့ပါ။ အင်္ဂလိပ်ခရစ်ယာန် ဘုန်းကြီး က ပြုပြင်ပေးသွားတယ် ဆိုရာမှာ နှု ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့မှု အရာဝယ် အသက်တန်း အကျဆုံး ဟု ဂုဏ်ယူနေကြရသော ဗုဒ္ဓဘာသာကို လက်ကိုင်ပြုကာ ဆရာသမာ အနေထား၍ အကိုးကွယ် ခံနေကြရ သော ဘုန်းကြီးတို့အတွက်ကား ရှက်ဖွယ်လည်း မဟုတ်၊ ဝမ်းနည်း ဘို့လည်း မဟုတ်၊ အားကျဘို့သာ ဖြစ်ပါပေသည်။ အနာဂတ် ကာလ၌ ဘုန်းတော်ကြီးများသည် လောကကြောင်း ဓမ္မကြောင်း ကောင်းသည်ထက် ကောင်း သော နည်းကိုသာ ပြုလုပ်ညွှန်ပြသင့် ကြပါသည်။

တောရော ဖြူပါ
ပြင်ရေး ပြခဲ့သော နည်းများဖြင့် အချိုးအစားကျအောင် ပြုပြင်ရုံတွင် မက၊ တနှစ် တခါ ၂ နှစ် ၃ နှစ် တခါ စသည်ဖြင့် လူငယ် လူရွယ်များကို မြို့သို့ တလုံးတစီး ထည်း ကားကြီးများဖြင့် (နေ့လမ်းဖြစ်လျှင် လှေကြီးများဖြင့်) ခေါ်သွားပြီးလျှင် ရက်အတော်ကြာအောင် (ကိုယ့်ဘာသာ ချက် ပြုတ် စားသောက် နေထိုင်ကာ) မြို့သူမြို့သားတို့ နေရေး ထိုင်ရေး စားသောက် လုပ်ကိုင်ရေးများကို လက်တွေ့ပြသင့်၏။ ဥပမာ— မြို့တိုနယ် ကျေးရွာဖြစ်လျှင် မကြာခဏရွှေဘိုမြို့၏ အနေအထိုင်ကို

ပြ၊ ထို့နောက် မန္တလေး၊ ထို့နောက် ရန်ကုန်လို ပြသင့်၏။ ကျေးရွာ
 နေသူများသာ မဟုတ်သေး၊ မြို့ကလေး နေသူများ ကိုလည်း
 ထိုနည်းအားဖြင့် မြို့ကြီးများသို့ ခေါ်ယူပြသသင့်၏။ နိုင်ငံတွင်းဝယ်
 ချင်းတောင် ရှမ်းပြည်စသည်သို့လည်း တရံတခါ အများစုပေါင်း၍
 သွားရောက်ကြည့်ရှုသင့်၏။ ကိုယ့်နိုင်ငံတွင်းသာမက၊ ဣန္ဒိယ သီဟိုဠ်
 အင်္ဂလန် အမေရိကန် စသော တိုင်းတပါးသို့လည်း အစိုးရက
 သင်္ဘောစင်းလုံး ရှာပေး၍ တော-မြို့အားလုံးမှ လိုက်နိုင်သူ နေရှင်
 တို့ကို (သူတို့စရိတ်ဖြင့် လိုက်စေကာ - သင်္ဘောပေါ်မှာပင် ချက်ပြုတ်
 စားသောက်၍) ခေါ်ယူ ပြသသင့်၏။ ဤနည်းသည် ဆန် ဆီ ငပိ
 ကြက်သွန် ငြုပ်စသည်များကို ကိုယ့် နှင်း အရပ်မှ ယူသွားနိုင်
 သဖြင့် ၎င်း၊ အာလုံးစုပေါင်း၍ ကားစသည်ကို ငှားရသဖြင့် ၎င်း၊
 အမှန် အကုန်အကျလည်းနည်း၏။ ပျော်ရွှင်စရာလည်း ကောင်းလှ
 ၏။ ဒေသန္တရ ဗဟုသုတ ရကြသဖြင့် လူရည် အတော်ဝလာကြ
 လိမ့်မည် ဟုလည်း ယူဆ၏။ မြန်မာမင်းများ လက်ထက်က မြန်မာ
 ပြည် ဆုံးရှုံးခဲ့ရခြင်း၊ ခေါင်းဆောင်တွေ ပြောသမျှကို မြို့ငယ် တော
 သားတွေ အယုံမှားပြီး နေကြခြင်းသည် အကြာအမြင် နည်းပါး၍
 (အ-နံ့ ထုံထိုင်း) ကြသောကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဤနည်းကို
 ရင်ရှာမြို့နယ် ခေါင်းဆောင်အားလုံး စဉ်းစား သင့်ကြပါသည်။
 ဘုန်းကြီး၏ ကျောင်းတိုက်မှ သံဃာများကိုလည်း ဤနည်းအား
 ဖြင့် ထင်ရှားသော မြို့ရွာနှင့် စာသင်တိုက်များသို့ ခေါ်ယူပြသမည်
 ဟု စိတ်ကူးထားပါသည်။

လူများလည်း သာသနာပြုနိုင်ပုံ

သံဃာအဖွဲ့မှ ဘုရားလက်ထက်စတင်၍ ကောသလိမြို့ဝယ် ရဟန်းတပေါင်းအား အာပတ်သင့်၏။ သို့သော်လည်း သူ့ကိုယ်သူ အာပတ်မသင့်ဟု အယူရှိ၏။ အခြားရဟန်းတို့ကမူ အာပတ်သင့်၏ဟု အယူရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် အခြားရဟန်းတို့က “ကိုယ်တော်အာပတ်သင့်နေပြီ၊ ထိုအာပတ်ကို ရှိပါ” ဟု ပြောသည့်အခါ “တပည့်သော် ရှိရာ အာပတ် မရှိပါ (တပည့်တော် အာပတ်မသင့်ပါ) ဟု ပြန်ပြော၏။ ထိုအခါ အခြားရဟန်းတို့က ထိုရဟန်းကို (အာပတ်မရှိမှုကြောင့်) နှင်ထုတ်ကြကုန်၏။ [ကံကြီးကြီးငယ်ကိစ္စတို့၌ မပေးသောသင်းရန် ဝိနည်းတံမြင့် ကြည်ထားခြင်းကို “နှင်ထုတ်ခြင်း” ဟု ဆိုလိုသည်။] ထိုနှင်ထုတ်ခံရသော ရဟန်းသည် စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရကား သူ၏ ပြောပြချက်အရ သူ့အက် ပါး နသော (သူ့ကိုမကရာ သင့်၍ နှင်ထုတ်ကြသည်ဟု ယူဆနေသော) သံဃာလည်း အာပတ်မရှိသဖြင့် ရဟန်းသံဃာ ၂ သင်းကွဲပြားကြလေ၏။ တဘက်နှင့်တဘက် ဆဲရေးကြ သတ်ပုတ်ကြကုန်၏။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဘာကြံသော်လည်း မရကြချေ။ ထို့ကြောင့် “သံဃာအား ဘုရားသတ်သော” ရကားကိုယ်တော်တပေါင်းလည်း ပါလိလေယျာကစားသို့ကြွ၍ ဝါကျတ်တော်မူရလေသည်။

လူများက အဖွဲ့တိုင်းမှ ဗုဒ္ဓရှင်တော်သည် ဝါကျတ်၍ ပါလိလေယျာကစားမှ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ကြွ ရောက်တော်မူ၏။ ထိုအချိန်၌ ကောသလိပြည် ၃ ပါးသားတို့ စုဝေးတိုင်ကြားသည်မှာ—“ကောသလိပြည်၌ နေထိုင်ကြသော ၃ ရဟန်း

ကွေ့၏ နှောင့်ရှက်မှုကြောင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် အရှင်တပင်္ဂါသို့ ကြွသွားတော် မူရတယ်၊ ကျွန်ုပ်တို့ကို ဘုရားမဖူးရအောင် ဒီကိုယ်တော်တွေ ပြုကြတယ်။ ကျွန်ုပ်တို့ အကျိုးမဲ့ကို ဒီကိုယ်တော်တွေ များစွာပြုရာ ရောက်တယ်။ ဒီကနေ့ကစ၍ ကောသ ဗြဟ္မာတို့အား ရှိခိုးမှု၊ သူတို့လာလျှင် နေရာမှ ထွက်ပေးမှု၊ လက်အုပ်ချီမှု၊ ရိုသေမှုကို မပြုဘဲနေကြစို့ရဲ့။ ဆွမ်းလွှဲ မလောင်းဘဲ နေကြစို့။ ဒီလိုနေလိုက်လျှင် ဘုရားရှင် ကျေနပ်အောင်သော်လည်း နေကြလိမ့်မယ်၊ အခြားတရပ်သို့သော်လည်း ရှေ့သွားကြလိမ့်မယ်၊ လူသော်လည်း ထွက်ကြလိမ့်မယ်” ဤသို့ တိုးမင်း၍ ထိုအတိုင်း နေလိုက်ကြလေသည်။

သံဃာများ ညီညွတ်ရပုံ လူအများ အကြပ်ကိုင်ရာ၌ ရှိမခိုးခြင်း စသည်မှာ များစွာအရေးကြီးလှသော်လည်း ဆွမ်းမလောင်းခြင်းကား အတတ် အရေးကြီးလေသည်။ ယနေ့ ဆွမ်းမရလျှင် ယနေ့ပင် ခက်ကြမည်တော့သည်။ ထို့ကြောင့် ရက်များစွာ ကြောတ် “ဘုရားထံ အားလုံးသွား၍ ဤသတ်ကရုဏ်း (သံဃာ ကွဲပြားမှု) ငြိမ်းအေးအောင် ပြုကြပါတော့” ဟု လူတို့အား ဝန်ခံ၍ ဗုဒ္ဓရှိရာ သာဝတ္ထိပြည်သို့ အမည်မရှိလေသည်။ ထိုအချိန်ကျမှ မူလ အာပတ်သင့်သောရဟန်းကလည်း ဝိနည်းတော်ကို ပြန်၍ဆင်ခြင်သည့်အခါ သူ့မှာအာပတ်သင့်တာအမှန်ဖြစ်ကြောင်း သိ၍ တဘက် သံဃာထံ အမှန် အတိုင်း ဝန်ခံပြီးလျှင် မူလနှင်ထုတ်သောကြံကို ရှင်သိမ်းပါရန် လျှောက်ထားသဖြင့် အများကျေနပ်ကာ သံဃာ အားလုံး ညီညွတ်စွာဖြင့် ဗုဒ္ဓထံတော် အဖူးမြော် ဝင်ကြလေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤဝတ္ထု၌ ကွဲနေသောသံသရာကို ဘုရားရှင်
 ကိုယ်တော်တိုင် ဆုံးမ၍ မရသော်လည်း လူဒါယကာများက
 ညီညွတ်အောင် ပြုပုံထောက်၍ အနာဂတ်ကာလ၌ သာသနာ
 ရေးရာသို့ လူဒကာများကလည်း ပါဝင်ပြုပြင် နိုင်ကြောင်း သိစေ
 လိုပါသည်။ မှန်၏။ — ယခုခေတ်မှာပင် မြို့ကလေးနှင့် ကျေးရွာများ
 ၌ ဝိနည်းသိက္ခာ၊ နားလည်သူ လူကြီး လူကောင်းတို့က “မည်သည့်
 အခါ အထိုးမျိုးကို မကြည်ညိုနိုင်ကြ” ဟု သိရှိလျှင် ရဟန်းတော်
 များ ရှောင်ကြဉ်လေ့ရှိသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ သို့ရာတွင် သာသနာ
 ပြုမည့် လူဒကာများကလည်း ဝိနည်း၏ချွင်းချက်တချို့ကို နားလည်
 တို့ လိုပေလိမ့်မည်။

ကျမ်းစာ
 ပြုပြင်ရန်နှိပ်ရေး။ ယခုအခါ မြန်မာ နိုင်ငံ ကျမ်းစာများ ရှိတ်နှိပ်
 ထားပုံသည် ရှေးခေတ် ပေစာကို ကူး၍
 ရှိတ်နှိပ်ခဲ့ကြရသောကြောင့် အမြတ် အခွဲ အချဲ
 အခြား မရှိ၊ ပြု ပုံသိပ်လျက် ရှိနေ၏။ စာအုပ်ချုပ်ပုံ နှစ်ပုံမှ စ၍ ပြုပြင်
 တွယ်လည်း များစွာ ရှိနေ၏။ အနာဂတ်ကာလဝယ် ပဌမတန်း
 ကျောင်းတိုက်နှင့် တက္ကသိုလ်တိုက်ဆရာတော်များသည် ထိုကျမ်းစာ
 ပြုပြင် ရှိတ်နှိပ်ရာ၌ အခါလုံးလိုပင် အကူအညီ ရကြပေလိမ့်မည်။
 ထို့ပြင် မရှိတ်နှိပ်ရသေးသော အဋ္ဌကထာ ဒီကာများကိုလည်း
 ရှိတ်နှိပ်ရပေဥပမည်။ အနာဂတ် ကာလ၌ စာသင်တိုက်တိုင်းဝယ်
 ဝိဇ္ဇာတိုက်လည်း တည်ရှိရတော့မည်ဖြစ်၍ နည်းသစ်အရ ရှိတ်နှိပ်
 သမျှ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ဒီကာများကို ထို ဝိဇ္ဇာတိုက်၌
 ထားရန် ဆိုင်ရာ ဝေါဟာအဖွဲ့က တာဝန်ယူနိုင် ကြလိမ့်မည်။

ရိုက်နှိပ်သည့်အခါ၌မူ အစိုးရ စရိတ်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်၍ အရင်းကျသမျှ
ကိုသာ လက်မှတ်ထိုးယူကြရန် အစိုးရကပင် စီမံသင့်သည်။

ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင် ဤအလုပ်ကို အစိုးရ ကိုယ်တိုင် သဘောကျ
ပါမူ(မင်းတုန်းမင်း တရားကြီး၏ ကျေခံပြား
ပေါ်တွင် အက္ခရာတင်ကာ ဗုဒ္ဓမသံဂါယနာတင်အမည်ခံသကဲ့သို့)
ထို့အဘူ နိုင်ငံ ဘဝ္ဗမ်းလုံးမှ အရေးပါအရာရောက်မည့် ဆရာတော်
များကို ကြီးကြပ်ပြုဆောင်စေကာ ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင်ဖြစ်စေရန် စီမံ
တွယ်ချားကိုလည်း စဉ်းစား ထားသင့်ကြ၏။ ထိုကိစ္စကို သာသနာ
ရေး စတင်ပြုပြင်သည့်နှစ်မှ ၁၀ နှစ် အတွင်းလေ့လာဖြစ်စေ နိုင်တွယ်
ရှိသည်။ ထို သံဂါယနာတင် ဤစွဲ၌ ပုံနှိပ်စက် ကောင်းကောင်း
များများထား၍ နယ်အသီးသီးမှစာချဆရာတော်များကို(နယ်အား
ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ အလှည့်ကျစီ)နေပြည်တော်သို့ ပင့်ကာ ကျမ်းစာကို
ပြင်ဆင်စေျင်းပင် သာသနာရေးကိုလည်း အစိုးရနှင့်၎င်း ဆရာ
တော် အချင်းချင်း၎င်း အတူနဲ့အလွယ် အကြံဉာဏ် ပေးသင့်၏။
ထိုမှစ၍ သာသနာရေးကို၎င်း ရပ်သူ နယ်အားအပေါ် မလျော်
သော ကိုယ်ကျင့်ပြုပြင်ရေးကို၎င်း လေးလေးစားစား ဆောင်ရွက်
တော်မူကြပါလျှင် သာသနာ့ဝန်ဆောင် ဆရာတော် ပုဂံန်းတော်
များ အပေါ်ဝယ် ခေတ်ပညာတတ် လူများနှင့် ဘာသာခြားတို့၏
အဆင်သေး အမြင်သေးမှုများ ပပျောက်သွားရုံမက ဤမကျယ်ဝန်း
လှသော မြန်မာနိုင်ငံလည်း ကမ္ဘာ၏ စက္ခုဝယ် ဩဇာရှင်ဘွယ်ရာ
သာယာသော နိုင်ငံဖြစ်နိုင်ရန် ရှိကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး
မြော်မြင်မိပါသည်။

နိဂုံးချုပ်

ကျမ်းပြီးချိန်နှင့် ရိုက်နှိပ်ချိန် “သာသနာရေးနှင့် စပ်၍ တိုးတက်အောင် လမ်း ညွှန်ပြဘို့ရာမှာ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းတော် များ၏ တာဝန်ဖြစ်ပါသည်” ဟု ရဟန်းကလေး ဘဝတုန်းကပင် ယင်မှတ်ခဲ့ပါသော်လည်း မိမိအရွယ်နှင့် မတန် သေး၍ ထိုအရေးကို လစ်လျူရှုခဲ့ရပါသည်။ ယခုသော် မိမိအရွယ် လည်း အတော်ကြီးလာပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ လွတ်လပ်ရေးရတော့ မည်ဟု ကောလာ ဟလ ဖြစ်နေပြီ။ သို့ဖြစ်၍ ဤကျမ်းစာသည် လွတ်လပ်ရေး၏ အကူအညီဖြစ်ပါစေတော့ဟု သဘောထားလျက် ကောလာဟလဖြစ်ချိန်ကစ၍ ရေးသားခဲ့ရာ လွတ်လပ်ရေးအောင်ပွဲ ကျင်းပသောမည့် ၁၃၀၉ခု ပြာသိုလပြည့်ကျော် ၉ ရက်နေ့မတိုင်မှီ တရက်ကြိုတင်၍ ဤကျမ်းစာကို ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ ပြီးစီးပြီး နောက် တနှစ်ကျော်လောက်ကြာမှ ရိုက်နှိပ်ရသည့်အခါ ပြည်တွင်းစစ် ဆိုရေးလမ်းအောင် သောင်းကြမ်းမှုနှင့် ကြုံကြိုက်နေသောကြောင့် ဤကျမ်းနိဂုံးကို နဂိုရေးရင်းအတိုင်း မဟုတ်စေဘဲ တမျိုးပြင် လိုက်ရပါတော့သည်။ [ဤကျမ်းစာကို ရေးသားရာ၌ မည်သည့် ဘာသာ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမျှ ထိပါးစေလိုသော စိတ်မရှိဘဲ သာသနာ့တော်ရေးနှင့် မြန်မာပြည်ထောင်စု၏ စီးပွားရေးကို အဓိကထား၍ ရေးသားပါသည်။ သို့ပါလျက် မတော်တဆ ထိပါး သကဲ့သို့ ဖြစ်ချသော် ခွင့်လွှတ်ကြပါရန် တောင်းပန်ပါသည်။]

ဂိုဏ်း-ပါတိစိတ် စသော သံယာဇဉ် ခင်တွယ်စိတ်မျိုး ထောင့်သင့်ပါ။
 မထားသင့် တနိုင်ငံလုံး တသာသနာလုံး တနယ် ဝ မြို့ တရွာ
 လုံးစသော အများအကျိုး အတွက် ဆောင်ရွက်သူ
 တို့ ည် လူမျိုးနှင့်ဆိုင်သော အလုပ်၌ ဂိုဏ်းစိတ်
 ပါတိစိတ် စသော သံယာဇဉ် ခင်တွယ်စိတ်မျိုး ထောင့်သင့်ပါ။
 ရှင်းပြ ဂါဠု မယ်၊ — သံဃာ တော်ပိုင်း၌ ဂိုဏ်းချင်း တိုက်တံ့ ချင်း
 ကျောင်းချင်းခြာ၍ စိကထားမှု၊ လူဝတ် ကြောင်ပိုင်း၌ ပ'တီခွဲခြား
 ရှိ စိတ်ထားမှုသည် အလွန်ကျဉ်းမြေင်းသော မေတ္တာ ကရုဏာ
 ပြန့်နှံ့တို့ရာ နယ်ကျဉ်းသော ဣဿာ မစ္ဆရိယ တိုးပွားစေသော
 စိတ် သဖြစ်၏။ ထိုစိတ်မျိုး ရှိနေသည် “အများ ကြီးပွားအောင်
 ဆောင်ရွက်ပါသည်” ဟု နှုတ်က ပြ ဘော်လည်း အလုပ်သဘော
 မှာမူ မိမိဆိုင်ရာကြီးပွားမှုကိုသာ ပြုလျက်ရှိ ဘဝ၏။ ထိုသို့ သန္တာန်
 မှာ အခြာ ဂိုဏ်းပါတီ၏ ကြံပွားမည်ကို ဝန်တိုသော မစ္ဆရိယနှင့်
 တကယ် ကြီးပွားပြန်လျှင် မနာလို မရှုစိမ့်သော ဣဿာလည်း
 ဖြစ်တော့မည်သာ။ ထိုအခါ အခြာ ဂိုဏ်းပါတီကလည်း မိမိဂိုဏ်း
 ပါတီအပေါ်မှာ ဣဿာ မစ္ဆရိယ ဖြစ်ဥားမည်သာ။ သို့ဖြစ်လျှင်
 တနိုင်ငံလုံး တသာသနာလုံး ဣဿာ မစ္ဆရိယတွေ လွှမ်းမိုးကာ
 အားလုံး ကြီးပွားမှု၏ အနှံ့ရယ်နည်းသာ ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။
 ဤနေရာဝယ် သက္ကဋ္ဌ သုတ်တော်လာ ဗုဒ္ဓနှင့် သင်္ကြား၏ အမေး
 အဖြေကို မှတ်သား သင့်ပါသည်။

သင်္ကြား။ ။ နတ်ရာလူပါ များစွာသောသတ္တဝါတို့သည် ရန်ရှိ ခက်ရှိ
 ဒေါသမရှိဘဲ ဧချမ်းသာယာစွာ နေလိုကြ၊ ထိုသို့ နေနိုင်တို့ရန် ရည်သန်
 တောင်းတကြပါလျက် အဘယ်ကြောင့် တောင်းတသလိုမဖြစ်ဘဲ အနှံ့
 ရယ် ဘေးဒဏ် ရန်မခံတွေနှင့် နေကြရပါသနည်း ဘုရား။

၇၃။ ။ ကိုယ့်ထက်သန်လျှင် မနာလိုတတ်သော ဣဿာ၊ ကိုယ်ကောင်းစွဲသလို သူတပါး မကောင်းစွဲသလိုသော မစ္ဆရိယ၊ ဤတရား ၂ ပါးသည် သတ္တာဟိုသန္တာန်၌ စွဲကပ်လျက်ရှိ၏။ ထိုတရား ၂ ပါးကြောင့် ဖြစ်ချင်သလို မဖြစ်ကြရဘဲ မဖြစ်လိုတာတွေ ဖြစ်နေကြရသည်။

သကြား။ ။ ထိုတရား ၂ ပါးသည် နားရန် များ၍ မကြီးပွားစေနိုင်သော တရားဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် (မြေပွေးကို ခါးပိုက်ပိုက်ထားသကဲ့သို့) သတ္တာဟိုသန္တာန်မှ အဖြစ်ခံ၍ နေကြပါသနည်းဘုရား။

၇၄။ ။ ချစ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ် အသင်းအပင်း ဥစ္စာ၊ မချစ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ် အသင်းအပင်း ပစ္စည်းဥစ္စာ ဟု ခွဲခြားမှုကြောင့် ဣဿာ မစ္ဆရိယ တရား ၂ ပါး ဖြစ်နေကြရသည်။ ['အချစ်ဂိုဏ်း ပါတိ-အမုန်းဂိုဏ်း ပါတိ ဟု မညီ မမျှ ခွဲခြားမှုကြောင့် အချစ်ဘက်၏ တိုးတက်မှုကိုသာ လိုလား၍ အမုန်းဘက်၏ တိုးတက်မှုကို မလိုလားသော ဣဿာ မစ္ဆရိယ ၂ ပါး ဖြစ်ရသည်။ အချစ်ဘက်၏ ကောင်းကျိုးကိုသာ ရွက်ဆောင်၍ အမုန်းဘက်၏ ဆိုးကျိုးကိုသာ ရွက်ဆောင်ကြသောကြောင့်လည်း အန္တရာယ်ဘေးဒဏ် ရန်မာန်များစွာဖြစ်၍ ဆင်းရဲ ဒုက္ခဖြင့် ပျက်စီး ဆွတ်ယုတ် ကြရသည်-ဟုလို။]

မှတ်ချက်။ ။ ယခုခေတ်၌ အမေရိကန် အင်္ဂလိပ်တို့ ခေါင်းဆောင်သော တိုင်းပြည်အုပ်စုကတစ်ဆင့်၊ ရုရှားခေါင်းဆောင်သော တိုင်းပြည်အုပ်စုက တဘက်ကွဲပြား၍ ဣဿာ မစ္ဆရိယ များသကဲ့သို့ တိုင်းပြည်တိုင်းမှာလည်း ပြည်တွင်းကွဲပြား၍ ဣဿာ မစ္ဆရိယ များကြ

ရသည်၊ မြန်မာပြည်တွင်လည်း ပြည်တွင်းစစ်နှင့်ရင်ဆိုင်နေရချေပြီ။
 သို့ရာတွင် ဤပြည်တွင်းရေးကား တဖြေးဖြေး တနည်း နည်းဖြင့်
 ပြီးစီးရမည်သာတည်း။ ဤကိစ္စကို သင်ခဏ်းစာယူ၍ နှောင့်နှေး
 အခါ ဂိုဏ်းပါတီစိတ်မထားဘဲ အများကောင်းစားရေး လိုလား
 သူတို့ကိုသာ တိုက်တိုက် တွန်းတွန်း တောင်းတောင်း ပန်ပန်နှင့်
 နေရာကြောင်း၌ တင်ထားထိုက်ပါသည်။

တိုက်ဘာကို အုပ်ချုပ်နေသော ဆရာတော်များ၊
 အထက်တန်း ဆရာထူးရှင်များ၊ အလုပ် အကိုင်
 ကြီးမားသော ပွဲစား ကုန်သည် စက်ပိုင်များနှင့်
 လယ်ပိုင်ရှင်ငွေတိုးပေးလှူကြီးသူမတို့သည် မိမိကိုယ်ကိုဗုဒ္ဓသာဝက
 (ဗုဒ္ဓတရားတော်ကိုလိုက်နာသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်လူကြီးသူမများ)
 ဟု အမြဲ သတိထားသင့်၏။ ဗုဒ္ဓတရားတော်၌ အလုပ်-လုပ်မှုကိုသည်
 အလွန်တာသွား၏။ စိတ်နေစိတ်ထား မြင့်မြင့်မြတ်မြတ်နှင့် ပြုလုပ်
 သမျှ ကံသည် (နိဗ္ဗာန် မရခင်) ချမ်းသာခွင့်ရအောင် စီမံ၍ နိဗ္ဗာန်
 ကိုလည်း ရစေနိုင်၏။ ယခုဘဝ၌ အနည်းငယ်ချိုးချန်၍ လက်အောက်
 ငယ်သား ဆင်းရဲသူအများအား ညာတစ်လိုက်ခြင်းဖြင့် နောက်ဘဝ
 သံသရာဝယ် မကြံသေးအောင် ကြီးကျယ်သောစည်းစိမ်ကို အလွယ်
 တကူ ရစေနိုင်၏။ နောက်ဘဝကို ယားဘိည၊ ယခုဘဝမှာပင် ထို
 လူကြီးသူမတို့၏ ဂုဏ်သတင်းသည် ထုံသင်းလှိုင်ပျံ့ ရပ်တိုင်းနွံလျက်
 စီးပွား တိုးတက်သည်ကိုလည်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ ယခုခေတ်နှင့်
 စာသော် ယုံကမ်းကား ဟု မှတ်ထင်ရလောက်သော ရှေးလူကြီး
 ဤယောက်ျား အကြောင်းကို ပြပါဉာဏ်မည်။

ဘုန်းကြီးတို့ရှာ၌ ဘုန်းကြီးမ ပြ်၍ ရေတွက်လျှင် ၃ ဆက်
 လောက် လွန်ခဲ့သော ဝမ်းကွဲအဘိုးတော်သူ ဘယောင်ရှိ၏ စပါး
 ရိပ်သိမ်း ပြီးသည့် အခါ ရွာထည်းဝယ် အနည်းငယ် ချီတဲဟန်
 ရှိသော ဟိုအိမ်သည်အိမ်၌ ဝမ်းစေးပါးသိုလှေ င်ထားသော
 ပုတ်ကလေးများကို လိုက်၍ ကြည့်၏ တနှစ်စာ လိုလောက်ပုံ
 မရလျှင်“ငါ့တု-ငါ့တုမ နား... ဝမ်းစာနည်းလှပါကလား၊ ဥးဆီ
 လာပြီး ယူလွှဲကြဉ်း၊ မယူဘဲ မနေနဲ့” ဟု ဖိတ်ခေါ်ကာ ဝမ်းစာ
 လုံးလောက်အောင် သိုလှောင်ထားစေသတဲ့၊ မြန်မာမင်းလက်ထက်
 ကာလဗျက်၍ သူသူငါငါ ပုန်းကြ ရသော်လည်း ထိုလူကြီးမင်းကား
 ညဓမ္မ ဘုရားသွား မပျက်... ဒါးမြဲတွေနှင့်တွေလျှင်“ဟေ့... ဘုရား
 ဒကာ မြင်ပါ့မယ်ကွ” ဟု အချင်းချင်း ပြောကြ၍ သူတို့ကပင် အချင်
 ပုန်းနေကြသတဲ့၊ ဤသို့လျှင် အများကောင်းအောင် ဆောင်ရွက်သူ
 မှန်လျှင် နောက်ဘဝတိုင်အောင် စေင့်၍ မနေချ၊ ယခုအခါပင်
 ချမ်းသာစွာနှင့် စီးပွားရေး တိုးတက်ခွင့် ရှိပါသည်၊ ထို့ကြောင့်
 ပြခဲ့သော လူကြီးသူမတို့သည် မိမိကိုယ်ကို အလောင်းလျှာဝင်
 သူတော်စင်တယောက်ဟု သဘောထားကာ သုတပါး၏ အကျိုးကို
 ပါရမီဖြစ် အနှစ်ကျအောင် ရွက်ဆောင်သင့်ကြပါသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒသည်
 ကြီးပွားစေရန်ကို
 နှာင့်နှေးစေသလော

စစ်တပ်ဖြင့်ဂုဏ်လုပ်နေသော ယခုခေတ်၌
 “ဗုဒ္ဓဝါဒသည် လေးကို ကြီးပွားရေးကို
 နှောင့်နှေးစေ၏” ဟု အချို့ကယူဆကြ၏၊
 သို့သော် ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်မှစ၍ ဘုရား

ကျောင်းဒကာ ဖြစ်ကြသော(သောတာပန်)ဗိမ္ဗိ သာရ မဟာရာဇာ
 ကောသလ မဟာရာဇာနှင့် ဓမ္မာသောက ဗုဒ္ဓဝါဒကို အင်ရှိသော

မဟာရာဇာတို့ နည်းစစ်တပ်ဖြင့် တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြပါသည်။
 ဆက်ပါဥပမာ - ဗုဒ္ဓဝါဒကို ကြံ့ကြည် ညီညီနှင့် လိုက်နာနေသူ
 သည် အနေအထိုင် ဣန္ဒြေရ၏၊ အသုံးအစွဲမျှတ၏၊ မပျင်းမရိ လုံ့လ
 ရှိ၏၊ မတရားမှုကို အထူးရှောင်၏၊ သူ၏ တရားမျှတသော အလုပ်
 ဖြင့် မတရားလောကကြီးဝယ် သဘ၍ တင့်တယ်၏၊ သံသရာရေးကို
 တွေးပြန်လျှင် သူ၏တရားမျှတမှုကို အားပြုကာ သာယာကျေနပ်၏၊
 တရားနည်းလမ်းကျသော အလုပ်ကိစ္စဟူသမျှဝယ် ရှက်ဘွယ် မရှိဟု
 နားလည်သားသဖြင့် မည်သည့် ဂုဏ်အသရေရှိ လူကြီးကိုမျှ အချီး
 နှိ မခံကြပေ။ ရှိကတ်၊ ထိုသတ္တိကြောင့်ပင် ဗုဒ္ဓဘာသာ မြန်မာ
 စစ်သားတို့သည် လက်နှက်အင်အား လူအင်အားချင်း တူမျှပါမူ
 မည်သည့် တိုင်းတပါး ရန်သူကိုမျှ ရှုံကြပိတ်မည်မထင်၊ ဤသတ္တိ
 ကြောင့်ပင် အနော်ရထာ ဘုရင့်နောင် အလောင်းမင်းတရား
 မင်းကြီး ဗန္ဓုလစသော သတ္တိခံရဲရဲတောင့်တောင့် (အလင်းတူ နေခံလိုက်
 များနှင့် တကွ) ထွက်ပေါ်ခဲ့ပေသည်။ ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓဝါဒသည်
 လောက ကြီးပွားရေးကို မနာဉ်နှေးစေသည့်ပြင် အပြည့်အစုံ
 လိုက်နာသူအား အမြန်ဆုံး ကြီးပွားရေးကို လမ်းညွှန် ပေးနိုင်
 ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဝါဒဖြင့် ပြုပြင်မှု လွယ်ကူမည်	များစွာသော ကျေးရွာနေသူတို့သည် ကွန်မြူနစ် - ဆိုရှယ်လစ် စသော ဝါဒသစ်တို့၏ သဘောကို နားလည်ကြပါ။ နားလည်လိုသော ဆန္ဒလည်း ရှိကြပုံ မရပါ။ သူတို့ သမရိုးကျ နားလည်နေသော ဝါဒကား ဗုဒ္ဓဝါဒသာတည်း။ ထို ဗုဒ္ဓဝါဒမှ လူများနှင့် တိုက်ရိုက် ဆက်ဆိုင်သော ကြီးပွားရေး အချက်များကို ကျောင်းသုံး
---------------------------------------	---

သင်ခဏ်းစာ ဖြစ်အောင် စီစဉ် ညွှန်ပြ၍ ပုဒ္ဒဝါဒအရ ပြုပြင်လျှင်
 မြန်မာနိုင်ငံသည် ခပ်မြန်မြန် တိုးတက်လာဘွယ်ရှိသည် ဟု ထင်မိ
 ပါသည်။ ကွန်မြူနစ် - ဆိုရှယ်လစ် စသော ဝါဒသစ်များလည်း
 သူတို့နည်းအရ တနိုင်ငံလုံးက ကျကျနန လိုက်နာကြလျှင် တိုးတက်
 ခေနိုင်သည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်ရာ၏။ သို့သော် ထိုဝါဒတွေကို လူ
 အများက နားမလည်သောကြောင့် နားလည်ပြီးသော တိုးတက်
 လည်း တိုးတက်ခေနိုင်သော ဝါဒဖြင့် တိုင်းပြည်ကို ပြုပြင်မှ ခပ်မြန်
 မြန် တိုးတက်ဘွယ် ရှိသည် ဟု ဆိုလိုပါသည်။ [ဘာသာရေးကြောင့်
 အကျိုးမဲ့ကုန်ကျမှုတို့ကား ပုဒ္ဒဝါဒ(ပုဒ္ဓ၏ အလိုတော်ကျ) မဟုတ်
 ကြောင်းကို အနာဂတ်သာသနာခဏ်း၌ ပြခဲ့ပြီ။] “ ပုဒ္ဓဝါဒဖြင့်
 ပြုပြင်ပါလျှင် အခြားဘာသာဝင် များနှင့် ဆန့်ကျင် နေမည်မဟုတ်
 ပါ။ လော” ဟု မေးခွင့်ရှိ၏။ ပုဒ္ဓဝါဒသည် လောကုတ္တရာ ရေး၌သာ
 အခြားဝါဒနှင့် အထူးတလည် ခြားနား၍ လောကီ ကြီးပွားရေး၌
 လား ဆန့်ကျင်လောက်အောင် မကွဲပြားပါ။

<p>ဘာသာရေးသည် ဘိန်းနှင့် တူသလော</p>	<p>ခေတ်လူတချို့က “ဘာသာရေးသည် ဘိန်းနှင့် တူ၏” ဟု ဆိုကြ၏။ သူတို့ ဆိုလိုရင်းကား— ဘိန်းသည် အလွန်စွဲလမ်းစေခြင်း လက္ခဏာ ရှိ သကဲ့သို့ ဘာသာရေးလည်း အလွန် စွဲလမ်းစေခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ ဘိန်း စွဲလျှင် အဖြတ်ခက်သကဲ့သို့ ဘာသာရေး စွဲသူများလည်း ထိုဘာသာကို အစွန့်ခက်၏။ ဘိန်းကို မှကောင်းမှန်းသိလျက်နှင့် ရှုမြဲ စားမြဲစားသကဲ့သို့ ဘာသာရေး အလုပ်တချို့လည်း အကျိုး မရှိမှန်းသိလျက် လုပ်မြဲ လုပ်နု ကြ၏။ ဘိန်းကြောင့် လူမျိုး ပျက်စီးရသကဲ့သို့ ဘာသာရေးကြောင့် လူမျိုး ပျက်စီးရ၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဆိုလိုကြသည်။ အရှင်းခံ မုဒ္ဒဘာသာ၌ ထိုသို့</p>
--	--

ပျက်စီးလမ်းများမရှိပါ။ ယခုအချို့ပျက်စီးနေသည်ကား၊ ဘာသာရေးကို
တမ်းပြု၍ ကိုယ်ကျိုးကြည့်သူများကြောင့်သာ ဖြစ်၏။ အမှန်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓ၏
ဝါဒကို ကျကျနနလိုက်စားလျှင် မပျက်စီးသည့်ပြင် တိုးတက်ရမည်အမှန်ပင်
တည်း။ “မှားမှား မှန်မှန်၊ ငါ့အယူသာ အမှန်” ဟု စွဲလမ်းသူများအတွက်
ကား (ဗုဒ္ဓ-ဟိန္ဒူ-ခရစ်ယာန်-မူဟာမေဒင်) မရွေး မည်သည့်ဘာသာ မဆို
ဘိန်းနှင့် တူပါသည်။ ထို စွဲလမ်းမှုမျိုး မရှိဘို့ရာလည်း ကာလာမသုတ်ကို
ဗုဒ္ဓရှင်တော် ဟောတော်မူခဲ့ပါသည်။ [အနာဂတ်သင်္ဂသနာခဏ်း အစဉ်
ပြန်ကြည့်ပါ။] “မှားမှားမှန်မှန် အရမ်းစွဲလမ်းမှုသည် ဘိန်းနှင့် တူတန်း”
ဖြစ်လျှင် ဝါဒရေးလည်း ဘိန်းနှင့် တူသည်သာ၊ မှန်၏-ရှေးတုန်းက ခွဲရေး
တွဲရေး စသည်ဖြင့် ဝါဒ-ပါတီ ကွဲခဲ့ကြရာ၌ တအိမ်သားချင်းသော်မှ စေ့စပ်
မရလောက်အောင် ကိုယ့်ဝါဒကို ကိုယ်စွဲလမ်းခဲ့ကြ၏။ ယခုလည်း ထိုကဲ့သို့
စွဲလမ်းကြသည်ပင် မဟုတ်ပါလော။

အော်နေရုံနှင့် မပြီ၊ မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေးအောင်ပွဲနေ့က “ဒါ ဒို့မြေ၊
ဒါ ဒို့မြေ” ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့ကြ၏။ ကြက်သီးထဘွယ်
အားရဘွယ်ပေ။ သို့ရာတွင် ထိုအော်နေသော အမျိုး
သား သွီးများသည် ကြွေးကြော်ကြရင်၊ မိမိတို့ ပိုက်ဆံအိတ်ကို နှိုက်ကြည့်
စေလို၏။ “ပြည်ထောင်စုကို အသက်ပေးလို့ ဒို့ ကာကွယ်မလေ”
တဲ့၊ ဘာနဲ့ ကာကွယ်ကြမှာလဲ ကျယ်ရိုး၊ လက်နဲ့ ကာလို၊ လုံမှ မဟုတ်ဘူး
နော်၊ ကုန်းတပ် ရေတပ် လေတပ်တွေနဲ့ ကာကွယ်ရမယ် မဟုတ်လား၊
ယခု အခြေအနေအရ အမျိုးသားတို့ရဲ့ ဘဏ္ဍာ အိတ်ထောင့်ထဲမှာ သေနတ်
သင်္ဘော ဝယ်စရာ လေယာဉ်ပျံ ဝယ်စရာ ပိုက်ဆံ ဘယ်နှစ်ပြား စုပြီလဲ၊
အမျိုးသား အမျိုးသွီးတွေက အော် အော်ပြီးတော့ သိပ် အသုံးပက်စက်
ကြတာကိုး၊ ဘာပိုက်ဆံစုမိမှာလဲ၊ တာကူးလ အခါတွင်း သင်္ကြန်ဆိုလျှင်
ဟင်၊ ဘယ်သောက် အသုံးအစွဲပြိုင်ကြသလဲ၊ မော်သမြိုင် ရန်ကုန် မန္တလေး

ဆိုတဲ့ မြို့ကြီးတွေဟာ သိပ်ကဲတာဘဲ။ ကဆုန်လ ညောင်ရေသွန်း ပွဲမှာလဲ မနဲသေးဘူး။ နယုန်လ ဝါဆိုလက စပြီး တပေါင်းလပွဲတော်ကြီးတွေအထိ ကုန်လိုက်တာ မပြောနဲ့တော့။ ထိုကုန်သမျှငွေတွေ မြန်မာနိုင်ငံမှာ လယ် နေတာ မဟုတ်ဘူး။ သင်္ဘော လေယာဉ်ပျံတွေနဲ့ နိုင်ငံခြားရောက်ကုန်တာ တွေသာ များတယ်။

မယုကွက် ဇာတ်တော်မှာ “မယုက” ခေါ် ဤငှက်အကြောင်း ပါတယ်။ ထို ငှက်ကလေးဟာ အသီးတွေ ဝေဆာသော ညောင်ပင် နေပေါ် တက်ပြီး “ဒါ ငါ့ဟာ....ဒါ ငါ့ဟာ” ဟု အော်နေ၏။ သူ့အော်နေ တုန်းမှာ အခြားငှက်တွေလာ၍ စားသောက်ကြ၏။ သူကား “ ငါ့ဟာ ငါ့ဟာ ငါ့ဟာ ” ဟု အော်နေတုန်းပင်။ ညောင်ပင်မှာ အသီးတွေ ကုန်၍ အခြားငှက်များ ပြန်သွားကြသည့် တိုင်အောင် အော်လျက်သာ ကျန်ရစ် ရှာ၏။ ထို့အတူပင် အမျိုးသားသွီးတွေက နိုင်ငံခြား ပစ္စည်းတွေကို ဝတ်စား ဆင်ပြင်ကာ နိုင်ငံခြား မော်တော်ကားကြီးတွေကို စီးပြီး “ ဒါ ဒို့ပြေ ဒါဒို့ပြေ ” ဟု အော်နေကြတုန်းမှာ နိုင်ငံခြား ငှက်ကြီးတွေက အမြတ်ကြီးကြီး အသီးကောင်းကောင်း တွေကို စား၍ ပျံသွားကြလေပြီ။ တချို့ကား မပြန်တော့ဘဲ အခြေစိုက်၍ အသိုက်ဖွဲ့ကာ ငွေကိုသာတွင်တွင် ပိုကြ၏။ ဤစာကိုရေးခြင်းဖြင့် နိုင်ငံခြား ကုန်သည်များကို အပြစ်မတင်လို ပါ။ အမျိုးသားတွေကိုသာ အော်နေရုံနှင့် မပြီးနိုင်ကြောင်း၊ ချွေတာ စုဆောင်းမှု အလုပ်လုပ်ရာ၌ မပျင်းရိမှု ရှိကြမှသာ ဘဏ္ဍာအိတ် တောင့် တင်း၍ “ ပြည်ထောင်စုကို အသက်ပေးလို့ ဒို့ ကာကွယ်နိုင်ကြမည် ” အကြောင်းကို ပြောပြလိုရင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျေနပ်ဘွယ် သာသနာ ဘုန်းကြီးတို့ အဓိကတာဝန်မှာ သာသနာရေးသာ ဖြစ်၏။ သို့သော် သာသနာတော်သည် တိုင်းသူပြည်သားပေါ်မှာ မှီရ တည်ရသောကြောင့် နိုင်ငံကြီးပွားမှ သာသနာသည် စည်ကားနိုင်ပေမည်။ ထို့ကြောင့် စီးပွားရေးကိုလည်း တတက်သေစေကာ

ဖြင့် ကြည့်ရှု၍ရေးသားခဲ့ရသည်။ ဘုန်းကြီးမြင်ချင်သော နိုင်ငံတော်ကလေး၊
 ကား-အားလုံးညီညွတ်စွာ ဖြင့် စီးပွားရေးကို လေးစားမှုကြောင့် တိုးတက်
 လာသော ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေးတို့ကိုအခြေပြု၍ မြေပြင် ရေပြင် ဝေဟင်
 တပ်တို့ဖြင့် သပ်ယပ်ထယ်ဝါ တင့်တယ်စွာသော ပြည်ထောင်စုမြန်မာအိမ်
 တော်တွင် စည်းကမ်းကျနစွာ အထွဋ်တင်ထားသော ကျောင်းကန် ဘုရား
 စာသင်တိုက်များကို မြင်ချင်လှပြီ။ အကြင်အခါ၌ စာသင်တိုက်ကမ္မဋ္ဌာန်း
 တိုက်နှင့် ကျောင်းကန်ဘုရားစိုင်းတို့သည် ဝင်လာသူတို့စိတ်ကို ဆွဲဆောင်
 နိုင်သောကံအောင် သာယာစွာ၊ ဆိတ်ငြိမ်၏။ ထိုအတွင်း၌ သီတင်းသုံး
 နေထိုင်သူတို့သည် စိတ်ထားဖြူလွင် သူတော်စင်များချည်းဖြစ်၍ ဆိုင်ရာ
 အလုပ်ကို ကြိုးကြိုးစားစားအားထုတ်နေကြ၏။ ထိုအခါမြန်မာနိုင်ငံတော်
 သာသနာသည် (ဈာန်မဂ်ဖိုလ် မရစေကာမူ) ကျေနပ်ဘွယ်ကောင်းသော
 သာသနာတော် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

ကျွန်းကိုင်းမှ ရေလယ်ခေါင်ကျွန်းသည် ကိုင်းပင်တွေ အမြစ်တွယ်၍
 ကိုင်းကို ကျွန်းမှ ရှက်နွယ်ခြင်းကြောင့် ခိုင်မြဲရ၏။ ကိုင်းပင် တွေလည်း
 ကျွန်း ခိုင်မြဲသောကြောင့်ပင် ခိုင်မြဲတည်တန့်ရ၏။ ထို့
 အတူ ပြခဲ့သော အစီအစဉ်အရ သာသနာတော်ရေးကို ပြုလိုက်ကြလျှင်
 သာသနာတော်ကြောင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် တည်တန့်၍ နိုင်ငံ
 တော် တည်တန့်မှုကြောင့်ပင် သာသနာတော်လည်း စည်ပင်ဘွယ် ရှိရ
 ကား ရှက်ဘက် လူ့ဘက် ခေါင်းဆောင်များသည် ဂိုဏ်းပါတီ မခွဲခြားဘဲ
 အားလုံး ကြီးပွားတိုးတက် ဟိတတပဒေသလာ စိတြဂီဝါ ခိုအသင်းနှင့်
 သမ္မောဒမာန ဇာတ်တော်လာ ငုံးအသင်းတို့၏ (ညီညွတ်ကြသည့်) ထုံးကို
 နှလုံးသွင်း၍ သန့်ရှင်းသော စိတ်ထားဖြင့်လည်း ဆောင်ရွက်ကြမှသာ မုဒ္ဒ
 သာသနာကို အထွဋ်တင်ထားသော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်သည်
 ကမ္ဘာပေါ်တွင် အနှံ့အပြားထင်ရှားသော သီးခြားတိုင်းပြည်တပြည်အဖြစ်
 ဖြင့် တည်တန့်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

ကျမ်းပြီးမှတ်ထုံး၊ ကမ္ဘတ်ဖုံး၍၊ နိဂုံးအခန်း၊ လက်ရုံးတန်းပိမ့်...
 ခေတ်ဆန်းခုနှောင်း၊ လူအပေါင်းကား၊ မကောင်းကိုးကွယ်၊ ကောင်း
 ကိုးကွယ်ဟု၊ ညာဘယ်မခြား၊ မပြားဘဲ၊ စဉ်းစား ဧဝဘန်၊ ကျိုးရ်
 တန်မှ၊ လျော်ကန်ရုံမျှ ကို ကွယ်ကြလိမ့်... ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၊ သာသနာကို
 ကောင်းစွာကြိုဟင်၊ မပြုပြင်သော်၊ အမြင်မှိန်မှေး၊ အထင်သေး၍
 ယဉ်ကျေးဘွယ်ရာ၊ အဖြာဖြာနှင့်၊ ဘာသာဝါဒ၊ ဟူသမျှတို့၊ စေ
 ကုန်သုန်း၊ ပြုတ်ပြုတ် ပြုန်းလိမ့်။ ထွဋ်ဘုန်း၊ သာသနာ၊ မှိန်သောခ
 ဝယ်၊ ထွရာကောင်းနိုး၊ ဝါဒမျိုးဖြင့်၊ အကျိုးမဟဲ့၊ ဖြစ်ပြန်ခဲ့မှု၊ တကွ
 တိုင်းကြီး၊ ပြည်အနီး၌၊ တိုင်းသိ ပြည်နယ်၊ မျက်နှာငယ်လိမ့်...
 သို့နယ်ကြောင်းရာ၊ စုပေါင်းကဖြင့်၊ ကောင်းစွာမြော်ညှိ၊ ဆင်ခြင်မိ၍၊
 ဒို့၏နယ်မြေ၊ ဒို့အမွေနှင့်၊ ဒို့မေဘာသာ၊ သာသနာကို၊ ဒို့သာ
 ကြံ့ကြံ့၊ စောင့်ရှောက်အံ့ဟု၊ ခံခံမေးမတ်၊ စိတ်ထားမြတ်ဖြင့်၊ နာဂတ်
 သာသနာ၊ ရေးအရာကို၊ တွေးကာသိုက်မြှိုက်၊ ရေးသာလိုက်၏။
 သိထိုက်သိရာ၊ သိပြီးခါဝယ်၊ စဉ်လာထင်မြင်၊ ပြင်ကာဆင်လျက်၊
 စည်ပင်သာယာ၊ သာသနာနှင့်၊ မြန်မာပြည်ထောင်၊ တိုးတက်အောင်
 လျှင်၊ ခေါင်းဆောင် ရှေ့သွား၊ ရှင်လူများတို့၊ ခွဲခြားမေတ္တာ၊ မထား
 ပါဘဲ၊ များစွာခိုသင်း၊ ငုံးခပင်းတို့၊ မကြွင်းကိုယ်စီ၊ ပိုက်ကိုချီသို့၊ ညီညီ
 ကြိုးကုတ်၊ အားသွန် ထုတ်က၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ၊ ပြည်မြန်မာသည်၊.....
 ကမ္ဘာထုတ်ချင်း ထွင်းလိမ့်သော။

အနာဂတ်သာသနာရေး
 ဖြိုးဖြိုး။

